

પારસી પ્રકાશ,

અથવા

પારસીઓ ઈરાનથી હિંદુસ્થાન આવ્યા ત્યારથી તે ઈ. સ. ૧૮૬૦

સુધીમાં તેઓના સંબંધમાં બનુલા અગત્યના બનાવોની

વર્ણન અનુક્રમે તા. ૬.

દ્વિતર ૧ ભું;—૧૧ ભાગોમાં.

૨૪ ના ૨,

બહુમનજી બેહરામજી પટેલ.

૦૫૬/૨
પા. પ્રકા.

મુંબઈ,

દ્વિતર આશીકારા છાપાખાના મથે,

રસ્તામજી નવરાજજી ખાતાએ છાપ્યું.

કોટ —કાચરાજી ૧૪૧ સીડ, નાં ૮૦

પ્રથમ થ્રે મેને ૧૮૭૮ દિવસી—૧૩૪૮ પુસ્તકાલય;

પ્રતમ મેને ૧૮૮૮ દિવસી—૧૨૫૮ પુસ્તકાલય.

આ પુસ્તક દિગ્વી રૂબ ૧૮૧૭ ના રૂબ મેં કાઢ્યો। પુસ્તકે મુકામ

પેચાડ્યું, અને તે ઉપર મુદ્રો લે તેના સમાપ્તિ।

TO

HIS EXCELLENCY

SIR RICHARD TEMPLE, BART., G.C.S.I.,

GOVERNOR OF BOMBAY

AND

CHANCELLOR, BOMBAY UNIVERSITY,

IN GRATEFUL RECOGNITION OF HIS GENUINE SYMPATHY FOR THE
SOCIAL, INTELLECTUAL AND POLITICAL ADVANCEMENT
OF THE PARSEES,

THIS RECORD OF THE GROWTH OF THE PARSEE COMMUNITY
IN WESTERN INDIA

Is respectfully inscribed

BY HIS EXCELLENCY'S MOST OBEDIENT SERVANT,

BOMANJEE BYRAMJEE PATELL.

મોટા માનવંત

સર રીચર્ડ ટેમપલ, બારોનેટ. જી. સી. એસ. આઈ.

મુંબઈના ગવર્નર અને યુનીવર્સિટીના ચાન્સેલર,

એ એ એ

પારસીઓની સંસારી, વિવા સંબંધી અને રાજદારી

હાલતના સુધારા તથા ચઢતી કલા માટે

દેખાડેલી

ખાલેસ-દોલસોજીની ઊપકારી પણ નમ્ર ઈર્ષાણી દાખલ

પશ્ચિમ હિંદુસ્થાનમાં પારસી ટોળાની વૃદ્ધિની

નોંધનું આ પુસ્તક,

એઓના આચારીત શેવક,

બહુમતજ એહરાંમજ પટેલે,

મોટાં માન સાથે અર્પણ કર્યું છે.

PREFACE.

This compilation records in a convenient form the principal events in the growth of the Parsi Community, from the time of their immigration into India up to the present day. It gives a chronological order, the bare details of the lives and doings of those who have in some special manner contributed to the development of those national characteristics—devout loyalty, love of truth and constitutional justice, liberality, and mercantile enterprise—which distinguish the community. Their rapid development from a state of obscurity and poverty into opulence and social and political importance is specially worthy of note. It would be an instructive as well as an interesting task to trace the causes which have tended to give the Parsees a prestige and unfeigned attachment to their Rulers, magnanimity and benevolence and an ardent desire for advancement.

The following pages afford ample materials for such a task. They show how a small band of Persian fugitives escaped religious persecution and oppression at the hands of their Mahomedan conquerors, and about the eighth century, landing at Surjan in Western India, strove to maintain themselves as tillers of the soil. They show under what vicissitudes, whilst living in the very midst of Hindoo idolatry and polytheism, they preserved monotheism and clung to their ancient rites and ceremonies. They illustrate a striking example how, by keeping up the habit of combination, and adopting the policy of compromise and mutual toleration, they steadily managed to ingratiate themselves into the favour and confidence of the Hindoo Rajahs, the Mogul Nawibs, the Maharatta Peshwas, and the British Government, and lived on terms of peace and unity with the numerous races among whom their lot was cast.

In Surjan, the foreigners lived for over five hundred years and devoted themselves to peaceful pursuits, till about 1475 A. C. they were called upon to defend the land of their adoption, and 1400 of them fought by the side of the Rajah against the incursions of Mahomed Begada, Sultan of Ahmedabad. They succeeded in repelling the first attack, but at last they were defeated and dispersed, and the remnant fled to the Bahrote Hills and thence joined their coreligionists at Nowsaree.

From Surjan they dispersed themselves into small knots over the whole of Gujrat. Between 942 and 997 we find them thriving traders at the port of Cambay, and about the beginning of the eleventh century of the Christian era they are said to have become powerful rivals of their Banian neighbours.

We next trace them to Nowsaree, which has since 1,142 remained up to date the chief seat of the orthodox priesthood. Nowsaree was then a feudal village under the sway of the Delhi Moguls. The Dasturs as well as the Desais were constantly in communication with the Moguls, and, notwithstanding religious differences, the Desais were entrusted with the collection of the village.

revenues, on behalf of the Delhi Government. About 1,300 A. C. we find the Parsees of Broach rising into importance as large landholders and cultivators, and the erection at this place of Towers of Silence testifies to the increase of their numbers. But the mercantile spirit of the Parsees does not seem to have had such a rich field of operation as at Surat from the 15th to the 18th century. Instead of restricting themselves to cultivation they now took to the useful arts, and followed the occupation of weavers, carpenters, bricklayers and ship-builders. The Dutch, the Armenians, and the Portuguese merchants who traded with Surat always found trusty friends and co-operators among the Parsees. The advent of British merchants under the United East India Company gave a strong impetus to Parsee enterprise, and we find that some of the leading Parsees of Surat not only advanced moneys for the purposes of trade, but one of them in 1660 proceeded on a mission to the Great Mogul at Delhi and succeeded in obtaining for the Company's President the privilege of establishing a Factory at Surat. It was no doubt through the staunch assistance and the influence of the Parsees that the Company's servants eventually succeeded in overcoming the difficulties and obstructions which the Mohamedan Governors of Surat frequently raised. In 1760 it was a Parsee who, in concert with a Mogul officer, procured a "firman" from the Court of Delhi, granting the custody of the castle and the charge of the admiralty at Surat to the President of the East India Company.

The intimate contact thus brought about between the British and the Parsees had naturally the most desirable effects on the latter. In 1724 the President of the East India Company had pecuniary differences with his Parsee Brokers at Surat and had got two of them imprisoned through the assistance of the Nawab of Surat. Failing to find redress in Bombay, one of them made the bold attempt to cross the seas and, personally appealing to the Court of Directors in London, succeeded in getting the orders of the President reversed and had the appeal decided in his favour for over five lacs of Rupees. It seems this was the first instance of a Parsee going to England to obtain his rights and to seek justice by constitutional means even at the hazard of a six months' voyage to an unknown land. Surat however had to yield its commercial importance to Bombay, and Parsee settlers were drawn to the latter as early as 1640 A. C. While at Surat several Parsees were connected in trade with the Portuguese, and hence they easily succeeded in obtaining confidential employment under the Portuguese Government at Bombay. When the island became a British possession in 1662 we again find the Parsees prominent amongst the commissariat contractors and the Farmers of Land Revenue on behalf of the Company's Government. As shipwrights some Parsees had achieved distinction at Surat, and the Company's Government had to avail itself of the assistance of a Parsee ship-builder in constructing the first Dockyard at Bombay in 1735.

As the principal sea-port of Western India, Bombay has afforded peculiar advantages for the development of commerce, and during the last 125 years the Parsees have prominently taken the leading part. To the shores of China they were the first to migrate in search of wealth in 1756, and for more than a hundred years Parsee firms have been carrying on a thriving trade in Canton, Makao, Hongkong, and Shanghai. With Bengal, Pegu, Rangoon, Madras, and the Malabar Coast they also began to trade in rice, timber and groceries from an early date. Under the fostering care of the British they soon extended their trade with England in cotton, piece goods, and other staples. From the year 1803 we find Parsee merchants liberally contributing to Subscription

Funds raised in England, as in the memorial Fund of William Pitt, the Testimonial to Dr. Jenner, the well-known discoverer and propagator of vaccination, the London Patriotic Fund of 1804, the Marquis of Cornwallis Memorial Fund of 1806, and the London Hospital Fund of 1808. Coming to our own times, it is needless to enter into a description of the way in which during the last fifty years, they have always stood forward in the cause of suffering humanity or to dilate on the aptitude which they have shown for the mechanical arts and the Spinning and Weaving industries of Bombay.

This compilation has no pretence to originality. It makes no claim to be a history or a discourse on the manners and customs of the Parsees. The main and simple object of the work is to place within the reach of the general reader in a concise form materials which have been rescued from old records scattered throughout Bombay and Guzerat. If my preliminary labours will facilitate the path of some capable investigator or historian, if the vast fund of information here collected and classified will furnish a guide to those desirous of knowing how their forefathers worked their way to success in life, I shall not have troubled in vain.

By the kind permission of Government I was allowed free access to Gazetteers, Newspaper files, and other Government publications in the Secretariat Record Room. But the Files even there begin with the year 1797. I had therefore to fall back for an account of the preceding period on the Persian *Reidzys*—being the correspondence carried on about the 15th and 16th centuries between the Parsee settlers in India and their co-religionists in Persia, as well as several old documents and memoranda in the possession of Parsee priests at Nonsree, Dulkessir, Broach, and Surat. In spite of the ready assistance, which they afforded me and the copious use I have made of them, I am fully aware that the first portion of the narrative between the 6th and the 18th centuries is only approached at considerable intervals. This however could not be avoided. Every possible attempt was made, but neither the Mooli Feroz, the Nonsree Meherjee Rana or other Libraries or any Family Records in Bombay or in the Mofussil could bring within the compiler's reach any further materials to supply the missing links. Special pains have been bestowed on collecting in the footnotes the inscriptions and tablets on the Towers of Silence, Fire Temples, and Dharmshals, throughout India, and they have been reproduced in the annotations.

With the view of collecting in this work all available information on Parsee customs and usages I have freely drawn upon the knowledge of several elders of the community, both of Bombay and the Mofussil, and I take this occasion of acknowledging my warm thanks for the kindness and courtesy with which they have assisted my investigations. Amongst those I may be permitted specially to mention the names of Mr Dalibhoy Pestonjee Wadia and his brother the late Mr Moneherjee Pestonjee. They had at my disposal a number of old papers and documents which they had inherited from their father Pestonjee Donrajee Wadia, perhaps the most leading and influential member in his time of the Native community of Bombay.

To Dastoor Frachjee Sorabjee Meherjee Rana and his brother Erind Jamaspjee Sorabjee Meherjee Rana, I feel particularly indebted for the eminent aid given in obtaining old documents, and to Mr Ruttonjee Framjee Vachia for having at my disposal records of several Parsee families which he had collected for the second part of his work—the "*Mumbai-na-Bikdr*" The names of

Mr Pallonjee Bezorjee Kotwal of Surat, and Dastoor Dinsha Pestonjee Kamdeenjee and Ervad Dadabhoy Furdoonjee of Broach also merit particular mention.

I cannot conclude this without acknowledging with gratitude the disinterested zeal and the lively interest with which the Hon'ble Sorabjee Shapoorjee Bengalee, the Hon'ble Dossabhoy Framjee & S I and Mr K. R. Cama, made very valuable suggestions

The liberal manner in which 1,100 copies of this book have been subscribed in advance in Bombay and the Mofussil, the kind condescension with which H. E. Sir Richard Temple has accepted the dedication of the work, and the patronage his Government has given by subscribing to 100 copies, induce the compiler to hope that this book will gradually work its way to favourable popular reception

દી બા બો.

પુરાતણ બાબદો વાંચવાનો, જુની ચીજો જાણવાનો, અને અસલી વાતો સાબળવાનો શોખ દરેક સમજી માણસમાં ખુદરતી રીતે હોયછે. આપણી આગમન થું થું બતાવો બન્યાછે, કોણ કોણ માણસો થઈ ગયાછે, અને તેઓએ કેવા કેવાં કામો કર્યાછે, તે સઘણું જાણપાથી આ દુન્યામાં માણસની જીંદગીની તાપાએદારીનો સર્વથી કીમતી હોય મહેલે.

ધરાતનું રાજ પડી ભાગા પછી પારસીઓના વડવાઓ નાહસતા, ભાગતા, પરાગદેહ હાલતમાં આ પરાઈ બુઝિપર આવી વરસા, અને કાઈક સદીઓ સુધી ખેતી કરી પોતાનો ગુજારો ચલાવ્યો એટલા અપરસામાં તવારીખમાં તેઓનું નામ નહિ સરખું હતું. એ પછી મોગલાઈ, ગાયકવાડી, તથા સેવટે બીલિંપ રાજ્યમાં તેઓનો પગપેસારો આસ્તે આસ્તે થવાથી એક કોઝ તરીકે જીવી નિકળ્યા, અને પાછું પોતાનું નામ જાગૃત કીધું.

હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા પછી આપણા વડવાઓએ કેવી રીતે પોતાનો કાળ કાટ્યો, તેઓ લાખી મુદત સુધી ખેતુતોની જીંદગી ગુજારી કેવી રીતે પાછા જાહેનલાલીમાં આવ્યા, તેઓએ પોતાનો ધર્મ, પોતાની કોમ, અને પોતાનું નામ સાચવવાને કેવા ઉપાયો લીધા, કેટલી મુશ્કેલીઓ ખેંચી, અને કેવી ખંત રાખી, તે વિષેની કાંઈની સંપૂર્ણ તવારીખ, નોંધ, ઈલા દત્તકથા આપણી પાસે જલવાઈ રહી નથી. તે સાથે જે છુટાપછું, સુખ ચેતન, અને સાધનોથી આપણુ આજે વસ્ત્રે ઈચ્છે તે ઉપરથી આપણને એ આપણા પૂર્વજોની આગલી હાલતનો ખેચાલ પણ રેહતો નથી. તેટલા આટે જરૂરનું કે એ આપણા વડવાઓના વખતમાં જે કાંઈ જાણવાએગે બતાવો તેમના સંબંધમાં બન્યા હોય તેની નોંધ જટલાંબી મલી આવે તેટલી સંઘરી રાખવી જોઈએ. અલગતા ધરાતથી હિંદુસ્થાન આપણા લોકો આવ્યા ત્યારથી બનેલા સંઘળા બતાવેલીતો આપણને મુદલ ખબરથી નથી, તેવી કાંઈ નોંધો જલવાએલી નથી, અને તેને લગતી વધારે શોધો થયલી નથી. તોપણ જટલાંબી છુટીછવાઈ બાબદો આગલા વખતની મલી આવે તેનો સંશ્લેષ એકદર આકારમાં સચવાઈ રહે તથા તે આપણને અને આપણી હવેપછીની ઓલાદને ભોતીયા તરીકે કામ લાગે એવા ધરાદાયી આ પુસ્તક અગ્રેએ રચ્યું છે.

આ પુસ્તક રચવામાં અગ્રેએ બે નેમ રાખી છે. આગલા વખતથી તે હાલતા વખત સુધીના જીબી બતાવે આપણી કોમના સંબંધમાં બન્યા હોય તેની, તથા બીજું જીબી જાણીતા જરથોસ્તી જગીરદારો, ધર્મના ઉપાધ્યાઓ, ચાપારીઓ, વિદ્વાનો, સરકારી અમલદારો, કારીગરો, ગ્રંથકારો, વગેરે આગ્રે માણ તથા ગઈ સદીમાં થઈ ગયા હોય, અને જેઓએ પોતાના ધર્મ તથા કોમ તરફ દીલસોજી, રાજ્ય તરફની વફાદારી, સચ્ચાઈ અને હકવાંબી ઈનસાફનો આહ, સખાવત અને બાપાર ધધાની કુનેહ—કે જે પારસીઓના ખુદરતી ખવાઓએ—તે ઘટતી રીતે જાહેરમાં કોઈની પ્રકારે ખરૂ પાડી આપવાને કોશેશ કીધી હોય, તે સંઘળાઓની નોંધ એકદર આકારમાં સચવાઈ રહે.

પારસી કોમે હમેગા પોતાના રાજ્ય તરફની ખરા દીલની વફાદારી, સખી દીલચુરદો, ઉદારતા, અને સંઘળા કામોમાં આગલ વધવાની ઉત્કટ તથા ખાગ્રેસને આટે કેવી રીતે નામ મેલ્યું તે જાણવા નેગડે. આગ્રે પુસ્તકમાં ઈલેલા સંશ્લેષ ઉપરથી માલમ પડશે કે ઈરાંનથી જીલમના માર્ગ નાશી આવેલા થોડાક ઈરાનીઓ ઈં ૬૦૦ની આડમી સદીને આસરે સંજાણમાં આવી વસ્યા, અને આટલાબધા મુર્તિપૂજક હિંદુઓની વચ્ચે રહી પોતાનો ધર્મદાપરસ્તી ધર્મ તથા અસલી ક્રિયાકાનુનો જલવી રાખ્યા. વળી તેઓ પોતાના એકદીલી તથા સંજાણીથી કામ કરવાના, તેમજ પારકાઓ સાથે અપરસપરસ નાખતી કરવાના ખવાસથી હિંદુ રાજ્યો, ખુસલખાન નવાબો, મરાઠા પેશવાઓ, અને ઈંગ્લેજ સત્તાવાળાઓની મેહેરબાની તથા વિશ્વાસ આસ્તે આસ્તે મેલવતા ગયા, અને જેઓ વચ્ચે વસવાને તેઓના સરજતમાં હતું તેઓ સાથે મુજેહ અને એકસંપીથી કામ લેતા ગયા હતા.

તેઓ સંખ્યામાં ૫૦૦ થી વધારે વર્ષ રહ્યા, અને ૬૦ સં ૧૪૭૫ ને આસરે આમે તેમના વસ-
વાસની જમિના બંધાવને માટે ત્યાના હિંદુ રાજાની તરફથી અમદાવાદવાલા સુલતાન મહમદ બેગડાનાં
લશ્કરની સામે તેમને લડવા મોકાવવા પડ્યા હતા તેઓમાંના ૧૪૦૦ બાહુદરો વડવાને મેદાન પડ્યા, અને
એકવાર કુશનનની ફોજને મારી પણ હરાવી, લેકીન આંતે તેજ લડાઈમા મોટી ફોજની સામે ઉતરવાથી તેઓ
હાથી, અને ત્યાથી નાસી બાહુરોતના પાહડ તથા ગુજરાતનાં ખીજાં ઘણાક ગામે ભણી વીખરાઈ ગયા હતા.

એ આગમજમી તેઓમાંના ઘણાકે પોતાનું તરેહવાર રીતે ગુજરાત શોધવાને ગુજરાતનાં ગામોભણી
ફેલાઈ ગયા હતા ૬૦ સં ૯૪૨ થીતે ૯૯૭ સુધીમા તેઓને આપણુ ખંજાતભણી આપાર કરતા નેહંમે
છે, અને અગીઆરથી સદીની શરૂઆતમાતે તેઓ ત્યા પગબર થયલા તથા ત્યાના હિંદુ આપારીઓની
સાથે હરીફાઈ કરતા માલમ પડેછે

એ પછી આપણું ધ્યાન નવસારી, કે જે તે વેળાએ દીલ્હીની શાહનશાહતને લગતા એક કમચો
તે તરફ ખેંચાયછે આ નજો ૬૦ સં ૧૧૪૨ થી તે આજ સુધી પારસીઓના મોખેરાનું મુખ્ય
ગણાયછે ત્યાના આગલા દસ્તુરો તથા દેશાઈઓને મોઝલાઈ અમલદારો સાથે સંબંધ હતા, અને
બંધેના ધર્મ જુદો હોવા છતાં શૈલનશાહત તરફથી એ કસળાનું મેહશુલ ઉધરાવવાનું કામ દેશાઈઓના
હાથમા હતું. ૬૦ સં ૧૩૦૦ ને આસરેથી આપણને ભરૂચ તરફ પારસીઓની વધતી જતી વસ્તી ત
બંધાવવા રાખ્યાઓ ઉપરથી માલમ પડેછે પારસીઓને આપારનું મોટું મેદાનતા ૬૦ સં ની ૧૫
મીથી તે ૧૮ મી સહી સુધી સુરતમા મલખું હતું હવે તેઓમાંના ઘણાઓ ખેતીવાડીના ધંધા સિવાય
વણકર, સુધાર, કડીઆ, તથા વાહણ બાધવાને ધંધો હાથ કરતા ગયા સુરતમાં આપાર કરતા
વલદા, અરમાની, અને ફીરંગી આપારીઓ હમેશા પારસીઓ સાથે સંબંધ રાખતા હતા, અને તેમને
પોતાના વિશ્વાસુ મિત્ર તથા સાથી તરીકે કામે લગાડતા હતા વળી ત્યા ઈંગ્લેન્ડની યુનિટેડ ઇસ્ટ
ઈડીઆ કંપની સ્થાપાયા પછી પારસીઓની આપાર સંબંધી ઉલટ વધતી ગઈ, અને તેઓ ઈંગ્લેન્ડને
આપાર કરવાને નાણાની ધીરધાર કરવા લાગા, એટલુંજ નહિ, પણ ૬૦ સં ૧૬૬૦ મા એક પારસીએ
કંપનીના વડા સાથે ઠેક લીધી નઈ શાહનશાહ આર ગજબની પાસેથી સુરતમા ઈંગ્લેન્ડની કોઠી સ્થાપ-
વાની પરવાનગી મેલવી અપાવવામા મદદ કીધી પણ આપણુ નેહંમે છેવે તેજ કામણે સુરતના મોગ-
લાઈ અમલદારો વારંવાર કંપનીના માણસોને તેમના આપાર તથા બીજા બાબતોમાં હરકત નાખ્યા કરતા
હતા તેમા પણ પારસીઓએ ઈંગ્લેન્ડને મદદ કીધી હતી ૬૦ સં ૧૭૬૦ મા એક પારસી દીલ્હીથી એક
મોગલ અમલદાર સાથે સુરતની કીલેદારી તથા હરીપાઈ વરકરનું ઉપરીપણું ઇસ્ટ ઈડીઆ કંપનીને
હસ્તક રાખવાનું કરમાન પણ લાચો હતા

એ રીતે ઈંગ્લેન્ડ સાધના નજીકના સંબંધને લીધે પારસીઓ ઉપર ઘણી સારી અસર થઈ હતી
૬૦ સં ૧૭૨૪ માં સુરત ખાતેના કંપની સરકારના વડાને તેના પારસી દલાલો સાથે હીસાબ ફેલાવવાના
ખબરમા કાઈ વાંઘો પડવાથી તેણે ત્યાના નવાબની મદદથી તેઓમાંનાઓને કેદ કરાવ્યા હતા, અને તેઓએ
સુંબઈ તેની ફરીયાદ કીધી, પણ ત્યાથી કાઈ દાદ ન મલવાયો એક ભણુ હીમત કરી ઠેક ઈંગલાંડ “ફ્રેટ-
આઈ-કામેરેક્ટસ” ની હજુરમા તે ફરીયાદ રજુ કરવાને ગયો, અને ત્યાંથી તેનો ફેસલા પોતાની તરફે
નમા ચુકાવી પાંચ લાખથી વધારે રૂપિયાનું હોકમનાસું કરાવી લાચો પોતાના હક કામેદારસર રીતે
મેલવવા સાથે જ મહિનાની કંડાલા ભરી મુસાફરી કરી ઈંગલાંડ વેર એક પારસીને નવાબો આ પેહલ
વેહલો દાખલોછે

રફતે રફતે આપાર વનજની બાબતમા સુંબઈ સુરત ઉપર સરગાઈ ભોગવતું થયું, અને ત્યાં પારસીઓ
૬૦ સં ૧૬૪૦ થી આવવા લાગા સુરતમાં પારસીઓને ફીરંગીઓ આથે આપારને લગતા સંબંધ
હોવાથી સુંબઈમા તેમના અમલ હેઠલ પારસીઓને વિશ્વાસુ નોકરી સેહલાઈથી મલી ગઈ બપારે
સુંબઈનો ટાપુ ૬૦ સં ૧૬૬૨ મા ઈંગ્લેન્ડ સરકારને હસ્તક થયો ત્યારે કંપનીની તરફથી આમે ટાપુનું
મેહશુલ વશુલ કરવાના તથા “કમીસરીએટ” ના કામકામને પારસીઓનેજ મલવા લાગા વળી વાહણ
બાધવાના હુજરમાં પારસીઓએ સુરતમાંજ પુરવીલતા મેલવ્યાથી, સુંબઈમા પેહલ વેહલી ઝોદી પણ સરકારને
માટે ૬૦ સં ૧૭૩૫ માં એક પારસીએજ બાંધી હતી

પશ્ચિમ હિંદુસ્તાનમાં સુંબઈ એક મુખ્ય બાજુ હોવાથી ત્યાં આપારને ખીલવવાને ઘણાં સાધનો થઈ
પડ્યાં હતાં, અને છેલ્લાં ૧૨૫ વર્ષમા પારસીઓએ તેમા મુખ્ય ભાગ લીધોછે. ચીન તરફ તેઓ પેહલ

વેલુલા ઇંડ સં ૧૭૫૬ માં વ્યાપારને અર્થે ગયા, અને એક સહીથી વધારે મુદત થઈ કંતાન, મકાઉ, હંગાંગ, વગેરે સ્થાનોના બારાએના તેઓ ધનધોધાર વ્યાપાર ચલાવે છે. વળી તેઓ ખગલા, પેગુ રંજુન, મધરાન, અને મનમાર કોસ્તાઓ સાથે ચોખા, લાકડા, અને કરીયાણાનો વ્યાપાર પણ કરવા લાગા હતા. ઇંગ્લેન્ડની બાટ્ટેરી હેડલ એ પછી તેઓએ રૂ, કાપડ, અને બીજા જનસેના હેડ ઇંગલેંડ સાથે પણ બોહોલા વ્યાપાર કરવા માડ્યો. ઇંડ સં ૧૮૦૩ થી આપણ પારસી વ્યાપારીઓને ઇંગલેંડમાં હુલાં થતાં ધર્મ ખાતાઓના ઉદ્ધારોણાના નાણા ભરતા બેંકમાં છેલ્લે, જેવા કે ઇંડ સં ૧૮૦૩ માં ત્યાંની લીમિટેડના વડા પ્રધાન રાઈટ આનરેબલ લીલ્ચમ પીટનાં બાહુવલાને મારે, તથા એલ વર્ધમાં ગઈશીતલાની શોધ કરનાર પ્રખ્યાત ડાક્ટર જ્વેનરને બેટ આપવાને મારે, તથા ઇંડ સં ૧૮૦૪ ના લંડનનાં “મેટ્રીઅ્મીટીક ફંડ” માં, ઇંડ સં ૧૮૦૬ ના મારકુબ-આફ-દારનવાલીસના બાહુવલાના ફંડમાં, તથા ઇંડ સં ૧૮૦૮ માં “લંડન હાસ્પીટલ” ના ફંડમાં પારસીઓએ મોટી મોટી રકમો ભરેલી ખાલમ પડે છે. હાલના વખતમાં તેઓ કેવી રીતે સખાવત તથા વિદ્યા હુનરના બાબમાં આગલ વેલાં છે તે અતરે નણાવવાની કાંઈ અગત્ય નથી.

હવે ખુદ આ પુસ્તકને મારે બોલતાં અમે એટલું નણાવવા માગ્યે છે કે આ આવડા મોટા સંદેહનાં અમે ગ્રથકાર થવાનો, તથા તેમાં પારસીઓની સંબંધી તવારીખ, રીતભાતો, વગેરેની નોંધ સંપૂર્ણ આવી છે એમ કેહવાનો દાવો કરતા નથી. અમારી મુખ્ય મતલબ સુંબઈ તથા મુનરાત તરફથી મલી આવેલાં ઘણાં જુનાં દસ્તાવેજો તથા રેવાયતોમાંથી જેથી પારસીઓના સુંબઈના બનેલા અગત્યના બતાવોની નોંધ મળી આવે તે રુકામાં અને સાધારણ વાચનારને સમજ પડે એવી રીતે આ પુસ્તકમાં સાંચી રાખવાની છે. આગર આ અમારી પેહલી અદના કોશિશથી કોઈ બીજા પારસીઓની તવારીખ લખનાર ઈલા તેઓને લગતી બાબોની શોધ કરનાર ઘણીને કાઢી નવી ખબર મળે, અથવા જેથી પારસી આગલ પોતાના નેઆગાંના સું કરી ગયા છે તે જાણવાની ખાએસ રાખતો હોય તેને આ સંગ્રહ કાઢી રીતે કામ લાગેતો અમે અમારી મેહનત અને ઇનતેજરીનો પુરેપુરો બંદો મરેશો સમજશું.

આ પુસ્તકને મારે આગલા વખતના ઇંગ્લેંડ વર્તમાન પત્રો, બેન્ડીયરો, અને બીજા સરકારી છપા-યલા રીપોર્ટ વગેરે અતરેની શેફ્ટરીએટના “રીકારડ રૂમ” માં જઈ વાચવાને મારે નામદાર સરકાર તરફથી અમેને મેહરબાનીની રાહે પરવાનગી આપ્યામાં આવી હતી, જેથી ઘણીક બાબતો વિષેની ખોલાસેવાર નોંધ ત્યાંથી અમે મેહલવી છે. સુંબઈમાં ઇંગ્લેંડ વર્તમાન પત્ર નિકલવાને પાંચે ઇંડ સં ૧૭૮૯ થી શરૂ થયાથી આ માણ સહીના બતાવોની ઘણીખરી નોંધતો તેમાં સચવાયલી છે, તોપણ શેફ્ટરીએટમાંથી વડીક તે પત્રોની કાપડા ઇંડ સં ૧૭૯૭ ના સાલથી ન મળે, જેથી એની અગત્યના વર્ષોની નોંધને મારે આપણે ઉપર બેંકું તેમ રેવાયતો, તથા નવસારી, અફસર, ભરૂચ અને સુરત ખરે નોંધેલાં પાંચે સચ-વાયલાં જુનાં પુરાનાં દસ્તાવેજોના આધાર લેવા પડયો છે. એટલું છતાં પણ એનાં પેહલાં લાગમના વાચ-નારને અવાર નવાર ઘણાં વર્ષોના ખાંચો પડેલાં ખાલમ પડે છે તે ખાંચો ઘણીખરી કોશિશ કીધા છતાં સુંબઈનાં મુદતોં હીરોન, નવસારીના મેહરજી રાંણા, અથવા કોઈથી પારસીઓને લગતા જાહેર કેતબ-ખાંતોમાં ઈલા ખાનગી દસ્તાવેજોથી પુરી શકાયો નહિ. અમે ખરાં અતરફથી ખાએસ રાખ્યે છે કે એ ખાંચો પુરવાને કોઈની વેળાએ અમે પોતે ઈલા બીજા કોઈ જરોરેતી શક્તિવાન ધાય.

આ પુસ્તકમાં દર વર્ષમાં થયલાં જાણીતા પ્રયોગોનાં ખરણ સિવાય બીજા જેમી આબદ અથવા જેમી બતાવોની નોંધ દાખલ કર્યામાં આવી છે તે શા ઉપરથી લીધી છે તે તેની હેડલ નોટ મારી નણાવ્યું છે, તથા ઘટની જગ્યાએ તેને લગતાં ખોલાસાં પણ ક્યાં છે. એ ઉપરાંત દેશોદેશના પારસીઓને લગતાં ધર્મના મકાનો જેવકે હોખા, દરમેહર, ધર્મચાલ, વગેરેના પરકાપાની નોંધ ભેતી વેળાએ તે ઉપર આગર કાઢી તપ્તી મારેલી અથવા રેખ કરેલાં હોયતો તેની પણ હેડલ નોટમાં સદાખરી નકલ ઉતારી છે. વળી એમાં શું શું બતાવોની નોંધ કરી છે, તથા કોણ કોણ અને કયા કયા કુટુંબના શખસોના નામ આપ્યા છે તે સઘળાં આખા પુસ્તકની સેન્ટર મુગાફરોને અનુક્રમે સાકળીઉં આપ્યામાં આવશે, કે જેથી કાંઈ બાબદ ભેલી અથવા વાચવી હોયતો તે તુરત સોધવાને બની આવે.

એ રીતે આ આખું પુસ્તક તૈયાર થવાથી પશ્ચિમ હિંદુસ્થાનમાં આપ્યા પછીનાં આપણાં લોકના સુંબઈના બનેલા અગત્યના બતાવો, આપણા ધર્મના મકાનો, મુનરી ગયલાં જાણીતાં માણસો, તેમનાં કામો, આચારો, સખાવત, જાહેર હીમત, અને સેવટ કેળવણીથી તેમનું આગલ વધવું, એ સઘળાંની

નોંધ એકંદર આકારમાં સચવાઈ રહેશે એથી જેમ આપણુ હવડાં આપણુ વડીલોની રીતિએ અને કામો નોંધ શકીશું, તેમ આપણી હવેપછીની એલાલે આપણાં કામો નોંધ શકશે

આ પુસ્તકને ખાટે સઘળી નોંધો એકઠી કરવામાં અમોને મુંબઈ તેમજ રેશાવરો ખાતેના ઘણા નરચોક્તીઓએ નિહતી ખબર અંતરો પુરી પાડવાને મોટી મદદ કીધીછે, અને એવી રીતની બધી તરફની ખબરો, તથા સુચનાઓ વગર આવેલો મોટો સંગ્રહ કરી બની શકે નહિ એ સઘળાઓના અમો અતરે મોટો આભાર માન્યે છીએ. એઓમાં ખાસ કરી આપણી કામના આગલા બાણીતા ચાપારીઓ શેઠ દાદાભાઈ પેશતનજી વાડીઆ તથા મરહુમ શેઠ મનચેરજી પેશતનજી વાડીઆના અમો આ નગોએ મોટો ઉપકાર માન્યે છીએ એવો બંધે સાહેબો પારસી રોળાના આગલા નામીયા તથા સાહુસીક અકાબર મરહુમ શેઠ પેશતનજી બહુમનજી વાડીઆની શાદીએ આવ્યા હતા, કે જે માનવંત ગ્રંથસ્થ પોતાના વખતના પારસીઓમાં નહિ, પણ આખાં મુંબઈના રેશીઓમાં દરેક જાહેર કામની હીલચાલ તથા આગેવાંની કરવામાં મુખ્ય હતા, તેવણના વખતના પારસીઓને લગતાં સઘળા જાહેર કામોના દસ્તાવેજો, નોંધો, તથા શેહરડો પારસી કુટુંબોના વાધા વીસતીના તેઓએ કરેલા કૃત્યાઓ, તથા લવાઈઓનાં કાગળો જિલ્લાની એ બંધે ભાઈસાહેબોના હસ્તકમાં બંધેલા હતાં તે સઘળાં એઓએ અમોને છુટથી વાપરવા દીધાં હતાં એટલું જ નહિ, પણ સુખર્ગ શેઠ દાદાભાઈનો અમોને એક એવા ભામીયા મલ્યા હતા કે જેવણની માદદાસ્ત શક્તિ, અને પછી બાહીતગારીએ કરી આએ આણુ સદીમાં બનેલા ઘણાખરા સઘળા અમલતના બનાવોની વર્તમાન પત્રોમાં વાધા ઉપરાત નજરેનજર નિપકી તુલોતવીધ વીગત એ સાહેબથી જાણી લેવાને અમો નસીબવાન થયા છીએ.

આ પુસ્તકમાં આવેલા ઘણાખરા જુના પુરાંના લેખો તથા દસ્તાવેજો ઉપર અમારું ધ્યાન એમ-વાને તથા તે મેલવી આપવાને અતરેવાલા દસ્તરજી સાહેબ એરમજી શોરામજી મેહરજી શંભુના તથા તેમના ભાઈ એં જનારપજી શોરામજી દસ્તર મેહરજી રાણાએ અમોને ઘણી ઉપોગી સહાયતા કીધીછે, અગર એ બંધે દસ્તરજીઓની મદદ અને સુચનાનો અમોને લાભ ન મળે એ હાતી આ પુસ્તકના પેહલા ભાગમાં આવેલી ઘણીક ઉપોગી નોંધો અમો કવચીતજ આપી શકત તેમજ શેઠ રતનજી ફરંમજી વાઘા કે જેવણે ૬૦ સં ૧૮૭૪ માં મુંબઈના બાહાર તું એક પુસ્તક બનાયું હતું તેવણે પોતાના બીજા ભાગને ખાટે એકઠી કરેલી અતરેના કોટલાક જાણીતા પારસી કુટુંબોની વીગત અમોને વાપરવાને આપી મોટો ઉપકાર કર્યોછે રેશાવરવાલા સાહેબોમાં અમો મુખ્ય કરી સુરતવાલા શેઠ પાલણજી મેન-નજી કોટલાક તથા મરહુમવાલા દસ્તરજી સાહેબ દીનશાહજી પેશતનજી કામદીનજી અને એં દાદાભાઈ ફરહુનજીના મોટા આભારી થયા છીએ

પારસી કામના જાણીતા આગેવાનો હાનરેબજી શોરામજી શાપુરજી બંગાલી, હાનરેબજી રોળાભાઈ ફરંમજી કરાકા, સી એસ આઈ, અને શેઠ ખરોદજી રસતમજી કામજીએ આ પુસ્તકના સંબંધમાં અમોને ખરેખરી કાલજ અને ઉલટથી કીધેલી કીમતી મદદો તથા ઉપોગી સુચનાઓને ખાટે અતરે એઓના ઉપકાર માન્યા વગર આ દીખાવો બંધ થઈ શકતા નથી

મુંબઈના માનવંત ગવરનર સર રીચરડ ટેમ્પલ, બ્રોનેનેટે આ પુસ્તક પોતાને અર્પણ કરવાની ખાસ પરવાનગી આપ્યાથી, તથા નામદાર મરકારે એના દરેક ભાગની ૧૦૦ નકલો લેવાનો હોકમ કર-માયાથી, તેમજ મુંબઈ અને રેશાવરો ખાતેના નરચોક્તીઓએ એની ૧૧૦૦ નકલો આગમનથી ખરી-દ્યાથી અમોને ઉમેદ રાખવાને પુરતા કારણોછે કે આ પુસ્તક અમારા જાતભાઈઓને પસંદ પડવું થશે.

બ. યે. પ.

પારસી પ્રકાશ,

અથવા

પારસીઓ ઇરાનથી હિંદુસ્થાન આવ્યા ત્યારથી તે અત્યાર સુધીમાં તેઓના સંબંધમાં અનેલા અગત્યના બતાવોતી વર્ષોને અનુક્રમે નોધ.

ઈરાનના દ્વારમળ બદર આતેશી નિક્ષી આપેલો વિગતી જરયોશતિઓનો પેલ્લવેલો કાકસો હિંદુસ્થાન આતે હીવના બંદગમા ઉતરયો હતો.^૧

ઈરાનથી પેલ્લવેલો આપેલો જરયોશતિઓનો કાકસો હીવ મધે ૧૯૧૧ વર્ષે મહયો હતો તે અરસામાં તેઓમાના ઘણાઓ હિંદુસ્થાનના આગે આજીના લોકોની યોડીધણી રીતભાત, ભાષા, વીગેરેથી જાણીતા થયા હતા, પણ હીવની હવા તેમને માફક નહિ આપ્યાંથી સધળાઓ પાશ્વ વાહલોમાં બેસી મળણ બણી આયા હતા,^૨ એને

૧ કીરસે સબલુ

૨ પારસીઓને સબલુના ઉતરવાનો દાહડો વાર મરચવાલા મરહુમ દરનુર અસપ દયારજ કામરીનજીએ ઇ. સ. ૧૮૨૬ માં સુબા આતેની કબીસાની યાદી તકરાસોની વેળાએ છપાવેલી "કરીમ તારીખ પારસીઓની કસર" નામની ઓપડી કે જે તે વખત પર રોકનસાદીઓ તરફની તકરાસોના એક ઘણી સત્તાદાર ઓપડી ગણાતી હતી તે ઓપડીને સર્વે ૧૪૬ ને "સવત ૭૭૨ નાં શરાવણ સદ ૬ ને વાર શક, રોજ ૨ નો બહમન અને માહ ૪ થો તીર સને ૮૫ બજદજરી" કરી લખ્યોછે તેજ દાહડો વાર આજ સુધી આપણા લોકો ગણતા આવ્યાછે પણ ઇ. સ. ૧૮૭૦ માં રોક પરચેલ રસતખલ કામાલએ "ધઅબજદજરી તારીખ" નામની "દરતર આયકારા છાપાખાના" માં છપાવેલી ઓપડીમાં ઘણીજ આપકુજ રીતે તથા મારીકીથી ગણવે કરી આ દાહડો વાર બુલખરેલો દેખાડી આપેછે તેવણ આપણને બતાવેછે કે ઊપલી હિંદુ તથી તથા પારસીઓના રોજ માહ એકત્રેકસે મલતા આવતા નથી આ માટે લખાણથી દાખવા દલીલો આપી તથા ગણિતો કરી તેવણ સાચત કરેછે કે આ ગણતીમાં આપણા પારસીઓના રોજ માહમાં જુગ પડીછે તે એજ કે રોજને જગે માહ અને માહને જગે રોજ બુલધો લખાયેછે તેથી તે દાહડો રોજ ૧૭ થો તીર અને માહ ૨ નો અરતીમિગાત કરી લઈછે તે આલે સમય તે દીને શરાવણ સદ ૧૭ પડેછે કે જે કાઈ ઘણા દિવસનો પર નથી વળી એજ ઓપડીમાં રોક કામાલ એવ પણ

ત્યાના મળ "જદીરાણુ"^૩ ની પરવાનગી લઈ ત્યાં ઉતારે કીયો હતો. મરહુમ મળએ તેઓમાંના આગળખદાગ આંબેદને બોધાવી તેઓનું અગર તાહમી આવવાનું ક્રણ, તેમને ધર્મ, રીતભાત, વગેરેની મધ્યરી વાકેફગરી મેલવી હતી; અને તેઓને એવી અરતથી પોતાના સુરકમા ઉતારે આપ્યો કે—તેઓએ હવેથી હવિયાગ બાધવા નહિ, તથા તે સુરકમી જમાન મેલવી, નયા યોગ—તોએ બાહરનો પોલાક તેઓના જોગ પેકગનો, તથા છોકગ છોકગીના લગન સાજને વખને કરવા. આ અરતો કાઈ તેમને તેમના હાદિસાના વખતમાં ઘણી નુકસાનકારક નહિ લેવાથી તેઓએ તે કસ્ટન કરી મળણમાં ઉતારે લીધો.

સંજાણમાં ઇરાનથી આવેના જરયોશતિઓએ ઉતારે લીધા—પછી તેઓએ પોતાને બંગી તથા ધર્મ ક્રિયા કરવા માટે એક આતશબેદગામ ત્યાં પરકાપવાની રાજ "જદીરાણુ" પાસે પરવાનગી લઈ તે જાગસા—નથી પોતાની સાથે લાવેના આઝાતોથી તૈયાર કરી એક એનહિરી ઇમાત બધાની તેમાં તતનવીન કીધા હતા.^૪

જણવેછે કે અગર ઊપલી દરનુર અસપ દયારજ વાંધી ઓપડીમાં લખેલી હિંદુ તથી તથા પારસી રોજ માહનેજ બાહજ રાખે અને તવારપે કે તે સધળા સાથે કયા વર્ષમાં પડયા હતા તે તે અવત હકર તથા બજદજરી ૩૦૫ માં સાથે પડેછે માટે જ્યાં તે પેકેસો જણવેરો, ઈયા આગે છલો જણારેસો દિવસ બાહજ રાખેનો નોધએ

૩ મરહુમ રેવરંડ કાકરર બન વીગસન વારેછે કે પાણુના આલુડીવવાડેનો "જયદિવ" અથવા વણગાળ કે જે ઇ. સ. ૭૪૫ થી તે ૮૦૬ વેર સુજરાતમાં હકમન કરી ગયો તે એ રાજ હશે

ઇનરીવન એનરીકેઅરો, ૧૮૯૧ નો વ્યક ૧ લો

૪ કીરસે સબલુ

૫ કેરતેક કેપલે એ આતશબેદગામ પરવાનો દાહડો સવત ૭૭૭ ના રોજ ૬ માહ ૬, તથા કેરતેક કેપલે રોજ ૨૬ માહ ૨૦ લખેલો પલુ આજે આપણા લોકો એ આતશબેદગામનો સાબગરેક પેકેનેજ દિવસે કરેછે

આ આતુરવેદમને પરદાને લગતી મુશળી ક્ષિા કેહ-
છે કે જામે: નેરીપોશઁ ધવનરે ક્રીરી હતા.

ઈ ૨૦ ૧૮૯૫.

તા ૨ જી ડિસેમ્બર,
ડેવ ૧૧ માહ ૮ (ચિં) ૩૯૧ વચ્ચનરરી.

મુખર્દી ખામે આવેલા ક્રોડીના ગાફાએ જોવાને
આજ દીને કેટલાક પારસીઓ ત્યા આયા હતા. તેઓ
પોતાના નામ નિવાનો ત્યાના એક રોક્ષમા પેહલવી ભા-
ષામા એક તખી ઉપર ડેવરી ગયા હતા. ૧

૨ આપરમ ધણુપરા જોમેદાની નસલ આમે
નેરીપોશઁ ધવનના બધાવા જોમેદ શાપુર શેહરીયારથી
અણી આવેછે શાપુરના બે દીકરાઓ તેખ વડા રાખી-
ધાર, અને નાવડો ધવલ (નેરીપોશઁના બાપ) એ પછી
રાખીયારનો દીકરો હોરખબદધાર, તેનો દીકરો જોવદ,
તથા તેના બે દીકરા, વડો જરથોસ્ત, અને નાધડો બેહ
રામ ક્રી હતા એઓ ખાડેના વડા જરથોસ્તની ઝિા-
લાદના જોમેદો નવસારીના અને નાવડા બેહરામની
ઝિાલાદના જોમેદો બડમ્બા વરધા વળી બજકૂર જર-
થોસ્તના દીકરા ૨) તેખ વડા કાખદીન અને નાધડો
જોવદ નાને હતા કાખદીનની ઝિાલાદનાઓ નવસારીના
રહપા, અને જોવદની ઝિાલાદનાઓ સુરત તથા તેની આ-
સપાસના ગામોના જઈ વરધા એ રીતે આપણા ધણુ
જોમેદો પોતાની વસાવટી અણેછે વળી કેટલાકોના
વિશ્વર એણેછે કે જોમેદ શાપુર શેહરીયાર—હોરખબદધાર
રાખીયાર—અને નેરીપોશઁ ધવલ, એ ત્રણેકે જુદા જુદા
વશના જોમેદો થઈ ગયાછે

૩ આ પેહલવી તખીનો તરજુનો નીચે મુજબછે —

“ઈઅબદાનના નામથી અને ૩૯૬ ઈઅબદાન-
“ ૨દી, ખાડે આપ અને જોરે રોલે (જરથોસ્તીઝી ૧)
“ આમે જગા હોર આવીઆ હતા (તેઓના) ખતન
“ આપરમો ઈલાન પાનક (તથા) ખાલ અર્ધદાર,
“ (તથા) ખાલ અર્ધદારનો વનજોખત અને પાતરખા-
“ ખત, (તથા) અમેરાદ બેહરામનો ખરાબચાક, અને
“ ખરાબચાકનો અમેરાદ બેહરામ, (તથા) બેહરામ પતા-
“ હનો ખતન અર્ધદાર તથા ખતન અર્ધદારનો બેહ.
“ રામ પનાક, (તથા) આગુત માકનો ફરજુલદ અને
“ ખત અપરામ, (તથા) ખાલબાઈનો નોકાકાક, અને
“ દીન બેહરામ, અને બજુરમ આગુત, અને અમેરાદ-
“ ખરદ, અને બેહરામ (તથા) ખતન બનદાનનો બેહરામ
“ પનાક, (અને) (તખી) હોરખાર ૧” આવાન બનદાત
“ મનદાનો અનહોમ ”

હવે તખી હોરખી જણાવેછે કે આજ (ઈ-
સ ૧૮૬૬ મા) ૮૬૭ વરયાની વાત હોર કનેરીના
જોડાએ જોવાને વારતે ? બાપ, દીકરા તથા માઈઓ
ખનીને ૧૭ જણ એ જગાએ આવ્યા હતા તેખાના
કેટલાકે પોતપોતાના સજા હતા—

(સિદ ખરીદેલ સમયલ કાખલોને જરથોસ્તો
આપીઆસ આક ૩ ને સંદે ૧૧૦)

ઈ ૨૦ ૧૦૨૧.

તા ૫ મી નવેમ્બર,
ડેવ ૨૮ માહ ૩ (ચિં) ૩૯૦ વચ્ચનરરી.

આજદીને ક્રોડીના ગાફાએ જોવાને વળી કેટલાક
પારસીઓ ત્યા આવ્યા હતા, એવું ત્યાંથી મેલેલી ખીજ
એક પેહલવી ભાષામા કાતરેલી તખી ઉપરથી માલમ પડેછે. ૩

ઈ ૨૦ ૧૧૪૨.

૪ જાણથી પારસીઓ હવે જેમ જેમ તેમની તજજ
હવડતી ગઈ તેમ બરમ, ખબાત, અફસર વગેરે મુજબ
ગતનાં ઘણાક ગામોમા થોડા થોડા જઈ વસવા લાગ્યા.
અરબી પેશ્તી વસ્તી આમે વર્ષમા તવસારી” મને જરથો-
સ્તીઓની થઈ હતી. તેમને ત્યા ધર્મની ક્રિયા વગેરે
કરવાને જ જાણથી કામની જરથોસ્ત નામનો “જોમેદ
પોતાના ખેલ કામીના સાથે પેહલોલ્લા તવસારીના આવી
વરગો હતા. ૪

ઈ ૨૦ ૧૧૮૪.

આમે વખતમા મિ કુ નદીના કીનારા આગમ
પારસીઓની વસ્તી હોધ એવું માલમ પડેછે, જમમ એ
જગોપર અફેડી “ઉચાહ” નામના એક પેહગમાથી

૬ આ પેહલવી તખીનો તરજુનો નીચે મુજબછે —

“ઈઅબદાનના નામથી અને ૩૯૦ ઈઅબદાન-
“ ૨દી, જોરે મહીનો ને દીન રોલે આમે જગા હોર આ-
“ વેઆ હતા (તેઓના નામ) ખાલ રૂપમ અને ખાલ
“ અદનાર (તથા) ખાલ અદનારનો વનજોખત (તથા)
“ બેરાલ બેહરામને ખરાબચાત (તથા) બેહરામ દીન
“ આપરનો અધીખત (તથા) ખાલ બાલદીનો બજો-
“ રમ આપત (તથા) બેહરામનો ખાલ અદનાર અને
“ ખુલચાત (તથા) અધીધાર ખાલનો ૧ ખાલ બનદાત ”

આમે તખીમા જણાવેલા નામ વાલા વાર બધી-
ઓના નામે આજની તખીમા જણાવ્યાછે, અને બા-
કીના છ જણુ નવા દીધેછે

(જરથોસ્તે અપીઆસ આક ૪ થો સંદે ૧૧૨ ને
ખરજુ એ બનવેરલ શાપુરલ વાગાડ લખાવું)

૪ નવસારીના વડા ફરજુર જોરલ શણના કુટું-
બમાં પછવાડેથી તેખના વરેસોએ પોતાના વડાઓની
ખીજકની વેહચણી કરી લીધી તેને લગતા લેખોની નક-
લની એક જુની કોપડીમા એકે ઉકાણે આ પ્રમાણે લખે-
છેછે— “તેખર પછી આપનો અને ૫૧૧ જો રૂપદીન
અહીંના ને દીન રોલે આપને નામ ૫૬૧મા આવી જોડામ
ક્રીધા અને એ જગોની આમેરાદવા જોઈ દાતરે કહીકી
જે કે જેવી આપના ધારી (ખાજ દરાનની અપરની રાખ-
ધની) અપની હતી તે ખીથોલેની આમેરાદવા એ ગામ-
નીઈ જોરે એ જગાનુ નામ નવીસારી રાખે તે દનથી
નવસારી નામન દ’ લખાવેલા બાકી આજે દરતો નામન-
દલ લખાવુડું ” વળી એજ કોપડીમા એકે ઉકાણે લખેછે
કે “બેહરામ નવસારીમા આપનાર જોમેદ કાખલોને જરથોસ્ત

એં માહીયાર નામને એક મોખેદ સિયતાન ઘરેમા ઘીન
આઈનનો એન સિખવાને ગયો હતો ત્યાં તેણે છ
વર્ષ જે કાળે દરેક મોખેદો પાસે તાલીમ લઈ પાછો
હિંદુધાન કર્યો હતો, અને પોતાની માથે મિતરાંતમા આએ
વર્ષમા અનંદેશ પેહલના નામના એક શખ્સને હાથગી નકન
કાનેરી વંદીદાના પેહલની તરફુમાની કોળાન આહિયા
લાયો હતો હિંદુધાનમા પેહલવેલી વંદીદાના પેહલવી
તરફુમાની નકન આએ આવેલી ગણાયે, ૨

ઈં ૨૦ ૧૨૧૫.

નવસાગીમા જરૂરેશતીઆની વાતી આગે તે આસે
વંધાથી ત્યાં પેહલા આવેના મોખેદ કામનીન જરૂરે-
શતના જે રીકગએ રાણા કામનીન, તથા મોન કામનીને
ન જાણુથી મોખેદની એક જોડ તેમની હતી. તે મૂજબ
આએ વર્ષમા ત્યાંથી હોમ બહમનવાર ૨ નામને મોખે

૨ મોખેદ વેરેરમારડના જરૂરે અવસતાના પુતકને
રીઆએ સરે ૩—૪

૨ આએ હોમ બહમનવારના મેરા કરેદુનને પેટ
મણુ લીકરા હતા—તેમા વડો આયા, બીજો માહીયાર,
અને ત્રીજો આદા એ જણે ભાઈએનેઆને નવસા-
ગીની ત્રણ પોન ઝોળખાએ ત્યાં એ સુરા બીરી
મળી પાચ પોલછ, એકલે જે પાચ વડવાએના કુટુંબીએ
તેમને મુકર કરી આવેલી ચાકસ કિયાએ કરે, તથા
ઝોડાએ અવા, અને જે કમાની થાય તે જરૂરે હીરસે
વેહલી લીએ ઊંચની આશા રેદુન, માહીયાર રેદુન,
અને આદા રેદુનની પોલ વાળાએને બરી કમાનીઆથી
અરદા ભાગ, અને બાકીનો અરદા ભાગ નવસાગીમા
પેહલા આવેલા મોખેદ કામનીન જરૂરેશતના હીકરા રાણા
કામનીન તથા મોવદ કામનીન કે જિમની પોએ “કાકા
પાકવણ” તથા “કાકા ધનપાલ” ના નામથી ઝોળખા-
એ છે તેમજ વેહલી લીએ છે આ પાચે પોલ વાળાએના
હક તેમા ઝોડા નિમે મૂજબ છે—

૧—કાકા પાકવણની પાવણાએ હમાએરે તે એઆન તથા રોડા
પદાવે

૨—કાકા ધનપાલની પાવણાએ નીર મોળનો કમળે રાખે

૩—આદા રેદુનની પાવણાએ વેહલી પતેત આડે

૪—આહીયાર રેદુનની પાવણાએ નાવર તથા અરતળનો રજા
માથે અને વેહલી ઘાકડે કરે

૫—આદા રેદુનનો પાવણાએ કોટવાની એરેરે અજબનના
રેતર, રેત્રાવેએ, જમરે સાવે

નવસાગીમા તમામ મોખેદોના કુટુંબે એ માથે
પોલના વશમા નીએ પ્રમાણે આવેલા છે —

૧—કાકા પાકવણની પોલખા—

મોખેદ	જેવજરોઆ	માટ
અવરનો	ઝોડાએ	દારાભાંડા
ઉમરેગર	પદા	રોવાલોઆ
કકરીઆ	પદા	દેરડી
કોંકા	અવરેઆસર	ધાવણ
ખાંધો	તાતા	ધાવર
ગર	સુધે	નરોઆન

પોતાના મેરા કરેદુન તથા કુટુંબને લખે નવસાગીમા
આયો હતો. ૩

માહીયાર	ભુધરા	મોમેં બહમનના
મોરના	મ.કારા	રાજા
ધોરોધ દેશાઈ	મહારો	રાવ
બામરી	મહારો	લચરકના
બરસા	સુદા	વડીલ
બરમપોરોના	કેરડ રાણુના	વાના
બરેના	મોખર	સુખીઆ

૨—કાકા ધનપાલની પોલખા—

મ.મરો	નાનોઆ	માકન
કુડો	પાકર	સોક વાવર, પા
કાચા	બીનોઆ	મગરોગીના
જેલગ	મુખેલા	હોમમાર
ધાની	ધોરારો	
નાદરસાઈ	કેકાર	

૩—આદા રેદુનની પોલખા—

અવુ	દાવમ ક	અમમરા
અવરોઆ	દોવાળાહોના	મ.ન
અવરેઆકા	ધામી	મારકે
ઉનવાલા	નવર	મોન દેશાઈ
કપવાન	નામરા	મોરી
કરીકુ	પમ	મોરીઆ
કોરકુ	વરણ	રખાડી
કાવર	માતન	સાલમા
કાવર બહમનના	પાકાઈ	વાનજ
કોકાન	પામારો	શાકરી
કેઆરા	પમકી	વામ
કેઆ	કોડનજ	કાકીયાર
કોડવાલ	કેકોઆ	કાચુમે
જાએ	બારેવાડ	રોરવાઈ
જોનો	મેકાકા	સુખામીદુર
જોના	મેર	સુજ
જોખાઈ	બાના	હમજવાર
જોરા	અવરના	હોધેરામ
રાએઆ	સોજા	હોહ

૪—માહીયાર રેદુનની પોલખા—

આનોઆ	સુતના	માવર
કેઆના	રાણુ	કોરા
ખરીક	દામરા	શોધવા
ખોખ	જરમેજ	સાજણ
મ.રેવોના કાવરક	પોખર	હવાપદર
માર	અમજ	
મેહના	મણુ આનોઆ	

૫—આદા રેદુનની પોલખા—

અવુ	દારાજ પાકવણના	આથેલીના
કાચુ	વાવરી	અગરેદુર હોમજ
કોર	બર	રોડાઆનના
મ.રેવોના પમકી	બોબોમેરોના પમકી	

એ ઊતરાત મનકર હોમ બહમનવારના હોરમાર
દયાર નાથે એક બીજો ભાઈ સજબના હને, તેના મણુ
હીકરાએ મનપા, કામ, અને શાએર કરી હતા, કે
જેમની અજબના મોમેંદો કોળા ઊદવારા, વડાડા,
તથા સજબને લગતા બીજા પમકીમા છે

૩ સજબની એક મુની રહેશતના લખેલું કે
“હોમ મેરા રેદુન માથે નવસાગી ગયો સવત ૧૨૩૧.”

ઈ ૦ સ ૦ ૧૩૦૯.

આએ સર્વમા નરસ મધે શેડ પેશતનજી નામના પારસીએ એક દોખામુ બધાવી પુઠાણુ હતું. ૧

ઈ ૦ સ ૦ ૧૪૧૪.

તા ૦ ૨૦ મી આપરેલ.

મૃત ૧૬૭૧ ના વર્ષમાં શુદ્ધ ૧૧.

આજ દીને વજાયાના ૨૬ મેદદીનેએ ત્યાના મુખા અમીન શીની આગળ જઈ એકગાર કીયા કે અનોએ નવસારીની અરુમન મધે જઈ મારી લીક કે મનારે ત્યા દીનઆઈની કિયા વધેરે કાવાને માટે આં પાપુરજી ગંભીરે અરદાકાજ કારી ગાપે. તે ઉપર નવસારીમા મળેએ મળી એ મનેદ અમીને આપે, તે એની પાસે અમાગ મળહણુ કામ ફેલે આશી કરાવીયું. ૨ આ એકગારપર વજાયાના નીચના ડીકીય તરફોરતીએએ વહીએ કીરી હતી —

ગમજી વાણ, હોમા ભીમજી, ગરગ કદા, જોગા કુવજી, હામજી કાના, લીમા ભીમજી, જેવગ ભીકીઆ, મેહજી અવવધવાર, ગતજી ઘઘા, ધાઆ હોમા, પેશી રતનજી, ઘજી લાઆ, પના જોગી, ભીમજી મેદનોવજી,

૧ આએ દોખામુની શાકકત વરોડકામા રેકનાર બારેઠ માધવરામ દયવતરામ નામના હિંદુ વર્ણવઆના જુના દરતરામી મેલવી ભૂચવાલા આં દાદામાઈ રરદતજીએ આ કુતક રચનારને નીચે પ્રમાણે આપીએ —

“શમત ૧૬૬૬ મા જેક શુદ્ધ ૨ ભૂચના પારસી પેશતનજીએ ભયતો ડેરાયે કુકડવાતા દેશામની હદ ઉપર ઉઠારી કરો પડેપ કામાઈ પેશતની વખતે કરાવો નીમી દામાઈએ આપીએ”

, એની આગમન ભૂચના ૫૬ વેરવધારની સીમ મા કાપી તરાવરી આગળે એક ઘાં પુરાતુ તથા નાથ પામજી ઇતુ દોખામુએ

૨ આ એકગારનામામા વળી ખીલુ એવુ મણ લ- મેમુએ કે “અમારા લોકના ઘણાએ શાપુરજી સણુના કાનજીમળે તેને તથા ગવત ‘રરગીજી’ તથા પડેપ વળુવડે આવીને પાપરી બધાવી તેવાં અજોએ ચરમા- વના ૩૩૧) ની ચીડી તમાને આપી હતી તે રૂપીઆ અજોએ તમાને ભરી આપેઆએ” વળી લીનરી ૨૦૪૨ (ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૨૧) મા વજાયાના પારસીએએ ત્યાના મુખાને કરી આગળ એક લેખજી તેઓ ભજાવેડે કે “એ મુજબ ૨૬ ઘરના પારસીએએ બધાવરા ફેરો ને આજ હાર અગીઆરીએ તે પાસે ઘર બધાવીને શાપુ રજી મળડરને પાપરા ઠાકગ સામે રાખા” (આ બધે એકધારોના નકર એં બધામજી મેગમજી હમરે મેદ રજી મળાવાપાસે નરમ રીના રેકા હમરે નેકરજી રાખા દેશામનામા નેવે જે જીવત લેખેઆ એકની ઠાપની બનેરી મે.લીના ૨૨ ૧૫૮ થી તે ૧૬૨ મુ.પ.)

શીકા ઘણ, હોમાજી આગજી, હીગ પેશતન, નવરાજ યેરાજી, મોશ હોમજી, નાનજી પુલુઆ, કોનજી ચાંદ, કાવચ માડન, મેહરામ મેમીજી, હીગજી વીકજી, મેદલ જીવન, વીકજી પેશી.

આએ હીગામમા અમદાવાદના મુખતાન મહમુદ મેગજીએ મળાણ ઉપર એક મોટી અર્ધ કીરી હતી. તેણે તે મુનક જીની ઘેવાને ત્રણ હમર માણસોનુ એક લશ્કર પોતાના પિતાઈ અનકમાનગી મરદારી હેકલ તે તરફ મોકલ્યુ. મળાણનો રાજા કે જે જોડો ગણુના વચ્ચો હતો) આવડ મોકુ લશ્કર પોતાના ગામ ભણી આવતુ આગળો ઘળગથો, અને તેની મામે ઘવાને પા- તાનાં લશ્કરની મળ્યા ઘણી નાથવી જોઈ પાસીએને મદદને માટે માલાવી તેમને કહી મળવાણુ કે “મારા વજાઓએ તમારા નેઆગાનો માધે નેકી કીરીએ, તેથી તમા કમા બાધો અને મારી માધે લડાઈમા આવી તમારે અજેશાન બતાવો.” ત્યા હાજર વધમા પારસીએએ પુત ગળને જાણાણુ કે “એ ગમ માહિમ, પુ’ તાર મોડા લશ્કરને મારે હમગી ના થા. જ્યા બનાણુ અમા એકે એક જાણુ જીવતા હોયે ત્યાં લગાણુ દુશમનની હમરે મા- જીએને પુરા પડેપ. અમારી લડાઈની રચમ એસીએ કે જ્યાં બનાણુ જીએ ત્યામુડી મેદાનમા લડયે, અમાર અમારા મર હમર “આવરીયા” (અથવા ધતીના નેવા મોડા પાસર) પડે તેની અમા પાસ હોયે નહિ.” એ મુજબનો તેને મીલાએ આપી પારસીએએ તેની પાસથી તેમના વજાઓએ હથિયાર નહિ બાધવાનો જે કોલ આપ્યો હતો તે ૨૬ કરામી હથિયાર વેદલાણી ગત લીરી, અને ૧૪૦૦) જાધોગતીએની એક કોલ એકી કરી તેની મર- દારી અરેશી નામના એક હીમાત્રાત પામી મોરેશાગને આપી. અને તેઓ બધા હિંદુ લશ્કરની માધે અનક- આનની ફેલગી મધે લડવાને ગયા, તથા બાહુડીયા દુશમનના લશ્કર પર હલો કરી મક લાજી, અને તેઓને હગ્યા. જેથી મુનકમીનાનુ લશ્કર લીપગઈ ગયુ, અને અવજામન નાંદગી મધે, તથા મળણના ગતની પાગીએની મદદથી જીડત થઈ. આપી અવજામને ઘણુ જ માકુ લાણુ, અને પાછીએક જામગી કોલ એકકી કરી થોડે દિવસે તે મળાણ ઉપર ચડી આવ્યો. પાગ- મીઓના મરદા અરેશીએ એકે વેદરી લડાઈમા જીલત મનરી હતી તોપણુ મળા આમા આપી તેમને કણુ કે “એ રાજ મહિમ, આએ વખતે દુશમનો આજ ૧ કતા ઘણી મોટી મળ્યામા આપણી મામે આવાડે, અમારા એકે તેઓની મળ્યા એકેઓનીએ તોપણુ અમા એકી નામિ- તરી વજાઓ જાએ છેએ કે જીવ આપે ધમા જી અર્ધજીવે. એ કામમાં આગાનાત અમારે દોખા, અને

અમારી મુળેનીઆતને યાવનારે," એ પછી અલક-
ખાતની સામે પારસીઓ તથા હિંદુઓની ફાલ મર્દ,
અને તેમના સરદાર અર્દેશીર એક નામીયા મુસલમાન
સરદાર સાથે હાથોહાથ લડી તેને ઘોડા ઉપરથી નીચે તાપી
તવવારે મારી તાપ્યો આ બનાવ અલકખાતને તરફ
નજીક લેવાથી તે ઘણો ઉદ્વેગમાં, અને એકદમ ગેરેસાથી
પોતાના આખા લશ્કર સમેત પારસીઓ ઉપર હુમલો
કર્યો, અને તેમાં પેહલા અર્દેશીર માર્યો ગયો, જેથી
ખાકીનુ લશ્કર તાહાસી ગયું, અને અલકખાત મળ-
ણુનો મલિક થયો. પારસીઓ જેટલા આ લડાઈમાં બચી
ગયા તે સંઘળા મળણુથી પોતાના કુટુંબો સહીત ખાહિર
નિકળી ગયા, અને સાથે આતશબેહરામને પણ મળણુમથથી
ઉચ્ચી લઈ "ખાહિરાત" ના પાહોડામાં આવી રહ્યાં.

૧ આ મહમુદ મેગડાની સંખ્ય વરની લડાઈને
ખાટે "કોરસે સંખ્ય" (સિવાય કાંઈની બીજી કંતાયના
કરસુ લખાણ આવેલું નથી "ચિત્તે ચેક હરી" નામની
કારસી કંતાયને કીજરી અને ૧૦૨૭ (ઈ. સ. ૧૬૧૭)
માં લખાયેલી છે તે કંતાયના મહમુદ મેગડાની તવારીખ
સ પુણ્ય રીતે આવેલી છે, તેમાં પણ એ લડાઈ વિષે કરસુ
લખાણ આવેલું નથી અલબત્ત તે કંતાયના લખ્યા
મુજબ મહમુદ મેગડાએ પોતે હિંદુધર્માત્મા ગોરી ગોરી
લડાઈમાં કીધી છે, તથા ઘણાક કીલ્લાઓ વગેરે જીત્યાં છે,
ખાટે એવી કિતુ તલવી લડાઈ જે તેના સરદારથી થઈ
તેની મોઝ એ પાદશાહની હાજીના અરુદવાલના નહિ
આવી હોય લેકીન તેમાં એક કંઠાએ કિતુ કંઠાએ કે
કીજરી અને ૩૧૯ (ઈ. સ. ૧૫૦૭) માં મહમુદ મેગડાએ
વઝાઈ તથા ઉપલી ગેલત તથા ફગલુ ૧૨ અટાઈ કરી રીટ-
ગીઆને કરાવ્યા હતા તે બિરથી સુરતવાલા મહમુદ
દસ્તુર રસમજ અરુપ દખારજ રખાડી પોતાની ઈ. સ. ૧૦
૧૮૭૩ માં મુખર્ષ મધે છપાવેલી "હાદિસાનાના" ની
ઝાપડીને સર ૧૪૮ જે નોંઠા કરી અરુકબ કરે છે આ-
એજ વખતે મહમુદ મેગડાએ સંખ્ય બિર પણ અલક-
ખાતને અટાઈ કરવા ગોઠવેલા હશે આએજ આવાર
બિરથી અગ્રા દારગેજ કે આપણી વસ્તીના બાંધીના
હાલનેમન ચેક ડોઆબમાં રસમજ કરાંક, રી એસ
આઈ એ પોતાની "પારસીઆની તવારીખ, રીતબાત,
ધરમ" વગેરેની ઈ. સ. ૧૮૫૮ માં લંડન ખાતે છપા-
વેલી ઈંગ્લેજ કંતાયને સર ૧૬ જે સંખ્યની આ લડા-
ઈનો અને ઈ. સ. ૧૫૦૭નો લખ્યો છે પણ અગ્રા આ
વાતમાં એ બધે ગ્રુપકારી સાથે એકત્રત થતા નથી
કાએકે મળેદર "ગેરેતે ચેક હરી" માં એકે કંઠાએ જ-
ણાસ મુજબ આપણી સંખ્યની લડાઈ જોડતા સરદાર
અવધખાતને તો કીજરી અને ૮૯૯ (ઈ. સ. ૧૪૯૭)
માં મહમુદ મેગડા સાથે અલુખમાવ થયો હતો જે
બિરથી તેમજ બીજી આસપાસની બાખદો જાલવર
લેતા આ લડાઈ મહમુદ મેગડાની કીજરી અને ૮૬૭
(ઈ. સ. ૧૫૫૮) માં તત્તે મેક્ષ ૧૭ની કિતુ કાંઠામાં
પ્રવી નોંઠાએ કિતુ અગ્રા અરુલીએ છે

સંખ્યના મહમુદ મેગડાની લડાઈમાં હાજી પછી
ત્યાં બાકી બચેલા જરગેતીઓ પોતાની સાથે આતશ-
બેહરામને લઈને ચોડીક મુલત સુધી ખાહિરાતના પાહોડા
તથા વામડાના જંગલો બાંધી જઈ વસવા હતા. ૨ પણ
આ વેળાએ નવસારીના આગ્રા આશા નામે મુખર્ષ વધારે

૨ એક ઘણી જુની કંઠાનીની પોથી જે નવસારી
મધે સખત ૧૭૧૪ (ઈ. સ. ૧૬૫૮) માં દસ્તુર હમજ-
યાર રસમજ સંખ્યને હાથની લખાઈની હતી તે બિરથી
કેટલીક યાદો, તથા તાવીજો લખવાની નીરગીની સખત
૧૮૫૬ (ઈ. સ. ૧૮૦૦) માં વડચાડ મધે એ. ૪૨૯૧
પ્રસારેજ સંખ્યમાં કીમેની નકલ આતરેના એક જર-
ગેતી ચેક રસમજ જમચેક જામોડવાલોએ અગ્રેને
રખાડી હતી તેમાં સંખ્યવાળા આતશબેહરામને નવ-
સારીના લાવવાનો અને તથા દિવસ સખત ૧૪૭૫ ના
રોજ ૨૬ ખાહ ૬ (તા. ૨૬ મી જુન ૧૬૧૬ ઇસવી)
કરી લખેલો છે મુખર્ષવાલા દસ્તુર એરસજ તથા જામ-
રસજ ચોડસમજ બેહરામજાના તેમજ એ. મતચેરજ
જામસજ વાહાએ પોતાની પાસેની નેધોખાથી અગ્રેને
જે અને તથા દિવસ એ વિષેનો આપ્યો હોય, તે પણ બિપ-
લાને બરાબર મળતો આવે છે લેકીન તવારીખની બાખદો
સાથે જોતા એ વર્ષના આતશબેહરામ નવસારીના આવી
શકે નહિ, થમમ કીમે સંખ્યના જણાયા મુજબ આ-
તશબેહરામને મહમુદ મેગડાની અટાઈના પારસીઓ
હાજી પછી ૧૨ વર્ષ બાહિરાતના પાહોડા તથા ૧૪ વર્ષ
વામડાના જંગલોમાં રાખી નવસારી આગ્રા આશાની
મદદથી લાવ્યા હતા હવે આપણે આગલી નોંઠામાં જોયું
કે મહમુદ મેગડા ખુદ પોતે કીજરી અને ૮૬૭ ઇ. સ.
ઈ. સ. ૧૬૫૮ ખાતે તથા બિર મેક્ષ ૧૭ આતશ-
બેહરામ ઈ. સ. ૧૬૧૬ માં આવી શકે કેમ? વારતે
એ આતશબેહરામને નવસારીના લાવવાનો અને ઘણો
શખજ લાગેલો વળી એની પુરવારીના આપણને એક
બીજીપણ શામેલી મલે છે, તે એકે ઇરાત તથા હિંદુધર્મા-
ના જરગેતીઓ વગેરે રીત ધર્મને લગતા જે સવાલ
જવાબો થયા છે (અને જે રેવાએતોને નામે આગ્રાખાએ છે)
તેમાં યમદસ્તરી ૮૪૭ (ઈ. સ. ૧૪૭૮) થી તે યમ-
દસ્તરી ૮૮૧ (ઈ. સ. ૧૫૧૨) લગભ આગ્રા આશાનું
નામ અવગત આવે છે ત્યારે હવે અગ્રે આપણે કીરસે
સંખ્ય બિરથી એ કડોલએજ કે આતશબેહરામ નવ-
સારીમાં આગ્રા આશાની મદદથી લાવ્યા હતા, ત્યારે તે
આગ્રા આશાના વખત ઈ. સ. ૧૬૧૬ માં હોય કેમ?
રેવાએતતા અને તે આપણથી કદી મોટા પડાએ નહિ
તેમજ વળી એ બિરમાં એક બીજી શાહજન આપણને
મલે છે, તે એકે ઇરાત મધે સરસાના ખાતેથી યમદ-
સ્તરી ૮૫૫ (ઈ. સ. ૧૪૮૬) માં મેક્ષની નરીના
હોયમ મરચીની લાગેલી એક રેવાએતતા એ. ખેરજોર
સંખ્ય (કે જે આતશબેહરામની સાથે નવસારીના તેની
ખીદમતમાં આવેલા ત્રણ જાનીના ગોપિદાસનો એક
હોય) છુ નામ નવસારીના વતની તરીકે આવે છે, ત્યારે તે
બિરથી પણ અલુએજ કે તે પુલની ઘોડકાં આગ્રામજ
નવસારીના આતશબેહરામ આવ્યા હશે

શરીન, આદના કામદીન, ગણા પેચીતન, ગેહરજી આદલજી,
ખુરચેદ બેહરામ ભાગ્યેઆ, અને બહમન બેહરામ, એઓ-
એ સહી કીવેખીએ.

ઈં ૨૦ ૧૫૮૦.

તાં ૧ લી સપ્ટેમ્બર

સવત ૧૯૩૧ ના વરષે, રોજ ૧૬ માહ ૧૦ (ચિં)

આજ દીને નવસારીની અ જીમને એક લેખ પોત
પોતામા કરી આં ૦ ગેહરજી વાઝાને પોતાના વડા કીમ
હતા, અને એજી બ લેખસત કીવે હતા કે તેવલુની ગળ
વગર કોઈપણ કાઈ અગીઆરીની ગય, વેહવા,
ગગતા, મેરોથ, મીયાવ, નવરોદ, વગેરે ક્રમો ક્રમ
નહિ. આ લેખ હવે બેહમન આદ, પેચીતન આંદ,
બેહરામ નેશગ, બદમ રૂપતમ, કોઠાબાદ માહીવાર, આ-
દના કાકા, ધનપાલ કામદીન, સાપુર આચા, આદના કા-
મદીન, બેહરામ માહીવાર, નેશગવાલ આશીન, આદ
ગણા, બહમન હોશગ, મોવદ શીએર, નેશગ ગમજી,
કાકા આશીન, પેચીતન હવા, નરીમાં હોમ, ખુરચેદ
બહમન, ધણઆ મેહરામ, બેહરામ કુરુડુ, એઓની
વકીએજી.

ઈં ૨૦ ૧૫૮૦.

તાં ૧ લી આગસ્ટ

સવત ૧૯૮૧ ના, રોજ ૨૨ માહ ૬ (ચિં).

આજ દીને ઘેવ મરે ત્યાના નાચેઆએ
દેગી દીનઆદની કિયા વગેરે ક્રમોને એક પોતે
નવસારીથી દરતૂર આનંદીન કાકાએ ત્યાના બેહદીના
ઉપર એક ક્રમજી બની મોકલો હતા

૧ એ. નવાસપલ શોરામજી દરતૂર ગેહરજી રાણા
વાળાએ નવસારીના પેડેવા દરતૂર ગેહરજી રાણા કંતા-
આનામા મેચેવી જીના લેખના સ ગઠની હાથની લખેલી
ચોપડી સરે ૧૪

૨ એ. જામગણ શોરામજી દરતૂર ગેહરજી
રાણાવાળાએ નવસારીના પેડેવા દરતૂર ગેહરજી રાણા કંતા-
આનામા મેચેવી જીના લેખના સ ગઠની હાથની લ
ચેવી ચોપડી સરે ૭

૩ આ કામગીરી બાપા ઘણી અપાય વ જેવી હો-
વાથી તે અતરે સદાયરો શક્યે હોય —

“લાં આં કાકા સુદ આસદીન મેહરીન દીવના
“શમયને કનસનડે એવદાનાદ જત બે આરીકા યન-
“દીન હુતોએ અગીઆરી ખાલી હશે જન ચાર મેકા
“હતા તે નીઆકા એક કહીજો જે દીનનાં શમયને

ઈં ૨૦ ૧૫૮૧.

તાં ૧ લી નવેમ્બર,

રોજ ૮ માહ ૧૨ (ચિં) ૬૧૦ વચ્ચેનરદી.

મરણ—દરતૂર ગેહરજી રાણા—નવસારીની અ-
જીમને કેએલા પેહલવેહવા વડા દરતૂર. એવલુ દીલી
તરફ પાદશાહ અકબરની હજુઆ તેને જરોચી કીમને
લગતાં ક્રમોને જાણવાની આએજી હોવાથી તે તેને સમ-
જાવવાને નવસારીથી ગયા હતા. ત્યા કોપીક મુદત પેર
રહી આવા પછી અકબરની સાહનસાદત તરફથી એવ-
લુને નવસારીમા ૨૦૦ વીંધા જમીન ધીમામા આપી
હતી. એવલુ નેવારે દીલીથી પાછા આવા તેવારે
નવસારીની અ જીમને એવલુને પોતાના વડા દરતૂર બના-
વવાનો એક લેખ તાં ૧૨ મી આગ ૧૫૭૬ ને દીને,
તથા ખીજો લેખ તાં ૧ લી સપ્ટેમ્બર ૧૫૮૦ ને દીને
કરી આપ્યો હતો.

ઈં ૨૦ ૧૫૮૫.

તાં ૨૪ મી ફેબ્રવારી.

આજ દીને દીલીમા પાદશાહ અકબરની દરબાર
તરફથી નવસારીના વડા દરતૂર કોઠાબાદ માહીવારને તેના
બાપ મહુમ દરતૂર ગેહરજી રાણાને નવસારી મધે પાગ-
ચોલ પગચે ૨૦૦ વીંધા જમીન એક આપી હતી તેમા
ખીજી ૧૦૦ વીંધા જમીન વચારી આપી તેના પાદશાહી
આદ મુધાને પરવાને કરી આપ્યો હતો

“મેહરીન કહુ જે એક મીરબદ બરથાનુમ સુ. ૧ આદ
“આવે તે બાજબરજી તથા મેહરીનજી ને હમારા મુખ્યાની
“નીમત આપર આન કરી તેહની કમો જેવા હુતે તેહથી
“તેની તનજી કહુ તે વાત કીવાપર એ શી મેહરીન રા-
“ણુજી એક શહીદી તાકીદ કરી દીનના કામ આજતા
“કરવા મોકલીદાઉ મુમઠ, લાએકઠ કાકુઠ
“સાચતોએ જેહુ આપની દીનમા નેશએ તેહ
“૫ એહીની તનજી એહના શીલ નેશ કરને શાદી રાં.
“સુઆદ માહ આદર, સવત ૧૬૪૬ વરને

“શમયને મેહરીન નઈ હમાર પહના હમજાદો-
“માદ કોશીયો”

૬ આ પરવાનો સાહનસાદત અકબરના ૪૦ મા
વર્ષમા તાં ૧૦ મી આપર માટે અચપદાદને દીને
કરી આપ્યો હતો તે વિષે કેહું કે એ દરતૂર મજકર
પોતે દીલી ખાતે જઈને એ મેચવી આપ્યા હતા એ
પરવાનમાં નકઃ ૧ એ. નવાસપલ શોરામજી દરતૂર ગેહ-
રજી રાણા વાળાએ નવસારીનો પેડે ૧૧ દરતૂર ગેહરજી રાણા
કંતામનામા મેચેવી જીના લેખના સ ગઠની હાથની લખેલી
ચોપડી સરે ૧૨૦ ચેહ,

ઈ ૦ સ ૦ ૧૫૯૭.

તા ૦ ૧૬ મી તિથિમયર.

રેશન ૨૩ માઈ ૧ (૩૦) ૬૧૦ મલ્લમયર.

પાચાહ અકબને ભરથોરથી ધર્મને લગતી મગ-
જણે આપણને ઈનકી દરતૂર અદેશી નોરવાન
દેરમાની ઈકી આતે આપ્યો હતો તેની ઉપર ભરથોર
દરતૂર કામગીરી પાંચે એક કાગજ લખી કાઢીક પીતાઓ
પ્રમાવી હતી, જેનો તેણે આજગી તારીખે મજકૂર દરતૂર
ઉપર જવાબ લખ્યો હતો કે “પા. અહિના યપા તમારી
ઉપર જે કાગજ લખ્યો, પણ તેણે કાઈ જવાબ તમારી
તરફથી મળ્યો નહિ. પછી હું જ્યારે ઈકીથી નિકળી
સુલતાન આપ્યો ત્યારે મેહરીન કાઉચ ખાડિયાર મને ત્યા
મળ્યો, અને તેણેથી જે વર્ષા અહેવાલ જાણ્યું. અગર
જો કાઉચ મને લાહિરમાં મળે તો હું આપણને
તમારી જગતમા ભરથ આપવો. વળી મને કાઉચે કહ્યું
કે તમા ઈન આવાગી ધણી આપણે ગણાએ, તેથી
મને પણ યાજ આવી કે તમારી માથે મારી જોલાકત
થાયે, અને રસ્તાએજ સુડી તમારી યાદગારી હિંદુસ્તાનમા
રહેશે. તમા આપણો કાઉચથી સાચે આપણે, રસ્તાનો
કાઈ દરદગો કરતાના. અગર તમારે આવવું નહીં ન
થાય, અને કાગજ લખવું પડે તો મલ્લમા જોડા દરતૂર
મેહરવાન ઉપર અર્થવા દેરમાનમા દરતૂર મેહરમાશાહ ઈમા
મારી ઉપર લખજો.” એ પછી આતરવેદગમ બનાવ-
વાની વિધાને લગતી મુખ્ય બાબો એ કાગજમા લખાઈ. ૧

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૦૦.

આ વર્ષમા પારસીઓ ઈનકી હિંદુસ્તાન આપ્યા,
તથા મલ્લમ અને સુલતાનના પીઠાં મુનકામા વરથા
તેના અહેવાલની કસમી બેતેમા “કીરો મલ્લમ” નામની
જોપડી નવસારીમા રહેનાર એક જાગે બદમન કેકાખાદ
મલ્લમો બનાવી હતી. ૨

૧ આ કાગજની નકલ દરતૂર ઘરાજ મેહરમાશાહ
મલ્લમરેલી ૧૦૫૪ માં વગસાક થઈ લખેલી રેવાયતની
અક્ષર પાંચી જે આ. ૧૪ મેહરીન પેશતનલ વલસાકા
પાસેઉ તેમા ઉક ઉપી આવેલીછ.

૨ એની એક નકલ મુલ્કા શીરોન કુતાબખાના-
ખાઉ તેમા એ કીકો પુરો કરવાનો વિવસ રોન ૬ થી
માઈ ૧ લો અને ૬૬૬ મલ્લમરેલી (તા. ૧ લી કીન્-
મયર ૧૬૦૦ ઇસવી) કરી લખેલેછ પારસીઓ ઈસ-
નથી હિંદુસ્તાન આવવાને લગતો જે અહેવાલ જાણે છે તે
આ કીરસા ઉતરીથીજછ.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૦૮.

તા ૦ ૧ લી કીન્મયર,

મયત ૧૬૧૫ ના વરખે માગસર શુક ૩.

આજ દીને નવસારી કશખાને લગતા પારથોલ
પગણુના હિંદુ પોલીઆઓ નામે કીકા શુક, મુદર ગમ,
દાહીઆ ગમ એરના, ચામવ કાદના, જોપાલ ભીખા
વીજલપોરના, મોઘક રાધગ, કીકા કુકા અભરનિતા,
હજી યાહીઆ, ચોમજ બહમ્મા, મકા માહાવા ખાશા-
દનાં, વામા કીકા, માવર અવજેવીના, તથા જોગા નાદા,
એઓએ નવસારીમા મની એકમત થઈ એવો લખ કીકો
જે આપણે આ. ૧ કેકાખાદ મેહરજી (રાણા) ને તાએને
તથા તેને મરતા ગીએ, અને તેના કદવાથી કંઈ નહિ,
તથા આપણુમાથી જે કાઈ કીકા વામા ૩ ને મળે તેને માના
રથા તથા માતા તરવી હોરજ, અને જે કાઈ તેને મળે
તે તેના માખાપનો જનલો નહિ. ૪

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૧૪.

મરથુ—દરતૂર આજર કેવાન બેન આજર જે. શરવ-
ઉપર વર્ષ ૧૫. “આએ એક ઈ. તેને જાણીતો તથા અખ-
ગદાર અને ભરથોરથી રોળાનો દરતૂર હતો. તેને એને-
કાદ શીવસુરી ધર્મ ઉપર હતો. પોતાની જીવનમા પેકલા
૨૯ વર્ષ એકાતપણે આજગી બંગીમા સુમરી પછી તે
હિંદુસ્તાન આતે પડના મથે આવી વરથો હતો. તે પો-
તાની માથે ઈનકી કેકાક ભરથોરમાએ પોતાના
ચામેરક તરિકે લાવ્યો હતો, જેઓમા મામેદ ફરહાદ, મામેદ
હોચ, મામેદ મુશાય, વગેરે હતા. તે ઉપરાત હિંદુસ્તાનમા
ધણાક મુમજમાન તેમજ હિંદુઓ પણ એના ચ. ગેદ થયા
હતા. તે મથમાએને એ શીવસુરી ધર્મજ શિખવતો હતો.
એણે “સુમરીકાતે આજર કેવાન” નામની કેતાબ કીનસુરી

૩ નવસારીમાં આગા આશાના નખીરા મનોએકર
બકમન કે જેણે ચોમચાઈ મરકાર તરથી દિશાઈમર
અલાવતા હતા, તેવાના મેકરામ જેથા અને કીકા વાખા
નાખા બે સુખાયતાએ દિશાઈમરના ધણીએ થઈ મેકા
કેના, અને હોકા પર ચાહે તેમ અખત ચાપવતા હતા,
જેથી મજકૂર મનોએકર બકમનને રાજ કરી ત્યાના દરતૂર
કેકાખાદ મેહરજી રાણાએ દિશાઈમરના પરીવટ પાતે લી-
ધો, અને આ પરીલીઆઓએ તેવાને તામે રેકવાને
લેખ કરી આપ્યો

૪ આ લેખની નકલ એ. જાપાસુલ ચોરાખજ
દમર મેહરજી રાણા વાળાએ નવસારીના મેકલા દરતૂર
મેહરજી રાણા કેતાબખાના મેકેલી જુના લેખાના મ. અ-
કની કાપની લખેલી આપડીમા મર ૨૭ જોછ

ધર્મની સામેલીમા લખી હતી. એ પડનામાજ આ વર્ષમા મરણ પામ્યા હતા ૧

ઈં સં ૧૬૧૬.

તાં ૨૧ મી આગસ્ટ.

મૃત ૧૬૦૨, રાજ ૧૨ માહ ૫ (ચિં).

મુગતની પાસેના મુમાઈ ગામમાં મોનેલીની ધણી તાણુ હોવાથી ત્યાંના આગ પામીએ નામે પુઠ્ઠા ધણી, પુઠ્ઠા નારીઆ, વાં ૧૦ વાણ માણીયાગ, અને રતના ડોળા, મોલાવગ પથકના વડા મયક મયકેર આતે મોનેલીને તેડવાને ગયા હતા; ત્યાં આગદીને શમવત મોનેલીની મયકેરને મેની આં ૧૦ પેચોતન આગયેલ તથા આં મેલ-ગજ ચીલીયા નામના મે મોનેલીને ગામ મુમાઈ તથા મરવ-તના મેલદીનેતુ દીનઆઈનિતુ કામ કરવાને મોકલ્યા હતા. ૨

તાં ૨૩ મી મેએ,

મૃત ૧૬૦૨, રાજ ૧૪ માહ ૭ (ચિં).

આજ દિને નવમાગી મધે ત્યાંના હોખાગી મામે એક નધી મગી ખરોલ કાલનજ, નામના મેલદીને બધાથી આપી હતી ૩

ઈં સં ૧૬૧૮.

તાં ૨૬ મી અક્રોબાગ.

રાજ ૧૨ માહ ૧૨ (ચિં) ૬૬૬ યજ્ઞતરી.

મરણ—દરતૂર કેકાબાદ મેલગજ ગણા—નવમાગી ધાના મેલવા દરતૂર મેલગજ ગણાના ઘેકા. એવણને ૬૦ મૃ ૧૫૮૧ મા પોતાના બાપના મરણ આ તેમના દરતૂરના મોધવા મલો હતો. ઈં મૃ ૧૫૬૪ મા એણે પોતાના બાપને આપેલી જગીરના કાઈ વાવામર દીધી ગયા હતા, અને ત્યાંથી શાહનશાહ અક્રબાગી

૧ હીબરી અને ૧૨૬૨ મા મુબલ મધે લજમતના ડાપાખાનામ છપામેલી દેશતાનની કેલામ સરે ૨૦૯ ચે ૨ આ મોનેલી પાસેથી અકલેસરની અજુમને કરાવી લીધેના લેખની નકલ અકલેસર વાળા આં ૨૪-મજ નવચેલ પાસેથી અમારા નોવાખા મધવી હતી

૩ નવસારીના ઈં સં ૧૫૭૨ મા ગમ્મત આગ આગના દીકરા મણિક આગાએ એક પથરતુ દોખતુ પધામુ હેતુ તેની સામેલી જુની સગરી પડી નાગાથી આ સગરી બધાવામા આવી હતી એ સગરીપર નીચે મુજબ તખી એક કાળા પથર હાઈર કાતરેલી—

“રોન ગોશ માદા મેરેર, થવત ૧૬૦૨ વરખે “યગરી પુરી યાદ પુરસેદ કાલનજ”

તરકી એવણના બાપને આપેલી ૨૦૦ વીધા જમીન ઉપાત ખીજ ૧૦૦ વીધા જમીન મેટ આપી તેનો તાં ૨૪ મી ફેબ્રુવારી ૧૫૬૪ ની તેજીખતે દખાર તર-કી એક લેખ કરી આપ્યો હતો. એવણે ક્રેકેકે કેકીકે ક્રુપત સુરી નવમાગીમા દેશાઈર ૪ પલુ મનાજી હેડ.

ઈં સં ૧૬૨૨.

તાં ૨૭ મી આગસ્ટ.

રાજ ૧૮ માહ ૫ (ચિં) ૬૬૧ યજ્ઞતરી.

મરણ—દેવાઈ બેહમ કરેકુનપ—નવમાગીના પો-લીઆ દેશાઈના ખાતદાનના વડાના. એવણ પ્રથમના નવ-માગીના વડા મેલદીને આગ આગના નખીરા મેનોચેહેર બહમન કે નેવણુ ત્યાં મોગાઈ મુકાર તરકી દેશાઈ વર મનાવળા હતા તેના કારભારી હતા. તે પછી ધણીના વડામાઈ દેશાઈર જનાઈ કેકીકે ક્રુપત મુરી દરતૂર કેકાબાદ મેલગજ ગણુએ તે મનાવણુ હેતુ; પણ તે આદ એવણે પોતે છેક દીધી આતે જઈએ અધિકાર પોતાના નામ ઉપર મેવયો હતો, તથા ૪૨૫ વીધા જમીનને લવાતમો બરી તે વશાગ પર પોતાના કમલમા ગમ્-વાની મતર પણ લાવા હતા

ઈં સં ૧૬૨૬.

તાં ૨૬ મી અક્રોબાગ.

રાજ ૧૦ માહ ૧૦ (ચિં) ૬૬૬ યજ્ઞતરી.

આએ વર્ષમા ભકચ, મુગત, તથા નવમાગીના દરતૂર મોનેલી તથા મેલદીની તરકી બકમન અનપદ-માગ નામનો એક મુગતનો મેલદીન ધિગતના દરતૂરને પુઠ્ઠ-વાને કેટલાક દીન ધર્મને લગતા ગ્રામો લઈ ગયા હતા, તેના જવાબે આજની તારીખે ધિગતના વરકાબાદ મેલદી લખાઈ આયા હતા તે જનામને મધાને નવ-માગીના રેહનામિઆ દરતૂરે યાપર હોમંગ, નોન-વાન આગીન, એકજ કેકાબાદ, કામની કેકાબાદ, બજ-

૬ ઈવાને મોગજ સરકારની આસરે ૨૪૦૦ વીધા તથા ખાનગી ધણીઆની આસરે ૨૦૦૦ વીધા નવસા-રીની જમીનજ એકતુર ઊધરાવવાજ કામ

૫ એવણના બાપ આં કરેકુન કામદીન તથા બધાવા આં કામદીન પુરસેદ નવમાગીના બજીતા મો-મેરી હતા આં કામદીનને બાપ દરતૂર મોરસેદ મેલ-સા પોતાના વજત પ્રમાણે દીનઆઈનજ સાર જાન ધરાવતા હતા તેનોઆપ દરતૂર મેલદીન પાડવાજ આગ આગના દીકરા મણિક આગાના વજતમા એક બજીતા તથા ખરદાર દરતૂર તરીકે ગણાતા હતા

જો કામદીન, મેહરનાથ કેકોબાદ, બહમન મેહરામ, શી-
રાય મેહરામ, મેહરજી એલદીવાર, મેહદીન શેઠ કુશ,
અને મેહરામ ફેરેદુન પટેલ, સુરતના રેહવાસીઓઆ દસ્તૂરે
અરસપદાર મહમન, મોરચેદ હોગમજમાર, મોશવાન
મોરચેદ, મેહરામ આદા, દારાય કુશ, મેહદીનો અરસ-
પદાર નગચગ, કામદીન મેહરવાન, નાદના ખીન ગમ,
અને મેહરજી મોરચેદ બરમના રેહવાસીઓઆ દસ્તૂરે
કામદીન પદમ, મેહરામ અરદેશીર, અને મેહદીન આદા
બમચેદ, જેઓને નામ બ નામ સાદ કરી તેઓ ઉપગત
દિ હુશ્યાનના તમામ દસ્તૂરે, મોરચેદ, મેહદીનો તથા ત્યાના
તમામ ચેહેરે, કમખા, ગામડા, મોહલા, ગામીઓ, અને
મેરેપેરના જગ્યેશીઓને ધરનારી અશુભ તરફની
સવામ સાથે લખેલે કે તમારી તરફથી બહમન અરસપદ-
માર કીચીઆ ખેની તથા મહની મજબ કાપી આવ્યો,
તેથી હમાએ તેને બાચનુમ આવી પાક ઝીચો, તથા આ-
ગુનખાનુની છપાગત પલુ કમની લાખા હતા. એ પછી
અતરના સવાસોના જવામે લખાલે ?

૧ આ ખાગુન ખાગુ તે પારસીઓના ઉલ્લાશ શા-
હનશાહ યજ્ઞજીવે શેહરીધારની બિટી હતી તેણીને ખારે
ધરાનના બિટી કયા આહુઈ કે પારસીઓની શાહનશાહત
પરાગદે ધઈ ત્યારે યજ્ઞજીવેના બચ્ચા છોકરાઓ જે
"નાકાએન" શેહરના હતા તેહનઓએ પોતાના ખુજો-
રવાપર અને બેચ કુખીની બચ તથા કેબલાતુ કાચ
જણીને લકાઈકાથી નાકાશીને "કેરત આનર" શેહરના
કીદના તરફ આવી પનાઈ લેવાને આહુ—ખારે પછવા-
કેથી દુશખનેત્ર મોર વધી ગયુ, અને લકાઈરના લોક
પકકવા આયા તેથી તે પાદશાહના પરીવારો તે કીદલાખ
દાખન" ધાઈ નહિ શકયા અને બધા જણા પરાગદે ધઈ
ગયા તેનાથી શેહરખાતુ નાજે એક છોકરીએ કીદલે
ગોરાખના બહને પનાઈ લીધી, અને ખાગુનખાનુ નાખની
છોકરીએ કુજર તરફ એક બીજો બચ જતા ત્યા જવા
આહુ, તે વખતે નાહસતા તારગખા પાણીની તરસ ધણી
લાગી પછુ તેણે પાણી કેયે નહિ જમ્યુ તેથી એક ખુર
છાતર તે કુજરની વચ ખેતી કરતા હશે તેની પાસે બહને
પાણી માગયુ તે તેની પાસે પછુ હાનર નહિ હતુ એ
હવા ખારે તેણે ઘરાન પોતાની એક ગાંઠે હતી તેને શેહો-
ઈને દુધ આપવા આહુ તે વખતે દુધ દોહી રેહા બાદ
એતેસકષી તે ગાંઠે લાત ખારેઆને શનમે વાચલુ હાય
માથી વડી ગયુ, અને તે મહેસકુટ હશે તેથી માગીને
દુધ બધુ ધીરાઈ ગયુ ત્યારે નીરાય પાખીને ત્યાથી પછુ
દૂર એક મે માઈકને આસરે કુજરની તરફ અદર બહને
પરવરદેગાર પેદા કરનારની દરગાહના બદલી બબ્બી
આનરખાઈ કીધી જે ઈલા પાક યજ્ઞજીવે એવાન આગ્નિ
આશરતા વખતે જનને દુરપદ દુશખનેત્ર હાથપાથી બ-
ચાવ ઈલા એવ કર કે મારી હોરખત રહે હેથી આરજી
અને અરગુતી કરતાબ વારત્યા કુજરની જમીનપર જોણુ
તે એક શાહ નનર આવી, તેમા જીતરી પકી કે તે શાહ

રેલ ૯ માઈ ૮ (૩૦) ૯૯૧ યજ્ઞજીવે.

ઉપલાજ સુરતના મેહદીન બહમન અરસપદાર પાસે
યજ્ઞજીવે દસ્તૂર મોરચેદો નવગારીના દસ્તૂરે ચાપર
હાલગ, એકજી કેકોબાદ, તથા બગેરે કામદીન ઉપર
આજની તારીખે એક કાગળ લખી મોકલ્યોછે, તેના
દીનઆઈનની ઘણીક ખીનાઓ સાથે એવું પણ લખેલે
કે અતરે બહમન અરસપદાર તમારી તરફથી આવેલો તેણે
હમાને કહ્યુ કે હિંદુશ્યાનના "મીતાબ" ૩ ની ઉપવ પી

પાછી ખલી ગઈ તે ખનાવ ખાગુનખાનુની સાથેના મા-
લુઓએ જોઈને રકતા બેઠા હતા, હુવામા પેલા ખુરજીર
કેધી પાણી ચેલવીને પુટે આવ્યો, તેણે ખાગુનખાનુને
એવ યવાનો મજવાલ બહીને ઘણે દલગીર થયો તેથી
ખારે ગમ કરી ગોરકાખા આવી પેલી પોતાની ગાંઠને
લાવીને તાહા પેલા શીગાજ (ઈઆને પાહાકની માટ) ની
નિશાન કોપરકતલ કીધી, અને બીલ મેહદીનોને પણ
તેણે કહ્યુને જે કાઈ ખાગુનખાનુની ખુજોરગી ભરેલી
ઈજતને માન આપવા માહાતુ હોય તેહનાઓએ તે નેક
બત અપને પાક કાઢાન વાલી પતીવરતાના કુખને દાગ
આવા કીજે એક એક ગાંઠને લાવીને અતરે કાપવી ધટે.
કોપર કહા જુજીવે પેલા ખુરજીરની નશીલત વરથી તે
જગ્યેએ ગાંઠે કાપવાની આલ પડી

હવે જે જગ્યાએ ખાગુનખાનુ ગયુ થઈ ગઈય તે હેહન
નામ "દરેદીન" કરી રાખ્યુ હતુ, અને ત્યા પારસીઓ
શેહકદે કોરા દરથી છપાત કરવાને આપતા હતા, હુવા-
મા તેની પાસે એક કુદરતી પાણીના નદરો નિકરી આ-
વ્યાને શનમે હજારો આણુસોની બતરા ભરાતી, તે વખતે
ખારે ચોટી ખખર બનીને લાખો કુપીઆ લેવક દેવક થાતુ
[ઈરાન દેશના રેહનાશ જરીબ જરેપોરતીઆની હાલત
સુપારવા આર દેખોપેયા ધરખ ખાતોનો ઉપલ નોપ-
જના ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૨૭ માં જરતર આશકાશ કાપખા-
નાઓ છપાવવા હુવામા ઈરાનની ખુરાલમ જગ્યાએ
તથા મોકાઓ વિષે શેઠ કાણુકલોહીબ આતરીઆએ
લખી મોકલેલા આદેવાસ સંદે ૧૧૨-૨૩-૨૫]

૨ જુલ ધ શીરોન કેતાખખાનાખાની દસ્તૂર દારાબ
હોરખજીવાર વાલી રેવાલત પાને જપક મે

૩ ઈરાનના અશુખનેમા ધાઈ ખાર ધાઈ તેના ખા-
ણાની પેકજ વેકરી દેખ જે સુહલા કોપર મહકામે તેના
દસ્તૂર મોરેદો હાનર થઈ તેઓખાને જે વડો હોય તે
પોતાને હાથે દુધ, ચરકો, તથા સીતાખના પાતરા વજેરે ના-
ખેલે જે રેવેયો છેપ સમલના વખતથીછે નવસા-
રીખા પણ એનેજ લગતો એક ચાલ આન લગણુ ખોજુ-
છે તે એકે અશુખનેમા કોપરાણાથી જે રિવસે ધાલ-
ખાર યવાનો હોય તેની આગખજના રિવસે સાબના સર્વે
અશુખને એકકુ ધાઈ બખા પીછોડી સાથે ધાઈ ખાર કર-
વાની જગા (જુખુ કરી સુરોદવાડી) પર બપછે, ત્યાં
તેઓની હજુરમા આવલનો પધાર નાખખાના આવેછે,
અને પછી સપખાઓ તદરેગતી પડી છુડા પડેછે

નથી, તેથી અમારે તે તેમની સાથે યોગ્ય શિક્ષણો આપવાનું કાર્ય છે.

તાં ૧૪ મી ડિસેમ્બર.

શ્રી ૬ માં ૧૧ (૩૦) ૯૯૬ વર્ષનારૂં.

મળતું બહુમત અરજદાર પાસે કેરમાનની અ-
ભુતને આજની તારીખે નવસારીના દરતરે સાપુર
હોશંગ, એકાદ કેકાવાદ, અરજદાર કામદીન, નાશીરવાન
આશદીન, મેહરામ કેકાવાદ, બહુમત મેહરામ, શોરાબ
મેહરામ, અને મેહરામ હોશંગવાગ, તથા મેહરામ શેક
કુકા અને મેહરામ પટેલ, મુગતના દરતરે અરજદાર
બહુમત, નોશરવાન મોરશીદ, હાગા હીરા, પેશોતન
બારશીદ, આશા બહુમત, અને કુમારશાહ બહુમત, તથા
મેહરામ અરજદાર નેશીરવાન, કામદીન મેહરામના,
નાહના ગમ, વાઘા નેશીરવાન, મેહરામ બારશીદ, રસ-
તમ કામદીન, અને નોશરવાન મેહરામના; બચવાના દરતરે
કામદીન પદમ અને મેહરામ અરજદાર, તથા મેહરામ
આશાબશીદ, એમને નામ એક કાગળ શિક્ષણો હતો,
તેમાં બધેકે કે વળતવા દરતરે મોરશીદે તમારી ઉપર
બધેકા જવાબો મિલાવ હતા કેમુ વધારે જાણવા નથી.
પણ હિવાથી વીસતારપ થઈ અને વિસ્પરદની કેતાબો ત-
મારે માટે શિક્ષણો. આરે તમારી તકની આપેલા
મેહરામ બહુમત અરજદાર અહિં ઘણી નેહમત લીધી,
માટે તેમાં તેના ધરતો બધેકા તેને આપણો.

ઈં સં ૧૬૩૧.

આરે વર્ષમાં વધારાના તમામ મેહરામને અ-
દાખલ કરીને કે તેમના ગામના આપેલા પેહલા મોરશીદ
આં શાપુર શાણાના વાગમને વધારાના મોરશીદ કેર-
વાના બદલામાં નીચે મુજબના બવાજબો આપેલા—

- ૧ બગનાં મુગતો ર.
- ૨ અમારત ધાગન મુગત ર.
- ૩ બગાબ મુગતના મુગતો ર.
- ૪ બર ઉપરે તે દાહડ ર.
- ૫ કુમાર મોદાથી તથા કાગે ત્યારે મુગતો ર.
- ૬ કુવાની સાઈ કરે ત્યારે ર
- ૭ બહુમતે પાણુ નામે ત્યારે મુગતો ર.
- ૮ બહુમતે તથા ચાવ અને પાણુના ઉતારે તે
દાહડ પાગડી ર

૧ મુદત શીશન કેતાબનાનાની દરતરે દારાબ
હોશંગવાગ વાલી રવાયત પાને ૪૫૫ રે

૨ મુદત શીશન કેતાબનાનાની દરતરે દારાબ
હોશંગવાગ વાલી રવાયત પાને ૪૪૪ રે

૧ હોશંગની હાથની આપે તેના ર.

૨ હોશંગને બાપુવા મેશાડ તેના ર.

૩ મેશાડે દાહડ ર.

૦) મુગત અહુતને દાહડ ૯૨ ધર દીક ર.

૧૧ વધારો હોરે તેના ર.

૧ શીશી બાપુતમા વદ મુગતો ર.

૨૨ મેહરામ મોરશીદના ધર્મ તથા નગદ ર.

૩ રૂબે તથા શારી વગેરે ર.

આશાદાને દાહડ કુદરત પરમારે.

દાહડ વારને દાહડ ધારા મુજબ.

હોશંગને તથા હોશંગને અરજ મેહરાવે ત્યારે

ધારા મુજબ.

૦૪ હર પાત્ર મહીને ર.

૦૫ હરેક પરબ ઉપર ર.

આ બધેખતનુ એકરારનામુ વધારાના મુખાની
હજુરમાં રજુ કરી હતું. તે ઉપર ગોપાલદાસ અમીન
ચાણુદારની સાહેબી, તથા એક ફનીઆની વતી, પાં
રસતમ કુકા અને મેહરામ શીશીવાગ; તથા ખીન ફની-
આની વતી પાં મેહરામ નાના વગેરેની સહીઓ હતી.

ઈં સં ૧૬૩૮.

તાં ૧૩ મી ફેબ્રુઆરી.

શ્રી ૧૦ માં ૪ (૨૦) ૧૦૦૦ વર્ષનારૂં.

મરણ—દરતરે આશદીન કાકા—નવસારીના એક
ખખરદાર તથા પેહલા દરતરે. એવણે જરથોશ્ટી દીન
આર્યને બધી ધણીક કેતાબો તથા તવારીખાની નકા
કીધી હતી; તેમજ નવસારીના પાંચે પોતાના કુટ ખીઓની
ફેરફાર જુના લેખો ઉપરથી તેહકી કરી બનાવી હતી.

ઈં સં ૧૬૪૦.

આરે વર્ષમાં મુખધર્મ પેહલ પેહલા પારસીઓની
પરમામણી થઈ હતી. પેહલ પેહલો પારસી આરે વર્ષમાં ૪
હોરાબજુ નાનાબાઈ મુગતની પાસેના મુખારી ગામમાંથી
પોતાના કુટખ સહીત અતરે આની વરજો હતો, અને

૩ આ બધેખત તથા એકરારનામાની નકલ
એં બહુમતે શોરાબજુ દરતરે મેહરામ રાણા વાલાએ
નવસારીના પેહલા દરતરે મેહરામ રાણા કેતાબનાના
મેલેની જુના લેખોના એ અરેની હાથની બધેલી રાખી-
યા સર ૧૬૨ રે

૪ એક રતનજી રસાજી વાઘાએ ઈં સં ૧૮૭૪
મા "મુનિષન પ્રેસ" મા છપાવેલું "મુખધર્મના પાઠ" શ્ર
પુસ્તક સર ૧૪૪

૫ અનરેજ કાવચ પટેલના આનંદના વડવા.

અતરના પારદુગીજ સંભાળાઓના કારણથી તરીકે તેમની નોકરીમાં રહેવા હતા. ૧ એ પછીથી પારસીઓનો મુબબી આસ્તે આસ્તે પગપેચારી થવા લાગ્યા હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૬૨.

તા ૦ ૧ થી નીમખર.
સપ્ત ૧૬૬૨ ના, રાજ ૨૬ માઈ ૧૨ (ચિં).

આજ દિને નવસારીના ત્યાની અગીઆરીમાં શમસન અમુમને મળી રૂઝવ કીધી ને કોઈ માજેદ અધવા ખેલ્દીન પોતાના છોકરને અદરાવતી વેળાએ આછળી કરે ત્યારે છોકરીના બાપ ગોલ ચેર ૫, નાળી-ચેર ૨, તથા અમુમનની માહેર ૫ (૩૦ ર) આપે. એથી ને વધુ આપે તે અમુમનને મુનેહગાર થાય, અને દેવાનમાં ૨૫ માહેર મુનેહગારી આપે. ૨

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૬૯.

તા ૦ ૩ થી નીમખર.
રાજ ૨૦ માઈ ૨ (ચિ) ૧૦૧૬) યજ્ઞદત્તરી.

આજની તારીખે ધરિનાના દરબાર માજેદાએ નવ-સારી મધે દરબાર બરજોર કામદીન કેદાબાદ ઉપર એક કાગળ લખી ફત્તમ ન્ દેલ નામના ધરિની માથે મોકલ્યો હતો. તેમાં તેઓ લખેલું કે આજે જે વર્ષ થયા ધરિ-નામાં કુકાળ પડ્યોછે, અને તેથી ધણી સાધવારી થયેલે. ૩

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૫૪.

આજે વર્ષમાં બરસ મધે ત્યાની શમસત બરજોરતી અમુમને ઉધરાણાથી એક દોખમુ બાધાવી પરમલુ હતું. ૬

૧ "Going back some two hundred years, we find that when Bombay was ceded by the Portuguese to Charles II as part of the dowry of the Infanta Caterina Braganza, there was a Parsee resident on the island, whose name was Dornabjee Nansaboy. He had been very serviceable to the Portuguese in their intercourse with the natives. His tact in reconciling conflicting social elements and setting an example of loyalty to the people, recommended him to the English Government."

"The Oriental" Edited by J. H. Stocqueler, London, Vol. I August 1873 p p 177.

૨ એ નવાસલ શેરાબલ દરબાર નેકરલ સણા વાલાએ નવસારીના પેટલા દરબાર નેકરલ સણા કિતાબ-ખાનામાં ગેલેની છુના લેખના સંપદની કાચની લખેલી આપડી સરે ૧૦.

૩ મુદ્દા શીરોન કિતાબખાનામાંની દરબાર બરજોર કામદીન વાલી રેવાપત સરે ૪૯૨ જે

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૫૫.

તા ૦ ૧૦ મી મુન.
રાજ ૧૮ માઈ ૮ (ચિ) ૧૦૨૪ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—દેશાઈ બહમનજી મેહરામજી—નવસારીના પોલીઆ દેશાઈના આનંદનના વડવા દેશાઈ મેહરામ દે-ડુના પીળ દીકરા. એવલુ ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૨૨ માં પોતાના અપના મણુ બાદ તેમની નવસારી કચ્છમાંની ૪૨૫ વીંધા જમીન ને દીકરીથી લવાનમાં ભરી મેઝવી હતી તે પોતાના બંધે ભાધ્મો માથે વેદ્યા લઈ તેના વહી-વટ ચલાવતા હતા. એવલુ માગલાઈ અમપદારમાં મારે વગ ધરાવતા, તથા નવસારીના માજેદોના એક આગેવાન ગણાતા હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૫૭.

તા ૦ ૨૭ મી આગસ્ટ.
રાજ ૩૦ માઈ ૧૦ (ચિ) ૧૦૨૬ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—દેશાઈ મેહરાજ બહમનજી—નવસારીના પોલીઆ દેશાઈ બહમનજી મેહરામજીના વડા દીકરા. એવલુ પોતાના બાપની માથે તેમના ભાગના દેશાઈ ગરુનો વહીવટ વગાવતા હતા, અને ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૫૫ માં તેમના મરણથી પોતાના ભાઈ માથે તે વહીવટ ભરી રાખ્યો હતો. નવસારીની અમુમનના એવલુ એક અકાબર હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૫૯.

તા ૦ ૧૦ મી મે.
સપ્ત ૧૭૧૫ ના, રાજ ૧૧ માઈ ૭ (ચિ),

સુરતની ખાસેના ટેલુક ગામના પારસીઓની વસ્તી વધવાથી આજ દિને ગોદાવરા પંથકના વડા મધક અક-

૪ આજે દોખખાની શાફેત પણ આગલ સરે ૪ થી ની નેકરના બહુવેળા વરોડરામાં રહેનાર પારેક માધવ-શમ હલપતશમ નામના કિંદુ વડવ યાલા છુના દરબારથી રેલવી ભરચવાળા આ- દારાબાઈ શરદુનજીએ અસાને નીચે પ્રમાણે આપીછે

"શમ ત ૧૭૧૦ ભરચનાં પારસીઓ શમચતે બચતે કરાવે. કુકડકતાની હંદામ પટેલ બાજ નાકાનાની વખતે એવ પટેલે આપેલી જમીન ઉપર"

૫ નવસારીના પ્રખ્યાત દેશાઈ કુકાલ મેહરાજના બાપા ૬ આ ટેલુક ગામના એકવાર નરસારીઓની સારી વસ્તી હતી એક માલમ પટેલ ત્યા મણુ પડે ભાગેલા દોખખાઓની નિયાનંતે રાખ ત્યા બે ત્રણેક પારસીઓના ધરદે હિયાના દોખખા કયારે તમા કોણે બધાવેલાં તેની ઘણી તલામ કીધી, પણ કસી પટે હાથ લાગે નહિ

સેયર ખાતેથી ચાર માસિલા નામે પેશોતન જારચેદ, અ-
રુપ દ્યાર માંદા, કામદીન મેહરમ, અને લીમણ મેહરજી
એએને ત્યા ગાંધવામાં આવ્યા હતા.૧

ઈં સં ૧૬૬૦.

સુરતના માગધારી અમલદારો ઇંગ્લેંડ કોઠીવા-
ળાએને તેમના વ્યાવારના ધણી દરકતો નાખ્યા કરતા
હતા, તે વિષેના બંદોખરો કરવાને આએ વર્ષમા ઇંગ્લેંડ
કોઠીના વડા તથા તેમના દલાલ રુતમ માણેક ચેક દીઠી
ખાતે શાહનશાહ ઝમ્મોડ ગણખની દગબારમા ગયા હતા.૨

૧ એ ચારે માનદોએ અકલેસરની અલુમનને
કરી આપેલા લેખની નકલ અકલેસરવાલા આનં ખરચે-
દણ દીનશાહજી પાસેથી અમારા ભોવાખા આવી હતી.

૨ આએ રુસતમ ખાણેક શેઠની કારકીરદીનો અ-
લુવાલ સુરતના એક માસેદ જમચેદ ખીન કોકાખાદ,
કે જે એવણના દીકરા ચેક નવરોજીને પઠાવનર આ-
રવાદ હતો તેણે ૫૧૬૧૨૧ ૧૦૮૩ (ઈં સં ૧૭૧૧)
મા શરસી પિતોખા લખ્યો હતો, તેખા લખેલ કે શાહન-
શાહ ઝમ્મોડ ગણખની હજુરમા ચેક રુસતમે પેખા ઇંગ્લેંડને
ખાટે નીચે પ્રમાણે અરજ દીધી હતી:—

કે ઇન મરદ અઝ મેહરે સેદાગરી,
બ હીદ આખદરત અઝા રહે આવરી
વધી દખલ નદિહદ ઇનરા બ શેહેર,
અખીશને દરગાહે બાલા બ મેહેર
ઇમીન મરદે અગરીજ નીકા તરત,
ધોર ડીમીદે જેલે શહી ખર તરત
ગાઝારદે અનીન અરઝ કઝ લોતરેશાહ,
દેહદ જખશ દર શેહેરે સુરત પનાહ
કે કારે તોજરત દરા આરદશ,
ઇમ અખાર ખાને બરા દારદશ

અર્થ—“કે આએ (ઇંગ્લેંડ) મરદ સેદાગરીને ખાટે
પોતાના કુલકથી સિદ્ધિયાન ખાતે આવ્યો, પણ પુજેરજ
દરગાહના અખીરો એને શેહરમા દખલ આપતા નથી,
એ ઇંગ્લેંડ મરદ ધણે નેક અને પારશાહી શાએઆને
પુર ઊતેવારે, (ખાટે) તે એવી અરજ જુલરેલ કે પાદ
શાહની મેહરમાનીથી તેને સુરત શેહરમા જગા અને પનાહ
મહે, કે ત્યા એ બાપારકુ કામ જરી કરે અને તે ખાટે
ખપાર તથા કોઠી રાને”

આ અરજ ઊપરથી શાહનશાહે પોતાના વજર
અશદખાનની પાસે સુરતના નવાખ ઊપર એવો હુકમ
લખાવ્યો કે,—

કે દર શેહેરે સુરત મર ઇજરેનરા,
દેહદ દખલો જખે મકાનો કરા
કે શાઝદ મકાને ખાદશ અદરા,
ન પાયદ શાખડેખા ખાને કયા
ખખાવે તોજરત જકાતય અખાર,
નખુદત શેક ફેલતેશતે શરાર.

ઈં સં ૧૬૬૪.

તાં ૨૭ મી જુલાઈ.

ચોજ ૧ માંદ ૧૦ (ચેં) ૧૦૩૩ ૫૧૬૧૨૧.

મશણ—દરુજ મેહરનોચલ કોકાખાદજી મેહરજી
રાણા—એવણને ઇં સં ૧૬૧૬ માં પોતાના ખાપનાં
મશણ ખાદ નવમારીની અલુમન તરફથી ત્યાની દરતૂરી
મવી હતી.

ઈં સં ૧૬૬૫.

આએ વર્ષમા મુખર્ધમા ફરતો કોઠ બધાતો હતો
ત્યારે તેમા જોડીતા મેગારીઓ, ટોપલી, વગેરે મર જમ
પુરો પાડવાનુ કે ત્રાક્ટ નરચેથી મુરતના આવેલા ચેક
અરચેદજી મેહરજી પાડે એ લીધુ હતુ.૪

ઈં સં ૧૬૬૭

તાં ૬ મી જાનેવારી.

ચોજ ૧ માંદ ૩ (ચેં) ૧૦૩૧ ૫૧૬૧૨૧.

મશણ—નાનાભાઈ પુલખા—એવણ સુરતના
પાગસીઆના વડા અક્રપર હતા, તેમજ તેઓના ધર
મ આરી કછપાએ સુકવતા તથા પ આતને લગતો વહીવટ
સાવતા હતા. મુગત મથે એવણે પોતાને અરચે એક
દોખમુ બધાવતા માગ્ર હતુ, પહુતે તેયાર થાય એટ-

અર્થ—“કે સુરત શેહર મથે ઇંગ્લેંડને દખલ
આપે તથા મકાનો અને કોઠીને ખાટે જગા આપે, કે
તેખા તે પોતાના મકાનો બધા અને કોઠ તેને જુલરેલ
થાય નહિ તથા અરકાવ કરે નહિ, એના બધાવના ખા-
લજી જગત પારશાહે ખાદ મેહરમાનીથી તાપ કીધુ”

૩ મરદુખ ચેક મેહરવાનજી શરામજી પાડેના બપા-
વાના બપાવા

૪ ચેક રતનજી શરામજી વાછાએ ઇં સં ૧૮૭૪
મા “યુનિયન ટ્રેડ” મા છપાવેલુ “પુખર્ધમા ખાહર” જુ
પુલક મરે ૨૭૪

૫ સુરતવાલા ખાનખાહર ખોરી રુસતમજી અરચેદ-
જીના વડા એવણના માઈ બહનન પુલખા સુરતમા
એક મોઠા દીનદાર નરધોરતી ચઈ ગયાલે તેવણે ઇશનથી
આવેલા દીનખાઈને લગતો અતરેથી પુછાવેલા સવાલો-
ના જવાબો સુધા એકકા કરી તેના સ ચઈ એક ક્રેતાયમા
કીધા હતા, કે જે ક્રેતાય “અહમન પુલખાની રવાયત”
ને નામે ઓલખાએલ એવણના વડાઓનાં નામે આ
પ્રમાણે અલુકમે સુરતમા લખાવલી એક જુની રીસા-
પોથીખાથી મણેલ
પુલખા, પપા, પુતા, અપા, દાપા, આશા, બુઈ-
આર, સુવા

હામા એવણુ મરણ નિષ્ક્રયાપી ત્યાનાં જીવતાં દોષ-
મામા એવણના રવાનને બે માસ લગણુ ઉપર તથા નીચે
પરધરે સુખી ગમી ગેલું હતું, અને દોષાણું તેવાર
થવા પછી તેમા તે સુકયામા આણું હતું.

ઈં સં ૧૬૬૮.

તાં ૪ થી આગસ્ટ,
રોન ૧૦ માઈ ૧૦ (થો) ૧૦૩૭ યલ્દરની.

મરણ—દેશાઈ મેહરીવારણ બહમનજી નવસા-
રીના પોલીઆ દેશાઈ બહમનજી મેહરામજીના નાથલા
દીકરા, એવણુ ઈં સં ૧૬૫૫ મા પોતાના આપનાં
મરણથી તેમના ભાગનો દેશાઈગરિતો વહીવટ પોતાના
વડા ભાઈ માયે ચલાવતા હતા, અને ઈં સં ૧૬૫૭
મા તેમના મરણ પછી નવસારીની અંજીમનમાં એક આ-
ગેવાન ગણુતા હતા.

આમે વર્ષમા મુરતી ત્યાના મરનાર એક નાના-
ભાઈ પુછાના વારસો કુવરજી નાનાભાઈ તથા હીરજી
નાનાભાઈ, એવરહ રસતમ પેશીતનર અને એં બરજોર
આદરબાદ એએએ એક કાગળ લખી કેરમાનના દરતૂર
માધેરાવ મેહરીન મેહરીવાં જ દલ માયે મોકલ્મી હતા,
તેમા લખુ હતું કે મેહરીન નાનાભાઈ પુછાઆમે મુર-
તમા એક દોષાણુ બધાધવા ઓડુ હતું, પણ તે પુરે થાય
તેમામા તેવણુ હક થયા હતા, અને તે પેળાએ એડી
આએજ બતાવી હતી કે તે દોષાણુ તેવાર થયા પછી તેમાં
અને નાખલો. આથી પેપુ દોષાણું તેવાર ધાય ત્યારે
મે મહિના લગણુ જીવતાં દોષમામા રવાનને ગેપી તેની
ઉપર તથા નીચે પરધરે સુકયા હતા. તે પછી નવું
દોષાણું તેવાર થનાથી રવાનને ત્યાંથી કાઢી તેમા નાખુ
હતું. તે કામ દીનની શરીએ હતું કે નહિ તે વિષે
ત્યાંથી જાનામે માગ્યો હતા. આના જવાબમાં કેર-
માનનાગાએ લખેડે કે તે રવાનને જીવતા દોષમામા યુકત
મનદાર નહિ હતું, પણ નવું દોષાણું તેવાર થાય ત્યારે
પાંક જગોડર જવા ખીનનાં કામજુદ નહિ પડેલા હોય
ત્યા મેનવ હતું, એવુ દીનનુ ફગમનજે.

૧ એવણના વારસોએ ઈં સં ૧૭૦૪ મા એ-
વણના દેશાઈગરિતને લગતો માગ આં હોમલ આદરજ
હોમલ તે પ્રખ્યાત દેશાઈ પુરોચલ દેહપુલના પિનાઈ
કાકાને ગીરવી આપ્યો હતો.

૨ આ કોમેદે સુમશતી કવેતોમાં ચલાવકે, નરથો-
રત, વીસર, તથા અપર દ્યારનામા બનાવ્યા હતા અને
જોનાના પેડાના મામાને ઈં સં ૧૮૭૩ મા મુલઈ મધે
એં દેહપુરથ દીનચાક અકલેસરીઆએ "પીપીઈસ પ્રેસ"
માંથી છાપી પડગટ કીધુ હતું.

૩ એલ મરકારે આમે વર્ષથી મુંબઈના કોલી
તથા માછીમારો પર ૬ માણસ દીઠ રૂં ૧૩૩ રેમને
"બાડી-ટાકસ" નાખ્યો હતો, અને તે વધુલ કરવાનું
કામ પોતાના શ્રમભારી એક દોષાણુ નાનાભાઈને
સોંપ્યું હતું.

ઈં સં ૧૬૭૦.

તાં ૧૮ મી જુલાઈ.

રોન ૨૩ માઈ ૧૦ (કો) ૧૦૩૬ યલ્દરની.

આમે વર્ષની તાં ૧ થી જીવે નવસારી તથા મુર-
તની અંજીમન તરફથી એં રસતમ મારથેદ અમુપ-
દ્યારે નરથેશવી દીનઆઈને લગતા ફેટલાક સવાલો
ધરિન મોકલ્યા હતા, તેના કેરમાનથી આગળી તારીએ
ત્યાના દરતૂર માધેરાએ હિંદુસયાનમા દરતૂર બરજોર
કામદીન, દરતૂર પાલણુ ફેટુન, દરતૂર રસતમ મારથેદ,
દરતૂર રસતમ પેશીતન, મેહરીન હીરજી નાનાભાઈ, મેં
નાનાભાઈ નરથમ, મેં કુવરજી મેહરામ, મેં કુવરજી
નાનાભાઈ, અને મેં ધનજી મેહરામ ભરખી એએ
નેંગ જવાબ લખી મોકલ્યા હતા. એમાં સોતાનઆજ
પરદરજા તથા હોકરઆના લગન કરવાને લગતી ખીના

૩ આ જવાબની નકલ દરતૂર દારામ હોરમન-
દ્યારે યલ્દરની ૧૦૫૮ (ઈં સં ૧૯૮૫) મા વલસાડ
મધે લખેલી રેવાયતની અસલ પોથી જે આં જમશેદજી
પેશવનજી વલસાડા યાસેડે તેમા લખેલી છે.

૪ એક રતનજી રશમજી વાછાએ ઈં સં ૧૮૭૪
મા "યુનિયન પ્રેસ" મા છપાવેલુ "મુંબઈના બાહર" જી
પુસ્તક સરે ૨૫૦.

૫ આ "બાડી-ટાકસ" વધુ કરવાની રીત આમે
બરજુમ રેવરેડ કાકરે બન વીલસન પોતાનાં On the
Christianization of India નામના ઈં સં ૧૮૫૦
મા છપાવેલા પુસ્તકમા લખેલ છે "જ્યારે એક છાકરો
તે વર્ષની જિમરે પુગતો ત્યારે તેના જીવર એક રૂપીએ
કર લાગુ પડતો, જ્યારે ત્રણે વર્ષનો થાય ત્યારે બે રૂપીઆ,
અને તે બહાર વર્ષની જિમરે પુગે ત્યારે દર વર્ષે એક
રૂપીએ વધારવા આપતો અને જેથી સેવરે તેની
જિવરને કર રૂં ૬૧૩૩ રેમને થતો અચકત માણસો
અને તે વર્ષની અદરના છાકરોએ આએ કરનાથી
ખાતલ હતા."

૬ આ કામ એવણ તથા એવણના વડાએ નખી
૧૬૫ વર્ષ લગણુ વખતનુ હતું એવુ ઈં સં ૧૮૭૪
મા જુલાઈ માસના એવણના વારસ એક રસતમજ
કાવચળ પડેલે મુંબઈના નામદાર ગવરનર અરહ અ.ર
કકરે જીવર મોકલેલી એક અરહ ઉપરથી જણાવેલું

લખેલિ. તેમા કહેછે કે ઓહરને ૧૪ વર્ષની અંને ઓહરને ૧૦ વર્ષની ઉંમર પાછાવવા નોંધવે.

આએ વર્ષમા મુબઈ મરે શાપાદીના ડુગર ઉપર મોદી હીરજી વાઘાએ પેલ્લ પેલ્લ રોખમુ બધાવી પરજાણુ હતું, તથા તેની આને એક નાધની મુઝડી મેગમ રાખવાને માટે બધાવી હતી.

આએ વર્ષમાં એજ મોદી હીરજી વાઘાએ કોટમા મોદીખાને પોતાના રહેવાના ઘરની સામે નરયોશ્તીઓનાં વપકાને માટે પેલ્લ પેલ્લી એક દરેમેહર પકાવી હતી.

૧ આ ૧૪૫૫ની નકલ દસ્તૂર દારાન હોરમન-દ્યારે ૫૪૬૪૨૨દી ૧૦૫૪ મા વજસાડ મધે લખેલી રેવા-યતની અસુપ પોથી ને આ-૦ નમચેદલ પેશતનજ વજ-સાડ પાસેછે તેમા આવેલીછે

૨ કાકર જન કેપર કે જે ઈ. સં. ૧૬૭૨ માં મુબઈ ખાતે આવ્યો હતો તેણે પોતાની મુસામરીના ઈ. સં. ૧૬૬૮ મા છપાવેલા પુસ્તકમા આવેલે દોખા વિષે નિમ્ને પ્રમાણે લખેલુછે. —

"On the other side of the great Inlet, to the Sea, is a great Point abutting against Old Woman's Island, and is called Malabar hill, a Rocky, Woody Mountain, jet sends forth long Grass, A-top of all is a Parsy Tomb lately reared"

[A New Account of East India and Persia, In Eight letters, from 1672-1683, by John Fryer M.D., F.R.S., in 1693 Letter II page 67]

આ દોખા હજુ લગણુ શાપાદીના ડુગર ઉપર શાજુદછે, અને સગડી પણ છેવા પાસ વર્ષ થયા તેજ અસુપ વપ પ્રમાણે હતી, તે ઈ. સં. ૧૮૭૩ મા શેક દીનચાહજી માલિકજી પીટીટ તેની પાસે એક શાડી સગડી બધાબાથી મરહુમ મોદી હીરજીના વારસે શેકા ખાલે-કલ તથા ખરચેદલ શોરાયલ વાઘામુઝી તથા મરહુમ શેક નયરવાનજી કાવશજી વાઘાગાધીએ પોતાને ખરચે તે જીની સગડી બાલ તેમા રેશ્મર કરાવી નવેસરથી બધાવીછે

૩ સવત ૧૭૭૩ મા સુરતના મેમ્બેર રૂસતમ પેશો-તન હમજીઆરે મુજસાતી કેપેતોમા જનાવેલા નરધામત નામાની શરૂઆતમા એ મરહુમ હીરજી વાઘાની રજુતી કરેલીછે, તેમા એવણે મુબઈમા દોખા તથા દરેમેહર બધાયા તે માટે તીજે પ્રમાણે લખેલું. —

એ પુણે પ્રક્રમ્ને તમને અત અતિ વિધારે કીધા ।
જે મુબઈ બર ૫૪૬૪ મુબઈ મરેશ્મર રોધા ।
એ સાચ નર અવતા મુબઈ મરેશ્મર મેલે ।
આકાં હુમ્મુ દરેમેહર કીધે તુ મરેશ્મર ધની જનને તોલે ।
એ આકાં પુરખ પુણેથી તમ અત અતિમેદા મરેશ્મર પાગે ।
ધન હીરજી વાઘા તુ આકાં મેલાક નર મરેશ્મરખાની શાયે ।
[એ. ડે. મુરસી દીનાદાં અધેમેશ્મર ઈ. સં. ૧૮૭૨ મા "ડોઈર્મ મેસ" મા છપાવેલા રવાજ માગમેર દીખાએ સકે]

આ દરેમેહર ઈ. સં. ૧૮૦૩ મા રેખાવી ખાસની મુજની કોઠની મોદી આગમ મુલાવરી બની મર હતી

આએ વર્ષમાં સુરતની પાસેનાં મુખાવી ગામમા હોમીપાર પાદળણ નામના એક મેહરિને દરેમેહર બધાવી પરજાવી હતી.

તા. ૩૧ મી જાન્યુઆરી.

રેજ ૨૫ માઈ ૪ (કં) ૧૦૪૨ ૫૪૬૪૨૨દી.

મરે વર્ષ ખખાતરી કામા પોહરા નામનો એક નરયોશ્તી આપાગને માટે ઈગત આવે ગયો હતો, તે

૪ એ દરેમેહર બધાવા પછી તેની કીતર તરફની નજા તેમા માલેકો પાદળણ વાઘા, રતન પાદળણ, દોમી-યાર પાદળણ, મેહરામ પાદળણ, તથા મુવર પાદળણ એએએ આ-૦ લીમજી મેહરજી (મિલાવની જર્નાંગ ફક-ટરીવાલા શેક લવણુ લીમજીખાઈના વડવા) ને સવત ૧૭૨૭ ના પ્રથમ વધ્યાપ મુદ ૭ ને દીને એક લેખ કરી આવી હતી તેમા એ દરેમેહર વિષે લખેલુછે આ લેખની નકપ ગોરાવરા ૫૪૬૫વાલા આ-૦ નાનામાઈ બી-ખાલએ અપેને આપીછે એ દરેમેહર જીની પ્રમાથી બીલવાર તે સુરતવાલા શેક નમચેદલ શોરાયલ હોડી-વાલાએ બધાવી હતી, પણ તેમા અને મળી શકતા નથી એ પછી ત્રીજવાર ઈ. સં. ૧૮૨૨ મા મુબઈવાલા શેક મુવરજી ખાલેજી મુકાદમે આ એક આદાનની દરેમેહર બધાવી હતી, પણ તે રેતીના રૂટામા દાંઘા નવાથી ઈ. સં. ૧૮૬૮ મા તેવણના વારસે શેક રૂસતમજીશ-પુરજી મુકાદમે બીલ નજાવર દરેમેહર બધાવી ત્યા જીના આદાન તખતમશીન કીધા હતા

૫ ખખાતમા પારસીઓ થવા આગલા વખતથી આપાર અલાવતા હતા એવુ કેટલાક જીનુ લખ.શિખાથી આગળ વડેછે ઈ. સં. ની અગીઆરની સદીમા કેહછે કે ખખાતમા આડી નદીના કીનારા આગ. ૫ "કુમારીકા કોત" નાખવા કિડુઓનાં દેહકાની પડોશમા પારસીઓની વસતી હતી, તેઓ ત્યાં આપાર. અલાવતા હતા, અને એકલાતા પગમર થઈ ગયા કે મધ્યમા પારસીઓએ મળી, કિડુઓને ત્યાથી કાઢી પણ કાટમાં હતા તેઓમા કલવાણુશખ નામનો દસલાક માતનો એક વાનોયો હતો તેણે સુરતમા નજા ગોત્રીએ આપાર અલાયો અને ગોત્રી કીલત મેલવી, તેમા બજારી કેટલાક રખપુતો તથા કોલી-ઓને ખખાતમા લાવી એક રાજે પારસીઓ કીર હોમવો કરી તેઓને ખાઈ, તથા તેમના ધરો સલગાવી મુકયા, નજી ત્યાથી વધા પારસીઓ નાઝી ગયા આ વીગત ઈ. સં. ૧૮૧૭ મા કાનૂન સંપરકસને ખખાત વિષે લખેલા અહેવાલમા નીચે પ્રમાણે આવેલી છે :—

Some of the Parsis, who since their arrival in India, about 636, had remained in the South of Gujarat, were attracted to the settlement (243-937) near the temple of the Kuruvila Kshetras at the mouth of the Nira. The first comes succeeding in trade, others follow.

પાડી કરતી વેળાએ પત્ન્યથી દીનઆદર્શને લગતી કેટલીક
બીનાઓ દિલ્હીવાનના નરસોસ્તીઓ જોમનાં આજની
તારીખના એકે કાગળમાં લખાવી લાવ્યો હતો. ૨

ઈં ૨૦ ૧૬૭૬.

તાં ૩ ઇ જુન.

અગત ૧૭૩૨ ના, રોજ ૧૦ માહ ૮ (ચિં).

આજ દીને નવસારીના સમયત ચોખેદો તથા બેઠ-
દીનોની અજુબને મળી પાલક કરી આપવના બંદોબ-
સ્તો કીયા હતા, કે ને ધણી ભેનો પાલક થાય તે તેની
મીનકત લીધે. તે ઉપર કોઈ વાસ્ત થઈને ઘરો કરે
તથા હક લેતા માગે તે અજુબનો જાનેહગાં થાય. ને
અરુને ખેડો નહિ હોય તે પોતાની દેવાળીમાં ભને ગમે
તેને પાલક કરી લીધે તે ગ્યાહ. અગર તે છવર્તા
છવર્તા નહિ કરે, અને તેના યુવાબાદ તેની આરત કોઈ
તરફિત ધણીને પાલક કરે તે ગ્યા નથી. તે યુવત્યા
પછી તેનાં કુટુંબ અવપથ જેવે ઘરે તેને અજુબનની
હજુમાં પાલક કરે. અજુબનની મવાહ વગર કરે તે
નાગવાહે. વળી એવું કુટુંબ છે ને આજદ નથી ને
કોઈ પાવકો હક બાજે તેને અજુબન મળી શકે કરે.
ને કોઈ પાલક થાય તે પેતા મરનાગની માલ મીનકતનો
ધણી. તેનું રૂપ હોય તે આપે, સુનું હોય તે લીધે, તેના
યુવા છવર્તાની અસમતી કરે, તથા પેતા મરનાગની
ધણીઆની છવરે તાહ લમણ પેગમ મહે. એ બદોબ-
સ્તથી ને કરે તે શી દેવાનમા રૂ૧૦) છતેહશાગીના
આપે. ૨

and in time the Parsi element became so strong that
by their overbearing conduct they forced the Hindus to
leave the city. Among those who fled was a man of
the name of Khatra, a Hindu, who fled by name. He
took refuge in Surat where in a short time, by trading
in jewelry, he acquired a large fortune. His wealth gave
him consequence, and he had the address to bring
together a numerous band of Rajputs and Kols, who
in the night attacked the Parsis, putting many to the
sword and setting fire to their houses. The next took
the flight, and not a Parsi was to be seen in Khatra's
Khatra. Khatra then formed the design of building
a city on the ruins of the Parsi town.

* It is in Surat and not in Khatra's date can hardly
have been before the fourteenth century.

State and account of Cambay, for the Gazetteer
of the Bombay Presidency p. 45

૧ આ કાગળની નકલ અધિકારવાલા આ.
રસમત નમચેદ પાસેની એક જુની રેવાયતમાં છે
રેવાયત કીયા માલવા લખાઈ છે તેના મોખિયુ નથી

૨ એ નમારખત ચોરાખત રસુર બેઠક
સાણવાલાએ નવસારીના પંડુતા દસુર ગરબર સણા ઉતા-
બનાનામાં જેવેની જુના લેખોના સંગ્રહની સંખ્યાની લ-
ખની ચોપરી સર ૪૦.

ઈં ૨૦ ૧૬૭૮.

તાં ૨૧ મી જાનેવારી.

રોજ ૧૧ માહ ૩ (ચિં) ૧૦૬૭ વર્ષ ૬૪૨૨.

મરણ—દેશાઈ ખુરમેદજ બેઠકમણ—નવસારીનાં
પોલીઆ દેશાઈનાં ખાનદાનના વડા દેશાઈ બેઠકમ
ફરેહનતા નાધવા ઈકરા. એવણુ ઈં ૨૦ ૧૬૨૨ માં
પોતાના આપના મરણ બાદ તેમની નવસારી કસબામાંની
ભત્રીનીને પોતાનો ભાગ બંધ બાંધ્યો સાથે વેહરી લઈ
તેના વહીવટ મકાવતા હતા. એવણુ મોગસાઈ અમલ-
દારમાં મારો વગ ધરાવતા, તથા નવસારીનાં ચોખેદોમાં
એક આગેવાન ગણાતા હતા.

તાં ૧ મી અપ્રેલમ્.

રોજ ૧૦ માહ ૧૨ (ચિં) ૧૦૬૭ વર્ષ ૬૪૨૨.

મરણ—દેશાઈ ચોરાખત બેઠકમણ—નવસારીના
પોલીઆ દેશાઈનાં ખાનદાનના વડા દેશાઈ બેઠકમ
ફરેહનતા વગ ઈકરા. એવણુ ઈં ૨૦ ૧૬૨૨ માં પો-
તાના આપના મરણ બાદ તેમની નવસારી કસબામાંની
દરબ વીધા જમીન ને ઈકરાથી લવાજમે બરી મેલવેલી
હતી તેનો પોતાના બાંધ્યો સાથે મરી વહીવટ મકાવતા
હતા, તેમજ પોતાના આપના નવસારીના દેશાઈગિરનાં
અધિકારગી એવણુને મળ્યો હતા. નવસારીમાં એવણુ
પોતાના કુટુંબના વસાવારને માટે ઈં ૨૦ ૧૬૩૬ માં
એક મોટું પોલતા જેવું મકાન બાંધણુ હતું કે ને આજ
સુધી “દેવાઈજીની પોલ” ને નામે મોજુદ છે, અને તેજ
ઉપરથી એવણુના વસો “પોલીઆ અથવા પોલમાના
દેશાઈ” ને નામે મોજુદ છે. એવણુ મોગસાઈ મરકા-
માં મોરો વગ ધરાવતા, તથા નવસારીનાં ચોખેદોમાં એક
આગેવાન અધિકાર હતા.

ઈં ૨૦ ૧૬૮૫.

તાં ૬ થી જુન.

અગત ૧૭૬૧ ના, રોજ ૧૫ માહ ૮ (ચિં).

આજ દીને નવસારીનાં તથા અંબલુનાં વધવા
સમયતે ચોખેદોએ મુવતના ચોખેદો તથા બેઠકોનોના અ-
જુબન તથા નવસારીનાં બેઠકોનીની હજુમાં એક
મળી એણે બંદોબસ્ત કીયા ને આજથી કોઈની ચોખેદો
એક બીજાના વધવામાં કિયા વગેરેનું કામ કરવું નહિ.

૩ પારસીઓની વળતી નવસારી, ખરમ, પાતા,
અધિકેસર, વગેરે નગાઆવર થયા પછી તેમના ચોખેદોએ
નીચે પ્રમાણે વધે વેળી લીધા હતા :—
“સંબળુના વડાનાઓની હક દત્તોરાની નદીથી

મંજુલા જામિંદારીએ જેમ તેઓ કરતા આવડે તેમ આતશબેદરામની જામિંદારી, ખીજી કાઈ કિંચા નવસારીના કરી નહિ. તથા નવસારીના જામિંદારીએ મંજુલાવાળાઓનાં પંથકમાં અમલ કરવા નહિ. આ બંને બંધન ઉપર મુરતના નીચતા આકાશરામની શાખ કરવાઈ હતી. ૧ આં રૂમતમ માણેક, કામદીન બેદરામ, દાગમ મનોચંદ્ર, માણેક કાંચલ, હોમશ કંચેશ્વર, બેદરની પત્ની ૭૫૬, જમચંદ માણેક, પેશાવત અમલદાર, માણેકજી નાનાબાઈ, નાનાબાઈનાથ મજી, કુવરજી બેદરામજી.

ઈં સં ૧૬૮૬.

આમે વર્ષમાં નવસારી મંડે બગરીયા તથા મંજુલા જામિંદાર તથા ત્યાના બેદરની વચ્ચે એક જોડી માગમારી તથા જુનામગી થઈ હતી. થયમ તેઓ વચ્ચે અમલ નથી થવા લેખ પ્રમાણે આખા નવસારી કમ્યાના તથા મંજુલાવાળાઓને પોતાને ધેરના યુવા જીવતાની સંબંધી કિંચા કરવાને હક નવસારી વાતાઓના હતો. મંજુલા વાતાઓના હક ફક્ત આતશબેદરામની જામિંદારી તથા તેની પેઠાઓ આવાને હતો. તે પ્રમાણે અતાર મુરી આપ્યા કીજી હતું, પણ આ વર્ષમાં કોટવાક ત્યાના બેદરનીની ઉચ્છેદણીથી મંજુલા વાતાઓ કુતાકે થઈ ગયા કે હમ કામે નહિ હમારે તથા બેદરનીને ધેરની મજી જીવણની કિંચા કરી આ કામમાં તેઓને બેદરનીઓએ મદદ કીધી એક જોડી માગમારી તેઓ વચ્ચે થઈ, અને તે રૂમીઆનમાં બેદરનીને હાથ બે બગરીયા જામિંદાર નામ આં માણેકજી બેદરામજી નરીઆન તથા આં રૂમતમજી શાપુરજી આતીઆ એઓના પુત્ર થયા હતા, જે ઉપરથી બગરીયા જામિંદાર વધારે ઉચ્છેદણા અને હ બેદરની નામ નાહવા બેદરજી, કુકા નાપુર, નાથ આદજી, જોડજી મુખના, બહમન પેશાવત, અને રૂમતમ નાપુર એઓને આવી નાખ્યા તથા ખીજી મંજુલાઓને જમચંદ કીધા. આથી હ જામિંદાર નામ બેદરનીય

તે વચસાક આગળની “પાર” નદી મુધીની, નવસારીવાળાઓની હ “પાર” નદીથી તે વરીઆવની નદી મુધીની, જોદાવાર પંથકની હ વરીઆવથી તે આલેસર મુરીની, નવસારીવાળાઓની હ આલેસરથી તે ખાવાત મુરીની, અને ખાવાતવાળાઓની હ ખાવાતમાજ સારી હતી

[દરૂર એસજી શોરામજી ચેદરજી રાણાવાળાએ સને ૧૬૮૬ વચસરથી આ અમલની આરંભી જાણનામાં ઉપાવેથી “રૂડગરે રીને નવસારી” સને ૧૬૮૬]

૧ એ. બગરીયા શોરામજી દરૂર ચેદરજી રાણાવાળાએ નવસારીના પેડા દરૂર ચેદરજી રાણા કોતાખાનામાં ચેલેલી જુના લેખના સંકલની કામની લેખી ચોપડી સર ૭૧

કુમરરામ, હોમશ આદર, દાદા શોદરામ, જીવજી બેદરજી, તથા અમલદાર કુકા એઓને પુત્ર કરવાના તથા હ જામિંદાર નામ આદર હોમજી, પાપણ રૂડગર, દાદા જમચંદ, જામચંદ કેરનાથ, રૂમતમ શોદરામ, તથા નોથરવાન રૂડગર એઓને પુત્રની ઉચ્છેદણી કરવાના વાકમ પકડી મુરત ખાતે ઈશ્વરજી કરવા માટે કેદ લઈ ગયા હતા. ૨ ત્યા કોટવાક વિજય મુરી બદીબાબા કેદ રાખ્યા પછી કેદેકે કે ત્યાના પારસીઓના વડા અકામર જોડી કુવરજી નાનાબાઈના વગવમીનાથી તેઓ સંબંધી થયા હતા.

ઈં સં ૧૬૮૯.

મરજી—દોરામજી નાનાબાઈ—મુખમાં આપના પેડા પેડાના પામી, તથા અતરના પેડા આતશના વડા. એવજી ઈં સં ૧૬૮૦ માં મુરતની પાસેના મુખાની ગામમાંથી અતરે આવ્યા હતા જે વેળાએ એવજી અતરે આવ્યા તે વેળા મુખા પેડા મુખાના તાપામાં હતું, અને ત્યા આગ કોધાર પારસીઓ આવેલા નહતા કે હિવા આપ્યા આગમજ એવજીને મુરત તરફ તે રખેને આપાને મટે આવતા પોરડુગીની માથે કામકામના વ્યાવહાર હોવાથી પોરડુગીની ભાવાનું ચાર માન હતું. આથી મુખાની પોરડુગીની મંજુલાવાળાઓએ એવજીને ઉપોગી પીકણી પોતાના અતરના લોક માથના ગાલમાંથી કામકામના વડા કાગારી કેડવા હતા. ઈં સં ૧૬૯૨ માં બમારે મુખાની ટાપુ હ ચેલેને હતાં થયે ત્યારે હ ચેલ મંજુલાવાળાઓએ પણ એવજીને તેમ જોડા ઉપ કામ રાખ્યા હતા હ ચેલ મગદરે અતરના કોપી તથા માછીમાર કેડવાનીઓ ઉપ નાખેના હ માણસ રી ૩૦ ૧૩૩ રૂમો

૨ નવસારીના બેદરના શોરામ અમલ તથા નોથરવાન ચેદરજી વચેરેને ત્યાના કાલ આછીની ગ્રામજાનીએ તાં ૨૫ માસ ૭૩ કાદ અને ૨૦૮૦ હીજરીને રીને પોતાની જોદર સુધ કરી આપેથી ચેલર અને નકલ એ. નવસારી શોરામજી દરૂર ચેદરજી રાણા વાળાએ નવસારીના પેડા દરૂર ચેદરજી રાણા કોતાખાનામાં ચેલેલી જુના લેખના સંકલની કામની લેખી ચોપડીમાં સર ૫૬ જે. એ હોરાત આ જોડી મારામારીના લખામ લીખેના જુનાની પેટામાં આગળ વચસર કોદરજી બનાવેલા એક કોડે એ. મનચેરજી નવસારી વાળા પાસેથી અપારા વાચવામાં આવ્યા હતા, તેમાંથી બેડરનીને હાથે ખાવો મળ્યા હોવા બે જોડેના નામ નવી આવેલ

૩ એવજી પછી કેદ કે સનહ નામના એક પારસી મુરતથી અતરે આવ્યો હતો, અને પોરડુગીની સરારને જાણસરી મદા પુરા પાડવા કાકાકે તેલે લીધુ હતું

“આડી રાકમ” નો કો એવણુ ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૯૮ થી મરકા
તરફથી વસુલ કરવા હતા.”

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૯૦.

આર્યે વર્ષમાં મુગત ખાતે કુનેટક ઈસ્ટ ઇન્ડીઆ
કંપનીના અમનદાર તથા મુખ્યના જનરલ મર નીકો-
લસ વેટ વચ્ચે મુગત ખાતેના કંપનીના દલાલ રૂમતમ
માણેક એક વિરે એક મોટા ટોટો હતા થયા હતા. તે
એવી રીતે કે આગામી વર્ષમાં જવારે આ નીકોલસ વેટ
મુગત ખાતેના પ્રેમીસ્ટ હતા, ત્યારે તેણે આખતાનેવાર
મનકુર રૂમતમ માણેકને કંપનીને દલાલ નેમ્બો હતા,
અને બધે જ જણા એકમેકની મુગ મનકુર પ્રમાણે આલવા
હતા. પણ મર નીકોલસે મુખ્યના “જનરલ” નો એવો
ધીર પછી આર્યે માંચવેલ રૂવી (રૂમતમ માણેક) ને
માનમ પડ્યું કે તેની મતલબો સુખ્યને વ્યાજગતું મધકે
બનાવનારી, તેટલું જ તેણે ત્યાંની ઇંગ્લેન્ડ કોમીના અ-
મનદાર મી ૦ બોનેન અને મી ૦ પરાબાને જાહેર ક્રીક
કે આ નીકોલસ વેટ મને નવામ માંચે વગ લગાડી આ
જાગ મેથા ને કે ૬ કાવવાને રૂ ૦ ૫૦૦૦૦) પચાસ હજાર
આપવા કહ્યું. જ્યારે આ નીકોલસ વેટ રૂમતમે આ
પ્રમાણે પાકેના કોમી નામવાની વાત માલકી ત્યારે તેણે
તેને ઇંગ્લેન્ડ કંપનીની નોકરીમાંથી બાજુ કરી. તો
જોકે તે વખતે તેણે (રૂમતમે) કુનેટક ઈસ્ટ ઇન્ડીઆ કંપ-
નીને રૂ ૦ ૧૦૦૦૦૦) એક લાખ આવીસ હજાર તથા જુદી
જુદી ખાતેની વ્યાપારી કંપનીઓને રૂ ૦ ૫૫૦૦૦૦) વાચ
લાખ પચાસ હજાર વડેલા હતા, આથી મુગતમ મન-
કુર અમનદાર તથા આ નીકોલસ વેટને મોટા આનુ-
ભવ થયા, અને તેઓએ ઇંગ્લાન્ડ ખાતે “ક્રાર્ટ-આફ

૧ આ વેજાની ઇંગ્લેન્ડ મરકારની સુખ્યની આપક
મ હતી તે પછીના જોગણે મી ૦ બરેસ પોનાજ હરે
ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૯૮ માં
સુખ્યની આપક નોમે પ્રમાણે જણાવે છે—

Rent of Messrs	5,800	0	40
Moham	4,707	2	45
Pinilla	2,377	1	56
Amela	1,775	0	40
Sion	790	0	60
Veroli	571	1	34
Bankum	6,311	2	61
	29,920	1	18
Rent of the Tobacco Shop	2,550	0	0
Ditto Bazaar	2,100	0	0
The Account of the former	19,000	0	0
Ditto	18,000	0	0
	73,470	1	18
More may be advanced	1,129	1	62
Total Verolium	74,600	0	0
Which at thirteen Verolium for	£ 6,191	17	6d
22 & 6d amount to			

ડાયરેક્ટરમ” મર યોદી રીતે લખી મોકલ્યું કે “આ
નીકોલસ વેટના વાગવાર ઉત્તરપાસટ હાકમે આવાથી
નામદાર કંપનીનું નાણુ બગાડા રીતે રાકવાને અમાને
ધણી મુશ્કેલી, અને બરેબર જાતેના અતરકમ લાગેછે
તેથી આટે જગમુકી રૂમતમ માણેકને પાછો જોડ્યા
ઉપર ગમે ત્યાંની તેઓ કંપનીની મીનકત, અવેજ,
તથા તેઓના પોતાના છુટાપણને મટે જોખમદાર થઈ
શકતા નથી.”

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૯૨.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૬૯૦ માં જજીના મીડીએ સુખ્ય
ઉપર હુમલો કરીને હતા, જેથી કંપની મરકારે તેની
માંચે કોલકાર કીધાંથી તેના માણસે સુખ્યના કીનારે
આરેતે આરેતે કોમી નયા, પણ તેઓના થયા પછી ઈ-
૦ સ ૦ ૧૬૯૨ માં અવરે એક મધક મરકી રૂમતમે, કે જેથી
મધકા ઇંગ્લેન્ડ અને ગેરીમતના માણસે મગતોલ લાલ-
તમા આવી પડ્યા હતાં. આ તક લઈ જજીના સીડી
વાકુતખાન એક મોટી રોજ લઈ સુખ્ય ઉપર ચડી આવી,
અને કુમરની કીધો પોતે લઈ બીધા. આથી ઇંગ્લેન્ડ
મરકારના માણ કારભારી રોગમણ નાનાભાઈના કોમરે
રૂમતમ રોગમણ કે જે પોતાના બાપની જગોએ આવી
હતા તેણે રાખ્યો કારભાર પોતાને હરતક કરીને, અને
એક શીખરી લયકા કે જેના સુખ્ય તાગ સુખ્યની

૨ While he (Sir Nicholas Wate) was President at
Surat, Rustum, whom from his first arrival, he had
employed as broker, continued, from interested motives,
attached to his views, but after he resigned the office
of General at Bombay, this cautious Native, discov-
ering that his object was to make that Island the centre
of trade explained to Mr Bonnel and Mr Proby, the
English Company's servants at Surat, that Sir Nicholas
Wate has promised to give him fifty thousand rupees,
to use his influence with the Governor, to keep Sir John
Glover confined, which sum was to be paid to him, in-
stantly, in advance on the prices of the Company's
goods, to that amount. When Sir Nicholas Wate was
informed of this conduct of Rustum, he discussed him
from the English Company's employment, notwithstanding
the United Trade Co. is then indebted to him 140,000
rupees, and the separate Companies 550,000 rupees, and
if the Sir's conduct had not prevailed on the merchants
to take their bills, the whole property of the English
would have been seized.

This state of affairs between Sir Nicholas Wate and
Mr Proby, could not but produce animosities—the
former began with protesting against the conduct of the
latter, and of Mr Bonnel, and they retorted, by declar-
ing, in their letters to the Court, that it was imprac-
ticable to procure regular investments, under the contin-
ual story orders which Sir Nicholas Wate sent to them,
and, in fact, it was impossible to execute them, and
therefore, unless Rustum should be restored, they
neither could be responsible for the Company's property,
nor their own liberty.

કોલીઓ તથા માછીમારોએ હતા, તે ઉપર કચી પોતે તેની સરદારી લીધી, અને દુશ્મનોની સામે બાહદુરીથી લડી તેમને ધાપની બાહરે હાકી કાઢ્યા, તથા ડુંગરીના કોણે પાછો લઈ આ બખર મુરત તરફ ધગલીશ રૂંક-ટૂંકના વડ ઉપર કામેદાની મારફતે મોકલી, અને રાજ્યના કાશીખર પોતે ચલાવ્યો. એ પછી રૂંકટૂંકના વડના મુબઈ આવાબાદ તેના હાથમાં મળ્યોની લગામ સોપી. આ દેશલોકકારી નોકરીને માટે શેક રૂસતમજીને આ તર્જમા મુબઈના પેટાને બેતાબ વશખર પરા ઇશ્તિય સરકારે આપ્યો, તથા અતરેના મુબલા કોલીઓ અને માછી-મારોના વડ તરીકે તેમને નેમ્યા, અને તેઓના સરકારી કામે વડુલ કાવાની, તેમજ તેઓના ધિવાની અને ધર્મ સંબંધી કામોમાં મુકવાવાની તેમણે સલા આપી.

ઈં સં ૧૬૯૩.

તાં ૧૨ મી આપરિલ,
શેઝ ૨૨ માઈ ૬ (ચિં) ૧૦૧૨ યજ્ઞનરદી.

મરણ-દેશાઈ હેઠલુનજી શેરામજી-નવસારીના પોલીઆ દેશાઈ શેરામજી બેદગમજીના વડ દીકરા. એવણુ ઈં સં ૧૧૭૮ મા પોતાના શાખના મરણથી તેમને, દેશાઈગરના વહીવટ ચલાવતા હતા. નવસારીના હાકમ તરફથી એનણે ડેપુટી કમિશ્નરો મોકલી હતી, તથા ત્યાંના તેમજ મુગત ખાતેના મોગસાઈ અમલદારો સાથે એવણે ઘણો મુબાધ હતો. નવસારીની જરૂરે-શ્તી અંગુળના એવણુ એક આગેવાન અકાબર હતા.

ઈં સં ૧૬૯૪.

તાં ૨ જી અગ્રોવાર.

જાણના સીદીએ ઈં સં ૧૧૬૨ મા જ્યારે મુબઈના ધાપુ ઉપર હુમલો કર્યો ત્યારે અતરેના કેટ-

૧ આ માટે એવણના એક વારસ મરુખ શેક રૂસતમજી કાવજી પટેલે તાં ૨૫ મી જુલાઈ ૧૮૩૩ ને દીને મુબઈના ગવર્નર હાનરેબલ જન અરેલ આર. કલેરે જો કીધી એક અરજના લખેલ છે—

"Also when the Seedees took possession of the whole of Bomlay my ancestor Rustom Dorab Patell fought on the side of the English and was actually for three days in charge of the Government of the island"

૨ આ ચટાઈના સુબુલ અહેવાલ તાં ૧૧ મી માર્ચ ૧૮૬૪ ના પુનામાં પ્રગટ થતા "દખલ હેરલડ" પત્રના તથા હાનરેબલ કોમિશ્નરો પ્રમત્ત કરાકા સી એન આઈના પારસીઓની તવારીખ, ધર્મ, રીતબીત વગેરેના ઈં સં ૧૮૬૮ મા લગ્ન ખાતે છપાવેલા પુસ્તકમાં શરે ૨૬ મે

લાક રહેવાસીઓ પોતાની માલ મીલકત, ઈત્યાદિ રહેવા હઈ બરાઈ બેઠા હયા ધાપુ બાહરે નાસી ગયા, તેઓની મીનકત સરકારે બની જાત કાંઈ હતી. પણ પછી તેઓમાના રહેવાસીએ અરજીઓ કીધી તથા દયા માગવાથી અતરેના ગવર્નર જન ગેઝરની સરકારે છૂટી તનામ કરી તેઓની મીનકતના પોણા ભાગ તેઓને પાછો આપવાના, તથા પા બજાર સરકારમાં જાત કરવાના, ઉપની તારીખે હુકમનામાં કી પેલ રૂસતમજી દોરામજીને આપ્યા હતા, ક ઉપલા ઘણાઓમાં રતનજી નામ એક પારસી પણ હતો.

ઈં સં ૧૬૯૭.

તાં ૧૩ મી મેએ.

શેઝ ૨૪ માઈ ૭ (ચિં) ૧૦૧૬ યજ્ઞનરદી

આજ દીને ઉદવારા મવે ત્યાંના સમયત બેદગી-નાએ પરચરતુ એક દોખમુ બધાની પગલુ હતું.

૩ આવા બે હુકમનામાની મુબઈના ગવર્નર તથા તેની કોનસીલના અધિકારીઓની સહી મુબાની અમલ નકલ એવણના એક વારસ શેક મેહરવાળજી હારમજી પટેલ પાસે ગાજુદા

૪ મુબઈના બાહરના બનાવનાર શેક રતનજી પ્રમ-મજી વાળના ધાર્મી પ્રમાણે આ ઘણી અતરેના શીકા પડીઆલીના અનધનને પડ્યો હતો.

[મુબઈના બાહર શરે ૧૦૬]

૫ આ દોખમાના પાછલા ધોરા બી૨ નીચે પ્રમા-લેખે લાકો વાર કાતરેલો છે.—

"શવત ૧૭૫૩ ના વઈશાખ ૨૬ ૩, શેઝ દીન ઈન ઈનદ ખાકા મેહેરે જઈદ"

આ દોખમુ બધામુ તે વખતે ઉદવારામાં આતશ મેહરામ આરેલા ન હતા, પણ ત્યાં તથા તેની આસપાસના ગામકાઓમાં પારસીઓ બેતી તથા બીજા શેઝ-ગાર સર જઈ વસેલા હતા તેઓને ત્યાં જ્યારેથી રવાન થાય ત્યારે તેને ઉકે વધરાડ દોખને ચટાવવા લઈ જવું પડતું હતું, કે જેમ કુરવાને ઝામાશામાં ઘણી સખી પડતી હતી આથી કેટલે કે ત્યાંના લોકો સરકારમાં શરીયાદ ગયા કે હુકમ અધિકાર રહેતા નહિ કેએકે હમારા રવાનોને કેકાલે પાડવાની જગે નથી તેઓને જવાબ મલશે. ને તમે લોકો અતરે રહેવા, અને સરકારમાંથી જે અરજ બેશે તે લઈ એક દોખમુ બધાને ને બેવરથી બેદ-દીનોએ ના પાડવું ને હમારા ધર્મનું મકાન બીજા માત વાળાઓને પેસે બધાય નહિ એ પછી એવી જાકવણ કીલી ને પારસીઓ પરનો ને વર્ધનો સરકારી પેરો માર કરે, જેથી તેઓને દોખમુ બધાવાને પેશા શરલ પડે એ રીતે આ દોખમુ બધામુ હતું એમુ ત્યાંના જઈદ લોકો બોલેલું એ દોખમુ બધાવાનાર બીરી મે.મેદ ઘણા બીજા હેરમજીવાર નામે હતો એ પછી ઈં સં ૧૮૯૦ મા બજાવવાલા શેક પેશતમજી અરેદેલ શેરીએ અધિકાર એક બીજી દોખમુ બધાવાથી આ જુવું દોખમુ પડત પડેલું

ઈં સં ૧૬૯૯.

તાં ૧૪ મી ગરબા.

શન ૨૪ માં ૧૧ (ચિં) ૧૦૬૮ વર્ષનારહી.

મશા—એં જામણ બાઈ—વજાડાંની રસતર-
છને માલિયા મોલેના વડવા. એવજુને નવસારીની
અજુમન તરફથી વજાડાં આલે દીનઆઈની કિયા
કયા માટે પથરી તરીકે મોકલવામા આવ્યા હતા.
ત્યા પગલર થયા પછી ઈં સં ૧૬૯૯ થી પોતાના
દિકરાઓની સુખનાથી એવજુ નવસારીની રાજમા ચર-
કના પ્રમાણે લખાવત મોકલતું બંધ કરી દેતું,
અને તે વર્ષથી એવો નવસારીના મોલેનાથી છુટા
પડ્યા હતા.

ઈં સં ૧૭૦૧.

તાં ૧૧ મી ગરબા.

શન ૧૦ માં ૧ (ચિં) ૧૦૭૧ વર્ષનારહી.

મશા—દેશાઈ હોમણાઈ ટેકમુનજી—નવસાર-
ીના પોલીઆ દેશાઈ ટેકમુનજી ચોરાવજીના વડા દિકરા.
એવજુ ઈં સં ૧૬૯૩ માં પોતાના આપના મહુલુઆદ
તેમને દેશાઈના વડા પરીવટ ચલાવત હતા. બલે એક-
માગી હોવાથી એવજુ મોકામા મણા બેનાવના ૧ હતા.

ઈં સં ૧૭૦૨.

તાં ૮ મી ગરબા.

શન ૭ માં ૨ (ચિં) ૧૦૭૨ વર્ષનારહી.

મશા—કામાઈ હોમાઈ—કુમર વર્ષ ૧૬ એવજુ
જામના એક ગરીબ વજુક હતા. કહેડે કે વજુવાંની
મજુરી બાળક કાઈ મુખનાં શરિયતની આંધે તરફર
થવાને બીજે તેણે અનુભવ આપીતે વેળાના જામના નવાજ
હામડે મેગની યરકામાં એવજુ ઉપર બોલવાન મેગી
ફરીયાદ કરી કે આએ પારસીએ મને કુદર કદવો.
આપી નવાને પોતાના કાજ તથા જોવની પાસેથી સેટના
કામેલ પ્રમાણેની કુત્રી કાઈ કાઈકા કરી કે એ પારસી
અગર પોતાનો ધર્મ તજીને દિવાળી દીન કાજલ કરેલો
એવો કુનાક માંડ કરી છોડી મેનો, અને જો તેમ ન હો
કજન કરેલો મરેલો ધાગ મુજબ તનનાથી એને ૬,૫
કાવતે કાજામે. આવા કાંતનાકથી એવજુ પોતાના
ધર્મથી વડાને કાંતના કાજ પોતાની દીન ઉપર હોવ
આવજુને નેતર કિયાઈ તનનાની અગી હોવ ગયા.
આથી જામના અગરનાથી જામના ધર્મને લગતી
નજર કિયામા હાજુકી એવજુને જામ બીજા કુજો-
રગાજોની આંધે ૨૬ કરેલ.

ઈં સં ૧૭૦૯.

તાં ૨૫ મી ગરબા.

શન ૬ માં ૬ (ચિં) ૧૦૭૯ વર્ષનારહી.

આજ દીને સુખના કોટમા ચોં બતાવે લીમણએ
આજનાની દરેકે જાંધાવી પરાકવી હતી, ૧

ઈં સં ૧૭૧૬.

તાં ૧૫ મી ગરબા.

તાં ૨૬ મી માં હોમણ ૧૧૨૭ હીમરી.

આએ વર્ષમા સુરતના નવાજ હેંદુ કુખીઆને ત્યાના
પારસીઓના વડા આજાવ સાંધી બીમજી કુવરજીને એક
કુમાર લખી આવ્યુ હતું કે સુરતના નવાજના સુતર-
દીમ (ચિંટા), તાલુકદાર, અને બીજા મુસુખાને જેઓ
પારસીઓ પાસે વો કામ કરાવેલે, તથા સુરતની ગોર
આધારેલે તે હોવા તેમ કરશે નહિ; અને સુરતના પાર-
સીઓ પાસેથી લગત તથા નાતરના ને કર આજ
લાખી સુલત થઈ તથે (ચાંદી) ઉધરાની તે તમારી કોમનાં

૧ આએ આજુ વર્ષનારહી ૧૬૪૭ ના “કોરાસ-
રીઆન કલેક્ટર” ના એ દરેકે વર્ષનાવાજુ આલ
૧૦૬૦ વર્ષનારહી કરી લખેલું, અને એજ સાંધની
ગણતરી પ્રવર્ધમા નિલવા સંખ્યા સુધરાની પંચાંગોમાં
એ દરેકે કરી શાલગરેક ગણવામા આવેલે પણ અમારા
એક મહુલુ મિત્ર શેઠે કિરમચાક માણેકલ બનાવેલે
આકર કારણેસર એ દરેકે કરી તમારી અવલથી ઉપ-
ભવી કાઢી હતી, અને તેમા મરહુમ બનાવે લીમણની
પેકડીનાં સર્વથી જુના દરતરોમાંથી ઉપર અમારે કુદરો
તેને પરાકાવાજ કાઢી વાર શોધી કાઢેલો હતા એ ઉપ-
રાત એ દરેકે વર્ષનાવાજુ ૫જી તેની પાસેની જગા ને
“અગી” ના જામથી આજનાતી હતી તથા જેમા ૮૬
આંકો હતા, અને તેનો કાવજો મરનારે કાવજાન જામ કાઈ-
લરના હાથમા હતા તે જગા તાં ૨૬ મી અકટોબર
૧૭૧૦ ને દીને જુવજના ગવરનાર હાજરબલ વીલમ એક-
લેવીના કોઈકથી બહેર લીલાકી કરી પેચવામા આવી
હતી, તે એ દરેકે કરના “પરમને માટે શેઠ બનાવેલે પોતાની
બાઈ શેઠ નવરોજલ લીમણના જામ ૧૨ ૮૦૦ ગરીસીન
ચિંટા (૧૦ ૭૨૮—૮—૮) આવી વેચાતી લીધી હતી,
તેને લગતનામદાર કપની સરકાર તથા શેઠ નવરોજલ
લીમણ વચ્ચે તાં ૭ જા આપરેલ ૧૭૧૨ ને દીને થવાં
ખાતની નજર શેઠ તાનામાઈ બનજામાઈ બેકરજી બનાવે
એ અમાને કાજી હતી. એ જગા હાજમા જમા એ
દરેકે કરી તમારી તે શેઠ કાવજી પટેળા ધરની માથે
મરહુમ શેઠ માણેકલ નવરોજલ કોપર તથા શેઠ નવરો-
જલ અરેસર હાજરના હાજમા પછેલે ત્યારેર હતી,
અને તે “આરના વાડી” ને નામે આજનાતી હતી
એ ૫જી આરેલે આરેલે તથા પારસીઓના ધરો બધામા,
અને આજે પણ એ મોકડો “બનાવેલો ગવી” ને નામે
આજનાએલે

જરૂરના કામોમા અરથોછો, તે ઉપર આજ કેટલુંક થયું
સુરતના કાઠખોએ તગપ મારી હતી તે કામથી પણ
તેઓને અડકાયાછે. ૨

ઈં સં ૧૭૨૧.

તાં ૩૦ મી જુલાઈ

રોજ ૧૭ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૦૬૦ યજ્ઞજરવી.

મરણ—રૂઝતમ માણેક રોક—ઉમર વર્ષ ૮૬) અ-
તરના શેઠખાનદાનના કુટુંબના વડવા. એવણુ સુરતના
વતની તથા ત્યાની ઈંગ્રેજ કોઠીના ફલાલ હતા. સુર-
તના નવાબ તથા ઈંગ્રેજ કોઠીવાતાઓ વચ્ચે ઉઠેલા
વાધાને મટિ એવણુ ઈં સં ૧૬૬૦ માં દીથી શાહન-
શાહ ઓગ મજબની હજુમા પાલુ જઈ આવ્યા હતા.
તે બાદ નાગીઆ તુરકી સોદાગર ઉચ્છાન મ્યેખીના એક
વાહણને પોઢગુળીઓની મનવારે વગર કારણે ભપત કી-
ધાધી તેની તરફથી ફરીવાર બંધ એવણુ ગોવાના ગવરનર
જનગલ સેનાર વીરચેલ આગમ અથા હતા, અને ત્યાંથી
મજદૂર આચારીને ઈનામ આપાવ્યો હતો. સુરતના
જરથોશ્તીઓ પગના ધણુક જુદાજુદા એવણે પોતાના ગા-
મવાઈ અમરવદારી સાધના લાગવગથી ટાળ્યા હતા, તથા
તે મિલકત ધણુક પૂણે, કુંવા, તકાવિ, ધર્મગાધા, વિગેરે
સુરત તથા તેની આસપાસના ગામકામોમા બધાવ્યા
હતા. સુરતમા પારસીઓને વસવાટે “રૂઝતમર” નો
લોટો અમલ એવણુની મીનકત હુવાથી તે આજસુદી
એવણુના નામથી ઓળખાએછે એવણુ મરણ સુર-
તમાજ નિપજ્યુ હતું.

તાં ૩ જી મપ્ટેમ્બર.

રોજ ૨૨ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૦૬૦ યજ્ઞજરવી.

સુરતમા એક માણેક જુગરે તેવારે તેને મજો-
ગીને પદાન બાધવાને જે સાલ હતો તે વિષે આએ
બખતે વાગ વાર તકરારે તથા વાધાઓ ઉઠા કરતા હતા.
જેથી સુરતની જરથોશ્તી અજુબને નવચારીની અજુ-
મળને એક પત્ર લખી ધુણ્ણુ કે ગ્વાને પદાન બાધવા
કે નહિ? આને જવાબ આજ દીને નવચારીવાતાઓએ
હાને લખ્યો કે પદાન લીનની રહે બાધવા ધગ્યતકે. ૨

૧ પારસી લા-કમીજનના રીપારરને વધારે સુ-
રતવાળા ખાનખાહદર રૂઝતમજ પરચેલ મોદીની ચીનીઠ
સરે ૨૨ મે

૨ આ જવાબની નકલ એં જમારવજ શોરામજ
દરતૂર મેકરજ રાણા વાલી નવચારીના પેઢવા દરતૂર મેક-
રજ રાણા ઉનાળખાનાના મેકેલી જુલ લેખીના સઘ-
કની હાથની લખેલી જોપડીમા સરે ૧૭૨૭ જેથે આ
જવાબ સુરત ગયાથી ત્યાના લોકોતો સાચા બિરકરાયા,

આ જવાબ ઉપર ત્યાના દરતૂર, મેમિથિ, તથા મેહ-
દીનીની નીચે પ્રમાણે થકીઓ હતી—

દરતૂર માણેકજ મેહરનોચજ, દરતૂર રૂઝતમજ
મેહરામજ, દરતૂર દારામજ પાધણજ, દરતૂર જમારવજ
આચાજ, આં નવચારજ મેહરીચારજ, આં ફરામ-
રાજ નવચારજ, આં મેહરીચારજ નાહનાભાઈ મેહ-
વા, આં મેહરનોચજ રૂઝતમજ દાણ, આં નવચાર-
જ મેહરનોચજ, આં રતનજ દારામજ નરીમાન,
આં હોમજ નવચારજ, દેશાઈ માણેકજ હોરમજજ,
દેશાઈ દારામજ રૂઝતમજ, દેશાઈ બહમનજ રૂઝતમજ,
આં યોગમજ કેશારવજ પાવરી, આં માણેકજ ન-
વચારજ, આં પુરચેલજ શાપુરજ વાગ, આં મનો-
મેહરજ પાધણજ કુદાર, આં મેહરનોચજ દારામજ
દોરડી, આં બાગેરજ કેશારવજ કોટવાલ, આં
નવચારજ રૂઝતમજ દેશાઈ, આં હીરાજ પુર-
ચેલ, આં નવચારજ શોરામજ, આં પર-
ચેલજ માણેકજ પાચાહ, દેશાઈ કુકાજ મેહજ, આં
નવચારજ જમચેલ, પેલે હોમજ શોરામજ, પેલે
ક્રચેલ નાહનાભાઈ તોવાડી મનોમેહરજ કુકાજ, પેલે
કેશારવજ મેહરામજ, આં મેહરનોચજ મનોમેહરજ,
આં બહમનજ દારામજ, દારામ પેલે શોરામજ,
બાઈજ શાગર તોવાડી, પેસતનજ જીવણજ ધનજ,
શાપુરજ પેસતનજ, જમચેલ લીમડાજ, નવચારજ
શોરામજ શાગ, ફરુનજ પુરચેલ, ગાંવી અમરવ-
વાજ બહમનજ, આં ફરામજ જમચેલ, ગમજ
શાગર તોવાડી, જમચેલ મેહરામજ ધનજ, મેહરામ-
જ રાણા, કેશારવજ રૂઝતમજ રામા, જમચેલ મા-
ણેકજ, મેહરજ જમચેલ, આં મેહરજ યોગમજ.

આએ વર્ષમા ઈરાનથી જમારવ નામનો એક
ઈરાની મેમિથ તાં ૨૬ મી નવેમ્બર ૧૭૨૦ નો નીકરે-
લો સુરતમા આવ્યો હતો તેણે ત્યાના અને ઈરાનના
જરથોશ્તીઓના રોજ માહનડી ગણવિમા એક મહિનાનો
તકાવત જોયો. પણ તે જાહેર કરવાને તે ત્યાના જરથો-
શ્તીઓના અનુભને લીધે ધમગાયો. થમન તે વેળાએ
સુરતમા રવાનના પગ લાગવાની તથા પદાન બાધવાની
તકરાગ સાલવી હતી. ૩ વળી આ વેળાએ તેણે સુરતમા
લીનઆઈનીની ધણિક નાવાકરીઓ જેઠે, તેથી પ્રથમમાં

અને રવાનને પદાન નહિ બાધવા લાગ્યા, જેથી ત્યા મોટી
બાજબી થઈ, અને જેઓ રવાનને પદાન બાધે તે રવા-
નને ત્યાના દોષખાત્ય અટાવવાનો પણ અટકાવ થયો,
જે ઉપરથી તેવા રવાનને ધણિક વખત સુદી નવચારીમાં
અવધાન જલ પોઢમ્પડવા લાવવા પડ્યા હતા.

૩ મરદુમ મુદવા રીરોજની અવીજેહીન સરે ૧૨.

વસુ અમરદાગ મોખેદોને પોતાના યાગેરદો કીધા, તેમા એક મુરતવાલા દસ્તુર ધરાય (કુમાનો દાદાદાર) બીજો નવચાંચી વાલો દસ્તુર જનમાસ્ય (જનમાસ્ય આચાર્ય) અને ત્રિજો બહુચાંચો એક દસ્તુર, (જો ધાર્યા મેલે કમલદીનજી દસ્તુરના આપ હશે) તેઓને તેણે જદ પેલવધી રિખમી. ૨

તા ૦ ૨૩ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૧ માઈ ૧ (કો) ૧૦૬૧ યજ્ઞદત્તદી.

જનમાસ્ય ધર્માની મુરતથી મુખર્ધ આપી આજ દીને પાંચે ધર્માન ગણો હોતો તેણે મુરતમાં આજની રખાનના પચ વાણવાની તથા ચદન આધવાની તકરારની વખતે જ્યેષ્ઠ કે આઠમી નજીવી વાંતમા ત્યાંના સોફો આવી માગમારી તથા ઝનુન બતાવેલો તો એક મહિનાના તકાવત વિધેની બાબતમા ફેટલુ બતાવશે, તેથી આજે બીજાની ત્યાંના ઘોડાક પહેલા પેલદીને આગવ વાત કરી તેમની આતરી કરી આપી હતી. ૨

જનમાસ્ય ધર્માનીના મમતવત્યા ઉપરથી મુરતમા આજે વર્ષથી એક માણેકજી એલસજી આગમાનીના દવાલકે કદીમ રોજ માઈ પકવા લાગા, અને મુરતવાળી જિઆ ઘેઠરીનુ નામ આપ માથે દેવાડવા લાગ્યા. ૪ આથી મુરતમા એ વિરે આજે વર્ષથી બોડી તકરાર ચાલવા લાગી.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૨૨.

તા ૦ ૧૨ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૦ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૦૬૧ યજ્ઞદત્તદી.

આજ દીને અક્ષિમ્મની પાસેના જિનાવ મામમા એક દરેપેદ ત્યાંના રૂઢવાંચી આં ૩૬૩જી અંગરેજી કમલદીને બધાની પકાવી હતી. ૫

૧ પ્રોફેસર વેસ્ટર ગારડના જદ અવરતાના કુલ-કનો રીખાચો અરે ૫

૨ મરદુમ મુદ્દા રીરોજની અપીલેક દીન અરે ૧૨-૧૪

૩ કછના નાથને દીવાન ચેક નવચેલ અરદેસર દવાલ, એમ એ, એમ એ ૧ બી ના બાપના બા-વાના બાપવા, તથા મુરતવાલા ચેક ખરચેલ કાપરાજ માપીદાવાના બસવાના બપાવા હિદુરવાળા પેલવેલેલો ધર્માને તરીકા પ્રમાણે રોજ ગાંઠ પંડનાર એવલુ મણાવજો

૪ મરદુમ મુદ્દા રીરોજની અપીલેક દીન અરે ૧૪

૫ આ દરેપેદ પરકાવાનો દાંડો વાર જોદાવરા ૫૫૬૫૫ આં નનામાડ બીજાજીએ પોતાની પાસેની જીનો નેપી ધોરણી આ પ્રમાણે અરેને આ પેઠે— "જિખાની દરેપેદનો સવલ ૧૭૭૮ આશો ૫૬ ૭, રોજ ૬૦ માં ૧૨, બધાવતાર અધિમાર કાઢીયાર.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૨૩.

મુરતની ઇંગ્લેઝ કોઠીના દવાલ રચામ માણેક જોના ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૨૧ માં મરણુ પામવા પછી તેના વા-રસો અને ઇંગ્લેઝ કોઠીવાળાઓ વચ્ચે તેના દલાલીના હિસાબને માટે ચેરમમણુતી ઉઠી હતી, જેથી ઇંગ્લેઝ કોઠીના વડા મીઠ હોપ અને તે પછી મીસીઅરેસ જોવન અને કોગેટની એએએ મુરતના હકિમ નવાય મોમીનઆન પર મુખર્ધના મકનર રીપસ પાસે કાગળ લખાવી ચેક રચતમના વડા ઘીરા કગમજી રચતમજી ચેકને મુરતમાં કેદ કાપ્યા, તથા તેના મનદાર બાપના ધેરપાંગળવતી મેચા-વી, અને તેની પાસેથી ૫૦૦૦૦)મમામ હલો રીઆનો ૬૩ તથા ધેરમાના માણેકોને યોરાક પાણી પોલવતો કવાના બલ્લામા દરરોજના ૩૦ ૨૦૦) જેને નવાને લેતા કીધા હતા. આથી ચેક કગમજીના બીજા બાઈ ચેક બલ્લમજી રચતમજી ચેક દાદ આલવાને મુખર્ધ આપ્યા હતા, તેવણને પછુ હિવાના મકનર નમરકેદ ગાખ્યા, અને મુખર્ધી ફેરે પાણે નહિ જાય એવો હુકમ કીધો. આ ઉપરથી એવાના નાથવા બાઈ ચેક નવરોજી રચતમજી રેકના ઇમાલક પાતે "કોર-અર્-અરેકરસ" ની હજુરમા પોતાના કુટુંબમા ચવલા ચેરધનચાકે તેમજ ઇંગ્લેઝ કોઠી-વાળાઓપર પોતાના બાપના દલાલીના માગતા નાણાની ફરી ચાદ કરવા તથા ઇનમાક આલવા મુરતથી મનદાર "સાલીસઅ-રો" મા જેમી લડન પાતે ગયા હતા, અને ત્યાં આજે વર્ષ-ના આપરેલ માસની આખરીએ મહીમયામત પુગા હતા. ૧

તા ૦ ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૫ માઈ ૫ (ચો) ૧૦૬૨ યજ્ઞદત્તદી.

મરણુ-દસ્તુર રચતમજી માણેકજી મેહજી ગા-ણાના-કીમર વર્ષ ૩૭) નવમારીવાલા દસ્તુર માણેકજી મેહનોવજી મેહજી-મણીની બીજા ઘીરા. એવણે ચેલેક કાપરી, રેંદવાસી એલાવના "એ દરેપેદ જીનો ચવાથી રસીથી ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૪૦ મા મુરતવાલા ચેક ચેક-રવાનજી હોરમજી જરેનરવાલાએ બધાવી હતી તે પછી તરીલ વાર ૬૦ સ ૦ ૧૮૬૬ મા મુખર્ધવાલા મર-હુન ચેક જગચેલ અરેનરજી મીસતરીએ એક બોડી તથા કુમદ દરેપેદ બધાવી હતી

૬ લડની "કોર-અર્-અરેકરસ" ના અવધારીએતે તા ૦ ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૭૨૪ ને દીને મુખર્ધના મકનર તથા તેની કોનસીલ પર ચેકલેલો "લીજાપ" કે જેની નકબ બીજા સરા ઊપર જોવામાં આવશે એવું કેલે કે ચેક નવરોજી મોવાની સાથે પોતાના બાણે આં બીજા રનનજી વાજા તથા બીજા બે વજ પારસી મેકરોને મણ લઈ ગયા હતા હિદુસા-નથી મેલવ વેકવા એક દેથી તરીકે એવલુ ઇમાલકની સરે જણવા બહુપડે.

નવસારીના પોતાના બાપની હેઠાલીના તેમના એકાત છ -
૮મી યુગરવાથી પોતાના મરણનાં છેલ્લા બે વર્ષ આગમન
દરતરી કીની હતી.

તાં ૨૬ મી જુન,

રોજ ૧૧ માંદા ૬ (ચિં) ૧૦૬૨ વત્સવરદી.

મરણ—દરત મરણેકા મેહરનોથજી મેહરજી
રાંણના—(હમર વર્ષ ૭૨) નવસારીવાસ દરતર મેહરનોથજી
કેકાબાદજીના નાધના દીકરા. એવણને ઈં ૪૦ ૧૬૧૪
મા પોતાના બાપના મરણથી નવસારીની દરતરીને એધા
મળ્યો હતો. પોતાના વડવાઓની ભગીર મુખની કાંઈ
વાધાને માટે એવણ દીકરી શાહનશાહ શાહ જેહાનની
દરતરમા ગયા હતા. એવણના વખતમા નવસારીમા આ-
નંદા વચ્ચે અપસ અપસમા મોટા ટોટો ફેલાવે આલ્યો
હો, તથા મીનાચેહર હામજી વાલાઓએ છુટા પડી
નની અગામી વીક કીની હતી. એવણે પોતાના
મરણની બે વર્ષ આગમન પોતાના દીકરા રસતમજીને
દરતરીના વહીવટ સોંપી પોતે એકાત છ ૮મી યુગરવા માડી
હતી, પણ તેવામા રસતમજી તાં ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૭૨૩
ને દીને મરણ પામવાથી પાછો ગણુ આગ્ર માસ અધિ-
કાર ચવાવી તેમની પુત્રજ મરણ પામ્યા હતા.

તાં ૧૪ મી ડીસેમ્બર,

-મુવત ૧૭૭૬, રોજ ૧૮ માંદા ૨ (ચિં).

ગણે વર્ષ મુરત મરે વમથત મોમંદા તથા મેહદી-
નગી અજુમન દરતર રસતમજી મેહરામજીના ધર મધ
મરી હતી. તે વેળાએ મુરતમા અજુમનના ઉધરાણથી
એકં દોખમુ બધાવનાં બ દોખરત કીમી હતો. તેમા
એવુ ટેડુલુ હતુ કે ૧૬૭ વર્ષની ઉપરની ઉમરના દરેક
જાવોશતીએ ઉધરાણમા કાંઈપી ગૂઝ ભરી, તથા તે
દોખમાનો તાણે પુગતી વેળાએ તથા તેમા ગયા પછી
ઈન્દો વખતે બાપ અને આફર ગાનની ક્રિયા રસતમ
પગના મોરેદોએ કરવી, અને તાણે પુગવાની તથા દોખમુ
તેમાર થયા પછી ત્યા વધીદાગતી ક્રિયા સમ્પિદપગનાં
ભગીરમા મોરેદોએ કરવી, તથા તે દોખમામા પદાન
બાધના રવાનોનેજ નાખવા. આ મોરેદો એક લેખ
નવસારીના ભગ માધના મોરેદો દ્વાર્ષ ટેહમુલજી
રસતમજી, આં ફામરોજ દારાબજી, આં નવરોજજી
કેનાબજી, આં રતનજી માણેકજી આલીઆ, આં
ફામજી ભરેદજી, આં પગમજી નોગપાનજી ક્રેટવાય
તથા મોટા ફીઆના મેહદીના પોત્ર અપસદવારજી
શિગામજી, પોત્ર રોગાબજી મેહરામજી, ચો મનાજી
કુકાજી તનાડી, છજી નવરોજજી, ચોરાબજી વાપુજી,

તથા મીચર ફીઆના મેહદીના રામજી શાગ, છવા
અંદજી, ભમચેદ લીમડા, દારાબ ધનજી, મેહરામ ધનજી,
તથા છવણ ધનજી, વગેરે ત્યાની રામચંદ્ર અજુમને
આજ દીને કીધા હતા.

આએ વર્ષમા વહીવટે માટે (કે જેમી વ દીસાદ,
ઈન્દવની, અને વીસપરદ, જદ અધરે લખેલા હતા) ની
એક નકલ કે ને મુરત આતે ત્યાના પારસીઓ પામેથી
છવાજી છુશીવર નામના ઇંગ્લેન્ડ અમલદારે ઈં ૪૦ ૧૭૧૮
મા મેહલી હતો તે ઇ ગવાડ આતે લઈ જવામા આવી હતી.

ઈવં સં ૧૭૨૪.

તાં ૧૮ મી જુનવારી.

મુરતની ઇંગ્લેન્ડ કોર્ડિવાળાઓ તથા તેમના દલાલ
મરનાર રસતમ માણેક ચેતના છોકરાઓ વચ્ચે તેમના
બાપના હીસાબ તથા પીરધા મુખથી કેકેના વધાવે
ફરમા લાવવા માટે ઇમલાડ મુદિ તાં ૧૮ મી નવેમ્બર
૧૭૨૩ ને દીને એક તરફથી હુનેડ ઇસ્ટ ઇડીઆ ક પની
તથા પીજી તરફથી મુરતવાસી નવરોજજી રસતમજી
ચેતના, એઓએ એકમતથી ચેર માધીદ ઉકર, બારેનદેઃ
જેલીવાસ વરડચરચ, એડવરડ હારીમન, અને જાન
હીકિનને પોતાના લવાઈ કીધા હતા, તેઓએ આજ
દીને પોતાનુ લવાઈનાઈ કરી આપુ કે મરદુર હુનેડ
ક પનીએ ચેર નવરોજજી રસતમજી તથા તેઓના ભાઈઓ
ચેકા ફામજી તથા બદમતજી રસતમજીના જુદા જુદા
બે "ગાન્ડ" તથા પગુરજી હીસાબ તેઓપર તેમનો છે તે
મખાળને પેટે ફુલે ૩૦ ૫૪૧૩૬૦) ટુડવાડે, તે આએ પ્રમાણે
ગણુ હતો આપવા. ૩૦ ૧૭૦૦૦૦) ને પેહલા હતો
તાં ૧ થી ફેબ્રુઆરી ૧૭૨૪ ને દીને ભર્યા. પીગો

૧ આ લેખની નકલ એં જમારપછ ચોરાબજી
દરતર મેહરજી રાણાવાળી નવસારીના પેહલા દરતર મેહ-
રજી રાણા ફેતાબખાનાથ મેહેલી જુના લેખીના સ્થાંકની
હાથની લખેલી ગ્રાપીમા સર ૧૭૧ મેઈ આ મુજબ,
બિયરાજ કરી મુરતમા ૩૦ ૧૧૦૦૦) ને ખરેખે પદાન વાલો
રવાનોને ખાડેપુ દોખમુ બધાવુ હતુ, પણ તેને પરદવા-
નો દાકરો વાર હાથ લાગતો નથી

૨ ઇંગ્લાન્ડમા પારસીઓના ધર્મને લગતુ પેહલ
વેહણ પુસ્તક આ ગણુ કેડવાપછ તે નુરારે ત્યા આજુ
ત્યારે કોઈથી ઘણી સે લોકલાવી શકશે નહીં, તેા જેકે ડાકરર
હાઈડમા એક હસ લેખમા જદ પુલાકરો લખેલા હતા
[જો અકચીટલ કે પેહોતી ફિદુરતની મુસકરીના
પુસ્તકમાં નવપારતો ધર્મ સમજી તેણે કરેલી
ચોલાના લખણને. એં કાવણ એવજી ક. જ
ઈં ૧૮૬૭ આ "કમરોશીય પ્રેસ" મા છપાવેલો
ઈંગરેજ તરજુમે સરે ૪]

લખ્યો હતો, તેમા તેઓએ પોતાના ભાઈએ નવરોજીજી
રૂસતમજી અને ઇંગ્લેન્ડ રીત કમાણે "લિટર-આર્ક-આર્ક-
રની" તથા ખીલ કેટલાક અગત્યના દસ્તાવેજો આપ્યા
વગર ઇંગ્લાન્ડ મોકલ્યા તે માટે કંપની આપ્યો હતો, તથા
તેઓ અને "યુનિટડ-ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કંપની" વચ્ચેના
લાંબા પડાવવાને તેણે પોતે ઇંગ્લાન્ડમા એક નવરોજીજીને
કેટલીય રી મદદ તથા સુચનાઓ કરી હતી તે જણાવ્યું,
તથા લખ્યું હતું કે "જો તેમજ ઇંગ્લાન્ડમા ખીલ
કેટલાક અદરોજીએ નવરોજીજીને સલાહ આપીએ કે તમા
તરફે ભાઈઓએ તમારા દરેક કામકામોમા સલાહ
મંત્રણી રહેવું, કાગ્યુ કે એની વધી ગમવામા આવેએ
કે જોડા વખતમા હાનરેબલ કંપની તમા તરફેને પાછા
પોતાના દવાલ તરફે ભેગા કાને લખાડશે, પણ તમા-
રામાં જો મંત્ર નહિ હશે, અને મારોમારે વાધા પડશે,
તો તમા તમાર પોતાનું કામ ખગલ કરશો. નવરોજી-
જીના ઇંગ્લાન્ડ આપ્યા પછી તેણે અતરે ઘણા
આભારી પડ્યા હતા, અને આપે પોતાના કામમા તેણે
ઘણી જોડમત એવી હતી, અને અતરે દરેક જણ એવણ
વિશે ઘણું માન ધરાવે. મધ્ય કામ એવણે હાનરેબલ
કંપનીને મનપત્રીય, તથા પોતાના ભાઈઓ અને કુટુંબ-
ને કાવધ ભરી રીતે બજાવ્યું કે, તેમના માટે જુદા
એવણ તમારી તરફ પાછા આને, ત્યારે તમાએ એવણને
આએ જાની તથા કટાલા ભરી સુચાકી, અને મોટી
દીપ્તઓથી લીધેની મેદનતાના બદલામા કાઈ કીમતી
બેટ આપવી. સુગતા મારા આ-
તીઆ મીંડ થામર વાટાંએને મારા અધવા તેમ પોતાના
કાઈ કામમં તમારી મદદ જોએને તેણે આપવાની તેમજ
માગ દોરતો મોટીઅમ્મર જોનર, સેમઅન, અને લુકને
પણ ત્યારે મંજોર પડે ત્યારે તમારી મદદ અને સલાહ
આપવાની હું તમાને બધામણ કહ છું."

૨ આ કામજની નકલ પણ એક કંપાઈએ રૂસ-
તમજી દલાબાઈ શેઠના પાસેથી જ મળી હતી તેમાના
જે રકસાની કોપર નોંધ લીધી છે તે પરથી જણાયે છે કે
આપણા લોકો શરૂઆતથી જ એવું ગણાવતા હતા સાથે
કેવા ગરોબી રાખતા હતા, તથા પહેલ વેરવા કે અવાડ
નગર પારસીએ આજ ૧૫૦ થી ૧૫૫ થી વધારે વર્ષ કોપર ત્યા
કેવું સારું મત બેસાડ્યું હતું તેમજ માટે આ અસલ ઇ-
ંગ્લેન્ડ રકસે પણ અતરે કોતારી લેવાનું ખન થાય છે :

"I have advised Mr Nowrojee and so have
several gentlemen here that you three Brothers should
live amicable and peacefully in all your affairs, be-
cause in a very short time it is to be hoped that the
Hon'ble Company will employ you all jointly in their
Brokers, as is proposed by my own, and Nowrojee's
good friend is here, but any dispute happens among you
then you will ruin your business since Nowrojee's
coming to England he hath been very ill, but he hath
taken great pains in this business, and every body here
hath great value and esteem for him, because he hath

આએ વર્ષમા ભરૂં મને આઈંગ્લેન્ડ નેમદા નવીના
કીનાગ આગવ મુરતના એક બેલદીને એક રૂંડેમજી માણે-
કજી હીરાવગનાએ એક દરેમેદર બધાવી પરશવી હતી."

રોન ૭ માઈ ૮ (ચો) ૧૦૯૭ યજ્ઞનરદી
મરણ—દેશાઈ ડેલમુનજી રૂસતમજી—નવચારીના
"આર દેશાઈ" ના ખાનદાનના વડા. એવણને
લેહીના જાહેરનાહ તરફથી તાં ૧૫ મી ૨મીડેન આગર
અને ૧૧૧૨ હીજરી (તાં ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૭૦૦
ઈસવી) ને દીને એક દુઆન આપી નવચારી કચેરા તથા
પારસીમુ પરગણુ જે મુરતના અમનમા અને અમ-
દાવાદની મુખાગતીમા હતું તેની ચોધરાઈ આપી હતી.

માનવેલે (his affairs) to the satisfaction, of the Hon'ble
Company and for the Good and Interest of his bu-
thers and family, therefore, you ought to make him
a handsome present for his long and faithful service."

૨ આ દરેમેદર પરકામાના અને તથા કાઠકાવારને
ભરૂં મધેથી કુલ પડે કાષ લાગી નહિ તેમણ આએ
આણ સાંગના "ઝોરાસરડીઅન કાલેનદર" મા એ દરેમેદર
પરકામાનુ સાલ ૧૦૯૭ યજ્ઞનરદી કરી જણાવે એની
આગમનની એક પછી પુરાની દરેમેદર ભરૂં મધે કાઠકા
દસ્તુર ચોપિદોના ધરને લગતી છે, તેના વિષે એ તરફના
પરકા ચોપિદોથી એવું જાણવામા આવે છે કે ભરૂં મધે
જવારથી જરૂરોતીઓની વરતી થઈ ત્યારની એ દરેમેદર
પુરાણી છે એની પકોસનો પરવાનાઓએ પોતાના ધરો-
આપી થોડો થોડો ભાગ ધર્મે ખાતે આપી એ દરેમેદર
રૂપાવેલી છે તેની શાવિતી એ દરેમેદર નજરે જોવાથી
માલમ પડી આવે છે કે એવું જોએતલીકી દરેમેદર ખાતે
વાપડવામા આવે છે, અને તેની કોપર એક નોંધો માલ છે
ત્યા એક જોનેદ પોતાના કુટુંબ સાથે રહે છે વળી જે
જગીર ડિધેલા માટેલા છે તેની અધરથી એક પકોસના
વરમા જવાનુ આવે છે રહેણું, અને તેમા લાશ ભરી
લીધા છે તથા એની દક્ષિણ અને કોતર માણુના પર-
વાલોઓનો આરે નિકળવાનો રસ્તા જે જગીર કુલ
તથા કાઠકી અને જગીરના ગ્રાંડ રોપેલા છે ત્યાથી છે

૩ જોધરાઈની ખતલજ એવી માલમ પડે છે
રૂંચતના બન માલનો ચોર અને લૂચારોથી સમાલ
રાખતો આ અસલ રરમા અવેણના એક વારસ
એક પેશતનજી જરોદણ દેશાઈ પારે જોણું છે તેમાતો
એકની જ ખતલજ લખેલી છે કે આ ડેડુજીજી રૂસતમજી
બીન દોમજીને નવચારી કચેરા તથા પારસીના પરગ-
ણાની ચોધરાઈ આપેલી છે માટે શર્વે અમલદારો તથા
લાગતા વલગતાઓએ તેને તે જોધરાઈમા કબુલ રાખેલા,
અને જોધતી મદદ કરવી

એ પછી ઈ ૨૦ ૧૭૧૬ માં એવણે નવસારીના ચોલીઆ દેશાઈના વંનના એક ધરાપત્ર રૂમતમજ દેશાઈ પાસેથી તેમના દેશાઈગણનાં વતનના ભાગ વેચાવો હાઈ મોટા જમીનદાર તથા દેશાઈગણના ભાગયા થયા હતા. આ વેચાવે નવસારીના લોકો મોગનાઈ અમલદારના દેશાઈ ધણ કંટાળી ગયા હતા, જેથી એવણે તે જુલમમાંથી પોતાના વતનીઓને છોડવી નવસારીમાં ગાયકવાડી અમલ જેમાડવાને માટે ઈ ૨૦ ૧૭૨૦ માં સેનધક ખાતે મુનેદાર પીલાજીરાવ ગાયકવાડને જઈ મળ્યા, અને એની જલામણ કીડી કે “મધ્યા જમીનદારો મોગસેના અમલથી એટલાતો કંટાળી થયાછે કે જો તેમણે મુગત અણવીરીના પરગણાએઆ થાણા જેમાડવા આવ્યો તો તેઓ મુગત તમારે તામે થશે.” આ વાતની અમર કોઈએ મુગતના તે પેલાના મોગનાઈ નવામ રૂમતમ અપીયાનને જણાવ્યાથી એવણે તથા એવણનાં આખાં કુટુંબને તેણે મુગત ખાતે તેમની કેદ કરાવ્યું, પણ તે પછી પીલાજીરાવ ગાયકવાડ પોતાની અમલધાની સ્વર્ધકથી પાછો ફરતાં મુગત ખાતે આવી એવણને એમના આખાં કુટુંબ સહીત કેસથી છોડાયા, અને પોતાના હાથ તમે મોકારી કામગીરને મોકે ગયા. એવણે નવસારીમાં કેટલાક માહણીની હાલત ને મોગસેના અમલમાં બનગ થઈ હતી તેમણે મોકલે કુમારો કરાવ્યો હતો. નવસારીની જગ્યા-રતી અજુમતના એવણે એક આગેવાન અમર હતા.

ઈ ૨૦ ૧૭૩૦.

તા ૧૬ મી ડીસેમ્બર.

શન ૨૫ માં ૦ (ચે) ૧૧૦૦ ૫૪૬૦૦૦.

મરણ—દેશાઈ માણેજી હોમજીભાઈ—નવસારીના ચોલીઆ દેશાઈ હોમજીભાઈ દેહસ્તરના વડા હોમજી. એણે ઈ ૨૦ ૧૭૦૧ માં પોતાના આપના મરણ બાદ તેમના દેશાઈગણને વડીવડ અતવતા હતા. એમણે વતનમાં એમણના કિસમીએ એક મેહરીવાજી બહમનજી દેશાઈના પાસેસોમે ઈ ૨૦ ૧૭૦૪ માં આંત્ર હોમજી આદરજી હોમજીને તથા એક દોગળજી રૂમતમજી દેશાઈએ ઈ ૨૦ ૧૭૧૪ માં આંત્ર દેહસ્તરજી રૂમતમજી નીચાઈને પોતાના દેશાઈગણ તથા જમીનના કાવાને લઈને ભાગ મીડી આવ્યો હતો. પેલા પછી પાસેથી એણે તેમને બાગ કેટલોક કોરોએ નાણું લઈ

છોડાવ્યો હતો, પણ એના ધણી પાસે મોટા હોસો આવ્યાથી તે એવણે દેશાઈગણનાં ભાગયા થયા.

ઈ ૨૦ ૧૭૩૧.

તા ૧૬ મી મરેચમ્બર.

ચવંત ૧૭૮૮ ના આયો શુદ્ધ ૧૦.

આજ દીને પીલાજીરાવ ગાયકવાડે એક પગવાનો કરી આપી વડગાડના મોમેદારની રૂ ૨૧) ની ગાયકવાડી ચક્રાર વરદની વાર્ષિક અડધી માફ કરી હતી.

ઈ ૨૦ ૧૭૩૨.

તા ૫ મી આપ્રેલ.

ચવંત ૧૭૮૮ ના, શન ૨૪ માં ૬ (ચે).

આજ દીને નવસારીના રૂમતમ ભગરીઆ મોમેદાર આંત્ર ધરાપત્ર પાલણજી રૂરુનજી, આંત્ર જમશેદજી રૂમતમજી મેહરજી રાણાના, દેશાઈ કુકાજી મેહરજી, દેશાઈ જીવણજી માણેજી, દેશાઈ પુરોશોજી દેહમુલજી, આંત્ર મતનજી માણેજી આવીઆ, આંત્ર નવસારજી કેસા-રખજી, આંત્ર દુર્ગમજી ધરાપત્ર, આંત્ર બજાજી નોશ-રવાળજી કોટવાલ, આંત્ર કેસારજી મેહરનોશજી, આંત્ર જમશેદજી આવાજી, વગેરે જોગ મનોમેદાર હોમજી ચાથના રૂમતમે મોમેદાર આંત્ર મેહરનોશજી મનોમેદારજી હોમજી, આંત્ર બહમનજી ધોગળજી મનોમેદારજી, આંત્ર મેહર-મજી ધરાપત્ર મનોમેદારજી, આંત્ર જમાગપત્ર મેહરનોશજી, આંત્ર પુરોશોજી મેહરનોશજી મનોમેદારજી, આંત્ર પગજોજી માણેજી બહમનજી, આંત્ર જમશેદજી કેસારજી, આંત્ર જીવનજી કેસારજી મેહરજી, આંત્ર મેહરીયાજી કુકાજી મેહરજી, આંત્ર નવસારજી નોશરવાળજી, આંત્ર ચાપુરજી નોશરવાળજી મેહરજી, આંત્ર જમાગપત્ર પાલણજી, આંત્ર કાવજી પાલણજી નોશરવાળજી, આંત્ર માણેજી, મતનજી, હોમજી, બહમનજી, તથા જમશેદજી ધોગળજી ચાદજી, આંત્ર પગજોજી આવાજી, આંત્ર પેનનજી આવાજી ધરાપત્ર, આંત્ર માણેજી તથા દુર્ગમજી પેગ-તનજી ધોગળજી, વગેરેએ એક લેખ કરી આપ્યો હતો કે હમણે વર્ષ થયા આપણા વડા તમામ ભગરીઆ મોમેદાર જમાગથી હિડુયાનમાં આપી ગયા તેમ પેદશી લેના હતા, પણ હમણે જોડાક વર્ષ થયા આપણને મીનાકેમો થયાથી મેહરનોશજી-તે કામો અમારા વડાઓના પાસે કમવકા માડવા હતા. પણ આજ દીને આપણે વડી દેહમેહરમા

૪ આ અમર પગવાનો નવસારી મધે દેશાઈ પેચત-નજી અમરજી પાસે મોકલે.

- ૧ મેહરનોશ, પુનક ૭ આંત્ર ૪ સર ૧૦૪ રૂ
- ૨ પગવાન દેશાઈ પુરોશોજી દેહમુલજી પિત્રાઈ કાકા
- ૩ દેશાઈ પુરોશોજીના આવા.

ચમત્ત ગોવિંદાએ બેમી આ લેખ ક્રિષ્ણે કે નવસારી કમળાના પચડના બેહરીનાના સુવા તથા જીવતાના કામ ને આનંદથી હમો કર્યે તથા તમો કરી તેનું નાણું તથા કપડા તથા વાસણું વગેરે ને આપે તે અમન તરીકા માફક વેહતી લઈછીએ ?

તા ૦ ૧૩ મી આપરિલ.

શન ૨ માઈ ૭ (ચિ) ૧૧૦૧ યજ્ઞસ્વદી.

મશણ—નવસારીજી રત્નમજી મેહના—સુતવાલા થેડ રત્નમ માણેકના નાથના દીકરા એવલુને પોતાના મગના બાપના હીમાળ કેતાળ તથા જગીર મળવી સુતના ઇચ્છે કોઠીવાલાઓ ધ્રાવે કાર્ધ મોઢે વાપે હિવાથી તેનો કડવો કાવવા માટે ઈ ૦ મ ૧૭૨૬ મા “સાવમસરી” નામની ઇચ્છે મનવાગમા ઇચ્છાડ જતુ પડ્યુ હતુ. ઇગનાડ તરફ પાસેસીએમા એવલુ પેહવા વેહવા ગયા જાણવાલાએ. એવલુ ત્યા પોતાની સધળી હરીકત “કાગટ ખૂંદ ડામેરકાસ” આગળ ગતુ કોઠી ત્યાથી એમને ઈનાડ મળ્યો હતો ત્યા એમને મોટા મોટા અમળા ઉમરો તથા “હરિ હડીઆ કપળી” ના અધિકારીએ તરફથી થયુ માન મળ્યુ હતુ, તેમજ “કાગટ ખૂંદ ડામેરકાસ” તરફથી એક મરોવાવ મેટ આપ્યો હતો ૨ તે પાકી એવલુ પાકા આવી સુબધિના બન્યુ વામો કીચો હતો. “નવસારીજી હીલ” ને નામે સુબધિના મનવામના રંગા પા ને એક મોટા ડુગરછે તે એ મહરચના નામની યાદગારી દેખાડે, એવલુ તે વેળા સુબધિના પેહવા વેહતી સ્થાપેવી પાસેસીની પ ચાએતના એક સુખ્ય આકાખ હતો

તા ૦ ૧૮ મી આપરિલ.

શન ૭ માઈ ૭ (ચિ) ૧૧૦૧ યજ્ઞસ્વદી.

આજ દિને નવસારીની અજુમન તરફથી દેશાર્ધ કુકાજ મેહરજી, દેશાર્ધ-જીવલજી માણેજી, તથા દેશાર્ધ-જીવલજી રેહમુજીએ આ ૦ ફરામરોજ મેહર પેવતનજીને એક લેખ ૩ તેવલુ પાસેથી કરી લઈ મરેહી ગામના પચડી તરફ મોકલ્યા હતા

૧ એ ૦ જમારપજી શેરામજી દત્તર મેહરજી રાણા વાલાએ નવસારીના પેહવા દત્તર મેહરજી રાણા કેતાળનામા મેલેવી જુના લેખાના સચઠની હાથની લખેલી ઓપડી સર ૪

૨ આ મરોવાવમા એવલુની વડાવેલી એક તજવીર એવલુના કુટુંબના માણુદે.

૩ એ ૦ જમારપજી શેરામજી દત્તર મેહરજી રાણાવાળાએ નવસારીના પેહવા દત્તર મેહરજી રાણા કેતાળનામા મેલેવી જુના લેખાના સચઠની હાથની લખેલી ઓપડી સર ૧

તા ૦ ૨૯ મી મેચે.

મવત ૧૭૮૮ ના, શન ૧૮ માઈ ૮ (ચિ).

આજ દિને નવસારી મરે આતવમેહરામની ધાવે વમેના મ જાણુ માણેદા આ ૦ રાપુરજી મેહરામજી, આ ૦ મોશરવાનજી શેરામજી, આ ૦ ભીખાજી, રત્નમજી, આ ૦ નવસારીજી તથા આ ૦ રત્નમજી મેહરીવાગજી, વગેરેએ ચમત્ત ભગરીઆ માણેદા વડી દર મેહરાના દત્તર ઇગમજી વાવલુજી, દત્તર જમચેજી રત્નમજી માણેકજી, દેશાર્ધ કુકાજ મેહરજી, દેશાર્ધ-જીવલુજી માણેકજી, દેશાર્ધ-જીવલુજી રેહમુજી, દત્તર જમારપજી આથાજી, આ ૦ રત્નમજી માણેકજી ઇગમજી આતીઆ, આ ૦ નવસારીજી ફેરસારજી, આ ૦ ફરામજી ઇગમજી, આ ૦ બચાજી મોશરવાનજી ફોટનાવ, વગેરેને એક લેખ કરી આપ્યો હતો કે હાલ વર્ષ થાએઆ આપણા જુનરગોએ બેમી માણુમાહે સમજી જનમાન ઘોડાના પચડ થેડે મી લઈ એકસર કીધા હતા ને મહુ કોઈ પોતપોતાના તાલુકામા આવેલા પચડોના જનમાનિને ત્યાની મગલુ જીવલુજી ક્રિયા કરે. કોઈ કોઈના તાલુકામા કરની વાનનો અમલ કરે નહિ કદાચ કોઈ મે.મે.દા ખીજ તાલુકામા આવી વચેતો તેમના ધગની ક્રિયા પણ તે તાલુકાવાલાજી માણેદા કરે, તે માણેદાથી પોતાથી થાવ નહિ. તેપણુ આજ ફે.લાક વર્ષ થાએઆ નવસારીમા માણેદા તથા મેહરીનો વચે મીનાકરો થયા પડી અમો અમાગ તથા અનરેના મેહરીનોના ધગતુ દીનઆઈનતુ કામ કરતા હતા તે આજ દિને અમો અમારી ગણજીવલુજી લખી આપ્યે હોય ને હવેથી તેમ નહિ કર્યે, અને ફક્ત આતવમેહરામના માણુમા હોઈએ, તથા અમળી વડા વડોગના બ દોબમત મુજબ આપ્યે ૪

ઈ ૦ સં ૧૭૩૩.

તા ૦ ૧૭ મી મેચ

શન ૫ માઈ ૬ (ચિ) ૧૧૦૨ યજ્ઞસ્વદી.

આજ દિને મહવા ગામના પાગમી બેહરીના નાદનજી ધનજી, આથા ધના, જોગી માણેક, હોમજી નરીમાન, રત્ન દારાજી, નાદના આથા, રોગાળ માણુજી, ધનજી કાનજી, તથા નવસારી નાદના વગેરે ચમત્ત મેહરીનીએ નવસારીના દેશાર્ધ-જીવલુજી રેહમુજી તથા ચમત્ત અજુમનને એક લેખ કરી આપ્યો ને હમારે

૪ આ લેખની નકલ એ ૦ જમારપજી શેરામજી દત્તર મેહરજી રાણા વાલાએ નવસારીના પેહવા દત્તર મેહરજી રાણા કેતાળનામા મેલેવી જુના લેખાના સચઠની હાથની લખેલી ઓપડીના સર ૨૭ મે.

ત્યા મી મહવા મધિ-આજ બરસ મ વરેના કામે કાને
માવે તરુ જાણો તેને હમે લઈ નઈ રાખે તથા તેનાં
પરસાણના રૂં ૨૫ દર વર્ષી વર્ષ આણુ તમને આપે,
તથા તે માવેને પોતાને લવાજમા નીચે પ્રમાણેના આપે.

વેહવા ય.૫ ત્યાં.

- ૨) ડોકા પાસેથી ર.
- ૧) ડોકરી પાસેથી ર.
- ૦|| નવગોતના ડોકરાની ગમથી ર.
- ૦|| નવગોતના ડોકરીની ગમથી ર.
- ૦|| નીચાલ ગરુ ડોકરાની ગમથી ર.
- ૩) ગરનાના આશીવાદના ર.
- ૦|| નાહન નાહુ તેના ર.
- ૦|| શીશીઆ નાહુ તેના ર.
- ૦|| મરારોના ર.
- ૦|| ગેહુમારનાના ર.
- ૦|| આકા ગાનના પહિરા ર.
- ૦|| શીશીઆની બાળના ર.
- ૦|| કુપ દેઆમની ર.

શીઆવ ભેવા પામે તેવા તથા વામણ અચક
આપતા તે માફ. ૧

તા ૧૬ મી જુન.

રોજ ૯ માઈ ૯ (ચિ) ૧૧૦૨ યજ્ઞસ્વરી.

આજ દીને સુબઈના કોટમાં બજારગેટ સિટમા
આં શેઠ માણેકજી નવરાજજી શેઠાએ એક આદરાંતની
દરેમેદર બધાવી તેને પરદાયાતુ જયન કીધું હતું. ૨

૧ એ. જમારપલ શેઠાજી દરતર મેદરજી
રાણાવાળાએ નવસારીના પેટુલા દરતર મેદરજી રાણા
કેનાબાનાના ગેલેલી જુના લેખાના સેઠકની હાપની
લખેલી ગાપડી સર ૧૫ રૂ

૨ આજે આણુ યજ્ઞસ્વરી ૧૨૪૭ ના "ઝોરા-
સરીઅન કાલેનડર" ના એ દરેમેદર પરદાયાતુ સાલ
૧૦૬૭ યજ્ઞસ્વરી કરી લખેલું છે, અને તેજ સાલની ગણ-
તિથી મુબઈના નિકલતા સથળા જુલજલી પચાગોના
એ દરેમેદરની શાલગરેદ ગણવામા આવેછે પણ વાચ-
નારે આગલ જોણુ હશે કે એ સાલમાતા શેઠ માણેક-
જીના બાવા શેઠ નવરાજજી રસતપલ શેઠના પુરતના
કાંડાડી આવ્યા હતા, અને માણેકજી શેઠ પાતે કરસી
રીતે એ વખતે વગવર ચપલા નહિ હતા, પણ સુરતમા
ચરતા હતા એ વહી ઈ. ૨૦ ૧૭૪૨ મા શેઠ નવરા-
જજી મરણ પામવાથી તેણુની નઈપતે શેઠ માણેકજીએ
આ દરેમેદર પરદાવી હતી એનેા પરદાયાતુ અને ૧૧૦૨
યજ્ઞસ્વરી "મુબઈના બાકર" ના લખેલાં છે તે અજાને
ખરો લાગે છે એ ઊપરાત અતરેના જાણીતા શેઠ દાદા-
નાઈ રસતપલ બનાજ કે જેવણ આગલ ખરુજ શેઠ

ચળણવાલા આતરમેદરામે મેદદીન માંગા
આજાની મદદથી નવસારીના લાવા હતા તે ત્યાંથી પંદિ-
રાઓની ધાડ તથા લૂંટને લીધે આજે વર્ષમા મંગલજી
માણેક એક દીને ગાતના સુપાસુપ સુરત લઈ ગયા હતા. ૩

ઈ ૨૦ ૧૭૪૪.

તા ૩ જુન.

રોજ ૨૩ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૦૩ યજ્ઞસ્વરી.

આજ દીને સુરતના રસતપરાના માણેકની તર-
ફથી આં બેકરામજી કંવશજી જમારપજી તથા આં
નવરાજજી કુરામજી પેલવનજીએ નવસારીની અંજુમનના
આગેવાના દેશાઈ કુકાજી મેદરજી તથા દેશાઈ ખુશેદજી
ટેહમુજી તથા દેશાઈ જીવજી માણેકજીને એક લેખ
કરી આપ્યો જે સુરતના રસતપરા મધે અમા તમારી
ગળએ મેદદીનાના સુવાનુ કામ છે, તથા જીવતાના કામ
વેહવા, ગમરનુ, અને નવગેદ, તમા તમારી નજમા આપે
તેવા માવેદા પાસે કરાવો તેમા અમા હમ્મ કઈ નહિ. ૪

તા ૩૦ મી જુન.

૧. રોજ ૨૦ માઈ ૧૦ (ચિ) ૧૧૦૩ યજ્ઞસ્વરી.

મરાણ—બનાજ લીમજી—કમા વર્ષ ૮૦) અત-
રનાં બનાજ આનકાલેના પાસે નાખનાર. એવણ સુર-
તની પાસેના બગવાદાડી નામના ગામમાથી ઈ. ૨૦ ૧૬૬૦
ને આજે અતરે આવ્યા હતા, અને ઈ. ૧૬ ઇ. ૧૬ મા કંપ-
નીના વ્યાપાર ખતામા કાઈ નોકરી મેલવી હતી, તે પછી
પોતે દેશવરે આતેના વ્યાપાર "બનાજ લીમજી" ની
મેદદીને નામે કરવા લાગા, અને કેહ્યું કે વ્યાપારને માટે
એકથા "પેચુ" ની મફત પણ કરી આવ્યા હતા. સુબ-
ઈના કોટમા એવણે એક આદરાંતની દરેમેદર બધાવી
તે તા ૨૫ મી જુન ૧૭૦૬ ને દીને પરદાવી હતી.
અતરે પારસીઓની મેદદ વેહવી પંચાએત એવણના

બનાજ લીમજીની દરેમેદરના સુતવલી હતા, તેવણે અ-
જાને કક્ષા મુજબ એ દરેમેદરના આગળા સુતવલી મરુહ
શેઠ માણેકજી મેદરામજી શેઠનાએ પાતે તેવણ આગલ
એકવાર કહ્યું હતું કે માણેકજી શેઠની દરેમેદર બના-
જની દરેમેદર વહી લગમગ પચીસ વર્ષે પરદાઈ હતી.

૩ વળસાકવાલા ખરુજ માવેદ રતનજી હોરાંમજી
કે જેવણ પાસે ઘણીક જુની બાબતોની નોંધા હતી તેવ-
ણની હાથની લખેલી એક ગાપડીમાં આતરમેદરામે
સવત ૧૭૮૬ મા પંદારાઓની ધાકને લીધે સુરત લઈ
ગયા હતા એવી નોંધ કીધેલી છે

૪ આ અચક લેખ નવસારીવાળા દેશાઈ પેથત-
નજી ખરેદરજી પાસે છે.

અપતમાં સ્થાપના આવી હતી, અને તેના વડા અધ્યક્ષ એવલુને ડૉઆથી "દાવ" ના અનુક્રમથી આજ-ખાતા હતા.

તા ૧ લી મુખેમખર.

રોજ ૨૩ માં ૧૧ (ચે) ૧૧૦૩ યજ્ઞદત્ત.

મરણ—દરજી દાગબ પાલકલુ—ઉમર વર્ષ ૧૭) નવસારીના એક અગ્રણી તથા નિમિત્તા દસ્તૂર, એવલુની કામગીરીમાં તથા દીનદારીને લીધે નવસારીની અગ્રણીને ઈ ૨૦ ૧૭૨૬ માં એવલુને પોતાના દસ્તૂરથી ખીજી મેક આવી હતી, કે જે દરજી આજ લગલુ ત્યાં એમના વારસે ભાગવે, એવલુ ઈ ૨૦ ૧૬૯૦ માં "આધારે દીન" તથા તે પછી મેકીક મુલતે "કુટખાતનામુ" નામની બે ચોપડીઓ ફારસી બેતામા બનાવી હતી.

આએ વર્ષમા મુરત મરે માને ઉમરવાડ ધિને કાકગામીડી અગ્રણી એક નાનાભાઈભીમજી મોદીની આ-ગેવાંનીથી એક દોખમુ અગ્રણીમંતના ઉધગતથી બધાની પગથાલુ હૃ. ૨

૧ એવલુના બાવા દસ્તૂર પાલકલુ રહેલ પલુ નવસારીમાં એક કામલ તથા પડેલા ગણીતા હતા તેમના હાથ હેઠળ પ્રણાક શાગેરદાએ તાલીમ લીધી હતી, જેમા નવસારીના બણીતા દસ્તૂર અમારવ આશા તથા દેશાઈ પુરેચેલ હેકલુલ પલુ હતા

૨ આ દોખમાના દરવાજા ઉપર નીચે પ્રમાણે શરનીમા તપી મારેપીઠે:—

رحمہ یوں پرستیں حق سرت
مورنش البرور در معنی بہشت
مال قارحش نہ مست ار برحدرد
یکزارو یکصد و سہ در نوشت

માએની—વાળની ખમીરવાલા યજ્ઞદત્તેવરતાવું દોખમુ કે જે ગહેરમા અલખજી પાલક અને અદરથી મેહરાતના જેવું છે એની મેહતર તારીખતુ વર્ષ એક હજાર એપરો ત્રણ, યજ્ઞદત્તેવરતાવું લખ્યું છે

આ દોખમુ હજીસુધી નાનાભાઈ મોદીના દોખમાને નામે આજમાએ છે તેમા કેટલું કે એ મોદીના ધણા પૈસા તથા મોટી આગેવાની હતી એ દોખમુ પીલા પમરોથી બાધેલું છે એની આગમનના બીજા બે દોખ-માએ એજ તરખીયાતર હાલતમા હજીસુધી ચાલુ છે, અને તેમા તમામ ગાડ તથા ગાડીઓ ઉઘી નીકલેલા છે, તથા તેમ કસેલે લેખ ઈલા તખતી નથી એવુ ધારવામા આવે છે કે ઈ ૨૦ ૧૬૪૪ માં રોડ નાનાભાઈ પુલખાએ જે પમરતુ દોખમુ બનાવેલું આપણે આગળ વાચ્યુ તે કદાચ એમાત્ર એક હશે એ ઉપરાંત એ જગ્યાએ બીજા બે પડી બાગેવા દોખમાએના ચકર જમીન ઉપર દેખાયા કરે છે, અને તે ઇટના બાધેલા હોય એવુ માન્ય પડે છે.

ઈબ સં ૧૭૩૫.

તા ૧૮ ની જાનેવારી.

મુવત ૧૭૬૧ ના, રોજ ૨૬ માં ૩. (ચે).

આજ દીને નવસારીના મોટા ફૂનીઆના તથા તાલના ફૂલીઆના અમરત મેહદીને પોલ દાદાઈ મેહરામજી, પોલ ફરામજી નાનાભાઈ, તનાડી મનાજી કુકાજી, દાગ-બજી માલુ, જમચેલુ માલેજી, ફરુજી પુરચેલુ, હોમજી શાગ, મેહરામજી ભાઈ, કુવરજી મેહરામજી ગના, વગેરેએ અમરત ભગરીમા મોમેદા દસ્તૂર જમચેલુ રંગતમજી મેહરાજી ગણાના, દસ્તૂર બરજીજી દારાબજી પાલકલુ, દસ્તૂર જમારપજી આશાજી, દેશાઈ કુકાજી મેહ-રાજી, દેશાઈ જીવલુજી માલેજી, આં ૨૨૦૨ માલેજી આલીઆ, આં ૬૫૫૨ જમારપજી, દેશાઈ પુરચેલુ રેહમુજી, આં ૧૧૨૧૦૪ ફરજીજી, આં ૫૫૫૨ નોજરખાનજી કોટવાલ, આં ૫૫૫૨ નરજીજી પોલકી, તથા આં ૫૫૫૨ નોજી દારાબજી દોડકી વગેરેને એક લખ કરી આપેલા હોત કે આપણને માહિમાહે મીનાકેશો ધરમના તથા પગલુના તથા મરણનાં કામે કરવાને માટેના હોત. તેમ ગવ અી ગમાજી ગાએકુવાડ પાસે આપણે ગયા, અને તે હાકેને આપણા ટાંકાને ફેલા અી મુગતના વચે શુરજીભાઈ શુદજી તથા પરગણે મોરેઆવીના દેશાઈ અી લખુભાઈ જમાર તથા ગદેવીના એક ગાવી પરી-મજી મોદીદાલ તથા પરી ૧૧૦૨ વનમાપીદાસ ચોમદાસ તથા કંચમે મજીજીના એક અી ભવાનીદાસ વખલદાસ તથા આં ૧૧૦૨ વનાગમીદાલ તથા ભતરની હરી વર્ધે તથા ભન વીચીય હરી તથા પંદા દેઆલ શીવજી તથા ભટ અનેદ મગજ, એઓની મુનમરી ૬૫૦ સોપો. તે મનમરીએ બધે તરકના કાગળે એએઆ. અને હાકીતથી વાકેક ઘડેને આગતા પાડ્યા કાગળ બધે તરકના ૨૬ કીધા, અને આજ દીને નરી શરૂચતો તેઓએ ડૉડી આપ્યો, તે માફક માલે તેની ધીચત—

(૧) જમારની જીતી અગીઆવીમા કુલ ધર્મનું કામ પોતાનું તથા પોતાના મુલતીઆ મેહદીનેનું ભગરી માએ કરે.

(૨) અગીઆવી ૧) આં ૧૧૦૨ મનોચેલુ હોમજી વગે-રના મુલતીઆ માથેને મેહદીન અમરતે પડી આપીએ તે મને કામ કુલ ધર્મનું તથા હરખદ થાય તે કરે. ને મામેદ એ માથેના ભગરની જીતી અગીઆવીમા ગણએ હોખદ થાય તેને કોઈ મુજબેમ નહિ કરે એ અગી-આવીમા મનોચેલુ હોમજીવાલાએ નીગ મદીન તથા વગે-

૩ ઇમગીવાલા રોડ દાદાભાઈ નવરોજીના બાપના બધાવાને બધાએ

શીશો તથા પોતાના તાલુકામાં આવેલા બેઠકોનાં મર-
ણનું કુલ ક્રમ કરે, પણ વેલવા તથા ગરગનાનું તમામ
કામ ભગરીવાસો કરે. તથા ભગરીવાસો પોતાને તાલુ-
કાના ગામો નેવા કે મહવા, શિમોદ, તથા મહેલી, વગે-
રના બેઠકોનાના કુલ ધર્મના કામ મરણ તથા પરણના
પોતે કરે.

(૩) તે સર્વે હકનું બેદુ તરફનું ને નાણું આવે
તે રામમાં ગળી વર્ષ દાહડે બેદુ તરફના જોબેદા ખાધડી
દાહ વેલવા લાગે.

(૪) વેલવાં તથા ગરગનાનાં હક આપવાની વીગત.

૨) આસરિવાદ તથા વગની તથા નવજોત
વીગેરેના ૨.

૨ા ગરગનાના આસરિવાદના ૨.

૩ા ગેડેશરનું તથા સરોશ ૩ નો ૨.

શીવાવ ને રવાન યુદ્ધરે તેના નેવા પાત્રે
તેના આપે.

(૫) ભગરીવા જોબેદા અસવધી જીગી અગીઆ-
રીમાં નેમ હુમક તથા વરશીઓ તથા નીગ મદીન વગે-
રેનું કામ કરતા આવાડે તેમ ત્યા કરે.

આએ વર્ષના આગમન સુધીમાં વાહણે બાધવા
તથા મુમારવાને ગોદી મુલક હતી નહિ. પણ સુતમ
મળખૂત ખાયાપર ગોદી હેવાથી તે કોટ મયક મણાવ
હતું, ત્યા નામદાર સુતેક ઈસ્ટ હડીઆ કે જીના બાધા-
રને મોટે “કુદન” નામનું એક વાહણ બાધવાનાં ત્યાના
માસ્ટર ખીનડર શેક ધનજીબાઈક સાથે બદોખરત કરવાને
અતરેનાં ખાગેના “ખારર એકડક” મીઠો દાહી મથો
હતા. તેણે ત્યાની ગોદીના એક મીગરથી લવજી નચ-
વાનજીની વાહણ બાધવાના કામમાં ઘણી અખદારી
જોઈ, જેથી તેણે અતરે આવી મરકારના હુકમ મેળવી
મળકુર શેક લનજીને પોતાની સાથે યોડક હુજિયા મુવારે
લઈ સુબઈ તડાવા હતા. તે મૂલખ આએ વર્ષના
શેક લગજી પોતાની સાથે યોડક મુવારેને લઈ અતરે

૨ આ લેખની નકલ એ. ભુમારવજી શોરાબજી
સુતર મેકરજી રાણાવાડાએ નવસારીના પેલેવા સુતર
મેકરજી રાણા કંતાબખાનાના પેલેવી જીના લેખના સ-
મઠની હાથની લખેલી ગોપડીમાં સરે ૩૫ જેઠે

૨ સુરતની ગોદીના પણ એ આગમન પારસી-
ઓના “માસર બોલર” હતા પેલું વેલવા શોરાબજી
રામણેના નામના પ્રકાશ ત્યા એ ગોધાપર હતા
તેણે આ શેક ધનજીબાઈના બાવા ઈયા બધવા થાયઠે
એવું અગીએ સુરતના ખતર કાઢતા સાંખાયુ હય પણ
તે વિષેના કાઈ એકસ પડો હાથ લાગતો નથી.

આવા હતા, અને હવડા જ્યા મુખર્મી ગોદીએ તે
જગો વાહણ બાધવાને પસંદ કરી પેલન વેલવી ગોદી
એવણે બાગી હતી. તે આગમન એ જગાપર દરીવાઈ
આતાના સુખ્ય અમલદારોના રેહકાણુ, લશકરું મયક,
અને અતરેની કામન જેઠ હતી.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૩૬.

આએ વર્ષના ઈંદિની વગી જગશઃ નામનો
એક બેઠકીન કે ને નજીમનો એવમ બહુનો હતો તે
સુરત ખાતે આવ્યો, અને તે પછી ઈંદિન તથા હિંદુ-
શ્યાનના જગ્યોશીઓ વચ્ચેના એક મહિનાના તકાવતની
તકરા ઘણી વધવા લાગી. લોકોએ તેને અરજ કીની
કે જામારખ ઈંદિનીના કહી ગયા પછી અતરે એક મહિ-
નાના તકાવત વિષે ધણે વમવસો ઉપયોગે મરે હુ

૩ એવજી પોતાની સાથે પોતાના એક ભાઈ શેક
શોરાબજી નયરાબજી વાડીયા (તે મરકુમ શેક માલેકજી
જમશેદજી વાડીયા અથવા લખખીદાસના બપાવાના
બપાવા) ને પણ અતરે લાવ્યા હતા. એજ યકલે શેક
કાવજી હીરજી ગાધી (તે શેક કાવજી મુરખજી ગાધી
નાઈના બાપના બપાવા) સુરતથી, અને શેક કામાજી
કુવરજી (તે અતરેના પ્રખ્યાત કામા ખાનદાનના વડવા)
સુરતની ધારેના રેહા સામઘાથી મરી જણુ આર અતરે
આવા હતા “સુબઈના બાહાર” સરે ૨૪૫

૪ સુબઈના દરીવાઈ ખાતાના સુપરીન્ટેન્ડન્ટ
મી. ડબ્લ્યુ. ડી. મનીએ તા. ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર
૧૮૧૦ ને દીને અતરેના ગવર્નરની કોનસીલ ઉપર
લખેલા એક રીપોર્ટમાં શેક લવજી વાડીયાના અતરે
આવવા વિષે નીચે પ્રમાણે લખેલું —

“From Dock Prior to the year 1735, there was no
dock yard at Bombay. Surat was the principal build-
ing place on this side of the Peninsula, and it may be
said in all India. In that year Mr. Dupleix, the
Minister attendant, was sent by the Government of this
Presidency to Surat, to agree with the builder there,
Dhanyabhoj, to build a ship for the Honorable Com-
pany's Service, to be called the Queen.”

21st In the construction of this vessel Mr.
Dupleix was so much pleased with the skill and crea-
tions of the foreman, Lowjee Nasurwanjee, that after
the launch he endeavoured to persuade him to pro-
ceed with some artificers to Bombay, where the Go-
vernment were desirous of establishing a building
yard, but his fidelity to his engagements would not
allow him to yield to Mr. Dupleix's solicitation, till his
master's consent could be procured. This was at length
obtained with great difficulty, and in the year 1735,
with a few shipwrights, Lowjee arrived at Bombay,
and selected for the place of his future operations a
small part of the present dock yard, which was then
occupied by the dwellings of all the principal Officers
of the Marine, the habitation of the Land, and of
the common folk of Bombay. The avenues to these
buildings rendered the yard open to the public, but
on the other hand, it may be observed, that the res-
idence of the officers of the establishment on the spot,
afforded a security to the property deposited there.”

નગરમી ગણનિથી અમરારી ખાતરી કરી આપ આપી તેણે ત્યાના એક મચન ગ્રામદ આન કાઉચી કરકુનજી સુનગમીને ૧ નજીમને એમન શિખરો, અને તેણે (આન કાઉચીએ) નજીમથી મધળી ગણનિ કરી લેકોને જાણવું કે નમરારી ધરનીતુ કોણ અરે, અને આપણુ બુલેના ઉપે. ૬ એ પછી ત્રણ ચાર વર્ષે પુનઃપર રહી એ નમરારી સુખર્ધ આપ્યો હતો. ૩

મુજાણવાલા આતપમેદરામને ઈન સં ૧૭૩૩ મા પીઠામજોની ધાનને લીધે નવસારીથી સુવત લઈ જવામા આપ્યા હતા તે આગે વર્ષમા પાછા ત્યાંથી નવસારી લાવ્યા હતા. ૪

ઈન સં ૧૭૩૮.

તાન ૧૦ મી આપરેય,
શેન ૩૦ માહ ૬ (ચિન) ૧૧૦૩ ધનસરાઈ

મરેણ—જીભાઈ નમરારી જોધી—અપરેના જોધી આનદાનના વડવા એવણુ સુખર્ધ મને પુનેડેડ

૧ મરકુમ જોનેદ શરદનજી મરનમાનુના બપાવા
૨ મરકુમ મુલ્લા શીરોજીની અવીનેડ દીન સર ૧૫
કે સવત ૧૭૩૬ મા શેન ૨૦ માહ ૫ (તાન ૧૨ મી નવેમ્બર ૧૭૪૦) ને દીને મુખર્ધથી આન શેકરીવા-
રજી બપરોનજી નાખના જોમેદ નવસારી દેવાઈ પુરો
દેશ દેહપુનજી ૫૧ એક કાગળ લખ્યો હતો તેમા લખેલ
કે નમરારી ધરની સુરતથી હવે મુખર્ધ આપ્યોછે તે લો-
કોને તરફવાર સમજાવેલ, વગેરે

૬ આગે નોંધ પછુ વવસારવાલા મરકુમ જોનેદ રતનજી હોયગળની હાથની લખેલી જોધીમાથીજ મળીછે

૫ એવણની જોલાદ ઈન સં ૧૮૨૨ મા એવ-
ણના નનીરા જોરી નમરારી જોલામાઈના ૪૮ વર્ષની જોમરે મરણ પાનવા પછી અતમ થઈ એવણના બીજા માઈ શેક દાદામાઈ નમરારીજી જોરી તે અતરેવાલા પ્રખ્યાત હાથાજોરી કે જેવણના પૈસાથી સુરત મથે શેક-
નસારી આતપમેદરામ પરીગાછે તેવણના બપાવા હતા, તેવણ સુરત મથેજી રહીને પોતાને રોજગાર ચલાવતા હતા એવણના નાથના માઈ શેક રસતમજી નમરારીજી જોરી તે અતરેવાલા જળીતાનમરકુમ જોરી શેક શેરાનજી વાજા ગોરીના બપાવા બપાવા હતા, તેવણ પછુ સુરતમાજ રહીને પોતાને રોજગાર ચલાવતા હતા એવણના બપાવા શેક નમરારીજી હીરજી જોરી પછુ અતરેની નાથદાર ધરકે ઈડીઆ કે પત્નીના અમરપદારો તથા લશ્કર ખાતાને સર્વે વધી સોખણ તથા પરસુણુ જિનજી પુરી પાડતા હતા, અને તે કામસર પોતાના આપ શેક હીરજી વાજા જોરીની સાથે સુરતથી અતરે આવ્યા હતા એ શેક હીરજી વાજા જોરીએ અતરે આવ્યા પછી ઈન સં ૧૬૭૦ મા પેકેટ વેકુ રોખુ તથા દરેકેકર બધાયા હતાં

ઈકે ઈડીઆ કુપનીના અમરપદારો તથા લશ્કર ખા-
તાને સર્વે રીંગો સામાણ તથા પરસુણુ જિનજી પુરી પા-
ડતા હતા, અને તેમા તે વખતે જોરી ૫૭, મેપલી હતી.
મુખર્ધમા પેકેટવેલ્લી ર્યાપેરી પાગમી ૫ મીએતના એ-
વણ એક સુખ અકામર હતા

ઈન સં ૧૭૪૦.

તાન ૬ મી આપરેય

સવત ૧૭૬૬ ના, શેન ૩૦ માહ ૬ (ચિન).

આજ દીને નવસારીની સમગત અજીમને આન મનરોજી કવચજી લશ્કરી પામેથી એક લેખ લખાવી લઈ તેમને મુખર્ધ પચકી કરીને મોકલ્યા હતા તે લેખમા તેમને નવસારીની અજીમને તામે રેહવાની, તથા બીજી મદીન, વગેરે આતાવ નવસારીથી મ-
આની ત્યાં જિંદા કરવાની કમુખાતો બીરી હતી ૬

તાન ૨૨ મી આપરેય.

સવત ૧૭૬૬ ના, શેન ૧૫ માહ ૧૧ (ચિન)

આજ દીને સમગત અજીમા જોમેદોએ નવસારીમા એકા મળી એજી બ હોખરત કીસો હતો "દેશાઈ ખુ-
રોજીજી દેહપુનજી વગેરે બગીચા હોડે વાતે આપણી ઉપ જીઆરેતી કરેછે તે ઉપર આપણે એનેશક કીસો ને તે સાથે આપણે ને કઈ રકમ તેન કરી પડે તથા જાતુ પડે તાહા શયે જતા આપણે એનેશક એકામત એકા-
નત યાઈ ને કાપુ હોએ તે કરીએ તથા ને કઈ અમ્ય મેચે તે વરવે મળી આપીએ" એના મોટેના એક લેખજ તેઓએ કીસો હતો, અને તે ઉપર બીચના ૧૦ સુખ્ય જોમેદોએ ચલી કીરી હતી.

આન વાપુરજી મેહરામજી, આન કેમનમજી મેહ-
રીયાજી, આન મનોજેદજી મેહરામજી, આન બગેન-
રજી જાઈજી, આન નવરોજીજી કોમજી, આન કાવચજી મનોજેદજી, આન બીખજી બકમનજી, આન નમરારી-
જી કામજી, આન દારાજી મનોજેદજી, આન કાવ-
ચજી અમરપદારજી.

૬ આ તેજની નકલ તાન ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૬૬ ના "ધનદા પરસ્ત" મા દત્તર એરસજી શેરા-
નજી ચેકરજી રાણા વાલાએ છપાવીછે

૭ આ લેખની નકલ એ. જામરપલ શેરાનજી દત્તર ચેકરજી રાણાવાળાએ નવસારીના પેટલા દત્તર ચેકરજી રાણા કેતાબખાનાના જોધેલી જુના લેખીના સમ-
જી હાથની લખેલી જોધીમાં સર ૧૭૬૬ મે

તા ૦ ૨ ૭ અક્ટોબર.

સ્વતં ૧૭૪૧ ના આખી વર ૧.

આજ દિને નવસારીના દરતૂ જમશેદજી રસતમજી મેદરજી ગોહાના, દરતૂ બજારજી ઘરાવજી ઘરાવ પાદવજીના, આ ૦ નવસારજી કેરસામજી, બજારજી હોમજી, યોગવજી કેરસામજી, કાલજી અરસેદજી, હોમજી રસતમજી, કાલજી હોમજી, અને ચેલ્લી-પાલજી રસતમજી, એમેએ સમયત માવેલેલી તરફથી દામાજીવ ગાયકવાડ રમચેદજી બાદશહ ઉપ એક અરજી મોકલી હતી કે પીપાછગર ગાયકવાડે હિંદુના પ્રાદમણે તથા પ્રામીના મોવેલે હાજરી અડગી માફ કરવાનો પગવાનો આપ્યો હતો. પણ હવડાનો નવસારીના કાલજી તથા માદમજી અડગી માગે, માટે તે માફ કરવાનો એક પત્રોને પરવાનો અંગેને આપેલા કે અંગે તમાગ દરખા દોઆ કર્યે.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૪૨.

તા ૦ ૨ ૭ મી આપરેલ.

સ્વતં ૧૭૪૨ ના, રાજ ૧૬ માદ ૭ (ચિં).

આજ દિને નવસારીની સમયત માવેલેલી અગ્ર-ખતે ત્યાના દેવાઈ પુરચેદજી હેલુપરજીને એક લેખ કરી આપ્યો હતો કે “આજ સુદા થાઈ અંગેને સુતવાના માવેલે સાથ તથા મજાલુવાના માવેલે સાથ આમાગ હોને માટે કહ્યો માવેલે તેનો ઠીકો હાકમ હવારમા તથા અમારી તરફથી અપાયે, અને જે અમ ધાસ તે તમા કરી આપણી સમ બાગમાપી તમા લેતો, જાવિર તમા કમ આજ મુધા ઠીક લયિર તમા લેતો, તે પછી આપણે વેદથી લઈએ થઈ.” આ લેખજી દરતૂ જમશેદજી રસતમજી મેદરજી ગોહાના, દરતૂ બજારજી ઘરાવજી ઘરાવ પાદવજીના, દરતૂ જમશેદજી આસાજી, દેશાઈ કુમારજી મેદરજી, દેશાઈ હવલજી માલેજી, આ ૦

૧ આ અરજીની નકલ નવસારીવાલા દેશાઈ પેશ-તનજી પુરચેદજી પાસેથી અમારા નેવામા આપી હતી એ અરજીમાં નહોત્યા નૂનખને એક બીજો પરવાનો કે નેમા પણ હોઈ માદરાજ તરફથી નવસારીના માવેલેલે વરની અડગી માફ કરવાને લેનેકુ છે તેની અરજી નકલ એજ દેશાઈ પાસે નીચે મુજબ નેવામા આપી હતી.—

“શી રાજ માદરાજ ધીરાજ માદરાજી શી દરજી “મેદરજી આ દેશાઈ કમને નેવારીની દેશાઈ સમયત “તથા પટેર સમયત તથા મેદર લોક સમયત નવ “માનુષ શામે કે પારસીના અધાર આપણે અડગી “સમાન માલે માટે અડગીના પૈશાની ખાતર “અપાને પ્રદમત રમે યામે. સવત ૧૭૪૦ ના “ચેતર ૨૬ ૧” (તા ૦ ૨૫ મી મારચ ૧૭૪૭)

રતનજી માલેજી આદીઆ, આ ૦ કાવલજી હોમજી બેરી, આ ૦ માલેજી દરતૂ પાલજી વગેરે સમયત ૨૪૪ માવેલેલી સહીએ.

તા ૦ ૧૩ મી અક્ટોબર.

સ્વતં. ૧૭૪૬, તા ૦ ૧૩ મી આખાન.

આજ દિને ગાયકવાડ દામાજીવે મુતમાં આ ૦ માલેજી નવસારજી, આ ૦ બીપાજી જમશેદજી, આ ૦ અરસેદજી નવસારજી, આ ૦ દાદાજી તથા રસત-મજી કમનીનજી વગેરે સમયત માવેલે, તથા મેદરજી નાનાબાઈ બીમજી, રસતમજી પુંજીઆ, બદમજી બી-મજી, યોગવજી કાવજી, નાનાબાઈ યોગવજી, તથા માલેજી યોગવજી ભરવા, અને યોરાવજી રસતમજી નવસારીના પગ એક કુમાર બખી માલેજી કે મુતના માવેલે નવસારીના માવેલેલા હકમ તરફ માલે, તેમજ માટે તેવા દેશાઈઆ માવેલેને અકાલજી કે તેમ કરે નહિ; એજ મુતના રવાણેનાની હાકમ કે તથા તમારા લોકના બખીઆલે. જે જે પ્રમાણે નહિ કર્યોતો અ-માગ મુતકસા તમારો વ્યાધાર આલે તે બંધ કરવામા આવશે.”

મુતથી આતથમેદગમને પાઝ નવસારી લાંબા પછી મજાલુથી તેની ગમેલાખીઆ આપેલા માવેલેના વારેએ તથા નવસારીના ભગરીઆ માવેલે વચ્ચે તેમના હકો વગેરેને માટે આપસપરમા મોટી જાહેર આલ્યા કીવો, અને તેની ફરીવાર મુતપડ આતે ગાયકવાડની હજીરમા ગયાથી તેની મુદદાર પગવાનો કરી આપ્યા

૨ આ અરજી લેખ નવસારી વાલા દેશાઈ પેશ-તનજી પુરચેદજીના સવાધીનમાં માલુદ

૩ આ રજાનની નકલ નવસારીવાલા દેશાઈ પેશ-તનજી પુરચેદજી પાસે

૪ આ પરવાનોની નકલ નીચે મુજબની નવસારીવાલા દેશાઈ પેશતનજી પુરચેદજી પાસેથી મોકલી

“શી રાજ શરી મેદરજી દેશાઈરાવ ગાંધીકાર “શમચેર માલુદર વ પારસીના અધિઆર શબના “અતથાના પુનરા શાપુરજી તથા રસતમજી વગેરે “નવ તમારે ને અધિઆર ભગરીઆવેને કહ્યો “ઘાફેએ તે હિરતનો રસીઆદ ધામેઆ તે પર ભગ- “રીઆને તે કમનીન સમજવા તે તમારે ને ભગરીઆને “ઘરખ થઈ મનુ નહી માટે તમારી દરખાસત માલે “તમારે રમ આપી છે તે તમા આતથ તમારા તથા “પકમના પારસીના ઘેર પચીયા તીશ હશે તે લઇને વલ- “સાક તથા મુદર વગેરે ભાડા મન એ મેદરજી “તમારે કોઈ કશી વાત માટે મોળ મનહી પાડો મર- “કામે કાલે સવત ૧૭૪૭ આલેલી થઈ.” (તા ૦ ૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૭૪૧).

મુજબ આએ વર્ષમાં આતશમેદગમને નવસારીથી વધારાડ
આતે લઈ જઈને ગાખ્યા હતા. ૨

તાં ૨૮ મી અક્ટોબર.

મવત ૧૭૬૬ ની, રોજ ૬ માઈ ૧ (ચિં)

આજ દીને નવસારીથી આતશમેદરામ સાથે વધ-
માં મયે ગયલા મુંજાણા મોખેદોએ વધમાંડી અજુ-
મનને એક લેખ કરી આપેા હતો કે આતશમેદગમ સાહે-
બને વનમાં મધે લાયા તેની જોએ દેવાનો ભેનો વારો
હોય તે વધમાંડ મરે બચતુમ લઈ પાક યાએ, અગર
નવસારીની ઠાગરની અગીઆરી મરે હુમ્મદ થયો હોય
તથા બચતુમ લીધે હોય તો તે મોએ ધીએ નહિ. આ
લેખ ઉપર દરતૂર બીખાણ રમતમણ, દરતૂર રમતમણ
ચેહરીયારણ, દરતૂર મનોચેહરણ મેહરામણ, આં મો-
લેકણ મોસતારપણ, આં મનોચેહરણ માલેકણ, આં
વનમાંડ પુરેકણ, આં બીખાણ બહમનણ, આં
બાગેરણ ભાઈણ, આં ભમરેકણ ફામણ, આં
રમતમણ મનોચેહરણ, આં દાદાભાઈ મનોચેહરણ,
આં કાકિયણ અમરદધારણ, આં વધરોમણ, આં
કાકિયણ મનોચેહરણ અને આં નવરોમણ હોમણની
ચકીએ, ૨

તાં ૩૦ મી અક્ટોબર.

મવત ૧૭૬૮ ની તાં ૧ લી માઈ ગમખત.

આજ દીને ખેરાવ હાકમે નવસારીના દેશાઈ
કુકાણ મેહરણ, તથા પુરોચેહરણેહરણ વમેરે રમથત
અજુમનને એક પરવાનો કરી આપેા કે તમારા પયકો
મુરત, મુનપડ, નવાપગ, વેખારા, વાસડ, ગમનગર,
ડાંગ, મેહાર, ઘોગ, કોઆણે, વગાઈ, ચેખોલ, ધાણુ,
મુખઈવમરે મયે પયકો કોમયદી તમાગે. તથા તમે
મેહદીમીને યેના મુખો જીવતણ, તમે નવસારી મધે
રહેના મંજાણા મોખેદોને યેરના તમામ મુખા જીવતાના
કામિ જેવા કે વેવાહ તાજણ, બાજ આફરે માન, તથા
યેઆગણુ વમેરે તમારી દરમેહના મોખેદો મોકલી કદી-
મથી કાગોઝે તે પ્રમાણે કરાવે તેમા મંજાણે હિઆ

૩ આ આતશમેદરામને નવસારીથી વધમાંડ લઈ
જવાનો દાહડ વાર રોજ ૨૮ માઈ ૬, મવત ૧૭૬૬ કરી
અમાને એક ડેઅણેથી મળ્યોઈ, પણ તે વર્ષે હીરના વર-
વાના કરના એક વર્ષ આગમજી હોવાથી તે વર બરો
આવતો નથી

૪ એ. બનારણ ચોરામણ દરતૂર ચેહરણ
સાણવાળાએ નવસારીના પેકેણ દરતૂર ચેહરણ સાણ
કેનામવાળાના મેરેની જુના લેખના સઘનથી હાથની
લખે ની એમડી સર ૮૫ જે

બીએ કોઈ જોવેદ કરસી વાતનો અમર દખત કરે નહિ.
તમારો હક અમર પ્રમાણે લેજો તથા આતશમેદગમની
પ્રથ કરજો. તમાને કોઈ મુખેહમ કરશે નહિ. ૩

ઈં સં ૧૭૪૨.

તાં ૮ મી ફેબ્રુવારી

રોજ ૧૯ માઈ ૪ (ચિં) ૧૧૧૧ વાજગરદી.

ગરણ—દેશાઈ કુકાણ મેહરણ—કમર વર્ષ ૬૦)

નવસારીના પોલીઆ દેશાઈ મેહરણ બહમનણના કીકર,
એણના બાપ ઈં મં ૧૧૧૭ મા મળે પાખ્યા તે વેળાએ
એણની વધ લણી નાખવી હોવાથી એમના કાકા પિત્રાઈ
જોએ દેશાઈગરના તેમના ભાગને વડીવડ ચનાચો હતા.
તે પછી ઉમરે પુગી એવણે મધણ પોતાને હતાક લઈ
લણી ચતુરાઈથી પોતાનો વડીવડ ચનાચો હતા. પ્રથ-
મમા મોખવાઈ તથા જગવાઈથી માયકાકી અમરદાર
સાથે એવણુ ઘણે વગ ધરાવતા હતા, તથા છેલ્લાએતો
એવણની જુગમીને લીને નવસારી કશ્યાને લગતા ધણાક
કામોમા એણની મસત લેતા હતા. એવણુ ત્યાની
પાગસી અજુમનના પણ એક વડા અધ્યામ, તથા તેઓમા
મોટું માન ધરાવતા હતા.

તાં ૨૮ મી અક્ટોબર,

મવત ૧૭૬૮ ની, રોજ ૬ માઈ ૧ (ચિં).

મંજાણના આતશમેદગમને ઈં મં ૧૭૬૮ મા
દમાજીરાવ માયકવાડના પરવાનાથી વનમાંડ મરે લાવી
ગાખ્યા હતા તે આજદીને મંજાણવાલા મોખેદો તથા
વધમાંડની અજુમનની ગણપુરીથી ઉલ્લાડા આતે
લઈ જવામા આયા હતા, કેવળા આજ મુ ઈને મેહકાકે. ૫

૩ આ પરવાનાની અસવ નકજ નવસારીવાલા
દેશાઈ પેશતનણ પુરોચેહરણે અમાને દેખાડી હતી

૪ આ દાહડો વાર વધમાંડવાલા મરદુમ મોખેદ
રતનણ હેશજળની મોધમાથી મળ્યોઈ

૫ આ આતશમેદરામ સાહેબને પેકેણ વેકેવા
બેવાસણ રાખવાને માટે કંઈક હ નારગોરના કોઈ મેહ-
દીને એક નાવણ મકાન હાલવા જ્યા એ આતશમેદરામ
સાહેબની દરગાહ છે ત્યાં જાથી આપ્યું હતું તે પછી
પાંચ સાત વર્ષે મુરેતના શેક બીખાણ એકલણ નામના
એક મેહદીને એક મોટું મકાન બનાવી આપ્યું હતું.
તે બાદ ઈં મં ૧૮૨૨ થયા ૧૫ મા મુખવાળા શેક
નવરોચેહર નાનાભાઈ ભજવરે એક વધારે જોડી ઈમારત
બનાવી આપી, અને છેલ્લુ એ આતશમેદરામ સાહે-
બનું હાથનું મોટું મકાન શેકો દાદામાઈ તથા પત-
મેરણ પેશતનણ વડીઆએ પોતાના મરદુમ મુરની
શેક પેશતનણ બહમનણ વડીઆની નમઅતે ઈં મં
૧૮૨૭ માં બનાવી આપ્યું હતું

આએ વર્ષમાં મુગ મને બરથાણ આગલ ૫-
મનુ દોમ્બુ બધાં નેવાં થયુ હતુ. તેને ઈલાની
ફિયા નવસારીના બગીચા મોલેલોએ કીની હતી. એ
દોખાના કામની આગેવાની સુરતમાં ચેક બદમત
લીમડાએ કીની હતી, તથા મુ બધાં ચેક બદમત
ચેકનાએ નેનાં ૬ રાખા નાણા બગાયા હતા.

ઈં ૨૦ ૧૭૪૩.

તાં ૧૦ મી જુન,

મવંત ૧૭૬૦ નાં ૩૧મી ૨ માર્ચ ૬ (સિં).

આજ દીને મનના મોંઘે તરફથી આં ખુર-
શેલ નવસારીના બેદમત તથા આં ખુરશેલ નવ-
સારીના ખુરશેલ નવસારીના આજુમને એક લેખ
કરી આપ્યો કે મુગના નવસારીને લગતા જે લેખનાને
રહેલો તેનાને લેખના લગતા તથા મુગના કાચા કે જે ચોરીક
સુરત થઈ મુગના મોંઘે લેખની કીની તે હવેથી
તેમ કાચે નહિ. તેઓ તમાગ મુગના લગતા ચલે કાચે,
અથવા તમા લેખના તમાગ મુગના લગતા તરફે મોલેલો
તેમને કાચા રેલો તમા આજી આજીવ કાચુ નહિ
આ લેખના પોં માલેલો મોગાલત કાલેલો, દલાલ
માલેલો એલેલો, છુલનાં જુવંલો, યેલાબાઈ બવલો
તથા વારીઆ કનનત તરફેલોની ગાઓએ.

ઈં ૨૦ ૧૭૪૫.

તાં ૫ જુન

શા ૨૬ માં ૬ (સિ) ૧૧૧૬ વચલગરી.

આજ દીને મુગના મેલાક ગરીબ મેલેલોને લેખ
કે બદમત લીમંતા, નામુલના મોલેલો, મેલેલો દલા,
પોપરુલો એગમ. નાનાના મેલેલો પમેરે મેલેલો
મેલા કમી થયા હતા, તેઓએ આ વર્ષથી એક મેલેલો
આગમલ મુગના નાનાના વરે કીક, અને તેઓને

૧ આ દોખાને લગતા નવસારી, મુરત, તથા
મુગ વચે આલેખ કાગલ થયો નવસારીવાલા દેશાઈ
પેલાતનલ મુરેલો પાએથી નેવાના આપ્યા હતા એ
દોખા પીના વધેથી માલેલો હલુમુધી બરથાણના
સામાનલે મેની આગમલ ૧૦ સં ૧૭૨૫ ના પદા-
નવાના રવાનોને પાટે ભરીના મેલેલોએ લેખનાથી
નવાને પાડેલો પાં એક નવા લેખ પીના વધેથી
માલેલો મેલેલો પાં એ બી દોખા લાધના પદલ
પડેલો.

૨ એ નવાના દોખાના લેખને મેલેલો સાલુ
વાળાએ નવસારીના દેશાઈ મેલેલો સાલુ દેશા-
વાળાના મેલેલોને લેખના સંકળની લાખની લેખની
મેલેલો સરે ૮

ત્યાની ફિયા માર્ગે કવાનુ કામ આં કાલેલો કુલુલ
મુનલો તથા આં દોખાલ દોખાલ કુમાના (કુમાના
દલાલ) એ માલેલો હતુ.

ઈં ૨૦ ૧૭૪૭.

તાં ૩૦ મી જુનવારી.

શા ૧૧ માં ૪ (સિ) ૧૧૧૬ વચલગરી.

આજ દીને મુ બધાલા આં એક માલેલો નવ-
સારીના ચેકનાએ પોતાને ખાચે નવસારી મેલેલો મુ એક
લેખના બધાની પડાલુ હતુ.

તાં ૧૬ મી મે

શા ૮ માં ૬ (સિ) ૧૧૧૬ વચલગરી.

મશા—આજુલો દેશાઈ—કમ
વર્ષ ૮૦ નવસારીવાલા દેશાઈ દેશાઈલ એલેલો નવસારીના
બીલ લેલો. એલેલો ૬૦ સં ૧૭૨૬ મા પોતાના
બાપના મલુધી પીનાલગાવ ગાવકાડે પોતાની નોકરીમાં
ગળ્યા હતા, તથા નવસારીના કૈશીક ભગીશ એક
આપી હતી.

ઈં ૨૦ ૧૭૪૮.

તાં ૧૬ મી આપ્રિલ.

શા ૧૨ માં ૭ (સિ) ૧૧૧૭ વચલગરી.

મશા—આજુલો નવસારીના ચેકના—કમ વર્ષ
૧૦ એક નવસારીના ચેકના લેલો. એલેલો
આવેના એક ભગીશ આપા પી, ભગીશના, તથા મોલે-

૩ મરુમ મુગના મેલાલોની અપીલેલો દીન સરે
૧૫—૧૬—૧૭

૪ આ દોખાની સામેની શાગરી લેખર નીચલાં
શરતી મેલો તજીના કોતરેલો.

مذکور مانکاحی پاک دمی

بهشت برین نوری رحیمی

مورر مبارک حورو ماه تیر

مرتب شد این بازگام مدیر

رساله حارسه شه ایرگور

مزار مدر شاردت یان کرد

આએની—પાક દીનનાં માલેલોએ ભગીનની
સપાડી લેખર સરથી લેખ મેલેલોની ખાચે પનાલુલો
તીર પડીનાના ગાવારકે ચારશેર રોડને દાલેલો આએ
તુર ભરેલી ભજે તરફઆર થઈ શાદનાલાં ૫૦/૬૦/૬૦
૧૧૧૬ ના વચલગરી.

૫ પ્રખ્યાત દેશાઈ મુરેલો દેશાઈલ નાથ તથા
નવસારીવાલા દેશાઈ ભરેલોરક પાલેલોના બાપના નવાના

ઈં ૨૦ ૧૭૪૯.

તાં ૨૫ મી આપરેલ.

નવર્ષ ૧૮૦૫ નાં, રાજ ૧૮ માહ ૭ (ચિં)

નવર્ષની જરૂરોની અનુમતિ તરફથી સુબર્નની અનુમતિ એક પત્ર લખી ગવાંતોના પત્ર લખ્યા રાખવાની બંધામણ યદિ હતી. તે પત્ર સુબર્નના સમયત અનુમતે મળી તાં ૧ મી આપરેલ ૧૭૪૯ ને દિને વાવેલો, અને તેના જવાબમાં આજદિને સુબર્નની પચાતના આગેવાનો આં એકલજી કુરામજી ચેકના, આં મનચેજી બહમનજી ચેકના, આં નાનાભાઈ બહમનજી ચેકના, આં માણેજી નવરોજી ચેકના, માંદી બેઘાભાઈ જીજીભાઈ, ચોગામજી રમતમજી, બહમનજી જીવાજી ભટ્ટ, દાવર બેહગમજી બનાજી, વાડીઆ લવજી નવરવાનજી, વાડીઆ બેરામજી ભીખાજી, પેલ રમતમજી દોરામજી, મેહગમજી હોમજી (બેહમી હોમજી), ઘણભાઈ ધનજી, માણેજી જીજીભાઈ માંની, દોરામજી હીરજી, અગ્રજી હીરજી, નરચંદ્રજી માણેજી, જમારેપજી મનજી પેલ, જમચેજી ભીમજી પેલ, નવરોજી હોમા, એકલજી બેહગમજી માંદી, મોરાલાહ મનજીલાહ, અને શાપુરજી જીવજી એમીએ નવમારી ખાતે દરતૂ જમચેજી રમતમજી, દરતૂ બાજોજી ઘગામજી, દરતૂ જમારેપજી આશાજી, દેવાઈ જીરોજી હેલુનજી, દેવાઈ જીવજી માણેજી ત્રિવે સમયત અનુમતિ એક કાગળ લખી જણાવ્યું કે અમે મુર્બે મહી વિચાર કરી રહ્યું છે જે જેને ગમે તે રવાનતા પત્ર લખ્યા ગએ, અને જેને ગમે તે વાલિ. માટે તમા પછુ ફરીથી જોયેને તાકીદ લખજો કે જે તરફ કામ ચલાવે.

ઈં ૨૦ ૧૭૫૦.

તાં ૨ જી ફેબ્રવારી.

મયત ૧૮૦૬ નાં, રાજ ૧૫ માહ ૮ (ચિં).

આજ દિને સુબર્નની જરૂરોની અનુમતિ તરફથી આં બાજોજી કુરામજી ચેકના, આં નાનાભાઈ બહમનજી ચેકના, આં માણેજી નવરોજી ચેકનાની વતી બને ચેકનાનીએ, માંદી બેઘાભાઈ જીજીભાઈ, ચેં ચોગામજી રમતમજી, દાવર બેહગમજી બનાજી, અને વાડીઆ લવજી નવરવાનજીએ નવમારી દેશાઈ જીરોજી હેલુનજી તથા રમત અનુમતિ એક કાગળ લખ્યો કે સુબર્ન મને અનુમતિ મળી નહીં હોવાથી

૧ આ કાગળની નકલ તાં ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૦૬ નાં "બરોડાસર" માં દરતૂ ચેરમજી ચોરામજી ચેરમજી રાજાવાલાએ છપાવી.

બાકી રહ્યું છે, માટે તેનો તાનો પુરવાની ત્રિયા કરવાને જોઈએ જો એક બચનુમવાલી મોકલજો, તથા નવમારીમા માણેજી ચેકના હોખમાનો દોર, અને તેની ઉપરની તથા વચેની પાવીઓની પોલકાઈ તથા લખાઈ અને તેમની મુખ્યા, તથા ભડગની ઉઝાઈ ફેરવેલે તે લખી જણાવજો. તેમજ ભડગને મથાલેથી ચીરા માંડી તે ઉપર ફરતી દેવાલ બાવેલે તે ચીરાથી ફેરવી ઉઝાઈ, તથા તાનો પુરવાના લોકાના ખીલા કેલવા કરાવવા તે પછુ લખજો.

તાં ૩૧ મી મે.

રાજ ૨૬ માહ ૮ (ચિં) ૧૧૬૬ ૫૪૬૪૪૦.

મશણ—માકુજી દોરામજી નાનાભાઈ—ઉમર વર્ષ ૮૫) સુબર્નના પેલના આપનાર પારમી ચેં દોરામજી નાનાભાઈના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના નાધલા ભાઈ ચેં રમતમજી દોરામજી પટેના હાથ હેકલ સુબર્નની પેલનાઈના ક્રમેમા વડેલા હતા, તથા તેમની સહિતા હેકલ દેશવરે ખાતેને આપાર પછુ કરતા હતા.

ઈં ૨૦ ૧૭૫૨.

તાં ૨૨ મી જુલાઈ.

આજ દિને અમદાવાદના પારસાહ હજગત અહમદલાહ ખીન મહમદલાહએ મુગતની પાગસી પચાતને એક કુમાન કરી આપ્યું હતું કે "શ્રી મુગતનાં ચેર-આરી પરજણાએ ઉગવારે ગામજે તે મને હજગત અહમદલાહ પારસાહના કુમાન બ સુખ્ય પાગસી લોકોને ૧૦૦) વીધા જમીન ઉપર કબજે, અને તે જગો તે લોકોનાં હોખમાને માટે આપી હતી. તેની યતદા શીખાજી શીવરીના રંગાદમા જોવાઈલે તેથી પારસીઓએ અજગ શીની ને પારસાહના ફરજો ઉમેલવાર ઉપે ને તેતુ જ ખીજી આવી કુમાન તમારી દરગાહથી હોમાને બાપચેલ ચાવ. તેચરે પાદલાહેના માન ભરેલો હોકમ થાએઓ જેતે ઉપર ફેરવી જગોમથી ૧૦૦) વીધા જમીન અચલ બ સુખ્ય પાગસી લોકોના હોખમાને વાગે તે લોકોના કબજમા રહેવા દે, અને તે જગોની હર ચાલગી આમદાની તેમજો હોખમાનાં કામમા અગમ કરે. માટે મુર્બે હોકેમો, અમદાદરો, જગીરદારો, તથા જમીનદારો, હાલના તથા હવે જડે યનાગ્યોને લાભ મહે કે આએ માતમજી હોકમને જમી ગમી જમીન મળતૂ તેઓના

૨ આ કાગળની નકલ તાં ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૦૬ નાં "બરોડાસર" માં દરતૂ ચેરમજી ચોરામજી ચેરમજી રાજાવાલાએ છપાવી.

મ્વાલીના રૂઢવા દે, અને તેના કરસો ફૂકા કર નહિ, અને સુધળી દસ્તરીયા તે લોકોને માફ તથા છુટ સુકે, તથા એ જમીનની દરયાલ નવી શનદ માગે નહિ.”

ઈં સં ૧૭૫૩.

તાં ૧૨ મી મેએ.

રોજ ૬ માહ ૮ (ચિં) ૧૧૨૨ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—બેઠાંમંદ બનાજી લીમંજી—ઉમર વર્ષ ૭૨) એ બનાજી લીમંજીના વડા હોય. ઈં સં ૧૭૩૪ મા બાપની મરણ બાદ તેમની “બનાજી લીમંજી” ના નામથી ચાલતી પેઢીની વહીવટ એવણે પોતાના બાઈ ઝોની સાથે મળી ચલાવ્યો હતો. પોતાનો બાપાર એવણે બીજા કેટલાક દેશવરો સાથે વધાર્યો હતો. તે વેળાની મુબઈની પારસી પચાએતા એવણે પોતાના બાપની જગોએ અકાબર હોવા હતા.

તાં ૧૬ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૬ માહ ૧૦ (ચિં) ૧૧૨૨ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—દસ્તૂર જમારપ આશા—ઉમર વર્ષ ૫૧) નવસારીના એક જાણીતા દસ્તૂર, તથા મુબઈ અને પ્રજા અમલો જમારપ આશાના આનંદાનના વડા એવણે નવસારીથી ભરખ આતે જઈ ફારસી તથા આરબીના અભ્યાસ કર્યો હતો. તે પછી ઈં સં ૧૭૨૧ મા ફેરખની અધિક જમારપ પીલાવતી પામે એવણે મુગત જઈ જદ તથા પેઢવપી ભાષા શિખ્યા હતા. એજ વર્ષમા એવણે હંગેન આતે કેટલાક જરણેશી ધર્મને લગતા અવાણી પ્રગથ્યા હતા, જેના અધેના જવાણે “રૂવાએતે દસ્તૂર જમારપ આશા” ને નામે જણાવતાં છે. એવણે કેટલીક ગણેશ તથા જાનાજોતો ફારસી ભાષામા જોડેલીં. નવસારી આતે વિજા દસ્તૂરની જગો એવણને મળી હતી.

ઈં સં ૧૭૫૪.

તાં ૧૧ મી ફેબ્રુઆરી

મવત ૧૮૧૦ ના, રોજ ૬ માહ ૫ (ચિં).

આજ દીને નવસારીની રમચંદ બોલેદોની અજુ-મને આં નવરોજજી જ્યાજી દાજ તથા આં બહમંજી બચાજી દાજને તેમની પામેથી નવસારીની અજુ-મને તાવે રેહવાનો તથા કોઈની કદમી બેઠેદીનુ કામ

૧ આ રમચંદની નકલ મુબઈની પારસીની પચા-એતાના ધરખના રૂઢાના સવત ૧૯૦૩ (ઈં સં ૧૮૪૭) ના હીશાબની “બગે જાણેદ” છાપાખાનવા છપાએલી ચોપડીને સરે ૯૯ રેછે.

નહિ કરવાનો એક લેખર લખાવી લખને મુબઈમા પચરી તરીકે ચોકલ્યા હતા.

તાં ૧૨ મી જુન.

રોજ ૭ માહ ૯ (ચિં) ૧૧૨૩ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—હીરજીભાઈ જીજીભાઈ જોઈ—જોઈ જીજીભાઈ જમચેદજીના વડા હોય. એવણને ઈં સં ૧૭૩૮ મા પોતાના બાપના મરણ પછી મુબઈના ગવ-રનર જાન હંસને મુનેટેઠ દરિઠ ધરીઆ ક પળીનાં અમ-લદારને તથા લરર ખાતાને સર્વે સીધા આમાન પુરે પાડજીનુ ક ત્રાકર આપજી હતું. તે એવણે પોતાના બાઈઓ, શેઠા બાધાભાઈ તથા માણેજીની સાથે મળી ચલાવતા હતા. ઈં સં ૧૭૪૧ મા અમલોના ગવનર આંનરેખન રેજીન બોલે પણ એવણના ક ત્રાકરો બાહલ રાખી એઓ તણુ બાઈઓને પોતાની દુગ્ગે ચાલકીથી ખતવવાને માટે ચાખસી આપી હતી. તે વેળાની મુબ-ઈની પારસીની પચાતાના એવણ એક અકાબર હતા

તાં ૩૧ મી આગસ્ટ

મવત ૧૮૧૦ ના, રોજ ૨૭ માહ ૧૧ (ચિં).

આજ દીને નવસારીથી દેવાઈ ખુરોદજી ટેહમુ-લજીએ મુબઈના તમામે મોલેદોને ફેકમ લખી કે મુબ-ઈમા મોલેદો જે આં કરમજી તથા આં જમચેદજી પોતાના ભાગને માટે લઈએ, અને તે ઉપરથી બેઠેદોને યેની બાજુ વગેરે અકાવેઠ, એની અતરે ફરીયાદ થઈ, માટે અમા તમાને લખ્યે છે કે તમે એકલેખ થઈ કોઈની બેઠેદોને ધેરનુ કાઈ કામ અકાવયો ના. તેઓના ભાગનુ તાણુ જે તેઓ ન મમજોતે અકાવયો, અને પછી અમા લખ્યે તેમ કરજો. અમાએ તે વિષે મુરત-વાલા આં મનચેરજી ખરોદજી શેઠ પામે મોદી મોધા-ભાઈ પરખી લખામુછે ૪

૨ આ લેખની નકલ તાં ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૬૬ ના “યજ્ઞ ૫૨૨ત” મા દસ્તૂર એસચલ શેરા-વજ ચેકરજી રાણીવાલાએ છપાવી છે.

૩ આ બેઠુ ભાઈઓના વશોએ લગભગ એક સદી સુધી મુબઈમા મોડુ પચક ચાલાણુ હતું

૪ આં કરમજી નવરોજજી તથા આં જમચે-દજી બેઠેદોનાથ મુબઈના બહીના પમકીએ હતા. તેઓ વરઝે થવલી કાઈ નામ હીસ્તાની ચેરખખજીની લીધે અતરેજી બેઠેદોને સીધા ખાગેના કામ કરાવવાને ઘણી અડચણ પડતી હતી. જેથી તેઓએ નવસારી દેશ-ચંપર જરીયાદ લખી મોકલી હતી અને તે ઉપરથી દેશાઈ ખુરોદજીએ આ ફેકમ મુબઈ લખી મોકલયો હતો. આની અસર નકલ નવસારી નધે દેશાઈ પંચત-નજ ખુરોદજી પામેથી જોવામા આવી હતી

તા. ૨૨ મી અક્ટોબર,

રોજ ૩ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૨૪ યલ્દહરદી.

મરાઠા-નમચેલ હેમુલજી દેસાઈ-ઉત્તર વર્ષ ૪૨) નવસારીવાલા દેસાઈ હેમુલજી રસતમજીની નાધના વીકા. એવણને ૪૦ સં. ૧૭૨૨ માં પોતાના આપના મરાઠાથી પીનાજીરાવ ગાયકવાડ પોતાની નોકરીમાં રાખ્યા હતા, તથા નવસારી કમ્પની તેમજ પારસોલ પર-ગણમાં કેટલીક જમીન મેટ આપી હતી.

સુબધી આગળના વખતમાં સોડાના મારાઓ તથા ખજાંદા ચરકારી કામને માટે વેંટ પડ્યાનાં આલ હતા. ધણુ આમે વર્ષમાં ચરકારે એક આમ પરવાનો આપી ખેત રસતમજી દોરાબજીના મારાઓ ધિયા ખજાંદા કોષ્ટએ વેંટ પડ્યા તથા અટકાવવા નહિ એવો હુકમ કાઢ્યો હતો.^૧

સુબધી વાહાણો બાંધવાનું કામ વાડીઆ લવજી નથુવ.નજીની કોથેશથી ધણું વધવાને લીધે આમે વર્ષમાં અતરેના "સુપરીન્ટેન્ડન્ટ ઓફ-મરીને" ચરકારને સુબ-ધી એક સુકી ગોદી બાંધવાની બનામણ કરી, જે તેમને બાહલ રાખી, અને એક લવજી નથરવાનજી વાડી-આના ઉપગીપણા હેઠલ તે એજ વર્ષમાં ૩૦ ૧૨૦૦૦) ને ખરચે બાંધાઈ તૈયાર થઈ હતી.^૨

ઈ. સં. ૧૭૫૫.

આમે વર્ષમાં સુબધીની જરૂરેતી અજુમત તરફથી નવસારીની ચમચત અજુમત ઉપર ૭૭) અ-

૧ પ્રખ્યાત દેસાઈ સુરચેલ હેમુલજીના નાજીના બાઈ

૨ એ પહેલ રસતમજી દોરાબજીની નાજસર ૬૫ની ચરકાર તરફનું ૪૦ સં. ૧૭૫૪-૫૫ ના વર્ષનું વાલ-કેસર તથા માલકમી તરફની ખારની જમીનનું ચેકશુલ જીરાવવાના રીસાબની આપડી જે એવણના એક વારસ એક ચેરવાનજી હેરમજી પહેલ પાસે જાણુદે તેના પેઠવાન પાના ઉપર આ પરવાનગી નકલ નીચે મુજબ લખેલી છે :-

"I Granted the Liberty to Rustom Patel for his own Cart or Hanchry be not lunder nor Fupld the said cart upon any Work"

૩ સુબધી દરીયાઈ ખાતાના સુપરીન્ટેન્ડન્ટ મી. ડબલ્યુ ડી મનીએ તા. ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૧૦ ને રીને અતરેના ગવર્નરની કોમીસીલ જોગ કરેલા એક રીપોર્ટમાં લખેલ છે :-

"24th. As ship-building increased with the prosperity of the place, in the year 1751 the Superintendent of the Marine proposed the construction of a dry dock, which was accorded to by Government, and with the assistance of Lowjee it was completed for the moderate sum of twelve thousand rupees"

તરેના જાણીતા પારસીઓની શહી સાધનો એક પતર મોકલ્યો હતો અને તેમાં લખ્યું હતું કે આજ પાત્ર માત્ર મામ યથા અતરેના સંધના મોબેદો એકમ ૫ કરીને કોઈની મોબેદ તથા બેઠદીનો ખરચનું આપતા નથી, કે જેથી ધણી અડચણ પડે. આગર કોઈ બેઠદીન રવાનને અડકી ખરચનું સેવા ચાહે તો મોબેદો તેને આપતા નથી, જેથી તે વગર ખરચનું આપણ વીગરેને આજોખતા થાયે. અતરે સુબધીમાં ફક્ત ખરચનું વાલા મોબેદોની જોર ૨) છે, અને જ્યારે અમો તેમને એ પ્રમાણે બીજાઓને ખરચનું નહિ આપવાનું કાણુ પુછેલ ત્યારે કેહેલ કે અમોને નવસારીથી દેશા-ઈજી સુરચેલજીની મળે. આથી અમાએ તેઓ પાસેથી તે મનાધનો કાગળ જોવા માગ્યો, જે તેઓએ એકમેક ઉપર ધીલવી અમોને દેખાડવાના અપાડા કરીલા. આ કાગલથી અમો ધણા કંટાળી ગયા છ'યે, અને શર્ચે અ-જુમને મની તમોને વડા પચકવાલા જાણી આ પતર લખી અરજ કરીલ છે કે અતરેના મોબેદો ઉપર ઘટો હોકમ મોકલી રીનઆઈનના કામોમાં અટકાવ નહિ થાય તેવો બંદોબસત કરશે.

આ પતર ઉપર નીચલી ૭૭ શહીઓએ :-

આં બરજોરજી ફામિજી ચેંના, આં માણેજી નવરાજજી, આં નાનાબાઈ બહમનજી ચેંના, જોદી જોધાબાઈજીજીભાઈ, ચેક શોરાબજી રસતમજી, દાવર માણેજી બનાજી સીમજી, વાડીઆ લવજી નથરવાનજી, ચેક બહમનજી જીવાજી બહુ, પહેલ રસતમજી દોરાબજી જ દરાલના, જોદી માણેજી જીજીભાઈ, ચોટા રતનજી જસાજી જવાયારા, ભાઈજી ચાદજી, દોરાબજી ખરજોજી, જમચેલજી ભીમજી પેત, નવરાજજી હોમા, ધનજી કુવ-રજી, ગાની નવરાજજી જીજીભાઈ, ભીકજી દોરાબજી, ખરચેલજી કુવરજી, જીવજીજી દાદાભાઈ, જમચેલજી મ-નજી પેત, નાહનજી રતનજી, માણેજી કામદીનજી, બેહ-રામજી માણેજી વાડીઆ, ચાદજી દાદાભાઈ, અકાજી હીરજી, ચાપરજી ખરજોજી, દાદજી જીવાજી ગાની, બેહરામજી જસજી, કુવરજી હોમજી, બહમનજી નથ-વાનજી વતી કેવાસપજી, ચાદજી માણેજી, શોરા-બજી જીવજી, રસતમજી બેહરામજી બનાજી, કુવરજી ખરજોજી ચા ડી, શોરાબજી એદજી, જમચેલજી રતનજી, મનજી બહમનજી, માણેજી મનાયારા (મરખાતાવાલા), નવરાજજી મનજી, બીખાજી બેહરામજી પાંડે, ધનજી કુવજી, કુકાજી કુવરજી, કુવરજી વોહરાપજી, બહમનજી સુરચેલજી, સુચેલજી રસતમજી, વીરાજી જોગીજી, બેહરામજી મેહરામજી, જીજીભાઈ નરમજી, નવરા-જી રતનજી દલચમજીવચ, ફરીંગાજી ધનજી ખરાચ, નાનાબાઈ રસતમજી, જીવજી બીખાજી, ચાપુરજી રત-

નજી હુઆ વાડીઆ, રમતમજી રામજી (રમતમજી કાં-
મ), પામ્મા અમરપદ્યાજી, એવમજી લીમજી, વચી
રતનજી રામજી, ભીમજી દાદાભાઈ, આં ખુચેદજી
મોણેજી, રમતમજી મોણેજી દલાઈ, નયરવાનજી હોમજી
(નયની હોમજી), રમતમજી કુંવરજી, કાવરજી આંજી, આં
મનેચેદજી મોયરવાનજી, હીરજી હોમજી, હોર-
મજી નરયજી, કાવરજી હીરજી માની, વાડીઆ
મોરવાજી મોયરવાનજી, વડીનાયી વીરજી, છજીભાઈ
વીરજી, મોયરવાનજી મેહરામજી, નવરોજી રતનજી વા-
ડીઆ, બદમજી મોણેજી, એવમજી ભીખાજી, નવ-
રોજી અમરજી.

ઈં સં ૧૭૫૬.

આમિ વર્ષમા પેદજ વેહવા પાગરી શેક હીજી
છવણી રીકમી મીન ગયા હતા, અને ત્યાના આપા-
રજી મેહરામ પાગરીએને મોટે આલજી હતું.

સુખાઈના જોરનામીની વરતી કણી વધવાથી
અતર પીખ એક દોખાની નજી જાણવાથી પચા-
તના અકાબરોએ અંજીમનના ઉધગણથી સુખાઈના
એક દોખા સુખાવાનું લીધું કમ્પ કીધું હતું, મણ
તેમાં પુગતી રકમ તહિ ભગવાથી મહુમ એક મોણેજી
નવરોજી શેકનાના વારેસોએ તેના ખરમના ધણગાની
સંખની રકમ પુરી કરી આપી એ દોખા સુખાવેને નામે
ખવાની આ વર્ષમા મગાણું હતું.

૧ એ. જામરપજી શેરનાજી દરજી રેડેરજી
રાણાવાખાએ નવસારીના મેડેના દરજી રેડેરજી રાણા
દેનામખાનાના જેડેની છુના લેનાતા સેઅરની કાપની
લગેલી જોપડી સરે હતી જે

૨ મુખાઈના બાકર સરે ૪૫૮—૫૯ કિલો કી
એવણુ પોતાની સાથે જેડતા તરીકે શેક રમતમજી દાદા-
ભાઈ નાદરશાહેને લઈ ગયા હતા, જે પછી તેવણુની
મીનના જોડે આપાર તથા લોકાની આડતજી કામ ચલા-
વવા લાગ્યા હતા

૩ આ દોખાપર કરસી તખી ખારેની નથી, જેથી
તેના ઇજાયાનો કાંકો વાર માલમ પડતો નથી, પણ જોપડી
વર્ષ રીકપાનદાનના કુટુંબના ખુચાઈ અરજી શેક હીર-
માઈ હોમજી શેકનાએ અંગેને કહ્યું તે જોપડીએ
દોખાના ઊપરણા વિષે મરજી શેક મોણેજીએ પોતાના
તાં ૧૪ મી આપરેલ ૧૭૪૮ ને રીકે કરેલા એક વચી-
વતનામાના નીચે પ્રમાણે ઇશારો કીધો. —

“જોઈએ જયે પચાત ચરે જનીને દખખ બાધ-
વાનો વેરો કીધો તે વેરના જે જારી તરખી રૂ. ૨૦૦૦
મે હજાર આપવા કહાણે તેની બચા રૂ. ૨૫૦૦ મે હજાર
પાચેડે છી આપવા પણ જેવારે દખખ બાધવા માટે
તેવારે ખાતરનીશા કરી જેમ આપવા મટે તેમ આપજો.”

ઈં સં ૧૭૫૭.

તાં ૩ જી અગ્રેયા

રેજ ૨૦ માઈ ૧૨ (ચિં) ૧૧૨૧ યજ્ઞજી.

મરજી—ભીમજી બનાજી લીમજી—દિમર વર્ષ ૫૨)
શેક બનાજી લીમજીના નામના દીકરા. એવણું ઈં સં
૧૭૪૭ મા પોતાના આપનાં મરજી આદ તેમની “બનાજી
લીમજી” ના નામની આલતી આપારની પેહડીમા પોતીકા
બાધાની માથે શમેલ હતા.

તાં ૪ થી અગ્રેયા.

રેજ ૨૧ માઈ ૧૨ (ચિં) ૧૧૨૧ યજ્ઞજી.

મરજી—દરજી ભીખાજી રમતમજી ઉવારેવાલા—
દિમર વર્ષ ૭૫) ઉવારેવાના પેદજ વેહવા વડા દરજી.
અજાણમાં પરીકા પેદજ વેહવા આતશમેહરામને તવ-
આરીથી જે વર્ષ વચમાકમા રાખી ઈં સં ૧૭૪૨ મા
ઉવારે લઈ આપ્યા, ત્યારે તેની માથે જે વડા ધર્મજીએ
તેમા એક એવણુ તથા ખીખ દરજી રમતમજી શેકરીયા-
રજી હતા. એ પછી એઓ પછેને ત્યાની અજીમને
પોતાના વડા દરજી રૂડા હતા.

આએ વર્ષમા સુખાઈના નામદાર ગવરનર રીમરડ
જીરીપરે ઈંકે મીઆ કવનીની તરફથી પાગરી મેહરામજી
હોમજી (મેહરી હોમજી) તથા પરજી ગયાજી પુતનાજીને
તેઓએ મગરની કાઈ ચોક્કસ નોકરીઓ બાધવાથી પડેલ
તરફ “મોનોયો” નામની જગ્યા પર ત્રણ જમીનના કુકડાએ
જમીર તરીકે વચ ૫૨૫૨૦ માઈ આપ્યા હતા.

૪ ઉવારેવાલા “મીરજી” ના કુટુંબના વડવા

૫ મરજી શેક દાદીમાઈ મોયરવાનજીના કાકા, તથા
અતરના મેહરી હોમજી, મામા, અને રાણાના કુટું-
બના વડવા

૬ આ જગ્યાને માટે ઈં સં ૧૮૦૨ મા શેક
અરદેસરે દાદીમાઈ તથા શેક પંથતનજી બડમજી પાડીઆજી
વચે કોઈક વાધા હોયો હતા, જે જીપરથી પેડેવા ધરખે
એજ સાલની તાં ૨૦ મી એએ મુખાઈના ગવરનર
જોનાઈન દેકનેને એક અરજી કીધી હતી, જેમા શરેરખ-
તમા નીચે પ્રમાણે લખ્યું હતું —

“That in the year 1757 in consideration of certain
services rendered to this Government by Rymajee
Homjee and a Purvoo named by Gumbayee Patil to the
then Honble Governor Richard Bouchier Esq for and
on behalf of the Honble Company granted three
purools of Ground called Moptho near Fanli, to them
and their Heirs for ever, on the terms and conditions
specified in the Original Deed of Lease, herewith sub-
mitted.”

આ અરજીની નકલ શેક દાદામાઈ પંથતનજી વડીઆ
પાચેથી જોવામા આપી હતી

ઈ ૨૦ ૧૭૬૦.

તા ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી.

૩૧ ૬ માહ ૫ (ચૈં) ૧૧૨૯ ૧૫૫૫૨૫.

આજ દીને ભરથ મને ચેક હોમણુ ઘગમણુ
નામના બેદરિને પોતાના પેસાથી એક દરેકે બંધાવી
પગારી હતી. ૧

તા ૨ ૭ મેએ.

દીકરી આતેથી ૫ થેજી કોડીવાતઓને મુરતગી
પ્રતિદારી તથા મોગજ સરકારના દરિયાઈ લશ્કરુ ઉપ-
રીપણુ, તથા તેના અરમને સાર મુરતગી આમલગીઓથી
મે. બાપ્ત રૂપીઆનુ લવાજમ બાવી આપવાનુ ફરમાન
તથા નામદાર હિંદુ ધડીઆ કપાનીને તેમજ તેની મુરતગી
કોડીના મે વડા અનનદારી આનરેબન માર્ગલય કોમીપી-
અન તથા જન ન હિંદુપનચરને મોરે એક પાદશાહી સરે-
પાવ માથેનો ઘોડા તથા કીમતી નજમણુ આએ વર્ષની
શરૂઆતમા મહમદ હાદીઆન તથા ચેક મોગમણુ કાપ-
શણ નેકસાઅતઆનરે બર્ષ આપ્યા હતા. તે નજરાણુ
આજ દીને મુરતમા એક પોટી ઘણા બરી ઉપકા અ-
મલદારને મુરતના નવાબ મીઆ અજને આપ્યુ હતું.
તે પાહાલ રાખ્યા પછી હિંદુ ધડીઆ કપાનીની
તરફથી મજદૂર મહમદ હાદીઆન તથા ચેક મોગમણુ
ઘાવશણ નેકસાઅતઆનરે તેમજ કીમતી નેકરીઓને
મોરે રૂ ૧૦૦ ની કીમતના સપાવ બેઠ આપયો હતો. ૧

૧ આ દરેકેર વરકાવાને દાદકેવાર કેટલાક જુનાં
કાસલપાઓ તપાસી ભરથવાગા દરેકેરુ સાહેબ દીન-
શાહલ પેશવનણુ કામદીનણુ તથા ચેં. દાદાબાઈ રદ-
દુનજમે આ પ્રમાણે આપ્યોએ—“અવત ૧૮૧૬ ના
દિગણુ શરૂ ૨, રોન ૩ અરિબિદેશત અને ચાક ૫
અમરસાદ અને ૧૧૨૯ ઇમ્બરનરદી એ દરેકેર
ઈન્સવાને ભત્રી રિયા એમિદ નવરોનણુ રસમણુ અરકે
માનવીનાએ કીધી બાલમ વરકે.”

૨ એ રસમણ તા ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૭૫૫ ની
તારીખનુ હતું, અને તે દીનથી મુરતગી રાજદારી બાપ્ત-
તોમા ઇંગ્રેજોની સત્તાની શરૂઆત થાવવી ગણ્યોએ
એ દીનથી ઇંગ્રેજ વાવરો મુરતગી કીલ્લાવર મોગજ સર-
કારના વાગારી સમી કીધાં ભાગે

૩ મુરતના “તાલેવારના” નાં આનલનના, તથા
મહમદ કીલ્લાવર અરકેર ધનલશાહ વાદરૂના વડવા

Extract of a letter from the Chief en-Council to the
Honble the President and Council of Bombay,
dated Surat 3rd May 1760

“Yesterday being extremely fortunate the Honble
and Sarpan for the Honble Company, and the Sarpan
for the chief presented by His late Majesty was received
upon Castle Green, in the most public and respect-

તા ૨૦ મી જુન:

પાગમીઓના ધર્મ પુરતકોની કોષ કરના પેલ
વેલો પુરોષન આનરિયા આકરીક ડ. પેરે કે ને-
પારીકથી નિકરો તા ૧ થી ચેમે ૧૭૫૮ ને દીને મુરત
આતે આપો હતો, અને જેણે મુરતમાં ત્યાંના દરેક
દારણ (કુમારો ઘઘઘરે) ખસે ને પેલકવોના અમા-
આમ કરી તેની મદદથી વ દીનદરના ફેન્સ બાપામાં તર-
જુમે કીવો હતો, તે ઘણી આજ દીને અવેમકરેમ મેદમાં
મુરતગી એક દરેકેરમા પાગમીના લેખાજ લખી આતથેનો
કેવલો, બમ ગો, તથા ઈન્સાનેગ્રાહ, અને દરેકેરની
સપાવી જગો આરીકથી ફરીને તેના પોતાના પુરતકમાં
લખ્યા પ્રમાણે જોઈ આપો હતો. ૫

મુબરેકા સરકારના તથા વાપારીઓનાં વાહણો
બાધવાનું કામ એરુતો ધમકારા આજવા લાગુ કે
આએ વર્ષમા સરકારે વાડીઆ લવણ નચરવાનણુ ખસે
ઈ ૨૦ ૧૭૫૬ ના જોનીય એક ખીજ મુકી ગોરી ત્યાંજ
બંધાવી હતી.

આએજ વર્ષમા ઇગજાડની મુકારના અનરે
આવેલા વાહણોના કાંટાની મગમત વાડીઆ લવણ
નચરવાનણુએ ઘણી આકાકીથી કીરી તે ઉપરથી “કારક
આંકુ અમેરકકર” એ પોતાના મેજ વર્ષના અતરની સર-
કાર જોના એક “ડીમપાચ” મા લખ્યુ હતું કે (લવણની)
“આવી નરરની નોકરીઆ આપણી તરફની કીધી
ચોક્ક મહરબાનીઆ વગર જ્યાં દેની જોધમે નહિ.” ૧

ful manner The Mirrah's eldest son Farukhan, the
Kajee, and all the principal officers and merchants at-
tending The Sarpan for the Honble Company, we
have delivered to Captain Landers, but the horse is
kept here as a public mark of His Majesty's favour. On
this occasion we judged it proper to present Haidée
Khan and Nauke Sant Khan who brought the present
a Jagumust and Sarpan each, amounting in the whole
to about 600 Rupees, which we hope your honour etc
will approve

[The Cities of Gujraht, by H O Engle
Appendix C pp VIII]

૫ આ આકરીકલ ડુ પેરેને આ દરેકેર એક
વેને લગતો અરેવાલ તેની કિરુજાનની મુસારીની પુરત-
કાથી વારસીઓના ધર્મને લગતાં લખણોના ઇંગ્રેજમાં
તરણુમાં કરી એ કાવશણ એલણ કાગાએ ઈ ૨૦
૧૮૭૬ થી “કમરોયલ પ્રેસ” મા છપાવેલાં પુરતકને
સરે ૩૪—૩૫—૩૬ જેથ

૬ મુબરેકા દરિયાઈ આવાના સુપરીન્ટેન્ડન્ટ
ખી ૦ કપાલથી દી ખનીએ તા ૨૮ થી સપ્ટેમ્બર
૧૮૧૦ ને દીને અતરેલા નામદાર ગવરનરની કીમતીલ
જોગ કરેલા એક રીપાર્ટમાં લખેલું છે—

26th June, encouraged by the success of his
undertaking and the countenance of Government
from his two of his sons (Manockjee and Bomanjee)

ઇગલાડ ખાતેની “મૉકસફડ-કુનીસસીટી” ના હીબર તથા આરબી બાપાના પ્રોફેસર ડૉક્ટર યામચ હાઇર “કલેમ ઈરાની, પાર્થિયન, તથા મીડિયન ધર્મ” અને તવાસીખી” વિષે ઈવં સં ૧૭૭૦ માં એક પુસ્તક લાઠીના બાપાના છપાવી બાહુર પાડુ હુ, તે આખે વર્ષમા મૉકસફડ મધે ખીજવાર છપાઈ પરગટ થયુ હતુ. ૨

to his own craft, and by his instructions, rendered them so proficient in naval architecture that, by their united exertions, the reputation of the Bombay Dock Yard became universally known in India, and their business was so much increased, that in the year 1760 it was found necessary to construct another dock.

With the abilities of Towsee in his profession, and his great integrity in the purchase of materials for ship-building, had now in more than one instance attracted the particular notice, approbation, and reward of the Honorable Court, but his skill and exertions in equipping H M Squadron about this period, called forth their distinguished commendations, and they emphatically say “That such essential services should not be passed over without some particular mark of their favour,” which the Government were directed accordingly to confer.

૧ Veteran Persarum et Parthorum Religiosis Historiam Oxoni, MDCCLX એનો એક નકલ આતરના મુદ્રા ધરીએ કિત, મજાનાખાઉ

૨ અસલી ઈરાનીઓ વિષે યુરોપીયનમાં પેઢવ વેઠુ નરોસાધર પુસ્તક આખે ડાકટર હાઈડન છપાવેલ ગણાયછે એમા તેણે નરધારતી મજબની ઊપચિ વિશ્લેષ, તથા ૧) પારસીઓના આતશબાના તથા ઈરાખા અને ખીજ ધરખની નજમોના તથા ઈરીઆઓના રીગ-તવાર બચ્ચાન કીધેલ છે. ૨) ના પુસ્તકોની તેણે એક કીપ આપીછે, તથા ૩) અવખરોની કોઈ બનાવી યકે-ઓછે, ખીધારોકા હરોશના એક નમુને ઊતારી બતલા-વેઝાછે, શાશ્વતીઆના પાંચાકોના શીકાઓની ચીતાર આપેઆછે, આગળ વખતના ઈરાનીની તથા ખરીશ-ડીઆનગર યકારો હનરત નરતોયત વીચે પોતાના પુસ્તક-કોમા જે કાઈ લખી ગએઆછે તેને માટે ચોથી કાઠા-કોની ખીનાએ શાયે મુકાવેલો કરી નેએઆછે, અને એ વગેરે ખીજ ધણીએકે ખીના નજાવેલી, કે જે આજે આપણને કાલીએક રીતે મધ્યમ દીશેછે, પણ એ કામ શરવેથી પેઠુ ખાચે લેતા તેણે ને કાઈ ગુણ દાખવે ધવાની આપણે વધી રાખીએ તે કરતા ડાકટર હાઈડ વધારે ગુણ કીધેલી નથી. ડાકટર હાઈડ નરતોયતી ધર-ખને ધણે પસંદ કરતા હતા, તે જરૂરી થીએ વીચે કંઈએ એક લખનારાઓ કંઈકીથી લખી નજીએ કે તે પોતે “આતશપરચત” હતા ડાકટર હાઈડ ખાનરીઆની રીતના લેકોની ચોદાપરચતી વીચે આખે રીતે લખી એએએ. “ઈરાનીઓ જે વખતથી દુનીઆની ચપાડી” ઊપર એક કોમ તરીકે ગણવા લાગે તેઆરથી તે “આન કથી તેએ એક ખોદાને ખાનતા આવેઆછે” ખોદાનાવાને તેએએ એકજ અને શરવ થકતીયન “સકેન ગણેઆછે. જેમ આપણે (ખરીશડીઆનો) ૧) પરચેયરની થગવી થકતીઓ રીજાલીએ તેજ તેએ. ૨) પણ પીછાલતા આવેઆછે તેએએ પોતાનો પુસ્તકોમાં

ઈવં સં ૧૭૬૧.

તાં ૧૫ મી જુલાઈ.

શન ૧ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૩૦ યમદેવગી.

મશુ—દત્ત નમગેલ રસતમજ મેહરજ રાણા—કીમ ૧૧ (૧૦) નવમ્બરીવાલા દત્ત રસતમજ માણેકજ મેહરજ રાણાના વડા દીકરા. એવણને ઈવં સં ૧૭૨૩ માં પોતાના બપાવાના મગલ પછી નવમ્બરીની દરૂદી મળી હતી એવણના વખતમા જુદા જુદા દેશાવરે ખાતે નવમ્બરીથી મિથેતેને ધર્મની કિામિ કરવાને મોલાયાથી મોકલ્યામા આયા હતા.

તાં ૨૩ મી અક્ટોબર.

શન ૬ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૩૧ યમદેવગી

આજ ધીને મુગત મધે આંડ મનચેરજ પુરોહેજ શેનાએ મીચીવાડ આગજ નરચે.કીઓને યર અવચરે વાપડવાને માટે એક કાઠી ધર્મશાખા બધાવી તે ત્યાની શમગત નરચેક્ષ્ટી અજુમનને સ્વામીન કીડી હતી. ૩

“બનાવનાર, પેદાનો કરનાર, હકુપતનો કરનાર, નેજેડખા-
“નીનો રાખનાર, હેવા આદાતાલાને નાચે આપેઆછે”
[ખરોટલી લોકોએ ૫૧૫ પુસ્તકો તથા એ પુસ્તકોની બધાએ પુસ્તકખણા ચોથે ઈવં સં ૧૮૫૮ માં “ભને નચરી” છપાવતામાં છપાવેલો હાનરેનવ ચોદાવલજ સાપુરજ બમાકોએ લખેલો નીખ સં ૧૭૪-૭૪].

ડાકટર હાઈડની આગમન “ઈસવી સને ૧૬૭૦ ના વરથમા હેનરી લારક નાખતા ઇશર ઈડીઆ ક પનીની ગાકરીવાલા એક શારડીએ પારડીઓની પાલદમા એક નાધુ પુસ્તક વેગટ કરેલ હતું. તે પુસ્તક મધે ખાતરે સુરતજ પારડીઓને નેખને એ ગરકારે તેઓના મન-હવ તથા અલગપણની કંઈકીએક નમરે નેએલી કંઈકત નજાવીછે. પણ એ પુસ્તક નરતોયતી મનહવ ચોથે શોધ કરનાર ગરેથોની શરમા દાખવે ધાવાને લાએકની ચેદેવરી ધરાવતુ નથી”

[ઈસવી હનરેનવ શોરાખલવાનો નીખ સં ૧૭૨૧-૭૩ ની નોંધ]

૩ આ ધર્મશાખા જીવર તત્તો તારેલી નથી, પણ તેજ હાંકા વારની વીગત સુરતવાલા શેક પાલજ મન-નજ કોટવાલે ત્યાના નજીના શેડ અરેદેસર મનનજ એડી કાયેથી ગેતવી નીએ પ્રમાણે આપીછે —

“હને હાલમા રડીએજ તે ગોરોથ એડીવાલો મકાંતની બજુએ મનચેરજ શેવાલી ધરખાલાલે તે અવચ વેગવ શીરવીઆનવાલી ખીની ઊપર આધીને થવત ૧૮૧૭ ના આશોવદ ૧૦ ને ચકરે, શન ૬ ને માઈ ૧ રોડેનચાઈ સને ૧૧૩૨ ઈઅન/૧૮૨૧ની ધીને અધેઆર મનચેરજ પુરોહજ નવરોનજ શેનાએ પારશીની અજુમનને મથેને માટે અરપલુ કરી હતી”

“એમ જાણેલો હાંકા વાર એવણના હાવી પારસ શેડ પેશતબજ કીકડ શેનાએવો અજોને લખ્યોછે

તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

૧ સુવંત ૧૮૧૮ ના પોચ થુદ ૫.

આજ દીને નવસારી મધે દેશાઈ પુરોચેદજી ટેલ-
મુલજીને ત્યાંની શમસત માંબેદ અંજીમનની તરફથી
દત્ત દોગમજી રસતમજી મેહરજી ગણુના, દત્ત
ખરગેરજી દારામજી પાલજી, દત્ત જમશેદજી જા-
મજી આદિજી, દત્ત માણેકજી જામશેદજી રસતમજી
મેહરજીગણુ, દેશાઈ જીવજી માણેકજી હુમજી, દેશાઈ
દોગમજી બહમનજી કુશજી, આં કરામજી માણેકજી,
આં ખાલાઈ નોશરવાનજી કોટવાલ, આં દોમજી
રસતમજી, બમેરમે સેખ કરી આપો કે સુરતાના પર્દાની
દોખનાના હમારે હોસેના રૂં ૧૦૬૧ જે તમારે આપ્યા
હતા, તે આપણી ભગર માથની ગમમારી તમારે આજ
સુધા મુકાવી સેવા.

ઈન સો ૧૭૬૨.

તાં ૧૩ મી મેચે.

રોજ ૨૮ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૩૧ યજ્ઞવલ્કી.

મરજી—દત્ત રસતમજી મેહરજીપરજી ઉલ્લાસના—
ઉપ વર્ષ ૭મી ઉલ્લાસના “મીરજી” ના ખાનદાનના
પડવા. મજાણુમા પરોલા પેલ પેલ આતરમેહરા-
મને નવસારીથી મે વર્ષ ૧૧૩૧માં રાખી ઈં સો ૧૦૬૨
મા ઉલ્લાસે બઈ આપ્યા, ત્યારે તેની સાથે મે વડા ધર્મ
સુરમે તેમા એક એવજી તથા ખીજ દત્ત બીખાજી
રસતમજી હતા. એ પછી ઉલ્લાસે હીકામ થયા પછી
એએ બંને ત્યાંની અંજીમને પોતાના વડા દત્તરે
કેડ્યા હતા.

તાં ૩ જી જુલાઈ.

રોજ ૧૬ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૩૧ યજ્ઞવલ્કી.

મરજી—બહમનજી જીવાજી ભટ્ટ—અતરેના એક
પુત્રના આપારી તથા જમીનદાર. મુખર્જી દરેક બાગમાં
એવજીની જમીનો તથા ધણકે ખેતરો હતા. અતરેની
તે પોતાની પારસીની ૫ ચાતના એવજી એક અકાખર હતા. ૨

૧ આ લેખની અસલ નકલ નવસારીવાલા દેશાઈ
ચેતનજી પુરોચેદજીએ અંગેને દેખાડી હતી એ દોખજી
અસા ધર્મેજી કે ઈં સો ૧૦૬૨ માં સુરત મધે ખરથા-
ણામા બધાવજી પદાની દોખજી રહે

૨ એવજીના એક દીકરા નાલાબાઈ (અથવા નાલાચેક)
કરી અતરે જમીનના મધ્ય થવા તેવજીને પેટે કોઈ
નવ વારસ નહિ હોવાથી પોતાના નાણેજી રોક બહમનજી
હોરખજી પોતાનાઈને પાવક કરી લીધા હતા

ઈન સો ૧૭૬૩.

તાં ૧૨ મી આપરેલ.

રોજ ૨૭ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૩૨ યજ્ઞવલ્કી.

મરજી—રસતમજી દોગમજી પટેલ—ઉપ વર્ષ ૬૧)
મુખર્જી પેલના આવાજ પારસી દોગમજી નાનાબાઈના
નાથના ડીકા. એવજી ઈં સો ૧૧૮૬ માં પોતાના આ-
ખના મરજી બાદ તેમની જગેએ ઇંગ્લેન્ડ મોકલના કાર-
ભારી થયા હતા. ઈં ૧૧૬૨ માં જ જીરાના સીદીને
મુખર્જીથી હાકી કાઢવા માટે એવજીને ઇંગ્લેન્ડ મોકલ
મુખર્જી પોલેનો બેતાબ વચપર પરા આપે હતા,
તથા અતરેના મધળા કોમીઆના વડા તરીકે તેની તેમના
કરો વજીલ કરવાનો, તેમજ તેમના લીવાની અંને ધર્મ
મુખર્જી કાંપાએ મુકવવાનો, તથા અતરેની મધળી
જમીનનું મેહજીલ વજીલ કરવાનો હક આપે હતા. આ
માટે એવજીની મતા કોટ, મજગામ, પેલમ, વરલી, ધા-
રાવી, સેમ, સીનરી, જોરી, કેવલીમેહમ, વાદરક, અંને
વાંદરકબાઈના કોમીઆ પર ચાલતી હતી. એ ઉપરાંત
એવજી અતરેના આરામા આવાજો જતા મરકારી વાહણોને
નેહાવ પુરો મુકતા હતા. તે પોતાની મુખર્જી પારસી
૫ ચાતના એવજી તેની શરૂઆતથીજ એક અકાખર હતા.

ઈન સો ૧૭૬૪.

તાં ૧૬ મી અક્ટોબર.

રોજ ૩ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૩૨ યજ્ઞવલ્કી.

આજ દીને બપોરના નવસારીના સીધવનના જય-
નની કિયા પુરી થયા પછી દેશાઈ પુરોચેદજી ટેલમુલજી-
એ નવસારીમા પોતાના ખગમથી નવા આતરમેહરામ
પગાવવાની તદરોતી પકાની હતી.

૩ સુરતવાલા દત્ત રાપુરજી માણેકજી મુજાણેએ એ
આતરમેહરામ નવસારીમા પગાવવા વિષેના કૈલાક શરસી
મેલે બનાવ્યાછે તેમા જણાવે છે કે “૧૨૧૨નીન મહીને
ને અરસીનેકાત રહેને નવસારીમા તમામ દત્તરો, મેમેદો,
હરખદો, અંને મેહરીના દરેકેકરમા સીધવનના જયનન
એકકા થયેઆ, તથા પુરોચેદ દેશાઈએ આતરમેહરામ
બનાવવાની તદરોતી પડાવી હતી એ વખતે પુર
બરેશા દત્તર શોશવજી કે જે દત્તર માહીયારની નસલના
હતા તેવજી પોતાના કેતાબખાનામાં પેલવી અને પાન-
દની કેતાબો લાવ્યા અને ખીજ દત્તર બરજોરજી દારા-
બજી હતા તેવજી એક સારી શરસીની કેતાબ લાવ્યા,
અને ત્રીજ દત્તર જમશેદજી બનારસજી હતા, તથા ચોથા
દત્તર માણેકજી જમશેદજી, કે જેવજી પછુ દત્તર માહી-
યારની નસલના હતા, તેઓ તથા મધળા મેમેદોએ
એકકા થઈ કેતાબો તપાસી, તથા પુરોચેદ દેશાઈના
હુકમથી દરેક જગાપર જમા બની દીનના લોકો વરતા

ઈં સં ૧૭૬૫.

તાં ૧૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧ માઈ ૪ (ચે) ૧૧૩૪ યજ્ઞસ્વરૂપી.

દેશાઈ પુરચેલ રહેલુનજીએ નવચારીમા પોતાને ખરેખરે આતમચેલગમ બનાવવાની ને ઈં સં ૧૭૬૪ માં ત દેશરતી પક્ષથી હતી, તે આતમચેલગમ તૈયાર કરવાની કિયાતુ કામ આજ દીને ત્યાંના વડા દસ્તુર ચોરા-બજી રચતમજી ચંદરજી રાંધાના ઉપરીપણા હેઠલ શર કરવામા આવ્યુ હતુ.

તાં ૨ જી, ડિસેમ્બર,

રોજ ૧૭ માઈ ૨ (ચે) ૧૧૩૫ યજ્ઞસ્વરૂપી.

આજ દીને નવચારી મધે દેશાઈ પુરચેલ રહેલુ-નજીએ ખરેખરે બનાવેલા આતમચેલગમ મુલેખને તાજન-શીન કીધા હતા. તેની પેલ્લી બાંચે દસ્તુર ચોરાબજી રચતમજી ચંદરજી રાણાએ લીરી હતી.

હતા ત્યાં પોતેદોઝી કાગળ લખી એ વાત જાહેર કીવી એક કાગળ શેઠ નોચરાવનજી બહનનજી શેઠ જીવર નજા પીચી શેઠ ચોરાબજી માલેકજી તથા શેઠ ઘાઘાભાઈ ખલિ-કજી જીવર તેમજ શેઠ ખનચેરજી પુરચેલ શેઠ જીવર સુરતના, તથા જામ, અકલેશ્વર, ખાત, જાદાવજી, અને સુખાની નરચોદતીએ જીવર સર્વે કાગળો લખી એ પાઠેનાં જવાબો મંગાવ્યા."

૧ જીવજીવ દસ્તુર શાપુરજી ખલેકજી સજીયાએ બનાવેલા શરતી પોતાના જણાવેલ કે એ આતમ-ચેલગમ બનાવવાની કિયા કરવાને ખાટે દસ્તુર ચોરાબજીએ સમજા પોતેદોઝીમાંથી દાખાવ અને પલિતરાઈ ભરેલા ૧૦૦) એકસો પોતેદોઝી જેમી બરાબર અવરના પઠનાર અને શાંતિચત નાથાચિયત બજાનાર હતા તેઓને સુદી કાઢ્યા અને તેઓએ સને ૧૧૩૪ યજ્ઞસ્વરૂપીના સાધના રોજ ૧ લા હોરખાઈ અને ખાઈ ૪ થી નીરને રીને આવતજ બેરજામજી કામ શરૂ કીધુ

૨ જીવજીવ શરતી પોતાના દસ્તુર શાપુરજી બજાવેલ કે અને ૧૧૩૫ યજ્ઞસ્વરૂપીના સાધના અરદીએલચત અહીને ને સરોચરોને આતમચેલગમને તજનશીન કીવા તે વખતેનેક સરદાર કંઠાસય કાગલ હતા, તેણે નથીખ ઘણે નેકખત હતુ કે તેના વખતમા પોતાના કોકમથી એ આતમચેલગમજી કામ શાપુરજી અને પછી તે નેક દસ્તુરે (ચોરાબજીએ) ઘણી બીએ રીધી, અને સમજા પોતેદોઝી તથા મેલરીના તેની સનગુજ પોતાની બંદગી કરવા જમા. તેથી નવચારી ગુજબર વાગતી ખીસાલે ખીલી રહી પછી દરેક શેઠરના નાધવા ચોરા અને ખાચોઆમજ નથી રીનના લોકો ત્યાં આતમચેલગમને ચેરદી કરવા આવ્યા, અને ઘણીક બીએ તથા હરીએ તેને તજર કીધા

ઈં સં ૧૭૬૬.

તાં ૧૪ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨૯ માઈ ૧ (ચે) ૧૧૩૬ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મશુ—પોદી નાનાબાઈ બીમજી—સુરતવાલા પોદી બીમજી કુવરજીના વડા લીરા, એણે પોતાના બાપના મજુ પછી સુરતના પારસીઓના વડા અકાબર તથા ઇંગ્લેંડીમાં પોતાના વડાઓના બોધધાર સુકર થયા હતા. સુરતના નવાબના અમલદારો તાજથી પાર-સીઓપર પડતો કેસીક ગેરબનિયાક એવણે પોતાના વગથી દૂર કાપ્યો હતો. સુગત મધે માને ઉમરવાડા અવવા કાકરાબાડી આગમ ઈં સં ૧૭૩૬ માં અજીબનતા ઉધરાતથી એક દોખતુ બધાવવામા એવણે સુખ આગે-વાની લીરી હતી.

ઈં સં ૧૭૬૭.

આએ વર્ષમા મેળાણી પાસેના નારંગો આમ મધે સુગતવાલા આં રોડ મનેચેલજી પુરચેલ શેઠ-નાએ એક દોખતુ બધાની પરવાણુ હતુ. એ દોખતુ બાધવાને લગતી સખી મેળા નારંગોરવાલા શેઠ જીવ-ણજી મોરાબાઈ પરેમે કીરી હતી

૩ એવણના બાપા પોદી બીમજી કુવરજી પણ સુર-તના પારસીઓના વડા અકાબર હતા તેણે સુરતના પારસીઓપર નવાબના અમલદારો તરફથી ને ઘણીક રીતના જીવજો તથા મિલનસારી ગુખરીમા આવતી હતી તે ખાટે છેક રીક્ષી પાદશાહની હજુરમા રહીયા. લખી ચોઢલી હતી, અને તે ખાટે પાદશાહે તલાસ કરવાને કોકખ મોઢલપાથી પુરતી નેસતણુઈ કરી ઈં સં ૧૭૧૬ માં સુરતના નવાબ હેર કુલીખાને એવણને એક પરવાને કરી આથી પારસીઓપરના સખોજી જીવજી રાણવાની કબુ-લાત આપી હતી એવણના બાપા પોદી કુવરજી નાના-બાઈ પોતાના વડા ભાઈ પોદી ધનજીભાઈ નાનાબાઈ (કે જેવણ ઈં સં ૧૬૯૭ માં પોતાના બાપ નાનાબાઈ પુલખાની બજોએ સુરતના પારસીઓના વડા કંધા હતા) ના મજુ પછી સુરતના પારસીઓના વડા અકાબર કંધા હતા એવણના વખતમા સુરત મધે શીરની બાપારીએ તથા મુસલમાન હાકમો તરફથી ઇંગ્લેંડને ઘણી હરકત નાખ્યામા આવી હતી, તથા તેમનો સરખા, ખોરાકી, વગેરે અરકાબ્યામા આવ્યુ હતુ, પણ એવણે ધૂધી રીતે શેઠરનાથી તથા ખાહેરથી ખગાળીને તેમને ચોરાકી વગેરે પોતેઆપ્યુ, તથા ઇંગ્લેંડને ખદ્દ કીધી, જેથી એવણને ઇંગ્લેંડના પોદી કરી કંકવા લાગા, કે ને અરકથી આજ સુધી એવણુ કંકખ ઓળખાએ

૪ આ દોખમાને રાણાઓ અને એ નમચેલ પંથનાલ વચસાએ ચેલની આવપોલે એ દોખતુ બધાથુ તે વેળાએ કેકલે કે નારંગોર તથા તેની આસપા-

ઈં સં ૧૭૬૯.

તાં ૨૮ મી આપરેલ.

રોજ ૧૩ માઈ ૬ (કો) ૧૧૭૭ યજ્ઞદજ્ઞો.

ધરિનુ તથા હિંદુસ્થાનના જરથોસ્ત્રીઓ વચ્ચેના એક મહિનાના તફાવતની ધરિન આતે જઈ પુરતી ગેસ્ટ-બુક કરવાને માટે સુરતના કસ્ટી ટ્રોનાના આગેવાન યેર ધનજીશાહ રાનજીશાહ બરચેથી દસ્તૂર કામદીન યદ-મતા વંચના એક નવીન એક કાઉન્સિલ રચાવે ને તે કામને માટે તેજાઓ હતા. તે આજ દીને સુરતથી પોતાના મિત્ર પેશોતનને ને સાથે લઈ ધરિન બહુી ગયો હતો.

આમિે વર્ષમા સુરતના નામીયા યેરીયા તથા ત્યાંના કસ્ટી પંચના વચ આગેવાન ચેક ધનજીશાહ મન-જીશાહના બે કોકાઓ ચેક કેમચર તથા કમુનજી પો-તાના બાપના બાપરાના કામચર પોતાને ધરનાજ એક વાહાલુમા બેથી ચીન જતા હતા. ત્યાં વાટમાં દરીવામાં મોટાં તોફાનથી એમનું વાહલુ ચરક થઈ ગયું, અને બધે બાકીઓ નોજવાન વખત કુખી મરુ પામ્યા હતા. એમનાં મરુનાં કાહડાવાગને પહુ કસી પડે હોય લાગે હતા નહિ.

આમિે વર્ષમા સુબકના બજારમા માછલી વેચ-નાગમિને અતરેના કસ્ટી એકા હુકમ કાઢે કે તેઓએ ગમે તેવી કસ્ટીને જરથોસ્ત્રીને માછલી પુરી પાડની, અને સરકાર ને માલુસોને કેડને તેઓના હુકમ કાપણે મારકોડમા માછલી વેચની. આની આગે સુબક તથા

સના ગામના જરથોસ્ત્રીઓએ તેને માટેના મુનામા પુકડે તાકીના હકીયા અને ઇંક લાવીને નાખ્યા હતા, જે ને-થી તેના પાણી નાખવાની જરૂર રહી નહિ એ દો-ખનુ હાલમા નારજોર, સરકાડ, તથા વાડગામના જરથો-સ્ત્રીઓના વધારામા આવેછે

૧ મરદુમ મુશ્કા શીરોજીના બાપ

૨ મુશ્કા શીરોજી પાતે એવજીત અસલ નામ પેશો-તન કરી હવુ

૩ મરદુમ મુશ્કા શીરોજી બીન કાકોરે યજ્ઞદજ્ઞો ૧૧૫૫ (ઈં સં ૧૭૮૬) મા "દીને ચેરદે મનજી" નામના શરતી બેતોમા બનાવેલા એક પુસ્તકમાં પોતાની ઇર્ષાની મુસાફરીને અરજવાલ ચરઆતમા લખ્યોછે તે પુસ્તકની એવજીતે પોતાને ઇર્ષાની લખેલી નકલ મુશ્કા શીરોજી કંતાબખાનામા ચાલુછે તેમા સર ૧૭ થ

૪ સુરતવાસી ચેક અરદેસર શેરાબજાર તાલેવાર-ખાએ કાઈક જીતી નોખાપાથી આ ફરીયત અરેને આપીછે.

મહિમા કોલીઓએ એક અરજ અતરેના ગવરનરની કોનસીન ઉપર જાકી. તે અરજ બાનમાં લખેને તથા માછળીના વ્યવ અને આવક વધારવાને તેઓને હસેજન મલે માટે બજારમાં માછળીને લગતા ફેરવાક ધારા ખાંધી આપ્યા, તથા ૬ સીપાહીઓ અને ૧ પરખુડું "માર-કેટ એસ્ટાબ્લીશમેન્ટ" કરી તેનુ ઉપરીપહુ તે પોતાના પટેલ કાવજી રસતમજને આપ્યું.

ઈં સં ૧૭૬૯.

તાં ૩ જી સપ્ટેમ્બર.

સપ્ત ૧૮૨૫ ના, રોજ ૨૩ માઈ ૧૧ (ચિં).

આજ દીને સુરતની જરથોસ્ત્રી અંજીમનની ત ફરી ત્યાના અકાબરે દસ્તૂર બીખાજી જમચેદજી, જોદી નાનાબાઈ બીમજી, આં કાઉન્સિલ કામજી ચેકના, આં કોમ્પાઈ નોશરવાનજી બકમનજી ચેકના, આં શેરા-બજી મનોચેદજી ચેકના, આં દાદાબાઈ માલેકજી ચેકના, આં મનચેરજી પુરચેદજી ચેક, આં એલજી દાદાબાઈ, અને બેદગમજી શેરાબજી એઓએ નવસારી પાતે દશાઈ પુરચેદજી રેહમુજી ઉપર એક ૫૪ લખી જ-જીવું કે રસતમજના નવસારીને તાલેના જાલેદી બધા ચાલ કાદી બેદદીને ઘેરના મુખા જીવતાનાં કામ વારા પાડી કરવાને બદોબસત કરવા માગેછે તે ઉપરથી ત્યાના સર્વે બેદદીના અમારી પાસે કરીપાદ લાખા હતા કે એમ કરવાને તે જાલેદીને કસો અખત્યાર નથી, એનો બેદ-દીનોની મરજીપરછે, તેઓ ને પાસે ચાહે તેની પાસે પોતાને ઘેરની કિષા કરાવે. માટે અમા સર્વ મધી આએ તમોને લખ્યે છે કે ને રીતે અમારી તરફ આએ ૩૫) વર્ષ થયા ચાલેછે તેજ માફક ચનાવી લેવુ, કસો નથી વાત કરવી દસ્ત નથી, એવી સર્વની પુરીછે.

૫ કોલીઓએ કરેલી આ અરજ તથા માછલી બજારમા વેચવાને માટેના કસેકરે યકી કાઢેલા કાએદાની નકલ અમારી પાસે ચાલુછે મુખામા તે પોતાએ ઇંજેલોમા માછળીની વગે શોખ બલકે તેની જરૂરી-આત હતી, એજુ કેરવાક જીના હીસામા પામ્ય. ઉપરથી કસી કરાવેછે

૬ એવીજ મતવચનોએ એક ખાંખી કાગળ સુરત-વાલા આં મનચેરજી પુરચેદજી ચેકે તથા બીજા આં શેરાબજી તથા દાદાબાઈ માલેકજી ચેકે નવસારીમા દશાઈ પુરચેદજી ઉપર લખયો હતો આ બધાં કાગળોની નકલ નવસારી મધે પેરેલા દસ્તૂર ચેદરજી રાંજી કંતાબ-ખાનામા એં જમાવજી શેરાબજી દસ્તૂર ચેદરજી રાંજી વાલોએ ચેલેલી જીના લેખના સચક્ની ઇર્ષાની લખેલી ચોપડીને સર ૭૨ થી તે ૭૬ સુધી આવેલીછે

ઈં સં ૧૭૭૦.

તાં ૨૨ મી અગ્રેયર,

શન ૭ માં ૧ (ચિં) ૧૧૪૦ યમદનરદી.

મરણ—દત્તર યમદનરદી દાગબજ પાદલજી—

ઉમર વર્ષ ૭૫) નવસારીવાતા દત્તર દાગબ પાદલજીના દીકરા, એવણને ઈં સં ૧૭૩૪ માં પોતાના આપના મળ્યા પાદ તેમની જગ્યાએ જ્યાંની અજુમને ખીઅ દત્તર તરીકેની એક આપી હતી. ઈં સં ૧૭૬૫ માં નવસારીના આતમનેદગમ પગલાને લગતી કિયા કરાવવામાં એવણે ધણી મદદ કરી હતી.

ઈં સં ૧૭૭૧.

તાં ૧૦ મી જુન.

શન ૨૮ માં ૮ (ચિં) ૧૧૪૦ યમદનરદી.

આજ દીને સુરત મધે આં ૦ મનચેજી યુગચેજી એકતાની આગેવાનીથી ત્યાંના પગણે ચોરામીના ગામ જાણે ઉમવાડા (જેને કાકરાખાડી પણ કહેહે) માં એક માટું ૪૭૧ પાનીનું દોખનું અજુમનના ઉધરાતથી બધાવી પગલું હતું.

૧ આ દોખનું હજુપુથી મનચેરજી શેકના દોખાને નાખેજાએજી છે તેમાં કહેહે કે જાહેર ઉધરાત કરતાં એવા પૈસા તથા સખળી આગેવાની એવોની હતી એ દોખાના દરવાજા ઉપર નીચના શરસી પિતા તત્કાલી કાનરેજા—

نام خدا داور راست کام
چه دستور و مروت چه سدید تکام
به سعادت سواد کسی آر راه دس
که مردوس کوند مرو آسوس
منازکیش آمدار عیب این ندا
سوی شد احکام طیس به صا
۱۱۴۰ هـ

માએની—સાએનારાદનાઈનસારવાલા આદાતાવાના નામથી શરૂ કરે છે, જે તમામ દત્તરો, ગ્રામજો, અને બેકરીઓએ સીનની રાહે આ દોખનું બાંધ્યું છે, કે જેની ઉપર મેડાયેલ આદારીના કીધી નીની તારીખને પાસ્ટ ગેવથી એ અપનાવ આપો, અને આએ બેકર બનાવેલ કાન સુખીથી સરભમ પાડેચુ અને ૧૧૪૦ (યમદનરદી)

આ દોખાને બધાવાને આજે ૧૦૮ વર્ષ થયા છે, તેપણ તેની બાંધેલી થઈ જાયલા અને આખા હિંદુ-સ્થાનના તે સર્વથી જાહેર અણધરે જેની બાંધેલી થાય તથા તેની સખળી વીગત ગરુડન શેક મનચેરજીના જુના દત્તરો કે જે તેમના વારસ શેક વ્યવસ્થા ઉકડલ શેકના પાસે મળ્યું છે, તેમાંથી સુરતવાળા શેક પાવણ બિજલજી કોટવાલે બિજલજી કાઢી છે, તે ઉપરથી આપણને સાધારણ રીતે દોખાની બાંધણીને અપાલ અવધ માટે સખળી વીગત નીચે શરૂ થે છે—

તાં ૧૩ મી અગ્રેયર.

ગાથા ૩ (ચિં) ૧૧૪૦ યમદનરદી.

મરણ—ગ્રામાબાઈ જીજીબાઈ માદી—ઉમર વર્ષ

૭૦) માદી જીજીબાઈ જમદેજીના ખીન દીકરા. એવણ ઈં સં ૧૭૩૮ માં પોતાના આપના મરણથી તૈમનું કિડીકા કંપનીના અમદાદિ તથા લશ્કર ખાતાને સર્વે સંધિ ગામના પુરા પાડવાનું કાનક પોતાના ભાઈઓ, ગ્રામી હીરજીબાઈ તથા માણેજીની મધે મની મસાવતા હતા. ઈં સં ૧૭૪૧ માં અતરેના ગવગન હોનરેબલ રોકન લાંચે પણ એવણના કંબાઈના ખાલાલ રાખી એઓ વણુકે બાઈઓને પોતાની દુરને સાલાકીથી બચવવાને માટે શાખાસી આપી હતી. તે પેલાની મુખ્યમંત્રી પારસીની પાસતાના એવણ એક મુખ્ય અગ્રયર હતા.

“શ્રી સુરતના ગ્રામે તથા બેકરીઓએ હખનુ એક સુરત મધે પાલી છે તે સવત ૧૮૧૮, રીન ૨ મેકમન અમદાવાદ માં ૮ આવાઈન ૬ પારથી અને ૧૧૭૧ અને ૧૧૭૬ ફેબ્રુરી એ સીનથી બાંધવા માડ્યુ તે સવત ૧૮૨૭, રીન ૨૪ સીનઈન ૬ માં ૮ આવાઈન ૬ પારથી અને ૧૧૪૦ એ સીને તમામ થાય તેની વીગત પરમ સવત ૧૮૨૦ તથા પારથી અને ૧૧૭૩ ના અપા બીજાના પાલ દરીને જાની હીર વાશે બોડેયા તથા તાલી પુરેયા હતા તે નીચે મુજબ

“દખાને પાશે બોડે ગળ ૫, તથા પોડેલો ગળ ૨, તથા પોડેલો પાશે બોડે ગળ ૩, તથા પોડેલો ગળ ૧, જુમલે પોડેલો ગળ ૩, તથા બોડે ગળ ૩, દખાની દવાલના પાપા સાથે બોડેયા તેવાર પછી વળી દખાની દવાલને પાશે બીજો ગળ ૨, બોડે પોડેલો જુમલે દવાલને પાશે ગળ ૫, બોડે પોડેલો તેવાર પછી તાલી પુરેયા

“દખાના દોરની વીગત—હખનુ જાપુ તથા પોડે શખચેરજી ગળ ૪૮, પુસતા સાથે તથા પુસતા બાંડાર તરફ પેથી મુકીને ધરની દવાલ બોડે મુકા ગળ ૪૬, બાંડારની તરફથી તથા દખાને અદરને બોડે ગળ ૪૭૫ નો તથા દવાલ ધરની વડાની ગળ ૧૫ જુમલે ગળ ૪૬, તથા પુસતા મુકા ગળ ૪૮, જે તથા દખાને દોર, ધરનો બાંડારથી ગળ ૧૫૩, તથા અદરને દોર ગળ ૧૩૫ છે

“બાંડાર તથા પોડે પીધી મોરીએ પુરે છે તથા બાંડાર બોડે ગળ ૪, નો તમઆર તથા પોડેલો ગળ ૨૪, નો બોડેલો તથા બાંડારને દોર ગળ ૭૭, નો તથા બાંડાર મધે શખલ ૪, બાંડારે જુલે જોડેલો તે શખલ એકકી વળને ચેર ૮, નો તથા બાંધી ગળ ૧૫ તથા શખલની નીચે તેજા છે, બાંડારના બિરવાના કીધા છે બાંડાર મધેની જાની લાખી ગળ ૭૫૫ તથા પોડેલો ગળ ૭૫૫ નીચે વડાની દવાલ પાપી બિરની આલેતે માથેથી બોડે ગળ ૨૫૫ તથા પોડેલો ગળ ૭૫૫ નીચે વડાની દવાલની શેકની સાથે પોડેલો ગળ ૫૫૫ છે તથા બોડે પાવીના લાક બિરથી તથા ૧, જે પાવી પેડેલી ધરદોની

આએ વર્ષમાં સાંઠ આઠવીટલ કું. પેઢીએ મુગ
મી પેતે શિખેના વંદીધરના તરજુમા, તથા ખીજી
જાગેરના ધર્મ અને જગ અવગતને લગતી ધર્મીક જાગેરો,
તથા પોતાની મુશાફીના હેવાલનું એક મોટું પુસ્તક
કેન્દ્ર બાપામાં ખરીદી આપે છે. પાલી બાહરે પાડ્યુ હતું.

કીધી છે તે લાખી ગજ ૨૫૫ તથા પોઢોલી માથે ગજ ૧,
ગાલો તથા પગ હેઠે પોઢોલી ગજ ૧૧૨ ને ગાલો તથા
દોડો તથા ૩, ને જુદો. જુમલે પાલી પરદોની ૧૧૨, છે
પરદોની પાલી કીધા પછી ચાલ ખીજી પોઢોલી ગજ
૧૪ નીજી પાલી ખીજી ચારેતોની લાખી ગજ ૨૫૫ તથા
પોઢોલી માથેથી ગજ ૧૧૨ ને ગાલો તથા પગ હેઠેથી
પોઢોલી ગજ ૧૧૨ ને ગાલો છે તથા દોડો ચારેતો તથા
પગ ને જુદો તે મધે ચારી કારેલી તથા ૧૧૫ પોઢોલી
કારેલી તથા દોડો ચારી કીડી તથા ૧૫ કારેલી જુમલે
પાલી ૧૧૨, છે. ચાલ તરીજી પોઢોલી ગજ ૧૪૫ છે
પાલી તરીજી લાખી ગજ ૧૫૫ તથા પોઢોલી માથે ગજ
૧૧૨ ને ગાલો તથા પગ હેઠે પોઢોલી ગજ ૧૧૫ ને
ગાલો છે તથા દોડો તથા પગ ને જુદો તે મધે ચારી પોઢોલી
તથા ૧૧૫ કારેલી તથા કીડી તથા ૧૫ કારેલી છે જુમલે
પાલી ૧૧૨, છે. ચાલ ચોથી ગજ ૧૪ નીજી પાલી
ચોથી લાખી ગજ ૧, તથા પોઢોલી માથે ગજ ૧૧૫ તથા
પગ હેઠે પોઢોલી ગજ ૧૪૫ ને ગાલો તથા દોડો પોઢો
લો તથા પગ તે મધે ચારી કારેલી પોઢોલી તથા ૧૧૫
નીજી તથા કીડી તથા ૧૫. જુમલે પાલી ૧૧૨, છે. એ
શરવે પાલી મળીને જુમલે ચારેતો તથા પરદોની તથા
બચાવોની ગજીને પાલી ૪૭૬, છે. ચાલ પાચમી જાગે
રને પાચેની ગજ ૧૪ ની તેજી તથા ૬ જાગેરની પા
રીને પોઢોલી ચાલ જાગેરની અરે જવાની લાખી ગજ
૧૦૭૩ તથા પોઢોલી પારીને પોઢોલી ગજ ૧૧૨ છે તથા
જાગેરને માથે પોઢોલી ગજ ૧૧૨ છે

જાગેરની પારીની વીગત—જાગેરની પારીના
લાખી ગજ ૧૫૫ છે તથા પારી પોઢોલી ગજ ૧૧૨ છે
તથા એ પારીને માથે પેઢોલી પાલેએ છે તેજી બાહરેથી
એ જાગેર વીચેની મેત શરદીયા લખેલી છે

શરવે ૧૭૭૨ ના વર્ષે રાજ ૨૫ મીએ અરે
રોજ ગ ઈજદ ઠાકા ૮ આવા ઈજદ પારગી શને ૧૧૪૦
એ રીને જમુ ઈજદને શર કીધું છે ને રાજ ૨૮ જમી
આર ઈજદ ઠાકા ૮ આવા ઈજદ શને ૧૧૪૦ આગ
રેજ તા. ૧૦ મી જુન શને ૧૭૭૧ ને રીને ખીજીજગ
કીધી ને શી રાજ કારમજદના હોકમથી એ રીને ઈજદ
ને ખરતલ થાય છે

કું. ઉપર ને જમુ માથે જમુ છે તે સુરતો ૧૨૦ જમુ
સમજા. એ એક જમના ઈજદ ૨૮ જમ અથવા ૨ કોર,
૪ જમ, જાગેર ૫૫૭, અને એક જમના તથા ૧૪ જમ છે.

૧ મુરોપના ભરોપારી ધર્મ પુતકને લગતી આ
૫૬૪ વેરમાં મોટી ઘણી હતી, અને એ પુતકના
બાહરે ૧૪૫૫ થતા મુરોપના અગત્યની તથા તરેલવાર
વિચારે રે તા. ૨૫ ૫૬૪ વેરની તેની ઉપર ઉપાનુ-
બધા કુંદ નામના મુરોપના વજીરપાયા શીજમુરે જુમ-
લેમ કીધી કું તેજી રીજમુરેને લગતા કુંદના વિચારો

અરજ—ચોરાખજ કાવજી નેકયાઅતપાન—

ઉપર વર્ષ ૭૫) મુરતના તોલેવાઅપાન તથા કોટવાલ અર-
દેશ બાહરના આનદનવા વડવા. એવજી મુરતના કોઈ
કુરોપના પાસે ધડીઆલીની થ વો શિખેના હતા. એતે-
કાક એજી બન્ધો કે દીલીના કોઈ આગલા પાદશાહને
રમના ચાહનથાહે એક મોટું ધડીઆલ મેટ કીધું હતું.
આ ધડીઆલ ચોરીક કુંતે ચાલજી બંધ પડી જવાથી.
કીધીના તે વેળાના ચાહનથાહે પોતાનાં મળવનાં બધા
દેશમાં કોઈ હુચિયાર ધડીઆલીની આજ કરાવી તેને
પોતાની દરબારમાં મોકલવાનો હુકમ કીધો, તે હુકમ
મુરતના નવાબ ઉપર આપ્યાથી તેણે એવજીને એ કામમાં
અવગર નેઈ ઈ. ૨૦ ૧૭૭૪ ના દીક્ષી ચાહનથાહની
હજુરમાં મોકલ્યા. ત્યાં જઈએવજી તે ધડીઆલ કુંતે-
મદી બરી રીતે મુખારી ચાલજી કરી આપ્યું. એ કામ

મળી આવતા નથી હાલકામાંતો એ ધર્મ પુતક
(વ હાલ) ના અપુલપણા ઉપર વજી ચક નાખવામાં આવ્યો
તેએએ કાઈ આકવીટલની પોતાની ઉપર શરજરીક
માલગાન ચેલુ નહિ, પણ એક કુંદવા લાગા ને કિદુથા-
નના ચોમેરોએ તેને કમોએ ઉપી ત્યાના નાખીઆ
વિદાન તથા એશિયાળની પાચહાથી જલોતા સર વી-
લખી જોનતે રોચ નાખાના એકવીટલ ઉપર એક પત્ર
લખી તેના આએ આના પુતક ઉપર મેલિયાથ બતાવ્યો,
તેમજ ચોરી શરજરી કુંદની બનાવનાર નાખીઆ મી-
રીચરકનેતો એ પુતકને તદન બનાવજી નરેજી ગણ્યુ.
કાન્દપાતો આએજી સંધારણ મત હતું કે હાલકા વિ-
દાને અરજાધને લીધે આ કામને તેરી પાડવાનો મત
કરે છે જરમતીઆ આ પુતક વિદે મત રેશાર હવા,
તેવાજી ત્યાને એક વિદાન "કહુકર" કે જેણે તે પુતક
કની ખીના ચલતી બારીકીથી તપાસી હતી તેની બારી
ચક હા આ પુતક તથા તેની બાયા કોઈ આકવીટલની
અથવા કિદુથાનના હતાર ચોમેરોની બનાવજી નહિ હોય
આ ઉપરથી તેણે પોતે તેના કેન્દ્રમાથી જરમન બાપાના
તરજુમા પોતાની તરજી કરેલા સુધા કીધો, જે જરમ-
નીયા છણે ડાપોગી થઈ રહેશે, અને મુખ્ય કી થઈ
ગાંન વેગવનારએનેતો પોતાના અખીઆસના તેથી મદદ
ચાઈ એ પછી ૫૦ વર્ષે "રાગ" નામના કેનમારકના
એક વિદાને ઈ. ૨૦ ૧૮૧૬ ના કિદુથાન તથા ઈરંત
આતે મુશ્કારી કરી કુંદલોક અખીઆસ કીધો, અને ઈ.
૨૦ ૧૮૨૬ ના એક કિદુથાનથી લખી થઈ કામેલીઅ-
તથી રેખારી આપ્યુ કે જદ એક તદન જુદી અને જુની
બાપાએ આથી આકવીટલના આ પુતકના ખરોપણા
વિશેષે થયેલ ચક નીકળી ગયો હતો

[ચિત્રવરત મેનસાઈતેરીયા ઈ. ૨૦ ૧૮૧૮
પુરતો ૨૦ એ મદદ રાજ].

માથી ૧૬ મે ૧૭૩૫ માં એક લવણ નયમવાનજી વાડી-
આની મામે મુખર્જી આપ્યા હતા. અત્રે આવા પછી
મગસ્ટી તરફથીમા લવણા દોડ્યા નામના વડા કાગળા-
નીના હાથ દેખ આકરી ગયા હતા, અને હુક મુદતમાં
પોતાના વડાને વિધાન મેનનીમામ હમયાપાની આપ્યો
મેનયો હતો. ૧

તા ૧૮ મી આપરેલ.

રોજ ૬ માઈ ૮ (કે) ૧૭૨૨ ૧૪૪૪૪૪૪.

૧૬ મે ૧૭૩૬ માં મુગતી એક કાંચ રજતમ
જતાક ર્જન ગયો તેની પાને ત્યાંના નયમોનીએ હતર
દાગળજી ચોગળજી કુમાના, હતર કાંચ કુરુન મુગતી,
હતર કાંચજી રજતમજી મળણ, હતર નયમજી
કુમરિશન, હતર રજતમજી કુમરિશન પાલના, એક
ચોગળજી કાવળજી તેકામજીપાન, રતનજીચાદ મળજી-
ચાદ, મળજીચાદ મળજીચાદ, રતનજી નયમજી પામ,
માણેચાદ નયમજી, એકજી મના, ચોડી છુલખાઈ
નયમજી, મુગતી મનોચોદજી બેદગજી, રજતમજી
માણેજી દવાજી, ઘાઘખાઈ કાંચજી પામ, કાંચજી
માણેજી, રજતમજી મળજી, રતનજી કોડીચાજી, અને
દાગળજી રજતમજી, એકોએક વળ તથા કોમાના હતર
મોમેલે ઉપર નયમોની દીનઆપનની ક્રિયા તથા મળ-
તમે ગયા ૭૬ મુગતી લખી માકાયા હતા, તેના
આગની તારીને તેઓએ રજેક મગાના સેતમેનાજી
જવાબો લખી મુગ બળી માકાયા હતા. તે જવાબોની
એવેરે ત્યાના હતર મળજીપાન જોગજ તથા બેદગીન
બેદગમ મુગ અવેરેરે મુગના હતર કાંચ કુરુન
મુગતી, તથા એક પનજીચાદને નામ નેતામ દોઆ તથા
આહીન કીરીડે. ૨

૧ એવળના ને રીકસએક એક મનચિરજી કાપાજી
તથા એક એવળજી કાપાજી અતર પોતાના બાકની દેવા-
નીના તથા બાવળ નયમજી પોડો પોડો દેવાવરો
પાનેના બાવર મળજી રવા તે પછી એક પાને એક
મનચિરજી દેવાવરો આગતમાં બાવર મળજી
પાડ્યો હતો. પછવટેથી તેમાં મુકાન ગયાથી તે બધ
કરી એકાજી રીક કુરુની હતી એ બધી સરિઓના
મળજી અને એકજી વડો હાથ લગતો નથી. આનહા
નયમોની રીક. મનચિરજી રજતમજી, મળજીજી હોરમજી,
અને નયમજી નયમવાનજી કાપાજી પેડાજી આગત અને એક
મનચિરજી હોરમજી કાપાજી બીજાજીના નયમજી ચાવડે.

૨ આએ મુગતી માકેવેવા રવાજો તથા તેના
મળ નેનો "પોતેર દેવાએન" ને નવે કુમરોનીના
નયમજી રીક એક એકી ઘ. ૨ ૧૮૨૬ માં હમર
અમારા ધાગમજી એક કાવળજી રજતમજી મળજી
પાડી ૫૪૦ કીરીડે હતો.

તા ૪ થી નેમળ,

રોજ ૨૧ માઈ ૧ (મે) ૧૧૬૩ ૫૪૪૪૪૪૪.

મશણ—દેશાઈ જીવજી માણેજી—ઉમર વર્ષ (૬૪)
નયમોનીના ચોડીઆ દેશાઈ માણેજી હોમજીબાકી
લીકા. એવળ ૬૬ મે ૧૭૩૦ માં પોતાના બાવળ
મળજી આદ તેમને દેશાઈગને લગતો વહીવટ મળાવતા
હતા. એવળને પોતાના બાગ્યા દેશાઈ પુરચેદજી ઠે-
મુકજી મામે વનગી હક, વગેરેને લગતો કુરુની બાજ-
ધરો આપવી હતી, એથી ૬૬ મે ૧૭૬૬ માં ગાવજી
દાગળજીના હોકમથી વનગી હક માંથી બધેને ચોકમ
હતી બાધથી કરી આપી હતી. એવળ ગાવજી
કાગ્યા આરે હમરે તેમજ પાગસી કામમાં માફ માન
મળવતા હતા, તથા ત્યાંની નયમોની અંજીમનના
એક મુખ્ય અગ્રણી હતા.

આએ વર્ષમાં મુગતીના એક ભમરપજી દામજી
ભાવનગરીએ શ્રી ભાવનગર મેરે ગોધાના દરવાજા બહિર
બીડમજીન માદરેવનાં રેહગી પાસે એક માટી પથરની
વાવ બધારી હતી. ૩

ઈન્ ૨૦ ૧૭૭૪.

તા ૩ જી જુલાઈ.

રોજ ૨૨ માઈ ૮ (મે) ૧૧૬૩ ૫૪૪૪૪૪૪.

મશણ—જવજી નયમવાનજી વાડીઆ—ઉમર વર્ષ
(૬૬) અતરેના વાડીઆ આનદાનના વડા. એવળ
મળજીના મુગતી પામેના મીગતપોર ગામના રેહવામી
હતા, તથા મુગતી ચોડીઆ આવી પાડણુ બાધના હુન-
મા અનુજવ મેળવો હતો. ૧૬ મે ૧૭૩૫ માં
અતરેને "માપર એનડ" મી ૬૬ થી એવળને મુખર્જી
બાધો કે લખા એકજી પોતાનાં કપરીપણા દેખ અતરેની

૩ આ વાવર તે વેળાએ ઠાતરેથી તત્રીના દસ-
જન રથજી પટારી કીટાઈ ગયા, તે ૬૦ ૨૦ ૧૮૭૩
માં એવળના એક વારસ એક નમાજી બધમજી
ભાવનગર ખતે ગયા હતા તે વેળાએ નીચે પ્રમાણે તેનો
ઠાતરો કરી લાયા હતા એ નકજ તેમના રીકા મુ-
રતવાના એક મળજી નમાજી ભાવનગરીએ અગોને
પાકમની કીરીડે—

"મીરડેચ આએન—જવત ૧૮૨૦ ના ધા-
" વળ—રેકે અમજ રાજ એ—અગો
" રીવાન મેહતા—છ રેહોલાયના અધાર નમા-
" યાજ મગ—શ્રી રતનજી—બધારી
"

મરઘરી ગોદી હાજરી તેની જગ્યાએ બાપી હતી. તે પછી ખીન્ને વર્ષે એવણને ઉત્તર તરફના જગ્યા બાપી-થી વાહણ બાપવાના હાકડાની જગ્યાએ અગર પુરે ખાડવાને ત્યાંના બાપાચીએ માથે બરાબર કડવાને મર-કરે મોકલ્યા હતા. ત્યાંથી આ બાપી એવણને અવ-રના પેહલ પેહલા "મારકર ખીલકર" કડવ્યા હતા. પોતાના ઉપરીપણા હેતુ એવણે ૨૦) મનવારે તથા ૧૬) વાહણે બાપવા હતાં, તથા મેથુઆર જુનાં વાહણેની મગમલ કી રી હતી. આ હુબરમા એમની જીવિણાને મટે જુના જુના મરઘરી અમનવારે, તથા "કેરક-ઓફ-ક્રાએરકર" તરફથી એવણને વાર વાર બાપાસી તેમજ દિગ્મા મલ્યા હતા. એવણ તે વખતની મુબઈની પારમી પંચાવના એક અધ્યાપક હતા.

આએ વર્ષમા હજીજ મરકરે મરાઠા મરકર રહનાપરાય દાદામણિ પાસેથી કોપકારે થાય અને વચાઈ લીધે, અને ત્યાંના ગામો સુનીયત, મરપેમર, દુરક, મય, મરે, મનોગી, પેથાલુ, દાઘ, વાદા, કપી-આણી, ભીમરડી, દિવાલિની પેનાઈ જુબઈના તે પેનાના પેન કોવચક રમતમતને આ રી હતી. આથી તેમણે પોતાના બાઈએ કોરામત રમતમત પેન માથે મરી થાણમા આએ વર્ષથી પારસીઓને લાવી વચાવા હતા.

૧ ઇ સ ૧૭૭૫ થી તે ૧૭૮૬ લગજની થાણ-ની પેનાઈના કીસામની કંટાઈ કોવકીએ અપાસી પાસે થાણુડે તેમા આ સપથા ગામોની વચાવત કીધી જીણુડે હજીજ સપાવામાંએએ થાણુ તથા વચા-ઈના વલીવર પોતાને હરવક લીધા પછી કંટાઈક કુલ મુખી પારસી કામની થાણુએને વરવાતની વગર ત્યાં જવા લીધાના આવતા હતા નહિ, અકસર કંટાઈ પારસીઓને માટે તો કોવચક પેટની "વાસ" નોઈતી હતી, જેની થાણીક નહીં અપારે હાથ લાગીડે તેમાની એક અતરે રાકવે હોય,

To
 1775
 I have to permit to put the last of
 Power given to them
 I am Sir
 Your friend &c
 (S. 1775) COMAR H. THOMAS PARELL
 Bombay, 1775

૨ આએ વખતે થાણુના પારસીઓની વરતી નહિ હતી, પણ એની મર સરી આગમન તેઓ ત્યાં વચા હતા એવુ જણાવે છે ઇ સ ની વચીતરી સરીની ઘરઆવામાં કોટાઈક નામનો એક ઘરઆવીઅન સાધુ મુસારર એ તરર રસવાને અમે હતા, તે વખતે કે હિંદાના લોકો મુનિમન હતા, યમજ તેઓ આવતા, સંક, તેમજ એકોની પૂજા કરતા હતા તેઓ મુનિમને હાલતા હતા નહિ પણ પેના મરકર સાથે દૂર મેનરેયા લઈ લઈ હતા.

રોજ ૫ માઈ ૨ (ઈં) ૧૧૮૫ વચાવરડી.

મરણ—મારેકર બનાઈ નીમત—અમ વર્ષ (૫) શેક બનાઈ લીમતના ખીલ દીકા ૧૬ મે ૧૭૭૬ મા બાપનાં મરણ બાદ તેમની "બનાઈ નીમત" નાં નામથી સ્થાપતી પેહકીના વલીવર એથલુ પોતાના બાઈ એ તથા તેમના મરણબાદ તેમના દીકરાએ માથે ચચા-વતા હતા. તે પેહકીના "પરમ" ઉપરાંત "કારકર" અને "ગજર" નામના બે ખીમ મરકરી વાહણે એવણે વધાર્યા હતાં. તે પેનાની મુબઈની પારમી પંચાવેના એવણ એક મુખ્ય અધ્યાપક હતા.

મે તથા પશ્ચિમીને નક્ક કરાવતા હતા આ માટે તે લખેડે કે—

"The people thereof (Tanna) are idolaters, for they worship him, and carry him, and treat him as if he were the god, but they do not bury the dead, but carry them with them to camp in the hills, and cast them to the birds and hunt to be devoured."

[Cathay and the way thither, by C. H. Yule, C. B. pp. 37-38]

આ વિષે અથાએ થાણુના પણ એક દંતકથા આપતી હતી કે ત્યાં થાણુ આગળ વખતમા પારસીઓની વરતી હતી, અને તેઓ શીરડીઓના તામાના હતા એક પેના ત્યાંના સુનાવામાંએએ કોઈક કીધો કે સપથા પારસીઓએ બિરતી ધર્મના વચી જુ પારસીઓએ જાય કે સાથે વચાના કાઈ રાપડો નથી તેમજ માટે તેઓએ એક તાપ થોધી કાઢી અને સપથાઓએ સાથે કાંકમની હરુમા નહિ અરન કીધી કે "તમારા કોઈક કાંકમ આગમન અમે તો બિરતી ધર્મના વચી જના-રન હતા, કોઈક એ ધર્મ અમેને થાણુ પસંદ પડે અને અમે આવતા રવીવારે મરકર "બાપીરમ" લઈએ પણ તેમનાં તેમા કોઈકથી અમે કોઈક માથે છેવે કે અમેને એક કાંકડો જેમ અમે તેમ "બાપીર" કરવાની વરવાતની આપો તે કાંકડો અમે સારીરડી અમારા આવચને પૂલ, તથા ખાઈ થી નાચરન કી લઈએ" આ વરવાતની કાંકમે આપી, અને એવે દરેક કાંકમે કે રાપડે કાંકડો અમનવારે હયા રેમતે પારસીઓને કાંકમી રોજનમન કરતા હયા કેવે જતા અકાકવા નહિ એ પછી કંટાઈ કાંકડે પારસી-ઓએ એક થોડું માથુ કીધું અને તેમા થોડેના સપથા અમનવારેને જુ મેલાવા, અને સપથાઓને કુકડા છાકડા કીધા, પછી સર્વે પારસીઓ નવના કુદતા તથા ગતા વખતના થોડેની જાડેર નિષી પી ગયા, અને કપી-આણી ખાતે નહિ વચા. એ કાંકડેથી થાણુનાથી તેમ-ની વચી નિષી ગઈ તે ઉપર હજીએને હરકત એ ગમ થકા બાદ થોડી થઈ હતી.

આએ વર્ષમાં મુબઈના ગવર્નર વીલ્યમ હૉર્ન-
બ્લિએ એક કાવચીટ રચનામાં પોતેને મુબઈ તથા થાણાની
પોસ્ટાઈ અનાવવા તથા મરકારના લચકર અને અસલા-
ખને એક ડેકાલેથી ખીને ડેકાલે લાવ લઈને કરવાને
મટે "ઈનેમે" પુરી પાડવાની કીમતી મોકરીઓના બદ-
લામાં એક "ડરેસ-અફ-હૉર્નર" અથવા ત્રિજાત બેટ
આપ્યો હતો.^૧

ઈ ૨૦ ૧૭૭૬.

તા ૧૪ મી આગસ્ટ.

મૃત ૧૮૩૨ ના, રોજ ૫ માઈ ૧૧ (ચિં).

આજ દિને નવસારીની અજીમને આં મણેકજી
બહમનજી અરચેદજી ઉતવાલાને એક લેખ કરી લઈ મહલા
મામના પથરી તરીકે મોકલ્યા હતા.^૨

તા ૦ ૭ મી સપ્ટેમ્બર.

મૃત ૧૮૩૨ ના ભાદરવા ૫૬ ૯.

આજ દિને મુબઈની જમશેદજી અજીમન તર-
ફથી નવસારીની અજીમન ઉપર એક કાગળ લખ્યો હતો
કે નવસારીના વાસીઓના યુગ્મરવાળી વાત માંથી તેથી
અનરે ચલાવેલાં કામ અટકી પડ્યાં છે, અને એ અખબર
હિંમત આપવાને ૧૫ થી ૨, માત્ર થવા આપ્યા તો પણ
તમારી તરફથી વગર અનરે આવી પોહતો નથી, અને
હિંમતી છ રૌબ નાથ આ રવાન થાયે, અને એના
વા વાગે છે કે મોરચી પાકડું ઘડને પડ મરે છે.
તેઓનાં ચલાવેલાં મરેલાં તથા ખીલ કિયા થઈ શકે
નથી, નેથી લોકો ઘણા બેદીય થયા છે અને અહિં મુબ-
ઈના વાસીઓ મરતેમ છાવવાની મોહન કરે છે, પણ
આવેદો ના પાડે છે કે અનોથી નવસારીની અજીમનવા
લોકમ વગર થાએ નહિ, મટે તમા તોયને એ કામ માથે
ઉલ્લાવવાનો લોકમ મોઢવળે, અથવાતો હૈરક તરેહથી વગર
અનરે આવી પોહવે તેની તારીફ કરવે.

૧ હવેન ડેર ૫૬ તા ૧૧ મી માર્ચ ૧૮૬૬, તથા
હાનરેમ ડોસાભાઈ કરામજી કરાકા, સી. એસ. આઈ
ની પારસીઓની તપાસી, ધર્મ, રીતમાત, વગેરેની
ઈ ૨ ૧૮૫૮ ના લંડન ખાતે છપાવેલી ચાપડી સર
૬૭ આ એવાતમા મહેસો ઈરાની પોસ્ટાઈ પેઢરવો એ
વણે એ પછી આજી રાખ્યો હતો અને તેના એવલની
પાડેની એક તથાવીર એવલના કુટીનીઓ પાસે રજી
લગી મેજી છે.

૨ આ લેખની નકલ એ. બપારજી શોરામજી
હાનરે મરેલ રાજા વાગ્યો નવસારીના પેટા હાનરે
મેરેલ રાજા હતાવમાના મેરેલી જુના લેખોના સમ-
બની કાપની લખેલી ચાપડીના સર ૨૬ ૨ આપેલી છે.

આ કાગળ પર મુબઈની અંજીમનના નીચલા ૩૨)
આગેવાનોની સહીઓ છે—

આં મનચેરજી બહમનજી ચેકના, આં નાના-
ભાઈ બહમનજી ચેકના, આં ચાપુરજી બહમનજી ચેકના,
આં મનચેરજી મેદજી ચેકના, મોદી નચવાંનજી ઘાન-
ભાઈ, મોદી જમચેદજી ભાલાભાઈ, દાવર નાનાભાઈ બેહ-
ગમજી, વાડીઆ માણેજી નવરોજી, નાનાભાઈ બહ-
મનજી જીવાજી, બહમનજી પુરચેદજી, દાદીભાઈ નોચર-
વાનજી, ઘણભાઈ જમચેદજી આમડીઆ, આં રોગ-
બજી ફાડુનજી લચકરી, પેથતનજી ધનજી રંધિયા, ધનજી
ચોદરાબજી, ચોરાવલ મનજીચાલ, ઘણજી જીવાજી માની,
નોચરવાનજી જામારજી પટેલ, પેથતનજી માણેજી
હરિપીય, ચાપુરજી જમચેદજી, રતનજી ચોગબજી પટેલ,
જીવનજી ઘણભાઈ, બેહગમજી હોમજી, જીવનજી બી-
આજી, મનચેરજી જીવલજી રૂડીમની, હોગજી જીવલજી
રૂડીમની, નવરોજી નાહનજી, નવરોજી હોમાજી,
મ તોકજી બગોજી, ચોરાભાઈ મનચેરજી, કુવરજી ચોગ-
રજી, માણેજી રોગબજી સગડ.^૩

તા ૦ ૮ મી સપ્ટેમ્બર.

૧ મૃત ૧૮૩૨ ના, રોજ ૩૦ માઈ ૧૧ (ચિં).

આજ દિને મુબઈના મુખ્ય જાણેદો આં ફા-
મજી નવરોજી, આં નોચરવાંનજી નવરોજી, ૪ આં
બહમનજી જીવલજી, આં જમચેદજી મેદરોજી, તથા
આં કાવચીજી બચાજી એઓએ નવસારી ખાતે
દેશાઈ પુરચેદજી રેહમુજી તથા શમશન અજીમન જોગ
એક કાગળ લખી મોરચો કે નવસારીના વાસીઓ યુગ
રવાની અખબર અનરે આવી, અને તે પછી અનરે
રોજ રવાન ૨—૩ તથા ૪ ખી થાયે અને વગર
તેઓના દીન ધર્મના કામ અટકી પડવાથી લોક ઘણુ આ-
જીરેદ થાયે છે. અહિં અંજીમન મરેવે કરી મેકુ છે.
કોઈ કોઈના અખબારમા નથી. મટે મેકુઓની કી
વગર તારીફ આપેલાં થયું માર.^૪

૩ આ કાગળની અસર નકલ પુના વાગ્યા હતા
રેહમુજી અને મેદરજી હોનદાર પાસે હતી તે પછી મુખ્ય
વાગ્યા હતારે જોરજી ચોરામજી મેરેલ રાજા વાગ્યા
નકલ કરી તા ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬ ના "યુન-
વરેન" ના છપાવેલી છે.

૪ એક જનચેરજી બહમનજી પથરીના વાપના બચાવા.

૫ એક જનચેરજી એક ખાનગી કાગળ મેર
દીને મુબઈની પચાતના એક મુખ્ય અધ્યક્ષ આં મન-
ચેરજી બહમનજી એક નવસારી દેશાઈ પુરચેદજી જીવર
લખ્યો હતો તેના તેવજે જણાવ્યું હતું કે અહિં રવા-
નોજી સરચોજી કામ અટકી પડવાથી મેદરીનો દીન

તાં ૧૪ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧ માઠ ૧૨ (ચિં) ૧૧૪૫ ચર્ચદર્શકી.

મરાણ-હોમાણ ઘાગણ-ઉમર વર્ષ ૫૪)

ભરૂચના એક નામીયા યેડીયા તથા ત્યાંની જગ્યાસતી અંજુમનના અધ્યક્ષ, એવરો ભરૂચના એક દરેમદર બધાવી તે તાં ૧૮ મી ફેબ્રુવારી ૧૭૭૦ ને દીને પગલાવી હતી. ભરૂચના મુદ્દે કાપડનાં વણવતને એવણને ત્યાં મોટા ધંધા ચાલતો હતો.

તાં ૨ છ અક્ટોબર.

સંવત ૧૮૩૨ નાં, રોજ ૨૮ માઠ ૧૨ (ચિં).

સુબઈની ભરૂચસતી અંજુમને નવસારીની અંજુમન ઉપર તાં ૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૭૭૧ ને દીને કાગળ લખ્યો હતો તેનો આજની તારીખે ત્યાંથી જવાબ લખાયો કે વરસના બાદ અમારો પામેથી મોમેદાએ લખી મગાવ્યા તેવાજ ખેડીઆ કરી ગવાના કપડાં, તે રાહમા વગ્યાદને લીધે કદાચ ને હાલકા આગમ પાછન આવી પોહવા હશે. જે વળા તમારી તરફથી મોમેદા લખીને આલાદ વગિરે મગાવેલો તે વળા તે આકમવાને અમારો કાર્ડ કસુર કરતા નથી બાજુ વરસીઆ નેવા કરવાની ને વાત તમે અમારો તેપર કુઅરદો કસો જોઈએ કે એ પ્રમ તમાગ મોમેદાથી સુબઈના બની નહિ શકે તમાગા પુલોરગો નેમ ચાલતા આવ્યા તેમ ચાલો સુબઈના હવડા ચાર પામ નની અગીઆરી થઈએ તેથી આમે કામથી માલુમ છે કશ થશે અને અંજુમનના બરોબરત રહેશે નહિ. આ કાગળપર નવસારીની અંજુમન તરફથી ફતુર યોગાવજ કમતમજ, ફતુર પુરવેદા બર-જોગ, ફતુર જમવેદા જમવારપજ, ફતુર માણેક જમવેદા, આં નવરોજ રતનજ, આં માણેકજ

પણા ઉકેરાવાઈ, અને તેઓ ખીબ વકરવાલા મોમેદા પાસે વરસીઆ અતરે કરાવી ક્રિયા માર્ગના કાગે શરૂ કરાવવા માર્ગે, ખાટે ને આપણા મોમેદા પાસે હાલ તરત તો હા બહાવી વરસીઆ સુબઈના કરવાને તેઓને સમજાવ્યું છે તે ખાટે ધાગડી તરફથી શોધવાને મા-ણસ મળુ ગયું છે વારતે તમા ખનતા તુડીક જલદીથી વરસા ને કરાવો તો ઠીક હું પોતેની નવસારીને તામેને તમા જગીઆધ, ખાટે નવસારી વાલાઓની આખર ને મારી આખર સમજુ આ બધે કાગળોની નકલ એં જાન. રજા શીરામજ ફતુર મેકરેલ રાણા વાલાએ નવસારીના પેદા ફતુર મેકરેલ રાણા હતા અપનાયા મેકેવી જુના લેખાના સંપ્રદાની હાવની લખેવી ચાલકીને સર ૧૦૦ થી તે ૧૦૪ લગણુ

૧ આ દરેમદર "હુમાવરાની" અગીઆરીને નામે ત્યાં જણાવેલો

બહમનજ, આં જમવેદા કેરવામજ, આં નોશ-વાનજ પુરવેદા, આં કાઉચેલ હુમજાબાઈ, તથા આં નેવરાવાનજ કાઉચેલ એઆએ શહીઆ કી રીકે.

આમે વર્ષમા નવસારી મને મોટી ધાડ પડી હતી તેથી ત્યાંના દેસાઈ પુરવેદા રેહમનજ વાવા આતમચે-દરેમ મોમેદાને હુબાહુ મુરત લઈ જઈ દાદાભાઈ મોમેદાજ શેજી દરેલીમા સુક્યા હતા આ વેળાએ આતમચેદરભાઈ મોમે નીચના આંક મોમેદા હીમત કરી મુરત તેની નેવેદાઓને મરે ગયા હતા.

૨ બેવલીજ અતલબનો એક પત્ર એજ નવસારી વાલા શાહેમોએ અતરેના મુખ્ય મોમેદા આં રશમજ નવરોજ, આં નશરવાનજ નવરોજ, આં જમ-વેદા મેકરેનાશજ, આં બહમનજ હવણજ તથા આં કાવશજ બચાજ ઉપર તાં ૭ છ અક્ટોબર ૧૭૭૬ ને દીને લખ્યો હતો, અને તેમા તેઓને સુબઈના વર-સીઆ નહિ કરવાની ભલામણ કીધી હતી, તથા એવી ધમકી લખી હતી કે "પણ અમાને માવમ નથી પડતુ ને કીઆ અધારુએ એ નવો રખતો નામેઈ ને કયા અધાર કરવા માર્ગે તે આવી અમારી નીશા કરી બઝે, જે તે શી વરસરે કરવા માર્ગે ને જે કાંઈ પોતાના પુલોરગોથી કોરશે થઈ વડાવેના રસમ મેડીને નવો રાંઠ કરેલો તેને આજલ બલીવાર ફીડી નથી એવા નવા નવા રાંઠ ધરીને અગીઆરી ૪-૫ તે કીધી તે કહી અગીઆરીવાલા કરેલો તે લખતો" આ કાગળ વાચી અતરેના મોમેદા ઘણા કરવા, અને તેઓએ પાછા એક કાગળ દેસાઈજ પુરવેદાજ તથા શમસતે અંજુમન જોગ લખી પોતાનો અધાર કીધો કે "સુબઈના પચાત વાલા-ઓએ અમાને નવો વરસીયો કરવાની ઘણી મોહોશ કીધી તોણ અમે તેર સાંજ ના કડકુ અગીએ તેઓને કહ્યું ને આજતો વરસીઆ કરાવો, ને કાલે તમા નીરજ કરાવશે. ધણી કંઠો ને રૂપદની કરો તે કેમ થશે અમાને સ પુછતાર નથી" બરેનેને બચાવ તથા આ-જેલ કરી લખ્યું કે તમા અતરે બહલીથી વરસા મોહોશ કે સધા પ્રસાદ નાગો બઝે બેવલા નવસારીની અંજુ-મન તરફથી સુબઈની અંજુમન ઉપર તથા મોમેદા બેવ-લાવેલા કાગળોની નકલ તાં ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬ નાં "બધા વરસ" માં ફતુર એરમજ શીરામજ મેકરેલ રાણા વાલાએ છપાવેલો

૩ નવસારીની વડી દરેમદરને લગતી એક જુની ફરેચત જે સંવત ૧૬૮૯ (ઈ સ ૧૬૭૩) મી તે સંવત ૧૬૦૪ (ઈ સ ૧૮૮૮) સુધીની હતી, તેની એક પુનેવાલા ફતુર રેહમનજ મોમેદરેજ રોજદરને હાથની કરેલી નકલ અમારા જોવામા આવી હતી, તેમા સંવત ૧૮૭૩ (ઈ સ ૧૭૭૮) ના સાંપના નાવરોની બીગતનાં નીચે પ્રમાણે લખેલું—

"સંવત ૧૮૭૨ મા શી નેશારીમા જમખનો એજ શાએએ ને ગીરદી શાઈ તેવાર ફતુર શાહેમ શી શીરામજ ફતુર રેહમનજ શી અરતથી તામીદે કાગળ

આં માણેલ નમરોલ દરૂર મેલેલ મણાના.
 આં શાપુલ અમરોલ વાહા.
 આં માણેલ અમરોલ વાહા.
 આં ભીખાલ રતનલ નરીખાન.
 આં કાવચલ માણેલ દાદાલ, વણકદા.
 આં નમરોલ દાગળલ કાતરક.
 આં શાપુલ ફરદુનલ પાવરી.
 આં માણેલ પરમેજલ રતનલ આંતીઆ.

આએ વર્ષમા એનવાડી અમરાથી તરૂં એક કાવ-
 ચલ રૂપતમલ પેરે એક મોરો તરાવ બધાઓ હોય,
 કે ને આજ મુરો "કાવચલ પેરેના તરાવ" ને નામે
 આજખામેડે.

જાકીજી કે શરે ભાઈરાવે બધા હમકાર ખરચતુખ બરેવી
 રાખતો. આદા ના કરેને એકએકને ભરોશો રેતા ના
 હોય થાએ તે જીવ હમકાર જન કે છએએ પોતાની
 ભતપર અંગીલ નેનત કરીને શી દરેકરને બરવવાની
 વાત કાઢીને ખરચતુખ શલાખત રાખીઆ ને જન ર મેજી
 (આતથમેકધમના તે વેલાના વાપદાર) પોતાની ભતથી
 હવપર અંગીલ શી આતથમેકધમ શાહેબને શી શરત
 શાખત સેઇ ગીઆ તે જન ર મેજીના નાખની વીગત—
 દ્યુર માણેલ દ્યુર જમરોલ દ્યુર રૂપતમલ,
 તથા એ શાપુલ પુરોલ શાપુલ વાહા.

એ જન ર શી આતથમેકધમ શાહેબને શી શરત
 શાખત લાએઆ તથા ખરચતુખ બરેવી શલાખત રાખી-
 આ તે જન ર છએઆ નાખની વીગત—

આં ભીખાલ રતનલ નરીખાન.
 આં માનેકલ પુરોલ વાહા
 આં કાવચલ માનેકલ દાદાલ વણકદાર
 આં શાપુલ ફરદુનલ પાવરી.
 આં નમરોલ દાગળલ કાતરક.
 આં માનેકલ પરમેજલ રતનલ આંતીઆ

એ જન ર આઠ આતથમેકધમ શાહેબને શરત
 લેઇ ગીઆ તથા ખરચતુખ શલાખત રાખીઆ તેની
 જોડે જોડેના નાવર પ) પાત તેવને શી રાશખાથી
 બખચીશ આપીઆ શવત ૧૮૭૪ મા તેની વીગત એકે
 એ પાત નાવર જીપંગ કરેઆ ૫૭૧ કે છકા આપે તે
 વારદાર શારે શાઈ "

૧ આ તલાવની ઈં સં ૧૭૭૭ માં કાઈ
 ખરાખત કરાવેવી તેના ખરચની યાદી એવણના તે
 વર્ષના આપદામાંથી મૂની આવેડે આ તલાવની તો
 રાજ ન્યા પાનરોપાલ તથા માહરેવખાગુ દેકડું
 અને બીજી ઇખારતો આવેવીછે તે સુધી ભગી
 અસહમા એસેની પેકડીની હતી, તે ઈં સં ૧૮૭૫
 માં એએના એક કીકરો એક રૂપતમલ કાવચલ
 પેરે ૩૦ ૬૫૦૦૦ ની ઈંખતે એકો જોતીચદ અ-
 મીચદ, વખતદ પ્રયાગચદ, નમરોલ છળખાઈ,
 અને બહમતલ દોરખનલ વાડીઆને "ખાખચોલ" ને

સુખાંતી મોદીના "મામર ખીતરો" એક મા-
 ળેકલ લવલ વાડીઆ તથા એક બહમતલ લવલ વાડી-
 આની વાહલ આધવાના હુતરમાં પોતાના બાપના ભેલીજ
 અંપનાઈ ભેઈ ઇગલાઈથી "કાર-આઈ-અમેરિકરો."
 એ તેમના પગરમા વધારે કવાનું લખ્યું હતું, તથા વડા
 ભાઈએ માણેલને વરે એક રૂપાનું રૂપ તથા એક શાલ
 પોતાની તરૂંથી મેટ મોકલી હતી.

આએ વર્ષમા એક કાદીભાઈ નોશરવાનલએ ફની
 મામરોઆ દાખવાયે "૨૩૨" પેલ પેલો સુખાંતી મેવ
 હાલના એપ્રિલ મીટમા બધાઓ હોય, કે ને પાછલથી
 "કાદી ૨૩૨" ને નામે આજખાવા લાગી હતો.

ઈં સં ૧૭૭૭.

તાં ૨૮ મી જાનેવારી.

રોજ ૧૭ માઈ ૪ (ચિ) ૧૧૪૬ યજ્ઞભાગી.

આજ ધને વચ્ચાડ મેવ શમશત અજુમનનાં
 ઉધગણથી એક દોખનું બધાવી પરદાખામાં આણુ હતું.

ખડે વેલાની આપી હતી વળી આ તલાવની ખરાખત
 ઈં સં ૧૮૭૪ લગલ એવણની પેકડી આતેથી થતી
 હતી, પણ એજ સાલની તાં ૨૪ મી એએ અતરેના
 ગવરનર જન અરેલ આઈ કસેરના હુકમથી સરકારના ચીક-
 રેટરી ખીં એલ આર રીડે એક રૂપતમલ કાવચલ
 પેરેલ દોપર એક વન લખી એની ખરાખત સરકારને
 હીઆમે કરવાને જણાવ્યું હતું, કે ને હજુસુધી તેમજ ધાવઈ

૨ સુખાંતી દરીપાઈ આતાના સુપરીન્ટેનડંટ ખીં
 હવણુ રી ખનીએ તાં ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૦ ને
 દીને અતરેના ગવરનરની કોનગીલ જોગ કરેલા એક
 રીપોરટના લખેઈ કે:—

3rd. In regard of the merits of these worthy sons
 of Lower, the Government awarded, and the Court of
 Directors in 1776 approved of an increase to their
 pay, and to the Elder, Monckey, the court directed a
 salary rule and a shawl to be presented in their name,
 as a testimony of their approbation of his past services,
 and to "encourage him to behave with the same dili-
 gence and fidelity as his father"

૩ "એપ્રિલો મીટ ૧૨ સાસુન બીલકાંમ નાખની
 હવડે એલખાતી માહવારત ફરેલીના આજખાથી તે ખરીન
 લાઈનના પાછલા ઇડા સુધીમા એ ૨૩૨નું અસહ
 ખજાણ હતું

[ઉબખો: બાહર સર્ક ૨૦૫]

૮ એ દોખનુ પરદાખાને દાડકેવાર વચ્ચાડવાવા
 આં નમરોલ પુણતનએ અંગેને આપોછે એની
 આગખનનુ એક જુનું ઇડનુ દોખનુ વચ્ચાડ મેવ વાડી
 નરી આગવઈ, તથા તેની મામે એક નાપથી સમડી
 ૫૫ હાલ અનાખત

તાં ૨૧ મી મેએ.

મુવત ૧૮૩૩ ના, રોજ ૨૦ માહ ૮ (ચિં)

અગ્ર દીને સુબર્ની પારસીની પચ્ચતના અધ્ય-
ખરેએ નવસારીની સમયત અજીમનને એક કાગળ લખી
પુણ્ય હવું કે અતરે સુબર્નિયેહરના દરમિયાનના
હાતના મણાં રવાન થાયએ તેથી દોખના મને જગા રહી
નથી, અને ખીજી જીવું દોખનું હવું તેથી વાપડવા
માડક છે, પણ એવું માવમ પડે છે કે દર પદ દિવસના
તેમાની જગા રહેશે નહિ. માટે તમે અજીમન સાહે-
બને પુણ્ય છેએ કે નાઆગને મેલ એ બાબદના દીનનો એ
હોકમને તે લખજો. હાવ તત્ત કાઈ તવ દોખનું બાધ-
વાનું બની આવતુ નથી, અને અમનેતો નાઆરે એવું
સુજે છે કે અતરે દોખનની જગા પાહડ ઉપર છે, અને
ત્યા કોઈની વતી નથી, તેથી તે પાહડ ઉપર સુના તથા
પથરની પાકી ફાટી એક દેવાજ બાધે, અને બકારને
કોકાણે મોટા પાડા બોઝાયે, અને ત્યા રવાન નખાયે
અગર તમારી નજરમાં પાકી દેવાજથી કામ ચલાવવાનું
દરમિયાન લાગેતો અમાને યીગતે લખજો કે દોખનાથી કોકા
ગળ દૂર તે દેવાજનો વાડો કરો. આએ કાગળ અતરેથી
બીઆ પાસે પામ દીનનો વાઝેદા કરી શાકલોડે, મો
તાઈદે જવાબ લખજો આએ પત્ર ઉપર નીચના
પચ્ચતના અધ્યખરેની વહીએ.

આં મનચેરજ બહમનજ ચેકા, આં ચોરાખજ
નાનાબાઈ ચેકા, મોદી જમચેદજ માધાબાઈ, દાવર
નાનાબાઈ મેહરામજ, વાડીઆ માણેજ લવજ, ચેકા
દાદીબાઈ નોવરાખનજ, મનચેજ જીવજી રૂડીમની,
હીરજ જીવજી રૂડીમની, આં ફામજ નવરાખજ,
આં નેચરાખનજ નવરાખજ, આં બહમનજ જીવ-
જીજ, આં કાનચજ બચજ, આં જમચેદજ મેહ-
રાખજ.

તાં ૨૨ મી મેએ.

રોજ ૧૧ માહ ૮ (ચિં) ૧૧૬૧ યજ્ઞજરેદી.

મરણ—મેહરામજ રૂડીમજ મોદી—ઉમર ૫૧
(૦) એક રૂડીમજ જમચેદજ હીરજ મોદીના વડા
દીકા એવજ પોતાના બાઈ એક બીજજ રૂડીમજ

૧ એં બમારજ ચોરાખજ દરતુર મેહરજ
રણવાપાએ નવસારીના પેડવા દરતુર મેહરજ રણા કેતા-
બપાનાના ચેલેની જુના લેખેના સુઝેલી હાથની લખેની
ચોપડી સરે ૮૬

૨ બાઈ મણેકબાઈ તે જરૂજ એક બગીરજ
નયરવાનજ વાડીઆની વી રવાના બપાવા, તથા એવજના
બેચીએ શેક્સ એવજ તથા નયરવાનજ રૂડીમજ
મોદીના ચલાવાના ચલાવા

મોદી તથા પિત્રાઈ એક નયરવાનજ રણાબાઈ મોદી માયે
બાજમા બાપાર ચલાવતા હતા.

તાં ૩૦ મી મેએ.

મુવત ૧૮૩૩ ના, રોજ ૧૬ માહ ૮ (ચિં).

સુબર્ની પચ્ચતના અધ્યખરેના નવસારીની
અજીમન ઉપરના મર્ક તાં ૨૧ મીના પતરનો આજની
તારીખે નવસારીના આગેવાન જરેચશીઆએ જવાબ
લખ્યો હતો તેમા સુબર્નિયે ને મરકાથી ઘણા રવાના
થાયએ તે વિષે પોતાની દબારી જણાવી હતી, અને
લખ્યું કે આપણી દીનની બારીકાથી તમા તો વાકેડ છે.
પણ થુ કઈ નાઆરે જેમ તમે વિચારેડ ચોડે તે
માકક કામ સેતુ, અને તે જગા ઉપર ખાજ પથરે ધગ-
વથી, તથા તેચાર થયા પછી ત્યા વ દીઠા અને સૂરાય
કાવજ અગરએ તમારી તરફના પાહડની જગા કાપ
હોવતો નવી દેવાજ દોખનાથી ૩૦૦) કદમ દૂર રાખવી,
અને જગા વધારે નહિ હોવતો વચ્ચે પાવી ખાણની નજ-
દીકમાં કામ સેતુ, કચ્ચેને વચ્ચે પાની આવી એવે દુર
નજદીકનો કરસો મુજબ નથી. આ કાગળ ઉપર નીચના
નવસારીના આગેવાનની શહીઓ હતી.

દતુર ચોરાખજ રૂડીમજ મેહરજ રણાના, દરતુર
પુરચેદજ બરજોજ દારાખ પાંચજીના, દરતુર રૂડીમજ
બામારજ, દેશાઈ પુરચેદજ રેહજીમજ, દરતુર રૂડીમ-
જ મેહરામજ મંજલા, દરતુર ચાપુરજ માણેજ સ-
જણ, આં માણેજ કાવજી, આં ચાપુરજ ખર-
ચેદજ વાજ, આં નવરાખજ રતનજ, આં જમચે-
દજ કોશાયજ, આં માણેજ બહમનજ

તાં ૧૮ મી નવેમર.

રોજ ૬ માહ ૨ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞજરેદી.

મરણ—રૂડીમજ મેહરામજ બનાજ—ઉમર
૫૧) એક મેહરામજ બનાજ લીમજના ખીજ દીકરા.
એવજ પોતાના બાપની “બનાજ લીમજ” ના નામથી
આવતી બપારી પેહડીના પોતાના બાઈએ તથા પિત્રા-
ઈએ સાથે બાજમા હતા.

૩ એં બમારજ ચોરાખજ દરતુર મેહરજ રણા
વાજાએ નવસારીના પેડવા દરતુર મેહરજ રણા કેતા-
બપાનાના ચેલેની જુના લેખેના સુઝેલી હાથની લખેની
ચોપડી સરે ૮૭

૪ સર કાવજી નેહાગીર રૂડીમની, સી એસ
આઈ ના બાપના બપાવા સર કાવજીના બાપ પોતાના
બપાવા એક હીરજ જીવજી રૂડીમનીના પાવન થવાથી
બગીર હીરજ રૂડીમની કદી લખવા લાગા હતા પાકી
તેમના બાપજ નામુ એક નયરવાનજ રૂડીમજ બનાજ હવું.

આએ વર્ષમા બહુ મધે બાદરેકોટ હાથીખાર આ-
ગત ત્યાના વડા દરેકર કામદીતણ કરુનજીએ એક દરે-
કેદર બધારી પગલાની હતી. ૨

આએ વર્ષમા મુબબની પારમી પંચાતે અગ્રમન
જેનવી એસે બંદાબસ્ત કીધી હતા કે આજ પછી કોઈપણ
બેદલીને મોનેદને ઓકરી આપવી નહિ, અને મોનેદની
ઓકરી લેવી પણ નહિ. ૨

ઈં ૨૦ ૧૭૭૮.

તાં ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી.

દેશ ૩૦ માં ૮ (ચે) ૧૧૬૭ ૫૧૬૮૭૪.

મહાસ-ગ્રામી દાદાભાઈ નાનાભાઈ-મુરતવાલા
ગ્રામી નાનાભાઈ બીમજીના દીકરા. એમણે ઈં ૨૦
૧૭૯૧ માં પોતાના બાપના મરણથી તેમની જગ્યાએ મુર-
તની ભરથોમતી અંગ્રમનના વડા અકબર હડયા હતા.
મુરતની ઇંગ્લેન્ડ કોપીમા મીરો માખાન, વગેરે પુરે પાક-
વાનું કામ પણ એમણેનાજ હાથમા હતું.

આ વર્ષના જુન માસમા એક જમવેદજી બોધાભાઈ
મીડી તથા પારમી પચાતના ખીજ અકબરજીએ
મુબબના ગવર્નર વીલ્યમ હાંગમ્પની અગ્ર કીરી
હતી કે ક્રેમક હપ્તે વાળેના પારમીઆ દમાગ મજહબના
કાવમથી અંગ્રજીએ, તેઓ દમાગ ધાગએ તોડેકે તેના
અકબર કરવાને વાદેમકીએ તેમને નગ કાવવા ગાર-
વાએ કિસેને મેદન આપવાને દમાગ માહતા નથી, મટે
અગ્ર કામે કીયે કે તેઓને પચાતમા થોડક અગ્રમ

૨ એ દરેકેદરવાની જગાની થોડીક જમીન હવતર
કામદીતણએ આએ વર્ષમાં વેચાતી લીધી હતી, તથા
થોડીક જગા ઈં ૨૦ ૧૭૭૬ માં પારસી રતનજી એમને
કામા અકેસેકીઆએ તથા થોડીક જગા પારસી હીરા
નાડાનાએ એમણેને દરેકેદર આધવાના કામને થકી બજ-
શેય આપી હતી, તથા ખીલ થોડીક જગા આએ વર્ષમા
પારસી રતનજી આદરવનીઆએ ભેટ આપી હતી,
તે મતી ચરેકેદર ચારે કડકાની જમીન હીરા અથ દરેકેદર
આવવા આપી હતી એ દરેકેદર પરકશ્યાનો દાકરડો
વાર મતીના નથી, પણ વાં બેતવા બજશેયનાઆએની
તારીખ જોતા માર્ગ પડે

૨ આની પચાત વર્ષ આગમજ મુરત મધે મોને-
દએ બંદાબસ્ત કીધી હતા કે કોઈપણ બેદલીની ઓકરી
બેદલીને થોર આપવી નહિ, પણ બેદલીની ઓકરી
મોનેદ લેવી

ઈં ૨૦ ૧૮૨૩ માં એમ જમોકે હાથખાનામા
બપ.એ.ને "બેદવાસે પચાત" રૂંદ ૪૨-૪૪-૫૦

મારીને ચરમીદયા કાવાની તમો નામદાર હોમોને રજા
આપશેતો તેથી તેઓ અગ્રમન મુબબ. ૩

તાં ૫ મી જુલાઈ.

આ વર્ષના જુન માસમાં મુબબના પારસી પચા-
તના અકબરજીએ ગવર્નર વીલ્યમ હાંગમ્પની કીચીની
અગ્રજોતે જવાબ તે નામદારે આજ બેને પોતાની થકી
મુબબના પચાત હપ્તે મોકલી તેઓને મત આપી કે તમારી
માતાના ધણાખરા લોકોએ ને બંદાબસ્ત એકમત થકીને
કીવો હપ્તે તે ને પારસી તોડ તેની બાબતમાં પંચાત
મેદલીને તેની તજવીજ કરવી, અને તે પછી તમારી
કોમના કાવધ પ્રમાણે નેમોએ તકરીર કીરી હપ્તે તેઓને
તમાગ જમોતમાં આવવાની મનાઈ કરવાની અથવા
આગેડા મારવાની મજા કરવી. પણ ખીજ કીરીરને
તૂકવાન પોદેયે તેવી મજા કરવી નહિ ૪

૩ આ અગ્રજની નકલ "બેદવાસે પચાત" માં
સર ૨૨૫ ૩ આવેલી છે, તે સદામરો કેકલ હીતારીએક -
To

The Honorable WILLIAM HONEST Esq
President and Governor of His Majesty's
"Castle and Island of Bombay &c
The Humble Petition of the
MANAGERS OF THE PUNCHAT OF
PARSERS AT BOMBAY

Most Humbly Sheweth,

That your honor's Petitioner's, with greatest re-
spect and submission, take the liberty to represent to
your Honor, that some few Parsers, who are ignorant to
the rules of our religion, are going to infringe the same
which your Petitioners must prevent, but are unwilling
to trouble the Justice every time to these people,
therefore, we most humbly pray, that your Honor will
pardon of your Petitioner's, of blaming them in the
Punchat by beating them with a few shoes, agreeable
to their crime, which will certainly amend them

And your Petitioners as in duty bound shall ever
pray &c

(Signed) JAMES DOUGLAS AND OTHERS.

૬ આ જવાબની નકલ "બેદવાસે પચાત" માં
સર ૨૨૭ ૩ હાજર કરેલી છે તે પણ કેકલ સદામરો
હીતારીએક -

To THE PARSEES NOT OF THE PARSAT CASTE

You are hereby empowered to meet and inquire
into all matters that are committed to your Caste
conform to what has been agreed to by the Majority
of the Caste and to punish the offender agreeably to
the rule of your Caste, so far as not permitting them
to come to your Caste, or to sit at the same with Shores, but to
other Caste not permit them.

(Witnessed) WILLIAM HONEST

Bombay, 5th July 1774.

આ પાસેડા મારવાની મજા છેક ઈં ૨૦ ૧૮૨૩
મા સાં પાડેતો પચાત ભરથો થમવીકાર કરવામાં
આવતી હતી એવું જણાયું.

તાં ૧૧ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨ માં ૧૧ (ચિં) ૧૧૬૭ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—કાવનજી હીરજી ગારી—ઉમર વર્ષ ૬૫) એવણુ ઈં સં ૧૭૩૫ માં મુગતથી ચેક લવણ નધર-વાનજી વાડીઆ સાથે અતરે આપ્યા હતા, અને જુની મારકીટમાં ગાનીની દુકાન કાઢી તે વખતની રીત પ્રમાણે સોકોને કાઢવાની પડી આડી આપવા હતા, તથા સાથે નિશીરણુ પણ ચલાવતા હતા.

તાં ૧૩ મી અક્ટોબર,

રોજ ૩૦ માં ૧ (કો) ૧૧૪૮ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—દસતૂર કાંડસ ફરુન સુનભગી—ઉમર વર્ષ ૬૭) મુગતના કદમી પથના એક પેહલા દસતૂર. એવણુ ઈં સં ૧૭૩૬ માં ધંનનથી મુગત ખાતે આપેના જમચેદ નામના દસતૂર પાસે નવુમ તથા ફારસીના એનમ પ્રાપ્ત રીતે ચિખ્યા હતા. તે પછી એવણે નજીમથી ગણુચિખ્યા કરી સોકોને ધરાવતા આકતા રોજમાહેની તરફથી માત આપુ હતું. મુગતમાં ઈં સં ૧૭૪૫ માં ને પેહલ પેહલા પારસીઆ કદમી થયા તેઓને ત્યાંની દીનઆધેનની ચિખ્યા કરવાનું કામ એવણે તથા દસતૂર દારાબજી ચોરાબજી કુમાના (દારાદાર) એ સાથે લીધું હતું, નેથીધીંદુરયાનમાં કદમી ચોખાની પેહલી મોરેલી કરનાર એથા બે મોરેલા ગણુપડે. એવણે કારસી તથા નવુમને બગીની કેતામોને એક મોરેલા મ મહ પોતા પાસે કરેલા હતા.

તાં ૨૧ મી અક્ટોબર.

રોજ ૧૩ માં ૧ (ચિં) ૧૧૪૮ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—દેશધીંદેહસુનજી જીવજી—ઉમર વર્ષ ૫૦) નવસારીના પોલીઆ દેશધીંજીવજી આણેજીના વડા ઘીકા. એવણુ ઈં સં ૧૭૭૩ માં પોતાના બાપના મરણ પછી તેમના દેશધાગને લગતા વહીવટ ચલાવતા હતા. ઈં સં ૧૭૭૭ માં તરેડાગના ગાયકવાડ કંતેડીંદે માહેગાને એણે એક મગવા બેટ આપેલા હતા. એવણુ મગ મુગતમાં નિષ્કળ હતું.

તાં ૧૮ મી નવેમ્બર.

રોજ ૬ માં ૨ (ચિં) ૧૧૪૮ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—મનજીભાઈ મનજીજી રેડીમની—ઉમર વર્ષ ૨૮) ચેક મનજીજી જીવજીજી રેડીમનીના ખીન ઘીકા એવણુ પોતાના બાપની તરફથી ચીન ખાતે બાપાગને માટે ગયા હતા, ત્યાંથી ચોડક મહિલા રહીને

૧ ચેક કાવગજી રોરમજીજી ગાધીબાઈના બાપના બપાવા
૨ મરુમ મોરેદશરુનજી મરુનમાજીના બપાવા

અતરે પાખા ફરતો વાહણમાં મરણ પામ્યા હતા. એવણે પેહલવેલી ખોરદેહ અવરતાની ચોપડી પોતાના ઉપોગને માટે મુજબની બાપામાં મુગતવા દસતૂર રચ-તમજી બેહરામજી ચંનણા પાસે લખાવવા માડી હતી, પણ તે એમનાં મરણ પછી તેવાર થઈ હતી.

ઈં સં ૧૭૭૯.

તાં ૨૨ મી ફેબ્રુવારી.

રોજ ૧૨ માં ૫ (ચિં) ૧૧૪૮ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—દેશધીંદેહસુનજી રેહસુનજી—ઉમર વર્ષ ૮૧) નવસારીના દેશધીંદેહસુનજી રચતમજીના વડા ઘીકા. એવણે ઈં સં ૧૭૨૮ માં પોતાના બાપનાં મરણથી પીનજીરાવ ગાયકવાડે મદદ કરી તેમની નવસારી કચાખાની દેશધાઈ તથા દેશધાઈર અપાકુ હતું. તેણે (પીનજીરાવ) કેદાજીરાવ નામના પોતાના એક એસીને નવસારીના મુખ્ય નેમ્યા હતા, પણ તેને સથજી કામ તથા પત્રીવટ એવણે પ્રધીને કરવાને હુકમ આપેલા હતા. નવસારી તથા તેને લગતા માહેલાનાં મેહસુનમાં એવણની મદદથી ઘણો વધારો થયો હતો, અને તે ઉપરથી ગાય-કવાડ મગકાને એવણુ ઉપર મોટા હતિમાર મેકા હતા. નવસારીની ગરીબ રૈયતને એવણે ગાયકવાડી ઝરકારમાં વગ લગાડી ઘણુક અણુપરતા વેગામોમાંથી છોડી હતી, તથા કેટલીક વખત ગરીબોની તરફના વેગામો એવણે પોતાની ગરીબી આપ્યા હતા. એવણે તાં ૨ જી ડીસેમ્બર ૧૭૬૫ ને દીને નવસારીમાં પોતાને અ-રચે આતવબેહરામ પરદાખ્યા હતા, તથા નવસારીના પારસીઓને ઝરઅવચરે વાપડવાને એક જમનયાત્રાનાં મોહાલે બધાની આપેલા હતા કે ને આજમુરી “પુરોદે વાડી” ને નામે મોજખાએડે. નવસારીની જરથો-શ્તી અજુમનના એવણુ એક સુખ્ય અકાબર હતા, અને પોતાની કોમના ઘણુક સુધારાઓ કરવાની એવણે આગે-વાની લીધી હતી.

તાં ૧૧ મી આપ્રેલ.

રોજ ૩૦ માં ૬ (ચિં) ૧૧૪૮ યજ્ઞદત્તરી.

મરણ—દસતૂર ચોરાબજી રચતમજી મહંજી ગણુના—ઉમર વર્ષ ૬૦) નવસારીના દસતૂર રચતમજી

૩—આ ચોપડી હાલમાં એ. મનચેરજી જમ-સજી વાણા પાસે મેલુદે તે એવણના બનિજ મેડ કેપચર ચોરાબજી રેડીમનીએ પોતાના પચડી એ. નવસારીજી શરુનજી વાણા (એ. મનચેરજીના કાકા) ને બેટ આપી હતી એની હોરપીન સુપથમાં ખોરદેહ અવરતાની ઘણીક ચોપડીઓ છપાવેલી છે

માણેકજી મેદરજી રાણાના પીત્ર દીકરા. એવણને ઈનં સં ૧૭૧૧ માં પોતાના બાઈ દસરૂ નમચેદજીના મળણથી નવસારીના વડા દસરૂને આધીન ભવ્યો હતો. એવણના વખતમાં દેશાઈ ખુરોજી દેહમુલજીએ નવસારીમાં નવા આતમચેદગમ પોતાને ખરચે બધાથી તાં ૨ જી ડીજે મુખ ૧૭૫૧ ને દીને તખતશીન કીધા, તેની સ્થળી કિયા એવણના ઉપરીપણુ હુકમ થઈ હતી, તથા તેની પેઢીની બેએ પણુ એવણે દીરી હતી. પૂરી એવણના વખતમાં ઈનં સં ૧૭૭૬ માં નવસારીમાં વડા ચાલ્યાથી મળકરૂ આતમચેદરાંમેને સુરત ખાતે લઈ જવા પડ્યા હતા, તથા એવણને પોતાને પણુ થેડકરૂ ત્યાં જઈ રહેવું પડ્યું હતું.

તાં ૩૦ મી આપરેલ.

રોજ ૧૬ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૪૮ યજ્ઞજીવી.

મરણ—કાવરજી ખરચેદજી જીજીમોદી—

એવણ અતરેની “કમીસરીએ” તથા “હારીદલ” માં તેમજ ખાનગી વૈદોને સ્થળી જ્વતની ઈજેજી તથા ગામકી દવા તેમજ ઝાડ પાલો, વગેરે પુરો પાડતા હતા. તેથી “હકીમ” ના નામથી પણ એવણે ઓળખાતા હતા. એ ઉપરાંત એવણે ધાંસના ધંધા જાણે માયાપર ચલાવતા હતા, તથા તે મોટે અતરેના તથા બાહ્ય દેશાવરેના ઘણાક બેતરો ઈનંરે રાખેનાં હતાં. સરકારને પણ તેમણે ધાંસ એવણને પુરો પાડતા હતા.

તાં ૭ મી એએ.

રોજ ૨૬ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૪૮ યજ્ઞજીવી.

આજ દીને સુબઈ મંચે ચોખાતીના કુમાર ઉપર સમયત જરૂરોતી અજીમને ઉઘાતની એક દોખણ બધાથી પડાણુ હતું.

૧ અતરેવાલા રોજ કુવરજી, ખરજોરજી, તથા નંગીર રૂસતમજી જોરીના બપાવાના બપાવા એવણના વડા દીકરા રોજ કુવરજી “કુમલા ચોરી” ના નામથી ઓળખાતા હતા તેવણ પણ પોતાના બાપની સાથે તેમના “કમીસરીએ” તથા “હારીદલ” માં તેમજ ખાનગી વૈદોને સ્થળી જ્વતની ઈજેજી અને ગામકી દવા તેમજ ઝાડ પાલો, વગેરે પુરો પાડવાના તેમજ ઘાસના ધંધાના શોખલ હતા. તે વહી બાપનાં ખરજીવાદ પોતે એજામને તે સર્વે વહીવટ અટકાવી લીધી હતા તે વેળાની સુબઈની પારસોની ૫ આતના એવણે એક અઢા-ખર હતા એવણના નાથના બાઈ રોજ નાનંબાઈ “બાદલ જોરી” ના નામથી ઓળખાતા હતા તેવણ પણ પ્રજાપીજ બાવના વહીવટમાં શરૂ થઈ હતા, અને જાવનાં ખરજી બાદ પોતાને લીસામે ધાંસને ધંધા જોરા બાપાપર ચલાવતા હતા.

ઈનં સં ૧૭૮૦.

તાં ૬ મી ફાગવારી.

રોજ ૨૬ માઈ ૫ (કો) ૧૧૪૬ યજ્ઞજીવી.

સુરતથી રોજ ધનજીવાદ મનજીવાદે ઈનં તથા હિંદુસ્થાનના જરૂરોતીઓ વચ્ચેના એક મહિનાના તકા-વત બાથેની જોસાજી કરવાને ઈનં સં ૧૭૬૧ માં એનં કાઉચ રૂસતમ જવાબને ઈનં જાકલ્યો હતો, તે ત્યાંના જરૂરોતીઓથી મુજા કાઉચના એવણને લઈ બાર વર્ષ પોતાનું કામ બજાવી પાછો પોતાના બેથ શીરોને લઈ આવે રોજ સુરત આવી પોહતો હતો.

તાં ૨૬ મી એએ.

રોજ ૧૬ માઈ ૮ (ચિં) ૧૧૪૬ યજ્ઞજીવી.

મરણ—દાદાબાઈ માણેકજી દારખાવાલા—
ઉમર વર્ષ ૨૮) રોજ માણેકજી મનચેરજી દારખાવાલા—

૨ આ દોખણુ ચોખાતીના કુમારના દરવાજાના પેસ-તાન પેકવ વેકવ હુલેજી અને તેના દરવાજાના માયાપર નીચથી શરસી નામી ઈતરેલી

અર્ધ મુખ મુખા

مقام برده شایسته کرامت و شجاعت و شجاعت و شجاعت
این دادگاه را محکم و محکم و محکم و محکم
حدود — مرتب — حاجت — سرور — آفتاب — نماز —
سنة ۱۱۴۸ — ایرج —

માણેની—“બાનાને ઈનંદે બપાવા દેડ બપાવા-પથારે વેરખાત

“આએ દાદગાક ઇવાને દોખણુ હિંદુસ્થાનના “જામેદાર તથા મેહરીના (ની અણુમને) એ તૈયાર “કરાણુ. રોજ આરતાઃ ગાંઠ મેદર ઈનં અને “૧૧૪૮ યજ્ઞજીવી”

૩ ખરજી મુજા શીરોની બનાવેલી “દીને જરૂર મનજી” ની એવણને પોતાને હાથની લગેલી નજલ કે જે મુજા શીરોને કંઠાખાનાનાં જાણુદે તેમાં સર્વે ૭૧ ને

૪ એવણના બપાવા રોજ મનચેરજી મનાજીની સુરતની પાસેના “મદરોઈ” નામનાં ગામમાં પેકવ વેકવ ઇ સ ૧૭૨૦ ને આસરે સુબઈ આવ્યા હતા, અને સરકારી ટોપખાનાને ખાટે બારે બનાવનાર એક પોરટુગીસના હાથ રેકવ ચાકરી રહ્યા હતા આ કાન-માં એવણે ઘણી માહિતગારી ચુવવાથી તે પોરટુગીસના ખરજી બાદ બારે બનાવવાનું કારખાનું સરકારે એવણને ચોખુ હતું આથી એવણ “દારખાવાલા” ની અટકથી ઓળખાવા લાગ્યા હતા. એવણના ખરજી વહી એવણના વડા દીકરા રોજ માણેકજી મનચેરજી દારખાવાલાને સરકારે એ કારખાનાના વડાને આદો આપ્યો હતો, કે જે તેઓએ વહીજ નમરતીજ ખરી રીતે બજાવ્યો હતો.

નાના વડા દીકરા. એવુ આતરનાં મંદકર્મી તોષણા-
નાને મોટે પાણિ પતાવવાના કારણાનિમા પોતાના આપના
હાથ ઉપર હતા, અને તેમનાં મળુ બાદ ત્યાંના વડાને
આધી એવણને મળી હતા.

આમે વર્ષમા થાણા મધે જોરા કારણજી તથા દોરા-
બજી રૂમતમજી પહેલે બાકુમ જનાના રસ્તા તરફના કુમર
ઉપર એક દોષમુ અધાવી યજ્ઞલુ હુ. ૧

આમે વર્ષમા રૂમતમજી કેરચારજી નામના એક
પારસીએ પેહલેરેજીની કચેરિયા "કલેતકર" છાવી
પરગટ કીરી હતી. ૨

ઈં ૨૦ ૧૭૮૨.

તાં ૭ મી ફેબ્રુઆરી.

મુવત ૧૮૩૭ ના, રોજ ૨૮ માઈ ૯ (ચિં).

આજે હિને મુરત મને રૂમતમજી, કામખા,
નાહનખા, તથા ચક્રમ્બકરાના નવમારી કચાને પાવેના

૧ આમે દોષમુ પરકાયા પછી ત્યા પેહલેરેજી
રયાન તાં ૨૭ મી જુન ૧૭૮૧ ને દીને પારસી વીસજી
કાજીજી (તે વરેડરાના ચીર જસદીસ ખાન શાહિમ ખર-
શીહ) રૂમતમજી થાણેવાનાના બપાવાના બપાવા) જી મધુ
હુ, જેથી એ કાઠેડી નચેડાગાર ૩૦ ૩૦) ને વરસાલે
જ્યુક થાણામા રાખેલા કીધા હતા, એવુ એ દોષમુ બ-
ધાવનાર ધણીઆના ઈ સ ૧૭૮૧ ના ચોપકામથી ના-
ભ પડે છે એ દોષમુની શાખે સમગી બાવેલી ન હતી
તે માટે તાં ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૭૮૨ ને દીને થાણની
શમયત જરૂરિયાતી અજુમને એક અરજ શેડા કાવયજી
તથા દોરાબજી રૂમતમજી પટેને નામની કીધેલી અખારી
પાસે જોણેછે, તેમા લખે છે કે.—

"શાહેજી જે કાઈ નેકતામીજી કામ હુવેતેવો
શાહેજીએ જોણુ ને હવે હપકુ છે તેની અજર ધરે
અજુમન કરે છે શેડા અચાને એક ભારી હપકે જે
શમગી વનાજી હપ ભારી છે તે હપજી બાજનાર તજો-
છા. શમગીની ધ-

છી વીપત છે તે માટે કામજી વચ્ચતાને વાર શાહેજી શમ-
ગીજી કામ જોણવેના શાહેજી તે અજર જરીબ લોકની
અજર છે બારના લોક અચાને હરે છે શમગી વનાજી
દમુ ઈ કામ આવે છે તે માટે," વગેરે

એ પછી ઈં ૨૦ ૧૮૪૭ માં એવેના વારસ શેક
રૂમતમજી કાવયજી પટેને થાણા એક બીજી ચાક
દોષમુ બધાચાથી એ દોષમુ પકત પડેછે

૨ અજમને બાહાર રહે ૨૪૮ આ જુના "કાલે-
નરો" ની નકલ પ્રમખમા કંઠેથી મળી ચકતી નખી
સર્વેથી જુનામા જુના ઈંગ્રેજ કલેતકર ઈં ૨૦ ૧૭૪૭,
૪૫ અને ૧૮૦૦ ના શેક હીરજી અરદેસર હાલીશેક

શમયત જોણેજીની અજુમને મળી નવમારીમા ગીરરી
પડવાથી લોકોમાં કાંઈ દખિત રહેતુ નહિ, અને પાવમાલ
યથા તે ઉપરથી વેકા, તથા ચનગાર, તથા નાતમગી
રીતને આમે પ્રમાણે બધાપાત કીધા હતા. "વેહવાળી
રીતના છોકરાની માએ જે વેહવાન તેને ૩૦ પ) મારીના
આપે તથા છોકરાના આપને ૨૦ ૧) તથા જમામુને ૨૦ ૧)
મળી જુમને ૨૦ ૭) રીત કરે, તથા ચનગાર અને નાત-
રાંની રીતનામી ૨૦ ૭) આપે તથા લીજી. વેહવાઈ,
જમાઈ તથા વેહવાન સિવામ કાંઈ બીજા ને કાંઈ આપે
નહિ. તથા ૫૯ જેવુ પામે તેવુ આપે એ બધા-
સતથી જે ફરે તે પચાતમા યુનેહગારીના ૨૦ ૫૦) આપે."

આ બધાપાત ઉપર નીચના ૬૬ મીનિદોની
ચકીએછે—

દસ્તુર પુરોહિતજી બરજોજી દારાબ પાલજીના,
દસ્તુર રૂમતમજી બેકરામજી મંજાણા, દસ્તુર ચાપુરજી
માણેજી સંભણ, એ ચાપુરજી જીવજી ઘણજી,
બરજોજી એવજી હેરવાજ, કેરચારજી જમામજી
માડન, માણેજી અરોહજી મચાળી, બીખાજી દારાજી
મહીઆ, ફામજી રૂમતમજી કુકા, હોમખજી બરજો-
જી ઉતવાજા, ચેકરીવારજી ફામજી પાવરી, બરજોજી
નચરવાળજી પાવરી, હોમજી કાવચજી રાતજી, દારાબજી
રૂમતમજી કુકાજી, બકમતજી ફામજી, બકમતજી પુ-
રોહિતજી, ફામજી અમજી દારાજી, હોમખજી દારાજી,
ફામજી કાવચજી ચોગ, ચાપુરજી જીવજી પાવરી,
છામજી ફામજી ઉતવાજા, માણેજી મહીમાજી
છાક, ચાપુરજી રૂમતમજી મુના, પુરોહિતજી ચેકરીવારજી
ધાલી, પેવતમજી મનોચેકજી આતીઆ, ફામજી દારા
બજી માડન, બેકરામજી માણેજી પાવરી, ચેકરીવાજી
જીવજી આતીઆ, ચોગબજી બકમતજી કોટવાન, રૂમ-
તમજી કોટવાજી નાહનીઆ, નોચવાળજી ફામજી,
બીખાજી પુરોહિતજી ઉતવાજા, કાવચજી મતજી ઉતવાજા,
રૂમતમજી આદજી માડન, કાવચજી કોટવાજી, ફા-
મજી, માણેજી હોમખજી મંજાણા, રૂમતમજી નવ-
રોહજી કાતરજી, મેહનોવજી બરજોજી માદા, જમચે-
જી રૂમતમજી કોટવાજી, પુરોહિતજી રહેજીજી જોભાઈ
મનોચેકજી પેવતમજી કાતરજી, બેકરામજી જમચેજી
બેજીઆ, ચાપુરજી ફામજી મહીઆજી, કાવચજી એ-
વજી કોટવાજી, ફામજી નચરવાળજી માડન, ચાપુરજી
જમચેજી કોટવાજી, મનોચેકજી એવજી આતીઆ,
નોચવાળજી દારાજી જામજી, દારાજી ચેકરીવાજી

પાસે છે એક ઈં ૨૦ ૧૮૦૦ નાની નકલ આ પુસ્તક
રચના પાસે છે, અને તે પછીના ઈમાને ઈં ૨૦ ૧૮૦૨
થી ચાખા સુરુજી અતરેની શેકેરીઆના "સીકારક
રૂમ" આથી મળી આવે છે

દાણ, એકલણ ફરમણ બેમાક, બાજોરણ મેહનો-
શણ મીમાં, બીખાણ ફરફુનણ ઉનવાલા, ફરફુનણ બદ-
મનણ ઉનવાલા, દારાબજ મેહનોશણ પીર, મનોમેહ-
રણ કાવચણ મનાગી, હેરમનણ મેહરીવારણ દાએઆ,
ફરમણ નવરોશણ કોટવાલ, માણેકજ મેહરીવારણ
દાણ, શાપુરણ કાવચણ કાતરક, બદમનણ મેહનોશણ
પીર, બાજોરણ મેહનોશણ માડન, એકલણ રગતમણ
પીર, દારાબજ રગતમણ દાણ, બીખાણ દારાબજ
દાણ, કાવચણ મેહરામણ કોટવાલ, મેહરામણ જગણ
તત, દારાબજ હોમણ બેવાલા, ખુરશેદણ મનોમેહરણ
પાવરી, રેખુવણ જીજાબઈ પાવરી.

તા ૧૭ મી આગસ્ટ.

રોજ ૬ માઈ ૧૧ (ચો) ૧૧૫૦ યજ્ઞજરદી.

મરણ—બાજોરણ શાપુરણ મેહર—ઉમા વર્ષ
૫૦) અપરેનાં મેહરનાં ખાનદાનના વડવા. એવણ
સુરતની પાએનાં ઉમા ગામમાંથી ૬૦ ચં ૧૭૫૨ મા
જુબઈ આયા હતા, અને મેહર એ. રામસેના હાથ
હોક તેના કારભારી તરીકે રહ્યા હતા. ઉપર અમનદાર
સુગતયા જુબઈમા મોટા એકધાપા હાવાથી એવણ તેની
માથના વળને લીરે પાસેરીઆમાં માંડ માન ધરાવતા હતા.

તા ૧૬ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૧ માઈ ૧૧ (ચો) ૧૧૫૦ યજ્ઞજરદી.

મરણ—ફરુક કામલીનજ ફરફુનણ બદમવાલા—
ઉમા વર્ષ ૫૦) બદમવાલા વડા ફરફુ. એવણ ફરફુ

૧ એ. નવારણ શોરાબજ ફરફુર મેહરણ ચણ
વાળાએ નવસારીના પેટુવા ફરફુર મેહરણ ચણ ઉતાખ-
ખાનામાં મેહરી જીના લેખાના સ અફની હાથની લખેલી
એવરી સર ૨૮.

૨ એવણના વડવાએ બદમવાલા ધણ અરુલના
વખતથી ફરફુ કરતા આયા હતા તેઓના નામે
પુત્રાં કાઠિય રૂસતજ નવાબને હાથની ઈ સ ૧૭૮૭ મા
જુબઈ મોરદેક અવતાની પેટુવલી તથા શારસીખા ખા-
એની અને શરફની એક એવરી કે જે તેણે યજ્ઞજના
કાઈ ફરફુની એવરી પરથી લેવારી લીધી હતી, અને જે
હાલમાં સુખઈના કદમી પથના વડા ફરફુર શોરાબજ રૂસ-
તમજ રુથા શીરાબના હવતકાઈ, તેના પેટુવા પાતાપર
નીચે પ્રમાણે લખેલાઈ.

પુત્રાં કાઠિય—રૂસતજ—શાપુર—એકરીઆર—
કાઠિય—કામલીન—૫૬૫—રામીયાર—કાહનાન—આદ-
રઆદ—મેહાર—શરફ—રામીયાર—હેરમજદયાર—
રામીયાર—પેગોતન

એમા માટેના છઠા ફરફુર કામલીન ૫૬૫ને ત્યાં
પડેલેઆ હતા. તેના વડા શરફન, બીજા કાઠિય,

તથા પેટુવલી એલમમા ધણ ખખરદાર હતા, અને જો-
તિયણ પણ મારીપેરે જાણતા હતા. સુગત તથા
બદમવા કદમી, મેહનશાહીઓની તકરારોની વખતે
એવણે મેહનશાહીઓની તરફથી કદમી એતેકાદ ધરાવના-
રાઓ સાથે ધણી તકરારો ચલાવી હતી, તથા તે મોટે
સુરત ખસે પણ આયા હતા. બદમવા બાહરેકાદ
હાથીઆર આગલ એવણે પોતાના ખરમથી એક ફરફુર
ઈ ૨૦ ૧૭૭૭ મા પરણી હતી.

તા ૨ જ નિમખર.

રોજ ૨૧ માઈ ૧ (ચો) ૧૧૫૧ યજ્ઞજરદી.

મરણ—કાહણ રૂસતમજ મીરજા ખુશરો મેગ-
ઉમા વર્ષ ૧૫) ઉલ્લારવાલા ફરફુર રૂસતમજ મેહરીયા
રજીના ત્રિજા દીકરા. એવણ પ્રથમમાં જયારે પોતાન
ખાપ સાથે નવસારીમાં હતા ત્યારે ત્યાં, તથા મુરત ખાતે જઈ
ફરફુર બાપા શિખ્યા હતા. એ પછી હુસાફરીના સાખ
થવાથી ૬૦ ચં ૧૦૮૧ મા સુરતથી લાગલા દીકરી ગમા
હતા. ત્યાં કાઈ લાગવંચથી એમને પાદશાહની ફરમારમાં
એજાખાણુ થઈ, અને રાજ્યને લગતું કાઈ કામકાજ કરી
આપવાથી પાદશાહે એમને “મીરજા ખુશરોમેગ” નો એ
લકાબ ૨ તથા જોડીર અને કેટલુંક જમીન આપણું હતું. એ
પછી ૬૦ ચં ૧૦૯૦ ના મેમે માસમાં એવણ પણ દીકરીથી
એક શોરાબજ કાવચણ નેકરાઅતખાનની સાથે સુરતમાં
આયા, અને ત્યાં જ રહી મુરતી હતી.

આએ વર્ષની થરઆતમા ગુનાથગલ જેથાએ
ઈઅખાંડ ખાતે પોતાનાં ગમચને મોટે કાંઈ મદદ મેળવ-
વાને પોતાના હનમ તગવ નામના હિંદુ કામનારીને આડ-
લીઆ, તથા મગીયાર નામના પાગમીને તેના મદદનીશ
તરીકે ત્યાં જોડેલા હતા. તેઓની તે વેગાની પાર્શ્વો-

અને ત્રિજો મેહરજા શરફનની એલાદમા ફરફુર કામ-
લીનજ નીચે પ્રમાણે આપેછે—

ફરફુર કામલીન—શરફન—જગશેદ—કામલીન—
શરફન

એ જીવરથી જણાવેછે કે ફરફુર કામલીનજ તથા
પુત્રાં કાઠિય એકજ વડવાના નવીરો હતા એઓના
વડવા ફરફુર કામલીન ૫૬૫ તથા ૫૬૫ રામીયારના નામે
આપણે આગળા યજ્ઞજોના રેવાપતોના સંખધના વાં-
ચાઈ એ યજ્ઞજા બદમવા ફરફુર આગળા વખતમાં
ધણ ખખરદાર થઈ ગયા હેકવાઈ. ત્યાં નવાખના
વખતમા મોટી આરથી તથા શરફી આપાની એક પદરેઆ
હતી તેના દેકઈ કે એએ શિખવાને તથા શિખવવાને
જતા હતા

૩ આ જીવરથી એવણુ કુટુંબ આજસુધી
“મીરજા” ની આકાષી એજાખાએછે.

મે દના એક નામીયા અધિકારી હાનિવેળ એડમડ બર્કે
ધણીગામી પરાણગત કીરી હતી, તથા "બિક-અ શીડ્ડ"
મા એક કુચારે મકાન તેઓને રહેવાને આપ્યું હતું,
અને ત્યાના ધણીક પ્રખ્યાત ગ્રહરેષા તેમની મેલાકાત સે હાને
આવના હતા. આમાઆમા તેઓ યાગ્ર અતરે રૂપી હતા. ૧

૧ આ મનીયાર પારસી કયા કુટુંબનો હતો, તથા
હાનામ તેના કોણ વગેરે, તે વિશેના કરેણ પટે મળતા
નથી, (ધાર્મિકે એ કોઈ સુરતનો, પારસી મહારૂ હશે)
પણ અરકુપ શેડ કરસનદાસ મુનલમ્મે પોતાની "ઇગ્ન-
ડમા પ્રવાસ" ની એપીનીની બીજી આવૃત્તિમા સરે ૩૦—
૩૧ મે રાફેયા નીચા ઇંગ્રેજ શકસ પ્રવાસે તે (મનીયાર
પારસી) અને ઉનપ તસવ અતરે પાછા આવ્યાનાદ રજુ-
નાધરાવ પેચાએ મી. બર્કેને તેની રૂઝગાનીને ખાદે
ઉત્કાર પત્ર લખ્યો હશે, તેના જવાબમા મી. બર્કે નીચે
મુજબ રૂચા ઉપર લખ્યું હતું —

"You set too much value on the few and
slight services, that I have been able to per-
form for your agent Himmant Rao, and his
assistant Mamar Parsi. It was nothing more
than a duty one man owed to another. Himmant
Rao has done me the honour of being my
guest for a very short time, and I endeavoured
to make my place, as convenient as any of us
are able to do, for a person so strictly observant
as he was, of all the rules and ceremonies of
the religion, to which he was born, and to
which he strictly conformed, often at the most
fertile hazard of his life. To this I have been
witness. We have, however, Sir, derived one
benefit from the instruction he has given us,
relative to your ways of living, that whenever
it shall be thought necessary to send gentoos
of a high caste to transact any business in this
kingdom, on giving proper notice, and on ob-
taining proper licence from authority for their
coming, we shall be enabled to provide for
them in such a manner as greatly to lessen the
difficulties in our intercourse and to render as
convenient as possible to them a country, where
there are scarcely, six good months in the
year. The suffering these gentlemen under-
went at first was owing to the ignorance not
unkindness of this nation. I am sorry, Sir, to
inform you that I can give you no sort of
hope of your ever obtaining the assistance of the
troops you require. It is best at once to
speak plainly, when it is not in our power to
act. Himmant Rao is a faithful and an able
servant of yours, and Mamar Parsi used every
exertion to second him. If your affairs have
not succeeded to your wishes, it is no fault
of theirs."

૨ To the preceding letter, the following is a foot-note —
"The object of this letter is incomplete, and one
that of Raghunath Rao to which it is an reply, has not

ઈં સં ૧૭૮૨.

તાં ૨૧ મી આપરેલ.

આજ દીને ગુજરાતમા એક મોટું ઘરિયાઈ તોફાન
યહું હતું, કે જેને "કઝન" નું તોફાન કહેડે. તેમાં
ધણીક વાહણે તથા માણસો કુચી ગયા હતા, અને
ખીખીમારે ગામ સમગ્ર ધમકાઈ ગયું હતું. આ તોફા-
નથી ગુજરાતમા ધણી પારસીઓને નુકસાન યહું હતું. ૨

તાં ૨૦ મી મુખેમખા,

રૂા ૨૦ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૧૧૧ યજ્ઞજ્ઞાદી.

મશા—મોદી કાકિયજી નીમજ—કિમા વર્ ૭૫)
મુગતવાના મોદી નીમજ કુવગ્ગના ખીજ દીરા. એવયુ
ઈં મુ ૧૭૭૬ મા પોતાના ભવિષ્ય શેડ ઘણાખાઈ
નાનાખાઈ ચાદીના મરણથી મુગના પારસીઓના વગ
અમકાવ હયા હતા. મુગતની ઇંગ્રેજ કોમીમા એવયુ
દવાઈ તથા આખા પહુ કગતા હતા

been found amongst Mr Burke's papers. The origin
of the error pointed out appears to be this. Early in 1781
Himmant Rao—a Brahmin of high caste, and Mamar
Parsi, arrived in England as agents of Raghunath Rao,
who had some business to transact with East India Di-
rector, and British Government. They were found by
Mr Burke under very unpleasant circumstances,
overcome by their peculiar modes of life, and the
obligations of their religion, with the attention to
strangers for which Mr Burke was so remarkable, he
took them down to Balaconchill and at being amiable,
gave them up a large green house for their separate use
where they prepared their food according to the rules
of their caste, performed their ablutions, and discharged
such other duties as rules of their religion and their
entireties required, and as circumstances permitted.
They found great pleasure in Mr and Mrs Burke's
society and where they were visited by many dis-
tinguished people whilst they resided at Balaconchill.
In autumn they set out on their return to India and
on their arrival there, Raghunath Rao wrote to thank
Mr Burke for his kindness to his agents. The fragment
of Burke's reply, which is here given was written prob-
ably at the end of the year 1782.—Burke's Life,
vol. 3rd P. 46"

૨ ઈં સં ૧૮૨૬—૨૭ ની કમીસાની તકર-
રની વેળાએ કુચા શીરોજ ખીજ કાકિયના "કુખડ સમા-
ચાર" મા લેખેયા સપ્તા પત્રોના સહકર્મી એક મોદી
લખખ સુપ. પાનાની ઝાપડી ને ઇં મુ ૧૮૨૬ માં
મોદેદ રજુલજ નરમનલમ્મે પોતાનો "કુખડ સમા-
ચાર" છાપાખાનામા છાપી હતી, પણ કાકિય સભાને
હીલે તેની યહી ઝાપડી નાકોઢા બાદરે પડી હતી, તેમાની
એક હાનિયતી શેડ મેરાગલ સાકરલ જ માગી પાડે
અમારા નોવામા આવી હતી, તેમા સરે ૬૬ મેની માર-
લખમા નોડ આપી આ મેમા મેરાગતની કેશીએ લખી
છે કહે છે આ તોફાનની વેળાએ કુચા શીરોજ પહુ
મજબૂબી અતરે આવતા હતા, અને તેમના સપ્તા અક્ષ-
આખ તથા ધણીક ઇર્ષાનથી લાવેલી દેતાના ગરક યહું
અઈ હતી, તથા જેવે ધણીકોના તરીને કીનારે આવ્યા હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૮૩.

તા ૦ ૧૦ મી જુન.

રોજ ૧ માઈ ૯ (ચિં) ૧૧૫૨ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—એવળુ કામણ ચેકના ૧—હમર વર્ષ
(૧૫) ચેક ફામણ રૂમતમણ ચેકના પીલ દીકરા. એવ-
લુની સુખધી કોટ તથા મળગામ તરફ પાણી જમીન
હતી; તેમજ નામદા ઈંદ્રિ હરીઆર કપનીયા અમદા-
રને અતરે વ્યાપાર કરવાને નાણાની રીઝાઈ કરતા હતા.
તે વેળાની મુખધી પારસી પંચાતના એવલુ એક અક્ષ-
પર હતા.

તા ૦ ૩૧ મી જુલાઈ

રોજ ૨૨ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૫૨ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—હામાણ ભરચવાલા—ભર-
ચમા એવલુ પેતાકવાને ધણી કરતા હતા ઈ ૦
૧૭૮૨—૮૩ મા ભરચમા કપીમાને લખતો ને મોટો
ભરચા આલતો હતો તે વખતે કોઈકે કે એવલુપા કોઈ
પાલકાઈ નામના મોખેલની મેનખાઈ નામની હરેલદાઈ
ચોરતને લાત મારવાથી તેણીના પેટમાંથી બચ્ચુ પડી
જવાનું તોહમત મેલ્યામાં આપ્યું હતું, અને તેની તપાસને
મોટે ભરચમા હકિને એવલુને મુખધી ઈંગ્રેજ અધા-

૧ એવલુના બાપા શેઠ શરોમણ રૂમતમણ ચેકના તે
સુરતવાલા શેઠ રૂમતમણ આલેકના વડા દીકરા હતા તે
ણે પોતાના બાપના હીસાબ દેતાવ સુખી થઈ ગ્રેજ
હોઠીવાળાઓ સાથે વાઘો પડવાને બીધે સુરતના નવાળે
ઈંગ્રેજ અધિકારીની ડોરકેરણીથી શેઠ કવેર કંદ કીધા
હતા, પણ તે માટે એવલુના બાઈ શેઠ નવરોજીએ
ઈંગ્લેન્ડ નજર હરીવાઈ કીધાથી સુરત પાછા ઇડાયા હવા
એ પછી તેણે સુખધી આવી રેકાણે કીધું હતું
અતરેના શરકારી અમલદારોમાં તેણુ મોટો વજ માર-
વા હતા, તથા મુખધીના પચાત સુધાપવામાં એવલુની
આગેવાની હતી એવલુના વડા દીકરા શેઠ કાવચાળ
શરોમણ ચેકના તે પુણવાલ જાનવાહદૂર શેઠ અરદેસર
શરોમણ મુનસુખના બપાઈ હતા તેણુ શેરગીઓની
તરથી વચાઈ તથા પુણા ખતે કોનસલ્ટ કામ કરવાને
જતા હતા સુરતના ઈંગ્રેજ અધિકારીએ તેણુને
કાઈકે નોકરીમાં બળવાના બદલામાં રહેલ તરફ થોડીક
જમીન ધનામમાં આપી હતી તેવલુના બીજા બાઈએ
શેઠ દાદાબાઈ, બરજોરજ, તથા ભરચેલ શરોમણ ચેકના
પણ અતરના જાણીતા વ્યાપારીઓ તથા પારસી પંચાતના
અકાબરો હતા

૨ એમ કહે છે કે આ ચોરત કદમી એતેકદ
બાઈ પાણી મરત હેતી, અને નરચમા લોકોને કદમી
મવાને પાણી મોડોસ કર્યા કરતી હતી.

લતમા ધન્યાકને મોટે મોટલા હતા, જે જ્યાં એવ-
લુને ફાસીની સજા મળી હતી, અને મુખધીમાં
બજારગેટના નાકા આગલ અરેના ફાસીના તથા
આગલ એમને ફાસી ઈશ્મારી નાખવામાં આવ્યા હતા.
એવલુ પોતાના ધર્મને મોટે માર્ગ ગયા તેથી ઘણાક જ-
શરતીઓ (મુખ કરી બરચમા) એવલુની નજરે તે
શાલ બાલદેશ કરેલે, અને કેટલાકોએ એમને નામે
વંદીદાઈ ઈશ્મારી કરાવવાની માનતા પણ કરેલે.

તા ૦ ૨૩ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૫ માઈ ૧૨ (કો) ૧૧૫૨ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—બીખાણ બેદગમણ પાડે—એવલુ
“બીખા બેદગમ” ના નામથી તે વખતના વ્યાપારીઓમાં
જાણીતા હતા. એવલુ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૨૫ થી બીનાયતી

૩ આ વેળાએ એવલુની સાથે બીજા ઘણાક પાર-
સીઓને અતરે તેમને ધનસાર કરાવવા માટે બરચથી
નોકલ્યામાં આવ્યા હતા એ મારામારીને સુકદેગ
સુખધીના “વેપર” ની કોરમ આલ્યો હતો, અને તેના
ખંભુર હોખાળને સાસીની તથા બીજા દેશાકોને બીખાણ
અને દેકની મૂલ કરવામાં આવી હતી આ માટે
તા ૦ ૨૨ મી જુનવારી ૧૮૨૭ ના “સુખધી સમાચાર”
માં એક અરમા પત્રી લખે છે કે એ સધળા પારસીઓના
૬૩ આવવા તથા છુટકારે કરવાને પારસીઓના ઊધરાણ
કરી ૩૦ હજાર નો ૬૩ આની અતરેથી ભરચ રવાને
કર્ષી હતા આ કામમાં દરતુર કામચીનજના ગાદીનથી
દરતુર અચર્ય દ્યારણ પણ સુખધી આતે આવ્યા હતા,
અને તેઓ અતરેથી ખાન અકરામ સાથે પાછા તા ૦ ૧૨
મી સપ્ટેમ્બર ૧૭૮૩ ને હીને ભરચ ગયા હતા એવુ
અમારી પાસેની એક ઘણી જુની નોંધ બપરથી જાલમ પડે છે.

૪ મરકુમ શેઠ મેદરવાનજ શરોમણ પાડેના બપાવા
એવલુના એક બાઈ શેઠ કારામાઈ મેદરવાનજ પાડે તે
મધ્યામવાલા શેઠ કાવચાળ એવલુ પાડેના વડા પણ
અતરે તે વેળાએ એક જાણીતા પારસી સરદાર હતા
તેવલુના રોજગાર વિચીની કરતી કેરીઅત મોકલી નથી
એવલુના બાપા શેઠ મેદરવાનજ ખરોદજ પાડે અતરે
ચુનેટકે ઈન્દ્રિ ઈડાયા કપનીયા કીરકુલ કે નાકાદો લેતા
હતા તેવલુના બાપા શેઠ ખરોદજ પાડેના પાડે
ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૬૫ મા બરચથી મુખધી આવ્યા હતા કેહ છે
કે જ્યારે એવલુ અતરે આવતા હતા ત્યારે સુનસાત તરફ
મુસલમાનો અને મરાઠાઓ વચ્ચે લડાઈ ચાલતી હતી
તેમા એવલુને જમુસ સજા પકડીને વલસાડની પાસેના
“પાડેશામ” નામના એક કીડામાં બંધ કીધા હતા,
જ્યાંથી થોડાક ગડિનામાં છુટી એવલુ મુખધી તરફ આવ્યા
હતા આથી એવલુની આંકે “પાડે” કરી પડી હતી
મુખધી આવ્યા પછી અતરે ને જરતો કોટ બંધાતો હતો
તેને માટે બેગારીઓ, દોષગીઓ, તથા બીજા કીરકુલ
સાખાણ પુરો પાડવાનું એવલુને કંનાકર મળ્યું હતું.

દારકામ તથા પીળા પડચુણ્ણ આમાણુનો વ્યાપાર કરવાનું મારે કીધું હતું, અને તે માટે ઇંગ્લેન્ડ ખસી ગયાં એક માટી દુકાન કાઢી હતી. તે વખતના ઇંગ્લેન્ડ અમનના રોમા પછી એણેને એક "પ્રમાણિક દુકાનદાર" તરિક્ક મારે માન મનવું હતું. પવનચીના મેદાનના હાલની નવી "ચોરસ આશીમ" ની ઉમાગતની માંચના ને કુવાપર મવાર શામ પાગસીઆ હાથમાં પોઈ બધી કરીએ તે કુવા એણે બધાંયી હતો. એવણે તે વખતની સુખ-હળી પાગસીની પ્રમાણિતના એક અકામ્પ હતો.

તાં ૨૬ મી મુપરેમખ.

રોલ ૧૭ માઈ ૧ (૩૦) ૧૧૧૭ ૧૧૮૦૦૦૦૦.

આજ દીને સુખઈમને એક દારીબાઈનો અવવા-નજીએ પેદા થયેલા આતમચેરરામ બનાવી તે તત્તનચીન કીધા હતા આ આતમચેરરામ ૧૨૬૫નાની મુખની કિયા સુત્રા કાઢિયે હવતમ જવાણે કરી તરીક પ્રમાણે ચીની હતી ૧

૧ આ આતમચેરરામના દરવાજા બિર ખરકુમ સુક્ષીરોતના બનાવેલા નીચના મિતો તરીકા કોતરેલાયે,

بسم خداوند هر دو سراسر
نه یکی همه کند را دردمای
خداوند دانو خداوند دس
مردی و آتش را عیسی و نص و قرنی
ار سر و آتش پاکو نام
دور و فضايات دادا مدام
شد ار قدر توبیع دین
بغای حاکمه عداوت گوی
بغای چو حیست رفیع و ماند
ستایش که دور ارحمد
بنا کرد دایم نه روبر کار
و نوشیروان در حمال یادگار
بغال شریعت ار تاد شد
بغی دس دیگر و پرگز کرد
حدایا مر اورا تو یابده دار
لبولت ورا در حمال رده دار
مگردن رسد دیک اوای دار
معققی گردنمان بود حلی او
شد ایتام این حلی یکو سون
نه قدیر دستور گارس ران
چو رستم مغرور شریعت ریش
مه نوروزی سوه و نور سوز
لباننش چو مغرور سانش میست
ر آتش و عوام آمد درست

માણેની—બધે નેહાનના પેદાતા કરનાર બાહ-નાલાના નામથી, કે જે તમામ બધાંમાંને નેકીની તરફ શકેના બતાવના છે તે ઈશ્વરશ અને દીનની સારિયે છે તેની બધા બીજાના સુખ, એણે, તથા દુઃખનાં

તાં ૨૬ મી કીનેમખ.

અતરેની સરકારના દિવાઈ આતાના કમાનડર-ઈન્-ચી વાઈસ એડમીરલ ગ્ર એડવરક હુણ્ણ મે. પી

પાક (૬૨) છે તે આડેય તરફથી પાકીને નાખના બરા-તોશત બિર, દોઆ અને આરલીન હમેશા હોઈ. બની દીનને રવાજ આપવાને સાર, બકી કરવાની મુયારક બજા બનાવી નેક નમાનાને દાદી, કે જે આંખે નેહાનના નોશીરવાનથી પાદમાર છે તેને બનાવી શરી-મનના રોષા તેથી તાજી થયે, અને બની દીન બીજા-વાર અધુર થાઈ એ બોધા તુ તેને પાસ સવાખત રાખ, અને તેને દોણત સાથે નેહાનના હવતા રાખ તેના નેક આવાજો આશમાન સુખી પાકે, અને આકે બત બિહતતમા તેની બજા થાયે દાનાવ દરતુર કાઢિ-શની તદબીરથી, આંખે નેક રવેસની બજા તઈઆર થઈ. બધારે આકે અને હોશથી તેનો રોલ અને ગાંઠ ને નોથે, ત્યારે તે રવરલીન અહિના અને સરકાર રોલ હતા બધારે શીરને દાનાઈથી તેનું વર્ષ શોબી ત્યારે "આ-તમચેરરામ" બોલવાથી તે બરાબર આણુ

આખજને કાઈ "આતમચેરરામ" બોલના આંકેક

અણુ તો ૧૧૧૭ સુખઈ

બધે એ આતમચેરરામ ૧૨૬૫ તો દીનેની જવાનની બોલ લસને આરવાય સુત્રા કોરોલે પાતાની "દીને બિરે બનજીમે" ની આંખે નેક સુધા કીચા કીતાબખાનાયે, તેને સર્કે ૭૦ ને તોયે પ્રમાણે લખાયે —

સુ મુક એનજમે આત આમા એખરત,
દેલે અદે બરાન સુ મુક બરાબત
અરેરેસવાખ બેહીતાને દીનદાર,
કે અરેરેર સુખઈ સુખઈ સરકાર
પકી બધારે મોડી એખને બોલા,
અપને અણુખન તાબાન સુ કોકા
નાહનામાઈ બીન બેહુરામે દાવર,
કે બધાનારા ઉરા ઉપારો પાવર
દીનદાર અજ વાઈએ નવરોમે મગકર,
રશીદે કારદાદેલે દેા સુર
ગોલીન બાનેક કોલીન બેહુમલ દેા દાના,
બિરદમ દેા હોશીવારી તપાના
એનેબેહર એખને હવત આત નેહાનમ,
કેવાલા દર નેહાનસ કામે આરામ
દીનદાર મુખને એ બેહીવારી કે રસતુર,
તમાયે અણુખન બીન શારો બારર
દરાન સુરખ એન અણતત દાવર
હમારી મન બુધો બુધ બુધ બાનેર

માણેની—અપારે તે બધાં મંજારત તેવા થઈ, ત્યારે મોડા બેહુમલનું દીન તેવેથી દરબો થયું મુખજીમે ને દીનને બેહીદીને સરકાર હવા, તેમના સવાખના હુમકોશય થાયે થયા. તેજા એક અખરોહ બીન મિયા મોરી, કે જે અણુખનની વડેય અદરની બોસને મગકેતે હતો. નામાઈબીન બેહીદમલ દાવર કે બોલા તેને દારેત અને અદમાર થાનો બોલા મરકુમ લગત પાકીઆના બે ઉકરમી, જે પોદયેની સુધીના અને કોખના અણુનારા હતા. તેમ વડે આણુકે અને નાધે બેહુમલ, બેહુ દાના, અકબમ, કુધવાર, અને હકતિવાન હતા. નેકતમ બોલેહર બીન હવણ, કે મોને આંખે કુખામા મેરાર અને સુખ હોસવ હોલે, બોલ બધા બેહીદીને, હરતાર, અને તમામ અણુખન એ કામો થયા. મુખી થયા હતા તે સુદર અણનાં બધાંમાં હોમર થયા, અને એથી સંજાઓનું દીન બુધ અને સુધાઈ થઈ હતું.

એ. મુંબઈના ગવર્નરની કોનમીન હિય તાં ૧૦ મી માસ ૧૭૮૩ ને દીને એક પત્ર લખી તેમા અપરેની પ્રતને તેમજ સુપ્રેટેન્ડેન્ટ હિડીઆ કંપનીને મુકારી ગોદીના "મામુર ખીનડરે" એક માણેકુ લવજી વાડીઆ તથા એક બહમનજી લવજી વાડીઆએ તે કીમતી નોકરીઓની મદદે કીરી હતી તે વીરતાશીતે જણાવી; અને તેના બદલામા તેઓને મુંબઈના ટાપુમા દર વર્ષે ૬૦ મુદા ભાત ઉપર એકરી જમીન વનપર પગ ભેટ આપવાને મજબૂત બરામજી કીરી હતી; તે મુજબ નામદાર ગવર્નર વીલ્સન હાનખી તથા તેની કોનમીનતા અધિકારીઓએ આજની તારીખે પોતાની નહીં મુવાની એક મનદરે લખી મજકુર બંને બાઈઓને ખરેખર ૬૦ મુદા ભાત ઉપર એકરી જમીન વનપર પગ ભેટ આપી હતી.

મુંબઈની ગોદીના "મામુર ખીનડરે" એક માણેકુ લવજી વાડીઆ તથા એક બહમનજી લવજી વાડીઆને તેમની કીમતી નોકરીઓના બદલામા અપરેના બાગલા કમાનડા-દર્ત-ચીફ વાઈસ આડમીરલ મુ એડવાડ હુણ્ડમ, કે. ખી. એ એકરી મોતાને સાદ વજતા હેખ માથે આએ વર્ષમા ભેટ આપ્યો હતો.

૧ આ સનદની એક નકલ શેઠ દાદાબાઈ પેશવાનજી વાડીઆ વાંચેથી અંગેને મલી હતી, અને તે આપણા પારસીઓને માન પમાડનારી હોવાથી અતરે સંદર્ભથી રાકીયે છેએ:—

ઈં ૨૦ ૧૭૮૪.

તાં ૧ લી જાનેવારી.

શેઠ ૨૧ માઈ ૩ (ચિં) ૧૧૫૩ ૫૪૬૪૪૪.

મશુ—દોગબજી જીજીબાઈ વાણા—ઉમર વર્ષ ૩૯ એવજી ઈં ૨૦ ૧૭૬૫ મા નવચારીથી અતરે આની પોતાના બાઈઓ શેઠ એદનજી તથા શેઠ બરજીજીની માથે ગાવીની દુકાન મોટા પાવાવર અધાવતા હતા.

તાં ૧૬ મી જાનેવારી.

શેઠ ૬ માઈ ૮ (ચિં) ૧૧૫૩ ૫૪૬૪૪૪.

મશુ—આં મનચેરજી અચેદજી ચેકતા—ઉમર વર્ષ ૩૦) મુરતના એક નામીઆ તથા આંગેવાન ચેકીયા એવજી પ્રથમમાં મુરત આતે મુંબઈવાસી જણીના શેઠ માણેકુ નવચેરજીને તથા નોકરીમા હતા. તે પછી મોટા પાવાવર પોતાનો આવાર તેમજ મુરતની વનદા-

૨ આ બંને આદે ઊપર નીચે પ્રમાણે લેખ કાતરેલાછે.—

THE GIFT
OF VICE ADMIRAL
SIR EDWARD HUGHES K E TO
KHONACJEE LOWJEE
FOR SERVICES RENDERED THE
NATION

On the reverse
MEDAL OF THE "SUPERB" 1783

THE GIFT

આએ વર્ષના શેક પેસતનજી બહુમનજી વાડીઆએ
ફની માસીઆ સાખવાના એક સરકે કોઠના દેવલાની પગ-
વાટ ખાધાથી હતો. ૧

ઈં ૨૦ ૧૭૮૭.

તાં ૧ લી જાનેવારી.

સુબધના ગવરનર આર. એચ. બોડામે આજ
દિને પોતાને હાથેનીયની મીનીટ કરી પાગસીઓના લેગટ
કજીયાઓ સુકવવાને પચાત ડોડી હતી—

“નામદાર પ્રેસીડેન્ટ તથા કોનસ્ટીબલ તાં ૧૫
“મી જેમે ૧૭૮૬ ના હોકમ મુજબ પંચાએત અથવા
“પાગસી ટોળાની મળીએ ઘરગટું કજીયાઓના ફેસલો
“કરવા તથા પોતાની કોમનો વહીવટ ચલાવવા થકી
“૫૨ ધણીઓની ભથ્થુકની એક કમીટી ડોડવાને વાસ્તે
“પાગસી તથા અંદીઆર મળીને ૨૮ શખસોના નામ
“મને આપ્યાછે, તેમાંથી નીચના ૧૨ શખસોને મુઠી
“કાઠવાછે, અને કમીટીને ચાર તેઓને ડોડવાછે, માટે
“સંમતી કામ નાર તેઓને માન આપવું.

પાગસીઓ.

જમશેદ બાગા મીઠો.

નાનાભાઈ બેહરામજી (બનાજી).

માણિકજી નવરંગજી વાડીઆ

દાદીભાઈ નોશવાળજી.

હીરજી જીવજી (રિડીમળી).

ગોગામ મનજી જીવજી (રિડીમળી).

અંદીઆરઓ.

શાપુરજી બહુમનજી શેક.

દરતૂ કાવડજી પેમતનજી. ૨

ગોગામજી નાનાભાઈ શેક.

રોશનજી કામજી.

કાવડજી ભીખાજી.

રોશનજી કમલજી (લશકરી).

તાં ૧ લી જાનેવારી ૧૭૮૭ ને દિને હુએ થકી
કરી આપીએ. ૩

(શકી) આર. એચ. બોડામે—ગવરનર.

૧ આએ મદરની જમાપરજ હાજર “પેરકે પ્રેસ
કપની” ના પ્રેસી આવીલાઈ

[સુબધના બાહાર સરે પદ].

૨ આએ નામ કદમી ટોળાના દરતૂ (સુકક)
કાઠિય રસતમ જલાલજી હશે, અને કસમે જુલમી
રસતમજીને કેમલે પેસતનજી કરી લખાયું હોય એવું
અમારો ધોષ છે, શામલ આએ નામનો કીર્ત દરતૂ
સુબધના થઈ ગયો હોય એવું જાણવા આજુ નથી

૩ બોધાએ પત્રચત શરે ૬૭

, તાં ૨૬ મી જાનેવારી.

ફાઈ ૨૦ માઈ ૮ (સેં) ૧૧૫૬ યજ્ઞજરતી.

મશણ—દરતૂ જમશેદજી જમાપરજ આવા—

હમર વર્ષ ૫૫) નવસારીવાલા દરતૂ જમાપર આશાના
ખીલ દીકરા. એવજીને ઈં ૨૦ ૧૭૫૩ માં પોતાના
બાપનાં મળથી નવસારીના ત્રિજા દરતૂની જગા મળી
હતી. એવજી પોતાના બાપના હાથ હેકપ અવરતા, પેહ-
લવી, તથા ફારમીનો પુત્ર રીતે અબીઆસ કીલો હતો.
ઈં ૨૦ ૧૭૬૦ ના કીરમનગ માસમાં જોન આકવીટલ
કે, પેરેડ નવસારી ખાતે નીચ ગણનાં ક્રેતાખતે માટે
એવજીની મુનાકાતે મદો હતો, અને એવજી જેડે ઉકાક
કયાક મુની પેહલવી તથા ફારસીમાં વાંતો કીરી હતી.
ઈં ૨૦ ૧૭૮૧ માં એવજી સુબધ મદે આવા
હતા, અને ત્યાં એમને માલુ માન મલ્યું હતું. એવજી
ફારસી બેલો, ગઢ્ઠો, લશેરની “દીવાને જમશેદ” નામની
કેતાખ, તથા પાંચ અને છ મીશગની બે “મુખમમ”
અને ત્રણ “મુમમ” લખીછે.

તાં ૧૫ મી માગમ.

આજ દિને સુબધના ગવરનર આર. એચ. બોડામે
પાગસી શેક પેસતનજી બહુમનજી વાડીઆને પોતાની
મહી સુબધના એક પરવાના આપયો કે તેવજી એક
બોડાની ફાઈલ મુબદલા વાપડવી, અને કોઠાબી
ધણીએ કાઠમી કાગલુગ તેવજીને તે વાપડવામાં હક
કરી નહિ. ૪

તાં ૧૬ મી માગમ.

આજ દિને સુબધના ગવરનર આર. એચ. બોડામે
પાગસી પચાતના મુખ્ય આકાબશે કાવર નાનાભાઈ
બેહરામજી બનાજી તથા શેક દાદીભાઈ નોશવાળજી ઉપર
એક પત્ર લખી જાણાવ્યું કે પચાતે મને જે ૨૪ નામ
લખી મોકલ્યા તેમાંથી ૧૨ નામ સુઠી કાઢીને તેઓની
કમીટી ભરવાની હું તમોને શ્રદા આપું છું, અને તમોએ
અજીમન મેલવી આએ માગ પત્રની ખીલા મળેને

૪ આ પરવાનાની ગવરનરની સહીની અસલ
નકલ તરફુષ શેક મનજેરજી પેસતનજી વાડીઆએ અપોને
દેખાડી હતી, તે પરથી નીચની નકલ બિતારીછે—

Be it known—That Pastores Bonamy merchant
having requested of me to grant him the indulgence
of using a Phacton* I have accordingly granted his Re-
quest and no person on any consideration whatever
may impose or molest him on this Account Given
under my Hand in Bombay this Fifteenth day of
March 1787

(Signed) R. H. BODDAM

* One Horse Chaise

જાહેર કરી, અને તમારે તમારા રોજાના કપડા પ્રમાણે બધાને મરજી મનાઈ કરવો, તથા કોઈની સાચા સાચા વગ માગી નહિ.

તા. ૧૮ મી મેએ.

કાન ૬ માઈ ૮ (ચે) ૧૧૫૧ વર્ષનારહી.

મશુ—આ નરેશનનું કામનું કોર—કિમ વર્ષ (૨૦) એવનું બરમ મેની હોમાવગની રૂપરૂપના વગ પધરી હતા. જરૂરથી નિનઆવનની કિમ્મિ અને તમારીખમાં મિત્ર પ્રણા અમરદા ગણાતા હતા. બરમના જરૂરથીઓના કોરમોને ધર્મની જગણી આપવાને એવણે પોતાની રૂપરૂપમા એક વર્ષ ઉધારેલા હતા.

તા. ૧ થી આગમ.

શા. ૨૬ માઈ ૧૦ (ચે) ૧૧૫૧ વર્ષનારહી.

મશુ—આરિએ તે પેચનનું બરમનું વાડી-વાનાં પેચના મલિઅણી—એવણે તે વખતની મુખાની પારસીની પચામિતના વગ અગમર કોર નાનાભાઈ બેરમનનું જાવના બેરી હતા, તથા મળી જવાલ વગમા મળુ પાયાં હતા. એવણના પુત્રને મોરે એવણના આ લીડરે મં. ૧૭૮૮ માં મુજગ તરફથી પચારને આ-વના મુમારિના ઉતારને મોરે ઉચ્ચારની પામેના "પારડી" ગામમાં એક ધર્મશા ના બધારી હતા.

તા. ૧૪ મી આગમ.

શા. ૭ માઈ ૧૨ (ચે) ૧૧૫૧ વર્ષનારહી

મશુ—ધનનું મનનું કામનું કોર—કિમ વર્ષ (૨૫) મુજગના એક મોર આપાડી. વાહણવારી, જાગીદાર, તથા ત્યાંના કરમી પચાના વગ આગેલા એવણ મુજ.

૭ આ વખતની નજી મિત્રએ જનમનના સેરે રરક ને જાન્ય કીડી તે સમયની અતરે મોકલે છે —

KANARAT BEMAN
BANDHAR NAGARWARR,
I have within the power of the following copy
of the will of the late of Twenty four years of
age and of the late of Twenty of the same
Cast. You will make the same known in Court
and will make it to be applied to the Court of
your Court. If you are to be in all parties, we have
from the Court of the Court.

I am

Very faithfully and obediently
(Signed) B. H. DODDAR

For me, March 10th 1851

૭ મરુપ મુજ કીડીઅનું જાવ, તથા એક કોરમાઈ મોરમનું મુજની આપના કાકા, તથા એક કોરનીવર કાકાના મુજના જાવના આપના

તમા ક મુજ કોરમા મરદારની આગ, તેમજ પોતાને લીધાને મીલ તથા મુખા આતેના મોરે આપા કરતા હતા. આ મોરે એવણનાં વણક મરુની વાહણે તથા બનેઆએ હતા. મુજ મોરેથી કરમી, મેરમનાડીઓની મોરી તરફથી આ એવણ કરમીઓની તરફના વગ આ-ગેલા હતા, તથા જરૂરથી એક (૫૬૪૦૫ મુજ) કોરમ રમન જવા ને તેમની મગારી કોર આતે પે.તાને આરે મોકલા હતા. મુખામી વણ દરે મં. ૧૭૮૦ માં એવણે આની કરમી રોજાને પાદો નાખ્યો હતો.

તા. ૩૧ મી અગેસ્ટ

શા. ૨૦ માઈ ૧ (ચે) ૧૧૫૧ વર્ષનારહી.

મશુ—જાવના મેરમનું બનાનું—કિમ વર્ષ (૨૨) મોરે મેરમનું બનાનું લીમનના નિલ કીડા. એવણ પોતાના આપની "બનાનું લીમન" ના નામથી આ નરી પેડીના પોતાના બાદમો તથા પિત્રામો માથે બાવવા હતા તે પેડીની તરફથી આપારને અર્થે એવ-ણ દરે મં. ૧૭૮૫ થી તે ૧૭૭૩ વગણુ આંના આતે રહેતા હતા, અને ત્યાંના મગમર મર જાવ કોરથી માથે એવણને મળી પીડાનું તથા મનન થયે હતો. આ કોરથી એવણની મળુ પેડીને જાનાં એવણનું નામ "કોરકીર" કરી મગમના આપુ કર.

તા. ૧૭ મી ડીસેમ્બર.

શા. ૭ માઈ ૩ (ચે) ૧૧૫૧ વર્ષનારહી

મશુ—પચા કોરકીર મેરમોનનું—કિમ વર્ષ (૨૫) એવણ અગેના એક મોકલે તથા આગાર મોરે હોવાથી તે પેચની પામી પચાએના એક અધિવારી તરફ એવણે મોકલે કીડા હતા

ઈં સં ૧૭૮૮

તા. ૧૪ મી જાન્યુઆરી.

શા. ૬ માઈ ૪ (ચે) ૧૧૫૦ વર્ષનારહી

મશુ—કામનું કોરનું મોર—કિમ વર્ષ (૧૦) એક કોરમાઈ મુજમાઈ કોરની વગ કીડા મેરમ

૭ આ આગમ કોરકીર કોર કોર મેરમ મુજ કોરકીર તરીકા મુજ આ આગમ એક કોરકીર મુજ પચારી કરી, લેખને તે વિરે કોરકીર કોરકીર મુજ કોરકીર કરી.

૪ એક કોરકીર જાવના કોરકીર કોરકીર એવણ પારકીઓના જાવના એક કોરકીર ને મી અગેસ્ટ તેવ-ણના વગ

ઈ ૨૦ ૧૭૫૮ માં પોતાના બાપના મરણ પછી તેમનાં કુનેડાં ઈરિ ઈડીઆ કંપનીના અમલદારોને તથા મરદખાતાને મરજમ પોહવાડવાનાં કારણોમા પોતાના કાઠાઓની માથે માલિક થયા હતા. તે બાદ ઈ ૨૦ ૧૭૭૧ મ. મર્ચ બાગાઓ હીરાખ નકી કરી છુટા પડ્યા હતા. એવણુના એક દીકરા ચોરાણજી નામે હતા, કે તેમના મરણ પછી એવણુની એવાદ ખતમ થાયે.

તા ૦ ૭ મી જુલાઈ.

રોજ ૩૦ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૫૭ યજ્ઞજ્ઞાદી.

મરણ—મોની માણેજી કાઠેજી—ઉમર વર્ષ ૬૦ મુરતવાઝા મોદી કાઠેજી લીમજીના વડા દીકરા. એવણુ ઈ ૨૦ ૧૭૮૨ માં પોતાના બાપના મરણુથી તેમની જગાએ મુરતવા પારસીઓના વડા અધ્યક્ષ રહ્યા હતા. મુરતવા ઇંગ્લેજ કાઠીમા એવણુના હક ઉપર કાઈ તગપ મરાપાથી ઈ ૨૦ ૧૭૮૬ માં એવણુ પોતાના બાઈ શેઠ કાશીભાઈ માથે મુબઈમાં ગવરનરની હજુમા તેની ફરીવાદ ચુલગવાને આપ્યા હતા. જે ઉપરથી અતરેના ગવરનર બાકામે મુરતવા ચીફ મી ૦ કામચ રૂએ ઉપર એજ માલની તા ૦ ૧ હી ડીસેમ્બર પોતાને હાથે એક પત્ર ૧ બખી એમે બધે બાઈએને મરકા તરફથી હમિશની માફક મદદ કરવાને તદ્દા તેઓના કામમા કોઈની નવા બહીને વચે નહિ આવવા દેવાને બરાબર કીની હતી.

તા ૦ ૨૮ મી જુલાઈ.

રોજ ૨૧ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૫૭ યજ્ઞજ્ઞાદી.

મરણ—તાનાભાઈ બેઠરાંમજી દાવડ—ઉમર વર્ષ ૭૦ જે બેઠરાંમજી બતાજી લીમજીના વડા દીકરા. એવણુ ઈ ૨૦ ૧૭૫૩ માં પોતાના બાપના મરણુબાદ તેમની "બતાજી લીમજી" ના નામથી ચાલતી પેહડીની

૧ આ પત્રની નકલ મુરતવાલા ખાનખાદર મોદી રૂસતમજી મરડેજીએ "પારસી લા કમીશન" ના રીપોર્ટની સેવરે કહેલી મીનીટમા ચર્ચ ૨૫ થે નીચે મુજબ છપાએલી છે—

To Thomas Day Esq

Chief of Surut

Sir,—Mananchjee Moody and his brother now return to Surut, having happily finished their business here. As the Moody's family are ancient servants to the Honorable Comp any, and depend upon on their Factory at Surut, you will please to give them every assistance, in your power, that their business may go on as usual, and that no new people whatever may be permitted to interfere in their just and established rights.

I am Sir

Your most obedient humble servant

(Signed) R. H. BODMAN.

Bombay, 6th December 1784.

પોતાના કાઠાઓ માથે મકીવટ અદાવતા હતા. તે પછી ઈ ૨૦ ૧૭૭૫ માં વડા કાઠા જેઠ માણેજી બતાજીનાં મરણ બાદ એવણુ તે પેહડીના વડા બાગ્યા થયા હતા. તે વેળાની મશીઆમસ દર, ફેલ, અને ધિસનની બહુમતી બાપાની પેહડીના એવણુ ઈ ૨૦ ૧૭૭૫ થી દલાલ થયા હતા, તથા તે પછી તા ૦ ૧ હી જાનવારી ૧૭૮૦ થી તે પેહડીમા એવણુના રૂબીએ ડોલ આને બાગ કીધો હતો. આથી મુબઈમા ઇંગ્લેજ બાપાની પેહડીના પારસી દલાલ તરીકે પેહલ પેહલા એવણુ ગણાયે, બરખના નવાખની અતરેની આડતનુ કામ પણ એવણુનીજ પેહડીને હસ્તક હતું. તે વેળાની મુબઈની પારસી પચાતના એવણુ, "દાવડ" અથવા વડા અધ્યક્ષ હતા, કે તેથી આજમુધી એવણુનુ કુટુંબ પણ એજ અધ્યક્ષી ઝોળખાએડે.

તા ૦ ૧૦ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧ માઈ ૩ (ચિં) ૧૧૫૮ યજ્ઞજ્ઞાદી.

આજ ડીને જેઠ લલજી ચોગામજી લાકડાવાલાએ વચાઈ મધે મુગમતથી પગરચેતે આવતા મુમ્તાઝીના ઉતાગને માટે એક ધર્મશાલા બધાવી તે ઝાલો સુધી હતી.

આએ વર્ષમા કપીઆણી મધે મુબઈવાલાં શેઠ એદલજી બેઠરાંમજી મોદીએ એક દરેજેદર બધાવી પરકાવી હતી.

આએ વર્ષમા જેઠ પેશતતજી બહમતજી વાડીઆએ ઉદવાગની પાનેનાં પારડી ગામમા એક ધર્મશાલા મુગમતથી પગરચેતે આવતા મુમ્તાઝીના ઉતાગને માટે પોતાના પેહડીનાગના ધણિઆણી બાઈ આઈમાએ તે

૨ "આએ ધર્મશાલાની અદર મુમ્તાઝીને કામ આવે તેના તમનાના પુરના વાસજો વીઝેરે મેલાવીને તેઓની મદદર માટે એક મુમ્તાઝીને પારસીએ બાકરીએ શરજો હતો તે પરમાણીક પારસીને આપણી તરફના ઘણા શાહેમા એદલ હજીઆને નામે આપખતા હતા."

[મુબઈના બ.હા. સર ૧૨૧]

૩ એ દરેજેદરમા અતશદાદગાંડ તખતનશીન કરેલાં. એનો પરકાવાનો ફાકડો વાર ખાલખ પડતો નથી, પણ બેજણ વર્ષ એ દરેજેદરવાલા એ. દારામજી હતાર રૂસતમજી સંભાળીને વેવધી આપયુ છે એની આગાખન એજ નજીવર એક ઘણો પુરાણી દરેજેદર હતી, પણ તે બીજામાર હાલતમા આઆથી આ દરેજેદર બધાવી હતી એ દરેજેદર બધાવનાર શેઠ એદલજી બેઠરાંમજી મોદી, બાઈ ચાલકાબાઈ તે મરકુખ વાડીઆજી શેઠ ભગીરથ નધરવાનજીની બેઠીના મખાવા થાયે

શ્રેષ્ઠ તાનાબાઈ પેહરામજી દારનાં ઘિકીની નક્કિયતે બધાની હતી. ૨

ઈં ૨૦ ૧૭૯૮.

તાં ૫ મી આપરેલ.

શન ૨૭ માં ૬ (યેં) ૧૧૫૮ યજ્ઞદત્તરઘી.

મરણ—ભાણેજી દાદજી ગાંધી—એવણ પ્રથમના પોતાના બાપની ગાંધી કુશન ચનાવતા હતા તે પછી બાપના મરણ બાદ પોતાના બાપભાઈ સાથે કોરતાઓ યરથી મુખથી બાનતું કરીયાણું મગાવી તેનો વ્યાપાર કરતા માડ્યો હતો.

તાં ૧૭ મી આપરેલ.

શન ૬ માં ૮ (કે) ૧૧૫૮ યજ્ઞદત્તરઘી.

મરણ—રેતનજી શ્રેષ્ઠ મનજીશ્રેષ્ઠ—ઉમર વર્ષ (૧) સુગતાના એક ધનજીશ્રેષ્ઠ મનજીશ્રેષ્ઠના નાથના બાઈ એવણ પોતાના બાઈની સાથે મુખથી, સીન, બગેરેના મોટા બાપા ચનાવતા હતા. મુરત મારુની કદમી એક નગાહીઓની મોટી તકરારમાં મોરણે પણ પોતાના બાઈની સાથે કરમીઓની તરફથી ધણે બાગ લીધો હતો.

૨ આ વર્ષેશ્રેષ્ઠા હામના તરફ ખીસનાર હાજતમ આવી પડી, અને તે કેમણે કેડે કે ગાણેએ બાંધે માપધારી વીસાથો લેઈ એને ખાટે શેઠ દાદાબાઈ પંચતલ વાડીઆ કેડે કે તે બાઈ આઈમાઓની વરસી હોત બોલી મુખી હતી, અને તે હોત ૩૦ ૨ મી ૨૩ હજારેના ખરમ થયો હતો.

૨ એવણના બાપ દાદજી હવાલ ગાંધી અનેરે આવીની કુશન ચનાવતા હતા એવણના વજા બાઈ શેઠ હવાલ દાદજી ગાંધી (તે શેઠ હોનચાકર દાદાબાઈ ગાંધીના બપાવો) તથા બીજા બાઈ શેઠ ચેચાબાઈ દાદજી ગાંધી એવણની સાથેનું કરીયાણાના વ્યાપારમાં શરૂ થયેલ હતા એઓ સધાઓ તે વખતે અનેરેના બહીના રેકવાનીઓ હતા. શેઠ મણિજીના મરણ બાદ તેવણના વીધવા બાઈ મણિજીવડુ તથા શેઠ ચેચાબાઈના દીકરા શેઠ ડોરનજી ચેચાબાઈ ગાંધી તથા શેઠ હવાલ દાદજી ગાંધીએ પોતાના બાપની સ્વચક્રમાત્ર વેહની લેવા માટે તાં ૧૮ મી ડીસેમ્બર ૧૭૮૮ ને દીને શેઠ જહનજી લવજ વાડીઆ તથા શેઠ દાદાબાઈ જગચેદજી ગાંધી-આને લવાઈ કેડ્યા હતા પણ એ પછી તેઓ બધે સારેમાં ટુંક પડતા મરણ પામવાથી તેઓના વારસે શેઠ પંચતલ જહનજી વાડીઆ તથા શેઠ મિહરાજી જગચેદજી ગાંધીઓએ સધળા વારસેને જરામર વેહ-ચી કરી આપી હતી.

૩ મુખધવાવા મરુજી શેઠ ડોરનજી અસવધ્યા-રજી મોતીવાડાના બપાવો.

એવણ પોતાના વખતમાં પેહરની તથા દારસી આવીથી ચિખેલા હતા, અને જરૂરોતરી મળત્યેને લગતી કોતાઓને એક મારો સમજ પોતા પાસે કીધો હતો.

તાં ૨૪ મી જુન.

શન ૧૭ માં ૬ (યેં) ૧૧૫૮ યજ્ઞદત્તરઘી.

મરણ—દોગામજી નાહનજીગાંધી—ઉમર વર્ષ (૨૫) શેઠ નાહનજી નચરવાનજી કીશજીના પાપમ. દીકરા. એવણ પોતાના જરથી શેઠ દોગામજી મનચેજી રેડી-મગીની તરફથી તેમના વ્યાપારને માટે સીન વાહણું “મુશરવી” મા જતા હતા, અને ગરતામાં પેશાનું તરફ ડુબી ગયા હતા.

તાં ૨૦ મી આગસ્ટ.

શન ૧૮ માં ૧૧ (યેં) ૧૧૫૮ યજ્ઞદત્તરઘી.

મરણ—નચરવાનજી દાદાબાઈ મોદી—ઉમર વર્ષ (૫૬) શેઠ દાદાબાઈ જમચેદજી હોરજી મોદીના દીકરા એવણ ઈં ૨૦ ૧૭૫૦ ને આમરે સુગતથી આનરે આવી પોતાના પિતાશ્રેષ્ઠ શેઠ વેકગમજી તથા બીજા જમન-મજી મોદી સાથે ગમતા મોટા વ્યાપાર કરતા હતા તે વેગાની આનરેની ધારમી પચાતના એવણ એક અધા-બજા હોવા હતા. એવણની નક્કિયતે એવણના વીરવા બાઈ નાનખાતએ ઈં ૨૦ ૧૭૬૦ મા કબીઆણી મરે એક દોગામજી બધાણુ હતું.

તાં ૧૬ મી નવેમ્બર.

શન ૭ માં ૨ (યેં) ૧૧૫૬ યજ્ઞદત્તરઘી.

મરણ—હમાબાઈ તે બહનજી લવજ વાડી-યાના ધણિઆણી—એવણ તે વખતે પામી બાનુઓમાં એક વખવાના ધણી, તથા માદમીક દીકમીઓના મામે તરફે મરુદ્દર હતા. એવણના પુત્રને માટે એવણના દીકરા શેઠ પંચતલજી જહનજી વાડીઆએ ચોપાડીના ડુગા હજા દોખમાં આનવ જવાનો મરો કે ને ધણી ખીકર હાજતમા હોવાને જોવાની ઉપજનવાને માટે મીચી-ડીઓ બધાની હતી.

ઈં ૨૦ ૧૭૯૦.

તાં ૬ થી ગામ.

આજ દીને શ્રી કનવાન મરે મુખાની વ્યાપારી યોના આડગીઆઓએ ત્યાંના દરિદ્ર ધીઓ કપમીના

૪ શેઠ દોગામજી મનચેરજી નાહનજીગાંધીના કાકા

૫ મુખધવાવા પ્રખ્યાત શેઠ દાદાબાઈ નચરવાનજી મોદીના બાપ.

આડતીઆ મીં ૦૧૧ હેરીમનને એક અગ્રણ કીની હતી કે "હકિરડ". નામના "હાગ મરચટ" ઉપર તેઓના મુબબના આડતીઆઓએ એકલેલા રેના નાણાંની મોટી રકમોએ તે તે આપી શકતા નથી, અને તે માટે તેણે અમોને તે મુકામ ત્રણ હફતે આપવાને જણાવ્યું હતું, પણ તેમણી તે આપી શકશે નહિ, અને મકાડિમા નાંથી ગયો, માટે હવે અમે શું કર્યું? અમોને મુબબ ખાતેના અમારા આડતીઆઓ તરફથી મળે છેકમોએ કે અમર સીનાઓ સાથે કાઢવિની વાધા પડેતા તેઓની સાથે એક-દમ મજબૂત વિમારો લેવા નહિ, પણ નામદાર કપળી મરકારના આડતીઆની પેઠલા સનાહ લેવી તેટલા માટે અમે તમારી મસાહ માનીએ છીએ કે આએ કામમા "નાંડરીદ" ની કોરડમા જરૂરએ કે નહિ? આ અગ્રણ ઉપર ત્રણ મુજબમત તથા નીચના આ પારસીઓએ સહીઓ કીની હતી.

એકમણ બહમનજી (એલકાકા).
મનચેરજી હોગમજી કોવાહ.
નચરવાનજી ભીખાજી (ચીનાઈ)
મનચેરજી નચરજી.

તાં ૨૫ મી આપરેલ.

રેલ ૧૭ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૫૯ વચ્ચરડી.

મરણ—બહમનજી લવજી વાડીઆ—ઉમર વર્ષ ૭૬) શેક લવજી નચરવાનજી વાડીઆના નાથકા દીકરા. એવણુ પોતાના બાપની સાથેના મુબબની ગેદીમાં નહ-નપણથી મુકેલા હતા, અને ઈ ૨૦ ૧૭૭૮ મા બાપના મરણ પછી એવણુને પોતાના વડા બાઈ શેક માણેકજીના હાથ હેકપ બીજા "મારકા બીનડ" ની જગા મળી હતી. વાહણુ બાપવાના દુબરમાં એવણુ પણુ પોતાના બાપ તથા બાઈની માફક બખરદાર હુવાથી ઈ ૨૦ ૧૭૭૯ મા હંગવાડી "કોરડ-ચાંક-કાચેરકટરો" એ એવણુને શાખાસી લખી મોકલી હતી. ઈ ૨૦ ૧૭૮૩ મા એણે બે વે બાકચિતિ મુબબની મરકારે પડેલ તરક (૮૦) સુડા બાત ઉપર તેટલી જગત બેટ આવી હતી, તથા અનરેની બાગના કમુનડર ઈન-ચીફ મર એકગડ હપુજસે એજ વર્ષમા એઓને એક સેનાનો આદ ધટના લેખ સાથે બખરેલ કીધા હતા. એવણે તથા એવણુના બાકચે સથળાં મળી ૨૬) નવા બાગકો મરકારને માટે બાધ્યા હતા, તથા ધણુકોની મગમત કીરી હતી. તે વખતની મુબબની પાગમીની ૫ આતના એવણુ એક મુખ્ય અકાબ હતા.

૨ એ અમરજી નકલ શેક દાદાબાઈ પેશનજી વાડીઆ પાસેથી અમોને મળી હતી

તાં ૫ મી ડીસેમ્બર,
રેલ ૨૬ માઈ ૨ (ચિં) ૧૧૬૦ વચ્ચરડી.

આજ દિને શેક માણેકજી હોગમજી મરકારે જોષાતી મને પોતાની વાડીમાં આતથ આદરનની એક દરેમર બધાથી પરકાવી હતી.

તાં ૨૬ મી ડીસેમ્બર.

આજ દિને મુબબના મુખ્ય હિડુ તથા મરકારી વ્યાપારીઓએ અતરેના એક આગલા જણીતો વ્યાપારી મીં ૦૩૧૩ રકાર, કે જે હાલમાં હંગવાડ ખાતે હતો તેની ઉપર એક લેગો પત્ર લખી જણાવ્યું હતું કે અતરે મીં ૦ આનડરમન નામના કોઈ અમરદારને "ટુપુડી-ચાંક-ચોલીચ" ના એકલાપ મરકારે નેમ્પોએ, તેની સાથ મલણુ અમોને ઘણી વાધા ભરી બાગેએ, થમમ જવારે તે કેવળી મેહમમાં "ક્રમીડ" હતા ત્યારે તેણે ફટકાક શાગ માણસોની બાપડીઓ સાથે મેરમલકાઈ ભરી સાથ ચકાવી હતી, તે અને એનીજ ખીજ તેની આડી વર્તણુ-કેને માટે અમાએ મજકૂર તેની નેમનૂકની સામે ગઈ તાં ૨૪ મી નવેમ્બર ૧૭૮૦ ને દિને નામદાર બચનગને એક અગ્રણ કીવી હતી, પણ તે પર તે નામદાર કર્ણુ બાત આપ્યા વગર પાછી ફેરવાથી અમોનેતો કિરો ભવ બાગેએ, કે તેના એકલા સાથે અમોને જણુક કામ પડવાથી, તે અમરધા અમા રીયત ઉપર વધારે જુલમ કર્યો. તેટલા માટે અમાએ મજકૂર અગ્રણની એક નકલ તથા તે પાછી ફેરવાને જવાબ તમારી ઉપર આએ પત્ર સાથે ખીડયોએ કે જે તમારી નેક નજમમાં દરથત લાગેતા તે નામદાર "કોરડ-ચાંક-કાચેરકટરો" આગલ રજુ કર્ણે આ કાગલ ઉપર પાચ હિડુ તથા નીચલા પારસી વ્યાપારીઓની મહીઓએ—

દાદીબાઈ નોચરવાનજી.
મેચતનજી બહમનજી વાડીઆ.
કાંમજી નાનાબાઈ ઘવર.
નચરવાનજી માણેકજી વાડીઆ.

આએ વર્ષમા કપીઆમી મને મુબબવાલા બાઈ નવાજબાઈતે મરકુમ શેક નચરવાનજી દાદાબાઈ ગાદીનાં

૨ મુબબના બાકાર સરે ૩૭૮. આ જગો પરના આદરને એવણુના દીકરા શેક ખરેદેલ માણેકજી સરાઈ તાં ૨૬ મી નવેમ્બર ૧૮૧૬ ને દિને કાંટના પોતાનાં રેલવાના ઘરની પછપાડે લાવી તપાનચીન કીધા હતા, જ્યાં આજ લગણુ તે જોણુછે

૩ આ કાગલની નકલ શેક દાદાબાઈ પેશનજી વાડીઆ પાસેથી અમોને મળી હતી

વીધવાએ પોતાના પ્વાર્વદની નહિએતે એક દોષમુ' બધાવી પગાણુ હતુ. ૨

આએ વર્ષામાં એક પેવતનજ બદમનજ વાડીઆએ પોતાના માતાજી બુધ્દિ હમાપાઈ તે સુગતવાયા એક પતનજ બુધ્દિ હતુજ મેહવાનાં દીકરી કે જેવણુ તાં ૧૧ મી નરિમપ્પ ૧૭૮૮ ને દીને મણુ પામ્યાં હતા તેવણુની નહિએતે પોતાની દોષમા ઉપા જ્યાના કુંગરનો રસો કે ને ધણે પીકટ હતો તે ઉપર જ્યાને માટે સીહડીઓ બધાવી હતી. તે આગમન રવાનોની પાગન પાવલ્ય જનારાઓથી એક દોષમપર જવાનુ હતુ નહિ. તેમધર્મો અગવડ આ મીડીડીએ બધાવાથી મડી બઈ હતી. ૩

ઈં સં ૧૭૯૧.

તાં ૧૬ મી આપરેલ.

રોજ ૧૧ માહ ૭ (યેં) ૧૧૧૦ યજ્ઞજરદી.

મરણ—હીરાજી મતનજ પટેલ—ઉમર વર્ષ ૭૫) એણુ ભજ્યની જરથોસ્તી અજુમનના યુષ્મ પટેલ એણે ધગગુ ટકા ચુકવતા હતા. કપીયાને લગતી ભજ્યની મોટી તકરારમાં એણે જરથોસ્તીમાં મમા-ધની ગાખ્યાને ધણી કાનજ દેખાડી હતી

તાં ૨૬ મી આપરેલ.

મવંત ૧૮૪૭ ના, રોજ ૨૧ માહ ૭

આજ દીને મુબહતા શમલત પથરીઓ, તથા અશંયુમ અને વગર અશંયુમના તમામ ગોળેદાએ એક લેખ કીવો હતો તેમાં તેઓ લખેલેકે અંગેએ ગોવેદજણુ ૪ નામે આં જમથેલજી પુરથેલજી વાગ, આં માણે-કજી મુખાજી પાવરી, આં જમથેલજી રસતમજી ઘજ,

૨ આ દોષમપર કરસી તખી મારેલી બહિ હેવાથી તેના વરહાયાને લાકડા વાર ગાવન પડતો નથી, પણ બેપણુ વર્ષ એવણુના એક હયાત મેથી વાઈ બાણે-કનાઈ તે મરહુમ એક જાગીરજી નયારવાનજી વાડીઆના વીધવાની શરહતથી તેમના પથરી એં રરફનજી જરજો-રજ વાજાએ જેલવી આપણુ છે એની આગમનજી એક ધણુ જીવ દોષમુ જાન કડીઆલીના જોણુ છે, અને બીજા એક ઈટના બાધેલા દોષમાની પડી બાગેવી નિશાન ગાવન પડે છે

૩ સુરતના આગળા બહીતા થેડીયાએ દીનચાહલ તથા મનચેરજી એવજી ધનજી જેહવાના બધાવા

૪ આ સીહીડીએ ન હાવવા વર થયવા ૩૦ ૧૭૦૦) ના જરમને આકડે મરહુમ એક મનચેરજી પેથતનજ પાડીઆ પાસે હતો એ પછીતો વ્યવાર નવાર એ સીહી-ડીએના પ આત તરથી પછી રેરરર કરવામાં આવ્યો હતો.

તથા આં ફગમજી મનચેરજી રાનજી, એએને આગળ પાડીને નવસારીથી અજુમન, તથા દરતૂર ચાણે, તથા રેશાઈજીના ફરમાનથી વરસીએ અને તીર ગદીનનું કામ મુબહતા કરાવ્યુ છે. આ લેખપા

આં કાવચજી બચાજી, આં ફગમજી બદમનજી, આં એલજી ફગમજી, આં હારમજી કોહીદાર, આં શેશવજી ફગમજી, આં દોરાબજી હારમજી રાનજી, આં ભીખાજી હારમજી સુજ, આં જેહરા-મજી નવરિજી કાવરક, આં પુરથેલજી માણેકજી વાજા, આં ફગમજી દોરાબજી મુથા, આં માણેકજી જમથે-લજી પાવરી, વગેરે ખીજ ૨૨ ગોળેદાની સીહીઓ, ૪

તાં ૩ જી જુન.

રોજ ૨૧ માહ ૬ (કો) ૧૧૧૦ યજ્ઞજરદી.

મરણ—પરજોરજી જોરાબજી મેહરમ દખાન—ઉમર વર્ષ ૭૪) સુરતવાના એક જોગાબજી કાવચજી નેકશામતખાનના વડા દીકરા. એવણુના બાપે દીક્રી-ના નાહનજીહના ધડીઆઓ સમારી આપ્યાથી તેણે પ્રથમ ચઈ તેમને તથા તેમના બે છોકરાઓને એવ-કાળે આપ્યા હતા, તેમાં એવણુને "મેહરમ દખાન" એણે "કુલાથી વધેલો" એરો ખોળાવ મળ્યો હતો ઈં મં ૧૭૭૨ મા આપના મરણપદ એવણુ તથા એવણુના નાધસ ભાઈ એક પેવતનજી તાલિયારખાન ગાયમા ફેશમ, કાપડ, વગેરેનો વ્યાપાર તથા પોતાના આપને મંપેની જા-ગીરની બીજવતો ચલાવતા હતા. તે ઉપરાંત ઈં સં ૧૭૭૫ થીતે ૧૭૮૦ સુધી પાંચ વર્ષને કાગે મીં જમર નામના કોઈ ધ જેજ અમનદાર પાસેથી "દીખા" પગાણુ લીધુ હતુ. એણુને આપની જાગીર તથા તેમના કુ-જના ઈનરેવાના એધા ઉપરાંત ઈં મં ૧૭૮૭ મા બોજવાડ, કંદાદ, અને વાલોદ, ગામોની માનતમારી મગક તરફથી મળી હતી.

તાં ૧૦ મી જુનઈ

રોજ ૩ માહ ૧૦ (યેં) ૧૧૧૦ યજ્ઞજરદી

મરણ—કાદશજી મનજીવગા—ઉમર વર્ષ ૫૫) સુગતના એક જાણીતો પારસી આચારી. એવણુ ઈં મં ૧૭૫૧ મા બગવા બદરેથી સુગતના આવી કાપડ, રૂથમ,

૪ એં જમથવજી જોરાબજી દરતૂર મેહરજી રાણા વાજાએ નવસારીના પટેલા દરતૂર મેહરજી રાણા કિતા-બખાનાના ગેલેવી જુના તેખાના ચાંચરની હાપની લખેલી જોખડી સરે ૮૭

૫ સુરતવાના કાકર માણેકજી અખાજીના બધાવા

ना नाम्नी आतली व्यापारी पेढीपर जायना हाथ हेऊन
अमराजोगीमा पेढीवा होता, तथा तेज पेढीना अमरा
येढीवा कुन्ते पुरा लक्ष्मी आया होता.

୧୦ ଅଠ ୧୭୯୩.

તા. ૨૬ મી ફેબ્રુઆરી,

આજ દિને સુભાષી મુકામ તરફથી તેમના
ચેફરરી મીઠી વીલ્લમ પેળાની મરી ચાલેના એક કથિરે
બાહ્ય પડ્યો હતો. તેમ જોતજોત આવી હતી કે
• "મુકામને પાછી કામગીરી તરફથી એની કુળિયાદ કમવામાં
આવીર કે આજે ટાપુને રેલના એક પુરેપુરો હિંદુ-
સ્થાનના દેશીઓની ધર્મ મુજબી રીતિઓ તરફ મુકામના
લોકો ને મુકામ ભરી ગતે જોએ કે તેથી તદના હવેથી
દીતે પાસેથીઓના એક હોખમાંની અદર મુકામ, નથી તે
કોમને ધણીજ દયાગીરી, અનવક, અને મોટા ખામખા
પડુ પડુ. તે ઉપરથી નામક આકર્ષિત-પ્રેમીક
અને કોમનીતે તે શખ્તને કહેક આપવાને ધણી વિચા-
રુંકે, અને એના પેશકે કમ તરફ મુકામ મુજબી રીતે
પોતાનો વીરકામ ખાતવાવાને, અને હવેથી ખીજ
કોઈએના થાક ન રી તે માટે જોઈર કે જે કોઈ
આજે મુકામની દુકામ તે દેનારે, દેશીઓના દેહક,
કમરયાન, વગેરેના જો, અથવા ખીજ ધર્મ મુજબી
રિતિઓની આજે આપવેના તે અગર જો નામક કપની
મુકામની નોકરીમાં હવેના તેને ભાષી બાતર કમવામાં
આવે, અથવા જો તે બાતર, હપ રિતિઓનાને
બાતર હવેના તેને ખાતરો દીતી લઈ તેને પુરેપ
પાકે મોકલી રીતે આપવે" ૨

ਪੰਨਾ ੬ ਭੀ ਅਧਿਕਾਰ

ଶାନ୍ତ ଓ ମାହି ଓ (ସିଂ) ୧୯୬୫ ସମ୍ବଲପୁରୀ

મરણ—મરણીય સ્થળ નાકીઆ—કિમ વર્ષ
૧૦) યોગ વચ્ચે વચ્ચેવાળી વાકીઆના વચ્ચે દીકરા.
એવળ તાહતીયીજ પોતાના આપણી માથે મુજાંજી

૧ આ ધર્મરાની એક નકલ શેઠ દાદાભાઈ પંચત-
નજ વાકીઆ પાસેથી આપાને મળીછે, અને તે અતરે
સદાશરી ઊતારવી પામ્મની વારસે દેવે:-

A PROCLAMATION

When it has been reported to Government by the East of Persia that a European inhabitant of this Land, who, rent of that land who has been taken from the people, is now the ruler of the nation, the State of India, that it is entered one of the reasons for their death to the great distress, inconvenience, and expense of the said East, the Acting President in Council has thought it to be a good thing.

પ્રેમીઆ રહેલા હતા, અને ૬૦ મં ૧૭૭૪ માં બાપનાં મલુ પાટી ત્યાંના વડા "કામરૂ પીનડર" થયા હતા, વાહલુ બાપનાના હુજુગા એવલુ મલુ બાપના નેવાયર બાપપરર હોવાથી ૬૦ મં ૧૭૭૧ માં હંજલાડથી "કામરૂ-અર્ધ-કામેરૂકરર" એ એવલુને માટે એક રૂપાંતી રૂઝ તથા શેઆન બેટ કોડથી હતી, ૬૦ મં ૧૭૮૩ માં અવરેના બાગાના કમાનડ-બર્ન-ચીફ મુ એક-વડ હુકુરરે એના બંધે માહચિને એકેકો સોનાના આદ, તથા એક વર્ષમાં મુબઈની મુકારર એનાને ૮૦) મુડા બાબ ઉપરને તેટથી જમીન પરેલ તરફ જાગીર તરફકે વંચરે પરામેટ અપાની હતી, એવલુ તથા એવ-લુના ભાઈએ ચોનાના ઉપરીપણા હેતુ અંધગા મમી રહ નવા બાગકસો અધ્યા હતા, તથા મિલુમાગ મનવારે અને વાહલેન્ગી મગમત કીરી હતી તે વેળાની મુબઈની ધાગમી વચાએતના એવલુ એકે મુખ્ય ચ્યકાબગ હતા.

તા. ૧૬ મી નવેમ્બર.

રૂાજ ૧૧ માહ ૩ (૬૦) ૧૨૬૨ યજ્ઞજડી.

મરણ—દાદાભાઈ જમરોદેસ ગામડીઆ ર—હુમ
વર્ષ ૧૫) એડ જમરોદેસ ભીમજીભાઈ પટેલના વડા
લોકમ એવરો પોતાના બાપના મગ્સુ પછી પોતાના
નાથના ભાઈ શેડ મેદુગમજી આયે મળી "મેદુગમજી
દાદાભાઈની કપત્તી" ના નામથી તેમની દુકાત મળી
મોટા પાયાપર રેડનવાળા ચનાવણ માડમે હતો. ઈંડ મં
૧૯૬૬ આ એવણે પોતાની મળવામળી વાડીમા એક

person blamed to for his improper conduct, and in order to mark in the strongest manner his disapprobation of such unwarrantable proceedings, and to deter others from the commission of like indignities, in future, he hereby craves it to be signified, that whoever bull or tramples themselves on the Temples, Tomb, or religious ceremonies of the Natives, acting under the protection of this Government, will be punished the Honorable Company's servants, if in their employ, or if free merchants, ministers, or others, be adjudged to have defiled their locality, and will be sent to Europe.

By order of the Acting
President in Council
(Signed) WILLIAM PAGE
Secretary

Donlay, Ca. Ue, }
22th February 1792 }

૨ શેઠ આપણ નમસ્કારના થઈના પ્રવાસ
 એવણ પ્રવાસ શેઠ નમસ્કારની બીજાનાથ થઈના સુગતની
 પાસેના "દેવ" ગામનાથી જાં સં ૧૯૨૦ માં મુકામ
 આવા હતા, અને પેઢાપેઢાની ગામની શરૂ વેચામની
 તથા તે પછી વચા વચા વી ગણતી શરૂકામ તથા બીજા
 પગપગ સામણની એક શેઠી દુકાન પાસેની બંધરના
 કાલીકની એવણ તે વખતે આપણા લોકોના શરૂ
 ખાન ધસાવના હતા દેવે એ એવણના પડવા એના અસ-
 લથી "દેવ" ગામના થઈનાથ થઈના હતા

દરમિદા ત્યાંના જમીનોઓના વપરાશને માટે પડખી હતી. તે વેળાની મુબઈની પાસેની પચાએતના એવણ એક અગ્રાબર હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૯૩.

તા ૦ ૧૮ મી એપ્રિલ.

શન ૧૧ માહ ૮ (ચિં) ૧૧૬૨ યલ્દજીવી.

મરણ—બહમણ હોજી મોની—ઉમર વર્ષ ૫૨) શેઠ હોજીમાઈ હજીમાઈ મોનીના નાથના ધીરજા. એવણુ ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૫૬ મા પોતાના આપના મણુ પછી તેમના નામદાર હિંદુ ધર્મીઆ કપડોના અમનદારે તથા લગ્ન આતાને મુલમ પાંદ્યાઓના કયાકોમાં પોતાના કાકાઓની માથે ગાગેલ હતા. તે બાદ ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૭૧ મા નવે ભાગાઓ લીધાબ નકી કરી છુટા પડ્યા હતા, અને એવણે પોતાને લીધાબે જુદા શરબાગ મનાયો હોય. એવણુના એકા દીકરા હજીમાઈ નામે હતા, તેમના મણુ પછી એમની બેસાદ બાબ થઈ

તા ૦ ૨ છ જુલાઈ.

શન ૨૧ માહ ૬ (ચિં) ૧૧૬૨ યલ્દજીવી.

મરણ—રમતમજ દાદાબાઈ નાદરશાહ—ઉમર વર્ષ ૫૫) અતરેના નાદરશાહના આનદાનજ વડવા. એવણુ ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૫૦ મા પોતાના જન્મ વતન નવમ્ના રીધી અતરે આવ્યા હતા, અને એક હોજી હજીમાઈ રીધીમનીની માથે તેમના મેલતા તરફે વેદનનેહતા ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૫૧ મા રીધ ગયા હતા. તે પછી પોતાને લી-મ ને મણીતાર રીધની મરજી કરી મોડે બાવાગ તથા પેઢીની આગતનું કામ કરતા હતા. એવણુનું "દાગવર" નામનું એક મોટું વાહણુ હતું.

તા ૦ ૧૫ મી મુખેમજી

શન ૬ માહ ૮ (ચિં) ૧૧૬૩ યલ્દજીવી.

મરણ—મવજી મણેજી અમેર—ઉમર વર્ષ ૮૧) એક મણેજી લીમજી અમેરના નાથના દીકરા.

૧ મરજી એક નરવાનજ રીનચાહજ ચામેરના બાપના બાપવા એવરના બાવા એક મણેજી લીમજી તથા તેમના વડા દીકરા એક શાપુરજી મણેજી લીમજી ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૩૭ મા મુરતી અતરે આવ્યા હતા એમી બધેના બધા લોકોએ વેરનાર કરાઈ એવે "દોષર" નો હોય. કે જે જિરમી એવણુ કુલ બ આજ સુધી તેજ અદર્શી બોળાએ એવરના મોડીના તથા કવની સરકારને લગતી ઈમારતોને માટે લોકો વેરવાનુ કયાકા એમીને મળુ હતું

એવણે પોતાના આપનો કાપનો બધા મની દર્શકમમાં નાથના બાવા ઉપર વીસાવધી આમાણની એક દુકાન કાઢી હતી. મુકે મુકે તે દુકાનનું કામ વધ્યાથી ઈંગ્લેન્ડ બન-રગા એક મોડી દુકાન ઉઘાડી હતી; તથા ઇંગ્લેન્ડ અને ખિજ બાપારીઓના નાણુ ધીરધાર કરવાના સરારી બધો ખણુ કરતા હતા. એવણુ તે વેળાની મુબઈની પાસેની પચાએતના એક અગ્રાબર હતા.

તા ૦ ૨૭ મી અગ્રાબર.

શન ૧૮ માહ ૧ (ચિં) ૧૧૬૩ યલ્દજીવી.

મરણ—દત્તજી મોરારજી મહેરજી મણીનાર—ઉમર વર્ષ ૫૫) નવસારીવાલા દત્તજી મોરારજી રમતમજ મહેરજી મણીના વડા દીકરા. એવણુને ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૭૬ મા પોતાના આપના મણુ બાદ નવસારીના વડા દત્તજીના એકા મળ્યો હતો.

તા ૦ ૨૭ મી નવમજી.

શન ૬ માહ ૨ (ચિં) ૧૧૬૩ યલ્દજીવી.

મરણ—કેમવર રમતમજ પેરેન—ઉમર વર્ષ ૩૭) એક રમતમજ દત્તજીના પેરેનના નિજ દીકરા. એવણુ પોતાના બાપએ એક કાપરજી તથા દત્તજીના માથે મુબઈ અને થાણુને લગતા મામોની પેરેમાઈના, તેમજ મુબઈનાં મોટાં કંચાકાના કામોના નામિક હતા. તેવેમાએ ઇંગ્લેન્ડ ગયા એવણુ મણી મારી રીતે નિબેમા હતા.

આએ વર્ષમાં વરદાગના ગાયકવાડ માહગાજ આનદાને નમ્રારીના દેશઈ મનચેરજી પુરુષોદજીને ઇંગ્લેન્ડ મુબઈના બાપેઈ રીધ તેમના તથા તેમના કુટુંબના બાપને માટે એક વગાણું કરી આપ્યો હતો.

૨ મુબઈવાલા દત્તજી એવણ તથા એ ૦ બાપ-રજી શોરારજી મહેરજી મણીવાલાના બાપવા

"આ જરવાણાના લખે છે કે—
"તે દેવની લખી પુદતના અમારી મોકરીમાઈ
"તે અને થવાનાર લખી સુરતના વડા મી ૦ શીરીક
"જિવર એક કાગર લખી તેને એવી અરજ કરી છે કે
"આજ નેમ ઈંગ્લેન્ડ સરકારને નામે તને. પરવાલો
"લખી આપશે હો તેમ કાગરખી જીવરખી તમારો
"બાપ કરવા મટે ઇંગ્લેન્ડ સરકારની જમીનગીરી હેલ
"ત્યાંને અમારી બાપરી આપશે અને તમને અમારી
"સરકારના ચકતીવાલા અને આગર નેકર લખવ
"ગણીમે હો તેમની જિવર જીવર મવાવવાના, અથવા
"તમારી મુચના માથે વગર કારણે રકત લેવાના આવશે
"નહી અમારી ગમીર કમુતાતો, અને ઇંગ્લેન્ડ સરકાર
"રની જમીનગીરી હોર ખરડો લખીને તમારો પરગ-
"લખી તર તને પાછા રમે અને તેના મુધાગ પાછા

આએ વર્ષના ચેડ હોરમનનું બહમનનું વાડી-
આએ પરવનો "સોટીરીયાગ" ને મેડવ બધાએ હોય,
કે નેને "લવન કાસ્ટન" કરીને પણ કેહેએ.

આએ વર્ષના મુબધના ઇચેન કલિનરર-આ
પારસીઓને લગતી નીચી નીના આનેની હતી:—

ઈનમુરનસ શોશાઈઝીનાં પારસી ભાગીદારો.

દાદીબાઈ નયરવાનનું.
નયરવાનનું માણેકનું વાડીઆ,
પેશનનું બહમનનું વાડીઆ,
કરામનું નાનાબાઈ દાવર,
કરામનું માણેકનું વાડીઆ,
હોરમનનું બહમનનું વાડીઆ
પારસી વયાપારીઓ.

દાદીબાઈ નયરવાનનું.
હીરનું જીવણનું રૂડીમની,
નયરવાનનું માણેકનું વાડીઆ,
પેશનનું બહમનનું વાડીઆ,
શોરાબનું મનચેરનું રૂડીમની
કરામનું નાનાબાઈ દાવર
દોગબનું કુકુનનું લશકી.
મેકરામનું મોરાબાઈ
બરજોર દોગબનું દાદીબાજોરના.

" મેહનત કરી તમેએ, તમારા જીમણીતમે, તમારા
" કુકુન પરીવારે, અને તમારા કામ નાંચિના દરેક માણે
" ભણીને સ્તોત્ર પાઠ્યો કે તમારી રાને કાઈમી રીતને
" ગોરજનના કસબના આપવે બહી "

[નું દેએકમ પ્રદન ૦ યુ આકે ૪ થી સરે ૧૦૪
નો પાવણ બરજોર દોગબનું મનાણું

આ દેશાઈનને માનકવાક સરકાર સાથે કાઈ વાધો
પડવાથી તેમને આ પરવાનો મેનવવાની શરમ પડી હતી

૬ આ ભગેએ પ્રથમના મી-૦ ઇશાઈરી નામના
ઇંગ્લેન્ડ પ્રદરનો બાગ દેવાથી તે "સોટીરીયાગ" કરી
કેહવાતો હતો એ પછી ચેડ હોરમનનુંએ આ મેકવ
બધાના બાદ એનું નામ "લવન કાસ્ટન" કરી રાખ્યું
હવે એ મેકવ તે વેળાએ જીવજીના તરફથી પ્રુઇપ્રમા,
મુખે, અને મુખેવા શોખ પ્રમાણે બધાએ હોય ઇ-
ચેને વડી પોતાના બહા પીણ તથા ગેલાવકાઓ વિવા
કરતા હતા

The Bombay Directory and Calendar for 1793.
Bombay, printed by Joseph Burne

૭ આ ઇનમુરનસ શોશાઈઝી અનરેના પેકવે
વાંચના ઇંગ્લેન્ડે આપારના પાવરને વીચા હોતારવાને
કાદી હતી, અને તેના દરેક ચોરની કીચત વીચા હવર
રૂપીઆ હતી

ચીન તરફ જનાર આરતીઆ.

રૂમતનું દાદાબાઈ નાદરશાહ.
મેદનનું બહમનનું (મેદનકાકા).

પારસી વાહણવતીઓ.

વાહણનું નામ.	માલિક.	ટણ.
અન	પેશનનું બહમનનું વાડીઆ	૦૪૯
બગવ સનામની	માણેકનું પેશનનું કસોસરના	૦૦
બોમબે	નયરવાનનું માણેકનું વાડીઆ	૫૧૧
કારમચર	મેકરામનું નાનાબાઈ દાવર	૩૧૭
કરામચર	રૂડીમનું દાદાબાઈ નાદરશાહ	૦૦
ગજાવર	કરામનું નાનાબાઈ દાવર	૦૦
હોશી-સેને	પેશનનું બહમનનું વાડીઆ	૦૦
હોરમનનું	કરામનું માણેકનું વાડીઆ	૫૪૩
હોરમની	હીરનું જીવણનું રૂડીમની	૮૨૩
કોંગી ભાર	દાદીબાઈ નયરવાનનું	૧૦૨૮
લવર રૂડીમની	હોરમનનું બહમનનું વાડીઆ	૮૮૩
મોવ દોરક	પેશનનું બહમનનું વાડીઆ	૧૨૫
પરજોરના	દોગબનું રૂડીમનું પડેન	૦૦
સામચે	બરજોર માણેકનું સંશર	૩૮૩
સાવર પારચે	હીરનું જીવણનું રૂડીમની	૬૦૮
શાહ આરદેસર	દાદીબાઈ નયરવાનનું	૮૨૮
શાહ બેદરાબ	નયરવાનનું કારણનું નાનાબાઈ દાવર	૦૦
શાહ મેદાનોર	કારણનું રૂડીમનું પડેન	૭૦૫
શાહ મેદાનોર	શોરાબનું મનચેરનું રૂડીમની	૧૦૪૨
તાલબખા	પેશનનું બહમનનું વાડીઆ	૮૧૫
બુરજોર	બરજોરનું દોગબનું દાદીબાજોરના	૦૦

ઈં સં ૧૭૯૪.

તાં ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી.

શર ૧૮ માં ૫ (ચે) ૧૧૬૩ યાદગરો.

મરણ—હીરનું જીવણનું રૂડીમની—કમા વર્ષ
(૧) એકાદુ ઈં સં ૧૦૨૮ મા પોતાના જન્મ વતન
નયરવાનીથી અગર આપ્યા હતા, તથા પોતાના બાઈઓ
ચેડ મનચેરનું અને રેડકુનનું મી મી આપે આપાગ વતનના
કામના પડ્યા હતા. ઈં સં ૧૦૫૧ મા એકાદુ પેકવ
વેકના પારસી તરફે ચીન ગયવા કેહવાયે, અને ત્યાંના
આપાગનું મેનનાપાગમીઓને મટે ઉપાડવાનું પેકવ માન
એકાદુને ઘરેડે. કેકેડે આ એકાદુ મરણા એવરે
મોટી લેવત મેનની હતી એનલુ પામે "હોરમની"
તથા "ગાવર ગ્રાવર" નામનાં મે મરુડી વાહણે હતા.
જીવણની પારસી ૫ માએવના એવરે એક અકાગ હતા.
એકાદુને ત્યાં કાઈ નર વાગમ નહિ હોવાથી પોતાની
રીકીના લીગ ચેડ જીગીજી નયરવાનનું બનાઇને
પોતાના પાત્રક કીધા હતા.

તાં ૧૩ મી જુનાઈ.

રેન્ ૭ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૬૩ યલ્દજરદી.

મરણ—રતનજી જ્યાજી જીવણજી—ઉમર વર્ષ ૭૪) અતરેના જ્યાજીના કુટુંબનો પાંચો નાખનાર એક જ્યાજી જીવણજીના વડા દીકરા. એવણે ઈં સં ૧૭૪૦ થી લીનામતી આપણી એક માઠી કુકાન ઇંગ્લેન્ડ ખનનારમા જીતી એક્ટરીએટની સાંમે ઉગાડી હતી.

તાં ૧૫ મી જુનાઈ.

રેન્ ૯ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૬૩ યલ્દજરદી.

મરણ—માણેજી દોરાબજી મગફર—ઉમર વર્ષ ૧૧) એક દોરાબજી કાવરજી દાદીબરજોરના ખીજ દીકરા. એવણુ અતરેની મગફરી તરેજીમા વડા મગફરાનાં જોખા પડ હતા, અને ત્યાં ઇંગ્લેન્ડ, વગેરેમા નાણુની ધોગધાર કરવાથી જોડા લોકોમા વગવાલા ઘડ પડ્યા હતા. આથી લોકો એવણને મગફરી આટકીય જોખાપવા લાગા. પછવાડથી એવણે કેટલોક બાપાર કરવા માડ્યો હતો. એવણે જોપાડી મધે પોતાના બગવાની પકોમમાં તાં ૫ મી ડીસેમ્બર ૧૭૪૦ ને દીને આદાનની એક દેસેદર ખંધાવી પરકાવી હતી. તે વેળાની મુખર્જી પારસી પઆતાના એવણુ એક અધામર હતા.

ઈં સં ૧૭૯૫.

તાં ૭ મી ફેબ્રવારી.

રેન્ ૧ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૬૪ યલ્દજરદી.

નવચારીની વડી દેસેદર ઘણી પુરાણી વવાથી તે ઉજી નિમરધી દેવાઈ મતેરજી પુરોહિતજી પોતાને પેસે બધાની આજ દીને તેને પાછી પરકાવી હતી. ૩

૧ એવણુના બાવા એક જ્યાજી જીવણજી ઈં સં ૧૭૧૦ મા કબીઆણીથી અતરે આવી વસ્યા હતા, અને દુકાન કે અતરેના કાટની આસપાસની રતી સર જે તે વેળાએ ખજાની હતી તેને વેાકા જાગતુ ઊપરીપણુ તેવણને મલ્લુ હતુ. તેવણના નાવધ દીકરા એક શાપુરજી જ્યાજી પોતાના વડા ખાઈની સાથે તેમની કુકાનમા શામેજી હતા તેવણ પણ અતરેના એક જ્યાજીના રેડવાસી હતા, અને વગર વારસે મરણુ શમ્યા હતા.

૨ મુંબઈવાળા એક બરોહજી માણેજી સરારના ખાંવા, તથા એક બરજોરજી દોરાબજી દાદીબરજોરના ખાઈ.

૩ આ દેસેદર નવચરથી બધાઈ તેની નીચે મુજબ તેમની દેસેદરની અદલા ખાત્રમાં ખરેખીએ—

“ સુવત ૧૮૫૧ માઈ ૧૬ ૭, રેન્ ૧ માઈ ૫ દેવાઈ “ શ્રી ૫ મનુસેકરજી પુરોહિતજી શ્રી દેસેદર ખંધાવી ”

તાં ૧૬ મી માર્ચ.

રેન્ ૮ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૬૪ યલ્દજરદી.

મરણ—બહમનજી માણેજી મરાફ—ઉમર વર્ષ ૩૫) એક માણેજી દોરાબજી સરાફના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના બાપના બાપાર વનજના કામોમાં પડેલા હતા, તથા તેમની પછી આઠ મહિનામાં મરણ પામ્યા હતા. એવણે પોતાના જ્યાજી એક પુરોહિતજી તથા દોરાબજીની સાથે મની જોપાડીના ડુગર ઉપર દાખમા-ઓની સામે એક માઠી પથાની સગી બધાવવા માડી હતી.

તાં ૨૮ મી આપ્રેલ.

પરેલ તથા માહીમના કેટલાક ખેતીવાડી કરનારા-ઓએ, ઈં સં ૧૭૮૩ મા મુખર્જી ગોદીના તે વેળાના “મામર ખીન્ડરે” એક માણેજી લવજી વાડીઆ તથા એક બહમનજી લવજી વાડીઆને અતરેની સરકારે પરેલ તરફ જે જગા વથપર પગ ધીનામ તરીકે આપી હતી, તેમણી કેટલીક જગા-તેઓના દોરના વપકાસને મરે ધણુ વર્ષોની વપકાતોએ, અને તેથી તે જગા તેઓને (મામર ખીન્ડરે) અપડીટ રીતે મગફરે આપાલે, એવી એક અરજી અતરેની મગફરને કીડી હતી, તે વિષે દોર-આઠ-ગમેરેકરદાએ મધળા કાગજી તથા રીપોરે તપાસી ઇગાડાથી પોતાના આજની તારીખના અતરેની મગફર ઉપરના “ડીસધામ” મા લખ્યુ હતુ કે “તેઓને લવજી ફેમીલીની સ.મે આ બાબદ ઉપર ફરી-યાદ કરવાને કરમું લાખ્ખી કાગલુ નથી” ૪ અને આએજ “ડીસધામ” મા દોરે ઉપરી જમીન જે મુખર્જી મગફરે તેઓને વથપર પગ ધીનામ દાખમ ભેટ આપી તે કામ બાહાલ રાખ્યુ હતુ.” ૫

તાં ૧૩ મી જુનાઈ.

આજ દીને મુખર્જી એવરની દોરમાં પારસી-ઓમાં જાવક કરવા બાબેના એક અગ-પના મુકદ્દમાનો ચુકાતે થયો હતો. તેમા ડોઝાબાઈ જમરોહજી શાદી, વાદી; અને આઈ જુનાબાઈ તથા ગતનાબાઈ, તે મરનાર માણેજી જીજીબાઈ શાદીની વીરવા તથા દીકરી પરતી-

“ We are of opinion that they have no just cause of complaint against the Lowjee Family on that account ”

and as we ourselves have borne frequent testimony of their merit, we hereby ratify and confirm the end grant with a due proportion of foras and portones to their family and descendants”
આ “ડીસધામ” ના મગફરે કરદારી ઈં સં ૧૮૦૦ માં લવજી વાડીઆના વાદીએ “દોર-આઠ-ગમેરેકરદેસ” ૫૨ કરેથી અરજીની એક મુદરે બોવડી જે ઉત્તરનાઈ ઉપાઈ, તેના વધારા તરીકે મરે ૪૨ જે આવેપાજો.

સાદી હતા. આ મુકદમાની ઈશ્વર્યત એકે કે એક માણે
કુલ છુટાબાઈ માંદી, કે નજી આ ૧૬ મી ફેબ્રવારી
૧૭૭૩ ને દીને પોતાની પાઠન કોઈની નર વારસે તથા
વશીયતનામુ કથી વગર એક માંદી પુલ મળિન મરણ
પ્રમાણ હતા. તેવચુને પે એક દીકરી મનકૂર રતનબાઈ
હતી, અને તેણીને ત્યાં તે વખતે બોધનાભાઈ નામે છ
વર્ષનો એક બેટો હતો. મગનર માણેકુટની તે બેટા
ઉપર ઘણી મમતા હતી, અને તેવણે તેને પોતાનો પાલક
કરવાનો પોતાના બેરીઓ તથા બોળામાણુ પીપ્પણુવા-
ળાઓ આગન રોડપ વગેરે કરીએ હતો. હવે માણેક-
કુટનુ નવારે મરણ નિપજવુ ત્યારે આપણા બરી
રહયા પછી તેમની મનકૂર બીવસ તથા દીકરીએ બોધ-
નાભાઈને તેમના પાલક રૂડી તદ્દરેસતી થયાવી. એ
પછી ઉમચુને દાહેડ નવારે મધળી અંજુમન એકવી
થઈ ત્યારે માણેકુટના બિજા એક નમચેડત બોધનાભાઈ
માંદીએ પચાતના ખીખ અકાબરે આગન ફરીવાર
કરી કે આપણા ધર્મની સુચિત મુજબ છોકરીના
છોકરને પાલક કાપ નહિ, પણ કોઈની મગનાગના બાપીકા
લોહીને હોય તેને પાલક કરેલા સજવારે છે. પચાતના
ઘણાખરા અકાબરેએ તે વાંધા કમુચ રાખ્યો, અને
નમચેડતએ પોતાના ડોળાભાઈ નામના આર વર્ષના
એક છોકરને પાલક રૂડી ઉમચુના તેને નામની તદ્દ-
રેસતી પડાવી, તથા એક લેખ કરી તે પર ત્યા હાતર
ગદ્દા મુખ્ય આગેવાનોની નહી લીધી કે “પચાતે
જ્ઞાન દીને નમચેડત બોધનાભાઈને છોકરા ડોળાભાઈને
મરનાર માણેકુટ છુટાબાઈને દીને પાલક રૂડીએ” ૨

૧ આ લેખર ઉમચુનોએ એકલે તા. ૨૧
મી ફેબ્રવારી ૧૭૭૩ ની તેરમી બરેલીએ અને તે પર
નીચના પારસીઓની થયીએ

આ. મનચેડત બકનનલ રોડના, આ. શાપુરલ
મુકમનલ રોડના, આ. નાનાભાઈ મકનનલ રોડના, આ.
મેકરામલ બકનનલ રોડના, આ. રતનલ દાદાભાઈ
રોડના, મેકરામલ ડોગલ (મેકની ડોગલ) દાદીભાઈ
નોથરાવનલ, નાલાભાઈ બકનનલ હવા, બકનનલ નવરો-
નલ વાડીયા, પટેલ પરજોરલ શાપુરલ (મેકરોન),
ચાલિકલ રોસામલ સરા, બકનનલ ખરચેલ, આ.
નથરાવનલ નવરોનલ, આ. રોસામલ નવરોનલ, બક-
નનલ ધનલ કોપર, આ. નથરોલ મનચેડત, આ.
નમચેડત મેનરોસલ, આ. કાવચલ બચાલ, શોરાખલ
પાલિકલ કાપર, હવનલ દાદાભાઈ, ચાલિકલ રતનલ,
લીલ હવણ રોડની, ચોરી બકનનલ લીરલ, ચોરી
નમચેડત મેકરામલ, ચોરી કાવચલ ખરચેલ, ચોરી
ખરચેલ પાલિકલ, ચોરી એદલ મેકરામલ, પરજોરલ
રોસામલ દાદીખરજોર, નવરોનલ હોવા, નવરોનલ
નાકનલ, ભીખલ મેસામલ, કુકાલ કુવરલ દા. નમચેડલ
કુકાલ, રસતમલ નવરોનલ, રાણલ રતનલ નથરાવાલા,
લીરલ રતનલ નથરાવાલા, નથરાવનલ ભીખલ અમલીયા,

આ રોડાવની માંમે માણેકુટની મનકૂર બીવસ, દીકરી,
તથા ધરના ખીખ બપરોએએ વારો લીધો, અખખ
મનકૂર નમચેડત બોધનાભાઈ તથા માણેકુટ (કાકા બ-
વિભાજો) ને મુદખ બચાવ હતો નહિ, અને તેઓને
એકએકપર કમુ હેન કીવ પણ નહિ હૈ. મેકરામ તેમનો
વાધો ચાવી ચકચો નહિ, અને ડોળાભાઈએ ઉમરે
પુખી માણેકુટના પાલક તરીકે તેમની મધળી પુલ ઉપર
દાંધો કરીએ, અને “મિયર” ની અધવતમાં તેમની મન-
કૂર લીખના તથા દીકરી ઉપર ફરીવાર માંદી હતી. આ
ઉપરથી “મિયર” પારસીઓમાં પાલક કાવા વિષે ધર્મનુ
ફરમાન તથા વેધો મુ છે તે નચુવા થકી કેટનાક આખ-
રદાર મેકરોન તથા મેનચેડતે નાક્ષિ આપવા માગાયા
હતા, અને તે મધળાઓએ પાલક કરવાના રેવ.ન વિષે
નીચે પ્રમાણે પોતાના અભિપ્રાય આપ્યા હતા :-

દાનીભાઈ નેથરાવનલ—ઉમર વર્ષ ૬૦) એવણે
જણાવ્યું કે પારસીઓમાં બાપીકા લોહીનામ અખસોને
પાલક કરવાને રેવાનહે, અને છોકરીના વચનાઓને
કરતા તથા. જ્યારે કોઈ પારસી કાઈ દહિવન મુખી મરી
નજે અને તેના કુટુબવાળાઓ તેના પાલક નહિ રૂડે
અથવા તો તેઓના તેની નેમનુક વિષે કાઈ વાધો હોય, તો
પચાત તેવા ધર્મીના કુટુબમ.થી તેના પાલક રૂડી આપેડે.

આ. શોરાખલ નાનાભાઈ રોડના—ઉમર વર્ષ ૫૦)
જણાવ્યું કે પારસીઓમાં છોકરીના વચનાઓને પાલક
કરવાના રેવાનહે. તેના તેવચુને કેટનાક દાખના માલ-
મહે. એક ધણી પોતાની હેપાતીમાં મને તેને પોતાનો
પાલક રૂડી નહે, અને તે રૂડીયા વગર મરણ પામેનો
તેની લીખના રૂડી ચહેડે. પચાતે કોહીને પાલક રૂડવ-
વાના દાખના મે માલખયા નથી.

આ. મનચેડત એદલલ રોડના—ઉમર વર્ષ ૪૮)
જણાવેડે કે પારસીઓમાં છોકરા અથવા છોકરી હર-
કોઈનાખી વચમથી પાલક કરવાને રેવાન મ.ધારણે.

આ. મેકરામલ બકનનલ રોડના—ઉમર વર્ષ ૫૮)
કહેડે કે પારસીઓમાં બાપીકા લોહીને ઘણી બધાસુરી
પાલક થવાને મળી આવે ત્યાંસુરી છોકરીના વચનાઓને
પાલક કરવાને રેવાન નથી

કામાલ કુવરલ દા. મનચેડલ કામાલ, દાદલ હવાલ
ચાવી દા. હવાલ દાદલ, મોડાચાક મનચાક, પેયન-
નલ ધનલ ખરાચ, પટેલ કામાલ પેયનલ, મેકરામલ
રોસામલ, નથરાવનલ રસતમલ, ચોરી પાકુલ નવરો-
નલ, મેનચલ માણેકલ કાપરા, શોરાખલ એદલલ
નાકમલ, ધનલ હવણલ, ચાદાભાઈ મનચેડલ, ભીખલ
રસતમલ, કાવચલ હવાલ, ચોરી કુવરલ કાવચલ,
ભીખલ કુવરલ પીરાજોગીના, રોસામલ કાવચલ દાદી
ખરજોર, રસતમલ નવરોનલ, આ. કડવાલ નમચેડલ,
આ. શોરાખલ રસતમલ, આ. માણેકલ નમચેડલ,
આ. નમચેડલ ખરચેલ, આ. માણેકલ મેસામલ.

આ. કાવચી બચાવ દાખા—ક્રમ વર્ષ ૬૫)
જ્યોતિષે કે પામીઆમાં જ્યાંથી જાણી શકાય છે
કોઈની ધણી પાસે થવાને મની આવે ત્યાંથી કોઈની
વંશનાઓને પાસે કરવાનો રવાના નથી. અમર કોઈ
પારમી કોઈ પુત્ર મુકી મરણ પામે અને તેના પાસે
મરે તેના કુટુંબીઓમાં કોઈ વાગે હોય તો પચાતે તેના
ધણીના કુટુંબનાથી તેના પાસે રૂડી આપવાનો રવાના છે.

આ. કડવાદાર જમવેદ—ક્રમ વર્ષ ૬૬) ઉપર
શાંતિની માફક જ મત આપે છે.

આ. પુત્રાભાઈ માણેક—ક્રમ વર્ષ ૩૦)
ઉપર જ મત આપે છે.

બજારી દારાબજ દારીબજારના—ક્રમ વર્ષ ૫૦)
ઉપર જ મત આપે છે.

માથાભાઈ મનવેર—ક્રમ વર્ષ ૮૫) ઉપર જ
મત આપે છે.

શોગમજ મનવેર રૂડીમની—ક્રમ વર્ષ ૩૭)
ઉપર પ્રમાણે મત આપે છે.

જેતનજ માણેક કામગી—ક્રમ વર્ષ ૪૫) ઉપર
પ્રમાણે પોતાનું મત આપે છે.

મોરી એલજ મેહમજ—ક્રમ વર્ષ ૫૨) ઉપર
પ્રમાણે મત આપે છે.

જમવેદજ બદમજ વાડીઆ—ક્રમ વર્ષ ૩૯)
ઉપર મુજબ જ મત આપે છે.

નાતાભાઈ બદમજ—ક્રમ વર્ષ ૬૦) ઉપર મુજબ
જ મત આપે છે.

મોરી વાઘાશાહી ભીમજ—ક્રમ વર્ષ ૫૬) ઉપર
પ્રમાણે મત આપે છે.

કામજ નાતાભાઈ દાવ—ક્રમ વર્ષ ૮૨) ઉપર
મુજબ જ મત આપે છે.

રોરામજ એલજ ભાતગમ—ક્રમ વર્ષ ૭૨)
ઉપર મુજબ જ મત આપે છે.

કામજ માણેક વાડીઆ—ક્રમ વર્ષ ૮૬)
ઉપર મુજબ જ મત આપે છે.

માણેક રોગમજ મગ—ક્રમ વર્ષ ૫૬) ઉપર
મુજબ જ મત આપે છે.

મુકી કાલિજ રતનમજ—ક્રમ વર્ષ ૬૦) ઉપર
મુજબ જ મત આપે છે.

માણેક મરણ પામ્યા તે પછીથી હું મુજબ નહિ હોય.
નગવાંનજ માણેક વાડીઆ—ક્રમ વર્ષ ૬૧)
ઉપર મુજબ જ મત આપે છે.

મનવેર મેહમજ બનાજ—ક્રમ વર્ષ ૫૮)
ઉપર મુજબ જ મત આપે છે.

આ. જમવેદજ બજારી વાઘ—ક્રમ વર્ષ ૭૬)
જ્યોતિષે કે પામીઆમાં કોઈ અપવાદ કોઈની દરમિયાન
જાણી ન શકાય. પાસે કરવાને રવાના નથી. અમર કોઈ

ધણી વગર કોઈ મરણ પામે ત્યારે તેની વીધવાએ
પોતાને અને તે ધણીને મરનારના પાસે કરવાનો આવે છે.

આ. મનવેરજ બદમજ શેઠા—ક્રમ વર્ષ ૮૨)
ઉપર મુજબ જ મત આપે છે.

આ. શોગમજ માણેક શેઠા—ક્રમ મુજબ
જ મત આપે છે.

આ. રોગમજ કામજ—ક્રમ મુજબ મત
આપે છે, અને એક દાખા આપે છે કે સુરતના વડા

દરજી કાલિજ પોતાના મમાવા દરજી ભીખાજના
પાસે થાય છે, અને તેમની જગ્યાએ દરજી મનવેરે,

તથા તેમની મુઠાની મીઠકના પણ માણેક થાય છે, જે કે
તેમણે એક ભવિષ્ય તે વખતે હોય છે.

અરવેદજ કાવચી મોરી—જ્યોતિષે કે કાલાભાઈ
શોગમજ અને કાલાભાઈ બદમજ નામના મુજબના

જે જ્યોતિષ પારમીએ તે આજે છે. પેદાશના મરણ
વખતે તેના ત્રણ ભાઈએ જીવતા હતા, અને પીળની

વખતે તેના જાણી શકાય તેટલા કુટુંબીઓ હતા, તે પછી
તેઓએ પોતાની કોઈના કોઈના પાસે કરી શક્યા હતા.

દોમજ મેહમજ—જ્યોતિષે કે હું મોરી
મામાનો પાસે થયો.

આ પ્રમાણેની શાહી મોળી “મુમર” આજે
પોતાના મુકી આપે છે કોલાભાઈ જમવેદ મોરીને

પારમીની પચાતે મરના માણેક જીવનાઈ મોરીને
પાસે તેના ઉપરથી રૂડી આપે છે, મરે મરનારની

વીંધા સુનાભાઈ તથા રૂડી રતનભાઈએ તેની મુઠાની
મીઠકને કબજે કોલાભાઈ તેના પાસે તરફ આપે,

અને કોલાભાઈ મરણ પછી બાઈએ તેમની હોયતી
સુડી રૂડી રૂ. ૧૦) જે રૂમાથો તેના ઉપર પાણીને

મરે આપે.

૧ આ મુકીની નારાજ થઈ જાતી બધે બાઈએ
સુનાભાઈ તથા રતનભાઈએ મુકીની “અવીજ કાર”

આ તા. ૨૭ થી અગસ્ટ ૧૭૯૫ ને રીને અવીજ
કરી હતી, અને તેના મુકી પછી જાણ “મર” ના

મુકીના જોગજ થયો હોય આ બધે મુકીઓની
સાથે આ બાઈએ જે હાથમાં આ “કોમ-કમ-

કાનસી” આ અવીજ કરી હતી તેના રૂડીની
બધે ધણી રૂડી કરી છતાં રૂડી લાગી નથી, પણ સાબ

સા પ્રમાણે હાથમાં નાખે પિસે કોની બધે મુકી
કરી કારના મુકી ૨૬ કરી મરણ પામ્યા તથા

મોહાભાઈના જાણના મુકી કરી આપે હોય, શમજ
“મુમર” ની કારના વડે થી શાહી બોરી તેઓએ

જોય કે પારમીઓ પાસે કરવા વિષે કાલે નીપજ
નથી, અને જ્યારે મરનારની પાસે પોતાની કોઈના

કોઈને પાસે કરવાની હતી, ત્યારે તેની સુડી પ્રમાણ
જે થયું હોય આ મુકીને લગતી સુધા કાલે થી
રૂ. ૬૫) પશતનજ વાડીઆ પાસેથી અમેને મુકી.

તાં ૧૫ મી જુલાઈ.

રોજ ૬ માઈ ૧૦ (ચે) ૧૧૧૪ યજ્ઞજ્ઞરદી.

આજ દીને સુબર્ધ મધે ચોપાલીના કુગર ઉપર દોખામોળી સામે થેડા બદમનજી, હોરમજી અને ખરચેદજી માણેકજી મરાઈ પોતાના બાવા મરહુમ જેક માણેકજી દોરાખજી મરાઈની નહિમોતે પચ્ચરની એક ચગડી બધાથી જરચોરતીઓના વપડાચેને મોટો બાઈ સુકી હતી.

તાં ૧૩ મી ઓક્ટોબર.

રોજ ૪ માઈ ૧ (ચે) ૧૧૧૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—કડવાજી નાનાભાઈ—ઉમર વર્ષ ૯૫) એવણુ ભક્ત્ય મરે પોટીઆના ધીરેના મોટો બાપાર મનાવતા હતા. પોતે લાખી ઉમરે પોહચેલા હોવાથી ભરખના આગવા જરચોરતીઓને લગતી તથા ખીજ પછીક વીગતોથી એવણુ માહીતગાર હતા.

આમે વર્ષના “બ્રાહ્મ કુટીઆર” મરેડી નીચેલોં ધ જેજી કલેનડર ૩ માં પારસીઓને લગતી નીચરી ખીના આવેલી હતી:

ઈનજીરનશી રોશાઈદીના પારસી ભાગીદારોં.

ઈં સં ૧૦૬૩ ના કલેનડરની માફક.

પારસી બ્યાપારીઓ.

એ દીખા થેડા હીરજી છવણુજી રેડીમગી તથા દોરાખજી રૂરુનજી લશકરીના નામે આમે વર્ષ આવેલાં તથા અને જેક ખરચેદજી માણેકજી મરાઈનું નામ વખણુજી. બાકી ખીન નામે ઈં સં ૧૦૬૩ નાં કલેનડરની માફકજી.

ચીત તરફ જનાર બ્રાહ્મતીઆ.

છેલા કલેનડરની માફકજી

પારસી વાહણવતીઓ.

ઈં સં ૧૦૬૩ ના કલેનડરમા મેષના કારડીવર, પરચોતમ, અને શાહ બેહરામ, વાહણેના નામ આમે

૧ આ ચમડી જીર કાઈ તમી અમવા લેખ કોતરેલો નથી. પણ જેક માણેકજી ખરચેદજી મરાઈની યાદ દારત પ્રમાણે તે એવણના (જેક માણેકજીના) બપાવાની પરચીને લાકડે ઇબવી હતી

૨ ભરચવાલા ખાનસાહુર જેક રૂચતજી ચોરાખજી દનાવના બપાવા

3 The Bombay Calendar and Directory for 1795
Bombay Court Office

વર્ષની દીખા તથી, તેમજ ‘હારતખી’ અને ‘રામજી આરવેર’ વાહણે જેક હીરજી છવણુજી રેડીમગીને બહો જેક ચોરાખજી મનચેરજી રેડીમગીના નામોર તથા જેક ખરચેરજી દોરાખજી ઘણીખરચેરના નામોર ‘બુરુર’ નેટકાણે ‘મરાઈઆઈર’ કરી વાહણુ નોધાયલાં. એ ઉપરાંત ‘ફરેનડીય’ નામનું નહું વાહણુ જેક ઘણી બાઈ નોધરવાનજીના તથા ‘અપરણુ કાપટ’ નામનું વાહણુ જેક હોરમજી બદમનજી વાડીઆ અને ડબલ્યુ લામચેના નામ ઉપરજી.

ઈં સં ૧૭૯૬.

તાં ૫ મી ફેબ્રવારી.

રોજ ૨૬ માઈ ૫ (કો) ૧૧૧૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—દરુર રૂચતજી દોરાખજી કુમાના—ઉમર વર્ષ ૫૫) સુગવાલા દરુર દોરાખજી ચોરાખજી કુમાનાં (ઘણધર) ના દીકરા. એવણુને ઈં સં ૧૦૭૨ માં પોતાના બાપનાં મરણથી સુરતના કદમી પારસીઓના વડા દરુર રૂડયા હતા.

તાં ૨૧ મી મારચ

રોજ ૧૪ માઈ ૭ (કો) ૧૧૧૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—મેહમંચાઈ પેશતનજી તાલેધારઆત—ઉમર વર્ષ ૪૩) સુરતવાલા જેક પેશતનજી ચોરાખજી તાલેધારઆતના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના બાપની જાગીરાના વહીવટ તથા તેમના બાપારને લગતા કામોમાં ખડેલા હતા, અને બાપની હોવાતીમાજ મરણ પામ્યા હતા.

તાં ૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨૮ માઈ ૧ (ચે) ૧૧૧૬ યજ્ઞજ્ઞરદી

મરણ—જમચેદજી કડવાજી નાનાભાઈ—ઉમર વર્ષ ૨૮) ભરચવાલા જેક કડવાજી નાનાભાઈના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના ભાઈઓ જેક ચોરાખજી તથા માણેકજી મધે ગમમા લક્ષ્ય આતે વાહણેની દલાલી તથા મોહવડતી બપાગ મોરા પાવા ઉપર મનાવતા હતા. આ મોટો એઓને ત્યાં વાહણે, ફતેહમારી, તથા બતેના મવી ૨૧ ખારકસો પોતાની પેઢીના હતા.

તાં ૨૪ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૦ માઈ ૨ (ચે) ૧૧૧૬ યજ્ઞજ્ઞરદી

આજ દીને સુબર્ધના બાહોકોટ આતે રેડ ચોરાખજી માણેકજી જેક પોતાના પીતા જેક મનચેરજી

બહુમતીય શેઠાને નામે એક દરમેદાર બધારી ૫૦-
હાવી હતી. ૧

આએ વર્ષમા મુબમ્મિ ભરથોમીઓના બાજોએને
બદ અનમતા ચિખાડવાની એક નિશાચ શેઠ દાદીબાઈ
નોશવાનજીએ પોતાને આએ બીણાવાલા મોહલામા હીર
વાડીઆનીર પોલમના એક ગારે ગીવે બધે ત્યા
આં ૦ દાદાબાઈકામજી વેનાતાની ઉપરીપણા ફેલ મ્યાવી
હતી. વળી એક ઘરમા ઈગતથી અતરે આવતા ભર-
થોમીઓને ઉતારે આપવાને માટે પણ આમ જગો
રાખી હતી. ૩

૧ આ દરમેદારના આલુ ખરચ વચેરેને માટેના
ખ હાખરતોલ એક "દરશરોડી" એના દરશરોડી શેઠો
ખતચેરજી શરામજી, દારાયાજી મેરવાનજી, એવજી નય-
રવાનજી, અને શરામજી મેરવાનજી શેઠાએ તાં ૧
લી આપેજી ૧૮૭૪ ને દીને કીવેલુ શેઠ એવજી નય-
રવાનજી શેઠા પાસેથી અમારા નોધાખા આલુ હતુ,
તેમા એ દરમેદારને પેકવેકથી ૧૨૬૫૦ના ચને કીર
પ્રમાણેના લખેસોટ એ ૫૯૧ એ દરમેદાર પુરાની
થવાથી તમા તેની ઈમારત ભૂમિમા મિથી નવાથી શેઠ
શોરામજીના વારેસોએ કાલની પાડી ઈમારત બનાવી
તેમા તાં ૧૯ મી નવેમ્બર ૧૮૨૨ ને દીને નવા આદ-
શન તખતચીન કીધા હતા

૨ આ હીરવાડીઆ અતરેના શેઠો કાવચજી તથા
દોરામજી રસતમજી પટેલને ત્યાં ઈં ૦ સં ૧૭૯૬ મી
કારખારી હતા, અને તેમની વતી મુબમ્મ તથા પાણીની
પટેનામો પેઠો વડીવજી અપવા હતા. તે વખતે અત-
રેના ઈશીલ અમદારી તથા દેથી શાદારીમા એવજી
સારી વગ તથા બીજાણુ ધરાવતા હતા પછવાડેથી
એવજી પોતાના હાથ ફેલ પોતાના એક ખેયો શેઠ મેર-
વાનજી માણેકજી પટેલ (મેકા પટેલ) ને રાખ્યા હતા

૩ આ નિયામ તથા ઇંગ્લીશીના કીતારાને માટેજી
ધર શેઠ દાદીબાઈ નોશવાનજીએ ઈં ૦ સં ૧૭૯૬ મા
હીરવાડીઆ પાસેથી ૨૦ ૨૧૪૧) આથી ગીરવી લીધુ
હુ તે એમનુએન ઉપ ઈં ૦ સં ૧૮૪૮ લગણ
આલ્યા કીધું એ ૫૯૧ તે શાવની તાં ૨૨ મી સપ-
ટેમ્બર એનોના પારસ શેઠ ખરીદલ અરદેસર દાદીશેઠ
ખરજી હીરવાડીઆની ઉકરી બાઈ યવજીમાઈની પણ
ઉકરીઆ નામે બાઈ નીખાઈલ તે શેઠ ખરીદલ મેર-
વાનજી મેકા પટેલના ધણિઆણી, બાઈ માણકમાઈ તે
શેઠ માણેકજી એવજી આલમદેસરના ધણિઆણી, તથા
બાઈ મુખમાઈ તે શેઠ રસતમજી શરામજી દાદીખરેજોરનાં
ધણિઆણી એઓ સારે એક લખત કરી તે ધર પાતે
વેચાન કરી લીધું હતુ. તે અરજ લખત શેઠ હીરજી
અરદેસર દાદીશેઠ પાસેથી અમારા નોધાખા આલું હતુ,
તે એ નિયામ તથા ઇંગ્લીશીના કીતારાની નજા
માટે નીચે પ્રમાણે ઈમારો કીધેસોટ—

આજ દીને શેઠ દાદીબાઈ નોશવાનજીએ મુબ-
મ્મિ મવગર જોનાદન ૩ કનેને વાકેશખ ની હેઠામા પોતે
લીંચી જમીનપર પોતાના મ્વાનને નાખવા માટે એક
એનાફેક્ટ હોખમું બાધવાની પવાનગી મેનવવા થકી
આજ કીવી હતી. ૪

"તમારા લકવા શેઠ અરદેસર દાદીશેઠ પારશી
એવજી બહુમતીય કાકા રસતમજી હમારા મખાવા હીર
વાડીઆ રતનજીને અગરજી ચને ૧૭૯૬ ના મે તમા
જીવ મહીનામા નીકી તમા કારથી મ્મીને ૨૦ ૨૧૪૧)
આથી તેને બદલે મુખમા કાકામાં હીરવાડીઆ રતનજીની
પોલમા હમારા મખાવા હીરવાડીઆ રતનજીનાં ધરનાં
મારા ૩ ની આથીમોના વચખા માલાના ધરનાં પેકેડો
માલ તથા નીચેનુ ભામિતવીકી મહીને ગાયતરેલો
ઇમાને ગીરવી લઇને તાકા દાદાજી વીલામિતીને નરથો-
શીવોના ઉકારાને, બદ અવચતા શીખવવા સાક
નીચાજ તથા ઇંગ્લીશી પારશીએને કીતારાની નજા કરીને
રાખા હતા"

આ દાદાજી વીલામીતીના મરણ બાદ તેને કીકરી
આં ૦ જાગીર લલાખાઈ વીધવતી એ નિયામ અપાવતો
હતો, પણ તે ઈં ૦ સં ૧૮૪૪ મા મરણ પામવાથી તે
બધ પાડવામા આવી હતી.

૪ આ અરજ અરજી તથા તેની ફેલખ ગવરનર
કનેને લખી આપેવી વરવાનગી એવજીના ધર્મખાતાના
મુતવથી શેઠ હીરજી અરદેસર દાદીશેઠ પાસે મીજુલ, અને
તે કીરથી નાંખી નકલ કીતારીઃ—

To

THE HON'BLE JONATHAN DANCY, Esq
President and Governor &c.,
Bombay

The humble Petition of
DADU NASSIRBAWJEE OF DOMBAY
PARSED MERCHANT

Sheweth,

That the advanced age and Infirmary of your Petitioner causes him to contemplate with a considerable degree of Remorse the close of his arduous worldly labours—Hence your Petitioner is desirous in conformity to the principles of his Religion to provide a suitable receptacle for his Remains when that awful period shall arrive—With this view your Petitioner has obtained at a considerable Expence a sufficient spot of Ground at the foot of Malabar Hill in the vicinity of the Tomb of one of his Casta (Munchee Jevan) for the purpose of erecting under his own immediate Inspection a similar Tomb for his Reception after his dissolution shall have taken place

Your Petitioner however anxious to avoid censure or the inflection of the Orders of Government, conceives it incumbent upon him prior to his commencing

તાં ૨૩ મી જાન્યુઆરી.

આજ દીને અતરેની "ધનશુરનાથ શેઠાઈ" ના મેમબરે તથા સીનાતા તરતના આવીના આપાગીઓના વાહલુના મલિકાની એક મળા, નામદાર મુકાદરની મનવાર "જેભર" ના કપડાના બિડેબલુ પેઝને તેની વ્યાપારના મેમબર કાઠેની કામતી નોકરીના બદલામાં એક માનપત્ર આપવાનો વિચાર કરવા માટે મળી હતી, જે પેલાએ મુકાદરની મારફતે તેની ઉપર અતરેના વાહલુવાળાઓ તરફથી એક માનપત્ર મોકલવાનો કેડાવ થયો હતો. તે માનપત્ર ઉપર આર ઇંગ્લેન્ડ તથા નીચરા જીલ્લા પારસી વાહલુવાળાઓની સહીઓ હતી જે કાવચીક રૂમતમજ પટેલ, વાહલુ "જેભર" ના માલિક શેઠાઈના મનચેરજી રૂડીમજી, વાહલુ "હાગમજી" ના માલિક શેરમજી પડમજી વાડીઆ, વાહલુ "લગજીમજી" ના માલિક.

તાં ૧૬ મી મે.

શેઠ ૧૦ માં ૧૦ (૩૦) ૧૧૧૬ મજલમરી.

મરણ—રૂમતમજી મનચેરજી દાવખાનાવાલા— ઉમર વર્ષ ૫૫) જેક મનચેરજી મનાજીગીના નાથના દીકરા, જેવલુ પોતાના વડા ભાઈ જેક માલેજીજીની મારે મરકારી તોપખાનાને માટે ખાસ્ટ લનાવવાના કારખાનામાં હતા, અને ઈં ૨૦ ૧૭૮૦ માં પોતાના ભત્રિજા જેક દાદાભાઈ માલેજીજીના મરજીથી તે કારખાનાના વડા હયા હતા.

the beforementioned Erection to obtain from your Honor permission for that purpose

Wherefore he most humbly prays that your Honor will be pleased to grant him permission to erect his Tomb on the Ground and at the place hereinbefore set forth

And your Petitioner as in duty bound will Ever Pray

(સહી) લાં દારી નોશરવાનજી,
DARY NASEFWAN JEE

Bombay, 11th January 1797

આ અરજીની હેઠળ જેક દારીજીએ એ રોજી એજવા પોતાના કુટુંબના વપકારને માટે બાંધવું એ પ્રણાલિની પરવાનગી તાં ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૭૯૭ ને દીને ગવરનર કકને પોતાને ઘણી નીચે મૂજબ લખી આપી હતી.—

"The Prayer of the Petition is granted, provided the Tomb intended to be built is only a private family Tomb

(સહી) JAMES DUNBAR

Bombay, 26th February 1797

૧. મોઝમે કુરીઅર, તાં ૨૮ મી જાન્યુઆરી ૧૭૯૭.

તાં ૪ થી જુલાઈ.

શેઠ ૨૬ માં ૧૦ (૩૦) ૧૧૧૬ મજલમરી.

મરણ—નશરવાનજી કોહાજી—ઉમર વર્ષ ૮૦) સુતના એક બહુલતા ચોકીયા. એણે ત્યાંની વપકાર-ઓની કોઈમા દલાલી તથા તેમના વ્યાપારને લગતી હુનસોની ખરીદી અને વેચાણ કરતા હતા જે બહુલતા મીલીઅમજી બરજ કોસ્ટની કપડી તરફથી સુરતમાં આવતા લીસવતી વાહલુઓ વીચી ઉતાવળની એવલુ આવડત કરતા હતા. એણે આરખી તથા કાગમી ભાષામાં મહેર તેમજ જરૂરોની ધર્મ ઉપર ધણું ચૂગત હતા, અને બેચાર પોતાના આપારસંગ ઈરાનની મફૂ પહુ કરી આવ્યા હતા. હિંદુસ્તાનના જરૂરોનીઓમાંથી ઈરાન ખાતે ધર્મ ખાત્રુ રથાપવાની પેઠક એવલુ તરફથી નોકરી હતી. ત્યાંના મજલ શેઠમાં એણે એક ઈમારત બનાવી તેમાં આતશબેઝમાં પરકાયા હતા, તથા આતશબેઝની સુરતથી પગરસે મારેદો પાસે મોકલ્યા હતા. અને તેના ચાલુ અરજીને માટે "આગેચનાર" અને "આગે મુખાક" નામની બગીચા ખરીદી આવી હતી. તેમાંથી ૬૨ વર્ષ એજ મકામમાં એક માલ બાગ પહુ એવલુને નામે કરવામાં આવેલો, જે ઉપરાંત સુરત ખાતેનું પ્રખ્યાત

૨. મુબલવાજી શેઠા રતનચાહ અને ભગીરથાહ એરચાહ કોહીધાર, તથા શેક ભગીરથ સુતાદેજી અને કચેરીવાલા શેક અરદેશર સુતાદેજીના બાપના બપાવા, મુબલવાજી શેક નશરવાનજી કોહાજી તથા રાજકોહવાલા શેક કુવરજી કોહાજી અને સુરતવાલા શેક હીરજીચાહ શાપુરજી અહા અથવા કમીસરીવાલા પહુ એવલુનાન કુહીઓ

કે આ જાહેની બીના ઈરાન દેશના રેહનાસ ગરીબ જરૂરોનીઓની હાલત મુશ્કરના આર રથાપવા ધર્મ ખાત્રીની ઉપજ નીખના ઈં ૨૦ ૧૮૬૫ માં દરતર આરખારા છાપાખાનામાંથી છપાવવા ઉવાલના ઈરાનનાં આતશબેઝમાં તથા આદરીઆને વિષે શેક માલિકજી લીસજી કારીઆએ લખી મોકલેલા અરજવાલના સર ૧૭૨ ને નીચે પ્રમાણે લેવામાં આવેલું—

"તે ઉપરાંત આપણા ખાત્રીઅરક નાનાને વાઈર થવા જોગ બીના એલે જે અથડા આતશ કહેવાથી એનારત મરવાલા શવરજવાથી નોશરવાનજી કોહાજીનાએ બવાવી આપેલી કેટલાએક—

"આને ચાલુ જરજને પટે જરીદારી આપેલી ભગીરથ આગેચનાર તથા આને મુખારકની ઉપજમાંથી એ મેહસાત મેહરેને નામે દર વરો થવાનાર પહુ એ મુખારક મકાનમાં માતા આવેલ"

"અને તે આતશબેઝ કેવલો પહુ સુરતથી પગ મારકે હિંદીશતાની એમેદો લેઈ આવેલા હતા ને દીને કોરીઆનું કાંકડેરી તેપેએજ તખતે મિશાડીઆ બાદ તેઓનાંએ એક દરબદ નોશરવાન નામે ઇઅનદમજ

ખડમનજી શેઠાને નામે એક હરિદેશ બધાની પા-
સથી હતી. ૧

આમે પર્વમા મુખમિના જરથોસ્ત્રીએના બાળકોને
જદ અમરતા શિખાડવાની એક નિવાલ એક દાદીબાઈ
નોશરવાંજીએ પોતાને અરે પાકાવાલા માદલામા હીર
વાડીઆનીર પેલમાના એક ગારો ગીરથી લઈ ત્યા
આંબ દાંડાબાઈ દુગમજી વેવાલીના ઉપરીપણા હેલક ચાપી
હતી. વળી એજ ધરમા દર્મનથી અતરે આજના જર-
થોસ્ત્રીએને હનરે આપવાને માટે પણ અસ જગો
ગમ્પી હતી ૩

૧ આ હરિદેશના માણુ જરથ વગેરેને માટેના
ખ દોખરેતોજ એક "હરાશરી" એના રશરીઓ શેઠા
અનચિરજ શ્રામજ, હરાશાક મેહરવાનજ, એદલજ નચ-
રવાનજ, અને શ્રામજ હોરમજ શેઠાનાએ તાં ૧
લી આપરેલ ૧૮૭૪ ને દીને કીવેણુ એક એદલજ નચ-
રવાનજ શેઠાના પાસેથી અમારા જોવામા આણુ હતું.
તેમા એ હરિદેશને પડકારેલી ૧૪૬પાને અને હોર
મમાલિને લખેલે. એ પછી એ હરિદેશર પુરાની
થવાથી તથા તેની હમારત એજમા મેશી જવાથી એક
શોરામજના વારસેએ હાલની જોડી હમારજ બધાથી
તેમા તાં ૧૪ થી નવેમ્બર ૧૮૮૨ ને દીને નવા આદ-
શન તખ્તમજીના કીધા હતા

૨ આ હીરવાડીઆ અતરેના શેઠા કાવચજ તથા
હારામજ રસતમજ પટેને ત્યા ૬૦ સં ૧૭૯૭ થી
કારખારી હતા, અને તેમની વતી મુખજ તથા થાણાની
પટેપાઇને જોડો વડીવડ ચાવતા હતા તે વખતે અન-
રેના હાથેલ અખલદારો તથા દેમી સોદાગરીમા એવણ
સારો વજ તથા પીછાણ દરાવતા હતા પછવાડેથી
એવેલી પોતાના કાંધ હેઠા પોતાના એક એથી એક નેક-
રવાનજ ખાણેજ પટે ૧ (નિકા પટે) ને રાખા હતા

૩ આ નિયાજ તથા ઇરાનીએના હોતારાને માટેજ
હર એક દાદીબાઈ નોશરવાનજીએ ૬૦ સં ૧૭૯૬ આ
હીરવાડીઆ પાસેથી ૨૦ ૨૧૪) આથી ગીરથી લીધુ
હતું તે એજમજ એક ૬૦ સં ૧૮૪૮ લગણ
આલ્યા કીધુ એ પછી તે સાલની તાં ૨૨ ની સપ-
ટેમ્બર એરેના વારસ એક ખરોદજ અરદેશર દાદીશેઠે
મરુમ હીરવાડીઆની છોડરી બાઈ જવણપાઈની વણ
છોડરીએ નામે બાઈ ગીખાઈલ તે એક ખરોદજ મેહર-
વાનજ ચેકડા પટેના ધણુઆણી, બાઈ જાણુકાઈ તે
એક ખાણેલ એદલજ આલવડેરના ધણુઆણી, તથા
બાઈ જાણુકાઈ તે એક રસતમજ શ્રામજ દાદીવરજેરના
ધણુઆણી એઓ સાથે એક લખત કરી તે હર માટે
વેચાન કરી લીધુ હતું તે અરજ લખત એક હીરજ
અરદેશર દાદીશેઠ પાસેથી અમારા જોવામા આણુ હતું.
તેમાં એ નિયાજ તથા ઇરાનીએની હોતારાની નજા
માટે નીચે પ્રમાણે ઇશારી કીધેલે. —

તાં ૧૧ મી જાનેશરી.

આજ દીને એક દાદીબાઈ નોશરવાનજીએ મુખ-
મિના ગવરનર જોનાકન ડ કનને વાલેદેશરની હેડાણમા પોતે
લીગીથી જમીનધર પોતાના રવાનને નાખતા માટે એક
એલહુદુ દોખમુ બાધવાની કરવાનગી મેનવવા વડી
અરજ કીડી હતી. ૪

"તમારા વડવા એક અરદેશર દાદીશેઠ પારથી
એદલજ બકમનજ કાકા હસતકધો હમારા જમાવા હીર
વાડીઆ રતનજીને અગરેલ અને ૧૭૪૬ ના ને તથા
જુલ મહીનામા ચીડી તથા કારાથી મહીને ૩૦ ૨૧૪૧)
આથી તેને બદલે મુખમિના કાકા હીરવાડીઆ રતનજીની
પાંખમા હમારા જમાવા હીરવાડીઆ રતનજીના ઇરાની
મારા ર ની આજીએના વચખ માલાના ઇરાને પેહલો
માલ તથા નીચેલુ એમિતનીકી મળીને માસરેસો
ઇપાને ગીરથી લખને તાકા દાદાદાર વીલામિતીને જરથો-
શતીવેના ઉકારોને, જદ અપવતા શીખવવા સાર
નીચાલ તથા ઇરાની પારસીએને હોતારાની નજા કરીને
રાખા હતા"

આ દાદાદાર વીલામિતીના ખરણ બાદ તેનો રીકરો
આંબ ગીર દાદાબાઈ વીલામિતી એ નિચાલ ચાવતો
હતો, પણ તે ૬૦ સં ૧૮૪૪ આ ખરણ પાખવાથી તે
ખ શકવામા આવી હતી

૪ આ અસલ અરજ તથા તેની હેકવમ ગવરનર
કનને લખી આપેલી કરવાનગી એવણના ધર્મખાતાના
ગુનવતી એક હીરજ અરદેશર દાદીશેઠ પાસે મોજુદ, અને
તે હોરથી નોચની નકલ હોતારીલે: —

To

THE HON'BLE JOYNTEN DAVOL, Esq
President and Governor of,
Bombay

The humble Petition of
DAJIB NASSERWANJEE OF DOMBAY
PARSED MERCHANT

Sheweth,

That the advanced age and infirmity of your Petitioner causes him to contemplate with a considerable degree of Resignation the close of his arduous worldly labours—Hence your Petitioner is desirous in conformity to the principles of his Religion to provide a suitable receptacle for his Remains when that awful period shall arrive—With this view your Petitioner has obtained as a considerable Erection a sufficient spot of Ground at the foot of Malabar Hill in the vicinity of the Tomb of one of his kins (Muncher Jern) for the purpose of erecting under his own immediate Inspection a similar Tomb for his Reception after his dissolution shall have taken place

Your Petitioner however anxious to avoid censure or the infraction of the Orders of Government, conceives it incumbent upon him prior to his commencing

તા ૨૩ મી જાનેવારી

આજ દીને અતરેની "ધનિયુરનસ ચોસાઈ" ના મેમબર તથા ચીનના તરતનાં આપેલા આપારીઓના વાહણના મોલેડોની એક મળા, નામદાર સગકારની મનવાર "ફેબ્રુઆરી" ના કપડાન ખી. ડબલ્યુ. પેન્ને તેની આપારના સંબંધમાં કાંઈકી કીમતી મોકડીના બાવલામાં એક માનપત્ર આપવાનો વિચાર કરવા માટે મળી હતી, જે વેળાએ સગકારની મારફતે તેની ઉપર અતરેના વાહણવતીઓ તરફથી એક માનપત્ર મોકલવાનો હુકમ થયેલો હતો. તે માનપત્ર ઉપર આ ઇંગ્રેજ તથા નીચના ત્રણ પારસી વાહણવતીઓની સહીઓ હતી.^૧ કાવચીત્ત રૂમતમજ પટેન, વાહણ "સિદ્ધામીર" ના મોલેક શોરાબજી મનચેજી રૂમીમની, વાહણ "હારનખી" ના મોલેક હારમજી પડમનજી વાડીઆ, વાહણ "લવજીમી" ના મોલેક

તા ૧૬ મી મેએ.

રોજ ૧૦ માઈ ૧૦ (૨૦) ૧૧૧૬ યજ્ઞલગી.

મરણ—રૂમતમજ મનચેજી હારખાનાવા— ઉમર વર્ષ ૫૫) શેક મનચેજી મનાજોગીના નામના દીકરા. એવણુ પોતાના વડા ભાઈ એક માલેકજીની કાચે સગકારી તોડખાનને માટે આરંભ સનાવવાના કારખાનામાં હતા. અને ૬૦ મં ૧૭૮૦ માં પોતાના ભવિષ્ય એક દાદાભાઈ માલેકજીના મરણથી તે કારખાનાના વડા કસ્યા હતા.

the beforementioned Erection to obtain from your Honor permission for that purpose

Wherefore he most humbly prays that your Honor will be pleased to grant him permission to erect his Tomb on the Ground and at the place hereinafore set forth

And your Frictioner as his duty bound will Ever Pray

(સહી) લા. હાદી નોચરવાનજી,
DADY NACHEFWAJEE

Bombay, 11th January 1797

આ અરજની હેઠળ એક દાદીભાઈને એ દાખુ એવળ પોતાના કુટુંબના વડાએ માટે બાંધવું એ પ્રમાણેની પરવાનગી તા. ૨૮ મી ફેબ્રુઆરી ૧૭૯૭ ને દીને ગવર્નર કક્કને પોતાને કાચે નીચે મુજબ લખી આપી હતી. —

"The Prayer of the Petition is granted, provided the Tomb intended to be built is only a private family Tomb

(સહી) JAMES DUNCAN

Bombay, 25th February 1797

૧. જોમને કુરીઅર, તા. ૨૮ મી જાનેવારી ૧૭૯૭

તા. ૪ થી જુલાઈ.

રોજ ૨૮ માઈ ૧૦ (૩૦) ૧૧૧૬ યજ્ઞલગી.

મરણ—નરવાનજી કોહાજી—ઉમર વર્ષ ૮૦) સુરતના એક ભણેલા યોગી. એવણુ ત્યાંની વસ હા-ઓની કીમતી દવાની તથા તેમના આપારને લગતી છા-નમોની ખરીદી અને વેચાણ કરતા હતા. ^૨ જુલઈની મીલીઆપ બરમ કામેટીની કપની તરફથી સુરતમાં આવતા લીનાવતી વાહણોને લીધે ઉતાવળની એવણુ આ-ડત કરતા હતા. એને આરખી તથા કામી બાપામાં માટે તેમજ નરજીરની ધર્મ ઉપર ધણુ મૂગત હતા, અને ખેવાર પોતાના આપારસર ઈંદાની મદુર પણ કરી આપ્યા હતા. હિ દુરયાનમાં નરજીરનીઓમાંથી ઈંદા આવે તે ધર્મ આગ્ર સ્થાપવાની પેઠવ એવણુ તરફથી નીકળી હતી. ત્યાંના યજ્ઞ કીમતી એવણે એક ઈમારત બંધાવી તેમાં આતશબેઠામાં પગલા હતા, તથા આતશબે ઈબ્લે મુગતથી પગરસે માંખેલા પારો મોકલ્યા હતા. અને તેના ચાપુ અરમને માટે "બાગેચના" અને "આમિ સુવાગ" નામની ભગીરે ખરીદી આપી હતી. જેમાંથી દર વર્ષે એજ મકામમાં એક ઘાલ બાગ પણ એવણુને નામે કરવામાં આવેલો. ^૩ એ ઉપરાંત મુગત આવેલું પ્રખ્યાત

૧. જુલઈવાલા શેક રતનગાંધ અને ભગીરથાક શિરચાક કોહીવાર, તથા શેક ભગીરથ ગુણતાલ અને કરાચીવાલા શેક અરદેશર ગુણતાલના બાપના બપાવા. જુલઈવાલા શેક નરવાનજી કોહાજી તથા રોજકોહવાલા શેક કુવરજી કોહાજી અને સુરતવાલા શેક શીરોજીશાક શાપુરજી અકા અથવા કમીસરીવાલા પણ એવણુના કુટુંબીઓ

૩. આ માટેની બીના ઈરાન દેશના રેહનારા મરીબ નરજીરનીઓની હાલત સુધારવા સારું સ્થાપેલા ધર્મ ખાતાની બિજ નીખાના ઈ. ૨૦ ૧૮૬૫ માં દરતર આશકારા છાપાખાનામાંથી છાપવાના હેવાલના ઈરાનના આતશબેઠામાં તથા આદરીઆનો વિશે શેક માલેકજી લીમજી કારીઆએ લખી મોકલેલા આહેવાલના સરે ૧૯૨ જે નીચે પ્રમાણે લખવામાં આવેલો —

"તે ઉપરાંત અ. પણા ખાતરીઆનાનો વાકેર થવા જોઈ બીના એજ ને અશ ૧ આતશ કહેવાલી એમારન મુરતવાલા ચવરગવાથી નોચરવાનજી કોહાજીનાએ બંધાવી આપેલી કહવાએ."

અને આજુ ખરખર પટે ખરીદાવી આપેલી બાગીચા બાગેચનાર તથા અને સુવારકની બિજનમાંથી એ નેકસત મેડેરને નામે દર વર્ષે ધનમાર પણ એ સુવા-રક મકાનમાં થાતા આવે."

"અને તે આતશબે ઈબ્લે પણ મુગતથી પગ નારજી હીરાચાનીઓમાંથી લેઈ આવેલા હતા ને દીન કીરીઆજી કાંકેરી તોએજી તખતે બેશાડીઆ બાદ-તેઓમાંથી એક હેરબ નોચીરવાન નામે ઇઆદમાં"

ગોરીનું આદરન પણ એવેણે બધાવેલું કેહવાય છે. સુર-
તમાં આવતા ધરનાનીઓની મુદાગત તથા તેમને લેતા રેલ
એવણેને ત્યાં મળતા હતા. જમણેથી નોંધાવેલો મહીમા
દર વર્ષે સુરતમાં એવોને ત્યાં ધામધુમથી ચલેો હતા. ૧
એવણે કંપીરી પથની ચારી માહુતમારી ધરાવતા હતા,
તથા પોતે ગોસ્તના આરક હરગેજ લેતા હતા નહિ.

તા. ૩૧ મી આગસ્ટ.

રેલ ૨૭ માઈ ૧૨ (૩૦) ૧૯૬૬ યલ્હાડદી.

મરણ—આ. ૦ ક્રેડામાદ સુકા કાવુચ જલાલ—

હમર વર્ષ (૩૨) કંઈની પંથના વડા હસન સુકા કાદિય
ફતમ જલાલના નાધકા દોકરા. એવણે ઈ.સ. ૧૭૮૮
માં જન્મથી અતરે આવી પોતાના બાપના હાથ હેઠલ
શેઠ દાદીબાઈ નોશરવાનજીનાં આનરખેરદારિમા રહેલા
હતા. બાપાતાનાં શેઠ દાદીબાઈએ પોતાના કુટુંબને માટે
બંધવિલા રાખમાને તાણે પુરવાની રિવા કંઈની તરીકા
મૂળમ એવણે પેહલવેલો સુબકમા કીરી હતો.

તા. ૩૦ મી ડીસેમ્બર.

તા. ૨૮ મી ડીસેમ્બર ૧૭૯૭ ને દીને સુબકમા
મધુબા આપારીઓ તથા પાંદણવતીઓ થોડીક સુરત યઈ
રનાં બેરલા વાહાણોમા આગ લાગેલે તેનો શખખ ઐધ-
વાને તથા તે વિષે પુરતા બચાવનો કંપાને મળ્યા હતા,
તેના ડોહા: આજનાં "જોએ કુરીઅ" માં છપાયા
હતા, તેપર આર ઈંગ્લેન્ડ તથા નીચકા છ પારસી બા-
પારીઓની શેઠીઓ હતી.

રેકાને શખખે તીઆલ મરણ પાનીઆ લીચે તથા બી-
લની તેડેલી બીના શરવે ઇખજલના ઘરકાએને પુછ
પરછ કરે તે જાણવાશે આવીછે વાકતે એ આતશ બામે
બીછ બીનાં નીચે જાણવીએ "

"તે એકે આતશવેરદારનાં જુવાન એ ઘેરમા
હતા તે જોએઆ બજારીની બીડીકને શખખે છુપુ રાખવા
ચાહે એક દોકારની કાની જુનાને બધાવી તેની આશ-
વાશનાં આરકા આરકીમા જગાળ દયગુર કેપરક પોતાના
કમીલા રાધે રહેતા હતા

• ૧ આ જમણેથી નોંધાવેલો વિષે તે વેળાએ આપણુ
ઘણાપણ લેકા બીનમારીગારીને લીધે એને કોઈ મુસ-
લમાની તેહવાર સખજતા હતા, અને તે પાલવા માટે
વેકરીમારીમા એવોને ગીલો પછુ થવા માડયો હતો
લેકીન પછવાડેથી તેનો સહખખ બરાબર પડવાથી ઘણુ
લેકાએ સુરતમા એને તેહવાર તરીકે પાલવે ચા
કીધા હતા

અરેશર દાવેકે પાસેથી આમારા બેવણી આજાલના હતા
તેમાં એ નિયાજ તથા ઇમાનીઓનાં જનકરેકે
માટે નીચે પ્રમાણે ઇશારો કીધેલો—

પેસનજ બહમનજ વાડીઆ, નશરવાંનજ માણે-
કજ વાડીઆ, કાવનજ રમનજ પટેલ, હેરમનજ
બહમનજ વાડીઆ, દાદીબાઈ નોશરવાંનજ, શેરામજ
મનચેરજ રેકીમની.

ઈ.સ. ૧૭૮૮ માં સુબકમા પારસી ૫ આએતે

અતરેના મેચરની અધાલતમા શેઠ શેરામજ માણેકજ
એના તથા એક મનચેરજ બહમનજ એના ઉપર ફરી-
વાદી કીરી કે તેઓ માંહુમ શેઠ માણેકજ નવરોનજ
એના ધર્મખાતાને વલીવટ તેમનાં વરીયત મૂળખ બરા-
બર અધાવતા નથી, તેથી તેવણના બખાણુ મૂળખ એ
ધર્મખાતાને વલીવટ પંચાતને સોંપિયા. ૪ મેચરની અધ-
લતે આ અરજ બાહલ રાખી, અને ૫ આંતને એ
ધર્મખાતુ અધાવવાનો હુકમ કીધો. આથી શેઠ શેરા-
મજ તથા શેઠ મનચેરજએ એ ધર્મખાતાને વલીવટ
તેઓ બરાબર અનાવેલે તે માટેના ઘટતા પુરાવા માંયે
ઉપકા મેચરના સુકાદાની મુમિ નામદાર ગવરનરની
કૌનસીલને અપીલ કીવી. કૌનસીલે સઘળી ખીનાં
ધ્યાનમા લઈ મેચરને સુકાદા ૨૬ કીવો, અને પાછો શેઠ
શેરામજ તથા મનચેરજને એ ધર્મખાતાને વલીવટ
અધાવવાનો અખ-ચાર આપ્યો. આ ઉપરથી પંચાતે
હગલાડ મવે "કોંગ-ધન-કૌનસીલ" નોગ અપીલ કીવી
જવાયી પણ આએ વર્ષમા નામદાર ગવરનરની કૌનસી-
લનો સુકાદા બાહલ રાખી શેઠ શેરામજ તથા શેઠ મન-
ચેરજને એ ધર્મખાતુ અધાવવાનો અખ-ચાર આપ્યો.
એ મૂળખ આ દશનો તવ વર્ષે નિવેકો આઓ અને
તેમા શેઠ શેરામજ તથા શેઠ મનચેરજને બધા મળી
૩૦ ૯૯૪૫ ને બચાવયો હતો. ૫

૪ અરકુમ શેઠ માણેકજનાં તા. ૪ થી આપરેલ
૧૭૪૮ ને દીને કીધેલા વરીયતનાખામા એ બામે આ
પ્રમાણે બખાણુ આંવેલુ છે:—

"ને કદી આમારા વારેશમાથી દ.ઇએ આંનત તથા
"બીઆડ કરે તથા તરાવત કરેતો આમારા અવારકે
"તથા ૫ આતના પારશીછે તે તેકને તાઝીર કરે એરકે
"કુર કરે ને વાડીઆ તેકને કાધથી લેકને બે માણુ
"બીબ જલા માણુએને દેઆનતદાર લોકને તેકને કુત-
"વલી કરે તે અકમારી શરવ બખએ લાવે

૫ શેઠ શેરામજના ઈ.સ. ૧૭૮૮ માં મરણ
પાવવાથી આ અરખ તેમના વડા દીકરા શેઠ નવરોનજ
તે આ ધર્મખાતાના પુત્રવલીએ આપવા તે માટે એવ-
ણના વારેશમા પછવાડેથી માટે વાધો લેકયો હતો,
અને એક સુકરદશી પણ નિકલ્યો હતો, જેને લગતાં
કાગળમા શેઠ શેરામજ હેરમનજ બહમનજ શેઠના પાસેથી
અએકે વાચી ને લેખકી આ એ.સ. ગેલદીકે

ઈ ૨૦ ૧૭૯૮.

તા ૨૦ મી માચ.

રોજ ૧૩ માઈ ૭ (૩૦) ૧૧૬૭ વર્ષ ૭૫.

મરણ—આ ૭ ફાગણ હતા—૬મી વર્ષ ૭૫—
એવણુ સુખની એક બહેનના વ્યાપારી, તથા નાણા
નીનાર હતા, અને પોતાના મરણ વખતે એક મારી પૂછ
ગયા ગયા હતા.

તા ૧૨ મી આપરેલ.

રોજ ૬ માઈ ૭ (૨૦) ૧૧૬૭ વર્ષ ૭૫.

મરણ—ફાગણ માણેકજી ચેડા—૬મી વર્ષ
(૧) એક માણેકજી નરસિંહજી ચેડા નામના તથા પાંચ
એવણુ ચેડ મનચેરજી બહમનજી ચેડા દીકરા હતા, પણ
મરણને કરી બીજાની તેનણુ મરી આજીવતા હતા.
એવણુ ૬૦ ચં ૧૭૫૬ થી ૧૭૫૭ તરફ ગઈ ત્યાંની મર-
ણુ ચેડ માણેકજીની પેઢીની વહીવટ સંભાળતા હતા,
અને અતરેના તેના ધર્મઆત્માની વહીવટ એમના પીતા
ચેડ મનચેરજી બહમનજી સંભાળતા હતા. એ ૧૬મી ઈ
ચં ૧૭૫૭ મા એવણુ સુખની આવા—હતા, અને એ
ધર્મઆત્માની વહીવટ પોતાને હસ્તક લીધા હતા તથા પો-
તાને નામે અતરે એક પેઢી કાઢી દેવાયેલા આયેણ
વ્યાપાર તથા મગફળી ધરો સંભાળતા હતા ઈ ચં
૧૭૬૦ તા મગફળાના દુકાનની વખતે સુખગતથી વાખાવા
માર્ગે અતરે આવેના નગરોગતીએને એવણે પોતાને
હસ્તકની મરણુ માણેકજી ચેડાની ધર્મ આત્માની વાડીમા
હોનારે આપ્યા હતા. એવણે પોતાના વ્યાપાર ચેડ મનચે-
રજી બહમનજીને નામે સુખની આજીવતા આતે એક
દરેકે બધાવી તે તા ૨૨ મી નવમી ૧૭૬૧ ને
દીને પગડી હતી એ વેળાની અતરેની પાંચેલી
પચાતના એવણુ એક અકાળજી હતા.

તા ૨૨ મી આપરેલ.

રોજ ૧૬ માઈ ૮ (૩૦) ૧૧૬૭ વર્ષ ૭૫.

આજ દીને એક દારોબાર્ડ નામવાળજીએ વાનકે-
શની રેડાણમા પોતાની જગા ઉપર પોતાના તથા પો-
તાના કુટુંબના મવાનોને આજ મજલ પોહાવડમા માટે

૧ એવણુના વશનો નર વારસ કાઢી નથી, પણ
એમની દારોબાર્ડને પોતા વારસેમા એક ૧૨૬૦૦ નર-
ચેડજી સુખ તથા એક બહમનજી નરચેડજી ૫ થકી અને
એક શાવકચેડજી કાવચેડજી ૫ થકી રાખેલા હતા.

બધાવવા માટેજી હોખેજી તૈયાર થયાથી તેને પગડાવવાની
ક્રિયા કરવામાઆવી હતી.

તા ૧૬ મી જુન.

રોજ ૧૧ માઈ ૧૦ (૩૦) ૧૧૬૭ વર્ષ ૭૫.

મરણ—દોરાબજી ફુનુજી બચકરી—૬મી
વર્ષ ૫૮ અતરેના બચકરી આનંદનાના વડા. એવણુ
પોતાના વખતે પ્રમાણે આરી મરણ કેળવણી પામી
અતરેની “કમીચરીએ” મા પોતાના નાથલા ભાઈ
ચેડ બેહમનજી આયે હીસાબ ગમવાના આતામા આકરી
રહ્યા હતા. ત્યાંથી ઈ ચં ૧૭૬૦ મા ડીપુ મુકતાના
વ્યાપ મીર હેંદર સાયની બીજીવાળની વડાઈની વખતે
એ બન્ને ભાઈએને મરકાર તરફથી લગત આતાની બોરકી
વરેને હીસાબ ગમનાં માટે માહસોર તરફ મોકલ્યા હતા.
ઈ ચં ૧૭૬૩ મા એવણે “કમીચરીએ” માથી પો-
તાને આપ્યા હોડા, અને શાકભાજી ગોરધનદાસ નામના
હિંદુ વ્યાપારી સાથે ભાગમા વ્યાપાર કરવા માડશે એ
પછી ઈ ચં ૧૭૬૬ ના નવમી મા મરકારી તેની સાથે
ભાગ છોડી કરી પોતાને હીસાબ જુદો રાખવાય કરવા
લાગ્યા. એવણુ તે વખતની સુખની પાંચેલી પચાતના
એક અકાળજી હતા. તારાપોર ગામમા એવણે પોતાની
આયેલાનીથી એક હોખજી બધાજી હતા.

તા ૧૦ મી અક્ટોબર

રોજ ૨ માઈ ૧ (૨૦) ૧૧૬૮ વર્ષ ૭૫.

મરણ—આ ૭ મનચેરજી કાવજી બચકરી—
૬મી વર્ષ ૮૫ આ ૭ કાવજી બચાજીના વડા દીકરા.

૧ એ હોખજાના દરવાજા ઉપર નીચે સુખની
તપ્તી પાડેલી છે.

“શ્રી હાદર હોખજીની મદદથી
“મેહલીન મેકનાં દારોબાર્ડ નેશરવાળજીએ રોજ
“મુખારક હોખ અને માડ આવાન કરીને અને ૧૬૬૭
“મુખારક હોખ શવત ૧૮૫૪ વર્ષમા ૨૬ ૬ વાર
“રવેલી તારીખ ૨૨ આપરેલ અને ૧૭૬૮ ને દીને એ
“દખુ બધાવી તરફમાર કરી મળવી છે.”

૩ અતરેના આજના બહેનના વ્યાપારી ચેડ હોખ-
જી હોખજી બચકરીના વ્યાપ.

૪ એવણુના વ્યાપ આ ૭ કાવજી બચાજી ઘણા
આજલા વખતથી સુખજીના પથકણુ આવાવાને આપ્યા
હતા, અને એવણુના બેવડીન મોટી ઊંચરે નરણ પામ્યા
હતા તેથી પણ અતરેના પારસીઆના ગોરા ભાગને
તાક ૫ થકી હતા, તથા સુખજીની પારસીની પચાતના
શવઆતથી એક અધિકારી હતા હતા એવણુના
બીજા દીકરા આ ૭ કાવજી કાવજી પણ અતરેના મો-
ખી કરતા હતા, અને નિમ રીકરા આ ૭ રસમજ

મેવણુ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૪૧ મા મુગતથી અતરે આપ્યા હતા, અને પોતાના ભાઈઓ નાથે દેશવરે આતેના વ્યાપાર ચલાવતા હતા. તે પછી ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૪૮ મા પોતાના પિત્રાઈ શેઠ માણેકજી નવરોજીજી શેઠનાં મળણથી તેમના ધર્મઆતોના વહીવટ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૮૫ લગણુ મેવણે ચલાવ્યો હતો. અતરેની પારસી પચાતના એતણુ એક મુખ્ય અધિકારી હતા, તથા પોતે કહેલ અને સર્વથી જઈ હોવાથી અતરેના "મજર" ની કોગટમા પારસીઓના રવાના વીગરેને મોટું નિકલવા સંવલિ આને એવણુ મત લીધામા આપણુ હતુ. એવણુના દીકરા શેઠ યોગ-બજ માણેકજીએ મુખર્જી બાહુકોટ આતે એવણુને નામે એક દરમેહર બંધારીને તા ૦ ૨૪ મી નવેમ્બર ૧૭૯૬ ને દીને પગથી હતી.

તા ૦ ૧૬ મી મરેચમ્બર.

રોજ ૧૩ માહ ૧૨ (ચિ ૦) ૧૧૯૮ યજ્ઞજ્ઞગદી

મરણ—જીજીભાઈ આનંદજીભાઈ વાહા—મરુમ
સ ૦ જમરોજી જીજીભાઈ પેલવા આરેનેના આવા.
એવણુ પોતે જોકે તે વખતે કોઈ રીતે જીવણી ન હતા,

તેવણુની પોતાના ભાઈઓ સાથે મુખ્ય આગેવાની હતી. તેવણુના વડા દીકરા શેઠ નાનાભાઈ બહનનજી શેઠના પોતાના આપની જગોએ અતરેની પારસી પચાતના અ-કાવર કમ્યા હતા તેવણુ અતરેના એક જોડા જમીન દાર હતા કોટમા "નાનાભાઈ બહનનજી સ્ત્રી" ને નામે જે જોડોએ ઓળખાએ છે તે એવણુ નામ ઉપરથી છે એવણુથી ઉતરતા ભાઈ શેઠ ખરોદજી બહનનજી શેઠના તે મરુમ બહોલજી શેઠના બીજા જમાઈ તથા પાલખ શેઠ દાકાભાઈ માણેકજી શેઠના બાવા થાપુ છે તેવણુ સુરતના જ રહી મુખર્જી, ભરૂચ, ખાત વગેરે દેશ-વરો આતેના જોડા વ્યાપાર ચલાવતા હતા એવણુના બાધા ભાઈ શેઠ શાપુરજી બહનનજી શેઠના પણ પોતાના ભાઈઓ શેઠ ખરોદજી તથા નરવાનજીની સાથે દેશ-વરો આતેના પંચસર વ્યાપાર કરતા હતા તેવણુ મુખ-ર્જીની પારસી પચાતના એક અધિકાર હતા અતરેના કોટમા "શાપુરજીના ચકરા" ને નામે જે જોડોએ ઓળખાએ છે તે એવણુના નામ ઉપરથી છે એવણુથી ઉતરતા ભાઈ શેઠ નરવાનજી બહનનજી શેઠના સુરત તથા મુખર્જી આતેના રૂને જોડા વ્યાપાર કરતા હતા, તથા અતરેની પારસી પચાતના એક અધિકાર હતા મુખર્જી-વાલા શેઠ પંચનનજી બહનનજી વાડીઆની પારસે ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૯૨ મા એવણુ સુરતથી કીધેલા ૩ના વ્યાપારને લમતો એવણુને એક આપડો ખરુદજી શેઠ મનચેરજી પંચનનજી વાડીઆ પાસે આપારો જોવામા આવ્યો હતો જેમા ૩ ૧૨૬૦૩૧૧૬૦ નો ૩ એવણુને હીસામે તે વર્ષમા વેચેલો જીવણે છે એવણુના સહથી નાથજી ભાઈ શેઠ જોડાજી બહનનજી શેઠના પણ અતરેના એક જમીનતા રેકયાથી તથા જમીનદાર હતા

પણુ એક એવા પુત્રને જન્મ આપ્યો હતો કે જેણે પારસી યેજાનું નામ તેમની પાદશાહન ગયા પછી કુનિયામાં પાણુ એકવાગ જહોજવાસી ભવ્ય કર્યુ હતુ. એવણુ જન્મ ગામ નવચારી હતું તથા પોતાના આપના મરણ પછી એવણુ અતરે પોતાની મોહરદાર માથે આપ્યા હતા, અને મેધનને નાકે હાલ જ્યાં "કાડક માગીર" છે તે તરફ પારસીઓને રહેવાના "આથાકુવેરીયો" નામના મોહવામા વાસો કરીને હતા. ૧ મુખર્જી એવણુ પાચેક વર્ષમા પાછા નવચારી કુટુંબ મહોત ગયા, અને યોડીક મુલમા ત્યજી મરણ પામ્યા હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૦.

આમે વર્ષના "આમે કુરીઅર" માંથી નીકળેતાં ૫ થેજી કસનડરમાર પારસીઓને લગતી નીકળી ખીના આગેથી હતી.—

પારસી વાહુલવતીઓ.

વાહુલજી નામ.	માલિક.	ટણ.
લવજ રમીતી	હોરમજી બહનનજી વાડીઆ	૮૮૪
શાહ અરેજોર	દાકીમાઈ નરવાનજી	૮૩૮
શાહ કેપુર	શોરાબજી મનચેરજી રેશમની	૧૦૦૦
શાહ મેહુર	બવજી રેશમજી પટેલ	૭૦૫
આથ	પંચનનજી બહનનજી વાડીઆ અને બરૂચ રેશમની કપતી	૭૪૮
એશીયા	હોરમજી બહનનજી વાડીઆ અને કારબસ રમીતી કપતી	૭૪૦
ગભર	રેશમજી નાનાભાઈ રાવર	૧૬૦
કારબસીસ	નરવાનજી માણેકજી વાડીઆ	૧૧૪
અવરત કારબસ	હોરમજી બહનનજી વાડીઆ	૧૨૭
એશિઆર	બરજોરજી રેશમજી રમીતી	૪૭૭
એશિઆર	નરવાનજી માણેકજી વાડીઆ	૨૪૫

ઈનશુરનસ શેશાહીની ભાગીદારી.

અરેમ્બ દારીભાઈ.
નરવાનજી માણેકજી વાડીઆ.
પંચનનજી બહનનજી વાડીઆ.
હોરમજી બહનનજી વાડીઆ.
કામજી નાનાભાઈ દાવ.
કામજી માણેકજી વાડીઆ.

૧ ફેબ્રુરી ૧૮૦૦ સ ૦ જમરોજીનો જન્મ પણ એજ જોડામા થયો હતો એવણુના બાવા તથા માએ એકજ વર્ષમા એવણે ૧૬ વર્ષની ઉમરના મુકીને મરણ પામ્યા હતા નવચારી તેમજ મુખર્જી કોટલો કોટલો અગોએ સાબપુ છે એવણુ કુટુંબ નવચારીના આગવા વડા અધિકાર મામા આશાના વધની કોઈ ઊકરી સાથે નીચળત રાખે છે

શોરાબજી મનચેજી રૂઝીમની.
કાવરાજી રૂઝતમજી પેલ.
જમચેજી બહમનજી વાડીઆ.
પારસી બ્યાપારીઓ.

અરેમર દાવીબાઈ
નરસવાનજી માણેજી વાડીઆ.
પેશતનજી બહમનજી વાડીઆ.
હારમનજી બહમનજી વાડીઆ.
શોરાબજી મનચેજી રૂઝીમની.
કુમ્બજી નાનાબાઈ દાવર
દોરાબજી રૂઝતમજી પેલ.
ખરચેજી માણેજી મગફ.
મળોજી દોગબજી દાવીબરજોરના
પેશતનજી કાવરાજી નાલીબગવાલા.
બેહરામજી જમચેજી ચામડીઆ.
લીમજી ભીખાજી પાડે
ભીખાજી મેહરજી

ચીન ખાતેના આદતીઆ
મિદમજી બહમનજી (મિલકાકાં).

તા ૦ ૨૩ મી જાનેવારી

રોજ ૨૧ માહ ૪ (ચો) ૧૧૬૬ યમદજરી.

મરજી—ભીમજીબાઈ દાદાજી—દેશ વર્ષ ૭૦)

તાગપોગના એક જાણીતા રૂઝવાસી એવજી પ્રથમમા તાગપોગમા પેતાના પિત્રાઈ રૂઝ મેહરજીબાઈ વીકાજીની સાથે જમીનિ હિતરે માખી ખેતવાડી કરતા હતા એ પછી એવજી વચાઈ કે ને તે પેલાએ પેશવાઈ હકુમતને તાને હતુ તેના “આયેરી” નામના માહાકને ખેતવાડીને માટે હંજરેશી લેવા હતા. “આયેરી” ને મીકો રૂઝે કે આગના વખતપર મણો મજબૂત અને ખીકત મણુતો હતા તેની વહીવટની પેશવાઈ મરકાઝ તરફથી એવજીનેજ સુપરદ થયો હતા. તેની આગમજ આ કી-કાની નેગેહબાની તથા માહાનના હંજરેશી દોઈ બાહમજી રાખયો હતા, તેને વચાઈના હાકમે કાંઈ વાકમર વપ-તરફ કર્યાથી, તેણે છુપી રીતે ઉરકેછી કરી એવજીપર ઉપના કીલામતી એક રાજદારી બધકને સુખદમિણી નવાડી સુકાની ગેહવજી કરવાનું બેહતાવ તે વેળાના પેશવાઈ સુમા આણેખા ગહેતરની હજુમા મેલુ હતુ. તેની તપાસ થાય તેટલામાત્ર એવજી તાગપોગ કાઈ કામચર ગયતા ત્યાંજ યોગક દિવસની માણી જોમની મરજી પામ્યા હતા

૨ મરકૂમ રોઝ વીકાજી તથા પેશતનજી મેહરજીના ખાપના પિત્રાઈ, તથા સુખદવાલા રોઝ ચાપુરજી ભીમજી અને દોરાબજી શોરાબજી તથા પુનવાલા ખાપનાહર રોઝ બકમનજી શોરાબજી તારાપેરવાલાના ખાપના બધાવા

તા ૦ ૨૦ મી મેચે

શે અરેમર દાવીબાઈએ વાનકેશગી દસિણ બાણુએ બાધવા માટેના મોટા બગલા કે ને બગબગ તૈયાર થતા આયો હતા તે આજીને એકએક તુડી પડ્યા અને તેમા ૨૫ માણુઓ દબાઈ તુગ મણુ પામ્યા, તથા ધણુકો મજ ધામ્મર થયા હતાં.

તા ૦ ૭ મી જુલાઈ

આજીને સુખદીના ગવરતર જોનાકન ડકને સુગતા ચેહનવાલી પારસીઓના વડા દત્તર કાંઈનજી રૂઝતમજીને એક સંદર્ષ આપી હતી, અને તેમા તેવડુને આનરેખન હિંદી છડીઆ કપની તરફથી આજી મહિ-

૨ જોમને કુરીઅર, તા ૦ ૨૪ મી જુલે ૧૮૦૦.

૩ આ સનદની એક શરતી નકલ તથા તેનો ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૬૬ મા અતરેની કાંઈ કારકના તરજુમા ખાતા તરફથી થયેલા સતાદાર ઇ શેજી તરજુમા મિયલુના વારસ દત્તર રૂઝતમજી જમચેજી પાસેથી મલ્યોછે તેમાના ઇ શેજી તરજુમાની અતરે સહાયરી નકલ જીતારી લઈએ છીએ —

TRANSLATION OF A DOCUMENT IN PERSIAN
(Signed) JONATHAN DUNCAN

A Parwana (or an order) of the Hon'ble and properor British Company Bahadour (is issued) in the name of the Khasar Dastoor of the Parsi Community an inhabitant of the auspicious seaport Town of Surat On account of the respectability and position which the learned one has in the Parsi Community and on account of his being faithful to the British Company Bahadour, the amount of fifty rupees by way of support and maintenance has been bestowed and fixed per month for the learned one from the first of the month of July 1800. It is incumbent that he having engaged himself in doing good acts and remembering the kindness of the Hon'ble Government shall preach to his community as much as it may be in his power, to obey the rules of religion and to be good disposed (subjects) and he shall try to keep them more firm than others as regards to their fidelity to the British Government. Should Government ask the learned one respecting the customs and religion of the Parsi Community, he shall be honest in explaining the same so that every one may be dealt with justice. Written in the auspicious seaport Town of Surat Dated the seventh of the Month of July 1800 of the Christian Era Corresponding with the 17th of the holy month of Safir in the Hyr year 1215

Translated by me
(Signed) GOOLAM NOHATDEEN,
Translator High Court

Bombay, 1st December 1866

નાની પેહલી તામીખી દર માસે રૂપ૦) નો દમપાસો મુકર કરી આપ્યા હતા, તથા એના બદલપત કીલો હતા કે તેવણે મુગના પાગમિઓમાં ધર્મ મુખની વામિજીએ કરી તેઓને ધ વેજ મુકરને વફાદાર રહેવાને બોધા આપ્યા, તેમજ પારમિઓની મહરમ્મ વગેરેને માટે દનસાફને થકી મરકાર કામખી આજાગાઓ પુછાવે તેના પ્રમાણિકપણે કલવા આપ્યા.

આમિ વર્ષના મુપરેમખ મમમા મુગતથી મુખર્મ આવતાં દરીયામા એક મોટું તોફાન થયું હતું. તે વેળાએ ધણુક પાગમો ખાગી ગયા હતા, તથા મેચુમાર જ નોની આવરી થઇ હતી. પાગમી ઉતારેઓ પાણુ ધણુક આ તોફાનમા મરણુ પામ્યા હતા. તેઓમાના જીવોના મવાન હાથ લાગ્યાં તેમને તાગપોગવાલા ચેક ભીખાજી પંડેસે મેહનત કરી અવનમજન પોહમ્મડાખા હતા. ૨

તાં ૨૫ મી નરેમખ.

આમિ વર્ષના મુરોપ ખાતે મેપોલમ બોનાપાગ-ટની લકાર્મ આલતી હતી, જેથી અતરેનાં બદરોમા મુકરના કામમજ કુતા પારકસોને દે-અચ્ચાચીઓની ધણી ધાસતી રહેતી હતી, અને તે ઉપરથી તેના ધણીઓ મરકરના કામમજ પોતાના પાગમો આપતા ન હતા આ ઉપરથી ઉપની તામીખી મુખર્મના મુખળા બતેલા, જુમડા, તથા મુરોપના ધણીઓએ કપતી મુકરની વતી તેમના મોટ કામકર ચેક દોરાખજ રસતમજ પટેલ આયેએક લખત કીલુ હતું, ૨ તેમા કેટનીક પીજી મરોતો આયે એવી પણુ મુગત કીરી હતી કે “કદાચ વાટમા ફાગસી તથા ચોગ મતે ને તે પકડી લઈ જતએ તેનુ

જોખમ મુકરને મથિ રહે” આ લખત ઉપર ૨૨) હિંકુ તથા નીચલા ૮) પાગમિઓએ થકી કરી હતી—

વાડીઆ હોગમજજ બહમનજ, બતેલા ૨.
વાડીઆ ફરમજ માણિકજ, પાગકમ ૪.
જમચેજજ નાનાભાઈ ગજવર, બતેલા ૧.
મેહતા કાવજજ હોગભાઈ ડાચકર, બતેલા ૪
રસતમજ નયુભાઈ ઘોઠ માણિકજ રસતમજ, બતેલા ૧.
મેહતા માણિકજ મનચેજ, બતેલા ૨.
વાડીઆ રતનજ બહમનજ, પાગકમ ૨.
અચેજજ ચેક દોરાખજ, બતેલા ૧.
ભાઈ ફામજ પેથતનજની વતી દક્ષાન નવરોજજ મેહમજ.
હીમજ જુજાભાઈ, બતેલા ૧.

તાં ૧૬ મી ડીનમખ.

રોજ ૬ માહ ૩ (ચો) ૧૧૭૦ વજહજીડી.

મરજ—એવજજ મેહમજ મોદી—ઉમર વર્ષ ૫૫) ચેક મેહમજ રસતમજ મોદીના વડા દીકરા. એવણુ પ્રથમમા પોતાના આપના આપાગના કામેમા શામેલ હતા. તે બાદ ઈં મં ૧૭૭૭ મા તેમના મરણુથી તેવણુની વતી પોતાના પિત્રાઈ ચેક નચગવાનજ દાદાભાઈ મોદી તથા કાકા ચેક ભીમજ રસતમજ મોદી આયે મુમમા આપાગ ચપાવતા હતા એ પછી તે બંનેના મરણુથી પેહડીનો વહીવટ ચેક દાદાભાઈ નચગવાનજ મોદી આયે મુમજીવતી કરી તાં ૮ મી આપરેલ ૧૭૮૦ થી હુટો કરી પોતે એખનાચે આપાગ ચપાવવા માડયો હતો. એવણુ ફનીઆણી મથે ઈં મં ૧૭૮૮ મા એક ફરમહર બધાવી વગડાની હતી.

ઈં સં ૧૮૦૧.

તાં ૨૫ મી આપરેલ.

રોજ ૧૬ માહ ૮ (કો) ૧૧૭૦ વજહજીડી

મરજ—મોદી વાછગારી ભીમજ—ઉમર વર્ષ ૬૪) ચેક ભીમજ રસતમજ મોદીના વડા દીકરા. એવણુ પ્રથમમા પોતાના આપના આપાગના કામેમા શામેલ હતા.

૧ એને લગતી નોંધ મુરતવાલા ખાંબાહર રસ-તમજ ખરશેજ મોદીને ત્યાંના એક મોવડાખાચી વહીજી

૨ આ લખતની એક નકલ અખારી પાસે તથા એક ચેક દાદાભાઈ પેથતનજ વાડીઆ પાસે મેજીજી

૩ મરજ ચેક દોરાખજ વાછગારીના આવા

તે પછી ઈં મં ૧૭૮૬ મા તેમના મરણુબાદ પેહડીમ.થી પોતાનો ઈંજોડો બધ કરી પોતે મુગત ખાતે જઈ વસ્યા હતા, અને ત્યાજ મરણુ પણુ પામ્યા હતા.

તાં ૭ મી જુલાઈ

રોજ ૨ માહ ૧૦ (ચો) ૧૧૭૦ વજહજીડી.

મરજ—માણિકજ નવરોજજ તપાક—ઉમર વા ૭૦) અતરેના તપાક અનંદનના વડા. એવણુ ઈં મં ૧૭૫૬ મા નચગારીથી પોતાના ૭ બાઈઓ આયે અતરે આવ્યા હતા, અને કેટલાક ચોગડગીઓની આયે અતરે આવતા તપાકુનો ઈંજોડો ગખી હતો. આ

ઉપરથી એવણુ તથા એવાણના બાલકો "તબાક" ની અટકથી ઓળખાવા લાગ્યા. એ પછી એવણુ પોતાના ભાઈઓની સાથે તબાક ઉપરાંત ખીજા પરચુરણ માલનો તેમજ ૬૦ સં ૧૭૭૬ થી ચીન તરફના વ્યાપાર કરવા લાગ્યા હતા, અને તેના વધારાને માટે "નિમ્મલ દરમ" તથા "ફોરે મુખાલી" નામના બે વાહણો પણ પોતે બીધા હતા એવણે પોતાના તથા પોતાના છોએ ભાઈઓના કપીલાના વસવાટને માટે સાત ગાળાની એક મામત્રામી ફેલ્ડી કોટમા બધાની હતી, કે જે આજ લગણુ "માકા તબાકની પોળ" ને નામે ઓળખાએડે,

તાં ૧૨ મી આગસ્ટ.

રોજ ૭ માઈ ૧૩ (ચિં) ૧૩૭૦ ચન્દ્રમાસી.

મરણ—દાદાભાઈ મનચેરણ રાણીના—ઉપર ચર્ચ (૧૦) એવણુ પોતાના બાપની હેંધાતીમા તથા તેમના મરણ પછી પોતાના ભાઈઓ શેઠ દાદાભાઈ, શાહુરણ તથા માણેકજીની સાથે મીનકવર તથા તાલપતરી બનાવી તેના રોજગાર મેદા પાયા ઉપર કરતા હતા, અતરેની ઓદીમા મુકામને નોંધતા એ જીનસે પણ એસાજ પુરી માડતા હતા

તાં ૫ મી સપ્ટેમ્બર

મુખરના મુખ્ય વ્યાપારીઓએ આનરેખત કેપનીના અતરેના દરીયાવડી આનાના કેપ્ટન રોનપ્પાને જમારે તે મુગત તરફ "કામગાર" હતો ત્યાંની તેની કીમતી ને કરીએને માટે એક માનપત્ર તથા સાથે એક તનવાર બેટ આપી હતી તે માનપત્ર ૫૦ નણુ હાથેજ, એક ધો ગી, એક હિકુ અને નીચના ૭ પાસીઓની સહીએ હતી

પેશનનજી બહમનજી વાડીઆ, અરદેશ્વ દાદીભાઈ, રોગબજી રમતમજી પેટન, નશવાનજી માણેજી વાડીઆ, રોગમજી બહમનજી વાડીઆ, રોગબજી મનચેરણ રૂડીમતી.

૧ અતરેવા પા શેઠ નાન.ભાઈ રમતમજી રાણીના વડવા એવણના બાન રોજ મનચેરણ એકજણ રાણીના અતરેના એક ઘણા પુરાણ રેફવાસી હતા, અને તેઓને રોજગાર પણ મીનકવર તથા તાલપતરીનોજ હતો એમના ખાતાજી નામ રાણીનાઈ કરી ડેવાથી એવે "રાણીવાઈના" કરી "ઓળખાતા હતા, અને તે પછી એવેના વારસે આજસુવી "રાણીના" કરી ઓળખાએડે

મુગત આતેથી ત્યાના દેશી વ્યાપારીઓએ પણ એક માનપત્ર કેપ્ટન મેવપ્પી ઉપર મોકલ્યુ હતુ, તેપર છ હિકુ, બે મુગતમાન, અને નીચના સાત પાસીઓની સહીએ હતી—

રતનજી માણેકજી એડી, જમચેરણ રોગબજી હાડીવાલા, મેદરવાનજી રમતમજી વખારીઆ, રોગભાઈ અરદેશ્વર એડી, એકજણ ધનજી મેદા, બાપુજી નવ-રોજજી, પેશનનજી કાવવજી દલાલ.

તાં ૧૩ મી ડિસેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૩ (ચિં) ૧૩૭૧ ચન્દ્રમાસી.

આજ દીને ખીખીમાગ મવે આં રમતમજી બહમનજી વાડીવાલા તે કાકિવ ખમ નનાની નહએને તેમની ધણિઆણીએ એક દોખમુ બધાવી પરકાલ્યુ હતુ

૨ બોરને કુરીઅર, તાં ૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૦૧

૩ આ દોખમાની સામેની શાકડી ઉપર નીચે મુજબની તજી ચારેલીછ:—

"આં રમતમજી બમનજી બાતલીયાલા તે "કાકિયા બમનના વણીના પછડા ઘણીઆનીની મેન "તથો થવત ૧૮૫૮ ના રોજ ૬ માઈ ૩, બાપુ "બરજેર બઆછના બાકેન ચરતના મુખ્ય રમ્પા"

એ દોખમા આગમ ઓમાથાના દિવસેવર જવાને ઘણી અડમલ વડતી હતી, તથા રેન સાથે ત્યારેતો રવાનોને પણ લઈ જવાને અટકાવ થતા હતા, તે ઉતરથી છં સં ૧૮૩૬ ના મરકુમ શેઠ મેદરવાનજી લીમળનાઈ બીલીગારીઆએ ૩૨૫૦૦) ખરચી એક પાકા કુખ દોખમા આગમ જવાના રતાવર બધાઓ હતા, તથા એ દોખમાની ઉગમન દસાએ બીલીગારણ રેવે રેટજન નજીકના આપાથી છં સં ૧૮૬૬ ના મરકુમ શેઠ રમતમજી બમચેરણ જીનમાઈએ ૩૫૦૦૦) ખરચી દોખમાની આસપાસ એક વાડી ચરતી દેવા બધાવી હતી

એની આગમનજી એક ધણુ જીનુ દોખમુ બીલીગારાથી આસરે જા મેલ દુર હાલના પડત પડેછું તે ત્યારે ત્યાના મુશ રેફવાસીએ કંઈક કે આસરે બસે વર્ષની વાત ઉપર બીલીગારાના વારસીઓએ પે તે મેદનત કરી એ દોખમુ બાવવા માડ્યુ હતુ, તેજવાના કાંઈએક વારસી પોતાના કમીલા સાથે વગરમ્તે મુસારી કરતા હતા, તેની ગાડી બીલીગારા આગમ મગવદાસ નામની જાણી પાસે ખાડીના કુમી મઈ તે વેળાએ ત્યા બીલીગારાના કેટલાક વારસાંએ હુજીયા હતા, તેઓએ તે સખા કુખ માણસોને મેદનત કરી પાડેર કાઢ્યા, અને પોતાના સાખા લઈ જઈ બીલાંએ આપણે આના ઉત્તરજા કંઈક કે વેળા વારસીએ આએ દોખમાનુ કામ પોતાને ખરચે દુર કરાવી આપ્યુ હતુ.

આએ વર્ષના "આએ કુરીઅર" માંથી બીકમના ઇંગ્રેજ કલેન્ડર માં પારસીઓને લગતી નીચની ખાત્રી આપેલી હતી :-

પારસી વાહુલવતીઓ.

ઈં સં ૧૮૦૦ ના કલેન્ડરમાં નોંધેલા 'આન' અને 'ઝોઝાઆર' વાહુલોના નામ આએ વર્ષની ટીપમાં નથી; તેમજ 'શાહ નેહાગીર' વાહુલે એક કાવ-શય રચનામણ પોરબને બદલે એક દોગમણ રચનામણ પોરબના નામપર તથા 'અપરબ કારકશ' એક હારમણ રચનામણ નાકીઆની આંધે મીશીઅરઅ રચીય હારમણની કવનીના નામપર નોંધાયેલા છે. એ ઉપરાંત 'ફતેહ પુખાની' નામનું વાહુલ એક માણેકળ નવરોજનું તખ્તાકના નામ ઉપર છે.

ઈતમુરનશી શીશાઈતીના પારસી ભાગીદારો.

છેલ્લા કલેન્ડરમાં આપેલી ટીપ ઉપરાંત આમાં નીચના નામો આએ વર્ષે વધ્યા છે.

- અરશેહ અરશેહ દાદી.
- નેહાગીર અરશેહ દાદી.
- ગતનજ બહમનજ વાડીઆ.
- એલહજ બહમનજ (એલહકકા).
- હીમજ બીખાજ ગાડે.
- નથરવાનજ કાવશજ બતાજ.
- મેહગમજ કાવશજ બતાજ.
- ભમશેહજ વાનાબાઈ જાનધર.

એક કાવશજ રચનામણ પોરબને બદલે આમાં એક દોગમણ રચનામણ પોરબનું નામ નોંધાયેલું છે.

પારસી વ્યાપારીઓ.

ઈં સં ૧૮૦૦ નાં કલેન્ડરની માફક, કકત શેઠ કાવશજ માણેકળનું નામ વધારે.

ચીન તરફ જતાર આહતીઆ.

ઈં સં ૧૮૦૦ ના કલેન્ડર પ્રમાણે.

- સરકારી ગોદીના બીલહરો.
- કામજ માણેકળ વાડીઆ.
- ભમશેહજ બહમનજ વાડીઆ.
- ગતનજ બહમનજ વાડીઆ.
- રચનામણ માણેકળ વાડીઆ.
- નવરોજનું ભમશેહજ વાડીઆ

તાં ૨૧ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૧ માઈ ૬ (કો) ૧૧૭૧ યજ્ઞવલ્કી.

મરણ—મુલ્લા કાવશ રચનામણ જલાલ—ઉંમર વર્ષ ૬૯ અવરના મુલ્લા શીશાઈના અંતદાનના વડવા, તથા કદમી પંચના પેઢલા વડા હસ્ટર. એવલુ પ્રથમમાં બર-ચના વતની હતા, તથા કારસી અને આગળી ભાષામાંથી પેઢે બાહુતા હતા. ઈં સં ૧૦૬૭ માં જ્યારે મુગતમાં રાજમાહેના તકાવાતવિષેની તકરાર ધણી જોનમાં આવતી હતી ત્યારે મુગતના નામીયા એક ધનજીયાહ મતજીયાહે એવલુને સંઘળી મકરે બાએક જાણી તે વિષેની તેકકીક કરવાને હાગન માકલ્યા હતા. તે વખતે પોતાના ૮ વર્ષની વયના બેટા પેશાતનેરે પણ સાથે બધે એવલુ તાં ૨૬ મી મારચ ૧૭૯૮ ને દીને હાગન ગયા હતા. ત્યાં યમદ, કેરમાન, હરકહાન, મીગજ, રમ વગેરે મુન-કોમાં મુઆફરીઓ કીચી, તથા હાગના શાહ મહમદ કરીમખાનની મુતાક્રત પણ બીની હતી. એ પછી પોતે કરવા અમલુ કામ સમાધાન ઉતારી પાછા ૧૨ વર્ષે એકલે ઈં સં ૧૭૮૦ ની તાં ૬ મી ફેબ્રુઆરીને દીને મુરત મધે આવી પોંહતા હતા. આ વેળાએ એક ધનજીયાહ મતજીયાહે સુ બધે ગયલા હોવાથી એવલુ અતરે આપ્યા; અને એક દારીબાઈ નોશવાનજ સાથે પીગાંચુ થવાથી તેવણે અતરે કદમી તરીકા કમાણે એક આતશમેહામિ પરાકવાણી એવલુ આગલ પોતાની મરજ બતાવી. તે આતશમેહામિની મધળી કિઆનું ઉપરીપણુ એવલે સંધાણું હતું, અને તે તૈયાર થવા પછી તાં ૨૬ મી અપરેમેગ ૧૭૮૩ ને દીને તે તખ્તનશીન કીયા હતા, તથા તેજ દાહોથી કદમી અશુમનના વડા હસ્ટરને આપી એવલુને મલ્યો હતો. એ પછી અતરેથી કાઈ કારણસર પોતાનો ફરજને આપેલા પોતાના દીકરા મુલ્લા શીશાઈને સોંપી એવલુ ઈં સં ૧૭૬૪ માં હેદાઆદ ગયા હતા, ત્યાં એક નોશવાનજ રાજ નામના એક પાગસી રીયાયેદારની મદદથી એવલુને ત્યાંના નીજમ માંથી પી-છાણુ થઈ, અને તેની રચનામાં એવલુને વગ વસીલિ પણ વધ્યા, જેથી બાકીની ઉમર ત્યાં જ આપાર વનજમાં કાઢી મરણ પણ ત્યાં જ પામ્યાં હતા. એવલુની કબર આજલગણુ હેદાઆદમાં મોજુદ છે. એવલે કપી-યાની બાગવડ વિષેની એક રસાંચી તથા "માકુલાતે બહમની" નામના બે પુસ્તકો લખ્યા હતા.

૨ આપણુ જાણીતા મુલ્લાશીરોનજ. એવલુનું બરચના જન્મ નામ પેશોતન હતું, પણ હાગન પોતે એમની અવલાઈ જોઈ શીરોજ નામ આપવા માં આવ્યું હતું.

તાં ૧૭ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૨ માં ૧૦ (ચિં) ૧૧૭૧ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મશણ—સાપરજી નવરોજી તપાક—હિમર વર્ષ
૪૧) શેઠ માણેકજી નવરોજી તપાકના નાંધવા બાદે
એવણ પેહલ પેહલા ઈં ૨૦ ૧૭૮૧ માં પોતાના વડા
બાઈની તરફથી વ્યાપારને માટે ચીન ગયા હતા, “અને
તેવાજ કામચુકર ત્યાંની દર ધામને એકેક પડી અદા
મદરે તેવાએ કરીને વ્યાપારી વર્ગમાં મોટી વખાણ કર-
માવી હતી.” એવણ પોતાના વડા બાઈની પાછલ ખરા-
બર એક વર્ષે મરણ પામ્યા હતા

તાં ૨૭ મી જુલાઈ

આજ દિને શેઠ ખરજોજી દોરાબજી ઘડીબરજો-
રના ૨૦ વર્ષની વયના એક દીકરા શેઠ ફરુકજી ખરજો-
જીએ પોતાના તથા પોતાની બાઈની “પુત્ર કીકુ હુ”
તેની કેરીઅત એમણે કે તેવણ મ વ્યાકાસે પોતાના દોરો
માથે વાડી માન કરવા ગયા હતા, “ત્યા કોઈએ મનખ
કરતા એવણની મોટાદારના પતિવરતાપણા ઉપર મરકરી
કીરી, તેથી એવણ ધણાજ ખુશ વેહમાં પડ્યા, અને
રાત્રે ઘેર આવડીને ખીચારી ૧૧) વર્ષની, જ્યાન મોહર-

દર કે ને પેહલ પેહલી હમેલદર હતી તેણીના તથા પોતાના
પેટમાં વેહલી છરીના ઘાદ કરી બેઠો પ્રાણુ ગાયો.^૨

તાં ૪ થી નવેમ્બર.

રોજ ૨૭ માં ૧ (ચિં) ૧૧૭૨ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મશણ—દસ્તૂર ખરજોજી ખરજોજી દોરાબ પાહ-
લણના—હિમર વર્ષ ૪૧) નવરોજીવાલા દસ્તૂર ખરજોજી
દોરાબજી પાહલણજીના દીકરા. એવણને ઈં ૨૦ ૧૭૭૦
માં એમના બાઈનાં મરણબાદ ત્યાંની અગુમને “પીમ
દસ્તૂરની જગ્યા આવી હતી. ઈં ૨૦ ૧૭૭૬ માં નવ-
રોજીમાં ને મોટી લટ તથા ગીરદી પડી તે વેળાએ એવણ
સુરત ખાતે નિકળી જઈ ત્યાંના રમતમચરામાં વર્યા હતા,
અને ત્યાજ મરણ પાણ પામ્યા હતા. રમતમચરાના
જરથોશતીએ એવણને દસ્તૂર તરીકે મોટું માન આ-
પતા હતા.

આએ વર્ષમાં સુરત મેં સંઘવણુની ભાગલ આ-
ગલ શેઠ ગતજી માણેકજી એ ટીએ જરથોશતીઓના સં
અવચરના વપડાએ માટે એક મોટી ધર્મશાલા બધાવી
ગોઠી સુકી હતી.^૩

ઈં સં ૧૮૦૩.

આએ વર્ષના “આએ કુરીઅર” આથી નીકલેલા
૪ શેઠ કલેનડર માં પારસીઓને લગતી નીચી ખીના
આવેલી હતી.—

પારસી વાહણવતીઓ

છેલ્લા કલેનડરની માફક, કલે “ફતેહ મુખાબી”
ને બાદે “જિગમ કરમદ” નામનું ૧૮૩ ટણનું એક નવું
વાહણ શેઠ માણેકજી નવરોજી તપાકના નામ ઉપર.

ઈં સુરતના રોશાર્ડીના પારસી બાબીદારો.

છેલ્લા કલેનડર પ્રમાણે. -

૧ એવણની વડા તથા શેઠ માણેકજીની બાઈના
બીજા એમના બાઈએ શેઠ અતેરજી, દાલબાઈ, હીર-
જી, કાવશજી અને બેલરામજી નામે હતા તે સધ-
ાઓ પ્રથમમાં અતેર જીને લુદે લુદે કેમણે ત વાકુબાઈ ઈં
રોના કામપર વેહવાઈ ગયા હતા, અને તે પછી વડા
બાઈની સાથે બીજા વ્યાપાર વળગ્યા પડ્યા હતા

પારસી વ્યાપારીઓ.

છેલ્લા કલેનડર પ્રમાણે “આમાં પેથતજી અને
અરદેશ” તથા “બહમતજી અને કાસીતાથ શદાગીવજી”
નામની બે પારસી પેહડીઓના નામ વધારે છે

ચીન તરફ જનારે વ્યાપારીઓ. . .

એવણજી બહમતજી અને હોરમજી બહમતજી.^૫

સરકારી ગોદીના બીજાદરે

છેલ્લા કલેનડર માફક

૨ ગુબાનો બાહાર સર્વે ૭૭૬

૩ આએ ધર્મશાલા ઉપર કરતી તખી મારેલી
નથી, પણ તેના બધાવાનું ઊપજુ વર્ષે એવણના વશના
બે નવું પુનરગ ચહમણી તરફ કરી સુરતવાલા શેઠ
વાલજી બેનજી કાંટવાલે બેલરી આપ્યું છે

૪ અગાં મોલે કે આ નામ હોરમજી દોરાબજી
(લગતરી) ને કેલણ હોરમજી જહમજી કરી મુતમ
છપાયુ હશે કાએકે મેકમ અઘમ કે આએ સરીની
ચરઆતથી ચીન વાંચ લોકોની આડત વોરા પાપાપર
ચલાવતા હતા એવું સારી રીતે જણાયું છે
૨૪.

તા ૦ ૮ મી જાનેવારી.

૬ મનાડની તીજોરીના સર્વથી વડાર ગઢ હાન-
રૂબન વીચ્છમ થી પોતાના અમલમાં તીજોરી આતાનો
કારોબાર ઘણી મુશ્કેલી અને શુદ્ધિ રીતે બજાવો તે માટે
તેનું એક બાદવડુ ઉપુ કાવાને લડનમાં ચલાવે કુંડને
માટે મુખ્યમાંના ધરોજોએ એક ઉચ્ચાણુ કીધું હતું,
તેના પાગમીઓએ તીજોરી પ્રમાણે રકમ બરી હતી, ૨

એક પેનનનજ બહમનજ વાડીઆ	૩૫૦
એક અરદશ દારીનાઈ	૩૫૦
એક નરવાનજ માણેજ વાડીઆ	૩૫૦
એક મોગાબજ મનજોજ રૂડીમની	૩૫૦

તા ૦ ૮ મી જાનેવારી

રોજ ૨ માઈ (ચે) ૩૧૭૨ વતરજારી

મરણ—આ ૦ કિલજ કવજજ—કિમ વર્ષ ૭૦)

બરમના એક બરુડીના મિત્રે એવજ પોતાની શક્તિ
પ્રમાણે પોતાની કોમનુ બજુ કાવાને ધણી ખર્ચા હતા.
બરમના આગતા વખતમાં દિલ્હીએ વડો ખાદમજ
કોઈબી જાણેજાને ત્યાં જગત હોય ત્યારે જ કાંધાની
ચોરી ચાલકને ત્યાં ૬૦ જગત દીક આગ આગાને ઘેરે
સેતા હતા, તે તે પેલાના વડા ખાદમજના મજલુથી તેની
વીચવાને કાઈક અમુક રકમ પોતાની ગીરીથી એવજ
આરી જાણેજાએ પાછી તકન બધ કાચો હતો.

તા ૦ ૨૦ મી જાનેવારી

૬ ગમ્મા મને ડાકર જેને રૂડીલીવાના ચોરી કાઢ-
વાથી હાનરે મનુષ્યોના જીવ બચાવથી તેને અનરિના
પુરોષન તથા દેવી રૂડવાનીએ તાકીશ એક રૂપાને શર
દેડ આપવા માટે દારણુ ધણ હતું, તેના પાગમીઓએ
તીજોરી પ્રમાણે રકમ બરી હતી — ૩

એક અરદશ દારીનાઈ	૩૫૦૦
એક મોગાબજ મનજોજ રૂડીમની	૩૫૦૦
એક પેનનનજ બહમનજ વાડીઆ	૩૫૦૦
એક નરવાનજ માણેજ વાડીઆ	૩૫૦૦
એક મોગાબજ મનજોજ રૂડીમની	૩૫૦૦
એક બરજોજ રમતમજ મોરી	૩૫૦

તા ૦ ૨૬ મી જાનેવારી.

જુ અર્ધ મહિલા બે બરુડીયા પાગમી વાપારીઓ
એક અરદશ દારીનાઈ અને એક મોગાબજ મનજોજ

૧ First Lord of the Treasury

૨ મોગાબજ રૂડીમ, તા ૦ ૮ મી જાનેવારી ૧૮૦૩

૩ મોગાબજ રૂડીમ, તા ૦ ૨૧ મી જાનેવારી ૧૮૦૭

રૂડીમનીના કુટુંબમાં મોહરી હોવાથી આએ આણ
આગાવીઆમાં તેને જગતી ધામધુમાને માટે આગતા
“જોમને કુરીઆ” માં જાયે કે “આ ધામધુમા પૂર્વ
તરફના દેશોની રીત મુજબના દાદામથ અને ભવકા બરેખી
હતી, કે જે મણે આરેખીવન નાઈડમાની ગર્વથી વધારે
ગીન વાગતામાંના બધાને આનેહુપ મનની આગતી
હતી. દરેક કુટુંબે આપણી આગ રૂડીમનીની રૂડીમ
અને પૂર્વ તરફના બાળી જાવના મરણુઓ અને જવા-
હેરાના કવકાટ ઉપર જે ચાલી હતી, પડેજાણુએને
નામચીઓના પ્રેક અને મુશ્કે ગાવણુ તથા નામચી
મનજોજ કી નામચામાં આગતા હતા જેમણે ઉપર
તરફવાર જાવના પકવાને તથા શગોના બજે દગલા
પડેજા હોવાથી કાણુના જોડાના મુખી બાપોની પડેજાણુ
મત જાણુ આગતી હતી. વગી આ મુશ્કેલિન જેઆવ
કુરોષન બાનુ યોગી નીને બદીવાન કરે એવી મોહીણી
તથા નાઈડમાની નામચીનોની જેમજા ખુબમુગતીથી
કી મરજો તેમજા કાગોના હતા.” ૫

તા ૦ ૧૭ મી જાનેવારી.

આજ દિને મુબહના કોઈમાં ખાજા તરક એક
મોરી અને ભવકા આગ કાગી હતી કે જેથી જગ-
બર પોણુ ખાજા અને ૧૦૦૦) રૂડીમણે ખાગી ગયા
હતા, અને એકરોજ જાણુએના નામ થયો હતો. એ
આમ આજે જવાગના એક તપેનામાથી ૧ શરૂ થય, કે

“For some weeks past the most splendid preparations have been making for celebrating the nuptials between the Sultan of Aulchur Dely and Sorleye Munchuk. Three servants of this place, in a style of Eastern magnificence and grandeur which almost realized some of the most large colours of the traditions of the Arabian Nights. The eye is every where attracted by a profusion of lights and glittering ornaments disposed in all the variety of Oriental taste. The welcome Guests are conducted with the display of female Elegance in the graceful evolutions of the Dances, the charming performers, including the performers of Arabia, whilst the mellifluous airs of soft music reach the senses. Tables covered with the most exquisite viands and generous wines, display the attentive hospitality of the happy Father, and the gay and luxuriant scene is heightened and enlivened by the captivating charms of the European Fair, blended with the more sombre Graces of Circassia.”

[Bombay Courier, 29th January 1803]

૬ એ તપેજો કોરેકોટ હાલ જ્યાં સુર નરજોજ
જાણુ પારસી બેનીચેલ કવકાટીયુની ચોરી મુલ
વાર્જુ મકાનકે તે જાણુ હતા આ જગી એક અરદ-
શ દારીનાઈની હતી, અને તે જરજવન લાલાની વાડીને
નામે યોગજાની હતી

જેમા ક્રેડિટ ક્રીમની યોગ્યતા આધીન હતા, અને તે મધ્યના તેનો ભાગ થઈ પડ્યા હતા. માથા બાજેએ આજે દિવસ પવન જોશમાં હોવાથી ખાતુ ઈંગ્લીશ અનુભવ જેવી જાહેરકરી રૂપાણુ કે માનના મુરજ અસ્ત પામી વખતે કોમર્સના દરેક હેતુને આગવી બચવાની આવા છોડી દીધી હતી. અતરંગી શેરેટરીએન આગ્રીમના મધ્યના ક્રીમની દરખાવેએ અને ક્રાગ્રીયાએ જાહેરકરી આવી કંડી બાહુ લઈ ગયા હતા, અને એજ પડતામાં મધ્યના આવાસીએ પોતાનો ક્રીમની અનુભવ, અને મધ્યના રૂપાસીએ પોતાનો મરજત તથા ગમગમીયુ ધરખાઈ બાહુ કાઢવા પડ્યા હતા. આન નમ પડવાને મેનાવાજાએ તરફથી દરેક હિપા સેવામાં આવતા હતા, યજુ તે મધ્યના બર્થ જતા, અને જવારે પવનની વજાણુ ને આજુપ મુકાસી શરેંગોગા ગાખ્યામાં આવતા હતા ત્યા જતી જોઈ ત્યારે મુખમાંને દરેક જાણે આજે બધ કાર હેખાવથી સવળ નાવ પામવાની સ્થિતિમાં પડ્યા હતા. છેક મધ્યના પડી ત્યારે પવન જરા નમ પડ્યા, અને જગતા જોઈ હેખાવા માડ્યા. નામકાર ગવરના પોતાની રૂઆના સાથે આજે બધો વખત સુરી આગવી જોગવા હાજર હતા, અને અમનદાર તથા નોકરીને તરેહવા જાતના હુકમો અને સુચન એ કરતા હતા, કે જેવી હાજરી તથા કોંગ્રેસીયરી દરેક જાણે પોતાથી બનતી મેનન કવાને હનક થી હતી. ગતતા ત્રણસારે જોઈ મુખની ધામની મટી મઈ, તોખણ એ આગેના પગરાત ગણુ કાઢ્યા સુરી આજુ ગ્રહણે હતા, અતરંગી દરિયાઈ આવાનો વડો વાધન આગમીજ રેનીંગ તથા તેનો કાઢ્યા, અને લગ્ન આજે વડો જનન પ નીકાન તથા જેના મિષાહોએ તને, મને, તથા બાહુકરી, આ વખતે ઘણી મદદ આવી હતી જેડેકે ક્રેડિટક હ જોઈ બનાસીએ પણ આગળ મેળવ કરતા બગી મુકા હતા. તે વેળાજુ "કુકીઅ" જે મુકા હેડેકે કે "આજે બધાવથી અતરંગી લેકિમાં રૂપાણુ કમકામ, ધુનગ, દેહન, અને બધા જોઈયાનુ વાળેન કવાને આજે રાજી કમી નકા નવી હનરે દેખીએના ટોળાને યોગ પોતાની યોડીપણી માવ મના માવજવાને દરેક ક્રેડિટ પોતાના બાધન ઉપર બતાવે તથા રન કરતા બકતા કરતા જોવામાં આવતા હતા, અને ધાખા વગરના યદ પડનાથી જોઈ મોહવાએ તથા યેરશમાં જઈ કુલ બ સહીત વાગે કરતા હતા."

૧ મિએ કુરીઅર, તા ૧૪ મી ફેરવારી ૧૮૦૩

૨ આ ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૪ ની ગોરી આજુ નામ રજુસુ રી મુખના વતનીએને જાણીતુ છે કેહેકે કે આ આગને લીધે ક્રેડિટ મરકારી અમનદારોને રેકયા લાવકની પાઈ જગા નહિ હોવાથી રોડ નરેશન જોશન જોશન-દાન-સાએ પોતાની કાઠ બાહુથી હવેથી સરકારને મુશ

તા ૦ ૨૫ મી મુપેમંગર.

૩૧ ૧૭ માઈ ૧ (૩૦) ૧૧૭૩ ૫૪૬૪૦૦૦૦.

આજ દિને રોડ અરેમર દાદીનાએ મુખમાં કોટકોટ પોતાના બાપ રોડ દાદીનાઈ નોનરવાનજની નધએતે આગરાનની એક દરેકદર બધાથી કમી તરીકો મુજબ પરકાવી હતી

વાપકવા આવી હતી, તથા એ આગવી ધરવાર બીના વેરાન થવલા ક્રેડિટક નરેશનીએને રોડ પેરાનજ બકમનજ પાસીઆએ પરેના પોતાના લાવનાગના મેડ ૧ તથા તેને જગતા મિકામ ઘણુ સુધી રાખી તેમની બર-દાસત કીધી હતી

૩ આ દરેકદરને લગતી જગાપર અસલના મી ૦ જમસ હોંગ રૂપાણુ પર હડ તે ઘર રોડ અરેમર પોતાના બધાની નરકથી તા ૦ ૧૧ મી ફેરવારી ૧૭૭૧ ને દીને મી ૦ હોંગ સાથે એક ખત કરી રૂપ ૫૦૦૦ (૨૫૦૦ પાણ) ની કીમતે વેચાણ લીધુ હતુ એ પછી રોડ દાદીનાઈ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૭૬ મા નરજુ પામવાથી એ જગાએ તેવણને નામે જોઈ પાપાપર એક દરેકદર બાધવાનો રોડ અરેમરે ધરદો કીધા, તથા તે માટે એની પાસેના બીજ એ ધરો જે રોડ નરેશનજ હસનમજ બનાથાન હતા તે તા ૦ ૨૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૦૨ ને દીને તેવણ પસિધી રૂપ ૧૨૦૦૦ ની કીમતે વેચાણ લીધા તે વેચાણ ખતમાં એ વિષે આ મુજાલે લખેલુ છે —

"આખત તમે ધરખાતે અગીઆરી બાજોછા...
" હોંગવાણુ પર જાણને વણુ તે જગા તમાને ઘણી થીરી
" પુકોઈ તે જાહેર હવા પસિધી પણ તમાએ પારથી હીરજ
" નરજોઈ હીરાપાણુએને વડે નાખીને હજોને કામ-
" બનીને હરો પાસેથી વેચાણ લેવા કણુ કરાવો "

આ બધે જાતેની અસન નકા રોડ હીરજ અર દેસર દાદીશેક પાસેથી આમારા જોવામાં આવી હતી એ રીતે રૂપ ૩૭૦૦૦૦ ની કીમતે જગા વેચાતી જન તે ૧૨ આ ગોરી રૂપાણુ દરેકદર બધાથી હતી આગળ વખતમાં નરેશની અજુખનની બહેર નાખીએ એ દરે-જેકદરમા જરાતી હતી

એ દરેકદર પ્રથમના કોટકોટ હાવ જપા મર નરજોઈ જાણાઈ પારસીએનીવા ૧૮ ઈનરદીયુહતી ચકુલવાણુ ગોટ મકાન તથા મરકુમ રોડ જવાણુ ચકુલ વાણુ અને રોડ નરેશનજ બકમનજ ગોરી વાલા ઘરો આનેકાઈ, તથા જપા આગળ મુરોખન નરજોઈ હાજરીકા હતી તે જગાપર બાધવાનો મરકુમ રોડ દાદીનાઈ નોશરવાનજનો ધરદો હતો, અને તે માટે તેએએ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૮૦ મા તે જગા ખરીદી હતી, પણ કપની સરકારના ઈનરોએ તે જગાપર મુરોખનેને માટે હાજરીકા બાધવાની જગાણુ કપની સરકારે રોડ દાદીનાઈને એ જગાપર કાઢવી ઈમારત બાધવાને મના કરી હતા, તથા એ જગા તેવણ પસિધી વેચાતી લેવાને ઈલા તેને બદલામાં તેમને બીજા જગા અપાને પોતાની ઈલા નજુલના કીધી હતી જેથી તે વિશેષ બે જાગરત ધાપ તેરજા એ દરેકદરકર કામ દીવખ

તા ૦ ૨૩ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૬ માહ ૨ (ચિ) ૧૧૭૩ ચત્વરશ્રી.

આજ દિને સુરતની પાસેનાં સુમારી ગામના સુર-
તવાલા નામીયા શેઠ રતનજી માણેકજી એ દીએ એક
દોખમું બધાવી કરાવ્યું હતું.^૧

તા ૦ ૩ જી ડિસેમ્બર.

રોજ ૨૬ માહ ૩ (ક) ૧૧૭૩ ચત્વરશ્રી.

મરણ—બેદગમજી જમશેદજી ગામડીઆર—

ઉમર વર્ષ ૭૬) શેઠ જમશેદજી બીમજીભાઈ પટેલના ખીત

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૪.

આમે વર્ષના “બોમ્બે કુરીઆર” માંથી નીચેના
૪ થ્રેજી કલેનડરમાં પારમીઆને લગતી નીચ્ચી ખીત
આપેલી હતી.—

પક્યુ, અને શેઠ દાદીભાઈ મરણ વામ્યા આ બીના
શેઠ અરદેશર દાદીભાઈએ તા ૦ ૧૮ મી આગસ્ટ ૧૮૦૫
ને દીને અમરેની “હાલિન કમીદી” ના સરનશીન ખી-
બુદ્ધ કારકરેન ઉપર લખેલા એક પત્રના નીચે પ્રમાણે
જણાવી છે.—

“I beg leave to represent, that my late honored
father purchased this spot of ground in question in
the year 1787, with a view to erect thereon buildings
to charitable uses, but on his application for per-
mission to do so, he was prohibited, the Government
intimating, that the spot of ground would be required
by the Honble Company for erecting a hospital or
other public purpose.”

“My father being disappointed in his hopes of
erecting the building on this spot to the charitable
uses he wished for and intended, was reduced to the
necessity of appointing another place and places to
such purposes some short time before his death, and
in consequence after his death, I appropriated to such
use the house which had been purchased from Mr
James Todd within the Town walls for thirty thou-
sand rupees, and for which I had been in the monthly
receipt of two hundred rupees for rent, also two other
houses at the back thereof, from Nusservanjee Has-
tong, Poree, for twelve thousand rupees for a com-
pound to the use of the said church.”

આ પત્રની નકલ શેઠ દેશરજી જાગીરજી
દાદીશેઠ પાસેથી અમારા વાચવામાં આવી છે વળી
કેટલાકે કેટલેક દિનેની આગમન એવલુના બાવા
શેઠ દાદીભાઈએ દોષ્ટીઆના હાવ્યા જ્યાં શેઠ વાલ-
જી દેશરજી રાણજી પર છે તે જગા પર ૬૦ સુ-
૧૭૭૩ તરીકે તરીકા પ્રમાણે આદરનની એક દરે-
કે પરદાવી હતી તે આદરનને એવલુ (શેઠ અરદેશર)
આમે જગા પર લાવ્યા હતા પણ તે માટેની કરસી
શરૂકત આપણને મળતી નથી સુબના કદમી થવાને
પહેલાં પાસેના ૬૦ સુ ૧૭૭૩ ના શેઠ દાદીભાઈએ
આતયનેકરનાં વડાના ત્યારથી છે ત્યારે જનકર દે-
નેકર તેની દશ વર્ષ આગમન હાવે કેમ

દીકરા. એવલુ પોતાના બાપના મરણના પોતાના વડા
ભાઈ શેઠ દાદીભાઈની સાથે મળી “બેદરામજી દાદીભાઈની
કંપની” ના નામથી ઇંગ્લેન્ડ અથવા તથા દારકામને
રોજનાર અલાવવા માડ્યો હતો. ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૬૨ માં
વડા ભાઈ શેઠ દાદીભાઈના મરણથી એવલુ એવલુએ
તે વ્યાપાર આણ રાખ્યો હતો. અમરેના ઇંગ્લેન્ડમાં એ-
વલુની આઠ ધણી નારી ગણાતી હતી, એ પછી બેઠું
બાપુઆના કુટુંબમાં કેટલાક મિનાકેસો થવાથી તેના
જેસાના માર્ગે એવલુ પોતાનો છુટી વતે આપવાત
ગયા હતા.

ઈનશુરનસ સોશાઈટીના ભાગીદારો.

છેલ્લા કલેનડર પ્રમાણે.

પારસી વધારાઓ.

છેલ્લા કલેનડર પ્રમાણે. ફક્ત એ દીપમાં શેઠ
પેશતનજી કાવજી નાળીએરવાલા તથા શેઠ બેદરામજી
જમશેદજી ગામડીઆના નામ નથી અને શેઠ મતંગરજી
નવરોજજી નામ વધેલું છે.

ચીન તરફ જનાર આદતીઆ.

છેલ્લા કલેનડરમાં જણાવેલા નાના ઉપરાંત મોટી
દાદાભાઈ નરમણજી નામ વધારે.

સરકારી મોદીના બીલરડો.

છેલ્લા કલેનડર માફક

તા ૦ ૧૮ મી નવેમ્બર.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૩ ના ફેબ્રુઆરીની સુબનીની મોટી
આગમાં જે દેખીએની મીનકત બની ગઈ હતી તેઓ-
માના સુખ્યઓએ આજ દિને એક આજી બની ગયલી
જગાઓ પર નવા ઘરો સરકારના પલાન પ્રમાણે બાંધવાનો

૧ આ હોખાની સામેની શરૂકી પર નીચે સુખ્ય
તખતી ફોટરેલી છે—

“શ મત ૧૮૬૦ ના વરમે રોજ ૧૬ ને માહા ૨
“જે નાગચર મદ ૯ નાર મુધે એ દીને હુમ્મુ ઇલલિ છે.
“એને બધાવનાર દીનદોશત શેઠજી રતનજી માણેકજી
“આદતીઆ ગોદાવરાગે હુમ્મુ બધાવી છે”

૨ સુ મરવાલા શેઠ નવરોજજી જાગીરજી ગામડી-
આના બાપવા તથા શેઠ મતંગરજી અને બેદરામજી
રતનજી પટેલ, બી એ ના બાવના બાપવા

અદિઅમત કરવાને હેતુથી "કાલિદાસ કમીટી" ના સરનશીન મોગસ લીઅરોર તથા ખાસ અધિકારીઓ મોગ કમીટી હતી. તેમાં જણાવ્યું હતું કે તમારી કમીટી ને નવા પદાન પ્રમાણે બજેટી જગ્યાઓ પર ધરે બાધવા માગે છે તેથી અતરેના રેહવામાંથીને ધણી આપડામાં આવવું પડ્યું. તેના કારણમાં અલદાદી જણવિલે કે દરેક જણને ધરને જુને પાચે હોજી નાખી નિયંત્રણ કરવો પડ્યું, તથા આજુની દેવાસી તેમજ અસુધી કુવા અને ડાકાઓ પુરી નાખી પાછા નિયંત્રણ બાધવાં પડ્યું, તથા તે ઉપર જણવણે વધારે ખર્ચ બેસ્યું, અને જમીનના ધણીઓમાં માણેમાણે ધણીજ ગેરસમજુતી તથા બેજુમાર વાધાઓ નીકળ્યા કર્યે કેટલાક છોકરે, સુખ કરી વિધવાઓ પોતાના વડિલાની જગા આવા કરતા પોતાને જનન ખગબાદ કરવાને ચાહેશે આ આગમાં કેટલાક દેવો, રેહડાઓ અને ખીજ ધર્મની જગ્યાઓ બગી ગઈ, અને તમારા નવા પદાન પ્રમાણેથી દરેક ચેર (૮૦) શીટની જગ્યાપરજ બાધવુ એવું રેડયુલે, કે જે હદ કોઈની કોમની ધર્મની જગ્યા બાધવાને કરસીની રીતે પુરતી નથી. સુખ કરી પાંચમીઓની એક દરેકચેર કે જે "ગ્રીન માર્કેટ" ની નજીકના હતી ત્યાં અતર નગર ધર્મની રિયાઓને માટે એકલુ છોકરે એક વધુ હતું કે તે જગ્યા ધણી માટી છતાં પણ તેને વખતે ઘોડી પડતી હતી. ત્યારે હવે નવા પદાન પ્રમાણેથી તેમનીની નજીક અગવી જગ્યા તે બાધવાને ઓછી કરવી પડ્યું, કે જે ધર્મ સંબંધી કામોને માટે ધણી આપડા જેવું થયું. તેજા માટે તમારા અલદાદી ધારેરે કે આગ ને પ્રમાણે હતા તેજ જગ્યાપર દરેક ધણીએ પોતાના મકાનો બાધાથી તેઓને નવો પાચે પુરવાને, આજુની દેવાસી બાધવાનો, કુવા તથા ડાકાઓ નવા ઓગવવાનો, વગેરે ધણે ખર્ચ બેસ્યું, અને પાર પડીઓના વચ્ચે ચનાહ સંપત્તિ જાડી રેહ્યે આ અગજ ઉપર ૨૩ હિંદુ, ૮ સુમતમાન અને નીચવા પારસીઓની શીટો હતી—

ફરામજી નાનાભાઈ ઘવર
અરદેસર દાદીભાઈ
ચોરાબજી મનચેરજી રડીમની.
ચેરાતનજી બહમતજી વાડીઆ
રસમજી જીવણજી દાદાભાઈ.

૨ સુમતમા પેકવ વેકવી ઈ. સં. ૧૬૭૦ માં કોડ-
ખા ચોરીને મોટી હીરજ વાછાએ પરકારે ની દરેકેર

૨ આ અરજની નકલ ચેક દાદાભાઈ પેરાતનજી
વાડીઆ પાસેથી મળી હતી

૩ અરદેસર ચેક જમચેરજી તથા અરદેસર રસમજી
ચેડેરીના વાવા એવજની ધણીઆનીનું નામ ચેડેરી-
ભાઈ કરી હતું. તે જામથી એવના વારસોની અડક
"ચેડેરીના" કરી પડી

ચાપુરજી મનચેરજી.
નચવાનજી હીરજ
રાતનજી બહમતજી વાડીઆ.
માણેજી નાનાભાઈ.
ધનજીભાઈ દાદાભાઈ માણેજી.
બેનજી હીરજ અછાજી,
દાદાભાઈ નચવાનજી મોટી.
ચોરાબજી વાછાગાવી.

તા. ૫ મી મારચ

રોજ ૨૬ માર્ચ ૧૯૦૩ ૫૪૬૯૪૨૬.

મરણ—મેદરામજી જીજીભાઈ છાપડા—ઉમર
વર્ષ ૫૦) એવણ સુરતથી ૬૦ સં ૧૭૬૦ ને આસરે
એ નચવાનજી જમચેરજી દાતરાની યાચે સુખ બાધ્યા
હતા, અને અતરેનું "માણે કુરીઆ" પત્ર કે જે મી. ૦ હુક
આચવરતમી મિત્રીમાં હતું તેના ક પાછળ તરીકે રહ્યા
હતા. મી. ૦ આચવરતરે એવણ પાસે સુરતથી ખીખાં
પણ સુખબંધી ઓગાયા હતા આથી પારસીઓમાં પેહલ
વેહલા ઇંગ્લેંડ ક પાછળર તથા સુરતથી ખીખા ઓગતાર
તરીકે એવણ જણાવવા છે.

તા. ૨૩ મી મારચ.

રોજ ૧૭ માર્ચ ૧૯૦૩ ૫૪૬૯૪૨૬.

આજ દિને સુરતથી પાસેના બા. ગામમાં એક
દરેકેર સુરતવાસા એ વીરજીભાઈ બહમતજીએ બાધવી
પરકારી હતી.

તા. ૧૭ મી માર્ચ.

રોજ ૧૨ માર્ચ ૧૯૦૩ ૫૪૬૯૪૨૬.

મરણ—વરદેસરજી નાનાભાઈ અંબાતા—ઉમર
વર્ષ ૬૦) એવો અસુખમાં અખાતના બંતગી હતા, પણ
સુરત તરફ વાગારને અર્થે ગયલા હતા, ત્યાંથી ૬૦ સં
૧૮૦૨ માં મી. ૦ મારતી નામના ઇલેક્ટ્રીક ક પત્રીના

૪ અરદેસર ચેક જમચેરજી અરદેસર તારાચદના માખા,
તથા ચેક પેરાતનજી હીરમજી કામાજીના માખા

૫ આ દરેકેરને પરકારવાને દાદકાવાર મોદાવશ
૫ મકવાલા આ. ૦ નાનાભાઈ ખીખાતએ એક જુની દીસા-
વેધીમાથી આ પ્રમાણે આપવે છે, "માકાની દરેકેર સવત
૧૮૬૦ માં, રોજ ૧૭ માર્ચ ૧૮૭૦, બાધવાર સુરતને
પારસી વીરજીભાઈ અખત" એ દરેકેર જુની મવાથી ઈ.
સં. ૧૮૬૧ માં માકવાર ચેક ચોરાબજી તથા નવરો-
નજી ફરંગજી મીસતરીએ પાછી નિયંત્રણ બાધવી હતી

૬ સુખબંધી ચેક અરદેસર રીતચાદ અખાતા
(મી. ૦ આરદન ક પત્રીવાળા) ના વડવા

એક અમનદાર સાથે ભરતના નવાજ ગોચુખખાન પાસે જમીનને હમણું કાંઈ પેહલું વચૂક કરવાને ભરત આપ્યા હતા. એ પછી એસાએ પોતાના કુટુંબ સહીત ત્યાજ મલક શીધું હતું, તથા "માર-લીના નવરોજી" ને નામે એલખાતા હતા. ઈ ૨૦ ૧૮૦૩ રા. ૫ ઈંગ્લ સરકારે ભરત લીધા પછી તેમની ઇવજીમા એકસો માલ વગેરે પુરો પાડવાનું કત્રાક્ટ એવણે લીધું હતું.

તા ૦ ૫ મી મેએ.

ઈ ૨૦ ૧૮૦૩ ના ઈંગ્લેન્ડની મુંબઈની મોટી આગમાં જે દેશીઓની મીનકત બની ગઈ હતી તેઓઆના મુખ્યઓએ આજ દીને એક ખીજી અમલ "ગ્રાઉન કમીટી" ના સરનરીન તથા પબ્લિક અધિકારીઓ જોડ કરી હતી. તેમાં તેઓએ જણાવ્યું હતું કે જે પ્રમાણે તમારી કમીટી મવા પવાન પ્રમાણે ધરો બધાવવા માટે છે તે હાલનો વખત જોતા તથા ખીજી અડચણો ધ્યાનમાં લેતા બનવું અશક્ય છે, અને તેના ઉદ્ધારક કારણો આગની જાનેવારી માસની અમલની માફક જણાવ્યાં હતા, અને આજે છ કીરી હતી કે વરસાદની મોસમ હાલમાં ધણી નજીક આપાધી હાલ તરત મજૂર પલાન મોકલે રાખવા, અને બની ગયેલા ધરોની જગા ઉપર કામચલાઉ હાવ-હાથો આવી તેમાં ઘસતવેલા લોકોને રહેવાની પરવાનગી આપવી. આ અમલપર પણ આગલી જાનેવારીની અમલવાલાજ સંધ્યા પછીઓની થઈઓ હતી.

તા ૦ ૧૨ મી મેએ.

રોજ ૭ માઈ ૬ (૩૦) ૧૧૭૩ યજ્ઞજરવી.

મરણ—લીમજી ભીખાજી પટ્ટિ—ઉમર વર્ષ ૧૩) શેઠ ભીખાજી પેહરામજી પટેલના વડા હોરા. એવણુ પ્રથમથીજ પોતાના બાપની ઈંગ્લેજ સામાજીની કુશળર રહેલા હતા, અને બાપના મરણબાદ બાઈઓની સાથે મની "લીમજી ભીખાજીની કપની" ને નામે તે કુશનજ પછીવર થણે વધારી મેલ્યો હતા. એવણુ તે વેળાએ અતરેના મર્વ ઈંગ્લેને તથા દેશીઓમાં ઘણા જણીતા હતા.

તા ૦ ૪ થી જુન.

આજ દીને મુંબઈમાં હોલી ખારની જમીનના કે-લાક, બાંહેકાએ નામદાર ગવરનર જોનાદન હેકનેને એક અમલ કરી હતી કે મુંબઈનું મેદાન વધારવાને માટે

તેની ૮૦૦) વાર અપસાસની જગા જે "ગ્રાઉન કમીટી" એ લીધી હતી તેના બદલામાં તેના ધરોએને અમારે હરતકની ખારની જમીન કે જે અમે તથા અમારા વડાઓએ છેક અસનના વખતથી "થોરો" ખાવાની જાણીએ મેલી હતી, અને જે પર અમારે ખાત વીગેરેની એવી કરી મુધારી નાખી હતી તે જમીનપર દરેકને થોડી થોડી જગા આપી છે. પણ તે કેટલી આવી તેનું કાર્પમાપ નહિ કર્યાં, તથા આએ વરસાદમાં ત્યા કાલ્ય કીચક ધણી થવાથી તેની કરસી હદ જણાતી નથી, અને તેની તે ધણીઓ તથા અમે વચે વાર વાર ગેરઅમલગી થયા કરે છે, માટે સરકારે "ગ્રાઉન કમીટી" ના અમનદારને હોકમ કર્યો કે જે નવા ધણીઓને જગા આપી હોય તેમના નામ તથા તે જગાનું માપ કરી અમે તે જમી-નોના અસરી કબજદારને આપવું, ૨ આ અમલપર ૧૫ હિંડુ, ૮ મુસલમાન, ૧ ફરંગી તથા નીચના ૨ પાર-સીઓની સહીઓ હતી—

ગોરાબજ મનચેરજી રૂડીમની.

દોરાબજ રસતમજી પટેલ.

તા ૦ ૧૩ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૦ માઈ ૧૧ (૨૦) ૧૧૭૩ યજ્ઞજરવી.

મરણ—દોરાબજ રસતમજી પટેલ—ઉમર વર્ષ ૫૦) શેઠ રસતમજી દોરાબજ પટેલના પબ્લિક હોરા. એવણુ પોતાના વડા બાઈશેઠ કાવજીની સાથે પટેલ-ઈના કમખા પડેલા હતા. તે ઉપરાંત ઈ ૨૦ ૧૭૮૪ મા શેઠ રસતમજી અડમનજી વાડીઆ સાથે સમખા વચરું તરફના, તથા ઈ ૨૦ ૧૭૯૦ મા શેઠ જમણેજી કુશજી મુળધનાની સાથે મધરાજ તરફના, તેમજ પોતાના ભાઈઓ સાથે "દોરાબજ રસતમજી પટેલની કપની" ના નામથી મીન, કપડા, પેશુ, રૂઝન, ઈયાદિ જગાઓ પરની લાખાર ચલાવતા હતા. ઈ ૨૦ ૧૭૯૩ મા એવણુ પેહલું પેહલા મીન આતે ગયા હતા, અને તે પછી ખીજી વેપાર, લાખી સંદરો કરી હતી. ઈ ૨૦ ૧૭૯૬ મા શેઠ કાવજીનાં મરણથી મુંબઈ તથા ચાણુ છતાંની પટેલધના તેમજ સરકારને જોડીની મોટા પુરી પાડવાનાં "ખોટ કત્રાક્ટ" નો સંધ્યો અખત્યાર એવણુને મલ્યો હતો. ઈ ૨૦ ૧૮૦૦ માં ધણુ ધડીઆ કપની-નો સુરત, ભરત, જાણસ, ઈયાદિ તરફથી રૂ; તથા કલકિટ, કાનાનોર, ઈયાદિ દોરતાઓ તરફથી લાકડા મુંબઈનાં ખાગમાં પોહમતા કરવાનું કત્રાક્ટ એવણુને મલ્યુ હતું, તથા ઈ ૨૦ ૧૮૦૧ માં મુળગાંમની "ગત-

૧ આ અમલની નકલ શેઠ દોરાબજ રસતમજી વાડીઆ પાસેથી મળી હતી.

૨ આ અમલની નકલ શેઠ દોરાબજ રસતમજી વાડીઆ પાસેથી મળી છે.

પાઉર ફેક્ટરી" માં સમગ્રી સીએ પુરી પાડવાનું કાર્ય શરૂ થઈ ગયું છે. આ ઉપરાંત મરાઠાઓએ જાગૃતિ રાખી છે. એવું હતાક પેટનું "પરચોત" તથા તે પછી "ચાલ લેહાલી" નામના બે ચાલણો હતા.

તા. ૧૮ મી આગસ્ટ.

પુણે મેં એક મુશ્કેલી ફાટી પડવાને લીધે ત્યાંના ગરીબ લોકોના આશાને ખોટું કરી દીધું. મરાઠાઓએ કારણભૂતી કપડાંને એક ઉપરથી ઉપર કીધું હતું, જેના અંતરેના સૂચના સુખ્ય હોવાનું તથા પારસીઓએ મની રૂ. ૧૫૦ ની રકમ ભરી હતી. પારસીઓની બેરોડી રકમ નીચે પ્રમાણે રૂ. ૧૦૦ હતી:—

ચેર હોરમનનું બહમનનું વાડીઆ	૩૧૦૦૦
ચેર ચોગમનું મનચેરનું રેડીમનની	૩૨૦૦૦
ચેર પેચતનનું બહમનનું વાડીઆ	૩ ૫૦૦
ચેર અરેસર દારીઆઈ	૩૧૦૦૦
ચેર નચરવાનનું માણેકનું વાડીઆ	૩ ૫૦૦
ચેર નમચેરનું નાનાભાઈ મળધર	૩ ૧૦૦

તા. ૬ મી સપ્ટેમ્બર.

સોન ૩ માઈ ૧૨ (ચિ. ૧૧૭૩ યજ્ઞસ્તરે.)

મરણ—કાવચનું દારીઆઈ દારીઆના પ્રકારે— ઉમર વર્ષ ૨૫) ચેર દારીઆઈ માણેકનું દારીઆનાવાલાના નાથના ઘીરા. એવું અંતરેના મરકારી તો પાંચાનાને માટે ખાસ બનાવવાના દારીઆના વડા "આસીમક" હતા.

તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર.

હાલનાક મેં ઉભા દાવડા "પેટીઆડીક-ફક" માં મદદ કરવાને અંતરેના સુખ્ય રેહવાસેઓએ મળે નર મોનાકન દકને એક ટીપ દરની કીરી હતી, જેના નીચના પારસીઓએ નોંધ્યું ભડા હતા.

ચેર પેચતનનું બહમનનું વાડીઆ	૧૦૦ મીની અથવા ૩૮૪૨
ચેર હોરમનનું બહમનનું વાડીઆ	૧૦ મીની અથવા ૩૪૨૧
ચેર અરેસર દારીઆઈ	૩૧૦૦
ચેર નચરવાનનું માણેકનું વાડીઆ	૩૧૫૦
ચેર ચોર, બટ મનચેરનું રેડીમનો	૩૨૦૦

૧ બોમ્બે કુરીઅર, તા. ૧૮ મી આગસ્ટ ૧૮૦૪

૨ મરુત્ત ચેર નચરવાનનું કાવચનું દારીઆના વાલાના પાપ.

૩ બોમ્બે કુરીઅર, તા. ૨૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૦૪

તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર.

ગાથા ૩ (ચિ. ૧૧૭૩ યજ્ઞસ્તરે.)

મરણ—કોરુઆઈ માણેકનું વાડીઆ ૪—

ઉમર વર્ષ ૪૦) ચેર માણેકનું કાવચ વાડીઆના નિખ ઘીરા. એવું અંતરેના મરકારી ગોદીમાં "આસીમક" માથડ નીચડ" હતા.

તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર.

આજ દીને ચેર અરેસર દારીઆઈએ કદમી નર-ચોરવીઆના નરેર દારીઆના કવાનું એક રૂ. ૬૩ ઉપ કીધું હતું, અને તેમાં પેટનું પેટની પોતે રૂ. ૪૦૦૦ ની રકમ ભરી હતી.

તા. ૩ ય નવેમ્બર.

સોન ૨૭ માઈ ૧ (ચિ. ૧૧૭૪ યજ્ઞસ્તરે.)

મરણ—રતનનું માણેકનું એ ટીક—ઉમર વર્ષ ૭૧) મુતવાલા ચેર માણેકનું રતનનું હાટડીઆના પીળ

૪ ચેર હીરલબાઈ ચેરવાનનું વાડીઆના વપાવા

૫ ચેર રડને શરૂઆતથી તે આજ ટીકને લીસંમ એના ખાનેજ તરયડી ચેર હીરલ અરેસર દારીઆઈ વાટે તેમાં એની શરૂઆત એ દિવસથી થયવી જણાવી છે એ રડનું ઇ. સ. ૧૮૪૮ માં એક કાચેસર તરયડીક કરાવ્યું એની આગમન કંઈક કે જે દીનથી મુબઈમાં કદમી ૫ થને પાવે નમ્યો ત્યારથી ૨૨ વર્ષના છડેલાં બાર ચેર દારીઆઈ ને. ચરવાનનું પોતાને બધે પોતાના આતમકેસરમના કરતા હતા, અને તેની નેઆતના જનને માટે એના પકાના બે ચોટા ચોટા વધુ બધાયા હતા મળકુર ૪૬ રૂ. ૫૫૫૫૫ ૫૫૫ ૨૨ વાર બારની પેનીજ હાજની ખાસ એકેક ચોટા આણસને વારો વારી ચોટામાં આવતી હતી, અને તેના ઉપર ૩૧૫૦) રૂ. ૬૫૫૫૫ તે મળીને આવવામાં આવતા હતા પેટનું પેટ એ મુબઈના વારો કદમી અરેસરેસર જલીનાના પાવના વાક બારે ઇવાને તા. ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૦૫ ને દીને ચેર કરાવનું કાવચનું બનાવ્યું એ કીધા હતા.

૬ એવળના બધા ચેર માણેકનું રતનનું હાટડીઆ તથા કાકા ચેર કાવચનું રતનનું હાટડીઆ પ્રથમના સુરતની પાચેની સુખારી ગામના ઇંગ્લેન્ડની સુરતની કીડી આપરને લખતું કાકાનું કરતા હતા (સુખારીની પાચે પારકચના હોયતું ખાસ અપરેલુ હોવાથી ત્યાં આગલા વખતમાં વાડેઓની ચોડી આવવખ થતી હતી) તથા તે તર ઇંગ્લેન્ડ બધ તેમની ચોડી નહારત કરતા હતા એ પછી ઇ. સ. ૧૭૨૨ માં બધે બાધ્યા સુરત ખાતે આવી બોબીની વાડી મધે કાકા કુવરખાઈ તે ગાથી હોરબન હીરલ વાળની દીકરીના ઘરને એક ગાલો ગીરવી રાખી ત્યાં રહ્યા હતા, અને ઇંગ્લેન્ડ કાકીના દવાલી તથા પોતાને પાચની આપર અપવા હતા એઓને કુલ ૫ સુખારી ગામમાં થયું પાકું હતું. ઇંગ્લેન્ડના ચેર માણેકનું લીખનું હાટડીઆ તથા મુબઈના ચેર હીરલબાઈ મન-ચેરલ માલેગંમના પળ એવળના કુલ બધી ગીરવાઈ.

દીકરા. એવણુ સુરતના એક નામીયા વ્યાપારી તથા આગેવાન થીયા હતા. સુબઈ ઉપરાત મખા, જદા વગેરે આરબશાનનાં મુનકામા એવણે ચક્રિયા કરી હતી, તથા તે પછી સુરતમા આવી તે રીયા ચાલે ચાલે વ્યાપાર ચલાવો હતો. એ ઉપરાત સુરતમા ઇંગ્લેંડ કાઢીનું તથા નવાખની સરકારનું કામકાજ કરતા હતા. સુરતમા એવણુનાં ફેની મોટા વ્યાપાર ચાલતાં હતાં, તથા સુબઈ વાલા નામીયા વ્યાપારીઓ શેઠ દાદીભાઈ નોશરવાનજી અને તે પછી તેમના દીકરા શેઠ અરસર દાદીભાઈની ફેની ચાલતી આડતનુ કામ એવણુને હરતક હતું. ઈ. સં. ૧૭૬૦ ના સુરતરાતના “સડતાલા” ના હેબતાક દુકાનની વખતે સુબઈથી મરહુમ શેઠ દાદીભાઈ નોશરવાનજીની તરફથી ગરીબોને ચંચતે ભાવે વેચવા માટે અનાજની જે વેચમાગ યુલે એવણુ ઉપર શાકસલાખા આપી હતી તે એવણુ ચંચતી કરીને, પણ નવા શિકો લઈનેજ આપતા હતા. નવા શિકા વગર કોઈને પણ અનાજ નહિ આપવાના એવણુના મકામ કેડાવને લીધે એવણુની અડક તે વેળાથી “એડી” કરી પડી હતી, અને સુરતમા નવા ફેનીઆને થોકો “એડીચાઈ ફેનીઆ” કેલવા લાગ્યા હતા. એવણે સુમારી ગામમા એક ટાપુ બધાથી તે તા. ૨૩ મી નવેમ્બર ૧૮૦૩ ને દીને પરમાણુ હત, તથા તેજ વર્ષમા સુરત મથે શરિફપરી બાગમા આગન જગેશ્વરીઓના સર આવસરના વપડા અને માટે એક મોટી ધર્મશાલા બધાવી હતી. એવણુ પોતાની માછન પત્નીજ લાખ ફેનીઆની એક મોટી પૂજા મેલી રૂપા હતા.

તા. ૧૦ મી નવેમ્બર.

રોજ ૪ માઈ ૩ (૧૦) ૧૧૭૬ યજ્ઞજ્ઞરી.

મરણ—બીખાજી મેહજી—ઉમર વર્ષ ૫૦) એવણુ સુરતની પામેતા ઉમરા ગામમાથી ઈ. સં. ૧૭૭૫ મા અતરે આપ્યા હતા, અને શેઠ દાદાભાઈ તથા મેહજીજી જમશેદજી ગામડીઆની ઇંગ્લેંડ બહારમાની મોટી દુકાન ઉપર ગોડાઉનકોપરની આકરોએ રહ્યા હતા. તે કામમા એણે કેટલાક અનુભવ વેળાથી પડ્યાંરેથી એજ દુકાનમા એવણુને થોડોક ભાગ મળ્યામા આપ્યો હતો. એ પછી ત્યાંથી છુટા પડી પોતાના બાપએ શેઠ નવરોજજી, દોગબજી, અને હીંગજી મેહરજીની સાથે મળી “બીખાજી મેહરજીની કંપની” ના નામથી ઇંગ્લેંડ બહારમા એક મોટી મર્ચ બજાર વીજલથી ચાલણુની દુકાન કાઢી વ્યાપાર કરવા ગાડયો હતો. એવણુ તે વેળાએ અતરના મર્ચ ઇંગ્લેંડ તથા રશીઓમાં આરોપેકે વળમીતાં હતા.

તા. ૨૬ મી નવેમ્બર.

આજ દીને શેઠ અરસર દાદીભાઈએ સુબઈમાં ફરવાને આવેલા રાઈટ હાનરેબલ લારડ વાર્ધાઉન્ડ વેલેનશીયાને પોતાના પરેલના બગનામા એક મોટી છપાફત આપી હતી, જ્યાં સુબઈના મોટે વાગેના મથળા અરસરને ગોતર્યા હતા.

તા. ૧૫ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૩ (૧૦) ૧૧૭૬ યજ્ઞજ્ઞરી.

મરણ—ફરામજી માણેજી વાડીઆ—ઉમર વર્ષ ૫૫) વાડીઆ માણેજીજી લવજીના વડા દીકરા. એવણુ નાહનપણુથીજ પોતાના વ્યાપારી સાથે અતરેની ગોડામાં રહેલા હતા. અને ઈ. સં. ૧૭૬૨ મા આપના મરણ પછી તેમની જગેએ વડા “માસજી બીનડા” થયા હતા. એવણે પોતાના વ્યાપાર મરણ પછીથી તે પોતાની હેવાતી સુબીના વ્યાગ વર્ષના અરસામાં બધાં મળી ૩૦) નવાં વાલણે તથા મનવારે વ્યાવી હતી, તેમજ ધણુક જુના-ઓની મરામત કરી હતી. એવણુની આ હુનરમાં ફરિયાદી તથા જહડાફે માટે આડમીરાલરીના લારડો, કોરટ આફિ ડાયરેક્ટરો, તથા બીજા ધણુક અમલદારો તરફથી શાખાસી પત્રો, અને ફનામો મળ્યાં હતા. એવણુ તે વખતની સુબઈની પારસીની પચાએવેના એક આગેવાન આગાખર હતા, તથા તે વખતે પારસીઓમાં ધર્મને નામો માલતી કેટલીક અણુલક્ષી રૂમમા એવણે પોતાનાં કુટુંબમાંથી કસબી નાખી બીજા હમદીઓને સાથે દાખલો આપતો કરીયો હતો. જરૂરોશી મજાહબને લગતી કેતાબો વાચવાનો તથા તેની નકલો પોતા પાસે રાખવાનો એવણુને માહવેશ હતો.

તા. ૨૬ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૦ માઈ ૩ (૧૦) ૧૧૭૬ યજ્ઞજ્ઞરી.

મરણ—દોરમજી નયરવાનજી વાડીઆ—ઉમર વર્ષ ૨૧) શેઠ નયરવાનજી માણેજી વાડીઆના

૧ આ છપાફત માટે તા. ૧૯ મી ડીસેમ્બર ૧૮૦૪ ના “સામી ફ્રીપર” મા નીચે પ્રમાણે છપાવેલું છે.

“On Thursday last, Anjeehar Dady one of the principal Parsee Inhabitants of this Island gave an elegant Dinner at his house near Parrell, to the Right Honorable Lord Viscount Valentia, at which was present a select party comprising some of the first characters in the settlement. The Dinner we understand exhibited an abundance of every article which was in season, and the entertainment was generally conducted in such a manner as to afford great satisfaction to the noble Lord, and the other guests who were present.”

[Bombay Courier, 1st December 1804.]

૨ મરહુમ શેઠ જગીરજી નયરવાનજી વાડીઆના વડા બાઈ, તથા શેઠ નયરોજજી અરસર દાદરના મળાયા.

વડા દીકરા. એવણુ પોતાના બાપના વ્યાપાર વનજનાં કામમાં તેમની પેહરીય હતા. એવણુના જવાન વયમાં મગલથી એમના બાપે રૂ૫૦૦૦) ની રકમ એમની નામએતે ધર્મ આતામોગા આપી હતી.

મુંબઈની ગોદીના "માસકા ખીનડરો" શેઠ કરામજી માણેજી વાડીઆ તથા શેઠ જમશેદજી બહેમનજી

વાડીઆને તેમની હાખા વખતની અને નીમકદનાં નોકરીઆના બદલામાં, તથા તેમના કુટુંબને એજ ધોરણુપર આવવાને ઉત્તેજન મલે તેના માટે આએ વર્ષના ડીસેમ્બર માસમાં લઈતરી "કોરટ ઓફ ડાયરેક્ટરસ" તરફથી એકરૂ રવાનુ રૂ૧ ધરના લેખ આપે એક માકનવામાં આણુ હતુ.

ઈં સં ૧૮૦૫.

આએ વર્ષના "ફ્રાંચે ફ્રીડમર" માથી નીકળેનાં કાગળે કબેનરે આ પામરેઆને લગતી નીચની ખીના આપેલી હતી:—

ઈનસુરનસ શોસાઈટીના પારસી ભાગીદારો.

ઈં સં ૧૮૦૨ ના કલેન્ડરની માફકજ, ફક્ત લીમજી ભીખાજી પાંગેડી જગોએ પેશતનજી ભીખાજી પાંગેડી નામએ.

પારસી વ્યાપારીઓ.

હેક્કા કલેન્ડર પ્રમાણેજ એ ડીપના દોરાબજી રસતમજી પેશનુ નામ નથી.

ચીન તરફ જનાર આકરીઓ.

હેક્કા કલેન્ડરની માફકજ.

સાકારી ગોદીના ભીલરો.

જમશેદજી બહેમનજી વાડીઆ.

રસતમજી માણેજી વાડીઆ.

રતનજી બહેમનજી વાડીઆ.

નવરોજીજી જમશેદજી વાડીઆ.

લવજી (નવરોજીજી) કરામજી વાડીઆ

ખરશેદજી રસતમજી વાડીઆ.

રીકાર્ડર કોરટનો પારસી ડુબારીઓ.

પેશનનજી એવજી પાંગેડી.

પારસી વાહણવતીઓ.

વાહણનું નામ.	માલિક.	દણ.
શાંક ફેલુશ	શીરાબજી ખતચેરજી રેશોખી	૧૦૪૫
શાંક મેહાનોર	ક.વરાજ રસતમજી પેશનુ કુટુંબ	૭૭૬
અંબાવર	કેરામજી નાનાશાઈ રાવર	૧૮૦
જેસલ રસમ	માણેજી નવરોજીજી તથાક	૧૪૨
કોરન.લીસ	નવરજીજી માણેજી વાડીઆ	૧૦૦
બોમ્બે મરચંડ	નવરજીજી માણેજી વાડીઆ	૪૩૬

૨ The Bombay Kalendar and Register for 1805
Bombay. Printed for the Proprietors, by
Morris Day at the press.

તાં ૨૫ મી જાનેવારી,

રોજ ૨૦ માહ ૬ (ચેં) ૧૧૭૬ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—દરાર શાપુરજી માણેજી મળણુ—

ઉંમર ૧૧ (૩૦) સુરતવાસા દરજુ રસતમજી મેહરામજી મળણુના ભત્રિન. એવણુ પોતાના વખતમાં પેહલવી તથા ફારસીમાં ઘણા પદોના હતાં, તથા ફારસી જોગમાં

૧ આ બધે રૂ૧ ઉપર નીચે પ્રમાણે લેખ કોનરેલો —

"Presented by the Court of Directors of the United East India Company to Francis Monackjee one of the Master Builders in their Dock yard at Bombay in Testimony of their approbation of his continued Fidelity and long tried services and in encouragement to him and his Family to persevere in that line of conduct which has so often called forth the approbation of his Superiors.

AT LONDON 1804

THE HON'BLE WILLM. Elphinstone, Chairman
CHARLES GRANT Esq., Deputy Chairman.
JONATHAN DENCAV Esq., Governor of Bombay

Engraved on the hinges

BRITANNIA—SIR EDWARD HOGES—BOMBAY—
CORNWALLIS—MORNINGTON

"Presented by the Court of Directors of the United East India Company to Jamsetjee Bomanjee one of the Master Builders in their Dock yard at Bombay in Testimony of their approbation of his continued Fidelity and long tried services and in encouragement to him and his Family to persevere in that line of conduct which has so often called forth the approbation of his Superiors

AT LONDON 1804

THE HON'BLE WILLM. Elphinstone, Chairman
CHARLES GRANT Esq., Deputy Chairman.
JONATHAN DENCAV Esq., Governor of Bombay

Engraved on the hinges

BRITANNIA—SIR EDWARD HOGES—BOMBAY—
CORNWALLIS—MORNINGTON

ઉપરુ શેઠ રામજીને મલેજુ રૂ૧ તેમના એક વારસ મરુમજી શેઠ મેહરામજી રામજી વાડીઆના વીધવા બાઈ ભીખાઈજીના કરતકમાં, અને શેઠ જમશેદજી વાણુ તેમના એક વારસ શેઠ મેહરામજી નવરોજીજી વાડીઆ પાસે મળુદઈ

૩ કચીઆણી ખાતેના હાલના દરગુર રસતમજી મેહરજીજી સંબલુના ખાખા કાકા

કેટલીક મોનાન્દતો, અને ઈ સં ૧૭૬૫ માં નવસા-
રીમાં આતમનેદામિ પદ્ધતિને લગતો હેવાલો એવણે રચે-
લો છે. એ આતમનેદામિ પદ્ધતિને લગતી ક્રિયા કરવામાં
એવણે ધણુ પોતાના કાકાની મુલાકાત કેટલીક મદદ કરી
હતી. એમણે મળેલું મુબદ્દિમી નીપજણ હતું.

તા ૧૧ મી જુલાઈ

રોજ ૧૨ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૭૪ યજ્ઞજરદી.

મશણ—બરજોજી દાદાભાઈ દરખાવાલા—
ઉમર વર્ષ ૫૫) એક દાદાભાઈ માણેજી દરખાવાલાના
વડા દીકરા. એવણે પ્રથમમાં અનરેતા મુકામી તોપ-
ખાનને માટે આજ્ઞા બતાવવાના કારખાનામાં પેહેલા
૨૩ વર્ષ ખીજા મદદનીશ, અને તે પછી ૧૧ વર્ષ પેહેલા
મદદનીશ, તથા પઝારીયા થોડીક મુન્તવર એ દરખા-
વાના વડાને એમણે અપાવ્યો હતો.

તા ૧૬ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૩ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૧૭૪ યજ્ઞજરદી.

મશણ—દાદાભાઈ હીરજીભાઈ જાવાલા—
ઉમર વર્ષ ૨૭) એક હીરજીભાઈ જાવાલાના
દીકરા. એવણે પોતાના આપ તથા કાકાએની ઇચ્છા
અનુસારની મોટી કુશનપર કામે લાગેલા હતા. ઇચ્છા
ભાવામાં તે પેલાએ એવણે મારી માહિતગારી હાથ
કરી હતી.

તા ૭ મી અક્ટોબર.

માથા ૫ (ચિં) ૧૧૭૪ યજ્ઞજરદી.

મશણ—ચોરામજી મનવેરજી રેડીમની—ઉમર
વર્ષ ૫૦) એક મનવેરજી જીવણજી રેડીમનીના વડા

૧ એવણના મરણ પછી એવણની બીધવાએ
સરકારમાંથી મોતાના આવડની લાખા વખતની નોકરીને
માટે કાઈ બરડો ચેવવાને એક અરજ એક રજાતનજી
અફમનજી વાડીઆની મારફતે કરી હતી, જેમાં એવણની
નોકરીમાં માટે તે બાઈ લખેલું કે—

"I have served the company for 33
years, viz. as a soldier for 23 years, and as a first
assistant about 11 years, and acted for some time as
head Powder Maker"

આ અરજની નકલ મરદુખ એક મનવેરજી મેથ-
તનજી વાડીઆ પાસેથી અમારા જોવામાં આવી હતી

૨ એવણના બાવા એક હીરજીભાઈ રતનજી જાવા-
લાના પોતાના બાપની જુની ચેમેરીએટની રાંધેની પુરા-
તમ કુશન ઈ સં ૧૭૬૪ માં તેમનાં મરણ પછી
પોતાના બાઈએ એક કુવરજી, રાંતજી, તથા રસતમજીની
સાથે મંડી ચાંપાવતા હતા.

દીકરા. એમણે પોતાના વખતમાં એક મોટા વ્યાપારી,
વાહણવતી, તથા જગીરદાર ગણાતા હતા. એમણે
એવણના બાઈએ વ્યાપાર તે પેલાના નામીઆ નામોદ
મીઆં મહમદઅલી ખીજા મહમદજીવન રેડીમની સાથે
આડતમાં ચાલતો હતો, તથા એવણના "ગાંઠ મીનોચેદર"
અને "શાહ કેમુશર" નામના બે મોટા બંદરી વાહણો
હતા. ઈ સં ૧૭૬૦ ના આંખમાં યુગ્મન તરફ પડેતા
બમ કાંઠે કુશનની વખતે જે હાલમાં માણેજી મુખમરાના
માર્ગે અતરે નાની આવડા હતા તેઓમાંથી દરરોજ
લગભગ જે પે હાલમાં માણેજીને એવણે દશ મહિના બગણ
પોતાને અગ્રે દાહડામાં બેઠા અગ્રાક પુરે પાડ્યો હતો.
એ સિવાય એવણે ખીજી ધણીક અખાવતો, તથા દરેક
સારાં કામેમાં તે પેલાએ આગેવાની કરી હતી એવણ
તે પેલાની મુબદ્દિમી પાસરીની પ આગેવાન એક મુખ્ય
અક્રમર હતા.

તા ૭ મી અક્ટોબર.

માથા ૫ (ચિં) ૧૧૭૪ યજ્ઞજરદી.

મશણ—બજી ચોરામજી લાકડાવાલા—ઉમર
વર્ષ ૫૫) એવણે ઈ સં ૧૭૬૨ માં પોતાના જન્મ
વતન ભરખંડી અતરે આવ્યા હતા, અને થોડીક સુદતમાં
માહેલા પ્રાંતો તથા જગતો અતરે અપડી લાકડાની વ્યાપાર
મોટા પાયાપર કરવા માડ્યો હતો. લાકડાની અરીઠને
માટે એવણને વર્ષાઈ મધે ધણુ અગ્ર રહેલું પડ્યું હતું,
અને તે તરફ એવણે મુસાફરીના ઉતાગને માટે એક
ધર્મશાલા બધાવી તે તા ૧૦ મી ડીસેમ્બર ૧૭૮૮ ને
ઘેને જોડી મુકી હતી.

તા ૨૨ મી અક્ટોબર.

રોજ ૧૫ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૭૫ યજ્ઞજરદી.

મશણ—રેહમજી જીવણજી રેડીમની—ઉમર
વર્ષ ૮૭) એવણે ઈ સં ૧૭૨૮ માં પોતાના બાઈએ
એક મનવેરજી તથા હીરજીભાઈની સાથે નવમોડીયા અતરે
આવ્યા હતા, અને તેઓની સાથેજ વ્યાપારના કામેમાં
થોડાધણુ સામેલ હતા. એ પછી બધે બાઈએના
મળેલું બાદ એવણે એશાન જીવણી સુખગવા માડી હતી.

તા ૨૬ મી નોવેમ્બર

રોજ ૨૦ માઈ ૨ (ચિં) ૧૧૭૫ યજ્ઞજરદી.

ઈ સં ૧૮૦૩ ની કોટની મોટી આગને લીધે
અંદનવાડી તરફ પાસરીઓની ધણી મળ્યા બંધ વસી

હતી. તેઓના વપરાસને માટે તે તમ્બુ આજ રીને શેઠ
હોમમજી બહમનજી વાડીઆએ આદગનની એક દર-
મજી બધાવી પાડાવી હતી. ?

ઈં ૨૦ ૧૮૦૬.

આએ વર્ષના "ગોમ્ કુડીઅર" માથી નીકળેલા
પત્રક કલેન્ડરમાં ? પામીએને લગતી મુશ્કેલી બીના
હેના કલેન્ડરની બગબગજી, ફક્ત વાહલુચીઓની
ડીપના એ શોગમજી મનચેજી રૂડીમનીના વાહલુ "વાહ
કેન્ડુઅર" નું નામ નથી, અને તેની જગ્યાએ "એનીગા-
વો" નામનું વાહલુ યોગ્ય અરેજી અને જેદગીર
અરેજી દાદીના નામ ઉપર છે. તેમજ પામી બાપગી-
ઓની ડીપના પણ એ શોગમજી મનચેજી રૂડીમનીને
બદલે એ ધનજીભાઈ શોગમજી રૂડીમનીનું નામ આપેલું છે.

તાં ૧૮ મી જાન્યુઆરી

મગના મારકુર્જી આંક કાનગામીમની કબા ઉપર
એક વાહગામીના રથ ભ, તથા તેનું વાહલુ ઉપર
કાવાને ઇજાડામાં થયતા દંડ મને મદદ કરવાને અતરે
એક ઉપગાલુ થક હજી, તેના નીચના પાસેઓએ રૂકમ
ભરી હતી ?

એક નયરવાનજી માણેજી વાડીઆ	રૂ ૮૦૦
એક પેશતનજી બહમનજી વાડીઆ	રૂ ૮૦૦
એક હોમમજી બહમનજી વાડીઆ	રૂ ૧૦૦૦
એક ધનજીભાઈ શોગમજી રૂડીમની, મર- દમ એક શોગમજી મનચેજી રૂડી- મનીના દંડગામી	રૂ ૬૦૦
એ અરેજી માણેજી મગ	રૂ ૩૦૦

૧ અ રેજેકરને કલેન્ડર હાલના એક અહમ મીઠને
નામના આતમનેદરામવાલા મકાનમાં છે - એને પંચાંગના
જાણી દાહડોવાર દરતરજી શાહી પેશાનતજી બેહરામજી મ-
ગાએ એવથી આપેલ છે એ રેજેકર ૧૮૭૫ને લગતી
ક્રિઆનું જીવરીપલુ મરકુમ દરતર એકલજી દારાબજી
મળણી તથા તેમના બાપ દરતર દારાબજી રસતમજી
મળણી કીધું હતું, અને ક્રિઆ કરવા નવસારીથી
મોનેદની જોર થાય અતરે પાસ તેડાવી હતી, જેઓના
નીચના છના નામ એ- જમારજી શોગમજી દરતર
રેકરજી રાણીએ જુના લેખી જીવરી જીલથી આપા છે -
આં રસમજી મનચેજી માંડન, આં મનચેજી કાવ
શજ બાના, આં અરેજી રસતમજી જીવરીઆ, આં
મનચેજી રસમજી હોમદાર, આં શાપુરજી અરેજી
કાગા, અને આં હોમદારજી મનચેજી બજ

The Bombay Calendar and Register for 1806
Bombay, printed for the Proprietors, by
Moroba Demothery

૪ મોમ્ કુડીઅર, તાં ૧૮ મી જાન્યુઆરી ૧૮૦૬.

આએ વર્ષના એક અરેજી દાદીભાઈને વસાઈની
પેલીજી "દોતોગ" નામના ગામના સુગરાતથી પગ રસે
આવનારા સુગરોના ઉતારાને માટે એક ધર્મશાલા
બધાવી હતી ?

મનજી કોગતા તમ્બુ નીચના પામીઓએ એ
ફંડને માટે નાણા આકલ્યા હતા—

એક દારાશાહ અરેજી તાલમરીવાના.	રૂ ૧૫૦
એક જમચેજી રતનજી	રૂ ૫૦
એક હોમજી મોનાજી ...	રૂ ૧૦

તાં ૨૦ મી માર્ચ

રેજ ૧૮ માં ૬ (શિં) ૧૧૦૫ મગમજી, ?

મરજી—અરેજી નાનાભાઈ દાર—ઉમર વર્ષ
૫૦ દાવર નાનાભાઈ બેહરામજી બનાજીના જિજા દીકરા.
એકલુ ઈં ૨૦ ૧૮૮૮ મા પોતાના બાપના મરજી બાદ
તેમની "બનાજી લીમજી" ના નામથી આજની પેઢીના
પોતાના આદ્યો તથા પિતાદ્યો માથે ભાગ્યા હતા.
તે પછી ઈં ૨૦ ૧૭૭૩ મા ભાગ્યાઓના ભાથા પડ્યાને
લીવ પેઢીનું કામ ઇનિચારની અદાલતે મહાધી એવણે
પોતાને હોમને રેના મોટા બાપાર એ પેશતનજી બહ-
મનજી વાડીઆની મારફતે બધાવના માંડ્યો હતો.

તાં ૧૬ મી આપ્રિલ.

એક પાસે પ્રદરથ (મરકુમ મગ જમચેજી જીજી-
ભાઈ પેહલા બાગેને) કે જે વાહલુ "બનતરીક" મા
બેસી મુબઈથી ચીન જતા હતા તેવલુ હાલના આવવી
ઇજાડા તથા કા-મુની લગાઈને લીવે તે વાહલુ કે-ઓને
હાથ "ગાની" તમ્બુ જે ૫૪૩૫૫થી "કેપ-અર્ક-કુડ-
હોપ" બણી કેડી તમ્કી ગયા હતા, તેઓએ પોતે ખમેલી
જગ્યાએ વેગેરેને લગતો મુપુરજી અલેવાબ અતરે કોઈ
પોતાના રોષ ઉપર લખ્યો હતો તે આજના "ગોમ્ કુડી-
અર" મા ગુદામજી છપાવેલો, તેમાંથી થોડાક સાગ અતરે
કાકી લખજીએ છેવે. તે લખેલું કે— "અમે તાં ૩૦
મી જુને બજોગા બે વાગે મુબઈથી વાહલુ "બનતરીક"
મા બેસી ચીન જવાને નિકલ્યા, અને તાં ૧૧ મીએ

૨ મુબઈના બાહર, રૂ ૩૫૪ આ ધર્મશાલાની
મરામત તથા તેના ખર્ચ, વગેરેને માટે એક ભગીર
પણ એવણે તે તર એલ.હેરી કાલી. આવી હતી, તે
ભગીર તથા ધર્મશાલા હજીસુધી ચાલુદે, લેકીન આજ-
ગાડી થવાથી તેના જીવોગ આગલના જેટલા થતા નથી

ખીબ વાહલુ "સાહગ" ની સાથે "પોલ્ટી ડી. ગોલ્ડ" આગલ આવી પુગા. તે વખતે ફ્રેન્ચના બે લડાઈના બાગ-કસો અમોને મળ્યા. અમારા કપતાને તેઓનું જો વધારે માલમ પડ્યાથી વાવો હેઠે ઉતારી શરુ કર્યો. ખીબે દિને સવારનાં અમારાં વાહલુના વડા માલમ, ડક્ટર, મીંડેરો, મીંડેરો, મીંડેરો, અને અમા તથા ખીબ ઉતા-હ્યો મિત્રાવ બધા અમનદારો અને ખાસીઓને ફ્રેન્ચ બાગકસના કપતાન આગલ લઈ ગયા, અને તેઓને બલે અમારા વાહલુપર ફ્રેન્ચ કપતાન, માલમો, અને અધ્યા-રોઓને મોકલ્યા કે જેઓએ અમારે "બનસવીક" વાહલુ હંકાર્યું. તેના ફ્રેન્ચ કપતાને ત્યાના સનાવાલાઓ તરફથી એક મોહબદર કાગળ આવી તે રસ્તામા ઉપેડ-વાને કહ્યું હતું. તે ઉપેડમા પછી તેમા ફરમાયા મુજબ અમા "મારોગમ" તરફ તાં ૨૨ મી અગસ્ટે આવી પુગા, અને ત્યાંથી જાગક પાછી લીધું. જે વખતે અમા એ (મારોગમ) કાગળ આગલ આવી પોલ્ટીના ત્યારે ફ્રેન્ચ બાગકસના પોડક અપારીઓએ અમારી સાથે ધણી અગલ બાલ મધાવી અમોને ધણી હેરાન કીધા, અને એક ઘણે ફ્રેન્ચ કપતાને એડું હુકું મન-બલુકે આમે પારમી, મુલમનો, અને આ ધ ટ્રે-જેનેએ વાહલુપરના બધા ફ્રેન્ચોને મારી નાખીને વાહલુ હંકારી લઈ જવાનો ન પ કીધા, આ ઉપરથી કપતાને અમોને કેદ કર્યા અને ઘણો જુલમ ચુલખી. પણ મારા બાએજો અમારી સધના આર ધ ટ્રેજેનોમાથી એકને ફ્રેન્ચ બાપા આપડતી હોવાથી તેણે કપતાનેને મનમલુ કે જો તેને અમારા ઉપર કાંઈની શક આવતો હોવો અમારા બલહા જોવા કે કોઈ પાસેની કાંઈ હથિયાગ, એ મુજબ હમારો બલહા જોઈ કોઈ પાસેથીની કાંઈ નહિ નીકળવાથી ઉડમા, પણ તેકમા અમામા અમોને એટલું તો ખમલુ પડ્યું હતું કે તે બપોઈ ચકાતુ નથી. એ પછી ત્યાંથી તાં ૩૧ મી અગસ્ટે પાછા હંકારી ગયા, અને તાં ૧૧ મી સપ્ટેમ્બરે "ફ્રેન્ચ-આંક-ચુક-હોપ" આગલ આવી પુગા, અને "કોલમ-એ" મા બે લગ નાખ્યા. તે રાત્રે તેકાને મોડું હોવાથી બે લગ રૂડી ગયા, જેથી એક ત્રિશુ નાખ્યું ખીબે દિને એજો તાં ૨૦ ૨૦ મી સપ્ટેમ્બરે સવારનાં છ વાગામા હોડું કાઢી નાખીને અમા આગલ વધ્યા, અને પવન ઘણો જોરમા ડુકનાથી તથા વાહલુપર ખીબું લગ નહિ હોવાથી અમા નધમા દાખલ થયા અને એક મોટી બેટમા એક અમનદારને ઉતારીને ફ્રેન્ચ લડાઈના બાગકસના લગર લેવાને મોકલ્યો, પણ તે બેટ ડબી ગઈ. આથી અમે ઉપરાગપરી "બાગ" કીધા, લેકીન પવન ઘણો જોરમા હોવાથી લગ લઈને જે મોટ અમારી તરફ આવતી હતી તે આવી નહિ

અને અમે નવ વાગે અમારે વાહલુ ધમકાઈને કીતાગ તરફ જમીનપર લાવી ગયું. આથી અમે કપતાને પાસે કીતારાપર ઉતરવાની ગા માગી, પણ તેણે તેમ કીતાને "આડમીરલ" નો હેલમ નથી એમ કહી ના પાડી, અને તે રાત્ર અમે ઘણી જ કડગી રીતે ચુલખી. ખીબે દિને સવારનાં પવન નમ પડ્યાથી "આડમીરલ" પોતે અમારા વાહલુપર આવ્યો, જેની આગલ અમાએ અમારી માલમતા લઈને જવા લેવાને અમન કીતી. તેના "આડમીરલ" જવાબ આપ્યો કે વ્યાપારની જનસો મિત્રાવ અમોને અમારા પેહરવાના કપડાં અને જાગક આવી છુટા કર્યામા આવશે. આથી તેના હેલમ મુજબ કપતાને અમારે સધજો અવખાબ મેં ગાવી તપાસ્યો અને મારા ચોખ્ખાની ચુલો તથા દારૂનો બાકસ લઈ લીધો અને ફક્ત એક નાધવી, "તરનક" મા કપડા આપ્યાં. મેં ચોખ્ખાની એક ચુલ માગી પણ તેની ના પાડી.

એ પછી અમા બધા દિનારોમા કીતારે ગયા, જ્યા અમારાં વાહલુ - "બનસવીક" નો આગલ કપતાન આઠ અમોને મલ્યો જેની આગલ અમા બધા રડી પડ્યા, અને તેણે અમોને દીનાસો આપ્યો. એ બાદ ત્યાં મીંડેરો નામના એક ધ ટ્રેજેન ગ્રહસ્થે ત્રણહજાર ડાહરના મોલે હાનરેખન કપતાને અમાએ એક અમેરિકન બાગકસ "બનસવીક" ના સધજા અમનદારો અને અમા હતા-ઓને ત્યાંથી મોકલી આપવાને વામને રાખ્યું હતું તેમા બેટાડી અમોને એક ગામ બધી લઈ ગયા, કે જ્યાં જાગકની તરી હતી અને દર માલુસ રીડ રોજ અગ્રી રતજ ચોખા તથા અલવાડીઓના ત્રણવાગ વાહલુ ગાય આવાને હેલમ હતો. ત્યાંથી પછી એક વજ ધનુ વાહલુ અમામા તરફ હંકારી જવાને તૈયાર હતું તેમા અમોને ગાકનવાને કપતાન આઠ મેહનત કરી, પણ તેના ડમ કપતાને વાહલુમા જગા નથી એમ કહી ના પાડ્યું. આથી મેં વાહલુના કોઈપણ બાગ ઉપર જવાની જગા આપે ત્યાં રહેવાને કમલ કીધું. ત્યારે તેણે મારી અને મારી ચાચવાલા મુલમનોનો પાસીજના ૮૦૦ ડાહર માગ્યા, પણ અમે ધણી રીકચકે કપતાન આરે ૧૬૦૦ રૂપિયા સધજાની પાસીજ કેડી આપી, અને મેં ૩૮૦૦ ની હુડી કલકામા મારી પેહરી ઉપર લખી આપી. હવે લિખાથી કપતાન આઠ છુટા પડી "સેટ હુલીના" બધી ગયો, અને જ્યાં વખતે તે કપતાન કે જેનું નામ "કામ-કીન" કરી હતું તેને મારી બરદાશ લેવાને જવામલ કીતી હતી. તોપણ તેના અમોને છ સવારે એકકી પાસીજ અને નાંજો આગ પાચ વાગે મોડીક ખાંડેલી ખી-ચરી આપતો હતો. આથી વળી અમારી ઉપર જુલમ મારે પડ્યા લાગ્યો. વળી તે ઉપરાંત ૩૧૦૦ લીધા છતાં

તેણે અમીને વાહલુપર એવી ખગલ જગા આપી કે આપણુ ગામડી બારડોચા ૫૦) રૂપિયેથી તે કરતા શારી જગા મને તેણે અમી નવ જણુ વચ્ચે મધવા અને પીવાને એક પાણીનું હાથું આપ્યું હતું. મરજને લીધે અમીએ એ મુકુ અમુક. એ પછી તાં ૫ મી ડીનેમ્બરે રાતના બાગ વાગે અમી કલકતે આની પુગા." ૨

તાં ૨૫ મી આપરેલ.

રોજ ૨૦ માહ ૭ (ચિં) ૧૧૭૫ યજ્ઞજરદી.

મરણ—મોદી ડાસાભાઈ કાવચણ—ઉમર વર્ષ ૫૭) મુગતયાના મોદી કાવચણ બીમણના ખીજ દીકરા. એવણુ ઈં ૨૦ ૧૭૮૮ મા પોતાના વડા ભાઈ એક માણે કણના મણુથી તેમની જગેએ ત્યાની અજીમનના વડા અકાબા કડયા હતા. પોતાને હીચાને તથા મુંબઈવાસા એ પેશનનન બહમનન વાડીઆ અને એક ગોરાબન મનચેરન રીડીમની સાથે આડનમા ર, અકીક, વગેરેનો મોટો આપાર અનાવતા હતા. ઈં ૨૦ ૧૮૦૧ મા એવણે મુંબઈ આની તાં ૨૬ મી માર્ચે નામગા ગવરના જોનાહન કલકતે એક અરજી કરી હતી કે સુરતના

વાસીઓના વડા તરફી તેવણના વડાઓના વખતથી ને હેકા તેઓ બાગવતા આપ્યાછે તેમા સરકારે તેમને મદદ કરવી અને એ રોજામા ને બદલેલી દિવસે દિવસ પેસેછે તેનો અટકાવ કરવાને ઉપાયો કરવા દેવા આથી સરકારે તાં ૮ મી આપરેલ ૧૮૦૧ ને દીને સુરતના જજન અને માજીસ્ટ્રેટ ઉપર એક હોકમર માકલ્યો કે એવણને ને કાર્ધ ધારી મદદ પાગરીઓના સૈબધમા કરવી છો તે આપવી. એ પરવાનો સુરત ગયા પછી એવણોના અતરે મુંબઈમાજ મરણુ પ્રાપ્ત્યા હતા

તાં ૭ મી એમે

રોજ ૨ માહ ૮ (ચિં) ૧૧૭૫ યજ્ઞજરદી.

મરણ—નચાવાનન રૂચતમન બનાજી—ઉમર વર્ષ ૫૫) એ રૂચતમન બેદરામન બનાજીના દીકરા. એવણુ ઈં ૨૦ ૧૭૭૭ મા પોતાના બાપના મરણુ બાદ તેમની "બનાજી લીમણ" ના નામથી આકતી પેકડીના બાગયા યથા હતા. તે પછી બાગયાઓમાં વાગે પડવાને લીધે પેકડીનું કામ ઈં ૨૦ ૧૭૭૩ મા ઈનિસાફની અદાલતે અથાથી એવણે એકાંત છુદ્ગી મુગતી હતી

તાં ૩ છ જુલાઈ.

એ અરદેસર દાદીબાઈની મુંબઈમા કોટેકાટ હોરનપી રો તરફ (હાલ જયા મુ જમથેલ છુછાભાઈ પારસી બેનોગોલ ઈ ઈનિસાફની કોલગી મોદી રૂકુપયામ મકાન તથા તેની આસેપાસેના ધરતિ) મોદી જમીન હતી તે સરકારે પુરોગતને મોટું એક હાસીયત બધવા માફ લી હતી, અને તેના બદલામા આજ દીને તેવણને ઈફી હડીઆ કપની તરફી હાડીમા અપેના નીમના

૨ આ હોકમનામાના મેડાક રકરા એવણના નીમરા પાનમાહરૂ મોદી રૂચતમન પારોદલએ "પારસી લા કમીયન" ના રીપોરન્ટી શેવેટ કરેલી મીનીટમા "સર્ચ ૩૧ જે છપાવેવાછે, તેના ઉપા રકરામા લખેલ કે —

"I take this opportunity of forwarding to you the accompanying copy of a petition from Dosabhai Chavhan, availing himself of local Mode at Sumat, with the instructions of the Honorable the Governor in Council that you support him in all his just rights and privileges."

૩ મુંબઈવાસ જ્ઞાતીના મરણુ બાઈ ધનાઈલ તે એક કોરદ છવણુ રેડીમનીની રીકરીના મવદ, તથા એક શાવકશક ધનભાઈ, રસમન કેમચર, અને હોરનન રૂચતમન બનાજીના અપાવા

૧ આ અરુવાલ લખનાર પારસી તે મરકુમ સર જમથેલ છુછાભાઈ પેકયા બારોનેટ હશે એવું વગર શકે શામિત થાયછે શાય અવણની છુદ્ગી તથા અરિઓને લગતી છપાવની એકેએક ચોપડીમા એવે વાતાની ઉત્તી ચીનની સરકારે જતા પોતાના ઉત્તી નીકે ક્રીએને કાથ પકડાયા હતા એવે ઈશારી આવેચો, અને મજૂર બની બાપદ વણ તેને ધણીમરી ખતની આવેડે આ અરુવાલ છપાવ્યા આગમન અગેએ ધણક જઈર તથા એ મરકુમ બારોનેટ આરુવ સાથે દેરતી વચનનાર ગ્રહરોને વંચાવો, અને તેઓ સર્વે એ અરુવાલને પોતે વામકેવી વીગતો સાથે ધણાખરે ખતના જણાવે, તે વખતે કાઈ વીજનીક તાર અથવા રીડીમની સેકનાઈ ન હોવાથી અતરે એવી બાપદના પ્રધેશાએ આવના જતા ધણી વીજન લાગતો હતો, અને આજે બાપદ ને ઈં ૨૦ ૧૮૦૫ ના આગસ્ટથી ને ડીનેમ્બરે લગલમા ખતની તેની ખચ ૧૮૦૬ ના આરોગમા મુંબઈમા પેકડ વેડી આવી, અને તે વણ વળી આ કાગજથી જ જણાઈ હતી આ માટે મજૂર "કરીઅર" ના આકમા લખેલ કે —

"The following letter from a Purser who was on board the Brunswick, to a friend in Bombay, containing the only particular account of the proceedings of the Brunswick after the capture, that we have seen, and some curious circumstances regarding the condition of things at the Cape, we lay it before our readers, and, for obvious reasons, nearly in its original form" [Bombay Courier, 19th April 1806]

ચાત ગામો ૬૨ વર્ષ ૨૩૦૦૦-૨-૦૫ રૂબા ચોક્કા
સરકારમાં બાવાની કબજાને વચપરંપરા આપ્યા હતા:—
મવાર. કનેડી. એર. હકીર.
એકર. મુલસી. માગાયાન.

૧ આ હોરનખી રો તરફની જગા થોડે અરદેસરના
પીતા થોડે ઘણીમા નોશરવાનલખે ઇ ૨૦ ૧૭૮૭ મા
લીધી હતી, અને ત્યા તેઓની ખસડ આદરાનની એક
ફરોહર આપવાની હતી પણ ઇ ૨૦ ૧૭૮૨ મા
પુખ્તના સીર છનલનીઅર જનરલ નીકલસને તેવણને
જાણ્યુ કે એ જગાપર સરકાર પુરોષ્વરોને માટે હામીટલ
આપવાનું છે આટ એ પર તરોએ કામ અમલો કીલવલો
નહિ સરકાર એ જગોની તરોને કીમત આપશે અથવા
તો તેના બદલામા તરોને બીજા તરો માગશે તેવી
જમીન આપશે આખી એ જગા છેક ઇ ૨૦ ૧૮૦૫
લગણ એમનીએ પડી રહી હતી, અને ઇ ૨૦ ૧૮૦૩
ની ચોટી આપ પણ રિયાપીટલ થઈ હતી એ પછી
ઇ ૨૦ ૧૮૦૬ મા સરકાર એ જગા હામીટલ આપવાને
માટે થોડે અરદેસર પાસે લેવાનુ નહી કેલુ, અને તેના
બદલામા તેઓને છાસડી તરફના ચાત ગામો આપવાની
ખરજ જાણવી આ ગામોની કીમત તથા તેમની
કીમત બીજી જગા કરતા ઘણી વધારે હોવાથી તે વધારાના
રૂપીઆના બદલામા સરકારને થોડે અરદેસર તથા તેમના
વારંસોએ ૬૨ વર્ષ ૨૩૦૦૦-૨-૦૫ રૂબા ચોક્કા કેડ
વેની મુરતે બંધી કરવા એવી જાહેરણ કીધી હતી એ
પછી તે ગામોની કીમત તથા કુનમીએ થોડે અરદેસરની
ખાસીયા રહેવાને તથા તેમને પેનાલુ કેલુ જાવવાને પુરોષ
છે કે નહિ તેની તેઓ ખાતરી જાવવાને માટે પુખ્ત
તથા છાસડીને કહેકર જનરલ મી ૦ પીટર બીચેનર
તા ૧ બી આપરે ૧૮૦૬ ને દીને થોડે અરદેસરને
પાતાની સારે લખને તે ગામો બહી ગયો હતા, અને
હોદ્દાને સરકારના હાકખી વાકેર કીધ, એમી તેઓ
રુપગાએ થોડે અરદેસરની ખાસીયા કેલુ આપવાને પુરોષ
લખ હતા એ માટે થોડે અરદેસરે તા ૨ છે જેએ ૧૮૦૬
ને દીને ખમકુર અખતાર બીચેરે કે પ્રાણે લખ્યું કે —

"and you having, in consequence of their
order accompanying same, done me the favor, on the
1st of April 1811, of your personal attendance with me
on Salsette, to meet the Ryots, in the villages de-
sired by me, for the purpose of affixing their contents of
holding under me such villages, namely Cusla, Malhar,
Canary, Arwa, Dyavar, Exar, Tooloo, and Magaton,
and on such occasion the Ryots acquiesced, and in
your presence have granted their contents, I am now,
under your approbation, to propose to the Honorable
the Governor in Council, that I may become the pro-
prietor of the seven villages subject to a fixed revenue
to Government, on such like terms of security of
tenure as is stated in Mr Scott and Mr Ashburner,
for the lands they hold in Salsette"

એ જ મુજબ પળી તા ૨ છે મુજબ ૧૮૦૬ ને
દીને થોડે અરદેસરે એક બાવાન અરજ એ માટેની
સરકારના ચોક્કા મી ૦ કાનસીસ વારડન જોગ લખી
ગી, તેમા પણ તેવજ જાણવું કે:—

તા ૧૦ મી જુલાઈ.

ચોક્કા ૬ માટે ૧૦ (ચો) ૧૧૦૫ યજમાની.

મરણ—સરકાર કરામત યોગમત મેહરત ગોલાના—
ઉપર વર્ષ ૪૮) નવસારીવાલા સરકાર ચોરામત રમતમત
મેહરત ગોલાના પીટલ વીકરા. એવણને ઇ ૨૦ ૧૦૬૩
માં પોતાના વડા બાઈ સરકાર કાદરજીના મરણ પછી

"you will, Sir perceive by the said
report, that the Ryots of the villages desired by me,
have been assembled by the Collector, who hath ex-
plained to them particularly the orders of the Governor
in Council on the occasion, as directed to him through
you, under date the 23rd of December last, and of
which he made them individually and collectively,
fully comprehend.

"It thereby appears also, that the Ryots are
willing to allow of my taking out the deeds of property
they have thus long and hitherto forborne receiving,
or to take out themselves, and to pay me the same
rents they are at present assessable, instead of the
Hon'ble Company."

આ બીચેરથી સરકારે તા ૩ છે જુલાઈ ૧૮૦૬
ને દીને નીચેના વતર ફાખી એ ચાત ગામો થોડે અરદે-
સરના હવાલામા આપ્યા હતા. —

REV DEPT

To

ARDBASLER DADY

Sir,
I am directed to acknowledge the receipt of
your letter, dated the 2nd of last month, and to inform
you that the Hon'ble the Governor in Council has
agreed to constitute you the proprietor of the villages
of Cusla, Malhar, Canary, Arwa, Dyavar, Exar, Tooloo,
and Magaton or Magatoom, on the like terms of secu-
rity of tenure as is now intended in Mr Helensia
Scott and Mr Ashburner, upon condition of your regu-
larly paying the fixed revenue of those villages,
which is fixed at Rupees 14,600-1-12 after deducting
the interest of the valuation to be made of your
ground within the garrison, to be exchanged for them,
and upon the express condition likewise of your main-
taining the several Ryots in the enjoyment of the
spots they now cultivate, according to the terms on
which they have respectively acquired in your be-
coming their landlord, and as they shall severally
desire to be continued in it, leaving to you to make
the most of the waste and uncultivated ground within
your estate, and to raise thereon such articles as you
may prefer, as well as within the cultivated parts now
occupied by the Cultivators or Ryots

2 In constituting you proprietor of the villages
in question, on the terms specified in the preceding
paragraph, the Governor in Council confidently relies
on your best endeavours to bring the waste lands of
the villages into the earliest state of cultivation,
setting thereby an example to the other landholders
and tenants in Salsette of promoting the public good
in concurrence with private advantage, as likewise that
you and your heirs will ever consider as a primary
duty to attend to the comfort and well being of the
Ryots, and to the increase of the population of the
villages, thus permanently committed to you and
their good management, to the end that others may,
by observing the success of your exertions, be induced
to become Proprietors of land in an island so suscep-

નવસારીના વડા દસ્તુરની ભગા મળી હતી. એવણે
૫૦ મં ૧૮૦૩ મા મુબમ્મદ મલિકે અરદેસર ઘડીબાઈની

title of, and of yielding an adequate and ample return for the labor and expense that may be bestowed upon its agriculture and improvement

By order of the Hon'ble the
Governor in Council
(Signed) F. WADSWORTH,
Secy to Govt

Bombay, July 3rd 1806

એ ઊપરથી તા. ૬ ફી જુલાઈ ૧૮૦૬ ને દીને
અતરેના કલેક્ટરે જનરલ મી. બી. લીન્કોલ્નરે શેઠ અર-
દેસરને, થાણે ખાલાવી તેમને ફરકે ગામના લઈ બધ
તેના અખતાર સોંપ્યા હતા એ પછી મુબમ્મદ અમ
લદાર ઊપર શેઠ અરદેસરે તા. ૨૪ મી જુલાઈ ૧૮૦૬
ને દીને લખેલા પત્રમાં તેમને એ ગામના અથા તથા
ત્યાના લોકોની તેમના તરફની વર્તણૂકથી ખુશી થયા તે
ખાતે નીચે પ્રમાણે જણાવેલું :—

" and I have the pleasure to inform you,
that on my visiting the several villages, I am at present
very well satisfied with the conduct of the people
thereof "

એ પ્રમાણે જોવા ગામે શેઠ અરદેસરને સ્વાધીન
થયા પછી વળી પાછો તેવણની હોજરીની રીતી મજદૂર
ભગા કે જેના બદલામાં આ ગામે તેમને આપ્યા હતા
તે ભગાની કીમતના વાધા પડ્યા અતરેની રાજીન
કમીટીએ તેની કીમતના દર ચારસપારે રૂ. ૫) આપવાની
ખલાખણ કીધી હતી, પણ સરકારે તેના દર ચારસપારે
રૂ. ૨૦) આપવા જણાવ્યા આથી શેઠ અરદેસરે કેટલીક
લાખાને વેલીથી બતાવ્યું કે તેવણની જમીનની કીમત
રાજીન કમીટીએ જે કેટલીએ તેજ આપવી જોઈએ
આથી સરકારે એ બાબદ ઇંગ્લાંડ કોન્ટ-ઓફ ડામિરે
કટરસની કુનસરી ઊપર જોવાને કેડવ્યુ, અને શેઠ અર-
દેસરે પણ તેમના અપેક્ષાતર ફસલા ઊપર રાજ થવાની
ખોતાની ખરજ તા. ૨૪ મી નવેમ્બર ૧૮૦૬ ને દીનેના
મી. વાલ્ડન શેફેડરી જોગના પોતાના પત્રમાં ખતાવી
વળી એજ પત્રમાં તેવણે જણાવ્યું કે "હું કાંઈ મારી
જમીનની કીમતનું રોકડ નાણું તો ખાગતોજ નથી હું
ફવડાજ નથી ખાગતો એમ નહિ, પણ આગળ જવારે
સરકારને નાણા સમઘીથી ખુર હતા ત્યારે પણ જે રોકડ
નાણું ખાગ્યું નથી મારા હેતુ આજે જાણ્યેના કાંઈ
નાણું લઈ વેચ્યે કરવાને નથી, પણ મારા કુટુંબની જાન-
વણી તથા પોષણને નદાબસ્ત કરવાને હિ અને હતા "

આ મારેના શેઠ અરદેસરના પ્રત્યુત્તર નીચે પ્રમાણે છે —
" I beg the Hon'ble the Governor in Council will
please to remember, that when the exigencies of the
Government were great and cash very scarce, I never
even then mentioned a desire to be paid for my
ground in cash, when I could have used it to much
greater advantage than I can now My motives are
not mercenary but family, and they are the same now
as at the period when the offer was made in regard to
the principle of adjustment "

આ ઊપરથી સરકારે ઇંગ્લાંડથી "કોન્ટ-ઓફ
ડામિરેકટરસ" જેમ કેડવચે તે પ્રમાણેની તે જોગની

ફરમાઈથી તેમને ત્યાંની સેફારીના શાયેલ થવાને આપ્યા
હતા, અને અતરેના પારસીઓથી માટું માન મેળવ્યું
હતું. નવસારીના મેજીસ્ટ્રેટ ગંધાના કુટુંબના સંબંધ
દસ્તુરના એવણે વધારે કાનેન થઈ ગયાં છે. પેહલવેદો
આરેફે અવધાનો યુવરાતીમાં તરજુમા એવણે કીધા
હતા, તથા સાહેનામું અને બરજોરનામાના યુવરા-
તીમાં તરજુમા પણ એવણે કીધા હતા, કંઈમીઆના
વડા દસ્તુર મુહમ્મદશિરજીએ એવણની તારીફના ફારમી
બાધામાં મહાક બેતા જોડાયા છે.

તા. ૨૨ મી મર્ચેમ્બર,

રોજ ૨૦ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૧૫૫ મજદુરની,

આજ દિનેસુરત મંચે રસ્તમખરામે નવસારીવાલા
દેશાઈ મનચેરજી ખુરશેદજીએ એક દરમિદર માધારી
પરકાવી હતી.^૩

કીમત ગણવામાં આવશે એવી કમુલાતથી તે ભગાને
કલ્પના તા. ૨૪ મી નવેમ્બર ૧૮૦૬ ને દીને શેઠ
અરદેસર પાસેથી લીધા હતા

એ રીતે આ ગામે શેઠ અરદેસરના હસ્તકમાં
આપ્યાથી તેવણે યુબજના પારસીઓમાં પેહલવેકના
ખગીરદાર તરીકે થયેલા ગણાવે છે શેઠ અરદેસરના ખરજ
પછી નવ વર્ષે એકલે તા. ૨૫ મી જાનેવારી ૧૮૧૬ ને
દીને તેવણના બે દીકરાઓ શેઠ ખરીદજી અને જગીર
અરદેસર દાદીને એ સાતે ગામનું ઇશ્ક હીંડ્યા કપની
તરફથી અતરેની સરકારના સેફારી મી. કલ્પનુ ન્યુન-
જામતી થકી સુધાવું એક "દીક બાઈ કનવેનન્ટ" કરી
આપવામાં આવ્યું હતું એ ગામનામા કનેરી, ખલાફર,
ગુમરી, અને એક ગામે શેઠ ખરશેદજીને હીંડે આપ્યા
હતા, તે ઇ. સં ૧૮૧૬ માં તેમના દીકરાઓની કપનીના
માગાથી વેચી નાખવામાં આવ્યા હતા, અને તે શેઠ
અકબરભાઈ હુબીબભાઈએ ખરીદ કીધા બાકીના
ગામે શેઠ જગીરજીને હીંડેના કાલ તેમના ત્રણ દીકરાઓ
શેઠ હોરખજી, શેઠાચજી (ખરકુખ), તથા દાદાભાઈ
જગીરજી દાદીએના હસ્તકમાં

ઊપલી બાબતને લગતા સખા કાગળવાંચી શેઠ
હોરખજી જગીરજી દાદીએ પાસેથી અગાએ જોગો-
ગમાં લીધા હતા

૧ આ તરજુમા ઇ. સં ૧૮૧૮ મા મુબમ્મદ
અમાચારે છાપાગાનાથી મિમ્મદ રસુલજી ખરખાનજીએ
છાપી બાહેર પાડ્યા હતા

૨ આ બરજોરનામાના યુવરાતી તરજુમાના સાત
વાલજો ઇ. સં ૧૮૪૪ મા શેઠ કાવજી બરજોરજી સંભ-
લ્યે વરતમાન છાપાગાનામાં છાપી બાહેર પાડ્યા હતા

૩ એ દરમિદર કરકસી તખતી મરેલી નથી, પણ
તેને પરકવાને ઊપરો દાકુવારે એ જામરપલ શેઠાચજી
દસ્તુરે કેરજ સણવાવાંચી વેચવી આપે છે એની
આગમન ઇ. સં ૧૭૭૬ મા જનરે નવસારીમાં ગીરી
પડી અને લોક પણ નથીને સુરત આવ્યું ત્યારે તેમને

તાં ૧ ઠી નવેમ્બર.

રોજ ૩૦ માઈ ૨ (૩૦) ૧૧૭૬ વચ્છનરદી.

મરણ—એવલજી બહમનજી (એવલકાકા)—હમ વર્ષ ૧૦) અતરેના “એવલકાકા” ના ખાનદાનના વડા. એવલજી પોતાની આખી ઉમર ચીતની મરજીમાજ કાદી હતી પેહલવેલા એવલજી ઈં મં ૧૦૩૫ મા ચેક દાદી બાદ નયરવાનજીની તરફથી તેમના આડતીઆ તરીકે

ચીત ગયા હતા, અને તે પછી તેમની (ચેક દાદીબાઈની) તથા ખીઆ વ્યાખરીઓની તરફથી ચીતની આડતી કામ કરતા હતા. ચીતના એઓનો પોતાનો પણ મોટો વ્યાખાર આસતો હતો, તથા ત્યાના “દાંચાં મરચો” સાથે એવલજી ધણાજ પસારાઈ ગયા હતા. મરણ તથા પીનાંગમાં એવલજી પોતાને રહેવાને માટે બે મોટા ઘરો બાંધ્યા હતાં, પોતાની જીંદગીના છેના બે ત્રણ વર્ષજ એવલજી મુબઈમાં કાઢ્યા હતા

ઈં સં ૧૮૦૭.

આમે વર્ષના “ખાંચે કુરીઅર” માંથી નીચેલા ઘણેક કલિનડરમા પારસીઓને લગતી સંધની ખીઆ છેલા કલિનડરની બરામરજી. ફક્ત વાહજુવતીઓની ટીપમા નીચના વાહજોના પારસીઓના નામપર ઉમેરેલા થાયછે—

વાહજુવતી નામ.	માલિક.	ટણ.
ચીતવણ	હોરમજી હોરાબજી ભસકરી . . .	૯૫૪
શાહ અરેસર	હોરમજી હોરાબજી ભસકરી . . .	૯૬૪
આવનોઅન	શોરાબજી કાવજી પટેલ . . .	૯૦૦
અલેકજાનકર	ધનભાઈ શોરાબજી રોડીમની . . .	૬૦૦
કુરેખાની	હોરાબજી કાવજી બનાલ અને બોલમો . . .	૫૪૦
લીધમ	અરેસર શોરામાઈ	૨૬૦

તાં ૨ જી આપરેલ.

રોજ ૨૭ માઈ ૬ (ચેં) ૧૧૭૬ વચ્છનરદી.

મરણ—બગોજી જીજીભાઈ વાહા—હમ વર્ષ ૫૦) એવલજી “બજી વાહા” ને નામે અતરેના પોકામા તે વખતે ભણીતા હતા. પોતાના જન્મ ગામ નવમાગીથી ઈં મં ૧૦૬૫) ને આસરે અતરે આસી પોતાના ભાઈ

ધર્મ નીમતી ક્રિયા કરવા માટે એજ બગોજી મરહુમ દેશાઈ પુરોહિત રૂંકણજીએ ને ત્રણ ડિગ્રીના મુકાવા હુમા મનકર દરેકર દેશાઈ મનચેરજીએ બધાવા પછી તે પુરાતો ધવાઈ પાછી નવેમરથી ઈં મં ૧૮૬૭ આ મુબઈવાલા મરહુમ રોઝ એવલજી દાદાબાઈ મુખીઆના ઈકરામોએ નવેમરથી બધાથી હતી, તથા તેના આગળ જાગર એક મોટી વર્મશાલા પણ સાથેલાની એજ શેઠોએ બધાથી વળી એના પાછવા બાજુપર એક મોટી એરાલો તથા ઊંચી દેવાળ ત્યાના દરતૂર દારાબજી અરશેલ દારામ પાવણનાએ પોતાને જરેએ બધાથી છે. એ દરેકરમા એરાં તથા કાઠીનો ખરચ ઈં મં ૧૮૬૧ થી મુબઈવાલા શેઠ હોરમજી શાપુરજી પાવડી પુરે થાયછે

૧ The Bombay Kalendar and Register for 1807

Bombay, printed for the Proprietors, by
Moroba Damothery &

ચેક એવલજીની ગારીની કુકાનમા બાગ કીધો હતો. તે પછી ચેકીક મુલતે પોતે તેઓથી છુટા પડી જીવે કુકાન મોટા પાવા ઉપર કાદી હતી.

તાં ૨૫ મી આપરેલ.

કરનાટીક મધે કુકાન પડવાથી ત્યાના ગરીબોના આસરાને માટે અતરે એક ફંડ ઉખું કરવામાં આણું હતું, જેમાં નીચના પારસીઓએ રકમ ભરી હતી ?

મરહુમ શેઠ યોગબજી મનચેરજી રૂડીમ.

નીના ફંડમાથી	૩૧૫૦૦
શેઠ હોરમજી બહમનજી વાડીઆ	૩૧૦૦૦
શેઠ અરેસર દાદીબાઈ	૩૧૦૦૦
શેઠ પેચતનજી બહમનજી વાડીઆ	૩૨૦૦૦
શેઠ નયરવાનજી માણેકજી વાડીઆ	૩૫૦૦

તાં ૩૦ મી ચેમે.

લંડનમાતા “સ્ક્રીટીય કાર્પોરેશન” નામના ખીઆ આગસ માળએ સ્થાપેનાં એક ધર્મખાતાનાં ફંડમા મુબઈના ગવનર જોનાડન દકતે અતરેથી ઉધરાણું કરી ૩૦૦૦૦) ને આસરેની એક રકમ એકી કરી મોકલી હતી. તે ત્યાની વાપિક સભા જે તાં ૨૫ મી જુન ૧૮૦૬ ને ધીને મરી હતી તેમા કબુલ કરીમા આવી હતી, તથા ગવનર દકતને તેમજ નાણાં ભરનારોઓનો ઉપકાર માની તે ડેડાવ છવાવવા મોકલ્યો હતો, તે આજની તરફીખના “ખાંચે કુરીઅર” મા નાણા ભરનારોઓનાં નામની ટીપ સાથે લખાયે હતો, જેમા નીચના પારસીઓના નામ હતા.

શેઠ અરેસર દાદીબાઈ, પેચતનજી બહમનજી વાડીઆ, હોરમજી બહમનજી વાડીઆ, નયરવાનજી માણેકજી વાડીઆ, મનચેરજી નવરોજી,

૨ ખાંચે કુરીઅર, તાં ૨૫ મી આપરેલ ૧૮૦૭

તા ૨૬ મી જુન.

રોજ ૨૫ માઈ ૯ (યો) ૧૧૭૬ યજ્ઞજ્ઞરહી.

મરણ—યોરાખજ કડવાજ નાનાભાઈ—કેમર વર્ષ ૩૩) ભરિયાવા રોડ કડવાજ નાનાભાઈના ખીજ દીકરા. એમણે પોતાના માથાએ સાથે ગરમા ભર્ય પાતે વાહ-લોની દનારી તથા મોહવડાને વ્યાપાર મોઢા પાયા ઉપર ચડાવતા હતા. આ મોઢે એમોને ત્યાં વાહણે, કંતેદારી, તથા ખતેના મંચી ૨૧ બારકસો પોતાની પેઢીના હતા.

તા ૦ ૭ મી આગસ્ટ.

રોજ ૪ માઈ ૧૧ (યો) ૧૧૭૬ યજ્ઞજ્ઞરહી.

મરણ—એદનજ ધનજ મેહતા—કેમર વર્ષ ૧૦) સુરતવાલા રોડ ધનજભાઈ હજુજ મેહતાના વડા દીકરા. એમણે “એદા મેહતા” ને નામે સુરતમાં જન્મ્યા હતા. તથા ત્યાં હોના મોઢા વ્યાપાર પોતાને હીરાને તથા પોતાના ભાણેજો રોડા પેશનજ અને હામમજ બહમનજ વાડી આની આડતબ કરતા હતા. સુબઈ માટેની મોશી-અરમ કાગળની નામીથી પેઢીની સુરત તથા ભર્ય તરફની રૂની ખરીદી પણ એવણજ કરતા હતા. સુરતની જગપેશી અજુમનના એવજ એક અગ્રણી હતા.

તા ૦ ૧૭ મી અક્ટોબર.

આજ દીને અતરેના બહુમિત વ્યાપારી મીં અંગેજનનર આડમજ કે જે મુબઈના હાગત હેલા ૨૫) વર્ષવર રહેતા હતા તેમણે માથો હતા તેણે પોતાની મીંકતના એકજાકુરડા તરફ મીં આગસ્ટ કાગળ અને રોડ અગ્રેસર દાદીભાઈને રૂડા હતા.

૧ એવણના માથા રોડ ધનજ હજુજ ચેકતા પણ સુરતના એક બહુમિત અકાનર હતા તેણે ત્યાંના નામીયા મુકા અમલજ ગરુર કે જે રોડા વાહણવતી તથા ચોરાગર હતા તેમને ત્યાંના વડા ચેકતા હતા એવણના વડાઓના નામે સુરતની એક જુની ડીરા-પાંધીમાથી નીચે મુબઈ મંચી આવેલે

ધનજ, હજુજ, માણેકજ, હજુજ, નરયજ, આ શાહ, નરયજ, મેહરામજ, સવતજાનજ

૨ આજે મીં અલેકબર આડમજ અવણ પારસીઓ સાથે ધણીજ પરાઈજ ગયેલા હતા, અને મુબઈ પરી અરુખ રોડ દાદીભાઈ નરયજાનજ સાથે એટલીતે મોહવાત રાખતા હતા કે ઈ. સ. ૧૭૯૯ માં રોડ દાદીભાઈ ના મરણ પછી તેમની વરડીને તરફ એણે તેવણની એક વાજ પોતાને ખરડે રોડ દાદીભાઈ કાવજાનજ બાટી-ચેનની ખારડતે કરાવી હતી, અને ત્યાં સુધા વ્યાપારી પારસીઓને જમવાને મોડાવા હતા. આ મીં આડમજને કરેલી માનના આણના શાગેય મથવા એક જર-ચોરની રોડ કવરજ હોરમજાનજ બાબા, કે એવણે મોડકજ ધણ ૮૮ વર્ષની ઊમરે મરણ પામ્યાં તેવણે એ દીકરા પોતાના રોતરાએ આગળ કડવી અગ્રેએ તેઓના આ એક રોડ નરયજાનજ નગીરજ ગાંધીઆથી જામની

તા ૦ ૨૦ મી અક્ટોબર.

આજ દીને અતરેના મધણી કામના આગેવાનોએ મુબઈના મલનર જોનાર દકનને એક અરજ કરી હતી કે અમે તેમજ અમારા વડાઓ મરણ તથા લગનની કિયાને માટે નાત વગેરે જમાડવાને અમારા ઘેર આગળ જે છેક અમનના વખતથી માડવાએ માથતા આપ્યા છે તેને પોલીસ અગ્રણ કરીએ, અને તેનાં કારણમાં તેઓ ઈ. સ. ૧૮૦૩ ની બપ કાગ આગને સંપૂર્ણ આપેડે. પણ તમારા અમલદારો કેહવાની રજા છે કે તે આગ કાઈએથી અમારી ધર્મ મુબઈ કિયાએ હયા મડવાએથી લાગી નથી, એગ હમેતા એની કાઈ હોનાત નહિ અને તે વિષે હવેજા ધણી મોહવેત રહીજે છેવે. અમે તથા અમારા વડાઓ જે આટલી લાખી સુદત ધાઈ માથાજ સરકાના ગમ્મમાં મુબઈને ભાગવતા આપ્યા છેવે તે ઉપરથી અમે કહી રહ્યે છેવે કે એ અગ્રણ અમારું ભણ ધાવ એવા વિચારધીજ કર્યા હશે; પણ કેહવાની રજા હાઈએક કે એથી અમારી ધર્મ મુબઈ કિયાએને ધણી ખનન મોહવે, માટે આશાએ કે સરકાર એ વાત પોતાના માથાજ ધ્યાનમાં લેશે. આ અરજ ઉપર ૨૬ ફિફ, ૧ મુબઈના, અને નીચના ૧૬ પારસીઓની મહીએએ.

ક્રામજ નાનાભાઈ દાવર, દાદાભાઈ કાવજાનજ શાએ, અરેસર દાદીભાઈ, પેશનજ બહમનજ વાડીઆ, નરયજાનજ માણેકજ વાડીઆ, ધનજભાઈ ચોરાખજ રેડીમનજ, આગેજ માણેકજ મરાક, દાદાભાઈ નરયજાનજ મોઢી, નરયજાનજ પેશનજ, ચોરાખજ કાવજાનજ રોર, નરયજાનજ કાવજાનજ પીડી, ખજો-રજ દોગખજ દાદીખજોર, જવાજ ધનજ દોડી, મેહરામજ એવજ માઢી, કાવજાનજ મેહરામજ બનાજ, પેશનજ ભીખાજ પાકે, હોરમજાનજ ધનજ પેશન, કાવજાનજ હીરજ રાયજ, યોગખજ એવજ મેહરામજ.

આજે વર્ષમાં રોડ ક્રામજ દાદાભાઈ ચેવનના નામે સુરતના એક પારસી મહાજ કાકા મેહરામ નામના ઈ. સ. ૬૩ીઆ કવળીની નોકરી માટેના એક અમનદા-ગની સાથે ઇગવાડ ગયા હતા.

૩ આ અરજની નકજ રોડ દાદાભાઈ ચેવનજ વાડીઆ પાસેથી ખતી

૪ મરુખ રોડ કરદનદાસ મુબઈની “ઇગવડાં પ્રવાસ” ની એવડી ચરે ૩૬ ફેબ્રુ કે ઊતવા કાકર એવણને સવજ જોઈ ૧૭ વર્ષની વયેના ઇગવાડ લઈ ગયા હતા ત્યાં ઇજેલ માથાની કેવણી સારી રીતે આવી એઓને અતરે કાઈ વાહણમાં પાછા મોકલ્યા હતા એ પછી સુરત પાતે એવો સરકારી નોકરીના રહેવા હતા.

આએ વર્ષનાં "આએ કુરીઅર" માંથી નીચેલા ૬ થેજ કલેન્ડરમાં પારસીઓને લગતી સઘણી ખીના છેલા કલેન્ડરની બાબતો છે. કુદત ધનિસુરનથ ચોથા-ધીના પ્રારમી ભાગીદારની દીપમા એક એકલ જાહેર-મનજ (એક્સકાઇઝ) નું નામ નથી, અને એક ચોગમજ મનથરજ રૂડીમનીને બદલે એક ધનજભાઈ ચોરામજ રૂડીમની, તથા એક દોગમજ રસતમજ પોલને બદલે એક ચોરામજ કવચજ પોલ, તથા એક ફરામજ માણેકજ વાડીઆને બદલે એક નવરાજજ ફરામજ વાડીઆનાં નામ આપેલાં છે.

તા ૦ ૬ મી ફેબ્રુઆરી.

સુબર્ધની પોલીસના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ મી ૦ સાર્ધન હાસીડના અતરેથી પેતાને વતન સીંકાગાથી આવે દીને અતરેના દેશી રેલવાસીઓએ તેને એક મોન પત્ર આપ્યું હતું, જે પર ૨૮ મેરફુડીજ, ૧૩ હિંડુ, ૩ સુસતમાન, અને નીચલા ૨૨ પારસીઓ મળી ૬૬ સહચોની સહીઓ હતી.^૨

મેહરવાનજ અચેદજ એ. ભીખાજ મેડગજની કપની, અચેદજ માણેકજ સગદ, નચવાવજ રતનજ ની કપની, પેથતનજ ભીખાજની કપની, હોમનજ ધનજ પોલ, લીમજ કવચજ બનાજ, ચોદી માણેકજ નવરાજજ, ચોરામજ કવચજ પોલ, ચોરામજ શાપુજ એકના, નચવાવનજ માણેકજ વાડીઆ, અપરેશર દાદી-ભાઈ, ધનજભાઈ ચોરામજ રૂડીમની, જમચેદજ બહમનજ વાડીઆ, અચેદજ દોગમજ દાદીબાજોના, પેથતનજ બહમનજ વાડીઆ, ફરામજ નાનાભાઈ દાવર, નવરાજજ ચોરામજ એકના, હોમનજ બહમનજ વાડીઆ, ચોદી દાદાભાઈ નચવાવજ, ચોદી ચોરામજ વાંધગારી, અચેદજ ચોગમજ એકના.

તા ૦ ૧૫ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૧ માઈ ૫ (ચે) ૧૧૭૭ યજ્ઞજરદી.

મરણ—શિશિજ તે રસતમજ દોરામજ પોલના કાણિઆની—ઉમર-વર્ષ ૮૦ એવળના માપાપ શીશાવડી ખીન દીનવાર અને શીર ગીજ કરી ધરિનના રેલવાસી હતા. તેઓ ઘણા જુનમ તથા હાદેશોએને ધીવે સુખ-

લમાન ધર્મમા વચ્ચી ગયા હતાં, અને પોતાની બે છોકરીઓને કુચી રીતે જગ્યોતી દીનમાજ રાખી હતી, તથા તેઓઓને હિંદુધર્મ આપે પારસીઓની વચ્ચીમાં જાક-બલાની ચોકગણ કરતા હતા, તેવામાં એક જગમન મુમ્બાર ત્યા જઈ લાગે, કે જે ઘણે ભણું માણુસ યોવાથી શી-વાવડી તેને ક્રવાવાલા કરી પોતાની બે બેઠીઓને સોપી, અને કહ્યું કે તેઓઓને હિંદુધર્મના જ્યાં પારસીઓની વચ્ચી હોય ત્યાં જાઈ ચારા માણુસોને સોપવી. પેના જગમન મુમ્બારે તે પેમાની એક છોકરી સાથે પગલુવાને પોતાની ધિજા જણાવી, અને ખીજને સુબર્ધમા જાઈ ચારા માણુસ સાથે પગલુવાની આપવાને કજ્જલાત આપી. કુચમનની જનમ મુગાજમા અપગાયા કરતાં પેથી બે છેકડીઓએ તથા તેમના માપાપોએ આ માગણી કજ્જલ ધીરી, અને તેથી તેઓઓ પેના મુમ્બારની સાથે ધરિ-નથી નિકળી અતરે સુબર્ધમા આવી પુગી. સુબર્ધમા આવી પેસે જગમન એક છેકડીને તેઓની રાજાજુથીથી પોતાને દેવ જઈ ગયા, અને ખીજને તે પેજાના અતરેના નામીઆ પારસી કુજાનધાર એક ભીખાજ મેહરામજ પાંડેને કોઈ પારસી સહચ સાથે પગલુવાવા મટિ સોંપી ગયા આ છેકડી તે મજકૂર શિશિજ હતી. તે પેજાએ સુબર્ધમા હાથ જ્યા "હારમજ સીટ" છે ત્યાં જુની પોપીશાલા મકાન આગળ એક તનાવ હતા તે તનાવને કીનારે સુબર્ધમા ઘણા અગ પારસીઓ સંજોને છેડે હવા ખાવા મેસતા હતા. તે છેકડી કેહડે કે એક ભીખાજ શિશિજને કોઈ બિવાર પસદ કરાવવા લાયા. ત્યાં તેઓએ પોતાના મજકૂર ખાવડેને પસદ કરીયા, અને પગલુવા પછી આ બેઠીઓને જનમ આપો, કે જેઓમાના જાણીના ચોદા ક્રવચજ (પોલ), દોગમજ, અને કેબશર, એમની દેવાલીમાજ મરણુ પામ્યા હતા.

તા ૦ ૧૬ મી માર્ચ.

નામધાર કપની સગકાના વાહેલુ "મેટ ફોરિનમ" ના મનાગ કપથાન હાડગીગની સુબર્ધમા ફેવડ માંડેની કપર ઉપર અતરેના રેલવાસીઓ તાકૂની વાદનારોને એક રથ બ ઉભા કરવાને સુબર્ધમા રીજારડ મર જમસ મેકીનોએ એક ઉદ્યગાણીની દીપ કરેલી હતી, જેમા નીચના પારસીઓએ રકમ ભરી હતી.^૩

એક અપરેશર દાદીબાઈ . . . ૩૨૦૦
એક હોમનજ બહમનજ વાડીઆ . . . ૩૨૦૦
એક પેથતનજ બહમનજ વાડીઆ . . . ૩૧૦૦

યેક નચવાનજી માણિકજી વાડીઆ	૩૧૦૦
યેક ધનજીભાઈ શેરામજી રૂકીમની	૩ ૫૦
યેક કુમાજી નાનાભાઈ દાવર	૩ ૫૦
યેક અમરજી માણિકજી મગક	૩ ૫૦
યેક હામભાઈ નવગવાનજી ચોદી	૩ ૫૦
યેક હોરમજી દોગમજી લખડી	૩ ૫૦
યેક યોગમજી કાવચજી પટેલ	૩ ૫૦
યેક જમરજી નાનાભાઈ ગરવડો	૩ ૫૦
યેક જમરજી બદમનજી વાડીઆ	૩ ૫૦
યેક મતનજી બદમનજી વાડીઆ	૩ ૫૦
યેક નતરોજી કુમારજી વાડીઆ	૩ ૫૦
યેક બેહામજી કાવચજી બનાજી	૩ ૨૦

તા. ૧૭ મી જુન

આજ દીને અપોગના બાગ કાઠેકે પોલીઓના તપાવની પાસેના એક વેગીયાના મરમા ભવકાગ આજ કાગી હતી. તે ચોડાનારમા છેત ચોલીનાતવચી તે ચીગ-ગામના ગરતા મુડી રેનાઈ અને નજદીક ૧૫૦ મરેર ખાળી નાખ્યા, તેમા યેક અમરજી માણિકજી મગકવાલુ દાકરુ ફર તપન બગી ગજ, ૨ અને આગળે દેખાવ તે જોગપર અખંત ધામ્તી ભરેલો કાગવા માડપો. અપો-રના બે વાગાને આમરે નામદાર ગવગર જોતાદન દજ, શકનમિજ, એજુર, ૨, પોલીસ મુપગીટે-ડન્ટ, કનન કીરીજ, અને ખીજ અખનદારે, વિખાડીએ તથા સોફ-જરે માથે આપ્યા હતા, અને ચામના આજ નમ પડી ત્યારે તે જોગમે રહ્યા હતા.

તા. ૧ લી જુલાઈ

ચા. ૨૮ માઈ ૬ (ચે. ૧) ૧૭૭૭ યજનગરી.

મરણ—ધનજીભાઈ હોમાજી પટેલ—ઉમર ૫૧
૭૦) રેક હોમાજી પેચતનજી પટેલ ત્રિજા વીકા

૨ આ માટે જિતી બેન્કે રિજના “કુરીઅર” મા
લખે છે કે —

Amor is the most valuable of the treasures which fell to a poor to his destitute widow was the mother of Currier Mineckja. When the first teacher thus put the name before most tremen-
dous of the world

૨ જોગમે કુરીઅર, તા. ૧૮ મી જુન ૧૮૦૮

૩ એવલુના બાવા શેક હોમાજી પેચતનજી પટેલ
ઈ. સં. ૧૭૭૪ મા મુરતની પાસેના મુખની ગામખાધી
અતરે આપ્યા હતા તેમજુના ગુજરાતી દસખત ઘણી
સરસ હોવાથી અતરે આપ્યા પછી આજમા વખતના
ગુજરાતી નાખાએ તથા કીમયાએ લોકોને લખી આપી
તેમ પાસેના ગુજરાતે કરસા માટે હતા તે બાદ ફે-
રે છે. ઈ. સં. ૧૭૭૪ મા જાણે મુખના કોરની આસ-
પાસ રંગી મરે અજાવા માડી ત્યારે તે માટેના કેટલાક
ખ.ના કામગીરો કોરીસુ એવલુને મળું હતું એવલુના
મર હોમગીઆના વડી આજે અર ભુડી ભુડી અટકથી

એવલુ “ધનાપટેલ” ના નામથી જાણવાયા હતા, અને
તેમ અટકથી આજ લખણ એવલુનું કુંડુ બા પલુ એ-
ળખાએ એવલુને પ્રથમમા કોરના હોગવજામા પર-
ચુલુ શામાલુની એક નાદની કુચના માડી હતી. તે બાદ
મરીન ખાતાના કપતાન હેમીનદની સાથે બાગમા બુન-
ચરના ગતા તરફ વાહણના ઉપોગને માટે પીનાવવી
દોડા વધુવાનુ એક કાગખાનુ અથવા કઠોરી સ્થાપી
હતી. એવલુ તે વેળાની મુખધની પાડપીની પમાએતના
એક અકામર હતા.

તા. ૨ જી મરેમખા

યેક હોમજીજી બદમનજી વાડીઆની મુખધી
જાવવા બદના દવાજા આગર (હાલ જ્યા “ધરકામ
અમ” તથા મુખધી “આઈ-હાઈ” છે) માડી જગા
હતી તે મરકારે પોતાના કાઈકાલુમર લીધી હતી, અને
તેના જાગમા આજ દીને તેવલુને ધમિર છડીઆ કપની
તરફથી છાગ્રીમા આવેના જીમરા આઠ ગામો દર વર્ષે
૩૮૬૮૪—૦—૬૩ રેખને ચોકો મુખમામા ભરવાની
કુચવાને વાવપર પડા આખ્યા હતા —

મરેમી મરેમ, કુરલ કાપીન
મોરેમી, અમીઆપેતકાલ. જા. ૫૦૦૫૭.

જોગખાએજી તેમા વજ્ર શેક નચવાનજીના વશે “નચ-
વાપટેલ”, બોના શેક શેરાનજીના વશે “હીમાપટેલ”
નિજ શેક ધનજીભાઈના વશે “ધનાપટેલ” અને આધા
શેક કાવચજીના વશે “કાઠિપટેલ”ની અટકથી જાણાયું.
એવલુના કોઈ વડવાએ કેટલે કે મુખાથી ગામખા અમલ
પટેલોઈ કરતા હતા

૪ આ જગા સરકારે શેક હોરમજી પાસે ખાગ
વાથી તેવલે તા. ૪ થી આગસ્ટ ૧૮૦૮ ને દીને સરકાર
૫૨ એક કાગજ લખી તેમની એ જગાના બદનામા
છાગ્રી તરરમા કાઈકે ગામે લેવાની મરજ જાણવી
આજ જાણવા સરકારે તા. ૨ જી મરેમખર ૧૮૦૮
ને દીને શેક હોરમજીજીએ એક ૫૫ લખી જણાવ ગામે
તેમને સ્વાનીન કીધા આ ગમેતની કીપત તથા તેમની
જાવજા જાવવી જગા કરતા ઘણી વધારે હોવાથી તે વચારોના
રૂપીઆના બદનામા સરકારને શેક હોરમજીએ તથા
તેમના વારેએજી દર વર્ષે ૩૮૬૮૪—૦—૬૩ રેખને
ચોકો કેવેથી મૂલે નર્મ કાપે એવી એકવલુ કીધી હતી
એ વધી તા. ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૮૧૧ ને દીને શેક
હોરમજીએ એ આઠ ગામેજી ઇરર છડીઆ કપની
તરરથી અતરેની સરખારના સોકરી ખી. જેમકે વેરીયની
ચહી મુખજી એક “હીડ આર કનવેરઅ” કરી આપવામાં
આવ્યું હતું ત્યારબાદ ઈ. સં. ૧૮૮૦ મા અવગર સર
રીવેર કરનારમા વખતમા જો ગામેના અગકારીના કો
સરકારને આપીદઈ જોગમે એક ૩૫૦૦૦)ની રકમ આપી
જાતો વાર્ષિક ચોદો એવલુના વારેએજી બન કગયો હતો

તા ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧૬ માઈ ૧ (કો) ૧૧૭૮ વર્ષનાથી.

મરણ—માણેકજી કાવચજી લીલાકીવાલા—ઉમર વર્ષ ૭૦) શેઠ દાદાભાઈ કાવચજી નાટકીમિતના બાઈ. એવણુ તે વખતે અગરના મથળા લીલાકીવાલાઓમાં, તથા ઈંદિ ઇડીઆ કપનીના આશીમ તથા ખીન્ન વ્યાપારને લગતા માલિના ખીનાકીઓમાં “શ્રેયર” તરીકે જતા હતા. ૨.

તા ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૧૭ માઈ ૧ (કો) ૧૧૭૮ વર્ષનાથી.

આજ દિને મુબઈ મને ભીડીબજાર તરફ શેઠ મેહરવાનજી માણેકજી પટેલે કસમી તરીકા મુજબ આદરા-નની એક દરેમિહર બધાવી પરાધવી હતી. ૨

તા ૧૧ મી ઓક્ટોબર.

રોજ ૫ માઈ ૨ (કો) ૧૧૭૮ વર્ષનાથી.

મરણ—પેચતનજી શોરાબજી તાલેવારખાન ૩—

ઉમર વર્ષ ૭૫) મુરતવાલા શેઠ શોરાબજી કાવચજી નેક-શાસ્ત્રખાનના નામના ઈકરો. એવણુના બાપે ઈકરીના શાહનશાહ જેહાનઘારશાહના ધડીઆમાં સગારી આવાથી તેણે ધન થઈ તેમને તથા તેમના બે છોકરાઓને જે

૧ શેઠ કાવચજી બેકરાબજી લીલાકીવાલાના બધાવા તથા શેઠે અરદેસર નમશેદજી અને ફરાખજી મિલનજી લીલાકીવાલાના બધાવા બધાજી આજે “કાકીજી” ને જે વેળાએ બધા પીછારી સાથે ઈજત ડુરખતથી ૪૩ વડા હજી, તથા તેમની રી પણ ઘણી ગાદી હતી

૨ એ આદરાનજી ગકાન ધણુ પુરાણ થયાથી એવણુની ઈકરી ખરકુમ બાઈ મીધીયાઈની ઈકરી બાઈ દીનપાઈ તે શેઠ નમરવાનજી માણેકજી પીછીટના ચણિ-આણીએ પણ નરેસરખી બધાવી તેમ અસલ આદરા-નને તા ૩ હ જુન ૧૮૭૮ ને દીને તખ્તનશીન કીલા હતા, તે વખતે મારેલી તખીમાં શરૂઆતના તેનો અસલ પરાધવાને. દાહડો વાર આ કમણે લખેલો છે —

“આજે આતશ આદરીઆન ખરકુમ શેઠ મેહર-વાનજી માણેકજી પટેલે રોજ ૨૨ મે ગોવાદ ઈજદ, માઈ ૧૨ મે અમરુદાદમ અગરાશાસક શેઠનશાહી અને ૧૧૭૭ ઇમર/૧૮૭૮, તા ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર, અને ૧૮૦૮ અરેહને દીને તખ્તનશીન કરવા હતા”

૩ મુરતવાલા શેઠ અરદેસર શોરાબજી તાલેવા-રખાનના જાવા, તથા વરોડરાવાલા શેઠ પેચતનજી બગી-રજી અને શેઠ દીનશાહ અરદેસર, નવસારીવાલા શેઠ શોરાબજી નગીરજી અને મુબઈવાલા શેઠ ડુરખતજી નગીરજી (માસર), તથા શેઠ માણેકજી નગીરજી (પંચીર) ના ખાનના બધાવા

એવકાઓ આપ્યા હતા તેના એવણુને “તાલેવારખાન” એવે “બાગચાથી નશીબવાલો” એવા એતાબ મલ્યો હતા. ઈ ૨૦ ૧૭૭૨ માં બાપના મરણ બાદ એવણુ તથા એવણુના બાઈશ્રે બગતોજી મેહરેમ દખાન રામના રસમ; કપડ, વગેરેનો વ્યાપાર તથા પોતાના ખાનને મલેલી નમશેદીનો ભોગવેટો ચલાવતા હતા. તે હવેગત ઈ ૨૦ ૧૭૭૫ થી તે ૧૭૮૦ સુધી પામ વર્ષને કરાડે મી ૦ જુમ નામના કોઈક શેઠ અમનજી પાસેથી “દીખા” પરાણુ ઈન્દર લીધું હતું. ઈ ૨૦ ૧૭૯૧ માં એવણુ વડા બાઈથી મથળા હીસાબ સુકાવી છુટા પડ્યા હતા, અને પોતાનો એવાહેલો વ્યાપાર ચલાવ્યો હતો.

તા ૨૬ મી ડીસેમ્બર.

કાવચ ૩ મરેલી “નડન હારીકીય” ના ફડને માટે મુબઈમાં એક ઉધણુ કાવામાં આણુ હતું, જેમાં નીચલા પારસીઓએ રકમો ભરી હતી, કે

શેઠ પેચતનજી બદમનજી વાડીઆ . . . ૩૨૫૨
શેઠ હેરમજી બદમનજી વાડીઆ . . . ૩૨૫૨
શેઠ અરદેસર દાદીભાઈ . . . ૩૨૬૪
શેઠ ધનજીભાઈ શોરાબજી રીકમની . . . ૩૨૫૨
શેઠ નચવોલજી માણેકજી વાડીઆ . . . ૩૧૦૦
શેઠ લીમજી ભીખાજીની કપની . . . ૩ ૩૬
શેઠ ભીખાજી મેહરજીની કપની . . . ૩ ૧૬

આજે વર્ષમાં શેઠ અરદેસર દાદીભાઈએ ઈરાન મને “ગુબાગક” નામના ગામના લાના નરશેદનીઓના ઉપોગને માટે આદરાનની એક દરેમિહર બધાવી હતી, તથા તેના બધુકના નીભાવને માટે એક નગીર પણ વેચાતી લઈ લાની અજુમનને સપુર કીની હતી. ૫

૬ મોઝમે ફરીમર, તા ૦૭ મી ડીસેમ્બર ૧૮૦૮

૫ આ દરેકર બાને ઈરાનવાલા શેઠ માણેકજી લીમજી હાદરીઆ પોતાના “એનહારે શીઆતે ઈરાન” નામના ઈ ૨૦ ૧૮૬૫ આ “યુનિયન પ્રેસ” ના બધા-વેળા રીસાલામાં શરૂ કરે લખેલો છે —

“સવરમવાથી શેઠ અરદેસર દાદીશેઠનાએ ઘણી લાખી મુદતપર અવેજ ને અસખાબ જોકની “મુબારકા” નામના ગામને આદરીઆન બધાવી આવી તેના માણુ ખરમ ધણી બગીરખી ખરીદી આપાવી હતી, પણ તે ગમીર જેઠેરીઆના રાધમાથી બંદે આદરીઆનની અખારત પણ માઠી હાલતમાં આવી પતી; તે ગકાન બધાવી આપનારજી નામ પણ થીપાણુમ ખનયુઅ, ખરમ લીજી સેધા સાથે એ આખતની પણ જુરતેજી કરતે નજીણુ છે, અને હાલે તે ગકાન જેવી હાલતમાં જેવું જ લાખા દાહડા રહેતો તે આગલ ખતે નકી સરખ બનવાનું”

આએ વર્ષના "સાગરે કુટીઆર" માધી નીચેના ઘટ્ટેણ કલેન્ડરમારે પારસીઓને લગતી મુશ્કેલી પીના છેલા કલેન્ડરની માફકમજે કુટા વાહણવતીઓની કીપમા શેઠ અરેસર દાદીબાઈના તામપા દેવી રક્ષક, ફ્રેન્ડશીપ, અને સાહ અરેસર, એ ત્રણ વાહણ ઉમેગયાછે, તથા શેઠ શેરાવળ કાવળ પટેવના નામપર "આવનીઅન" ને પદે "સાહ નેહાગીર" વાહણ નોધાયુછે.

તાં ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી.

શેઠ ૧૧ માઈ ૬ (૩૦) ૧૧૭૯ વર્ષનારહી.

મશા—નગરવાનજી નમોદેણ દાગર—ઉમર વર્ષ ૪૦) એવણ સુતપી ઈં સં ૧૭૬૦ ને આગરે શેઠ મેહરામજી જીજીનાઈ ઇપગર સાથે અતરે આવ્યા હતા, અને ઈં સં ૧૭૬૮ થી શેઠ દારાસાહ અરેસરજી તાવઅરીવાનાની મારફતે મત્તપાર કાસ્તાઓ ભણીને આપાર કરતા હતા.

તાં ૧૭ મી માર્ચ.

શેઠ ૧૩ માઈ ૮ (૩૦) ૧૧૮૦ વર્ષનારહી.

મશા—માની રમતમજ માણેકજી દમણવાલા ૩૨—ઉમર વર્ષ ૫૦) સુતવાના શેઠ માણેકજી લવજી ચોરીના

The Bombay Calendar and Register for 1809
Bombay, printed for the Proprietors, by
Samuel Hans

૧ શેઠ મેહરામજી મેહરામજી દારણ તથા કાકરર હારખજી મેજનજી દારણના નવાવા.

૩ અતરેની ઝીરીએનજી મેકના તરારી શેઠ કાશાભાઈ, રતનજી, અને રમજી ખરોદજી ચોરીના બપાવા એવણના મે માથેશી શેઠ મેહરામજી (તે દમણવાલા શેઠ મેહરામજી મેહરામજી ચોરીના બપાવા, તથા શેઠ દારાભાઈ શાપુરજી ચોરીના બપાવા) તથા શેઠ નગરવાનજી (તે સુરતવાલા રેવને પોલીસના ઇનસ્પેક્ટર શેઠ નગરજીજી કીકાભાઈ ચોરીના બપાવા બપાવા) એવેની સાથે મેમણ પાતેન આચ્યા હતા, અને ત્યા તેમજ કુટા આનંદુધી વસેછ એવેના એક નાઈ શેઠ લેહરામજી માણેકજી ચોરી (તે મરકુખ શેઠ શેરામ-શાહ મેજનજી શર અદાવતના તાના બપાવા) સુરત પાતે કપડના વ્યાપાર તથા શર મી વ્યાપારીઓની દલાલી કરતા હતા તેમના બાપ શેઠ માણેકજી લવજી ચોરી પણ સુરતમાં એજ ધવો ચલાવતા હતા, અને તેવેના બાપ શેઠ લવજી ધનજી ચોરી સુરતવાલા નાગીઆ વ્યાપારી તથા કાકરવતી નીઆ અનંદજી મરુરને ત્યા વાહએને અચવાન તથા મોકરોને સીધા આખાન વરેરે પુરો પાડવાન ચોરીજી કામ કરતા હતા

નાથના ટીકરા. એવણ કથમમા સુરત મધે ચોતાના બાપની સાથે ફરગી વ્યાપારીઓની દલાલી તથા પીળાં કામોમા પડેતા હતા. તે પછી ઈં સં ૧૭૬૫ ને આગરે સુગત પાતેની ફરગીઓની કીકીના ઉરેકર સીનાર નેસીતે ડોમીવગો કી ફોનમીકાની મવામણ ઉપરથી ચોતાના બાપ શેઠ મેહરામજીની સાથે દમણ પાતે આવેલી ત્યા કપડખનાવવાનું તથા મગવાનું કારખાનું કાઢ્યું હતું. એ કારખાનાનું કામ વધારવાને તથા માટા બાપા ઉપર એમને ત્યાનું કપડ વેચાવી આપવાને દમણની સરકાર તરફથી એરોને ધણી મદદ મળી હતી, તથા આ કાપડની બનાવજનું કામ દમણમા નીમાની રાખવાને એરોને ઉત્તેજન મળે માટે એ બધે બાધએને ઈં સં ૧૮૦૦ નાં મેએ માસમા પોરટુગાલના શાહનશાહ કામ-નોઆસે દમણમા આવેલું "વરકુડ" નામે એક ગામ કે નેની વાર્ષિક પેશવડ ૩૦૦૦) તીરાફન (૩૨૫૬૩-૧૨-૦) ની હતી, તેદર વર્ષે ૬૦૦) તીરાફીન (૩૭૭૮-૨-૦) ને એકે પોરટુગીઝ સરકારને ભરવાની કથનાતે એરોને ત્રણ એલાદ મુરી બખચીંદા આપ્યું હતું. તથા એની મરત કીરી હતી કે એરો બધે બાધએએ એક વર્ષ દાલાડાની અદર ચોતાના કુટા બ કપીતાને સુરતથી જોડાવી દમણ પાતેન વધવડ, તથા ઉપના ગામમા રની એતી થયેરેને મુધારા કરે ૪ એ પછી એવે સુરત કાઈકામસર ગય હતા અને ત્યાજ એકએક મગણ પામ્યા હતા

૪ આ "વરકુડ" નું ગામ ચોરી મેહરામજી માણેકજી તથા ચોરી રસમજી માણેકજીને આપવામા આવ્યું તેજ ઈં સં ૧૮૦૦ ના મેએ માસમા પોરટુગાલની સરકાર તરફ એક બખચીંદાનું લખાણી પોરટુગીઝ બાપમા લખેલું મોણુદે તેને ઇંગ્લેંડમા કરેતા તેજુરે એરોના એક વામ શેઠ કાશાભાઈ અરેસરજી ચોરી (ઝીરીએનજી મેકના તરાર) પાસે અગાએ જોયેછે તેજ શરઆતમા લખેછે કે —

"Don Joz, by the Grace of God the reigning Prince of Portugal and of Algarves in and out of the sea of Africa Lord of Guinea, and the Conqueror Navigator, Commerce and of Etiopia Arabia, Persia and of the Indies Make known to all those who, by a new Grace for three lives (Generations) may see this charter of lease that Mostly Mercantile Manesques and Mosty Rustiques residing in Damon Pridan inhabitants of the Port of Sumat merchants protecting the Portuguese Factory having presented a petition signed by them to Francisco Antonio de Vileja Cabral da Cunha Pimental South, of our Council, Staff General of our force and Governor and Captain General of India saying that they having been induced by Jacinto Pomares de Poncea formerly a Director of that Factory and now residing in Damon that they the petitioners should come with him to that Port (of Damon) there to establish manufacturing houses

તા ૨૦ મી મુખેમખર.

રોજ ૧૪ માઈ ૧ (કો) ૧૧૭૮ મળદગાદી.

મરણ—માણેકજી કાવચજી લીલાકીવાલા—ઉમર વર્ષ ૭૦) શેઠ દાદાભાઈ કાવચજી બાઈલીમિના બાઈ. એવણુ તે વખતે અતરેના સુધવા લીલાકીઆનાઓમાં, તથા ઈશ્વર ઇડીઆ કવનીના આશીષ તથા ખીજા વ્યાપારને અગતા માણના ખીનાઓમાં “કામેર” તરીકે જતા હતા. ૨.

તા ૨૩ મી મુખેમખર.

રોજ ૧૭ માઈ ૧ (કો) ૧૧૭૮ મળદગાદી.

આજ દિન સુબઈ મને બીડીખખર તાકે શેઠ મેહરવાનજી માણેકજી પટેલે કમી તરીકા મૂળખ આદરા-નગી એક દરેકેક બધાથી પગલાવી હતી. ૨

તા ૧૧ મી અગ્રોખર.

રોજ ૫ માઈ ૨ (કો) ૧૧૭૮ મળદગાદી.

મરણ—પેશતનજી શોરાખજી તણિયારખાન ૩—

ઉમર વર્ષ ૭૫) સુરતવાલા શેઠ શોરાખજી કાવચજી નેક-શામ્તખાનના નાંધના ઘોડા. એવણુના બાપે લીલાના શાહનશાહ લેહનમગલાહના ઘડીઆથી સમારી આવાથી તેણે પ્રથમ થઈ તેમને તથા તેમના બે છોકરાઓને જે

૧ શેઠ કાવચજી મેહરામજી લીલાકીવાલાના બપાવા તથા શેઠા અરદેસર નખચેદજી અને રામજી મિનજી લીલાકીવાલાના બાપના બપાવા આએ “કામેર” ને તે વેળાએ અમા પીછાડી સાથે બનત હોરખતથી જુગ પડતુ હતુ, તથા તેમની શી પછુ ઘણી ગોઠી હતી

૨ એ આદરાનજી મકાન ધણુ પુરાજી ધવાથી એવણુની લોકરી મરહુમ બાઈ નીધીઆઈની લોકરી બાઈ દીનનાઈ તે શેઠ નખચેદજી માણેકજી પીટીરજી વણિ-આણીએ પાત્ર નરેસરથી બધાથી તેના અચલ આદરા-ને તા ૦ ૩ હ જુન ૧૮૦૮ ને દીને તખતમીન કીવા હતા, તે વખતે મારેયા તખીમા શરૂઆતમા તેનો અચલ પરદાવાનો દારડો પાર આ પ્રમાણે લખેલો છે —

“આએ આતરા આદરીઆન મરહુમ શેઠ મેહર-વાનજી માણેકજી પટેલે રોજ ૨૨ મે ગોવાઈ ઇશ્વર, માઈ ૧૨ મે અચલ દાદમદ અમરાસપદ રોડનશાહી સને ૧૧૭૮ ઇઅનદનરી, તા ૦ ૨૩ મી અગ્રેમખર, અને ૧૮૦૮ અગ્રેસને દીને તખતમીન કરવા હતા.”

૩ સુરતવાલા શેઠ અરદેસર શોરાખજી તણિયા-રખાનના બપાવા, તથા વરોડરાવાલા શેઠ પેશતનજી બગી-રજી અને શેઠ દીનશાહ અરદેસર, નખચારીવાલા શેઠ શોરામજી બગીરજી અને મુખબવાલા શેઠ હોરખજી બગીરજી (માસર), તથા શેઠ માણેકજી બગીરજી (પતીર) ના બાપના બપાવા

એકકામી આપ્યા હતા તેમાં એવણુને “તણિયારખાન” એવે “ભાથમશાલી નસીબવાલો” એવો મિતાબ મલ્યો હતો. ઈ ૨૦ ૧૭૭૨ માં બાપનાં મરણ બાદ એવણુ તથા એવણુના બાઈ શેઠ બગીરજી મેહરમ દખાન ગમમાં રૂમ, કપડ, વગેરેને વ્યાપાર તથા પોતાના બાપને મલેની બનીશોનો ભોગવેચ ચલાવતા હતા. તે ઉપરાંત ઈ ૨૦ ૧૭૭૫ થી તે ૧૭૮૦ સુધી પાંચ વર્ષને કારે મી ૦ હુમર નામના કોઈક જોગ અમલદાર પાસેથી “દીબા” પગાણું હાનર લીધે હતુ. ઈ ૨૦ ૧૭૯૧ માં એવણુ વડા ભાઈથી સુધવા લીલાખ સુકાવી કુટા પડ્યા હતા, અને પોતાનો એવણેહો વ્યાપાર ચલાવ્યો હતો.

તા ૨૪ મી ડીસેમખર.

કગવડ મલેની “નડન હારીકપ” ના કંડને માટે સુબઈમાં એક ઉછાણુ કરવામા આણુ હતુ, જેમાં નીચલા પારસીઓએ રકમો બરી હતી. ૪

શેઠ પેશતનજી બહમનજી વાડીઆ . ૩૨૫૨
શેઠ હોરખજી બહમનજી વાડીઆ . ૩૨૫૨
શેઠ અરદેસર દાદીભાઈ ૩૨૬૮
શેઠ બનજીભાઈ શોરાખજી રીડીમગી . . ૩૨૫૨
શેઠ નખચેદજી માણેકજી વાડીઆ . . ૩૧૦૦
શેઠ લીમજી બીઆજીની કપની . . ૨ ૩૬
શેઠ બીઆજી મેહરજીની કપની . . ૨ ૧૬

આએ વર્ગમા શેઠ અરદેસર દાદીભાઈએ ઈશ્વર મને “મુખગક” નામના ગામમાં ત્યાના તરથોમીઓના ઉપોગને માટે આદરાનની એક દરેકેક બધાવી હતી, તથા તેના બાથુકના નીખાવને માટે એક જગીર પણ વેચાવી લઈ ત્યાની અજીમનને સુપાદ કી રી હતી. ૫

૬ બાગને કુરીઅર, તા ૦ ૩૧ મી ડીસેમખર ૧૮૦૮

૫ આ દરેકેક બાને ઇરાનવાલા શેઠ માણેકજી લીમજી હારીઆ પોતાના “એનકારે શીઆતે ઇરાન” નામના ઈ ૦ ૨૦ ૧૮૬૫ માં “યુનિયન પ્રેસ” મા છપા-વેલા રીસાલામા સરે ૬૫ ને લખે છે કે —

“શવરગવાશી શેઠ અરદેસર દાદીશોકનાએ ઘણી લાખી જુદાવર અવેન ને અસમાય જોકની “મુખારકા” નામના ગામગો આદરીઆન બધાથી આપી તેના માણુ ખરચ થઈ જમીરની ખરીદી આપવી હતી, પણ તે જમીર મેહરીસાના રાધમાથી જતે આદરીઆનની અખાત પણ આઠો કાપતમા આવી પડી, તે મકાન બધાથી આપનારજી નામ પણ બીખામખ બનયુમ, મજર ખીલ સાધી સાથે એ બાખતની પણ જુરેજુર કરતે જણાયુ છે, અને હલે તે મકાન જેવી હાલતમા છે તેજુજ લાખા દરકા વેઠે તે આગલ જતે નહીં શરેજી જનવાજી.”

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૯.

આએ વર્ષના "જિએ ફરીઆ" માંથી નીકળેલા ધર્મોત્ત કલેનડરમાં પારસીઓને લગતી મુદ્દાની ખીના છે. કલેનડરની માફકનહો. ફક્ત વાહણવતીઓની કીપના શેડ અગ્રેસર દારીબાઈના નામપર લેઈક દેસ, કેન્ડરીય, અને નાહ અગ્રેસર, એ ત્રણ વાહણે ઉમેગાયે, તથા શેડ મોરામત કાવચે પહેવના નામપર "આવળીઆ" ને ખરે "આહ નેહાગીર" વાહણ નોધાય છે.

તા ૦ ૧૪ મી ફેબ્રુઆરી.

રોન ૧૧ માં ૬ (૬૦) ૧૧૭૯ યજ્ઞજ્ઞરી.

મરણ—નયરવાન છ નમરેલ દાગર—હમર વર્ષ ૪૦) એવજ સુતથી ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૬૦ ને આગર શેડ નેહરામત છુત્તમાઈ છપર મો એ અતર આયા હતા, અને ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૬૮ થી શેડ દારાશાહ અગ્રેસર તાવચરીવાનાની માફકે મનપર કોસ્તાઓ બહુનો આપાર કરતા હતા.

તા ૦ ૧૭ મી માર્ચ ૧૫.

રોન ૧૩ માં ૮ (૬૦) ૧૧૭૯ યજ્ઞજ્ઞરી.

મરણ—મોરી કસતમત માણેલ દમણવાસી—હમર વર્ષ ૫૦) સુતવાના શેડ માણેલ લવજ મોરીના

The Bombay Calendar and Register for 1809
Bombay, printed for the Proprietors, by
Samuel Ross

૧ શેડ પેશતન મેહરોમલ કાતરા તથા કાકર હોરમન મેનન કાતરાના નવાયા.

૩ અતર મોરીએતલ મેકના સરાશ શેડ કોસ્તામાઈ, રતન, અને રશમત પાશેલ મોરીના નવાયા એવજના મે નાઇએ શેડ મેહરવાન (તે દમણવાસી શેડ મેહરામશાહ મેહરવાન મોરીના આયા, તથા શેડ દારામાઈ શાપર મોરીના આયા) તથા શેડ નયરવાન (તે સુરતવાસી રેવે પાપીસના ઈનસ્પેક્ટર શેડ નવરોનલ કોસ્તામાઈ મોરીના આયા આયા) એવીની રાધે દમણ ખાતે આયા હતા, અને ત્યા તેમનું કુટુંબ આજ સુધી વસેલ એવીના એક નાઇ શેડ લોકસાલ મણેલ મોરી (તે મરકુમ શેડ શોસમશાહ મેનન શર અજાનનાના આયા) સુરત ખાતે કપડો આપાર તથા રશમી વ્યાપારીઓની દયા કરતા હતા તેમના આપ શેડ માણેલ લવજ મોરી પણ સુરતમાં એક ધણી રાવતા હતા, અને તેવીના બે શેડ લવજ મત મોરી સુરતમાં નાખીયા વ્યાપારી તથા વાહણવતી મીયા અમુદન મરને ત્યા વાહણોનો અગ્ર ૧ તથા નેહરોની સીધી સામાન વેચે પુરો વાહણ મોરીનું કામ કરતા હતા

નાધના દીકરા. એવજ પ્રથમમાં સુરત મો પોતાના વ્યાપારી મોએ ફરગી વ્યાપારીઓની દવાની તથા ખીના કોમોના પડતા હતા તે પછી ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૬૫ ને આગર સુત ખાતે ફરગીઓની કોમોના રેસર સીનાર નેસીને કોમોનો કી ફોનમીકાની મનામણ ઉપરથી પોતાના બાઈ શેડ મેહરવાન છુત્તમાઈ મોએ દમણ ખાતે આવી ત્યા કપડ વ્યાપારવાન તથા ર મવાન કારખાનું કાલું હતું. એ કારખાનું કામ વધારવાને તથા મોડા માપા ઉપર એમને ત્યાનું કપડ વેચાવી વ્યાપારવાને દમણની મરકાર તરફથી એવીને ધણી મદદ મની હતી, તથા આ કાપડની વ્યાપારનું કામ દમણમાં નોખાવી રાખવાને એવીને જન મને માટે એ બધે બાઈઓને ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૦ મોએ માસમાં પોરકુશનાના આહનયાદ કોમ-નોખાસે દમણમાં આવેલું "વરકુડ" નામે એક ગામ કે નેની વર્ષિકે પેાવય ૩૦૦૦) મીરાફન (૧૨૫૬૩-૧૨-૦) ની હતી, તે ૧૨ વર્ષ ૬૦૦) મીરાફન (૧૭૭૮-૨-૦) નો મોકા પોરકુશના મરકારને બરવાની કમનાને એવીને ત્રણ એનાલ સુધી વ્યાપારીદ આપ્યું હતું, તથા એવી મરત કીરી હતી કે એવી બધે બાઈઓએ એક વર્ષ દારાગામી અર પોતાના કુટુંબ કપીનાને સુરતથી નાનાની દમણ ખાતે જાય, તથા ઉપર ગામડાના રીની વીની પરીને નુધાસ કરી, એ પછી એવી સુરત કાઈકામર ગય હતા અને ત્યાજ એક એક મણુ પામ્યા હતા.

૪ આ "વરકુડ" નું ગામ મોરી મેહરવાન માણેલ તથા મોરી કસતમત માણેલને વ્યાપારી આપ્યું તેવું ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૦ ના મોએ માસમાં પોરકુશનાની શરાર તરજુ એક વ્યાપારીનાનું લખાણથી પોરકુશના માપાયા લખેલું મણુલ છે તેને ઉચેલમાં કરેતા તરજુ મો એવીના એક વારસ શેડ કોસ્તામાઈ અગ્રેસર મોરી (મેરીએતલ મેકના સરાશ) પાસે અમેએ નોચેલે તેના શરઆતના લખેલું છે —

"Dom Joaz by the Grace of God the reigning Prince of Portugal and of Algarves in and out of the see of Africa Lord of Guinea, and the Conquest, Navigation, Commerce and of Etopia Arabia Persia and of the Indies Make known to all those who, by a new Grace for three lives (Generations) have and charter of leave that Holy Majesty of Portugal and Holy Roman Empire, in January 1761, inhabits the Port of Surat merchants meeting the Portuguese Factory business, petition signed by them to Francisco Antonio de Azeredo Ceval da Cunha President of the Council of India, Staff General of my force and Captain General of India arising from the fact that they have been induced by Jacinto Domingos de Fomera formerly a Director of that Factory and now residing in Damoon that they the petitioners should come with him to that Port (of Damoon) there to establish manufactures

of all sorts of Cloth as they used to do in Surat for the consumption of the metropolis, encouraging the petitioners that they would obtain great indulgence and graces from the protection of the said Governor and Captain General. Wherefore the petitioners who were ever since brought up under the Portuguese protection in Surat with great delight acceded to the proposal of the said Jacinto Domingos they rapidly came down to Daman where they founded an establishment of manufacturing with various tanks of tincturing, calling out from Surat and other parts able manufacturers, advancing to them sums of money, and employing various other manufacturers from Daman who were unemployed for about 4 years supporting themselves by other means of life, meanwhile the increase up to that day was very great. This undertaking was never before so well ready by any of any subjects in those Dominions although many were desired to do so. That the petitioners had greatly increased the manufacturing business by employing numerous manufacturers and by manufacturing Cloth of Branch and its Colours. And whereas in Daman the jealousy of rivals was increased, and in consequence of this the proprietors (the petitioners) suffered much in their merchandise in Surat in recovery of their money, so that they were not attended to. That it was necessary for the petitioners some sure means of subsistence to their families to remove themselves to Daman and there to establish their merchandise, and for the reasons above mentioned and with a view to remedy any unforeseen calamity requested the above mentioned Governor and Captain General to grant them (the petitioners) upon a lease by a reasonable tax the village Parnavada now belonging to my Royal Treasury. That the charter may be granted to them for 3 lives (generations) the first being in favor of the son of the first petitioner Saporjee Mervanjee—the second in favor of the grand-son or in favor of any other person whom he may appoint—and the third in favor of his son. First on condition that the said petitioners should within a year there to establish perfect order and discipline. And Not to disturb any workman who may be now residing in the manufacturing houses or manufactories which are now being manufactured there. That the petitioners should rather bring other workmen from out side and not to promote the cultivation of Cotton upon all the ground of the above mentioned Village where it may be productive and to bring it up well as that no part of it may remain uncultivated.

અમા લખ્યુ હતુ કે “જ્યારે અગદર દાદી પોતાની જમીની ઝીમતને માટે અમા ઉપર સોરંઝે અને તે માટેના સુપરચુ વિધાયગ અપાવી ઉપર મેલે, કે ને વિધાયગ તેણે આ બાબદની રાજઆવધીન અમાગા અદ્ય કન્યાક ઉપર મળ્યો, ત્યારે અમાને ચુકાદા કર્યા વગર આપણ નથી કે એ જમીની ઝીમત ને “પાકિન કમીટી” એ દર ચારસવારે રૂપૃ લેજેડીયો કે તેમને આપવી,” વળી તેના બદલામા એવણને આપેલા ગામો માટે લખ્યે કે “અમા દરજતવાલા અને માતખા દેશીઓ એ પ્રમાણે હિકુચાનમા જમીનના બાલેશ અપવા ઈનરેદાર થાય તે અમાને ધણુ પસંદ છે, અને તાં ૩ ઇ જુલાઈ ૧૮૦૯ ને ઈને અગદર-દાદીને ને ગામો તમાએ આપાયે તે અમા બાદક મળ્યે છે, અને અમાને અગદર તે જમીને આરિપેક મુધાવાની ને કચ્છાન પોતાની અમા જોગની અરજીમાં આપીએ તે ઉપર પુરો બરસાં, તથા ને તેવચુ પોતાની કચ્છાત બરાબર પાલે, અને તે ગામોની રૈયત તથા કુનખીઓ ઉપર માગણુ રહેતો તમા તેમને આપણી તાફની ધરતી મદ તથા આપો આપ્યા કરજો. અગર અગદર દાદીને લખાયે ખીજા આપણકા અને માતખા વગેના લોકો લેજો તે બધી અમાને જાદી સુધી ઉપજાય, અને એવી રીતનાં કામોમા તમાએ હમીશ તેવા લેજોને હિતજન આપણુ આશુ મગ્નુ, એવુ અમા તમાને રૂમાચ છે.”

૨ આ “કીસવાચ” ની નકલ શેઠ હેરમજલ નીગીરલ દાદીશેક પાસેથી અમારા નોવામા આવી, તેમાના મજદૂર બાબદને લગતા બધે રજારાએ અતરે સદાબસ કીતારી લખ્યો છે:—

“Moreover as Ardmeer Dady in agreeing to refer the subject to our decision and to abide by whatever rule of valuation we should fix for the ground, has evinced such a degree of confidence in our justice and such a candour of sentiments so universal in Natives of India and which has indeed been observable in his conduct throughout the whole of the negotiation. We cannot but consider him as entitled to such a compensation as may not disappoint the confidence he appears to have placed in our justice, and therefore direct that you pay him for the ground in question at the rate of 25 Rs per square yard according to the valuation of the Town Committee whose competency to judge of its value. We have no reason to suspect nor of their having been influenced by any partial motive towards Ardmeer Dady.

“We shall now consider the transaction of the Grant of Lands to Ardmeer Dady in Salsette, independent of the question of its being an Exchange for the ground in Bombay, and having on former occasion recommended to give consideration to the state of the Island of Salsette with respect to the improvement of its resources and the amelioration of the condition of its inhabitants, and it appearing to us that the attainment of these desirable objects will be accelerated if Natives of character and opulence could

તાં ૩૦ મી અપ્રેમી.

આજ દિને મુરતના મુખ્ય દેવી રૂઢનામીઓએ ત્યાંની સીદ્ધ જગત અને માણસોને મીંઠ કોને તેની સુખદેવી કોનમીના નેનમૂક ધનાથી મુગત ઊઠતી વેળાએ એક માન પત આપુ હતું તે પત નીમના પાસે આપી શકીએ હતી.

મોદી અગ્રેય હોમાબાઈ, મોદી હુગમજી બીમજી, મેઘવાનજી રમતમજી વખાગીઆ, ગતનજી મણેજી પાપા, બળેજી અગ્રેયજી, ફામજી કાવજી પારખ, કાકિયજી કામાજી, દીનવા એવજી ધનજી મેઠનાના, પેલનજી લતારપજી ભાવનગરી, મોદી બેગનજી

સોહારપજી, મનજીબાઈ વાઝાગી, અગ્રેયજી કુવાજી માત્રીદયાના, મોરનારપજી હોહારપજી મોદી, ભમગ્રેયજી યોગવજી હાડીવાના, રમતમજી માણેકજી, રમતમજી નયજી, મનવિરજી લતારપજી ભાવનગરી, પેલનજી અગ્રેયજી પાગજી, મેઠનામજી અગ્રેયજી, ધનજી, હ બળેજી મેકરમદખાન, કાકિયજી રમતમજી તમના, યોગવજી છાવજી, પેલનજી રમતમજી તમના, હોમજી માણેકજી, ધનજીમાઈ માણેકજી, દેવાઈ મનવિરજી અગ્રેયજી, નયવાનજી કાકિયજી, નરસિંજી નયવાનજી, એવજી કાકિયજી ચેક, રતનજી માણેકજી પારખ.

ઈં સં ૧૮૧૦.

આજે વર્ષના “મોઝે કુરીઅર” માંથી નીકળેલા છ ગ્રેજી કલેન્ડરમારે પારમીઓને લગતી મુદ્દાની ખીના છે. કલેન્ડરની અગાળાજી, ફક્ત ઈનસુરનવ ચોરસ દીવાના ભાગીદારીમાં ચેકો અગ્રેયજી માણેકજી મગર અને દારાબાઈ નવગવાનજી મોદીના નામ નસારે છે.

be induced to become Proprietors or Renters of the Lands of the island. We approve of the Grant to Anderson Duly of the 3rd July 1806, and we have not only a reliance on his performance of the conditions, but that he will also pursue that liberal course of improvement of the Land which in his memorial he has informed as it is his intention to do, assuming him of our favor and protection while he continues faithful to his engagements and in the observance of a lenient and moderate conduct towards the Natives and other inferior classes of Natives incumbents of the Lands and inhabitants of the villages under his charge, and it will afford us much satisfaction if the example of Anderson Duly shall be followed by others of the opulent and respectable class of Natives to whom we direct you to hold out encouragement to engage in similar undertakings. The perusal of the Papers connected with this subject has recently discovered that some of the Lands of Sal etto have been granted to Europeans, particularly to Dr Helms and Mr Ashburner, a practice militating against our general Policy, which prohibits Europeans from becoming the Proprietors of Lands in Sal etto, but as we have since ascertained and characters of the Natives of Sal etto may not require so strict an application of this Rule as with respect to the Land under the Government of Bantol and Miraj, we will not insist on their renunciation. But we direct that you inform the nature of the nature of such Grants to the Persons named or to any others of a similar description, the period at which they were granted, and of every circumstance relating thereto."

૧ મોઝે કુરીઅર, તાં ૧૧ મી નોવમ્બર ૧૮૦૬.

૨ The Bombay Calendar and Register for 1810
Dombay, printed for the Proprietors, by
Samuel Rine.

તેમજ વાહણવતીઓમાં નીચના ત્રણ વાહણ પારમીઓના નામપર ઉમેરાય છે.

વાહણનું નામ.	માલિક.	દાહ.
મોવદી	ધેશનજી બહમનજી વાડીઆ	૬૭૬
૬૩૫	હોરમજી બહમનજી વાડીઆ	૬૦૦
૬૬૫૫	મનવિરજી ભમગ્રેયજી વાડીઆ	૪૦૦

તાં ૧૬ મી ઓગસ્ટની.

સુભ ૧૫ માર્ચ ૫ (૩૦) ૧૮૦૬ મનદાગરી

મરજી—વનજીશાહ બાગોજી મેકરમદખાન—
ઉમા વર્ષ ૪૦) મુરતનાના ચેક બાગોજી યોગવજી મેકરમદખાનની વડા દીકરા. એ હાલને ઈં સં ૧૭૬૧ મા પોતાના આપના મરજી બાદ તેમના મોવદી, કહેદ, અને વાણેદ મામોની મામતદારીના મોધા મના હતા. તે પછી ઈં સં ૧૮૦૦ મા જવાદ નામદાર ઈંદ છડીઆ કપનીએ મુગત ચેક નવામ પામેથી બીક ત્યાંદ એવ હાલને તેની આપનામના મરજી, વાણ, માડવી ધરમપેર વગેરેના નાના મામોના છ ગ્રેજી મગરગાના “નેરીવ એવ” તરફ નેમ્યા હતા. એવણે તે એધાઓ છણીજી બહોરીથી ચલાવા હતા, અને પોતાના મોધાની કાગો લગતવાજી સાર્થા ગયા હતા. તે એમ કે મુગતની પછ મેં દર બાકન નામના માડવીના માગને હવતના એક ગામમાં એ એ વર્ષમાં અમદુવ રૂઢના નામની એક કુરી આલે નિકમી આયો કે “મને બોધએ મોકલ્યો, હો આખી કુ-વામ સુમનામી ધર્મ દેવાજાનો વખત આયો” આથી ત્યા વધતાં મુદ્દા હોમએ

૩ મુરતના મરજી આનથાદેવ શીરોજીશાહ તથા મરદેસર ધનજીશાહ બાહરના આવા.

અને ખીજા મુસલમાનો તેની સાથે મરી ગયા, અને માણીમા મોટું બંદ મચાવી મુકરુ, તથા ત્યાં ઘણાક હિંદુઓને મારી નાખ્યા. એ પછી તા. ૧૭ મી જાન્યુઆરી ૧૮૧૦ ને ઈને તેણે મુરતમાં એક જાહેરનામું કાઢી ત્યાની ફતવતે તથા ઇંગ્લેન્ડ અનનુદેશને દર્શાવ્યા કે “હુઆની આશિરવાદે ઈમાન મેરી પેગમબર હવે જાહેર થયો છે. તેથી બધાઓ ઈશ્વારની ઈન કમુલ શરૂઆત, નહિતા શેર છોડી બંધા, અપવાદો લડવાને તૈયાર થાવો.” મુરતના મુસલમાનો પણ આજે પેગમબરીને ફકીરની તરફથી માર્યા ધણી હકીકતમાં, અને આખા શેરમાં ધબગટ માર્યો. આથી મુરતના અધી મી. એન કોચે કમલ ઈશ્વરની સાથે મસકત કરી જેના ફકીરને એકદમ પકડવાને રાતોગત કપરાન કમીગહામ, એવણુ (શિક્ષક ધનગ્રહ) તથા ખીજા પેદરાગીરો અને ઘોડાવા-શાની જે નાધની કુકડી મોદાન હિપરેશો નાખવાને મોકલ્યા. તેઓ મથારના પોહમમાં ત્યા જઈ પોહમમાં, અને તે ફકીર એક મસીદા હતો ત્યા ગયા. તેઓમાં સર્વથી પેહલા ધનગ્રહને આશ્વતા હતા, અને એવણે જ બાહુ-ગીરી તે ફકીરને જાહેર ચાલુ થવાને કહેલું, તેકવાજ એવણુ ઉપર ઝનુની મુસલમાનો ઉતરી પડ્યા, અને તરવારથી એમના કુકડીકુકડા કરી નાખ્યા. આથી કપરાન

૧ આ મારે મુરતના ચીર મી. કોચે તા. ૩૧ મી જાન્યુઆરી ૧૮૧૦ ને ઈને કમીગહામ અવરનર જોનાદન કહન ઉપર મોકલેલા “આશીરીયલ સીપાર” મા તે અપ-લદાર નીચે મુજબ લખેલું —

Extract from a letter from N. Crox, Esq. Chief of Surat to the Hon'ble Jonathan Duncan Esq. President and Governor in Council, dated 31st January 1810

“By the 17th, two Boraes of Boodhan were sent to me by the Kazi, with a letter (No 3) they had brought to him from the fanatic, and one to me, desiring me to accept the religion of Mahomet, retire, or fight.”

“The last part of this and the following day was taken up in collecting information, which all bespoke the determined resolution of the fanatic, and the hearty concurrence of his brother Bhoodhians to try a revolution here, when I resolved to take the sudden step of seizing him.”

“About two o'clock I imparted this (No 4) to Colonel Keith, who approved the measure, and as the securing this insurgent Fagur, who, from the best intelligence, had not left Boodhar, during the change of Government, was the primary object, two troops of Cavalry were ordered to proceed by night, in order to invest the place, and get hold of him if they could, or his departure, till the arrival of four companies of infantry. Captain Channabhan, who commanded the infantry, Dhunghurukh Bhoonabhan Khan, a vakeel of the Rynah of Munder, and four men, attended them.”

“The day was warm about dry light at Boodhan. Dhunghurukh was among the first over the river, and endeavored to prevent on the Fagur to sur-

કમીગહામ તથા ઇંગ્લેન્ડ ઘોડાવાશોએ જોશમાં આવી તેમના પર એકદમ હલો કરી, અને ધણી મુસલમાનોને મારી નાખ્યા. ફકીર અબ્દુલ રહેમાન ધાએત યવાથી એક લોહારની મુપડીમાં સંતાઈ ગયો હતો તેને પણ એથી કાઢી તગત કાઢ કરી, અને એ રીતે તે અગિયારું ચેવડ આપ્યું. એક ધનગ્રહના માર્યા જવાથી ઇંગ્લેન્ડ સત્તાવાળાઓ ધણી દરગીર થયા, અને તેવણની વીધવા બાઈ છત્રીમાં અને તેમની હેથાની સુરી દર વર્ષે રૂ. ૩૦૦૦) નું પેનશન સરકાર તરફથી આપવાના બંદાબસ્ત કરીને હતા.

તા. ૧૦ મી માર્ચ.

રેજીસ્ટ્રાર પા. ૭ (કો) ૧૧૭૬ ધનગ્રહની.

મરણ—જમણેલ કુકાજી મતધીના ૨—ઉપર પર્ષ (૫) એવણુ કમલમાં મુબક ખાતે પોતાના આપની સાથે પગમુલ જીનસોને આપાગ કરતા હતા. ઈ. ૨૦ ૧૭૮૫ માં એવણે પેહલ પેહલા મથારના ખાતે જઈ ત્યાં રહ્યા, સીનાંત, તથા કપડા સાથે વ્યાપાર ચલાવવા માડ્યો હતો. મથારના સાત વર્ષને આસરે અવાગ નવાર ધણીક મરેડો કરી પછી ઈ. ૨૦ ૧૭૬૩ થી કમલમાં જઈ જમણેલના સાસો કરીને હતા, તથા ત્યાં મુબક રહ્યા, મથારના, વગેરે મથેકાના નામીયા આપારીઓની આડત, તથા ત્યાવાસા મીશીઅમ કાવલીનક અને મેરેડોની કપનીની દલાલી કરતા હતા. કમલમાં એવણે એક મોટી રાવત મેવની હતી, અને મરણ પછી ત્યાં જ પામ્યા હતા. ત્યાં એવણની મોહલી મીનકત હતી, તેમાંથી થોડીક એવણનાં મરણ પછી એવણના જમાઈ શેઠ નથરાવનજી કાવરજી પીકીટ કે જેઓ એમની મીનકત તથા વહીવટને કમલમાં ફર્યો કરવાને ગયા હતા તેઓએ ત્યાના પારમીએને મોટે ધર્મના ક્રમે કરવાને શેઠ નવરોજજી કાવરજી બનાજી તથા શેઠ નવરોજજી મોરારજી ઉમરીગરનાં રવાનીનના અખર્જીના કરી રહ્યા હતા, પણ પગમુલની તેના મુબકમાં ફર્યોક જઈ ઉકર્યો હતો.

render himself, but was killed in the attempt, with the Rynah's wife, and some others near him.”

[The Cities of Gujarat, by H. G. Briggs, Appendix B, p. V.]

૨ મુબકવાસા શેઠ મણિકેલ જમણેલ કાકા (મી. આફલ જવાઈ) ના મથાર તથા ઘણા કાકા એવણના પાપ શેઠ કુકાજી કુવરજી પણ મુબકના એક જાણી રેડવાસી તથા આપારી હતા.

તા ૦ ૨૪ મી માસ.

રોજ ૧૬ માઈ ૬ (ચે) ૧૧૭૮ યજ્ઞજરદી

આજ દીને યેઠ પેવતનજી બદમનજી વાડીઆએ
અક્રમેશમા એક દોખમુ બધાવી પઠાવ્યુ હતુ. ૨

તા ૦ ૭ મી આપરેલ.

લંડન મવે મળુ પામ્યા તા પાડીઆ તથા રકોટનડની
“બુનીનસીરી” ના કોરેસરોના નાવારેસ બચ્ચાઓના
આચારને માટે “એવરડીન-ચેલ્ડી” નામની મહલી
ઉભી થઈ હતી. તેના ફંડમાં મદદ કરવાને આપરેના છ ટ્રે-
લોએ એક ઉધગણ્ય કીડ હતુ, જેમા નીચના પાર-
સીઓએ પહુ નાણુ ભર્યુ હતુ. ૨

શ્રી અરેસર દાદીબાઈ	૧ મોનો અવજા ૩૪૨
શ્રી નરવાનજી આણંદજી વાડીઆ	૧ મોનો અવજા ૩૪૨
શ્રી પંડિતશાહીશાખજી રેડોમનો	૧ મોનો અવજા ૩૪૨
શ્રી હરિજીવજી બકુમનજી વાડીઆ	૧૦ મોનો અવજા ૩૪૨
શ્રી અરેસરજી પંડિતજી સારક	૬ મોનો અવજા ૩૪૨-૨-૫૦
શ્રી કોખાલ મેહુલજી કંપનો	૩૧૦
શ્રી હોમજી બીખાજી કંપનો	૩૧૦

તા ૦ ૨૬ મી જુન.

રોજ ૨૬ માઈ ૧૦ (ચે) ૧૧૭૮ યજ્ઞજરદી.

મરણ—અરેસર દાદીબાઈ—ઉમર વર્ષ ૫૪) યેઠ
દાદીબાઈ નોવરવાનજીના બીજા દીકરા. એવણુ પોતાના
બાપની માફક તે પેળાએ એક મોટા બાપરી, વાંદણુવળી,
તથા જગીરદાર હતા. એના આતે એવણુનો બોદનો
આપગ આજનો હતો, તથા તે માટે બાપના વખતના વાંદણુ
ઉપગત પીચમ, મીનગાં, એતીગાં તથા અપરણુ
કોચન, નામના બીજા આર વાંદણુ એવણુ શાખા હતા.

૧ આ દોખમા જીર નીચે પ્રમાણે નજતી પારે તોડે
“ શ્રી દાદર હરિજીવજી નામની વરજતથી મેહુ
“ તર દીનના કુલમ વરજતે એ કપ્પર થી કચમે અક-
“ લેશર ખરે દીનદાયન મેદીને ખોલીઅમની ચેડ થી
“ પેલાનજી બડવનજી નોરોજી વાંદણુજી જુવના
“ રેડુ દાદીએ પેલાની ખડેગથી શલાયને વાયતે બના-
“ લોજી રોજ ૧૬ માઈ ૬ શને ૧૧૭૮ યજ્ઞજરદી
“ શરન ૧૮૬૬ ના શરજી વર ૪ થનેજી, તા ૦ ૨૪ મી
“ મારચ શને ૧૮૭૦”

એવ વખતે એ દોખમા તરર જવાનો પાકો રતેજો
તથા જોખમને માટે એક મોટો વજરનો પુત્ર એવણે
પેલાને તરમે ખરવેના આજ સુધી સંપાતને એ
દોખમ તથા રતેજ અને પુત્ર ૫ દાવાનો સંપત્તી ચેતીજ
યેઠ એદાજ દોખમજી લગકરીએ કાંતી હતી

૨ મે. ૨ મે કુરંઆ, તા ૦ ૭ મી આપરે ૧૮૮૧

ઇમનાડ આતે પહુ એવણુ મીરીઆમ દેવીડ રકોટની
કંપનીની મુખતે મોટા વ્યાપાર કરતા હતા. એ બંધમા
કોટેકાટ એવણે પોતાના બાપની નધમતે આદગતની એક
દરેમક કદમી તરીકા મુજબ તા ૦ ૨૫ મી મુખેમખર
૧૮૦૩ ને દીને પકાવી હતી. ઇ ૦ ચ ૧૮૦૫ મા એવણે
વચાઈની પેલીગર “દતોરા” નામના ગામના એક મોટી
ધર્મલાલા બધાવી હતી. ઇ ૦ ચ ૧૮૦૬ મા જામડી તરક
એવી, મનાં, વુચમી, માગાધાન, દહધર, એર તથા
એકવર નામના મોટા ગામો એવણે દર વર્ષે મુકામમા
૩૩૦૭૭ ૨-૭૫ રેમના ચેડા બગવાની કમુનાતે પોતાની
હામનગી શેતરૂટી જગા આવી તેના બદનામા લીધા
હતા. ઇ ૦ ચ ૧૮૦૫—૬ મા વાવ હિડુધાનમા પડેના
કુશાની વખતે એવણે ધણુક મહિના સુધી હરોજ આર
પાવ હજાર માણસને પોતાને ખરચે બોગક પૂરો પાડ્યો
હતો. ઇ ૦ ચ ૧૮૦૮ મા ધરાન મવે “મુયાકા”
નામના ગામમા એવણે પેલાને ખરચે આદરાનની એક
દરેમક બધાવી આવી હતી તે પેળાની મુખતની
પારમીની વચાવના એવણુ એક મુખ અકામર હતા,
એવણુ મળુ પામ્યા તે પેળાએ કેકેકે કે અચકાર કાઢતી
પેળાએ મુખતની નામદાર ગવરતર જોતાકન દકન એવ-
ણુના ધરની સમિતો સેડ થામસના મોટા દેવનમાં આવી
ઉભો હતો, અને તેના કોકમથી જુધુ એવણુનુ રવાન
યોમાથી બાહુ કાઢુ ત્યાગથી તે દેવનવાસિ આપો મો-
હણ પ્યાર કરી મણુ ત્યા લગણુ ગમગીનીના ઘટ વગા-
ડવામા આવી હતો.

તા ૦ ૧૨ મી મુખેમખર.

રોજ ૧૨ માઈ ૧૨ (ચે) ૧૧૭૮ યજ્ઞજરદી

મરણ—દાદીબાઈ નવજાનજી મોડી—ઉમર વર્ષ
૫૦) યેઠ નવરવાનજી દાદીબાઈ મોડીના દીકરા. એવણુ
“દાદા મોડી” ના નામથી અતરે જોખાખાતા હતા.
પ્રથમમા એવણુ પોતાના બાપના બાપમા શામેલ હતા.
તે બાદ ઇ ૦ ચ ૧૭૬૬ મા તેમના મરણથી તેમના
બાકી મહેના બાપમા એવણુને મેદામજી મોડી માથે
તા ૦ ૮ મી આપરે ૧૭૬૭ થી તેમનો ઇનાકા બચ
કરી પોતે પેલાને હીમાને ચીન આતેનો જુદો વ્યાપાર તથા
લોકોની આડત કરવા માકી હતી તેમા એવણે એક મોટી
પૂજા ચેતરી હતી, તથા આરો ધર્મદાન કરતા હતા એવ-
ણુના મળુ પહી એવણુની પૂજામાં જોમત પીવવા બાઈ
જાઈએ પોતાના બાઈ યેઠ જોખમજી બદમનજી વાડી-
આની કુલેખી મુખ મો રેડનવાડી જોખમજીએતે
મો આતનમેકામ બધાવી તે તા ૦ ૧૬ મી નોમખર
૧૮૨૩ ને દીને તજનલીન કીચા હતા. એવણે પે
કોષ નવ વારેસ નાં દોખાથી એમના મળુધા એમની
જોનાદ ખાલ ચઈ હતી.

હાંડ ખાતે "કોટ આફ ડામ્પેરેટરો" ના સંસ્થાની થી રાફ્ટ હાનરેબલ જન લગામડે ઉપર એક લંબાન અરજી કરી હતી. તેની મતન્ય એ હતી કે મરનાર માણ અવરતર દંડની ખામોશી થી જે મીથામે નામકીત ચા-એર ફેરોમી ધુમ્મિએ ધરાવતા પુરાતન ગજવની તવારીખ ફારસી ભેતોમા ચાહનામામાં લખાઈ તેમ જૂલબ અને તેમ કાય રચનાથી હિન્દોની હિદુશ્યાન મરિમી ફતેહ અને તવારીખ ફારમી ભેતોમા રચના મારી હતી, અને તે તવારીખનુ નામ "અરજ નાચુ" અરધવાને તે સહુએ મને ફરમાચુ હતુ, તથા માથે હિદુશ્યાનમા હિન્દોને લગતી તવારીખનો ચા અને સ્થાનવચાને પણ તે નામદાર માથે લીધુ હતુ, લેકીન તેવણુને કમ ફારસદ હોવાથી એ કામ મારી એવતેમા ઉપરથી તેવણુ મીંડ વીચમ એર-શીનને સોંપુ હતુ. તે પછી અત્રા લગણુમા જે મહુમ મજદુર ગવરનની હેમરેખ હેકન એ તવારીખને લગતા (૧૦૦૦) ભેતો પુર્ગ કંઈએ, જે તમારી હજુરમા હું નમનવાઈ માથે રચુ કર છુ, અને એની અરજ સુઝર છુ કે આમે માફ પ્રસદ હાનરેબલ ધરેટ છડીઆ કપનીના આજર હેકન પુર કવાની જેમ તમે સહુએની નજરમા ફરવત લાગે તેમ પગવાની આપવી.

તા. ૨૪ મી અક્ટોબર.

આજ દીને સુખર્ષના સુખ્ય દેશી રૂઢવાસીઓએ અનરેની મીનીઅરમ ફાગબચી કપનીના વડા બાગ્યા તથા દેશીઆના એઆહ માગમ ફાગબ ધરકુવાઓ (પગવાડી સર આગમ ફારબમ, આરેનિટ) ને સુખર્ષ મથે છેત્રાં ૨૨ વર્ષ મહી પોતાને વતન ધગવડ રીરાતી પેળાએ એક માન પત્ર તથા ૧૫૦૦ બીની

૧ આ અરજીની નજર એવણુના વારસ હરતર શીરાબત રૂઢવાચી તવારીખ પાસેથી અપારા જોવામા આપીઉ

૨ આ મારગસ પ્રમમ દેશીઆનો એક અરખરો અરમાહ અને હાલોબની દરેક હતો. સુખર્ષના રૂઢવા સીઆ આન વણુ તેવુ નામ વેચ માન ચાથે વાદ કરેઉ તેમના માટે આ માનદર તથા તેના જવાબ અતરે સહાનરે વરગર કરી ને મી રાખે ફરવત વાપે છે -

To
Sir,
CHARLES FORBES Esq

Having heard of your intention shortly to return to England, we the undersigned Native Merchants and Shopkeepers of Bombay came to bid you farewell, with a hearty love for the loss of that friend, in whom a general benevolence has been manifested, and in the liberal patronage of native industry, and the generous support of various establishments.

All our expressions of love and twenty years we think we can appreciate your worth and speak

(૨૧૫૭૫૦) ની કીમતની એક "સરનીમ-પલેટ" જે આપી હતી. આ માન પત્રપર નીચના પારસીઓની સહીઓ હતી :-

the language of our heart without the imputation of flattery. We address you therefore with the freedom of old friends who have long known you. Many of us you have laid under personal obligations, which tho' you may not remember, we can never forget - and we have all seen your prosperity with satisfaction, for who ever applied to you in the hour of distress, and did not find you the friend of the poor and the helpless.

Liberality in dealing has been too long the distinguishing characteristic of a British Merchant to be made the peculiar praise of any individual. We shall not therefore dwell on the uniform integrity and candour which have marked all your commercial transactions. They have excited our admiration and esteem, it is true, but is a strain of full gentler virtues which has won our hearts - the generous concern you have ever taken in the interests of your friends, your zeal for their welfare, your sympathy in their misfortune, the assistance you have been ever ready to afford, with your advice, your influence, your exertions, and the noble sciences you have so often applied to your benevolence, these are qualities peculiarly your own, they spring from the feelings of a superior mind, and with all our admiration of your country's virtues eminently distinguish you amongst your countrymen.

We are about to separate, in all probability for ever, this therefore is not the moment for worldly praise, it is gratitude and affection that speak, and request you to accept as a small but sincere memorial of our friendship a Service of Plato of the value of fifteen hundred Quinees engraved with the Arms of your family and bearing the following inscription

TO
CHARLES FORBES, Esq

FROM
THE NATIVE MERCHANTS AND SHOPPEES
OF BOMBAY

IN MEMORY OF TWENTY YEARS' FRIENDSHIP
of his Liberality as a Gentleman
his disinterestedness as a friend
and his spiritual integrity as a Native Merchant

And now Sir farewell! Th. love we sustain by your return to the land of your birth is great and in love, and to many of us is precious. But we are not so selfish as to forget the happiness that awaits you in the bosom of your family, your friends, your country. That your days may be long, amongst them - that you may always live in prosperity and honor, and that in the enjoyment of your well earned fortune - find may continue his blessings, are the sincere and affectionate prayers

Of your faithful friends
and obliged humble servants,

Francis Nanabhai
Peshoy Nanabhai
Antony Nanabhai
Haji Nanabhai
Nanabhai Nanabhai
Nanabhai Nanabhai
Nanabhai Nanabhai
Nanabhai Nanabhai

ક્રમિત નાનાબાઈ દાવર, પેશતનજી બહમનજી વાડીઆ, રતનજી બહમનજી વાડીઆ, હોરમજી બહમનજી વાડીઆ, શેરાબજી કાવચજી પટેલ, દાદાબાઈ નયરાવાનજી મોદી, અરચેજી માણેજી મરાઠ, ક્રમજી નયરાવાનજી ખાટલીવાલ, તખ્તેજી કાવચજી નાળીએ-રવાના, પેશતનજી કાવચજી નાળીએરવાલા, ભમચેજી

Framjee Nasserwanjee
Nourojee Cowajee
Pestonjee Cowajee
Jamsetjee Nanabhoj
Lunjee Bhicajee
Bhicajee Merjee
Framjee Cowajee
Buzorjee Nanabhoj
Dadabhoj Lunjee
Kalkhuroo Sorabjee
Jehangier Framjee Nanabhoj
Byramjee Nanabhoj
Bezajee Manockjee
Moodr Sorabjee Watcha.
Buzorjee Dorabjee
Nasserwanjee Lowasjee
Hajee Mahomed Ebrahim Parker
Javerchand Atmaram
Gopallass Manordass
Manordass Parakdass
Arjoonjee Nathjee
Govardan Jugsewandass
Murlekar Sambodass
Megjee Habichund
Narondass Narothindass
Mawjee Anandjee.
Trebovan Luckmedass
Pransunker Trebovan.
Amboydass Tackoydass
Kessordass Ransoorjass.
Wittuldas Kessordass
Sunkersett Baboolsett
Madowdass Ransordass
Davidass Hurnwandass
Virjee Nanjee
Madow Bhowan.
Futtoo Jugsewandass
Mahondass Doolabass
Dhackjee Dadjee.
Luckinchund Pootmaz
Narondass Tulceedass
Kamechund Amchund.
Sikeedass Ngundass
Mootychund Locondhass
Nagardass Curcondass
Buzwan Cull
Govindoo Kenordass
Troom Lalchund
Dama Gopall
Asaram Murlekar
Narondass Trecondass

Bombay, 24th October 1811

To (Reply)

THE NATIVE MERCHANTS AND SHROFFS
OF BOMBAY
Gentlemen,

The flatterings testimony you have borne to my character and conduct as a Merchant and the general sentiments of friendship and esteem which you have

નાહનાબાઈ મજધર, લીમજી ભીખાજીની કપની, ભીખાજી મેહરજીની કપની, ક્રમજી કાવચજી ખતાજી, બરજોરજી નાહનાબાઈ દાવર, દાદાબાઈ લીમજી પાંડે, કેપ્પરજી યોગાબજી રેડીમની, બંગોર ક્રમજી નાનાબાઈ, બેહરામજી નાહનાબાઈ દાવર, બેનજી માણેજી કાપરા, મોદી શેરાબજી વાજગામી, બરજોરજી દોગાબજી દાદી બરજોર, નયરાવાનજી કાવચજી ખતાજી.

તાં ૨૧ મી અક્ટોબર,

આજ દિને ચેહ હોરમજી બહમનજી વાડીઆએ પેતાના પરેલના "લવજી કારંત" ના મેહતમા દેશીઓના જેઆહ આરસય ફાગમ કરકુવાએમેને હગસલ જતી વેળાએ એક મોટી જીવાફત આવી હતી. તે વેળાએ આરેના તમામ પેહલે વાગેના દુરાખ્યેનેને તોતરવા હતા. તેઓને માટે ને ઉમદા અને તોફા આણુ તૈયાર હજુ તે આઈ ગહવા પછી, યોગીયાએ ભમચેજી, પેશતનજી અને હોરમજી બહમનજી વાડીઆ, તેમજ કુટુંબ, અલીએ, દોસ્ત આશનાઓ તથા મુ બઈના મુખજા પેહલે વાગેના

done me the honor to express, in your kind farewell, affect me so sensibly, that no language can do justice to the lasting impression they have made upon my feelings

The experience of two and twenty years to which you have done me the honor to allvert, enables me, with equal pride and satisfaction, to declare, that in the intercourse I have had with the Native Merchants and Shroffs of Bombay, I have witnessed acts of generosity, fidelity and honor which could not in any country be surpassed, to have been connected with such men, for so long a period, is an advantage which I shall never cease to acknowledge, to have obtained their confidence and esteem is a distinction which I shall be anxious to preserve with my life

The generous memorial of your friendship, which you have honored with an inscription so far beyond my deserts, will ever be highly valued by me as a pledge of the principles which have bound us so long together, and I shall be proud to transmit it to my children, as a sacred remembrance of the gratitude and respect their father owes to the Native Merchants and Shroffs of Bombay

Though about to be separated from you by my natural attachment to the country which gave me birth, there are many powerful ties which will continue to bind my affections to India. I came so young amongst you, that there is hardly any feeling dear to human nature, which is not associated in my mind with the Island of Bombay, no change of time or place can destroy such an association, the memory of your worth is connected with the happiest days of my life and your prosperity and honor will never cease to be objects of my solicitude

I have the honor to be with the greatest respect,
Your sincere and obliged friend,
CHARLES FORBES

Bombay 25th October 1811

[Bombay Courier, Saturday 9th November 1811]

પારસી ગ્રહસ્થો જનને ટેવલ આગલ થોડા મરથતા પ્રમાણેની ઇમલાડાં પાદલાહી કુટુંબ તરફની વડાવરીની મનામતીઓ લેવાયા બાદ મીં બેઠાને શેક હોમમજલ વાડીઆની તરફની એક મુદ્દ બાપલુ કરી મીં આગલ કારખમની મનામતી લેવાડી હતી, કે ને સઘળાઓએ ચીનથી બરેલા મનામોથી તથાવા પુરાણીના પોદાદો માથે લીની હતી. તે બાદ નીચી મનામતી લેવાઈ હતી - મીથીઆમ કારખમની કંપનીના ચાપના મીં જન કારખમ.

શેક હોમમજલ બહમનજ વાડીઆ, અને પારસી કોમની આખરની કીમત પ્રોતિષ વ્યાપારીઓ હમેશ મુની ધક્કી રીતે પીછાણે.^૧

શેક જમશેદજ બહમનજ વાડીઆ

શેક પેશનજ બહમનજ વાડીઆ.

એ પછી આપણા માનવતા "મારૂર ખીલડા"

શેક જમશેદજ બહમનજ વાડીઆએ હી એક મુદ્દ બાપલુ કરી મીં કારખમને માટે અતરેના મધળા લોકો ને માંન ધરવેલે તે તથા મધળી પ્રજાઓપર અને મુખ્ય કરી તેવણના (વાડીઆ) કુટુંબ ઉપર તેણે કરેલા ઉપકારો, મદદો, તથા સહાણેને માટે તેના ઉપકાર માનવો, અને મધળા પહેલાણીઓ દીવાનખાતાના નામની બેઠકમાં ખીરાજ્યા.^૨

તાં ૨૮ મી અક્ટોબર.

આજ દીને મુબઈના ૮૦ મુખ્ય દેશી રેહવાસીઓએ અતરેની કૌનસીનના એક અધિકારી મીં રાખડ રીકારડને તેને વતન જવી વખતે એક માત્ર પત્ર આપ્યું હતું,

તાં ૨ જી આપ્રેલ.

રોજ ૨૬ માઈ ૭ (૬૦) ૧૮૧૧ જમજમગી.

મરાઠા-મેનજલ લોહારપજલ મોદી^૫-હમર વર્ષ ૪૫ મુરતવાલા શેક લોહારપજલ માણેકજ મોદીના વડા દોકરા. એવણ પોતાના આપનાં મરણ પછી પોતાના બાઈઓ રોડા મોતારપજલ તથા હોમમજલની માથે મુની

જેમા તેણે હિ કુશાનના વ્યાપારને ખીલવવાને દેશીઓને ને હોમજન આપ્યું હતું તેની ધક્કી તારીફ કીની હતી, અને મુબઈના રેહવાસીઓ તરફના માનની નિશાન દાખલ ૧૦૦૦) ગીનીની કીમતની "પીચ આંક પસેટ" ઘડતા લેખ માથે બેઠા આપી હતી. આ માનપત્ર ૫૨ ૨૨ હિડ, ૧૬ મુમલમાન, ૨૪ પોરકુમીજ અને નીચના ૧૮ પારસીઓની સહીઓ હતી.^૩

કારમજ નાનાબાઈ દાવર, જમશેદજ બહમનજ વાડીઆ, નવરોજજ શોરાબજ શેકના, પેશનજ બહમનજ વાડીઆ, હોમમજલ બહમનજ વાડીઆ, ખરશેદજ અરદેમર દાદી, જ ગીરજ અરદેમર દાદી, જ ગીરજ નવરવાનજ વાડીઆ, નવરોજજ નવરવાનજ વાડીઆ, જમશેદજ નાનાબાઈ ગજધર, શોરાબજ કાવજજ પેલ, ખરશેદજ માણેકજ મરાડ, ખરજોરજ શોરાબજ દાદીખાજોર, કારમજ પેશનજ માના, કારમજ કાવજજ ખનાજ, પેશનજ બીખાજ પાડે, કેખજ શોરાબજ રીકમની, ખરજોરજ નાનાબાઈ દાવર.

તાં ૫ મી નવેમ્બર.

આજ દીને મુબઈના વડો રીકારડ ૪૨ જેમજ મેમીનેથ, અતરેની કૌનસીનના અધિકારી મીં રાખ-૨૪ રીકારડ, તથા દેશીઓના એ બાહ મીં આગલ કારખમ, રીકાર "કેરોલાધન" મા મવા ધર્મ પોતાને વતન સીધાઈ હતા. તેઓને આંદમાન આપવાને પાપવા બદર ઉપર અતરેના મોટે વગિના ઇંગ્લેન્ડ, પારસીઓ, તથા ખીજ દેશીઓની ઠઠ મળી હતી.^૪

ઈં સં ૧૮૧૨.

તાં ૨ જી આપ્રેલ.

રોજ ૨૬ માઈ ૭ (૬૦) ૧૮૧૧ જમજમગી.

મરાઠા-મેનજલ લોહારપજલ મોદી^૫-હમર વર્ષ ૪૫ મુરતવાલા શેક લોહારપજલ માણેકજ મોદીના વડા દોકરા. એવણ પોતાના આપનાં મરણ પછી પોતાના બાઈઓ રોડા મોતારપજલ તથા હોમમજલની માથે મુની

તેમનાં મુરત તથા બરમ પાતેના કાપડની વહાંતના કારખાના ચનાવતા હતા, તથા ૬૦ ગી વ્યાપારીઓના માનની દલાલી કરતા હતા. એ પછી બાઈઓથી છુટ પડી પોતાને હીમાને જવાહરને વ્યાપાર કરતા હતા આ માટે એવણ એકવાર ૬૨ ગી વ્યાપારીઓની માથે "બેરીઆ" ખાતે પહોં જઈ આયા હતા.

^૧ "Hormazee Domanjee and Isonberry the value of the Parsee character be duly appreciated by the British Merchant"

^૨ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૮ મી નવેમ્બર ૧૮૧૧

^૫ મરકુમ શેક શોરાબજાઈ ખેનજલ સદરખમ-મતવાલાના બાવા.

^૩ આ માનપત્ર તે પેળાના ઇંગ્લેંડ પત્રોના છપા-યજ નથી, પણ તેની એક નકલ મરકુમ શેક પેશનજ બહમનજ વાડીઆના લુના કારખોમાથી મરકુમ શેક ખનજોરજ પેશનજ વાડીઆએ અગાને આપી હતી

^૪ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૮ મી નવેમ્બર ૧૮૧૧

તા ૦ ૫ મી આપરેલ.

રેલ ૨ માહ ૩ (ચિ) ૧૧૮૧ વનદગરડી.

આજ દીને બાઈ શુભાંખી તે ચેક નવરેલજી
જમરેલજી વાડીઆના મેલેલા ધણિઆની તથા ચેક પેર-
તનજી બહમનજી વાડીઆના રેડીના ઉમણુની મળેલ-
સમા તેમના બાવાએ એક અજુમલ પત્રો વચાવી
લેકર કીધું હતું કે એ મહુમ આઈની નહિએ તે પોતાનું
સુંબદના કાટમા ફગમચી સીટ માણેલ ૩૨૦૦૦૦) ની
કીમતનું એક ધર કે જેનું બારૂ ૬૨ વર્ષે ૩૨૨૧૦)
ઉપજી હતું તે મધિથી મગમત વગેરેના અગમ બાદ કડી
૩૧૧૦૦) નવા સુધી એ ધર મવામત હશે ત્યાસુ ની તેઓ
પોતે તથા તેમની પછી તેમના કુરબાન કુરબા નિચે
મુળખના ધર્મના કામોમા ફર માન અગમે.

૪૨૫) ગરીબ મેલેલોન લોકોના હાકા પાણુની આપ-
વાના કામમા ૬૨૨૫).

૪૨૫) આપના, હુઆ તથા લાઆ મેલેલોનોને મદ
કવાના કામમા ૬૨૨૫).

૨૫૦) નાવારેલ મેલેલોનોના મળુપા આ દાહકોને
અગમ કવાના કામમા ૩૨૫૦)

૧ આ અજુમલ પત્રોની નકલ ચેક દાદમાઈ
પેશતનજી વાડીઆ પાસેથી અગમે જનીઈ તે ૧૨ ચેક
ખાસેલ માલેકજી સરા અને માલેકજી મનમેરજી મેલ-
તાની શાખાઈ તેમા શાઆતમા એકી લખેલ કે
"શી પારશીની પત્રવત શી હુખમની નેજ લા-
વાડીઆ પેશતનજી બહમનજી નત હમારી નેડી શના-
બાઈ થયત ૧૮૬૮ ના રેલ ૦ માહ ૬ મેલેલોની
થાએઆ તેનું જીડીઆણુ આજદીને રેલ ૦ માહ ૭
થાએકી તેથી અગમે હમારી મેડી શનાબાઈને શવાબ
કાશય થાવને આપણી પારશીની હમનતવાલા ઊપર ધરમ
કરવાને ૩૨૦૦૦૦) અક વીશહાર કાકાડીને આપવા
ધારેઆ ને એ રોકડ આપીએ ને તેમા લીઆનભાઈ
ને બીના હરો હેકે લખીઈ તે મુખમ આપીએ પણ
પછી લીઆર કરો ને આપણા હમનતના બીન શાએકો
ને મેલેલકામ ધણિઆઈ તેથીએ એનું જીમણુની
વખતમા નામ પાડીને તનદરશતી પદાવી અગમે ને
પછી તે ૩૫૪આ પત્રવતને પોતાના નડી કાઈ ગરીબ
લોકોના કામમા પણ લાગા નહી, ને ૩૫૪આ બહાલકા
રહી અગમે તેથી અગમે કાકા ને ૩૨૦૦૦૦) વાને
જેનીએ તેનું વાન આપે તેવાથી ગરીબ લોકોના બાખે
આપીએ તેની કહે જેનીએ તારે તેને કેકાએ આજ
તીનેરીએ વાન કાકા ૬) ને હમણે ૩૨૦૦૦૦) નું વાન
અગમે ૩૧૨૦૦) વરમ ૧ ના જાને તેથી હમણે તે
મુખમ કારીને પછે હેરે ૧ હમારે શી ગુખાઈ મધ
કાકેશી શરખશ હંશતરીક મધુલેએ તે આપણા
પારશી પત્રવતનો આપુઈ તેહેન બારૂ ૬૨ વરશે ૧
ના ૩૧૨૬૦) ડાલેઈ તે મધિથી મરમ જના ૩૧૨૦૦)
વરમ ૧ ના આપેઈ તે મધિથી હરો હેકે બીના લખીઈ
તે મુખમ તે ૩૧૨૦૦) ધરમ ખાતે હમણે તથા હમારો
રેલ નેડી શના આપીએ શર

તા ૦ ૧૦ મી જુન.

આજ દીને અતરેની ગોદીમાં મી ૦ જન બીકી
નામના વ્યાપારીને મોટી બધાવણુ "આન" નામનું
૩૨૦ ટણુનું એક મોટું વાહણુ પાણીમા ઉતારવાની
શિયા બધેરના બાર કાકાકે મુંબદના મગમરે કીડી હતી.
આ વાહણુની મરમ બાધણીને મોટી ગવરનર પોતાને
હાથે વડા "આસર પીનડર" ચેક જમરેલજી બહમનજી
વાડીઆને વાહણુના મલિક તરફથી ચેઆલ હોરાડી હતી.

તા ૦ ૧૦ મી આગસ્ટ

૧ રેલ ૧૩ માહ ૧૧ (ચિ) ૧૧૮૧ વનદગરડી

મરણ—રસમજી માણેલજી વાડીઆ—ઉમર
વર્ષ ૧૦) ચેક માણેલજી લવજી વાડીઆના ચોથા દીકરા.
એવણુ પ્રથમા અતરેની સકાશી ગોદીમાં ત્રિજા "આ-
સીવર-પીનડર" અને તે પછી ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૬ થી
ખીન "માગર-પીનડર" ના ચેકધા ઉપર આપ્યા
હતા. વાહણુ બાધણના હુગમા એવણુની ચપકાઈને
લીધે રસીવાઈ આવાના મવાવાળાઓ તરફથી એમને ધણી
વાર શાખાસી પત્રો મળ્યા હતા.

તા ૦ ૧૧ મી આગસ્ટ.

રેલ ૧૫ માહ ૧૧ (ચિ) ૧૧૮૧ વનદગરડી.

મરણ—હત્તર કાકેશી રસમજી મુગવાના—
ઉમર વર્ષ ૬૦) મુગવાના હત્તર રસમજી હોરમજી-
વાગના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના આપની પછી મુર-
તાના મેલનશાહી પારસીઓના દરતૂ કડમા હતા એવણુ
જાતે અગમે અને ગરીબ વખાવના હુખાઈ ૭ રેલ
સરકારે મુગ હોરેનો અમલ પોતાને હેતક ખીન પછી
વણુ મહિને એકે તા ૦ ૭ મી જુન ૧૮૦૦ ને ૬ ને
મુખમના ગવરનર જોનકન હકને એવણુને એક અગમે
આપી ભાતા તમામ પારસીઓના વડા દરતૂ તરફ ગળી

૨ બોરને કુરીઅર, તા ૦ ૧૩ મી જુન ૧૮૧૨

૩ એવણુના બાપ દરતૂ રસમજી હોરમજી-
વારને પોતાના સરકાર દરતૂ ભીખાજી નમરેલજીની
દરતૂ મધી હતી એ ભીખાજી દરતૂ આગમા વખ-
તમા મુરત શેરેના એક પ્રખ્યાત તથા ખતરદાર દરતૂ
મધ ત્રણાઈ એકાને મુરતાના કામ દરવાર વગેરેમા
પણ કાકા ખાન હતું એવણુના બાપ જમરેલજી મેલ-
સમજ તથા બાપા મેલસમ દરતૂરેલ પણ મુરતમાં
દરતૂ લોખવતા હતા એ હેકા દરતૂરના વડામાથી
મુરતવાલા જાણીતા મરકુમ મનમેરજી પારસેલજી ચેક તથા
મુખમવાલા મરકુમ મોખે ૩૨૨૦૦) મરમવાનજી પણ
હોરેલા હતા

અગ્રાર તરફથી તા ૧ લી જુલાઈ ૧૮૦૦ થી રૂપ૦) નો દરમાયો બાધી આપ્યો હતો, તથા તે સનદમાં એવા બંદોબસ્ત કાઢ્યા હતા કે એવણે પારસીઓમા ધર્મ સંબંધી વાંચેલુઓ કરી મબવાપવી, અને તેઓ સુવેદ સ પૂજથી તથા અગ્રાર તરફ વહાઈથીથી આણે એવા તેમને બાધા આપવા, તથા કોઈની વખતે અગ્રાર પારસીઓની રાહ રસમ વગેરેને લગતા કાંઈ બાધાયા દનસાફને માટે પુછેલો એવણે પ્રમાણિકપણેથી તેના જવાબ આપવા. એ બંદોબસ્ત મુજબ એવણે આર વર્ષેર દરતરી અસાવી હતી.

તા ૦ ૨૬ મી આગસ્ટ.

આજનાં "બોમ્બે કુરીઅર" મા જન્મ, મળુ તથા લગનની કીપમા નીચે મુજબ છપાયું છે.

જન્મ—ગર્ભ કવિ હોરમજી બહમનજીની બાનુએ એક બેટાને જન્મ આપ્યો છે, ૨

તા ૦ ૧૪ મી નવેમ્બર

શન ૧૦ માઈ ૨ (ચે ૦) ૧૧૮૨ યજ્ઞદત્તરદી.

મરણ—હોરમજી કેપ્તર પટેલ—ઉમર વર્ષ ૨૭) એ કેપ્તર રમતમજ હોરાબજ પટેલના દીકરા. એવણે તે વેળાએ સારી ઇંગ્લેજ ભાષા શિખેલા હતા, તથા પોતાના વડાઓની સુબઈઅને ધાણાની પોતાઈના કામકાજોમા પડેલા હતા.

તા ૦ ૧૬ મી ડીસેમ્બર.

આમે વર્ષમા ઉત્તર તરફના દેશો ખાતે વચ્ચે નહિ પડવાથી મોટા કુકાસ આલ્યો હતો, અને તેથી હજારો લોકો અતર નાશી આવતા હતા, તેઓને આગરે આપવાને થોડો પેશતનજ બહમનજ વાડીઆ, દેવીદાસ હરજીવણદાસ, અને નાગદાસ હોજી મોદીએ અતરના દેશી રહેવાસીઓમા એક ઉદ્ગ્રણુ કીક હજી, તેમા ધણુક હિંદુઓએ તથા નીચવા પારસીઓએ રક્ષા ભરી હતી. ૨

એ પેશતનજ બહમનજ વાડીઆ રૂ ૨૦૦૦

એ હોરમજી બહમનજ વાડીઆ રૂ ૪૦૦૦

એ હોરમજી હોરબજ લલકરી રૂ ૧૦૦

એ અરજેહજ અને નાગીરજ અગ્ર

દેખા ધની રૂ ૫૦૦

એ લીમજ બીખાજીની કપની રૂ ૫૦૦

† Burial—Yesterday the lady of Honmaje Bo-
sarjee of ૧૦૦૨

ઇંગ્લેજ વરતમાન વતમા દેશી ઝકરેયને ત્યાનો આ પેકડ વેડેસો જન્મ છપાયેલો છે એની આગમજ છપા એની પછી ઘણા વર્ષના વરતમાન વત્રોમા કાઢખી દેશીને ત્યા ધતેલે જન્મ છતાપણે અખરો વાચવામા આવ્યો નથી આ જન્મ નોધમા જણાવેલો છે એ તે આ પછી વરતમા નાળીતા એ અરદેસર હોરમજી વાડીઆએ ૨ મોડને કુરીઅર, તા ૦ ૨૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૧૨

એ કુમાજી નચરવાંનજ બાઈનીવાલા રૂ ૫૦૦
એ નવરોજી કાવજી નાનીએરવાલા રૂ ૭૦૦
એ કુમાજી કાવજી બનાજી રૂ ૧૨૫૦
એ બાગીરજ કુમાજી કાવજી રૂ ૧૦૦
એ કાવજી માણેજી આશીખરતર રૂ ૪૦૦
એ બીખાજી મેહરજીની કપની રૂ ૫૦૦
એ દાદાભાઈ કાવજી ચાહે રૂ ૩૨૫
મોદી ચોરાબજ વાજાગાંવી અને અગ્ર
હજી કુમાજી વાડીઆ રૂ ૨૦૦
એ દાદાભાઈ મેહરવાંનજ મુગાના રૂ ૧૨૫
એ મેહરવાંનજ રમતમજ દારેખાનાવાલા રૂ ૧૫૦
એ નચરવાંનજ કાવજી પીટી રૂ ૧૫૦
એ બાગીરજ નાનાભાઈ દાવર રૂ ૨૦૦
એ અરદેસર ફરમજી વાડીઆ રૂ ૧૦૦
એ એફજી અગ્રેહજ બાખરજી રૂ ૧૦૦
એ એફજી રતનજ કોપ રૂ ૧૫૦
એ કુમાજી કુપરજી મોદી રૂ ૧૧૦
એ નચરવાંનજ કાવજી બનાજી રૂ ૨૨૫
એ ધનજીશાહ રતનજ કપડાન રૂ ૨૦૦
એ કુમાજી પેશતનજ સામા રૂ ૨૨૫
એ અરદેસર માણેજી સગદ રૂ ૩૦૦
એ દાદાભાઈ જીવાજી સાવી રૂ ૧૦૦
એ હોરમજી ધનજી પટેલ રૂ ૩૦૧
એ એફજી માણેજી લામ રૂ ૨૦૦
એ રમતમજ નાગદાસ રૂ ૨૫૧
એ હીરજી જીવણજી રૂ ૩૦૦
એ નવરોજી જમશેદજી વાડીઆ રૂ ૧૦૦
એ હોરમજી અને મેહરવાંનજ નવ-
રોજી નાનીએરવાલા રૂ ૧૫૦
એ જમશેદજી નાનાભાઈ ગમધ રૂ ૪૦૧

૧૧૭૩ ૧૩

આમે વર્ષમા સુબઈ મરે જામેદ કરદનજ મજબબી-
નજીએ પેકડ વેડેસુ મુજરાતી છાપાખાનુ ઉધાડક હતું. ૩

૩ આ સુબઈમા પેકડવેડક મુજરાતી છાપાખાનુ ડી-
યાડવાનો ડિપલો અને તેના રચાયક મરદુમ જામેદ કરદનજના
વીવધ બાઈ કુપરમાઈ કે જેવણ હાલમા હયાતજ તેમની
યાદદારત ડોપરથી ચેતવ્યો છે તે ડોરાત ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૧૪
ખતો એમાથી પેકડ વેડેસુ મુજરાતી વચામ નીકલ્યુ હજી
તે ડોપરથી પણ જણાવેલ છે છાપાખાનુ એની એક
વર્ષ આગમજ નીકળ્યુ જોઈએ એ છાપાખાનુ તે
વેળાએ કરતુ નામ આજે ન હજી રકત વચામ ડોપર
આ પ્રમાણે છપાયું —

“એ વચામ શી મુજબ મરે જામેદ કરદનજ
જામેદ મરજમાનજના કારખાનાનો છપાઈછે”

એ પછી ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૨૨ મા એ કારખાનામાથી
“શી મુજબના શખાચાર” જી આગતુ જાલીલ વર્તમાન
વત્ર એ જ ઝકરો કાઢવા ખાડમાથી એનુ નામ “સુબઈ
સખાચાર છાપાખાનુ” કરી આપવામા આણુ હજી

ઈ સં ૧૮૧૩.

તા ૨ ૭ મે.

રોજ ૨૬ માઈ ૮ (૩૦) ૧૧૮૨ મળદળદી.

મરણ—હોમનજ દાદીબાઈ—ઉમર વર્ષ ૧૦

એ દાદીબાઈ નોશરવાનજીના વડા દીકરા. એવણુ એક-વાર પોતાના બાપની તરફથી ઈ સં ૧૭૯૩ મા પીન નઈ આપ્યા હતા, અને તે પછી ઈ સં ૧૭૯૬ માં બાપના મરણથી પોતાના બાઈ એક આરેશર દાદીબાઈના આસરા હેઠળ રહેવા હતા.

તા ૧૬ મી મે.

રોજ ૧૩ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૮૨ મળદળદી.

મરણ—અરેશર બહમનજ લીકીમી—ઉમર વર્ષ ૪૫ એવણુ અતરે આસરી ઇંગ્લેજ તથા ફ્રેન્ચ મનવારોના કુખાવનુ કામ કરવામા પકાયતા હતા.

તા ૨૬ મી મે.

રોજ ૨૬ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૮૨ મળદળદી.

મરણ—એદલજ કુવજી જાયાલા—ઉમર વર્ષ ૩૫ એક કુવજી જ્ઞાનજી જાયાલાના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના બાપની ઇંગ્લેજ બહમનજીની સાથે કુદ-નમા સામેન હતા, તથા તેને લગતા કામને મરે દેશવરે આતે પણ જતા આવતા હતા. બાપની હયાતીમાજ એવે મરણ પામ્યા હતા.

તા ૨૧ મી નોવેમ્બર.

આજ દિને અતરેના દરીવાઈ આતાના રેમીડર કમીશનર મીને ને જનરલે સુબઈની ગોદીના વડા “મારુ પીનજ” એક જનરલજ બહમનજ વાડીઆ પર એક પત્ર લખી તેવજ પોતાના ઉપરીપણુ દેશ અતરેની ગોદીમા નામદાર સરકારને મારે “નોનરેન” નામની ૭૪ તોપોની એક સાડી મનવા ને તારીક લાકક કાચીનરી તથા અગુરધી પાની તે મરે ઇગલાનજ દરીવાઈ આતાના લાગડ કમીશનર તરફથી એક રૂપાનુ કપ મળતા લેખે સાચે ભેટ મોકલ્યુ હતુ.^૨

૧ મરકુમ એડમીરલ અરેશર તારાજદના બાવા

૨ આ કા હાવર નીચે પ્રમાણેના લેખ કોતરેલો છે. —

THIS CUP IS PRESENTED
TO JAMSETJEE BOMANJEE
BY THE RIGHT HONORABLE THE LORDS COMMISSIONERS,
OF THE ADMIRALTY
In testimony of the service they entertain
of his diligence and skill in building
For the Service of His Britannic Majesty's Navy,
THE MINDEN OF 74 GUNS

તા ૩૦ મી નોવેમ્બર.

આજ દિને અતરેના દરી રહેવાસીઓએ સુબઈ ઈલાકાના વડા પાદરી રેવરડ આરેશરજ બરેડા, ૩ કે ને હિલો ૪૦ વર્ષ લગણુ સુબઈમાજ રહેલો હતો, અને તેજના અરસામા અતરેના સંધળી વર્ણના દરીઓમાં હલી ગયેલા હતા, તેને ઇગલાંડ પોતાને વાન સીધારવી વેળાએ એક માન પત્ર આપ્યુ હતુ. આ માન પત્ર પર અતરેના રજ હિંકુ, ૧૩ ફીરગી, અને નીચલા ૨૩ પાગસીઓએ શહીઓ કીરી હતી.^૪

પેથનજ બહમનજ વાડીઆ, જનરલજ બહમન-જ વાડીઆ, હોમનજ બહમનજ વાડીઆ, રતનજ બહમનજ વાડીઆ, ફગમજ નાનાબાઈ કાવર, બહમનજ ચોરાબજ એક, મેહરવાનજ નવરોજજ એક, ફગમજ ચોરાબજ એક, નશરવાનજ માણેકજ વાડીઆ, બજોરજ દોરાબજ દાદીબજોર, બીઆજ મેહરજની કપની, પેથનજ બીઆજ પાંડે, લીમજ બીઆજના હોકરા-ઓની કપની, ફગમજ કાવજી બનાજ, અરેશર માણેકજ સગદ, દાદાબાઈ કાવજી થાકે, જનરલજ નાનાબાઈ જનધર, નવરોજજ કાવજી નાળીચેગલા, અરેશર આરેશર દાદી, જગીરજ આરેશર દાદી, બનજબાઈ ચોરાબજ રૂડીમની, જગીરજ હોજ રૂડી-મની, કેપ્ટનજ ચોરાબજ રૂડીમની.

તા ૩ ૭ ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૬ માઈ ૨ (ચિ) ૧૧૮૩ મળદળદી.

મરણ—નવરોજજ ચોરાબજ ચોના—ઉમર વર્ષ ૫૦ એક ચોરાબજ માણેકજ ચોના વડા દીકરા. એવણુ પોતાના બાઈઓ એક બહમનજ તથા ફગમજની

આ કપ એમના એક પારસ એક દોરાબજ નાના-બાઈ નવરોજજ વાડીઆ પાંડે મોકલેલો તેની કારીગરી ઘણી કોતમળે, અને આકારમા એક મોટા રૂપાના અશ-રખનીઆ જેવું તેના ઠાકણુ હોત એક વાઙણુ કોતરેલું છે

૩ એ નામીયા પાદરીની નોકરીમા ફકીરજ તથા નશરવાનજ નાગના મે પારસી બાપ રીકરાઓ હતા. નેઓ પણ એ પોતાના ચેંકના સજ્ઞ થયે અતરે વગવાયા ગણાતા હતા, અને “પાદરી બરયાના” ની અટકથીજ આજવાતા હતા એ રેવરડ મીને બરેશ આપણુ આસીઓને ફેલીક વાર પોતાના વગળી સરકાર દરમા-રમા મદદ કીધેલી સજ્જાપણે

૪ મોરબે એકે, તા ૨૨ મી ડીસેમ્બર ૧૮૧૨.

આથે મહી પોતાના આપની "સાગળજી માણેકજી શેઠ" ની નામથી ચાલવી વ્યાપારની પેઢી ચલાવતા હતા. મરહુમ માણેકજી શેઠના ધર્મ આતાના સુતવલીપણુનો અપ્પચાર એવણને મલશે હતો. ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૩ ની મુંબઈની માટી આગની પેળાએ એવણે કેટલીક સરકારી ધમાગતો બની જવાથી સરકારના અમલદારોને રેહવાને મોટે પોતાનું ઘેર ખાલી કરી આપણું હતું, અને તેનું કસ્ટું બાકુ સરકાર પામેથી લીકુ હતું નહિ. આથી સરકારે એવણને ઉપક્રાગ માની આગળ બની ગયેલી કેટલીક ખાલી જમીન તેના બદલામાં એવણને ભેટ આપી

હતી. એવણે મગદાર માણેકજી શેઠનાં ધર્મના કામે તેમના બંદોખસ્ત મુજબ ૧૫ વર્ષ વેગ ચલાવ્યાં હતાં.

તા ૦ ૨૭ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૩ માઈ ૩ (સિ ૦) ૧૧૮૩ મળદગરદી.

મરણ—દોરાબજી ધના—ઉમર વર્ષ ૫૬) બર-મના એક નામીઆ પારસી શેઠીયા. એવણે શીરંગી તથા વન ઇ વ્યાપારીઓની બરખામાં દેશી કાપડની ખરીદીની દલાલી કરતા હતા. ત્યાંની જરવોરતી અજીમનના એવણે એક અક્રબર હતા.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૧૪.

આથે વર્ષના "આગથે કુડીઅર" માથી નીચેના ઈંગ્લેન્ડ કલિનડરે મા પારસીઓને લખતી નીચેની ખીના હતી.—

ઈનસુરનશ શોશાઈટીના પારસી બાગીદારો.

આગલા કલિનડરની માફક.

પારસી વ્યાપારીઓ.

ફાર્મજી તાનાબાઈ દાવર.
નશરવાનજી માણેકજી વાડીઆ.
પેશતનજી બહમનજી વાડીઆ.
હોરમજી બહમનજી વાડીઆ.
ધનજીબાઈ શોરાબજી રેડીમની.
અરજેજી અને જી મીરજી અરજેશર દાદી.
અરજેજી માણેકજી ચગડ.
અરજેજી દોરાબજી દાદીબજી.
ફાર્મજી કાવચજી બનાજી.
નવરોજજી કાવચજી નાલીચેરવાલા
ભીઆજી મેહજીની કંપની.
લીમજી ભીઆજીના છેડકાઓની કંપની.
જમશેદજી તાનાબાઈ ગવધ.
દાદાબાઈ કાવચજી ચાહેર.
નશરવાનજી રમતનજી જશાવાલા.
પેશતનજી રસતનજી.
બહમનજી નશરવાનજી (કસીનાથ).

સરકારી શોદીના બીલડરો.

જમશેદજી બહમનજી વાડીઆ.
નવરોજજી જમશેદજી વાડીઆ.

નવરોજજી ફાર્મજી વાડીઆ.

અરજેજી રસતનજી વાડીઆ.

મેહરમજી ફાર્મજી વાડીઆ.

પારસી વાહણવતીઓ.

વહણનું નામ.	માલેક.	ટણ.
ફરેનસીય	ફોરબજી બહમનજી વાડીઆ.	૮૭૨
ચાઈ મેહરામજી.	ફારમજી નશરવાનજી બોટલીવાલા.	૫૬૦
બોલરોડ..	પેશતનજી બહમનજી વાડીઆ.	૨૭૬
મળવર ..	ફારમજી તાનાબાઈ દાવર ..	૧૮૦
સુલેખાની .	ફારમજી કાવચજી બનાજી ..	૩૭૦

તા ૦ ૨૫ મી ડિસેમ્બર.

આજ દિને બજારોએનાં તાકા આગલના મેદાનમાં કેટલાક પારસીઓની ગાયો એક ગવલનના સ્થાપીનના ચરવી હતી. ત્યાં પોલીસના એ ત્રિપાહીઓએ આવી તે ગાયોને પકડી, જે ઉપરથી પેની ગવલ ને વાંસી લીધાથી તેઓએ તેણીને એ તમાચા ધુરી કાઢ્યા તથા ધાતકીપણે કેટલાક આર માર્યા, જે તેજ વખતે ચોટા પેશતનજી તથા જમશેદજી બહમનજી વાડીઆ, જેઓ પોતાની ગાડીમાં બેસી ત્યાંથી પસાગ થતા હતા તેઓએ પોતાની નજરે જોયા. આ ઉપરથી કાવચજી માણેકજી તથા ખીમ તે ગાયોના પાગમી મણિકે ચોટા પેશતનજી તથા જમશેદજી વાડીઆની આંખેમથી પેની ગવલ ને લઈ પોલીસના સીનીયર માજીસ્ટ્રેટ મી ૦ સુડની પાસે ગયા હતા. જેણે પેની ગવલ ને પોતા પાસે મોલાવી અને ત્રિપાહીઓને ત્રાકમ કીધો કે "આએ ક્રાગરઓને બાહેર કાઢો" જે ઉપરથી કાવચજી માણેકજીએ કપુ કે હું આએ સુકડમો ચાનેત કરવાને ચાખ્ખસી તરીકે આપ્યોહું, આથી તેને ત્યાં હુબો રેહવા દઈ ખીમ પારસીઓને પોલીસની બાહેર કાઢ્યા. મજી પેની ગવલનની તથા કાવચજીની આખમી

લીડી, અને પેતા ચિપાહીઓને કસી સળ ધધા કાઢી આપેા નહિ, પણ કાવચીએ ચેા પેતતનજ તથા જમચેજ વાડીઆનું નામ દીધાથી પેવી આપેને પેલી- સમા અવાડવાને ખરખ લઈ પાછી પારસીઓને સ્વામીન કીડી હતી. માજીરોડીની આ આજ માટે એક પેસતનજ એ પગથાથી કાવચી પાસે રીકડર કોગટમા એક અરજ કરાવી હતી.^૧

તાં ૨૪ મી મેએ.

આજ દીને સુબર્નિ સુખ હિંડુ, પારસી તથા સુમતમાન દેહવાસીઓએ અતરના નામદગ ગવરનર મર ધીન નેડીઅનને એક અરજ કીડી હતી કે હાલમા માજીરોડીએ કાઢેલા એક હુકમ મુજબ પોલીસના ચિ- પાહીઓ રતામા કુતાં કુતરા, ચાચો વગેરે જનવરને પકડી લઈ જઈ માની નાખેડે; કે ને અગેા દરેક કોમના ધર્મની સ્વીયતથી ઉલ્લુ, તથા અમારી લાગતીને કુખ ઉપજવનાર છે એવા ધરમસારી જનવરને માની નહિ નાખવાનો આજ કાઈ અગેા લોકમા દેવાન ધધા દેત- કધાથી પડેલા નથી, પણ હિંડુ, પારસી અને સુમતમાન, એ દરેક કોમવાળાઓના ધર્મ પુરતકોમા એવા ધર મગરી જનવરને અવાડવા તથા તેમને ખાજવાનો ખમ કરમાન છે, માટે તમા નામસારની કોનસીન ઉપજો માજીરોડીને હુકમ તથા આએ અમારી અજી એ બધે તમારા માયાલુ ધ્યાનમા લઈ તેનો તોલ કરચો એવી અરજદારો આવા ગમેએ. આ અરજીપર ધણાક હિંડુ, સુમતમાન તથા નીચના આગેવાન પારસીઓએ શંકીએ કીડી હતી.^૨

કુમતી નાનામાઈ દાવર, જમચેજ જહમનજ વાડીઆ, પેસતનજ જહમનજ વાડીઆ, જહમનજ ચે- ગમજ રોકના, પેતનજ બીઆજ પાડે, કુમતી કાવ- ચી ખનાજ, નવરોડીનજ મેહજી, કેખવર ચોગમજ રેડીમની, કોગમનજ જહમનજ વાડીઆ, ખમરોડી માણેજી મગક.

તાં ૪ થી જુન.

રોજ ૨ માઈ ૬ (ચે) ૧૧૮૩ યજ્ઞજીડી

મજીજ—નસગવાનજ માણેજી વાડીઆ—ઉપ- પર્ષ ૧૮) રોક માણેજી લવજ વાડીઆના જીન દીકરા એવજ એક મોટા વ્યાપારી, વાલુજી, તથા કેન્ડ

૧ આ અરજની નકજ રોક દાદામાઈ પેસતનજ વાડીઆ પાસે અગેાએ જોઈ હતી

૨ આ અરજની નકજ રોક દાદામાઈ પેસતનજ વાડીઆ પાસે અગેાએ જોઈ હતી

મરકાગના અતરના આડતીઆ હતા. યોમ્મે, હેરમજ- યાર, કારનવાલીસ, અને જોમ્મે મરચંડ, નામના એવજનાં ચાર મોટાં વાહણે હતા. કેન્ડ મરકાગમા એવજને ધણું માન હતું, તથા ત્યાની દરખારમા એવજની એક તમ્બીર પણ રાખેલી હતી એવે તે વખતે તે તરફ જઈ આવેલા એક પારસીથી અતરે જાહેર થઈ હતું. ૩ ઈં મં ૧૭૬૦ ના યુગરતાના “સકાલા” ના જય કાગ કુકાલની વખતે એવજે એક પેસતનજ જહમનજ વાડીઆ તથા એક દાદી- બાઈ નોચરવાનજની અગેા મની અતરે આવતા રોકડો લાચાર જરોસીઓની દશ મહિના લગણુ પરવરસી કીવી હતી તે ઉપરાંત દેશવરે આતે ગરીબોને વેલ્લી આપ- વાને હજારે યુલુ અનાજ એવજે જુદો મોકલ્યો હતો. નવધાનીનાં આતરજહમનની હમારત જુની પવાથી તે એવજે દેશાઈ મનચેરજ ખુરચેજની માથે મની નેમ- મથી ઈં સં ૧૮૧૦ મા બધાવી હતી એવજ તે વખતની સુબર્નિ પારસી પચાતના એક અકાખર હતા.

૩ આ વાત અતરે કેમ જાહેર થઈ તે ખાતરી એક વણી રમુજ બીના “યુલ્લના બાહાર” મા સર ૫૫૧ જે નીચે પ્રાચે આવેલી છે:—

“રોજનસ તથા અગેાજના રાજઅ વડે ઈસવીવાર જોડી લડાઈ રાજી આપણી રામુના એક પારસી વેપારી રોક રૂસતમજ મનચેરજ બગાલી (લકને મેટડી) અગેાજ વાવરાના જે વાહણમા સવાર થાઈ ચીન અથવા જગાલાની સરે રતા, તે નાલથી જરેલા પારકજ સહીત રેચ મનવારના સવારામા સપડાઈ ગયા કખન થયેલા પારકજને તે ખાતરી ખાલ તથા જોડાઈ સહીત રોજનસને તાનેના કાઈ સસથાન આતે લઈ જઈને લડાઈના બધવા તરીકે સધલાઓને રાખેલા, તેમા જનકુર રૂસતમજની સામેલ હતા આ મરકજથ દેખાવે ધણા સ્ત્રીઓના તથા કાકાવણવાલા બાલુમ પડેઆઈ કુલક કે, એક દાકડે વાહાની દરખારમા તેણેને બેલા- વેઆ બહા જતા વાર આ જોકના પાડીઆજ (નસ- રવાનજ) ની એક મોટી તમ્બીર રાજેવી જોઈને નવધાર આંત દીવાલીને મિજમાર રડવા લાગા, અને કલાવીતથી કુરુકે કે, જેના સજ થયા આ માહરા કાકા જાહેરલાલી જરેલી દોસતી બાધી બેઠા તેનાન કખજના હુ તેને જતરીએ હાવી પડેમાન કાલતમા હેં પડેઆ, તે વાત અગેાજી દુખ થયેલા જોગ નીવજી આ બેલુ દર- બારીએએ સાચુ નાનીને રાજ સળાને લખી વાલેઆથી તેના જન કીવેલા ચાગ તથા અસમાય સાધે તેણેને લતકાલ વાહથી આજદ કીધા, અને કાઈ બીજ વાવરા- વાલા પારકજમા સરકારના ખરખથી તેણેને ચડાવીને તેમની પુથી પડતે યુલુકે ચોકલી આપેઆ હતા.”

જોડી વાત કાઈ કખણથી ડીની થાએલી નથી, પણ ખરેખરી બનેલી પુદ ધણીએ ધણા ગરહસથી આજય તે વખતપર કીધેલી આપણા તરફના પુરાતમ સાહેબોના યોગવધામા આવી હતી, એમ જોડો રડો લખનાર રોક રાજન રજન વાહા રોકેડે

પછવાડેથી વ્યાપારમા મોટી જાહેર વ્યાખ્યાથી તા. ૧૫ મી આગસ્ટ ૧૮૧૦ થી એવણને પોતાની વહીવટ ખર્ચ કરવા પડ્યો હતો.^૨

તા. ૧૫ મી જુલાઈ.

મુખર્જીના મુખ્ય હિંદુ, પારસી તથા મુસલમાન રહેવાસીઓની ગઈ તા. ૨૪ મી મેએની અગ્રણી આજ દીને મરકારના ચેકરદી મી. ૦ ડબલ્યુ. - મુનદામ તરફથી થોડા અબાઈમાં કાઢારદાય, જમચેદર ખલમનજ વાડીઆ તથા આગા મહમદ શુવતરી જેમ એક લં- ખાલુ જવાબ આપ્યો હતો, તેમા જણાવ્યું હતું કે રસ્તામા રખડતા જનવરોને મારી નાખવાનો આગે કમ્પેંસ નામદાર મરકારે જોડે કેયતની મળાવ તથા મુલામતીને વારંતે પુત્ર વિચાર કીધા પછી કાઢયોછે. ખીજુ એકે એ ધારે બગાડ-મધાગર અને સીવાનના મરકારને હસકના બધા મામિમા અચલથી ચાલેલા આવેયોછે, અને મુખર્જીને પણ તે છેક ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૯૬ થી લાગુ પાડામા આવેયોછે, કે ને વખતે ચિપાહીઓની ડુકડીઓ એ ટાપમાં રખડતા કુતરાઓને મારી નાખવાને કસી હતી. એ વતરોને ખીજુ ધણીક અરજદારોની માગણીના મજ રીતે ૨૬ જવાબ આપ્યોછે.^૩

તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર.

આજ દીને મુખર્જીના મુખ્ય હિંદુ, પારસી તથા મુસલમાન રહેવાસીઓએ તેમની કુતરા મારવાની અગ્રણી ગઈ તા. ૧૫ મી જુલાઈએ મરકારના ચેકરદી મી. ૦ મુનદામ તરફથી ને મજ જવાબ આપ્યો હતો તે વિષે પાછી એક લખાવ અરજ મુખર્જીના મરકાર મરકારને નીચીન જોગ કીરી હતી, અને તેઓપર મરકાર ને મજ જવાબ મોકલ્યો તે મરે પોતાની અજાબની દેખાડી હતી, તથા જણાવ્યું કે અગ્રિએતે કુતરા અમારી રાહગમે તથા ધર્મ મજબી કિાઓને ઉણા કુતરા મારવાના હોડમરી ને વેરા પોહયેએ તથા અમારી લાગણીને ને કુખ્ય લાગેએ તે નામદાર મરકારને માનવરી રીતે અમારી અગ્રણી જણાવ્યું હતું પણ ઉપના જવાબ ઉપરથી અમારે જેદ દવગીર છેવે કે અમારી મજદૂર અગ્રણી નામદાર મરકારે વલન ૨૦ કી ડી, અને

૧ ફેબ્રુ ૧૮ આ બનાવથી એવણને એકનીતા દવગીરી ઉપર હતી કે એ દિવસથી તે પોતાના ખસલ લગણના અરજામા એવણ પોતાના ઘરના એરકામાથી પાઉરે પણ નિકલ્યા ન હતા

૨ આ અરજ જવાબ થોડા દાવામાં મેયતનજ વાડીઆ પાસેથી અગેને ૫૧વેંટિ

માંથી અમારી ઉપ મરકારની નાખુશી ઉતરીછે. જોડે અગે કાઈ કુતરા, વગેરે જનવરોને રસ્તામા રખડવા દેવાને કેહતા નથી, પણ આ કાયદો ને છેક હદની પાઉર ધાતથી રીતે લઈ જવામા આવેએ તેની મામે અગે કુરિવાદ કર્યો છેવે, અને હજુરની આશાએ કે અમારી આગની અરજપર નામદાર મરકાર હનિયાદ અને દયાની નજરથી બ્યાન પોહવાડ્યો. આ અગ્રણી પણ આગની અરજવાલા ઘણાપરોઓની ચહીઓ હતા.^૩

તા. ૨૬ મી સપ્ટેમ્બર.

આજ દીને મુખર્જીના નેડીન જનરલ હાસીટનના મજન કાકર વીલમ ડનવારને તેને વતન સીધારતી વેળાએ અતરના મુખ્ય હિંદુ, પારસી તથા કુર્ગી રહેવાસીઓએ એક માન પત્ર થોડા મેયતનજ ખલમનજ વાડીઆની પારકાને મોકલી આપ્યું હતું. તે ૫૨ ૧૪ હિંદુ, ૧૦ શીર મી, ૨ મુસલમાન, અને નીચલા પારસીઓની ચહીઓ હતી.^૪

હાસીટનજ ખલમનજ વાડીઆ, ખરેદેર અરદેશ દાવી, કામજ નાનાભાઈ દાવર, ખરેદેર માણેકજ મગદ, જગજીજ અરદેશ દાવી, નવરોજજ નથરવાંનજ વાડીઆ, ખરેદેર રોગાજ દાદીબજોર, મેયતનજ ખલમનજ વાડીઆ, દાવી મતજ, નવરોજજ કાવરજ નાળીએવાના, શાપુરજ કાવરજ, ખરેદેર નાનાભાઈ દાવર, મુર્ધા શીરજ કાદયજ, કેમશર શોગાજ રેડીમગી.

તા. ૩ મી અક્ટોબર.

શર ૨ માહ ૧ (ચે. ૦) ૧૮૧૬ યજ્ઞજીવી.

મરજ-દાદાભાઈ કુવરજ બનાજ-કિમ વર્ષ ૪૫) થોડા કુવરજ માણેકજ બનાજના ખીજ દેકરા. એવણ પ્રથમા પોતાના બાપ કે જેવણ "બનાજ લીમજ" ના નામથી આજની પેહડીના ભાંડા ઉપગત પોતાને હી-ચાને દેતાવરે આતેના બાપા તથા આડતનું કામ કરતા હતા તેમા નામેલ હતા. તે બાદ ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૦ ની પછી એવણ થોડા અરદેશ દાવીઓની કાળાડી રધા હતા.

તા. ૧૬ મી અક્ટોબર.

ધનવાડના જગીવાવરી આતાના હાડક કમીજનરે તરફથી અતરની ગોદીના વડા મામરજ ખીજજ એ જમચેદર ખલમનજ વાડીઆને ગયા વર્ષની તા. ૨૧ મી

૩ આ અરજનો નકલ થોડા દાવામાં મેયતનજ વાડીઆ પાસેથી મળી.

૪ ગ્રાજે કુરીઅર, તા. ૮ મી અક્ટોબર ૧૮૧૪.

નિમનરે રૂપાનું એક કપ અતરિના દરીવાવધી આતાના રેસીડ ૮-કમીશનર ગીં ૦૨. જનરલને એક પત્ર લખી બેઠ આપ્યું હતું, તે પત્રને જવાબ આજ દિને એક જમ- શેડરુએ મળ્યું અગત્યદાર ઉપર ઘણી માયાકૃષ્ટ રીતે લખ્યો હતો તેમા તેવણની કારીગરી તથા પેદનતને નામદાર કમીશનરેએ આવી રીતે પીઠાણી પોતાની ધિવ- સોણ બતાવી તે માટે એવણે પોતાની તરફથી ખુશાલી જણાવી તેમને મોટા ઉપકાર માંગે, તથા લખ્યું કે હુનિયાના આએ આજ ઉપર નામદાર અતિથિ સરકારને માટે ૭૪ તોપની પેદવેલેલી મનવાર જે આવી તેજ મહેને તથા મારા કુટુંબને મોટું માન તથા સતેષ હતો, લેખીન આએ મારી નાકિય કોયેશને હિ દુરયાનના દરિયાર્ધ કારી- ગરે ઉપગત આપ્યા અતિથિ દરિયાર્ધ આતા ઉપર અર- દારી મનાવનારા અમલદારેએ પણ આવી રીતે વખા-

ણીએ તેની યાદગારીના છાપ મારા મનમાથી કહી પણ ખીસનાર નથી. ઉપલી ૭૪ તોપની મનવાર “મીનદેન” આપ્યા પછી તેજ કદની એક ખીજ મોટી મનવાર “કાર- નવાલીશ” જે અતરેની સરકારને માટે ખાં રિહિ, અને તેનીજ એક ખીજ મોટી મનવાર “વેલેચની” નું કામ લગભગ પુર થવા આપ્યુંછે, માટે તે બારકડોખી કરસી રીતે પેલેલા કરતા ઉતરતા નથી, એવી નામદાર કમીશનરે તરફની ગવાહી જણી હું મેવડા ખુશી થઈશ.

તાં ૧૧ મી નવેમ્બર.

આજ દિને સુવત ૧૮૭૧ ના હિંદુ માસનુ શુજ- શતીમા પચમ પેલેવેલેલુ આજે દરડનુજ મરજખા- નજમે પોતાના છાપાખાનામાથી છાપી દર નકલે ૩૨) ની કીમતે બાહેડ પાડ્યું હતું.

૬૦ સં ૧૮૧૫.

તાં ૧૭ મી જાન્યુઆરી.

રોજ ૧૪ માહ ૪ (ચિં) ૧૧૮૪ યજ્ઞજરવી.

મરણ—કુવરજી માણેજી બનાજી—ઉમર વર્ષ ૬૦) એક માણેજી બનાજી લીમજીના વડા બીરા એવણુ ૬૦ સં ૧૭૭૫ મા પોતાના બાપના મરણ બાદ તેમની “બનાજી લીમજી” નો નામથી આગી પેઢીના પોતાના બાઈ તથા ખિત પિત્રાઈએ સાથે બાપા હતા, તે ઉપ- રાત ૬૦ સં ૧૭૭૬ થી પોતાને હીસાને પુણ તથા ખીજ દયાવરે આતેનો આપાર તથા આડતનુ કામ કરતા હતા.

તાં ૧૩ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૧ માહ ૫ (ચિં) ૧૧૮૪ યજ્ઞજરવી.

મરણ—મનરેજી મેડગમજી બનાજી—ઉમર વર્ષ ૮૦) એક મેડગમજી બનાજી લીમજીના ગ્રાયા બીરા. એવણુ પ્રથમમા પોતાના બાપની “બનાજી લીમજી” ના નામથી આગી બાપારી પેઢીના પોતાના જાઈએ તથા પિત્રાઈએ સાથે જીવતા હતા. તે પછી જાઈએમા વાધા પડવાને લીધે પેઢીનું કામ ૬૦ સં ૧૭૭૩ મા પિત્રાઈની અગત્યે ચડવાથી એવણે તે પછી એકાંત જીવી શુભરી હતા.

તાં ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૫ માહ ૫ (ચિં) ૧૧૮૪ યજ્ઞજરવી.

મરણ—મોદી સુરેશજી જમરેશજી પુણાવાલા— ઉમર વર્ષ ૮૦) એવણના વડાએ અગત્યમા બાપાના

વતની હતા. ૬૦ સં ૧૮૦૦ ને આસરે એવણુ પુણા ખાતે ત્યાના રેસીડ ૮ની નોકરીમા પેદનવેલેલા ગયા હતા.

૧ આએ એક જમરેશજી વાડીઆનો પત્ર તથા તેની સાથના ખીજ કાગળખાએ તાં ૪ થી ફેબ્રુઆરી ૧૮૧૫ ના “પોડમે કુરીઆર” ના છાપાવાં છે તેમાની નીચલા બે રકરા એ બાનદને લગત. અતરે અસલ ૫ ટિ- છખાખી બિતારી લેવા દરરત ધારે છે.

“And Deeply impressed as I cannot fail to be with the strongest feelings of gratitude and respect towards the high authority from whence has emanated the distinction now conferred upon me through your kind, I am but ill able to express the pride and pleasure derived to myself and family on the present occasion that the first ship of seventy four guns ever built for His Britannic Majesty in this part of the world should have been constructed by me was in itself a matter of great gratification, but that my humble efforts in that work should have obtained not only the approbation of a my respectable professional men in India but also that of the high authority which presides over the whole British Navy, can not fail to make a lasting impression on my mind and be carefully transmitted to my latest posterity.”

“And Since the construction of the ‘Minden’ of 74 guns, I have built under the auspices of the respectable Government of this Presidency the ‘Cornwallis’ of 74 guns, and nearly completed the ‘Wellington’ of 74 guns, and will add to the pleasure I now feel under their Lordships’ high approbation, if these latter works are considered not inferior to the first.”

૨ આ પેઢીવેડકા શુભરાની પ આગની નકલ આનાર જોવામા આવી જાયી, પણ એની પછીના ખીજ છપાને સુવત ૧૮૭૨ ના ચાંપથી સુપુરણ પચાસો શુભરાની પારથી પ આતના મેડગા એક મેડગમજી નવરોજી (કે જમના નાવા મરફુમ એક નવરોજી કાવરાજ ઘાડાકીવાલા એ કારખાનાના પછી લખી પ્રલે સુધી પરીનદર હતા) પારે ચચવાઈ રહેલા હાલમા જોવાયું છે.

આએ વર્ષનાં “બ્રામ્બે કુરીઅર” માંથી જીકેલેલા
ઈંગ્લેન્ડ કાલેન્ડરમાં પારસીઓને લગતી સુધ્ધી ખીના
ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૧૪ ના કાલેન્ડરની માફક છે. કૃષ્ણ ધનસુ-
રનથ શેઠાઈદીના પારસી બાગીદારીની દીપમા શેઠ કુર-
મજી નયરવાનજી બાટલીવાલાનું નામ વધારે છે, તથા
પારસી બાપારીઓની દીપમા શેઠ નયરવાનજી માણેકજી
વાડીઆનું નામ નથી, તથા શેઠ દાદી રસતમજી અને
અરમેજી એલવજીના નામ વધારે છે, તેમજ વાહલુવલી-
ઓની દીપમા શેઠ જમશેજી જીજીભાઈના નામ ઉપર
“યુડ મકચેર” નામનું ૫૫૦ રૂબરૂ વાહલુ નોંધાયેલું છે.

તા ૦ ૧ મી ફેબ્રુઆરી.

રેલ ૨૬ માઈ ૫ (૬૦) ૧૧૮૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—અરમેજી રસતમજી ચીનાઈ—સુરતવાલા
શેઠ માણેકજી એલવજી અરમાનીના દલાલના નામીના. એ-
વધુ શેઠ અરમેજી દાદીભાઈના આડનીઆ તરીકે લાખી મુદત
સુની ચીન બંધ આવ્યું કર્યા કરતા હતા, જે ઉપરથી
ચીનાઈ કરી ઝોળાખાવા લાગ્યા હતા. ચીનના કામકાજમાં
એવણે મોટી હોજત મેલવી હતી, અને પછવાડેથી ચોતાવા
વળત સુરતમાં જઈ વામે કીધી હતી, તથા ત્યાજ મરણ
પણ પામ્યા હતા.

તા ૦ ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી.

જે પ્રતિષ્ઠિતિ સિંધુ “વાટર” ની છેલ્લી લગ-
તમાં ડ્યુક-અર્મ્સ-વેનિંગનના હાથ હેલ્થ બાહુરીથી
લડતા માર્યા ગયા હતા, તેઓના કુટુંબને આશો
આપવા માટે એક ઉધાલુ કરવાનો વિચાર કરવાને
પ્રબલના રહેવાસીઓની એક જાહેર મળા આજ દીને
અતરેના કોટ-હાઉસમાં મળી હતી. તે પેલાએ ઉર્બી
થપવી ઉધરણાની દીપમા નીચના પાંચમીએ નાણા
બર્પા હતા.^૧

શેઠ પેરનતજી બહમનજી વાડીઆ . . . ૩૩૦૦

શેઠ કુરમજી કાવજી બનાજી . . . ૩૨૦૦

કીધી હતી પછવાડેથી એ પુરતક ઘણું કમવાળું થવાથી
એજ મોનેર રજનજીએ પાતાના મરણની એ વર્ષ આગ-
મજી થવાને ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૧૫ માં તે સુધી અર્ધે “દેશવર
આરાધના છપાવાના” માં રીથી કેટલોક સુવારો કરી
છપાવી વરજા કીધી હતી.

^૧ The Bombay Courier and Recorder for 1816
Publish printed for the Proprietors by
Samuel Lane

૨ એરમેજી કુરીઅર, તા ૦ ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૧૬.

શેઠ કુરમજી નયરવાનજી બાટલીવાલા . . ૩૧૦૦
શેઠ અરમેજી કાવજી બનાજી . . . ૩ ૫૦
શેઠ પેરનતજી બીખાજી પાટે . . . ૩ ૩૦
શેઠ પ્રીશ્વરશાહ ધવજીશાહ સુરતવાલા . . ૩૧૦૦
શેઠ અરમેજી ધનજીશાહ સુરતવાલા . . ૩ ૫૦

તા ૦ ૮ મી જુન.

આજ દીને મુબઈના સધળા રેશી રહેવાસીઓએ
એક જાહેર રૂડ ઉમ્મ કીધું હતું કે હરેક સરકાર દરવા-
ના જુનમ હાથ તે બાબે ઇજાના આતે સંતાવાળાઓ
ઉપર લખી ચેકલેટ, અને તે વિષેની મેનિજ કરવા માટે
શેઠ હારમજી બહમનજી વાડીઆ, શેઠ કુરમજી કાવજી
બનાજી, શેઠ રેવીરાજ હરજીવજી તથા શેઠ નાગરદાસ
હીરજી જાની, મધી જણુ ઈ તે ઠરાવા હતા.^૨

તા ૦ ૨૪ મી જુન.

રેલ ૨૬ માઈ ૬ (ચિ ૦) ૧૧૮૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

આજ દીને સુરતની પાસેના ઉમરા ગામમાં મુબ-
ઈનીમી શેઠ બહમનજી ચોરાબજી કપાવાલાએ એક હરે-
મેજર બધાવી પડાવી હતી.^૩

તા ૦ ૨૦ મી આગસ્ટ.

રેલ ૨૦ માઈ ૧૧ (ચિ ૦) ૧૧૮૫ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—પેરનતજી બહમનજી વાડીઆ—ઉમરા
વર્ષ ૫૮) શેઠ બહમનજી લવજી વાડીઆના ખીબ રીકરો.
એવણે પોતાના વખતમાં એક માઈમીક આપારી, હીમન-
વાન ચેકુરી તથા ઉદાર ગ્રહસ્થ તરીકે જાણીતા હતા.
જાહેર હીમનમાં એવણે તે વખતે એખવાન એક રેશી
હતા એમ કહીએતો આવે. ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૮ માં અત-
રની ગીચીઆમજી પારમ કામેટની નાગીચી આપારી પેદ-
ડીના એજાકુ નાથ થયા હતા, અને તે પછી તેમાં બાગવા
થયા હતા. તે ઉપરાંત ચીન, કવકતા, મધરાજ, ધગ-

૩ મુબઈના સધળા, તા ૦ ૭ જુન ૧૮૨૬
એ ૩ કનો કાઈ હોખોજ ન થવાથી તે નાણા ભરનારાઓની
પરવાણાથી લઈ ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૨૫ માં હરેક કોમની પચા-
વના વરમચલાળ શરૂ થઈ પેરમી આપુ સુધી.

૪ આ હરેમેજર ડાર કરચી તખી પારસી નથી.
તેને વરજાવાનો બિયો દાકાકોવાર મુબઈવાળા હરમેજર
જમશેજી ચોરાબજી કુશાદાએ મેલવી આપ્યો હતો.

તાં વગેરે જગ્યાઓપરના મોહિયા આપાર આતવતા હતા. આ મોટું એવલુના બહમનીયાર, મીનરર, આન, હીરો અને તાજબખશ, નામનાં પાત્ર વાહણો હતાં. ઈં સં ૧૭૮૧ માં રૂની ગાયકીઆ દાખવાનો એક રકર એવલે કોટના દેવનગી પછાડે બધાનો હતો. ઈં સં ૧૭૮૪ માં એવલુને રૂઝમેરોને આતરે તથા કપીકર, કના- નેર મિતિઆદી તરફ અરક પુરે પાડવાનું ક ત્રાકટ મનકું હતું. ઈં સં ૧૭૯૦ ના યુગસાત બહુના "સગતાના" ના બપરકર દુશ્મની વખતે એવલે શેક તરવાનજી માણેકજી વાડીઆ તથા શેક દાદીબાઈ મોવરવાનજીની સાથે મી આતરે આવતા શેહકરો લાચાર જરથોરતીઓની રથ મહિના લગતુ પરવરશી કીરી હતી. ઈં સં ૧૭૯૮ માં એવલે હિંવારાની પાસેના "પારકી" નામના આમળા એક ધર્મશાના બધારી હતી, તથા ઈં સં ૧૭૯૦ માં ચોંપાલીના દોખમા ઉપર જવાના પ્રગરને રસ્તો ને ઘણો કીકર હતો તે ઉપર સીહીકીઆ બધારી હતી. ઈં સં ૧૮૧૦ માં બરથની પાસેના અક્ષરેસર માખમાં એક દોખમું બધારી તે તાં રક મી મારથને ધીને પકાલુ હતું. ઈં સં ૧૮૧૨ માં પોતાની મરહુમ બેરી શુનાબાઈના પુત્રને મોટું રૂ૨૦૦૦૦ ની કીમતનું એક ધર ધરમ આતે આપું હતું. એજ વર્ષમાં ઉપર તરફના દેશો બહુ પહેલા કુકાનનું જીવાણુ કાવા મોટું એક રૂ૩ ઉંચુ કાવામા એવલે શાં દેવીદાસ હરજવલુદાસ તથા નાં નાગરદાસ હીરજ મે. ધીની સાથે ઝાડી આગેવાની લીડી હતી, તથા તેમા પોતે રૂ૪૦૦૦ ની રકમ ભરી હતી. પથેવનો નામોચો લાનબામોને મોહમ એવલે ઈં સં ૧૭૯૨ માં બધાનો હતો. એવલુ તે વખતની યુબઈની પાર- સીની પચાતના એક આગેવાન અકાબર હતા.

૧ શેક પંચતનજીની તરફથી દિયાવરો આતે કોલુ કોલુ આકતીઆઓ વેગર આવતા હતા તેજના નામ એવલુના જુના દરતરો ને હાજમા શેક દાદાબાઈ પંચતનજી વાડીઆ પાસે જાણુદે તેમણી આ પ્રમાણે પલેલું. —
 ઈં સં ૧૭૮૦ માં વરાઈ આતે શેક દોરાબજી રૂ૨૫૦૦ પડેલ ઈં સં ૧૭૮૭ માં મધરાજ આતે શેક કાવલજી રૂ૨૫૦૦ પુરથીગરા ઈં સં ૧૭૯૮ માં કવજતા આતે શેક બેનજી બેનજી દોરકો ઈં સં ૧૮૦૦ માં જોવા આતે શેક નીખાલ લીખલ ઈં સં ૧૮૦૬ માં પુને શેક રસાબજી પાલજી(જલા પાલજી) ઈં સં ૧૮૧૧ માં મીન આતે શેક ખરથેલ રસાબજી વાડીઆ, ઈં સં ૧૮૦૪ માં એવલુ વરોડરાવાળા હીજગતીના તથા ઈં સં ૧૮૧૧ માં પુણવાળા મેરી પુરથેલ જમથેલના યુબઈ આતે આકતીઆ હતા એ હીરજાત મીં એમ રીક તથા મીં કેવીક રકોઈ ઈં જલાકમા એવલુના જાજ આકતીઆઓ હતા

તાં ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર.

મીં ને. એ. પોપ નામના આતરના એક જ- હીત આપારીએ "આદવીરાદ નામા" નો ઇંગ્રે- જમા તરજુમા કરી તે ઇજનાડ આતે હપાની મંગાવી દર નકે રૂ૮ ની કીમતે બહુર પાડેલો હતો. આ પુસ્તક યોગ જમથેલ, પેથનજી, રતનજી અને હીરમ- જજ બહમતજી વાડીઆને અર્પણ કીકર હતું.

તાં ૨ જી અગેષ્ટ.

ગાથા ૩ (થેં) ૧૮૧૫ મળજાવી.

મરણ—બહમતજી ચોરાબજી મેંનાઈ—ઉમર વર્ષ ૬૨) શેક ચોરાબજી માણેકજી મેંના બીજ લીકરા. એવલુ ઈં સં ૧૭૯૮ માં પોતાના આપના મરણુબાદ લાકબોની સાથે મી તેમની "આગળજી માણેકજી" ના નામથી આજતી પેકકીને વહીવટ આતવતા હતા. તે પછી ઈં સં ૧૮૦૭ થી કુશ પકી પોતાને હીસામે બગામ આતેને અકીક, રેસમ બીરેને આપાર કરતા હતા, તથા ઈં સં ૧૮૧૪ થી "હીરમજી અરથેલજી કંપની" ને નામે પોતાના કેટલાક કુટુંબીઓ સાથે લીમાનો ધધ કરતા હતા.

૨ મીં મે ફરીઅર, તાં ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૧૬ આ તરજુમા કરવામા મીં પોપને દરુર એવલુ દારા- બજી સળજી તથા શેક રતનજી બહમતજી વાડીઆએ ધવી ૧૬૬ કીમી હતી, કે ને માટે તે પોતાના લીઆ- વાની સેવર લખેલું કે—

"I cannot conclude without offering my best thanks to my esteemed friend Ruttonjee Bomanjee for his assistance, and to Edd Daroo, that learned and benevolent priest, by whose means I was enabled to make the translation."

૩ આ અર્પણ વજમા તે લખેલું કે:—

To
 Jamsjee Bomanjee
 Pestonjee Bomanjee
 Ruteanjee Bomanjee
 and
 Hormjee Bomanjee

GENTLEMEN,

The present Work, undertaken under your auspices, can no where be so properly dedicated as to the respectable family of Loujee. I beg, therefore, that you will accept of it, also, as a token of individual esteem.

I have the honour to be, Gentlemen,
 Your most obedient Servant,
 J A POPE

LONDON

૪ શેક હીરજાબજી તથા રસાબજી હીરમજી શેકના બપાવા

તા ૨૨ મી અક્ટોબર.

રોન ૧૮ માર્ચ ૨ (કો) ૧૧૯૬ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મરણ—દાદામાઈ લીમણ પોરે—ક્રમ ૧૧ ૩૫)
ચેડ લીમણ બીખાણ પોરેના વડા દીકરા. એવણુ ઈ
મ ૧૮૦૪ મા પોતાના માપના મરણ પછી તેમને નામે
ચાવતી પેઢીમા પોતાના બાઈઓ તથા કાકાઓ સાથે
“લીમણ બીખાણની કપળી” ને નામે કુલન ચલાવતા
હતા. તે પછી તા ૨૭ નવેમ્બર ૧૮૧૨ થી કાકાઓથી
છુટા પડી પોતાના બાઈઓ ચેડ કુલમણ તથા કુકુન-
ણની સાથે મળી “લીમણ બીખાણના ઊકરાઓની
કપળી” ને નામે રાજ્યવાર ચલાવ્યો હતો.

તા ૨૫ મી નવેમ્બર.

આજ દીને મુબઈના કૃષ્ણાક આપ્પરદાર દરૂરે
તથા મોરોદોએ ચેડ અરથેણ માણેકજી સરદારની મુબના
ઉપરથી એક બંદોબસ્ત ધડી કાઢ્યો હતો કે મુબઈ મળે
જવારની કેવે પારસીઓની મોજબજ મળે તેવારે મળે
દરૂર મોરોદોએ પોતાના વડાપોતાના મનાને ગળીને પાસે
કંપા મળે મિયુરુ. આ બંદોબસ્ત ઉપર નીચના દરૂરે
તથા મોરોદોએ નહીંઓ કીરી હતી.

આ ૦ મરોદો દરૂર જમીન હતી.

આ ૦ દારાજી રસતમલ સેનાજી ઘડી, સા ૦ મેલેય દારાજી.

આ ૦ દારાજી રસતમલ જમીન હતી, સા ૦ મેલેય દારાજી.

મે. મે. દારાજી જમીન તા. ૧૮૬૩, સા ૦ મે. મે. દારાજી.

૬૦ રસતમલ દરૂર મેલેય, ૬૦ મેલેય રસતમલ.

મે. મે. દારાજી રસતમલ દારાજી ચાવડા.

મે. મે. દારાજી માણેકજી મરથેર રસતમલ.

મે. મે. દારાજી રસતમલ.

આ ૦ દારાજી રસતમલ રસતમલ.

૧ ચેડ દારી લીમણ પોરે (ચેડોદાર) ના બાવા

૨ આ બંદોબસ્તના લખેલ ક્રમ—

“ હરેક વખતે મુબઈ મળે હરેક જગે દારાજી રસતમલની
મોજબજ સાથે તેવારે હમારા વડાવાનો મનાને રાખીને
સાથે મિયુરુ થઈ. અમર પાસે મિયુરુ ૧૬૫૦ તો હમારા
વડાવાને અદલ રાખીને મિયુરુ થઈ એ લખેલ પારસી
અરથેલ માણેકજી સરદારનામે માગી લીધાથી અને
અમારી રાજ રસતમલની લખી આપીડો તે હમારે સર-
વેને કમુર મળુર રાખુ થઈ.”

એની નકલ મુબઈના આજની પારસી પચાતના કારો-
વારની એક અદલ મે. પડી ને હાજવા ચેડ માણેકજી
અરથેલ સરાર પાસે મે. મળે તેના નોંધવાઈ એ
નોંધની હેડ પારસી ચેડ અરથેલ માણેકજી સરાર
પોતાને હાથે નીચે પ્રમાણે લખેલું છે

“ એ કામની નકલ ચલત ૧૮૭૮ ના નેચ પડીના
મળે ચેડ દારાજીના મરથેર નવરોજી ચેડવાળાએ
લખાવી લીધો ”

આ ૦ દારાજી રસતમલ.

આ ૦ દારાજી રસતમલ પચેડી.

આ ૦ દારાજી જમીન પચેડી.

આ ૦ માણેકજી નવરોજી પચેડી.

આ ૦ નવરોજી રસતમલ વાણ, મોરોજીના કુ. મરના ઘડી.

આ ૦ પેલેવલ નવરોજી વાણ પચેડી.

તા ૨૬ મી નવેમ્બર.

આજ દીને ચેડ અરથેણ માણેકજી સરારે ચેડવા-
લીની વાકીમાં પોતાના બાપે ઈ ૨૦ ૧૮૬૦ માં પરાગેનાં
આદર્શને કોટમહિલા પોતાના રેલવાના ઘરની પછાડે
લાવી તાજનશીન કીધા હતા.

તા ૨૭ મી નવેમ્બર.

મુરતની સદર અદાવતમાં કોઈ પારસી પોતાનાં
આવંદ ઉપર તેણે જીવની બાપડી જતાં બીજી બાપડી
કંપાથી પોતાના બાપડી પોપડી વગેરેના બંદોબસ્તની
તથા તેને ચિંટા કરાવતા મોટીની દુશ્મનાઈ માગી હતી, તે
ઉપરથી ભંડાના જગતોએ મળે તા ૬ કી જીવને દીને
મુરતની પારસીની અજીમના અધાવરે મોટી પુરથે-
લ જાણાબાઈ તથા દરૂર દારાજી રસતમલ વગેરેને
એક પત્ર લખી સમાન પૂછાયા હતા કે કોઈ પારસીથી
પોતાની જીવની જોરત જતાં બીજી જોરત થઈ શકે કે
નહિ? અમર થઈ શકે તો તે કઈ રીતે? પોતાની કોમનો
મરથેલો તોડી ને ધણી એ રીતે બીજી જોરત કરે તેને
શુ મળ કી જોઈએ? વગેરે, આના જવાબમાં મુરતના
અધાવરેએ આજ દીને લખી જાણાજી હેતુ કે અમારી
કોમના મરથેલ પ્રમાણે વગર થમને જીવની જોરત
ઉપર જોરત થઈ શકે નહિ. કદાચને કોમને ફરજ નહિ
થાય અને જરૂરીઆત પડે તો તે ઉપર પોતાની પોતાની
પરણેની જોરતને ગણ કરી બીજી બાપડી કરે. એ
ચિંતાથી બીજી કામમુર બીજી જોરત થઈ શકે નહિ,
અમર ને કોઈ એ ઉપર બીજી બાપડી કરે તો તેને
પચાતને મરથેલ મળ થી જોઈએ, અમર તેની પાસેથી
તેની મકરુર મુબઈના ૬૬ મે. જોઈએ. આ જવાબપર
નિમ્નના અજાવરેની મળીઓ હતી—

૩ આ દરેકદર દારાજી કમી તપી મારેલી નથી,
જન્મ તેને પરાગેનાં લીધે શરૂ કરે વાર ચેડ માણેકજી અર-
થેલ સરાર તથા એ દરેકદરના એક પ ધડી એ. મ. ચાવડા
અરથેલ કમારે મે. પ. આપોડો

૪ આ સવાલ તથા જવાબોની નકલ મુબઈની
આજની પારસી પચાતના કારોવારની એક અદલ મે. પડી
ને હાજવા ચેડ માણેકજી અરથેલ સરાર પાસે મે. મળે
તેના નોંધવાઈ

મોદી ખુરશિદજી ડાયાબાઈ, દરતૂર દાદાબાઈ રૂઝ-
તમજ, મેહવાનજી રૂઝતમજ વખાડીઆ, દીનશાહ
એલવજી ધનજી મેહવાના, મનચેરજી એલવજી ધનજી
મેહવાના, માણેજી મેહવાનજી વખાડીઆ, ખુરશિદજી
ખુરશિદજી, રૂઝતમજ માણેજીશાહ, પુણ્યાબાઈ રતનજી
પારખ, પેશતનજી રૂઝતમજી તમના, હકીમ કવચજી

રૂઝતમજી તમના, રૂઝતમજી નયુજી, તમચેરજી હીરજીબાઈ
પારખ, હુમજી માણેજી, શોરાખજી હુમજી પારખ,
મનચેરજી તવજી, નવરાજજી મેહરામજી, હોરમજી
બહમનશાહ ધનજીશાહ, મોદી ગોશાખજી લોહરામજી,
દાદાબાઈ પેશતનજી પારખ, દાદી રતનજી.

ઈં સં ૧૮૧૭.

તાં ૨૧ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૯ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૮૬ વળદળાડી

આજ દીને મરેલી ગામના શેઠ જમશેદજી નાના-
બાઈ ગજાધર પોતાના માતાજી બાઈ મોડીબાઈની નાખતે
એક દોખમ બધાની પરકાસુ હતું.

તાં ૨ જી જુન

રોજ ૧ માઈ ૯ (ચિં) ૧૧૮૬ વળદળાડી.

મરણ—નવાજબાઈ તે નચરવાનજી દાદાબાઈ
મોદીનાં લીધવા—કિમર વર્ષ (૨) એ બાઈ પોતાના ધર્મે
ઉપ ધણી ચુસત હતા. ઈં સં ૧૭૯૦ માં એવણે
પોતાના આવડેની તકએતે કલિઆણી મધે એક દોખમ
બધાસુ હતું. તે પછી ઈં સં ૧૮૧૦ માં પોતાના
એકજીગ દીકરા શેઠ દાદાબાઈ નચરવાનજી મોદીના
મળણી તેમની નાખતે સુરતમાં આતશચેહરામ પરકા-
વવાનો કસદ એવણે કર્યો હતો, અને તે મરેલી ગોશ-
ખમાં હતાં તેકામાં એવણુ મરણ નીજાજી હતું
જે નાજીની પાસેના નાગોર ગામની દરેકેહિર ખાતે કેહકે
કે એવણે બધાની આપી હતી.

તાં ૧૨ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૮ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૧૮૬ વળદળાડી

મરણ—રતનજી માણેજી બનાજી—કિમર વર્ષ
(૨૦) શેઠ માણેજી બનાજી લીમજીના ખીજ દીકરા.
એવણુ ઈં સં ૧૭૭૫ માં પોતાના આપના મરણ બાદ
તેમની “બનાજી લીમજી” ના નામથી માનવી પેહડીના
પોતાના બાઈતયા પિત્રાધિમાં સાથે બાગમાં હતા તે
પછી બાગમાંએમાં વધી પડવાને લીધે ઈં સં ૧૭૯૩
માં પેહડીનું કામ ઇવરાજીની અદાલતે અહવાપી એવણે
પોતાને હીસાને જુદો આપાર કરવા માગ્યો હતો. એ બ-
ધના એવણુની ઘણી માટી મીનકતો હતી

તાં ૭ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૩ (ચિં) ૧૧૮૭ વળદળાડી.

મરણ—નવરાજજી હુમજી વાડીઆ—કિમર
વર્ષ (૨૯) શેઠ હુમજી માણેજી વાડીઆના ખીજ દીકરા.
એવણુ ઈં સં ૧૮૦૫ થી અતરેની સરકારી ગોદામાં
શેઠ જમશેદજી બહમનજી વાડીઆના હાથ હેઠળ “આસી-
સકલ-ખીડ” તરીકે હતા. એવણુ સીતાર ઘણી સરજ
ચીતે વગાડી જાણતા હતા.

ઈં સં ૧૮૧૮.

તાં ૧ લી જાન્યુઆરી.

આજ દીને મોખે ફરડુનજી મરજબાજીએ પોતાના
કાપાખાતામાં જોરદેહ અવસતાની. જુજરાતી ભાષામાં
આખા આખા વાકયોના તરજુમો કે જે નવસારીવાલા

૧ એ દોખમ જાણ નીચે પ્રમાણે નજી મારેલી છે —
“ શ્રી રાધેર ફરજબદ રાજતી છે શં ૧૮૭૩ ના
“ વર્ષશાખ શં ૫ સોમ શ્રી દખજી સુપરજી દખજી મી
“ મજહેવીના મેકુરીન જમચેરજી નાનાબાઈ હોસમજી
“ મજહેર બધાવેજી છે પોતાની માએ જોતીબાઈને બાએ
“ ઇમજી છે એનો કારીગર અનરતસાજ નેચર સુરતનો
“ હતો એ દખમાની જમીન રેઝગ્રાજની વેચતી લીધી,
“ વીંવા ડાઝાશ વસા એની આડ લીમની લીગત
“ મોહલાઈએ જોતર દખજી મજ ૧૨૬૧ જુજા દખ
“ માની દખજી દયાએ જમીન મજ ૭૨૫ છે તેની

મહુમ દરતૂર હુમજી શોરાખજી મેહરજી રાજુનાએ
કીધો હતો, તેનું એક દરતૂર જાડી બાહેર પાડ્યું હતું
એ તરજુમો તેના દીબાચામાં જણાયા મુજબ મોખે
ફરડુનજીએ શેઠ જમશેદજી બહમનજી વાડીઆની બાહેર
“ હદની દયાએ પોતી છે માકે લખાઈએ એ સગડીની
“ લોગમન દયાની દેવાલની હદની આગમલ દયા
“ મજ ૧૮૧૩ છે ”

૨ મોરદેહ અવસતા બા માએની ઇયાને
નીઆએજ તથા ઇમચત માએની શાયે, તરજુમે મેકુરીની
દયાજીના દયાજી રજામજી વપદે દયાજી શોહોરાખજી મોશા-
લીવાલનો એ કીતાબ શ્રી મુખમધ મધે કમતરીન મોખે
રજેનજી મરજબાજીના કારનાનાના છપાઈ રોજ (૨૬)
માઈ (૩) ચરનો માઈ (૪) કદમી ધને (૧૯૮૭) ઇમ્બદ-
નસલી તારીખ (૧) મારે જાનેવારી ધને (૧૮૧૮) ઇયાની

ઉપરથી છાત્રી પરગટ કરીને હતો. શુભરાત્રી બાપામાં
આરદ્રેહ અપરાધના તરજુમાનુ આ પેકનવેહુ પુલક
કપાયું હતું.

તા ૩૦ મી જાન્યુઆરી.

રોજ ૨૯ માઈ ૪ (ચૈ) ૧૧૮૭ વલ્લભરાત્રી.

આજ દીને બાર્ડ મેહરબાર્ડ તે શેક હારમજી
બહમનજી વાડીઆના પેકલાં ધણિઆનીના ઉમણાની
મજલિસમા તેમના આપ દે ૩૦૦૦૦) ની ચરકારી લીજો-
રીની નોટ ૧) પારસીઓની પચાતના નામની કરી આપી
હતી, અને એવી તંદરેસતી ભણાવી હતી કે તેનું ને આજ
આવે તે પચાતના અકાળસે લઈ હરેક ધર્મના કામ ઉપર
બરબે, અને અચન રૂપીઆ લીજેરીમા અનામત ગણે. ૧

તા ૦ ૪ થી મારચ.

આજ દીને શમશત પારસીની અજુબન શેક
દાદીબાર્ડ નોચર્યાનજીના આદરાન મધે મચી હતી. જ્યા
એવું ડેડુ હતું ને આજ લાખી ખુલત યાર્ડ આપણી
કોમને લગતા બ દોખલો તથા ધેરમજી કજીયાઓના ચુકાદો
પચાતથી થતો આપોષે, તથા ધણા વર્ષ ઉપર આપણી
પચાતમાથી બાર જણાને ચુકી કાઢી, તેમને ચરકાર તર-
કથી પચાતના અધિકારીઓ તરફે ચુકર કરવામા આવ્યા
હતા. તેઓમાથી હરકાઈ બે જણા આપણી કોમને
લગતા ટકાઓ સંબંધી તેના નીચે કાવતા હતા. તેઓના
મરણ પછી તેઓના કુજ દો આમે કમાણે ચલાવતા
હતા. પણ તેઓમાનાની ધણાઓ મરણ પામવાથી તથા
આપણા મોકાની વસ્તી અતરે વધવાથી ધણાઓ પચા-
તના આગના બંદોબસ્તોથી ઉતરા આવેલે, તેટલા
મોટે આજ રાત્રે અતરે શમશત અજુબન મળી ડેડુ
છે કે બાર પેકલોને તથા ૭ મોષેકે મળી ૧૮ જણની
એક પચાત હવેથી આપણી કોમને લગતા ધેરમજી કજી-
યાઓ સંબંધવા તથા તેમના નીચે કાવવાને મોટે ચુક-
ર કરવી. તે મુજબ નીચલા ૧૮ ચરકારેને પચાતના
અધિકારીઓ તરફ નેમાણે.

બેહુદીને.

દાવર ફરામજી નાનાબાર્ડ,
વાડીઆ જમશેદજી બહમનજી,
વાડીઆ હારમજી બહમનજી,
શેક અરશેદજી અરદેસર દાદીશેક,

૧ આ ધર્મખાતાની નોધ મુબઈની આગની પારસી
પચાતના કારીબારની એક અચન ચોપડી ને હાલમા
ચો માલિકજી અરશેદજી ચરાપાચે રાજુલો તેમા કીધેવીછે

શેક ધનજીબાર્ડ શોરાબજી રૂડીમની.
શેક ફરામજી કાવજી બનાજી.
ગાદી શોગમજી વાજાગાંવી.
શેક બાબોજી શોરાબજી દાદીબાર્ડ.
શેક દાદીબાર્ડ કાવજી ચાહેર.
શેક અરશેદજી માલિકજી ચરાક.
શેક પેશતમેજી બીખાજી પાંડ.
શેક નવરોજી મેહરજી.

મોબેદો.

દરતર અરશેદજી જમશેદજી જમારપઆચારા.
દરતર મુશા શીરાજી કાલજી.
આ ૦ મેહર્યાનજી નવરોજી શેકા.
આ ૦ રસતમજી ચાપુરજી શેકા.
પચકી શોગમજી ફાંમજી.
આ ૦ હારમજી શોગમજી લશકરી.

એવો પચાતને લગત કાર્ડની કામકાજ હવે બે
ચાથે એકકા મળીને કરશે. પણ કાર્ડ નજી બાબદના
ટકાઓ હાથ તે ચુકવવાને દીન ન થાય મોટે જેમ આગલ
શેક જમશેદજી બહમનજી વાડીઆ, તથા શેક ફરામજી
નાનાબાર્ડ દાવર ચુકવતા હતા તેમ તેઓ ચુકવે. પણ
કયાદે જરૂર પડે ત્યારે પોતાની ચાથે બીજા બે ચાર
અધિકારીઓને શામિન કરે. બીજી એવું ડેડુ ને
આજથી કોઈ ધણીએ પોતાની જીવતી જોરત છતાં બીજી
જોરત કચી નહિ. અમર કાર્ડ કારણથી બીજી કરવાની
કુજ પડેતો તેણે પોતાને હેવાક પચાતપર લખી મોક-
લ્યા. તેઓ તે ઉપર વિચાર કરી તેમને ધણી લાગ્યે
તો પરવાનગી આપયે. પણ તેમ કપી આગમજ તે
પેકલી જોરતની બેરાકી પોશકી તથા તેરીના જોત
અચરો બંદોબસ્ત તે ધણી ખાસે પચાત કરાવી લેયે.
અગર કોઈ ધણી પચાતની રજા લીધા વીના બાપડી ઉપર
બાપડી કરયે તેને, તેમજ ને ધણી તેને પોતાની કોઈકી
આપયે તેને નેઆતખાહર ચિનવામા આવયે, અગર
ચુબઈની બાહર થાણા, કરજા, વીગેરે તરફ જઈ
કોઈ ધણી બીજી જોરત કરી આવશેતો તેને પણ નેઆત
બાહર ચિનવામા આવયે. બીજી ને ધણી પચાતની
રજાથી પોતાની જીવતી જોરત ઉપર જોરત કરે તે અગર
જો શેહતવાલી હોયતો તેના આશીરવાદ દરતર અરશેદજી
જમશેદજી જમારપઆચારા પોતે અથવા તેવણના તાબા
હેકના જોમોદો ચારે, અને અગર તે ધણી કદમી હોયતો
તેના આશીરવાદ દરતર મુશા શીરાજી કાલજી અથવા
તેમના તાબા હેકના જોમોદો ચારે. બીજા કોઈ અચ-
કાણ જોમોદો પાસે મજકુદ દરતરોની પરવાનગી વગર ને
કોઈ ઉપવા આશીરવાદ કરાવયે તે પચાત કજી નહિ

રાખ્યે, અને પેના મિત્રેને અગીઆરી આતંકવેદરામના
જોતો અરકાવવામા આવ્યે. ખીજું ને માણપો પોતાની
લોકરોને યાચરે નહિ જોકાયે, અથવા ને યાસુ ચરારો
પોતાની વહુને નહિ લેવાયે તેમની ફરીયાદ પ આતંક
ખાતે તેમને ઘટતા હોકમો કર્યે, અને ને કાઈ તેમના
હોકમો તોડ્યે તેમને સજા કરવામા આવ્યે.

આ અજીમનની મળનાં કામકાજની લગેવી
નોંધની રહેતી નીચના આદેશો ને આદેશો ધીનેની અજી-
મના હાલર હતા તેઓની વહીવટી.—

દરતૂર અરકાવેલ જમીનનું જમાવવામા આવના,
દરતૂર એવલન દારાબજ મંદલુ, મુશા શીરાજ ખીન
કાકિય, ફરામજ નાનાબાઈ દાવર, જમીનનું બકમનનું
વાડીઆ, ધનનુંબાઈ શિરાબજ રીડીમની, ફરામજ કાવ-
ચનું બનાનું, બરજોરનું દારાબજ દાવીરજોરના,
મોદી શિરાબજ વાજાચાવી, દાદાબાઈ કાવચનું ચાહેર,
ખરચેલ માણેકનું મરાઠ, નવરોજનું મેકરનું, પેશવ-
નું બીખાનું પાંડે, હોરમજનું દારાબજ લચકરી, ધન-
નુંબાઈ ખરચેલ મરાઠ, આદાબજ મેકરબજ ધીરાની,
પેશવનું કાવચનું નાજીચેગવાલા, પેટ નચરવાનનું
હોમજની ફરમાચી પેશવનું કાવચનું, હોરમજનું નાના-
બાઈ કેનાવાલા, પેશવનું બકમનનું પચાકીઆ,
ચતમજ જમીનનું ચીતમજ, દરતૂર દારાબજ જમીન-
નું જમાવવામા આવના, દરતૂર એવલન બકમનનું જમા-
વવામા આવના, આં એવલન કાવચનું નવર, ફરામજ
પેશવનું મામા (ફરામજ મામા), બગીચનું હોરમજનું
ચાકાબાઈ, ધનનુંબાઈ ચતમજ વાડીઆ, ફરડનનું
ચાપુરનું જોડે, માણેકનું કુવારનું કવચેકર, ચતમજ
ફરામજ હકીમજ, મેકરવાનનું એવલન કાકા, નચરવા-
નનું જમુજ, ડાસાબાઈ દાદાબાઈ શિરાવાલા, મેકરના જ-
મીનનું હીરાજ, જમીનનું બીખાનું ધીગજોગીના, મોજે
દારાબજ કાવચનું ખરજાની, માણેકનું મચોરનું મેકરના,
દરતૂર જમીનનું નચરવાનનું કુટાર, ચતમજ વાપુરનું
ચેકા, નચરજનું કાવચનું પેટ, નવરોજનું કાવચનું
નાજીચેગવાલા, આં ફરામજ કાવચનું પચકી, આં
ખરચેલ જમીનનું મોદી, આં જમલનું દારાબજ ન-
ચીમાન, આં દાદાબાઈ જમીનનું પચકી, આં દારાબજ
ખરચેલ રાનનું, નવરોજનું શિરાબજ જમીન, કુવા-
રનું કાવચનું નાજીચેગવાલા, કાવચનું દાદાબાઈ પુલેજ,
આં એવલન નવરોજનું પાવખીવાલા, નવરોજનું

૧ આ નોવ મુખર્જી આગળી પારસી પચાતના
કોરનારની એક અચળ આલેખી ને હાવવા શેક માણેક
ખરચેલ મરાઠ પાસે માણેક તેના લીધે ચકીઆ
ચાલે કીધીની.

શિરાબજ વર્ષ, એવલન જમલનું વાજા, હોરમજનું
બકમનનું પચકી, હોરમજનું કોરનાકીઆ, ધનનું-
બાઈ દાદાબાઈ દારાબજવાલા, દાદાબાઈ નચરવાનનું
જમુજ, કાવચનું મેકરમજ બનાનું, મેકરવાનનું
માણેકનું હીરાકીઆના (મેનાપેટ), નચરવાનનું ચ-
તમજ જમીનવાલા, શિરાબજ માણેકનું ચતમજમામા.
બકમનનું નચરવાનનું કાચીવાય, મેકરવાનનું પાકલુનું
જોષા, હીરાજ નવરોજનું લાહેર, પેશવનું રતનનું
પેટ, મેકરવાનનું નવરોજનું માણેકનું (જુને ફરામ-
જના), ચતમજ મેકરવાનનું મોજેદાર, મચોરનું ખ-
રચેલ ખચીનું મરાઠ.

તાં ૧૪ મી મારચ.

શન ૧૧ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૮૭ ૪૪૬૪૨૬.

મરણ—અજીમન કાકિયનું ૧—કિમર વર્ષ ૫૮)
મુરતવાલા શેક કાકિયનું મનજીરાના લોકા એવલ-
નું ચં ૧૦ ૧૦૮૧ મી મુરતમા ૧૧ ઘાના મરદારની નોકરીમા
રહી તેમના બાપારની દનાથી કરતા હતા. જરાકે ૧૧ ઘ
લોકાએ મુરતના બાપાર બંધ કરી લેવાયે તેઓના મુ-
દર “મને સનાચરી” માથે એવલનું ચં ૧૦ ૧૦૬૬
મા કેપ-આર-ચુક હોપ ખાતે ગયા હતા. ત્યાંથી પાછા
આવી મુરતમા વાઈન લીગેને બાપાર કરવા માડ્યો
હતો. એવલનું મુરતમા નાનપગની પારસી કોમના એક
આગેવાન અકાબર હતા.

તાં ૧૦ મી આગસ્ટ

આજ ધીને મુખર્જી ચતમજ પારસી અજીમન
મરદમ માણેકનું યોગી વાડીના આદેશા ઉપર મળી હતી
તે પોતાએ આં જમીનનું મેકરમજ લચકરી કે જેવજ
કાવચેથી એક માડી પૂજા કરાઈ અનર આગેવાન હતા,
તેણે પોતાની જીવની બાકી છતા ખીજી બાકી કરવાથી
પચાતે યોગક મહિનાની વાત ઉપર નેઆવવાહો મેલ્યા
હતા. તે પોતાએ તેણે પચાતના મોજે આં એવલન
જોગબજ મચાનીને ગાળો દેવાથી તથા તેની આથે ચારા-
માડી કરવાથી પચાતે તેમની ઉપર પેકસેચનની કોરના
ફરીયાદ માડી હતી જેથી ધનગર્ભ તેણે આજ ધીને
એની અજીમન પાસે માફ માગવાથી પચાતે તેમને પોતાને
હાથે પોતાના ચાક ઉપર પાચ આમડા મારવાની, અને
કોરના ૬૩ તથા પેકસેચનમા જવાનો ને ખચક થયો

૨ મુરતવાલા કાકર માણેકનું ખજાણના બાવા

હાય તે આપવાની શિક્ષા કરી પણ નેઆતમા લેવાને
 ૩૩૫૫ ૬૭ ૧

ମା ୧୭ ମି ଆପଣେ.

આજ દિને મુખર્ષિની સમયત આજીવન મરહુમ
માણેશ્વરી શેઠની વારીના યોદ્ધા ઉપર મળી હતી તે
વેળાએ મેરશતા મુજબનુ કૌટુંબ ધ્રમ કરી ગહવા પડી
એક અપરેશ શેઠ જમશેદજી નાનાભાઈજીવર તથા ખીલ
પારસીઓએ ધી રી હતી કે હમારા ગાહવા (અવશજી પે-
લના ગાહવા) માં પારસી દાદાભાઈ હોમજી પીયાવાલા

૧ આ નોંધ મુખ્યની આગલી પાસેથી આવતાના કારણે પાસેની એક અક્ષર ઘોળી જે હાલના શેઠ ભાલેકલ ખરશેદલ સરાર પાસે ગોળુદો તેના કીધીની તેના વચ્ચે કીધીના એવા સ્વપ્નાશ્વે પ્રજાપ્રાપ્તિ થકત આશિષે પ્રસાદની અનરે નોંધ લેવાનું કાણુ એકે આગલા વખતના પાસેની વચ્ચેતવાના એકી રીતે પોતાના મુકાદાએ ગરીબ તેમજ તવગર સામે આવેલાં પાસે રીત કરતા હતા તે દેખાડવા આ નોંધના નજીકના ગ્રંથેથી શેઠ ભરશેદલ વચ્ચેતવા નવા હરવા અધિકારીએ પાના એક સાથે પિત્રાઈ ભાઈનો સ્વપ્ન, તેમજ પોતાની પાસે એક ગોઠી દોલત બસવતા હતા, તે છતાં તેમના વચ્ચેતને ગ્રંથેથી લેવામાં આવ્યાથી જેમ એક ગરીબ પાસેની સ્થળ કરે તે પ્રમાણે તેમને કવીંના આપી હતી વળી એવીજ વચ્ચેતની આવપ્રખ્યાતગરીની એક બીજા એકી પણ વધારે નજીકના ગ્રંથેથી હાં સં ૧૮૨૪ માં બ-ચે હતા, કે જેની નોંધનો આપકો હાલના જહતા નથી, પણ તે આપકોમાંથી શેઠ ભાલેકલ ખરશેદલ સરારે તાં ૬ મી ફીજેખર ૧૮૪૪ ના "પિત્રે રાઈખર" માં Q in the corner ની શકીથી તે ગેાની વચ્ચેતની સામે કાંઈ લખાણ ચલાવ્યું હતું તેના એ દાખલો આપેલાં તે એક હાં સં ૧૮૨૪ માં વચ્ચેતે કે-લાક ખરણ તથા લગતપરના પેળ ખરણે કાઠી નાખીને મોકલ ખરણે કરવાના બંદોખરત કીધા હતા તે બંદોખરતે મધ્યા પછી સેક્ટર દીવસે વચ્ચેતના વડા અ-કાખર શેઠ હોરખજળ ખજનજળ વાડીયાના એક પેઠને પોતાને તીઆથી વાળનાં બાણા વેડવામાં હતા આ ખજર વચ્ચેતના એક અધિકારીને વડવાથી લેણે તે બાણા રસતામાંથી જતાજ અકાલ્યા અને ભાલેકલ શેઠની વાડીમાં ગોઠી દઈ ત્યાં આપકોના પાસેના ગરીબોનીએ પોતાની તેમને ખજરોમાં એ પછી તે વાતની ખજર શેઠ હોરખજળને વડવાથી લેણે પણ મેળા અધિકારીએ ગ્રંથે પગલું પકડે કીધું અને તેની વજતે રીતે શખસત અજીખત પોતાની ત્યાં પોતાનાજ કુટખખથી લે બંદો-ખરત તોડાયો તે માટે પોતાની દગગીરી નજીકથી, અને પેલી વાળની વતી તેમજ એક રીકરા (શેઠ અરદેસર શખ-ખત વાડીઆ કે જેણે પણ એક ગોઠા પાસેથી વ્યાપારી તથા વાલગુની હતા) એ વચ્ચેત પાસે ગાર ગોઠી તથા કાઠીના ૬૬ આપેલાં

નશાખાનાની કાઠડીમાં ઘરનું પીયુ મારણે તે કાઠી તપા-
વવું, કાચેને આપણા પારસી મોક્ષાના મોહલામાં પીયુ
જોઈએ નહિ. આ ઉપરથી મુર્ખ અવ્યુમને કૌચુ ને
એ ધણીએ આવાની દીનાલીથી એ જગો પરથી પીયુ
ખાલી કરી જવું.^૨

તાં ૨૦ મી મચ્છી.

અતરેના કદમી પથના દરતૂર મુઝાં શીશિજી
કાઢિયજી તથા તેમના આપ ધરિન આતે ધરિહાન ચેદરમાયી
“દયાતાર” ની એક પુરાતમ કેતાબ અતરે લાયા હતા.
તે કેતાબની મુબાઈના માજી ગવરનર મરહુમ જોનાંન
દેકને મુઝાં શીશિજી સાથે ઇંગ્રેજી બાષામા તરજુમે
કરવા માડયો હતો, પણ તે પુરે થાપ તેરધાવા તે (ગવર-
નર દેકને) અતરેજી મરહુ પામ્યો હતો. એ પછી થોડીક
મુતે સર જન ન માનકયે તે તરજુમો છાપાવના વિષે મુજા.
શીશિજીને સુચના કીધાથી તેણે મીઠ વીત્તમ અપરચ-
કીન પાસે તેને બાકી રહેવા ઇંગ્રેજી તરજુમો પુરે
કરાવી તે, તથા એ અચન દયાવીરની નકલ, અને તેના
હધડા ચમરોની પોતે બનાવેની ફરહંગ મળી બે પુસ્તકો
આજ દિને છાપાથી બાહરે પાડયાં હતા. એ પુસ્તક સર
જન ન માહકમનેજ અર્પણ કીધું હતું.^૭

૨ આ નેાર યુવકની આગળ પારશી પચાતના
કારોચારની ક્રિક અસલ યોગી ને હાલના થેઠ ખાસ-
કેસ ખરોદેલ સરાય પ.સે ત્રાસુદે તેના કીધેલીઠ, અને
તેવર વણુ આગળની ખાશકનું સર્વે અ લુખનના હાતર
રૂલા ધણીઓની શહીદીઠ

3 "The Desatir" or sacred writings of the ancient Persian prophets, in the original tongue, together with the ancient Persian version and commentary of the Fifth Sassan, carefully published by Mullis Firus Resa Kour, who has subjoined a copious Glossary of the obsolete and technical Persian Terms, to which is added an English Translation of the Desatir and Commentary in Two Volumes. Bombay printed at the Courier Press

એ તરજુએ બાહેર પડ્યા પછી તેના ઊપર ધણીક
 સુનોચ્છા થઈ હતી, અને મુંબઈ તેમજ કલકત્તાના ધણીક
 યુરોપીયન વિદ્વાનોએ એ પુસ્તકનાં અનુલપણા ઊપર પણ
 થક નજીવા બધા હતા. તે સ્વધર્મની મુદ્દા શીરોબ્ધએ
 આપાકુવ જવાબીયો ખાતરી કરી આપી હતી એ પછી
 એવળના એક વારસ દરતૂર કંડોબાદ્ધ ખનચેરેલ મુદ્દા
 શીરોબ્ધએ એ કૈતાબનો સુચરાતી આપાખાં તરજુએ
 કરે તે એમેદ ફરજનલ મરજમાનલ પાચે તપાસાવી
 છે. એ ૧૮૪૮ ખા દરતર આયકારા છપાખાખા
 છપાવી બાહેર પડ્યો હતો.

તાં ૧૧ મી જુન.

આજ દિને દસ્તર એલવજી ઘરાખજી સંભાળામે ખારદેહ અવસત.નો યુજરાતી ભાષામાં બેલેબોલ તરજુમા કરી "કુરીઅર" છાપાખાનામાં છપાવી બાહરે પાડયો હતો ? એ તરજુમાની કેવાય દસ્તરજીએ યેઠા જમચે-દજી બહમનજી, રતાનજી બહમનજી, અને હારમજી બહમનજી વાડીઆને અર્પણ કરીની હતી.

તાં ૨ જી જુલાઈ.

આજ દિને મુબઈની શમસત પાગરી અજુમલ એક દાદીબાઈ નોશરવાનજીના આદરાનમાં મળી હતી. તે વેળાએ આંબ જમચેદજી પેદરામજી લસકરીને પેકાર માની પાગર નેઆતમાં લીધા હતા, અને એવુ ડેડજી ને તેવજી પોતાની પેઠાની બાપડીના યુજરાતીને માટે રૂ૨૦૦૦) પચાતને આપવા, અને પોતે આગવ કરીવે જરજરી-પણ તથા કપડા લતા તેણીને આપી દેવાં તે માથે એ મજકુર આંબ જમચેદજી તથા તેવજીની નવી કીચેરી પાપડીને તાહન તાહસને દૂરમાજી હજી.

એજ દિનેની પચાતમાં આગવ ડેડેવના ૧૮ અ-ધિકારીઓમાંથી આંબ હારમજી ઘરાખજી લસકરી પોતાના વ્યાપારના કામચુસર સીન ગયા હતા તેમની જગ્યાપર દસ્તર એલવજી ઘરાખજી સંભાળાને નેમ્યા હતાં. ?

તાં ૧૭ મી આગસ્ટ.

આજ દિને મુબઈની પાગરી પચાતના અકાખરે એક દાદીબાઈ નોશરવાનજીના આતશનેહરામમાં મનયા હતા, તે વેળાએ એક પારસીએ પોતાની રાકને પેટની ઓકડી ને તે બાણેથી લાચ્યો હતો તેને મદદે પેઠાલવાની ગળ માગી હતી, કે નેકેટનીક તકરાશે કીયા પછી આપ્યામાં આવી હતી, અને એવુ ડેડજી હજી કે હવેથી એવા ઓક-રાઓને પચાતની ગળ વગર કોઈએ સદેડે પેઠેડાવેના નહિ. આ ડેડાવની હેલ ત્યાં હાજર રહેલા નીચના અકાખરેની મહીએ હતી. — ૩

૧ "આરદેહ અવસતાનો વાજુએ, યુજરાતી ભાષામાં કીયોઈ એરવદ એદવ બેન ઘરાન બેન રશ-તમ લકમ શનખલાએ થી મુનઈ મધે છાપીઈ કારી-અર કારીશ મધે, જોનદ લલખાઈ બેન બેરિજાજી છાપ-ઝરના કારખાનામાં, શને ઈઅલદનરદી, ૧૯૮૭"

૨ આ ને.ધ મુબઈની આગવી પારસી પચાતના કારોબારની એક અચલ આપડી ને હાલમાં એક માલેકજી ખરચેદજી સરાફ પાસે ચાલુદેઈ તેમાં કીધેલીઈ

૩ આ ડેડાવની ને.ધ મુબઈની આગવી પારસી પચાતના કારોબારની એક અચલ આપડી ને હાલમાં એક માલેકજી ખરચેદજી સરાફ પાસે ચાલુદેઈ તેમાં કીધેલીઈ

જમચેદજી બહમનજી વાડીઆ, દૂરામજી નાનાબાઈ ઘવર, મુશ શીરાજ ખીન કાલેશ, આંબ ઘરાખજી દૂરા-મજી પયકી, દસ્તર ખરચેદજી જમચેદજી જમચેદજી આશાના, અગ્ગેરજી ઘરાખજી દાદીખરગેરના, દસ્તર એલવજી ઘરાખજી મંભાણા, ફોમેજી કાવવજી બનાજી, ખરચેદજી માલેકજી સરાફ, શીરાખજી વાજગાંડી, તવરે-વજી મેહરજી, દાદાબાઈ કાવવજી શહેર, રમતમજી શા-પુરજી મેહરા.

તાં ૨૯ મી આગસ્ટ.

આમે માસમાં મુબઈ મધે કલિરાનો શાગ લણે ફેલાયો હતો, તે દૂર કરવાને અતરેના સરકારી "મેડીકલ" ખાતાએ ઘણી બાંહેરીથી મેહનત લીધી, તેના બદલામાં અતરેના ભણેશા હિંદુ તથા પારસી આગેવાન યેરીયા-આએ આજ દિને અતરેની "મેડીકલ બોરડ" ન. શેફે-ટરી મીંબ જી યોગીની ઉપર એક ઉપકારનો પત્ર લખી તે "બોરડ" મા રજુ કરવાની અરજ કીડી હતી આ પત્ર ઉપર તલુ હિંદુ તથા નીચના છ પારસીઓની મહીએ હતી — ૫

એક જમચેદજી બહમનજી વાડીઆ.
એક હારમજી બહમનજી વાડીઆ.
એક દૂરામજી કાવવજી બનાજી.
એક દૂરામજી નાનાબાઈ ઘવર.
એક ખરચેદજી માલેકજી સરાફ
એક ખરચેદજી અરચેદજી દાદી.

તાં ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર.

શાં ૧૮ માઈ ૧૨ (ચેં) ૧૧૮૦ યમલનરદી

મરણ—ફોમેજી નશરવાનજી ખાડલીવાલા—ઉમર વર્ષ ૪૮) મરહુમ મર જમચેદજી જીજીબાઈ પેઠવા બારે-મેટના માસા તથા સંચરા એસેલેઈ ઈં મું ૧૭૬૦ ને આસરે નસાકીથી અતરે આવી ખાની બાડલીએ વેચવાની એક દુકાન કાઢી હતી. તે પછી મરહુમ મર જમચેદજી માથે ઈં મું ૧૮૦૧ થી ચીનતા બાપાર કપવા માડયો હતો. નસાકીયા જરજેસ્તીઓપર ગાયકવાડી સરકારની તરફથી દર વર્ષે નખ્યોતે વેરે ગરીબોથી નહિ ભગવાને લીવે તેઓની તરફથી તે સરકારમાં બરતાને એવણે રૂ૨૦૦૦૦) ની એક રકમ એનાલેદી કાઢી હતી.

૪ દેવીદાસ હરલખજીદાસ, નાગરદાસ હીરજી ભોતી, નવચંદ આતાપાશ

૫ આમે કુરીઅર, તાં ૧૨ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૧૮

તા ૫ મી નવમ્બર.

શન ૨ માં ૨ (ચો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—ધનજીભાઈ શોરાવજી રીડીમની—ઉમર વર્ષ ૩૨) શેઠ શોરાવજી મનચેરજી રીડીમનીના વડા દીકરા. એવણે ઈ સં ૧૮૦૫ માં પોતાના આપના મરણ પાદ યોગ્ય રીતે તેમનો આપાર ચલાવ્યો હતો, તથા તે માટે “અસિલ્લ નડર” નામનું એક વાહણુ પણ લીધું હતું. પદ્ધતિથી આપારના ચોટ્ટુ નુકસાન જવાથી મધ્યે વહીવટ બંધ કર્યો પડ્યો હતો. એવણે પોતાના આપની જગ્યાએ મુબઈની પારસી પચાતના એક અગ્રણી ઈસા હતા.

તા ૧૦ મી નવમ્બર.

શન ૧૪ માં ૨ (ચો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—ધનજીભાઈ રતનજી એડી—ઉમર વર્ષ ૫૨) મુરતવાલા શેઠ રતનજી માણેજી એડીના પાત્રના દીકરા. એવણે પ્રથમમાં પોતાના આપના બાહરા આપાર વળગના કામોમાં પડ્યા હતા. તે પછી ઈ સં ૧૮૦૪ માં આપના મરણ પાદ બે ત્રણ વર્ષ બાઈ બાઈઓના તેમના ફકાને માટે એટલા કષ્ટોએ ઉપજ્યા, અને તે માટે આગળી રીતે તેમજ સરકારમાં લડવાથી સ્વજનોએ માટી નુકસાનમાં આવી પડ્યા હતા.

તા ૬ મી ડીસેમ્બર.

શન ૬ માં ૪ (કો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—નશરવાનજી કાવરજી બનાજી—ઉમર વર્ષ ૪૨) શેઠ કાવરજી મિહરામજી બનાજીના બીજા દીકરા. એવણે પોતાના વડા બાઈ શેઠ હરામજી કાવરજી બનાજી સાથે પ્રથમથીજ આપાર વળગના સામેલ હતા, અને તેનાઓની તરફથી એકવાર સ્થિત પણ નહિ આવ્યા હતા. એ પછી ઈ સં ૧૮૧૧ થી પોતાનો એલાહેદા આપાર કરવા માડ્યો હતો.

તા ૧૦ મી ડીસેમ્બર.

શન ૭ માં ૩ (ચો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—મેહરવાનજી નવરોજી શેઠા—ઉમર વર્ષ ૪૩) શેઠ નવરોજી શોરાવજી શેઠા વડા દીકરા. એવણે ઈ સં ૧૮૧૩ માં આપના મરણ પાદ મરહુમ માણેજી શેઠા ધર્મ આતાના મુતવલીપણુનો વહીવટ મળ્યો હતો. ઈ સં ૧૮૧૪ માં એવણે પોતાના કેટલાક કુટુંબિયોની સાથે મળી “હોરમજી પુરચેદજીની કપની” ને નામ એક લીમીટી કંપની ઉઘાડી હતી.

૧ એવણના એક દીકરા શેઠ ધનજીભાઈ નશરવાનજી બનાજીના મરણ પછી એમની નર એવાર ખતમ થઈ હતી

એવણને પોતાના બાઈઓ સાથે મળકર મુતવલીપણુ સંબંધી કેન્સીક વાંચે ઉઠ્યો હતો, પણ તે ચંપાધાન યામ તેલવામાં એવણનું મરણ નીપજ્યુ હતું.

ગયા માર્ચ માસમાં મુબઈમાં નવી પારસીની પચાત સ્થાપના પહે તેના અગ્રણીએ બાહરાબાહરી ઇગલાડ “કોટ-ઓફ-ડામ્પરેક્ટરસ” પર એક અમલો મોકલી હતી કે તેઓને પોતાના રોજાને લગતા બંદોબસ્તો વગેરે કરવાને સંતા આપવી. આના જવાબમાં આ વર્ષના ડીસેમ્બર માસમાં ઇગલાડથી “કોટ-ઓફ-ડામ્પરેક્ટરસ” એ મુબઈમાં ગવર્નર સર ઇલીન નેડીઅનની સરકાર જોગના પોતાના એક “ડીસપાય” માં લખ્યુ હતું કે “પારસીની પચાત મરે જે કોઈ માટે આબરવાસિલે તેહાને અધવના મુજબ હકુમત અથવા સંતા આપવી છુતાયમકે, કે એ લોકો પોતાના ગરીબ રોજાનું જે કાર કરે તેને જાણ અલે.”

૨ આ “ડીસપાય” અનરે આપ્યા પછી સર ઇલીન નેડીઅનજી ધોડીક મુદતમાં ઇગલાડ જરૂર કર્યુ, અને તે પાદ ગવર્નર બાજીનર સુપરર એક્સીનસરનને અમલ થયો ત્યારે તેની ફોનસીલે ઈ સં ૧૮૨૨ ના રૂએ આસમાં એ “ડીસપાય” તા જવાબમાં એવી સંતા પચાતને નહિ અપવાને પોતાનો વિચાર લખ્યો, અને તેના કારણમાં જણાયું કે “આગલા સહસ્રાબ વચ્ચે વાધના જે પારસીઓ હતા તે પોતાના વડા પુત્રોરોજો કે જેઓ પચાતના મોટા શાહુમે હતા તેવેને પણ જાન આપતા ને હાલના જે પારસીઓ તેહાની પાઠી ધોડીએક કુલ થઈ તેથી તેઓ શરવે આપઅખનીઆરીથી જેમ કાઈ તેવાના ખનજો આવેથ તેમ આલેથ અને પચાતને આગળા હાલમાં પહે જાન આપતા નથી ને વધી હવડા મુબઈમાં થપરીન કોટ આવેલીછ તેથી ગવર્નરને પચાતવાળાને કશો અખતેઆર આપવાને ધારો બાધી આપવાને અડચન જેહુ નજર આવેછે.” આના જવાબમાં ઇગલાડથી જવાબ આપ્યું કે “તમોએ જે કાઈ કરાવેછો તે કરાવો” એ રીતે પચાતને સંતા નહિ મળવાના કારણમાં અતરેની ફોનસીલના એક નેમખર ખીં કરાવસીસ વારકને એક પતર જવારે તે ઇગલાડ હતા તેવારે કોટ-ઓફ-ડામ્પરેક્ટરના એક અધિકારી ખીં ડી એચ. વીલસર જીવર તા ૩૦ ખી આપરેસ ૧૮૨૨ ને રીને લખ્યો હતા તેમાં જણાયું હતું કે “એ રોજો થયો વધી પડ્યો તથા થયોએ પદ્ધતિવાલા અને અપઅખતેઆર વીચારના યાચિયા, તથા તેવાના મોટા વાધના કુટુંબોમાં સંપ નથી તેથી એ અડચણ ઊભી થઈ તેવાની પચાતને વીરો વાધો નહી લેવાએ હતા કાચિલા બનાવવાજી કામ થલુ સુકડેછે”

જેવારે તેઓ ગરીબ હતા અને પોતાના જીવનને માટે મેહનત કરતા હતા તેવારે તેઓ પારકાના કરતા પોતાની ગનેઆતમાં અગ્રણીને તાએને રેહતા હતા તે વખત હવે બંદો રહેઓ અને તેની આંખોએ હવે પાછી ઊંપ ન થઈ શકતી નથી”

[જ.સ.સં ૧૮૫૦ સં ૨૪૦-૨૪૩]

ઈં સં ૧૮૧૯.

તાં ૪ થી બનેવારી

રોજ ૨ માહ ૪ (ચિં) ૧૧૮૮ વર્ષદળરદી.

મરણ—આં ઉકાળ રસતમણ જ્ઞાન—કમર
વર્ષ ૭૩) બરિયવાલા આં રસતમણ બેદગમણ જ્ઞાન-
જના પીઝ દીકરા, તથા મુબાવાલા મુબા કાલિય રસતમ
જ્ઞાનજના બાઈ એવણુ બરિય મધિ મેનિકી કમતા હતા,
અને મેહનવાલી પથમાળ રહયા હતા. બરિય તથા
મુબામિ આં પાલુ એવેઆના વારસો મેહનવાલી એવે-
કાદ પ્રમાણેજ માણેકે.

તાં ૧૫ મી બનેવારી.

રોજ ૧૩ માહ ૪ (ચિં) ૧૧૮૮ વર્ષદળરદી.

મરણ—દત્તર બરિયરેક બરિયેકા દાગળ પાલ-
લુના—કમર વર્ષ ૮૭) સુરતવાલા દત્તર બરિયેકા બરિ-
યેરેક દાગળ પાલલુના દીકરા. એવણુ ઈં સં ૧૮૦૨
મા પોતાના આપનાં મરણુ પાદ સુરત આં રસતમપરના
દત્તરને આધેધ મનાવતા હતા.

તાં ૨૭ મી બનેવારી

રોજ ૨૫ માહ ૪ (ચિં) ૧૧૮૮ વર્ષદળરદી.

મરણ—હકીમ કાવચણ રસતમણ તમના—કમર
વર્ષ ૫૮) એવણુ સુરતના બાલુના હકીમ હતા, તથા નવાબ,
ખખસી, અને મોઢા છત્રેજ આમતદારેમા ચોરે વગ
ધરાવતા હતા. ત્યાના શી ગી સોદાગરેની કોઠી માંધે
એવે કાપડ, લીંગેરેના આપાર તથા પીજ આડાં મના-
વતા હતા. એવણુ મરીયાની દવાદાર મકત કરી તેઓ
પામથી કરસી મીલની તહેમા રાખતાતા નહિ, ને ઉપરથી
એમને તહેમનાની અડધી લોક એળખતા હતા. સુર-
તના પારસેઓમા એવણુ એક આંગેવાળ અગ્રખર હતા.
એવણુની નહએતે એવણુના બાલુજ શેઠ પાલલુજ કાવચ-
ણ અમુકરે સુરત મધિ નાહતપરતમા એક મોટી ધર્મચાલા
ખપારી તે તાં ૨૬ મી જુનાઈ ૧૮૧૬ ને દિને એવ-
ણુની ઇમતેને ઘણે ઓઢી મુકી હતી

તાં ૪ થી ફેબ્રવારી.

રોજ ૩ માહ ૫ (ચિં) ૧૧૮૮ વર્ષદળરદી.

મરણ—બરિયરેક દોરાળજ ઘણેબરિયરેક—
કમર વર્ષ ૮૦) શેઠ દોરાળજ કાવચણ ઘણેબરિયરેકના

૧ એવણુના આપના બપાવા શેઠ દાદાબાઈ બરિ-
યેરેક કે નેવણુ સાધારણ રીતે “ઘણી બરિયરે” ના
નામથી એળખાતા હતા, તેવણુ ઈં સં ૧૭૦૦ ને

વગ દીકરા. એવણુ પોતાના વખતમા એક મોઢા વ્યાપારી,
વાહણુવતી, તથા બગીચદાર હતા. “લીકરમ” અને
“બોરિઆર” નામના બે મદરી વાહણે એવણુ પાસે
હતા. કોરિકાટ હાલ જ્યા મહુમ મર જમચેકા છુટ-
બાઈ બારોનેટની મોટી હોપરિકે તે જ્યા પ્રથમમા એના-
વોન્કી હતી, અને તેજ મરમા એવણુજ રેહ્યાણુ પાલુ
હતે. એવણુ તે વખતની સુબધની પારસી પમાવના
એક અગ્રખર હતા.

તાં ૭ મી ફેબ્રવારી.

રોજ ૧ માહ ૬ (કો) ૧૧૮૮ વર્ષદળરદી.

મરણ—નવરોજજ કાવચણ બનાલના—કમર
વર્ષ ૪૧) શેઠ કાવચણ મેકરામણ બનાલના ત્રિત
દીકરા. એવણુ પોતાના વગ બાઈ શેઠ કુરામણની સાથે
પ્રથમથીજ વ્યાપાર વતજમા શામેન થયા હતા, અને
તેનાએની તરફથી ઈં સં ૧૮૦૮) મા સીત ખાતે
ગયા હતા. ત્યાં મારેક વર્ષેગી આપ્યા પછી વળી ઈં
સં ૧૮૧૨) મા કપકતે ગયા હતા, અને ત્યાં પોતાના
મરણુ બગણુ ગી એનહિરે વ્યાપાર મનાવશે હતા.
એવણુ કલજામાળ મરણુ પામ્યા હતા.

તાં ૧૬ મી માર્ચ.

સુબધિ મરીયાના બાલુકેને કેળવણી આપના
માટે હુબી ચપ્પી મકમીઝ ની વાર્ષિક મુલા આજ દીને
અનરેના કોલના સેઠ ધામચના દેવના મપી હતી, તે
વેળાએ ને લીકર વચાશે તેમા એક કેકણે જણાણુ
હતુ કે રેશીએને કેળવણી માગ પાસપર આપવાને આએ
ખાતાનો ઉપોચ વધારવાને કમીટીની કેમેચોમા “દમા-
તીર” કેતાખના કાવેત બનાવનાર મુક્રા શીરેજજએ
ઘણી મદદ તથા મેહનત કરી હતી

આસરે સુરતથી અતરે આપ્યા હતા, માટે ખાડેર ને ખા-
તેના વ્યાપાર મનાવતા હતા. કેકણે કે તેવણુ ઘણે
બરિયરે મરણુ પામ્યા હતા તેવણુ એકજમુરા દીકરા
શેઠ કાવચણ દાદાબાઈ પોતાના આપની સાથે તમા તેમના
મરણુ પછી તેજ વ્યાપાર કરતા હતા તેમનાથી એકજ
દીકરા શેઠ દોરાળજ કાવચણ દારીબરેરે પોતાના આપના
વહીવટમાળ પડેલા હતા

૨ શેઠ મેદાનજ નવરોજજ બનાલના બાવા

૩ “Society for educating the poor of Bombay”

૪ “... That the Committee were endeavouring
to extend the benefits and influence of the institution
in improving the education of the natives, in which
they had derived much assistance from the ready co-
operation of Mulla Feroze, the learned editor of the
Dhastur”

[Bombay Gazette, 24th March 1819]

તા ૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨ માઈ ૨ (ચો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજરદી.

મશણ—ધનજીભાઈ રોરામજી રૂઝીમની—ઉમર વર્ષ ૩૨) શેઠ રોરામજી મનરેજી રૂઝીમનીના વડા દીકરા. એવણે ઈ ૨૦ ૧૮૦૫ માં પોતાના આપના મળુ સાદ યોગેડેર તેમના આપાર ચનાઓ હતા, તથા તે માટે “અલિકમ નડર” નામનું એક વાહણ પણ લીધું હતું. પછવાડેથી આપારના માઉડે નુકસાન જવાથી મુખેના વહીવટ બંધ કરવા પડ્યા હતા. એવણે પોતાના આપની જગ્યાએ સુબંધની પારસી પચાતના એક અકા- નર ડેલા હતા.

તા ૧૭ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૪ માઈ ૨ (ચો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજરદી.

મશણ—ધનજીભાઈ રતનજી એ ડી—ઉમર વર્ષ ૫૨) મુરતવાલા શેઠ રતનજી માણેકજી એ ડીના પાચમા દીકરા. એવણે પ્રથમમાં પોતાના આપના જાહલા આપાર વનજના કામોમા પડ્યા હતા. તે પછી ઈ ૨૦ ૧૮૦૮ મા આપના મરણુ બાદ બે ત્રણ વર્ષે ભાઈ ભાઈઓમા તેમના હકોને માટે મોટા કલ્લે ઉવળ્યો, અને તે માટે પ્ચાનગી રીતે તેમજ સરકારમા લગાવી સંધ્યાઓ મોટી નુકસાનીમા આવી પડ્યા હતા.

તા ૬ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૪ (કો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજરદી.

મશણ—નરવાનજી કાવચજી બનાજી—ઉમર વર્ષ ૪૨) શેઠ કાવચજી બેહરામજી બનાજીના બીજા દીકરા. એવણે પોતાના વડા ભાઈ શેઠ કુરામજી કાવચજી બના- જીની સાથે પ્રથમથીજ આપાર વનજમા સામેલ હતા, અને તેનાંચીની તરફથી એકવાર ચીન પાસુ જઈ આવ્યા હતા. એ પછી ઈ ૨૦ ૧૮૧૧ થી પોતાને એલાહેરા વ્યાપાર કરવા માંડ્યો હતા.

તા ૧૦ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૭ માઈ ૩ (ચો) ૧૧૮૮ યજ્ઞજરદી.

મશણ—મેહરવાનજી નરરામજી શેઠના—ઉમર વર્ષ ૪૩) શેઠ નરરામજી રોરામજી શેઠના વડા દીકરા. એવણે ઈ ૨૦ ૧૮૧૩ માં આપનાં મરણુ બાદ મહત્તમ માણેકજી શેઠના ધર્મ પ્ચાતાના સુતવંશીપણી વહીવટ મળ્યો હતો. ઈ ૨૦ ૧૮૧૪ મા એવણે પોતાના કે- વાક કુટુંબીઓની સાથે મવી “હૈરામજી પુરચેજીની કપની” ને નામે એક લીમાની કપની ઉઘાડી હતી.

૧ એવણના એકજ દીકરા શેઠ ધનજીભાઈ નર- વાનજ બનાજીના મરણુ પછી એમની નર ચીલાદ મતમ ઘડ હતી

એવણને પોતાના ભાઈઓ સાથે મળકર સુતવંશીપણા સર્જની કેટલેક વાગે ઉઠ્યો હતો, પણ તે સમાધાન માપ તેજામા એવણનું મરણુ બીજવણ હતું.

અથા મારત્ય માસમા સુબંધમા નવી પારસીની પચાત સ્થાપવા પહે તેના અધાવરોએ બાહેરોબાહરથી ઇમલાડ “કોરટ-ઓફ-ડાયરેક્ટરસ” પર એક અરજી ચોકવી હતી કે તેઓને પોતાના ટોળાને લગતા બંદોબસ્તો વગેરે કરવાને સત્તા આપવી. આના જવાબમા આ વર્ષના ડીસેમ્બર મોસમા ઇંગ્લાડથી “કોરટ-ઓફ-ડાયરેક- ટરસ” એ સુબંધના ગવરનર સર ઇડીન નેરીમ્બની સર- કાર જોગના પોતાના એક “ડીપચાચ” મા લખ્યું હતું કે “પારસીની પંચાત મને ને કોઈ મોટા આપરવાલે તેહવાને અશ્વનાના સુબંધ હકુમત અથવા સત્તા આપવી મુનાયેમકે, કે એ સોફા પોતાના ગરીબ ટોળાનું ને કામ કરે તેહને યોજ મહે.”

૨ આ “ડીપચાચ” અનરે આવ્યા પછી સર ઇડીન નેરીમ્બનજી યોડીક મુદતમા ઇંગ્લાડ જવું કહ્યું, અને તે બાદ ગવરનર માજીનર રૂઝવર ઝેલરીનસજીને અમલ ધરો ત્યારે તેની ફોનસીલે ઇ ૨૦ ૧૮૨૧ ના ચેએ માસમા એ “ડીપચાચ” ના જવાબમા એવી સત્તા પચા- તને નહિ આપવાને પોતાના વિચાર લખ્યો, અને તેના કારણમા જણ્યું કે “આગમા ઘણા ઊંચ વચે વાંધા ને પારસીઓ હતા તે પોતાના વડા પુત્રોરોગી કે જેવે પચાતના યોડા શાહેમા હતા તેવેને ધણ માન આપતા ને ડાલના જે પારસીઓ તેહનાની યોડે યોડીએક પુલ યછે તેથી તેને શરે આપવખતીઆરીધો જેમ કાઈ તેઓના મનશે આવેચ તેમ કાલેચ અને પચાતને આગળા દાહડાની પદે માન આપતા નથી ને વળી હવેશ સુબંધના સુપરીમ કોરટ આવેલીએ તેથી ગવરમેનરને પચાતવાલાને કચો અખતેઆર આપવાને ધારો વાધી આપવાને અચ્ચન જેટું નજર આવેછે” આના જવા- બમા ઇંગ્લાડથી લખાઈ આવ્યું કે “તજોએ ને કાઈ હાવેલીએ તે દરથાત” એ રીતે પચાતને સત્તા નહિ બલવાના કારણમા અનરેની ફોનસીલતા એક ચેમખર ની ૦ ફરાનસીસ વારડને એક પતર જવારે તે ઇમલાડ હતા ત્યારે કોરટ-ઓફ-ડાયરેક્ટરસના એક અધિકારી ની ૦ ડી એચ વીલરજી કોરટ ની ૦ ૩૦ મી આપરેલ ૧૮૨૨ ને દીને લખ્યો-હતા તેમા જણ્યું હતું કે “એ ડોડો ઘણો વધી પડ્યો તથા ઘણાએ પડશાવાલા અને આપખખતેઆર વીચારના કાએઆ, તથા તેઓના મોટે વાંધાના કુદખેતીમા સ પ નથી તેથી એ અચ્ચલ ડોની થાઈ તેઓની પચાતએક વીશે વાંધા નહી લેવાએ હેવા કાએઆ મનાવવાનું કામ ધણ મુશકેલ છે જેવારે તેવો ગરીબ હતા અને પોતાના સુતરાનને માટે મેહનત કરતા હતા તેવારે તેવો પારકાના કરતા પોતાની ગનેઆતના અકામરોને તાએને રેડતા હતા. તે વખત હવે બતા રહેચો અને તેવી કાએઆ હવે પાછી ઊતવ ન થઈ શકતી નથી” [ખિલાસે પચાત સરે ૧૪૦-૧૪૩]

તા ૦ ૨૪ મી માર્ચ.

મુલાં શીરોળ ખીન કાઢશે ગમે વર્ષ બાહર પાડવા
 “દયાલી” ના તરજુમાની કેતાબના ઘીનાચાખા તેવણે
 એકેકેકાણે એવુ જણાવ્યું હતું કે “તેવણના બાપ ધર્મ-
 નથી આપે કેતાબ લાવ્યા હતા, અને દુનિયામાં તે એકજ
 નકલ બની રહેતી જાણવામાં આવી હતી. આની સામે
 આજના “ગોમે ગેઝેટ” માં “જાણુનાવ” ની શીલો” એક
 ચરખા પણ છપાવ્યું હતું. જેમાં તે લખેલું કે—“યુ બર્ધના
 માણુ ચવરનર જોનાકન દકનના વખતમાં મુલાં શીરો-
 લાજના પોતાના હાથમાં દયાલીની ત્રણ નકલો જોવામાં
 આવતી હતી, જે તેવણ પારિધીએ મી ૦ દકન ખાસે લઈ
 જતા હતા, અને તે નામદાર પોતાની ફોગમને વખતે
 તે નકલો એકેકેકે ચરખાવતો હતો. આમથી એક
 નકલ (મુલાં શીરોળના બાપ) ધર્મનથી લાવ્યા હતા,
 ખીજી તેવણે (મુલાં શીરોળ) યુ બર્ધના પેઢાની લીધી હતી,
 અને ત્રીજી મી ૦ દકન કેપ્ટન મેનની હતી. આ નકલ
 વિશે એમ વાતચિત્ કે આચરે (૦) વર્ષની વાત ઉપર એક
 હિદુશ્યાની મચોલ લીલીથી મુગત આવી હોતો તે પોતાની
 સાથે પેઢક થઈ “દયાલી” ની નકલ આપરે લાવ્યો
 હતો, તે તેણે દેસતીના હકમા મુગતના એક કાગેન પારસી
 છપણુ પદમજ દસ્તુરને બેઠા આપી હતી, તેણે તે કેતા-
 બને કીમતી જાણી પોતાના દેસત આચનાગેને તેની નકલ
 કરવા લીધી હતી. છપણુના મરણ પાદ તેમની લીધવા
 તે અસન નકલ બરચ પોતાને મમવાર લઈ ગઈ હતી,
 જ્યાં તે પેઢાઈ ગઈ, અને તે પેઢાઈરે યુ બર્ધનાની
 મુલાં શીરોળના આચના તેમના બાવાને એક નાહની
 રકમ લઈ આપી. મુગતના આપે એ કેતાબની આક
 દશ નકલો મરજૂ છપણુનાની નકલ ઉપરથી લીધેથી
 જાણ્યું, અને એ પોતે મુલાં શીરોળના ધર્મનથી આપરે
 આચના આગમન તેની એક નકલ મુગતના જોઈ હતી.”

૧ એ ચરખા ૫૧મો મુલાં શીરોળના ના ૭
 મી આપરે ૧૮૧૯-૧૮-“ગોમે ગેઝેટ” માં એક લે-
 બાણુ જનાવ છપાવ્યો હોતો તેમાં તેવણે ખોલેબાણુ
 લખ્યું હતું કે “મનકર વગવા છપાવતી બીના વદન વગર
 આપરની એ આપે જાહેર કે હુ ચવરનર દકન પાસે
 આપે કેતાબ તેના ઇંગ્લેઝ તરજુમાને પાસે લઈ જતો
 હોતો, પણ તે કદત એકેકેક નકલ શેખર મારી પાસે
 એકેક નકલ હતી. અને તે નકલ પણ નામદાર ચવ-
 રનરે મારી સાથે કાઢને આવવાતો નહિ પણ દેખાવવા
 રહી નહિને જનમુગે કીધો હતો. એ વણ નકલો
 વિષે હુ જાણુ, પણ તે બીરો મારી પાસેની નકલ બી-
 રોળી થયેલાં નાસ થાપે ધર્મનથી મુ મળ આપ્યા
 ૫૦. ” એ વર્ષે ૧૮૧૯ થી ૧૮૨૦
 ૨૦

તા ૦ ૨૭ મી માર્ચ.

શીર ૨૪ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૮૮ ૫૦૬૦૨૨૨ી.

મારણ—દેશાઈ નવરોળ મતચેરણ—ક્રમ
 વર્ષ ૫૬) નવરોળ પાઠા દેશાઈ મતચેરણ બુચેરણ
 પીચ દીકર. એવણ પોતાના બાપના વખતમાંના
 કપાડી મકાર તરફથી પ્રણે ગ દેવી, કોચ, અનાવે

૧૮૦૪) મણુ તે પોતાના ધરમા રાખી હતી, પણ તે ૫
 તે બોવાઈ ગઈ અને હાથ લાગતી નથી બીજ ના
 જે નામદાર ચવરનર દકન સાથે તરણુના કરવા ખાદ
 આગમન કરે બન જાગમને વાસને કોતરતી હા
 હુ એમ થાકુ” કે તમારા ચરખા પડીને કોઈ નાવા
 મળે છે એવેસતીને બદલે દેસતીની કેતાબ વિષે એ
 સખજીયુ હશે ધરાન તથા હિદુશ્યાનના કલાચ દયાન
 ની બીજ નકલો હોય તે હુ જા પડી શકતો નથી, ૫
 મારા સાબવવામાં તે વિષે કમ્પુ આપુ નથી તો
 આહુ તો જાણુ જોઈએ કે અગર દુરતમી દસત
 કેતાબની આક દશ નકલો હોય તો તે વિષે ખબરો ના
 પણ ય નામદાર મી ૦ દકનનેથી અપર પડે નહિ ?
 સાથે અગર છપણુના હાથમાં એક નકલ આવી હોય
 તે તેની આપલીથી નકલો કોતારવા દે નહિ, કે
 દેશાઈના એવી રીતની ચાલ નથી ” આ કોતરથી વ
 તા ૨૮ મી આપરે ૧૮૧૯ ના “બોમે ગેઝેટ”
 “ચીનકેશ” ની શીલો એક ચરખા પડી મુગતની લ
 જાણુવે કે “દયાલી કેતાબની એક અક્ષલ નકલ
 મુગત ચેકરમ એક પારસી ચક્રમ પાસેથી મેળવી
 જેના કુટુમ્બા તે આપે છતા પચીસ વર્ષ થયાં જાણુ
 આપે નકલ મુખાઈની બીરોળી શેરાશાઈ (અતર
 રાયલ એસીપાલીક શેરાશાઈની પાતા) નાં “પુસ્તક”
 નાના લેઠ મેળવવામાં આવશે કે જેથી આપે બાવ
 તકરારમાં જેઓ નામ લેઉ તેમની આતરી થાએ ”
 મુખા બીરોળી દયાલીની નકલ મુગતથી અતર મેક
 વામાં આવી હતી, અને આજના જોઈમાં નીચે પ્રમ
 તેની પાસે પણ કમ્પુ કરવામાં આવી હતી—

We are requested to mention that the man-
 script copy of the Desatir alluded to in the above letter
 has been received by the Secretary to the Library
 Society, and deposited in their Library

બિપી પોઠેચ છપાયા પછી તા ૦ ૧૨ મી જે
 ૧૮૧૯ ના “ગેઝેટ” માં પણ મુલાં શીરોળના ૬
 ૫૧ લખી તેમાં કમ્પુ કીધું હતું કે “એ બિપીની જ
 એકે કે દયાલીની મારો પાસેની નકલ બિપરાત કે
 બીજ નકલ, અને હિદુશ્યાનના બીજ બાગેશા ક
 હણુ તેની બીજ નકલો હોય કે એમ નથી કે
 અથવા કાંઈ કીધા કે એની બીજ નકલો મુદ્ર કેટ ના
 કદત તે મારા જાણવામાં આવી નથી વળી ના
 આજ આપે દેશા દસતવેજો તથા એપીકી કે
 રીતે મારી રાખવામાં આવે, તથા તેની નકલો લેવ
 કેવી રીતની અપડી પડે તે વિચારે છે, ત્યારે અને કેવ
 ડીન વૃદ્ધે કે અગર મારી દયાલી કેતાબ છપાઈ નહિ.

વગેરે માણસોમાં માનવતદારની એવો ચનાવવા હતા. ૧
ઈ. સ. ૧૮૦૧ માં ઇંગ્લેન્ડ સરકારે સુરત લીલા પછી
ત્યાંનાં ચોરોઆસી વગેરે પરગણાઓમાં એવોએ જુદે
જુદે વખતે ઇંગ્લેન્ડની તરફથી માનવતદારી કરી હતી.
તે પછી ઈ. સ. ૧૮૧૦ માં આપના મરણ બાદ પોતાના
બાઈઓની આગે તેમનાં જેવાઈયરોનાં વહીવટ ચનાવવા
હતા. ઇ. સ. ૧૮૧૧ માં એવજુને માપકગાઠ સરકાર તરફથી

તો "વીનડેકચે" જે નકલ અતરે (લીડરરી થોથાઈલીપર)
ગોપીઈ, તે આનસુધી આપણાં જોવામાં આવતે નહિ
અને આજે સારીપેકે બનીવું છે
કે હું ઇંગ્લેન્ડ આપણી નાવાફરજી, તેથી જોહુછે
કે પદેના માણસો સુધે આજે આપણા કામિનીઅતના
નેદાનમાં લડવાના બારી પાસે હથિયારો નહિ હોવાથી
ખને મોટો ગોરાઅંદાઈ, તેજા પાકે હવેપછી બારી સાંધની
આજે તકરારના પત્રો શરૂની માધામાં લખી ખનેતો
તેના ઇંગ્લેન્ડ તરજુમાં છપાવશેતો બારી ઊપર ઊઠારક મશે "

એ પ્રખ્યાતના વિચાર ઊપજા પત્રમાં છપાયા પછી
વળી પાછો એ ઊપજી સુરતમાં આવેલી કેતાખને બારી
કીથી તપાસી કુદા શીરોન્નજીએ એ તકરારને લખવું
પોતાવું છેલ્લે અરજા પત્ર કે જે તા. ૧૫ મી જુનવારી
૧૮૨૦ ના "મોઝને કુરીઅર" માં છપાવ્યું હતું, તેના
છેલ્લા ભાગમાં બાર કુરીને જણાવે છે "અને આજે
મારો તરજુનો છપાયા આગમન અગર પ્રુવઈ અથવા
સુરતમાં તેની નકલ કેટલો હોય તો તેથી આજે મારો
આપની ઇરાનથી લાવેલી નકલ ઊપરથીજી સુચવ
એની એક નકલ જે આનથી હવે વર્ષની વાત ઊપર
મરકુમ શેકે શરામજી માલિકજી વાકીઆને આપી હતી,
અને તેવજુ પાસથી તે નકલ ગોરાઈ ગઈ હતી (મારવા
મેકે કાઈ કમુરથી) અને તે ઊપરથી કાલજી બીજી નકલો
મઈ પ્રુવઈ યા સુરતમાં રેતાઈ હોય, પણ હું મગરૂનીથી
કેટલું કે તેના અતરે હિંદુશાનમાં લાવનાર તે અગર
આપ મેટાજી હમડે, અને આજે મારો તરજુનો છપાયા
આગમન સરીએ લગજુ કેટલી એ કેતાખ હતી નહિ "

સારા બાયજે કુદા શીરોન્નજીનાં આવાની લાવેલી
રક્ષાતીરની અસજ નકલ અતરેના કુદા શીરોન્ન કેતાખમાં
નાંખ જોવુંછે, તેમજી રાવી સુરતથી "વીનડેકચે"
મેકડેલી નકલ પણ પ્રુવઈની રાવલ એડીઆરીકે થોથા
ઈલીનાં પુરતકખાતામાં સલામતછે. એ બધે નકલોને
અગરોએ શેકે પરદેલ રક્ષાતીર કાચાલ તથા દલ્હર
અરચલ થોરામજી મેરલરાણાની સાથે મળી જે તવી જોઈ
હતી, અને તે ઊપરથી જીજી મરકુમ કુદા શીરોન્નજીએ
કીધેલ અનુમાન પત્ર પડે છે કે સુરતવાની "વીનડેકચે"
ની નકલ પણ તેમનાં. આવાની લાવેલી મનકર કેતાખ
ઊપરથીજી ઊતારેલીછે, સુચવ અસજ કેતાખમાં કેટલેક
કોણે દસખતે અગર નહ મેમાલુખ થયા હતા તે કોના
આજે ઊપર "વીનડેકચે" વાલી નકલમાં આવી નજા
રાખ્યામાં આવીછે

૧ નવસારીના હાલના વડા રેશાઈ બરજોરજી નવ-
રોન્નજીનાં આવા

પાકખીમાં બેસી ફરવાનો એક પરવાનો આપ્યામાં આ-
વ્યો હતો, અને તે મટે દર વર્ષે ર. ૧૦૦૦) નો લવા
જમા પછુ વસંત પર બારી આપેલો હતો, જે સામ-
બધા પ્રમાણે આજ સુધી એવોના વારસોને મળે.
એવજે નવસારીમાં કેટલાક ધર્મના કાગે કે જે પોતે કમતા
હતા, તે પોતાની પાછા આવડુ રાખવાને મટે "કાક-
રીઆ" નામને વજીએ એકાદેકો કાઢી રાખ્યો હતો.

તા. ૨૦ મી આપરેલ.

આજ દીને અતરે સુ. પેની "સેનટરવ નેટીવ
રકુલ" ના છોકરાઓની પેકના વર્ગની પરીકા લેવામાં
આવી હતી. તે પેગાએ મુબબીના વડો આરમકીકન,
તથા ઘણાક કુશાખનો, તેમજ શેકે જમચેલ પકમનજી
વાકીઆ, મુકા શીરોન્ન ખીન કાલજી, વગેરે ઘણાક દેલી-
ઓખી હાજર થયા હતા. છોકરાઓએ આપેનાં જવાબો
તથા તેઓએ આ નિરાપ રચાયા પછીનાં આક્રમ કુક
વખતમાં કેટલા અમીઆસથી સંપ્રળાઓ ઘણાં ખુદી
થયા હતા, અને તેમને ઈંગ્લેન્ડ આવી સલામત રાખવાર
વર્ષ હતી. ૧

તા. ૧૫ મી જુન.

મુબબીની સરકારની નોકરી મહિલા દરમજ બહુ-
નકલમાં અગર. આનડગમને ગઈ કાલ દીને અતરેની
ગોલીના વડા માસજી ખીનડા શેકે જમચેલ પકમનજી
વાકીઆ હવે એક પત્ર લખી તેમનો ઉપકાર માંગેલો હતો
કે વાહજુ આપવાના હુન્ગની તેમની (શેકે જમચેલજીની)
અરજીને લીધેતેનો (કપડાન આનડગમને) અને તેની મા-
થવામાં નામદા સરકારના વાહજુ "સાનસેક" ના આક્રીના
કાલજીને જનજોતે બધેએ. સુબખ ઈ. સ. ૧૮૦૮-૯
ના શીવાલમાં બાલકીક સમુદ્ર મટે બરફના ટેકડાથી તેની
સાથના ખીન પાસ તાહના લકાઈને લગતાં, તથા આ
આપારુએ લખતા પત્ર. આનડ પોતે પાકે અને કાલજી
આથે લેવા વળી ગયા હતા, પણ કુકત એવ "સાનસેક"
કરીમરીથી આવેલી હોવાથી બધી ગઈ હતી. આની
વાદાસત તરીકે કપડાન આનડગમને આ પત્ર આથે એવજુ
હવે એક કીમતી ઘડીઆલ કે મેકે જોહુછું હતું.

આ પત્રને જવાબ આજ દીને શેકે જમચેલજીએ

૨ આજે કુરીઅર, તા. ૨૪ મી આપરેલ ૧૮૧૯

૩ આ ઘડીઆલ ઘણું કીમતી અને અછી કારી-
ગરીથી બનાવેલું હતું એને માટે એવોના એક વારસ
શેકે દોરામજી નાનામાઈ વાકીઆ અપેને કેટલેક કે તે
ઈ. સ. ૧૮૦૮ માં મરકુમ શેકે નવરોન્નજી વાકીઆના
ધરના લાગેલી મોટી આગમાં ખળી ગયું હતું.

[illegible]

તા. ૨૪ મી જુન.

21/07 23 માહ ૬ (ચિ0) ૧૧૮૮ યજ્ઞભરણી

માણ—અહમનજ શોગમજ કપાવાલા—ઉમર વર્ષ ૪૦) એવણુ મુ અધિ મધે પોતાના ભાઈઓ શેઠ દાદા-ભાઈ તથા શાપુરજીની સાથે મળી “શાપુરજી શોગમજ કપાવાલા” ના નામની વાહુણેને માટે મોટી કાંતીઓ ખનાવવાનો ધંધો તથા ખીજો પરચુકલુ બાપા કરતા હતા. એવણે પોતાનાં જન્મ વતન ઉમરામા એક દર-મિહર ખધાથી તે તા. ૨૪ મી જુન ૧૮૧૬ ને દીને પગથી હતો.

તા. ૩ ૬ જુલાઈ.

મુકા શરિશ્વ ખીન કાઢિયાના "દયાતી" કેતા-
ખના ધ ઘેજી તરજીમા ઉપરથી વળી આગે વર્ષે હિંદુ-
સ્થાન ખાહિના ધણુક ધ ઘેજી વિદ્યાર્થીઆગે એક ખીજી
તકરાર ઉઠાવી હતી કે એ પ્રસ્તક તથા તેની ભાષા ધગિન
ધવા હિંદુસ્થાનના હાજના કોઈ દરતૂર અપરવા માગેદ
ખનાવકથી હુબી કીરાઢિ. આવી અતવખનુ એક તોહ-
મત તાં ૧૬ મી જાનેવારી ૧૮૧૬ નાં કલકત્તા ગવર્નમેન્ટ
એક્ટમા આજ્ઞા કરીતે મુકા શરિશ્વજીની સામે મુકવામાં
આણુ હતુ. તેના આજ્ઞા દીને તેવણે "મારમે કુરી-
અર" મા ખારીક ઘાઈપથી ભરેલી સાત કોનમા જવાબ
આપ્યો હતો. તેમા તેવણે ખતાવી આણુ હતુ કે આ-
તીર કેતાખ કાઈ આજ્ઞા કાઢગી ખનેવી નથી. તેને વારતે
પ્રાચીન તથા અપ્રાચીન કાળના કામકાઈ માં આજ્ઞા-
કાઢ કરી અનુભવિયો હતો તેમા તેવણે કીધેકારી-
વણુ હતુ કે "મનકર વખાના ઘણુ
આધારનીછે, અખાં અપાઢે, અને અખર કોઈ પણ ધણી
તેનો અનુભા વખતની દેવાલી એકી પાડી આપે તો હું

જે રૂ. ૧૦૦૦) ની રકમ એ પુસ્તકથી કમાયોછું તે માટી
પુસ્તકથી પાછી આપી દઉં.

તા. ૨૬ મી જુલાઈ.

શાલ ૨૫ માં ૧૦ (ચિં) ૧૧૮૮ યજ્ઞસ્થાન.

આજ દિને સુરત મંદિ નાહનપરમા મહુમ શેઠ
કાવચી રચતમણ તમનાની નાથએ તેવણના ભાણે
શેઠ પાલણી કાવચી અહુમરે જાગેવોગ્યાને મુ
અવચરે વાપડવાને મંદિ એકે મોટી ધર્મશાલા બધાવી
ગોસ્તી મળી હતી.

[illegible]

૩ સુરતવાલા કાકર માલિકજી પચ્ચાંતની ભલૂ
મુજબ એ ધર્મસાધા મરુદમ રોકે કાવરાજ તપનાની જમ-
સીને કાકરે આપી સુધી હતી એ મકાનમાં અજાણના

તા. ૧૩ મી આગસ્ટ.

શન ૧૩ માઈ ૧૧ (ચિં) ૧૧૮૮ યજ્ઞલ્લરદી.

મરણ—દરતૂર નવરોજી રૂચતમજ સંભળા ૨—
ઉમર વર્ષ ૭૧) મુરતવાના દરતૂર રૂચતમજ પેહલામજ
સંભળના વડા દીકરા. એવણ પોતાના વખતમા જ ૬
તથા પેહલાની બાધાઓમા અખરદાર ગણાતા હતા, તથા
આફરીનો અને પાંચે ઘેલેનો ફારસીમા તરજુમા, તેમજ
હાંદોતત નુરક મેના અવરતા તથા તેની દરતૂર આલ-
ખાદ મેહરવફે કીવેલી પાલ ૬ શરેલોનો એવણના બાપે
કરેલા ફારસી તરજુમા ઉપરથી સુલ્લાલી બાધામા તર-
જુમા કીધા હતા.

તા. ૫ મી અક્ટોબર.

આજ દિને દરતૂર એવણ દાગળજી જમારક
આવાતાએ પેહલાની છતરેહશનેનો સુલ્લાલી બાધામા
તરજુમા કરી મામેદ ફરકુનજી મરજખાનજીના છપાખા-
નામા છપાની બાહર પાડેલા હતા. ૨ એ તરજુમા તેના

શકત પૂર્વ તથા પશ્ચિમે બે સામસામી ઓટલાઓ હતા,
પણ બાને વખત તે નાહનપરાના નરથોશતીઓને સર
અવસરે પુરા નહિ પડી શકવાથી એ બે બે ઓટલાઓની
વચ્ચેના ભિતર દયાના માળાપર સુરતવાલી મરકુમ શેઠ
મેહરવાનજી હેરમજી શરેરે એક બીજા નજી ઓટલા
બધાથી તે કાઠ ૭ મી આગસ્ટ ૧૮૧૫ ને દીને ત્યાંની
બાળુમને સુપુરદ દીધા હતા, તથા એજ દિને એ ધર-
મયાનાના અસલ બધાવનાર શેઠ પાલજીજી અમુરના
દીકરા મરકુમ શેઠ બેનનજી પાલજીજી કાંટવાલે એ મકા-
નને લગતા અસલ ખત પત્રો વગેરે પાતાના સ્વાધીનમાથી
પચાતના સ્વાધીનમા આપ્યા હતા

૧ કુબજવાળા મરકુમ દરતૂર એવણ દાગળજી
સંભળના કાઠ, તથા દરતૂર પેયોતનજી મેહરમજી સંભ-
ળના બાપના બધાવા

૨ “સુનદેહશનેનો તરજુમા, પેહલાની જુલાન મધેથી
અમરોની જુલાનમા કીધાઈ, માલદીઅમરોની દીનતા લોકોને
વાચવાને સાર એ કીતાબ શી કુબજ મધે કમતલીન
ચેપેદ શરફજી ચેપેદ મરજખાનજીના કારખાનમા
છપાઈછ તા. ૫ મી અક્ટોબર ૧૮૧૫ ને અગરેલ”

એ કીતાબનો તરજુમા કરનારજી નામ “શાઈઝલ
પન” ઉપર નથી, પણ લીખાયામા આ પ્રમાણે લખેછે

“કમતલીન ખાકશાર એવરદ એવલ બીન દયતુર
દાગળ બીન દયતુર જમચેદ બીન દયતુર જાગશિય આશા
મેહારીના રેકનારાએ એ કીતાબ શી કુબજ મધે શને
એમદેનરદી (૧૮૧૫) ના શાલધી શ્રીકેવલી કીતાબથી
તરજુમા અમરોનીમાકા શર કરવા ખાડેઆ હતા તે શને
એમદેનરદી (૧૮૧૫) મા તમામ શાએઆઈ તમામ
માલદીઅમરોની દીનતા શાએમાને રોચન કરવાને વાચતે
માનાવીછ”

લીખાયામાં જણાયા મુજબ દરતૂરજીએ અમર પેહલાની
છતરેહશનેનો એક નકલ ઈશાન મધે યજ્ઞલ્લરદી ૭૭૧
(ઈ. ૨૦ ૧૪૦૦) ના સાનમા ગોવેદ રસતમ મેહરવાન
મરજખાન શેહરીવારને હાથની લખેલી, તથા ખીજી એક
નકલ નવમારી મધે યજ્ઞલ્લરદી ૧૧૩૬ (ઈ. ૨૦ ૧૭૦૦)
ના સાનમા દરતૂર જમચેદ જમારકજી આશાનાને
હાથની લખેલી હતી તે બે ઉપરથી મેનવીને કપો હતા

તા. ૨૫ મી અક્ટોબર

શન ૨૧ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૮૯ યજ્ઞલ્લરદી

મરણ—૫ યથી ફારમદાર જીવણજી દાગળા—
ઉમર વર્ષ ૮૦) ૫ યથી કાવજીજી બમાજીના વડા દીકરા
એવણ અતરેના ઘણાક નામીયા ખાતદાનોમા અસનથી
૫ યથી હતા, તેમજ આમતના વખતની અતરેની પારસી
પચાતના એક અકાખર ઈના હતા

તા. ૪ થી નોમખર.

આજ દિને કુબજની સમસત પારસી અજુમન
શેઠ દાદીભાઈ નોશરવાનજીના આદરાતમા મરી હતી તે
પેળાએ “બદેખાઈ” ની ચકી કરી કાઢી નરથોશતીએ
પચાત ઉપર માફેલી એક અરજી વાચવામા આવી હતી
તેમા લખ્યું હતું કે “આપણા ડોખાના કેટલાક મરકા તથા
ઓરેતા ઘણાક સુનાહ બરેલા કામો કરેછે, અને અમર
તેઓને વખતસર મળ નહી કરવામા આરેતો તેઓના
ખાખો બોલે પચાતના વડાને સરછે. જ્યારે
આ બાબદ ઉપર વીચાર કરવા પચાત મનરે ત્યારે
જે બાબદ હું જાણું છું તે પચાતને જાહેર કરશ”
આથી ઉપલા ઘણાને મરથિયામા આ પ્રમાણે પોત્રપોત્ર
આનો કે “આએ અરજીમાની બાબદ બીજે ને કાઢી
લખી કાઢી જાણુતો હોવ તેણે આવીને પુરવાર કરી આપવ”
આના કોઈએ જવાબ નહિ આપવાથી પચાતે કેડવું
કે જ્યારે આએ અરજી લખનાર પોતે બાહર બાવી તે
ચાનેત નથી કરી આપતો ત્યારે તેમા લખેલી ખીલાન
પાપ તેને સરછે. તોપણ પચાતની ખાતરીએ કે તેમા
લખેલી બાબલે કેલેક દરજને ખરીએ મટે એવું કેડવું
કે ગામમા નથેયાલાર રૂંચી મુર્ જરથોશતીઓને જાહેર
કરવું કે કોઈની ઓરેતે સવારના સુરજ ઉપમા આગમન
અને ચાનના તે આદરમા પછી બાહર કાઢી કામચ
નીકરવું નહિ. અમર અગતસર નીકરવું પડેતો કાઢી
ખાતરીના માદીઝ માથે જવું, તથા રસતામા માથે ફાણમ

૩ એવણ પોતાના વડા ભાઈ આ. ૭ વણલ કાવ-
જીના કાવજી ચવાથી રસમજી જીવણજી કરી લખાના હતા

ગામ્વુ. તેમજ નરિયાલાશને કોટના હવાળા આગલ તથા બીજી જગ્યા પર ફરતા રાખવા કે ઉપલા હોકમથી કોઈબિં આપર ઉલટી ચાલે તેને નશા ખાંતામાં લાવી રાખવી. વળી કોઈબિં ઝોગતે મામદેવી, બુલિયાવગ, માહલકમી, વાકરેમર, અથવા બીજા કોઈબિં હિંકુનાં દેહકામાં માનતા કમ્પાને જવુ નહિ, તથા હોલી બાળવાની કિવામ પોતે અથવા પોતાના છોકરાઓને શામેલ કરવા નહિ. તેમજ કોઈબિં ઝોગતે મામામ્મરભાની, તથા મેહમ અને બાવા બીમમદ્વાની સુચકમાનોની હગ્ગાહમાં જવુ નહિ, તથા તાબુતની માનતા કરવી નહિ. તેમજ છડી, મહેલ, હજગત, વીગેરે હિંકુ તથા સુચકમાનોની માનતાઓ કરવી નહિ. આગર કાંઈ માનતા કરવી પડે તો જરૂરેથી ધર્મને લગતી કિયાઓ કરવી. વળી કેટલીક ઝોગરો પોતે તથા પોતાના ઘણી અને છોકરાઓને દોરા, ચીરી, માદરીઆ, કમ્પાદિ બ્રાહમણી પાસેથી લઈ પેઢરાપેઢે, મોટે હવેથી કોઈબિં ઝોગતે બ્રાહમણ, સેવરા, તથા જોશીઓને ઘેર જવુ નહિ. આગર ઉપલા બદોલપરેતોથી જેઓ ઉલટા આવશે તેઓને ધ્યાત જાહેરમાં ચિંતા કરશે.

આની હેઠલ સંધળા આકાબરોની આગલની માફક શકીઓ કીવીસિંહ.

તા ૦ ૧૫ મી નવેમ્બર.

આજ દીને સુબહના દેશી રેહવાસીઓએ અત રેના "મિયર" તથા "આકરીગ ટીકારડર" મીં ને. એ. પાપને તેને વાન સીધારતી વેળાએ તેની દેશીઓ તાફની દીકસોજી તથા અપકાપાત ધનસકિને મટે એક માન પત્ર આપ્યુ હતું. આ માનપત્ર પર નીચલા પારમીઓની શકીઓ હતી.

Jamsheet Bomanjee (વાડીઆ),
Hormasjee Bomanjee (વાડીઆ).
હોરમજી દોરાબજી (લશકરી).
Hormasjee Bomanjee (વાડીઆ).
Framjee Dowsajee (બનાજી).
Jehangir Nasserwanjee (વાડીઆ)
Jamsheet Jejeebhoy
નજીવાનજી રજતમજી
કુવરજી રતનજી જ્યાનજી
Burgorjee Nanabhoy (જાવ)

યા બ દોપરેતોની મોઢ સુબાની આગલની કારોબારની એક અસલે ચોપડી ને જેકેજી પારેજીજી ચરાય પાસે જાણુદે

on I
to the
place ca
2. તા ૦ ૨૦ મી નવેમ્બર ૧૮૧૬

બીઆજી મેહરજીની ક પની.

મેહરજી પારેજીજી (બાપરજી).

Dhunjeeshaw Ruttonjee (કપરા)

Dinshaw, Nowrojee, (દીનશા રાદમજી અને નવજેજી હજાજ)

Cursetjee Manackjee (સરા).

Jehangir Framjee Nanabhoy (જાવ).

H Bhicajee (મેહરજી).

ઝોરાબાઈ કુવરજી (બનાજી).

ફરડુનજી મજબબાનજી.

Merwanjee Nowrojee M (મુને ફરતેલીયા)

Cursetjee Ardaseer (દાર)

Sorabjee Cowasjee Estell

Ruttonjee Bomanjee (વાડીઆ)

Merwanjee Manackjee (મેહર)

કાવરજી માણેજી (આચાર્યનર.)

Cursetjee Cowasjee (જાવ).

Fuldoonjee Lunjee (વાડ)

પેચતનજી બીઆજી (વાડ).

D Cowasjee Manackjee (મામર).

હોરમજી નવરોજી (નાગોચિરવાલા.)

Framjee Bomanjee (સરા).

Framjee Harjee (દાર)

પારમી પુરોજીજી બેહરામજી ગામડીઆ.

પારમી ફરામજી મનચેરજી કામાજી.

કુવરજી બીઆજી (વીરા જોગીવા.)

Cursetjee, Sorabjee (પારેજીજી ફરામજી વાડીઆ અને જોરાબજી વાડીઆ.)

દારબાઈ મેહરવાંનજી (મુગાના.)

Darabhai Jejeebhoy

માણેજી કુવરજી (કમવેક).

પારમી નવરોજીજી પારેજીજી.

ખરજોજી રતનજી (ધરિયાગા.)

Bomanjee Hormasjee

પેચતનજી-કાવરજી (નાગોચિરવાલા.)

Cursetjee Rustomjee (વાડીઆ).

કુવરજી દોદાબાઈ (બનાજી).

Bramjee Framjee (વાડીઆ)

Dowsabhai Cursetjee (વાડીઆ).

પારેજીજી જા માજી.

Dadabhai Jeernjee (ચાંદી)

Framjee Ruttonjee (કુસ).

Mancheerjee Fandoonjee (વજાસાર).

જે જે નેઓના નામો ધરેજીમાએ તેઓએ ધરે જમા અને સુજગતીમાએ તેઓએ સુજગતીમા પોતાની શકીઓ કીવીસિંહ.

તા ૨૦ મી ડીસેમ્બર.

રોન ૧૭ માઈ ૩ (થો) ૧૧૮૯ વર્ષગરવી.

અરેબી-નરવાનજી. કાવચંજી પીટીર-હમર વર્ષ ૫૦) એવણુ ઈ ૫૦ ૧૭૮૫ માં સુરતથી મુબઈ આપ્યા હતા, અને અતરે આપના વ્યાપારીઓનાં વાહણોના દુબાસુ કામ કરવા માડ્યું હતું. એ પછી ઈ ૫૦ ૧૮૦૪ થી વાહણોના નોબતી દલાથી તથા નેહાવ પુરે પાડવાનું કામ કરતા હતા. ઈ ૫૦ ૧૮૧૦ માં એવણુના પીટીર-

વારના મુશ્ગા શેઠ જમશેદજી કુશ્તજી મળઈના કબજામાં મણુ પામવાથી તેમની અધિકૃત્ત્વામનના કબજે થયા મટે એવણુ ત્યા ગયા હતા, અને ત્યાંથી ડાહ વર્ષમાં પાંછા આવી કબજા સારીને વ્યાપાર કરવા માડ્યો હતો. પાછા-છપી એમને વ્યાપારમાં ગોડુ નુકસાન ગયું હતું.

આએ વર્ષમાં વચસાડ મધે શેઠ હારમજી બીખાજી ચીનાઈએ એક દરેમહર બધાવી ધરઠાવી હતી.^૨

ઈ સં ૧૮૨૦.

આએ વર્ષના "જોરને કાવેનર" ૩ માં પારસીઓને હમતી નીમી ખીના આવેલી હતી.—

પારસી વાહણવતીઓ.

વાહણનું નામ.	આલેક.	દણ.
બ્રહ્મા .	હોરમજી બીખાજી બીનાઈ .	૪૦૨
જી સંકેસ .	જમશેદજી હજીભાઈ	૧૧૫
મોની (પોત)	જમશેદજી હજીભાઈ	૦૯
જાન જાનરેત, પોરજીભાઈ, હોરમજી [નરસેજી ન.ભી.મિરવાલા] ની કબતી		૭૫૪
ખોસદોર .	શામાઈ પિઠતજી વાડીઆ અને કવ-હાન પીટી	૬૫૫
પરાઈમ (કોમ)	હોરમજી બહમતજી વાડીઆ	૧૫૩
શાહ બેહરામજીર	જમશેદજી હજીભાઈ	૦૬૧
શાહ બેહરામજીર (કોમ)	શોરામજી હરામજી વાડીઆ	૧૦૨
સુનેખાની.	હરામજી કાવચંજી જતાલ	૩૦૯
ભવણુ કાંચલ	અરશેદજી અને નેહાજીર અરદેસર દાવી	૫૬૩

ઈનસુરનરી શોશાઈતીના પારસી બાગીદારો.

જમશેદજી નાનાબાઈગજધર	૧
ક્રામજી કાવચંજી બનાલ	૧
હોરમજી શોરામજી હચકી	૧
મ.ગીરજી અરદેસર દાવી	૧
અરશેદજી અરદેસર દાવી	૧
હોરમજી બહમતજી વાડીઆ	૪

૧ મરહુમ શેઠ માલિકજી નરવાનજી પીટીનાં બાવા કંકઈ કે એવણુ કંક મણુ ડીગજી દેવાથી ને જેનાં દુપાસુ કામ કરતા હતા તે જેનાં વાહણોના અવ-લાદાએ એમને "પેટી પારસી" ફરી બોલાવતા હતા, ને કિયરથી આધારજી રીતે પારસીઓમાં પણ "પીટી" ફરી બોલાવવા લાગ્યા હતા.

પેયતજી બીખાજી પાડે	૧
અરશેદજી માલિકજી મરાઈ	૧
જમશેદજી બહમતજી વાડીઆ	૨
શોરામજી કાવચંજી પટેલ	૧
કેવચંજી શોરામજી રૂડીમની	૧
કુરુતજી લીમજી પાડે	૧
ગતજી બહમતજી વાડીઆ	૧
ક્રામજી નાનાબાઈ દાવર	૧
અરદેસર ક્રામજી વાડીઆ	૧
જમશેદજી હજીભાઈ	૨
નરસેજી જમશેદજી વાડીઆ	૨
હોરમજી બીખાજી ચીનાઈ	૧
હોરમજી નરસેજી નાળીએરવાલા . .	૧

૨ આ દરેમહરમાં આપતથ પરડેલા ન હતા, પણ રૂકત શોનદાધરેમતીના કામ સાર કિ પોલા કાઢેલા હતા. એ જગે અસજ દસ્તુર બપોરના બાઈલના વખતથી દરેમહર તરીકે હતી એ પછી તે પકાન પુરાઈ કવાથી આએ વર્ષમાં શેઠ હોરમજી (કે નેઓ) પણ દસ્તુર બપોરના બાઈલના વચનાઈ હતા) એ રૂરડરજામાં ખરચી તે નવેસરથી પાછી બધાવી હતી, અને તેના ચિરામ, વજરેમો ખરચ તેવણુ પોતાની હવાતી સુધી પુરે પાડતા હતા આ માટે એવણે પોતાનું ઇંદણ વચીઅતનાઈ કે ને તા ૨ દળ જેએ ૧૮૨૦ ને દીને કીજી હતું, તેની ૬ ની કલજમાં નીચે મુજબ લખ્યુ હતું:—

“ તથા દરેમહર એક વલયાડ-માટે તે પણ હમે બાંધીએ પણ એ મધે આપતથ આદ-સન નથી, રૂકત રોન ચિરામ રાતના મુકે તેના વરથના ખરચના દર કાલ હયા આવીએ ”

એ પછી મરહુમ શેઠ હોરમજીના મરણવાદ તેમનો નામજે તેમના વારસો શેઠ અરશેદજી તથા બ-ચીરજી હોરમજી ચીનાઈએ તા ૦ ૧૭ મી મારચ ૧૮૨૦ ને દીને પોતાને ખરચે એ દરેમહરમાં આપતથ દાદમાઈ મરહુમથીને કરાવ્યા હતા

માણિકજ શોરાખજ પારખ..... ૧

ધનજીભઈ નચરવાનજ બનાજ .. . ૧

૬૦ આ મંડળીના ૧૦૦ ઘેરા હતા. તેમાં ૬૨ ધાંચેભોના, ૨૭ પારસીઓના, ૭ હિંદુઓના, ૩ શીરઘીઓના અને ૧ સુચનમાનનો હતો.

દરેકતેરની કીમત રૂ૧૫૦૦૦) પદરહજગની હતી.

પારસી બચાપારીઓ.

પેથતનજ બહમનજ હાંઠ દાદાભાઈ પેથતનજ.

હોરમજ બહમનજ વાડીઆ.

અરથેજ અને ભગીરજ અરથેશર ધરી.

ભમથેજ છુટાભાઈ

હોરમજ દોગખજ લશકરી.

હોરમજ ભીખાજ ચીનાઈ.

કુરાંમજ કાવચજ બનાજ.

નવરોજ કાવચજ નાલીએરવાલા.

ભગીરજ અને નવરોજ નચરવાનજ વાડીઆ ધરી રસતમજ.

પારસી કુર્કાંનદારો તથા દારૂના બચાપારીઓ.

ભીખાજ મેહરજની કંપની.

લીમજ ભીખાજના છોકરાઓની કંપની

પેથતનજ ભીખાજની કંપની.

દાદાભાઈ કાવચજ માણિકજ (ચાહેર)

નચરવાનજ. રસતમજ ભચાવાલા.

પેથતનજ રસતમજ

બહમનજ નચરવાનજ (કારેલીનાથ).

કુવરજ રતનજ ભચાવાલા.

ધનજીયાઈ રતનજ કપટાન) અને કુરામજ (છવાજ દોડી).

દીનશાઈ (દાદાભાઈ) અને નવરોજજ (છવાજ).

ચીન જનાર આડતીઆ.

અરથેજ કુરામજ વાડીઆ.

પારસી શીષ ચાંદનસરો.

કુરામજ બહમનજ (ચરાઈ.)

અરથેજ, શોરાખજ, (અરથેજ કુરામજ વાડીઆ અને શોરાખજ વાજગાંતી.)

પારસી લીલાંઉખાંતવાલા.

કુરા અને એલજ, (અરથેજ આખચર)

સહકારી ગોદીના માસદર બીલદરો.

ભમથેજ બહમનજ વાડીઆ.

નવરોજજ ભમથેજ વાડીઆ.

અરથેજ રસતમજ વાડીઆ.

મેહરાંમજ કુરાંમજ વાડીઆ.

શીકારદાર કોરદનો પારસી કુબાશીઓ.

પેથતનજ એલજ પાટક.

તાં ૨૧ મી જાનેવારી.

રોજ ૧૬ માઈ ૪ (ચો) ૧૧૮૬ યજ્ઞજરવી.

અરથ—જિજનજ માણિકજ કાબરા?—ઉમર ૧૪ (૭૦) એલજ અતરે ગામડી દારૂનો તથા અરકનો રોજ. આર થો અરથેજ માણિકજ સરાફની મકામતા ફેલ કરતા હતા. તે પછે પોતાનુ કુકાન થો નવરોજજ મોટા-બાઈને વેચી ઈ ૨૦ ૧૮૦૪ થી થો પેથતનજ બહમનજ વાડીઆ તથા થો કુરામજ નાનાભાઈ ધવરની પેહડીપા ઢાંચુ અને ખીઆની દવાકી કાવા લાગા હતા. સુરત-વાલા થો ગોસાભાઈ રતનજ એડીના એવજ અતરે આડતીઆ હતા.

તાં ૨૮ મી જાનેવારી.

રોજ ૨૧ માઈ ૪ (ચો) ૧૧૮૬ યજ્ઞજરવી.

અરથ—દાદાભાઈ રતનજ એડી—ઉમર ૧૪ (૫૬) સુરતવાલા થો રતનજ માણિકજ એડીના જિલ દોઢરા. એવજ પ્રથમમા પોતાના બાપનાં મોહકા બાપા વનજના કામોમા પડેલા હતા. તે પછી ઈ ૨૦ ૧૮૦૪ માં બાપના મરણ બાદ થે તણ વર્ષે બાઈભાઈઓમા તેમના હક્કને માટે મોટા કણથો ઉત્પલ થયો, અને તે માટે ખાનગી રીતે તેમજ સરકારમા લડાઈ થી મુઘળાઓ મોટી નુકસાનીમા આવી પડ્યા હતા.

તાં ૧૪ મી ફેબ્રવારી.

સુબઈની "એથુકસન શોચાઈશી" ની વાર્ષિક સબા આજ દીને મળી હતી, જે પેળાએ અતરેનો ગવ-રતર વી સપ્ટ હાનરેખન મહિન્દે રુદુઅરઠ એનજીનવરત સબાપતીની પ્રરથીએ ખીરાજથો હતો. ત્યાં છોક-ગઓની પરીક્ષા લઈ તેઓમાના દમ મર્યાદી હુશીમાર છોકરાઓને રૂપાના આદો ધનામમાં આપા હતા. એઓમાં

૧ થો અરથેશર બહમનજ કાકાના બપાવા, તથા થો કંખચર નવરોજજ કાબરાજના બાપના બપાવા એવજના બપાવા થો અરથેજ પ્રરમજ કાબરા ઈ ૨૦ ૧૮૫૦ ને આસરે સુરતથો અતરે આવ્યા હતા, અને ઈ ૨૦ ૧૭૬૩ લગણ તેમનુ નામ અતરેના રમેક જણીના રેકસાસી તરીકે નાલમ પડેલ તેમના એકજ દોઢરા થો માણિકજને રોજગાર પણ દારૂનો હતો

૧ હિંદુ, ૧ આરમીનીયન, ૧ હિંદુ, અને નીચલા
મે પારસીના હોદ્દાઓ હતા:—^૧
મેહવાનનું નયરવાનનું.
રસમનું હોરમનનું.

તા ૦ ૪ થી માર્ચ

આજના “મેામ્ને કુરીઅર” મા મુદ્રા શીરોળ
ખીન કાઢે એક મેહવાનર છપાવી હતી કે તેવણુ આવના
જુન માસની ૧ લી તારીખથી “વી મોમ્ને મનુષી મેગે-
ઝીન”^૧ નામનું એક માસીક ચોપાનનું મુબઈમાં મગવનર
તથા અતરેની “ધીરસી શેઆધી” ના પ્રિંસીડ હાન-
રેખન માઈનટ રુપરટ એનશીનયટનના આમર હુકમ
તથા એક ભણીતા કનમકનની મદદથી બાહરે પાડે.
એના મધળી રાજદારી અને લોકકોપોગી બાબદો, મરકાની
જાહેરતામઓ, હુકમો, પરદેશની ખબરો, લગન, જન્મ
તથા મરણની નોંધો, અનનદારોની આવગળ, તેમજ
નોંધો, શીનમુશી અને વિદ્યા હુનરની બાબતો, પારતાઓ,
જન્મચરિત્રો, ગણિતના સંવાદો, કવિતા અને ખીટ મણીક
પરચુલુ બાબદો અપાર નવાર ફારસી, આરબી તથા ખીટ
એસિઆખંડની બાબતોમાં લખાય કરવામાં આવશે.
તેનું વાર્ષિક લવાજમ રૂ ૪૦), છુટક વકત્રના રૂ ૩૩.૩, ^૨

તા ૦ ૬ થી જુન.

રોજ ૬ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૮૬ યજ્ઞજ્ઞરોડી.

આજ દિને તારાપોર મામત્રા મુબઈવાના રોડ
વીક્રમ મેહરજીએ એક રૂમેહર બધાની વરઘાવી હતી.^૪

તા ૦ ૨૬ થી જુન.

રોજ ૨૬ માઈ ૧૦ (કો) ૧૧૮૬ યજ્ઞજ્ઞરોડી.

મરણ—રોશબાઈ બરજોરજી મેહરમદખાન—
ઉમર વર્ષ ૪૫) સુરતવાલા રોડ બરજોરજી યોગમજી

૧ મોમ્ને મેગેઝીન, તા ૦ ૧૬ થી રમરવારી ૧૮૨૦.

૨ The Bombay Monthly Magazine

૩ એ પછી તા ૦ ૨૦ થી મેએ ૧૮૨૦ ના
“મેામ્ને કુરીઅર” મા મુદ્રા શીરોળએ પાછી બહેર
ખબર આપી હતી કે એ ચોપાનવાના પુરતા ધરક ન
મવાપી કાલ તરત તે બાહરે પાડવાને મુવતવી રાખ્યું છે

૪ આ રૂમેહર કરસી તપી મારેવી નથી
તેને વરઘાવોને જાહેર લાકાકાવાર એ જમશેદજી પેશન-
નજ વવસામએ મેવલી આપ્યો છે

૫ સુરતવાલા મરહુમ જાન રાહુજી શીરોળચાહ
તથા અરદેશર ધનજીચાહ બાહુરના કોકા

મેહરમદખાનની ખીલ દીકરા. એવણના હાથમાં પોતાના
વડાઓને ચરકપથી મરી રીકરીક જાળીરોના બાગ
હતા, તે હજાર એકત્ર જીવંતી મુવતવા હતા સુરતમાં
એવણ તે વેળાએ વગવાવા ગમ્યતા હતા.

તા ૦ ૩૦ થી જુન

રોજ ૩૦ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૮૬ યજ્ઞજ્ઞરોડી

મરણ—આ ૦ માણેજી નયરવાનનું પચ્ચી—
ઉમર વર્ષ ૬૦) પચ્ચી નયરવાનનું નયરજીના દીકરા
એવણ મુબઈના પારમીઓના મોટા ભાગને ત્યા પોતાના
બાપની સાથે પચ્ચીવણ ચલાવતા હતા, અને બાપના
મરણબાદ તેમની જગ્યાએ અતરેની આગવી પારસી
પ આતના એક અધિકારી હડપા હતા

તા ૦ ૧૩ થી જુલાઈ

રોજ ૧૩ માઈ ૧૦ (ચિં) ૧૧૮૬ યજ્ઞજ્ઞરોડી.

મરણ—જમશેદજી નાનાબાઈ મજબૂરજી—ઉમર
વર્ષ ૫૧) એવણ મેહવી મામત્રી ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૬૬) મા પોતાની
પાંચ વર્ષની વયે મુબઈ આવા હતા, અને ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૮૬
મા રોડ દાદીબાઈ નયરવાનનું એ એવણને પોતાના બાપના
રની આડત રોડી ચીન જાકણા હતા. એ પછી એવણે
ચીન ખાતે બાપારને અર્થે બરી મરી સાત સફર કીવી
હતી. ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૦ થી એવણ પોતાના એનાહિદ બાપાર
ચલાવતા લાગ્યા, અને તે કારણસર ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૧) મા

૬ રોડ મનસિરજી બકમનજી પચ્ચીના બપાવા
એવણના બાવા પચ્ચી નયરવાનનું નયરજીનું પણ
પોતાના વખતમાં અતરેના મેહરોનોના મોટા ભાગને
ત્યા પચ્ચીવણ ચલાવતા હતા, તથા ભતે ખબરદાર અને
પુર જમશેદીએ મેહરોના હોવાથી મુબઈની આગવા વખ
તની પારસી પ આતના એક અકામર હડપા હતા

૭ રોડ રસમજી નાનાબાઈ મનસિરજીના બપાવા,
તથા મરહુમ સર કાવજી બાગીરજી રેડીમની માઈડ,
શ્રી એચ આઈના સસરા એવણ “સપવા” ની અગ-
કથી પણ એવણના હતા એવણના બપાવા રોડ
હોશજી હોરામજી કરી કાદેવી મામત્રા ભતે તથા દોરી
વતે લોકકાની ખાશીટી ગ્રામ કરતા હતા, જે જાંત્રી
મગવર કરી અત્રક પડી હતી તેમના વડા દીકરા રોડ
ધનજીચાહ (તે અતરેવાલા ભણીતા મરહુમ રોડ હીરજી
જીવજી રેડીમનીના સસરા) તથા ખીલ દીકરા રોડ નાના-
બાઈ (તે રોડ જમશેદજીના બાપ) તથા ત્રિજ અને એણ
દીકરા રોડ રસમજી તથા હોરામજી કાદેવી મામત્રા પોતા-
ના ખાલીક ધધામાં પડેના હતા, અને પામત્રા દીકરા
રોડ રતનજી (તે અતરેવાલા ભણીતા રોડ અરદેશર કરા-
મજી પ્રસાદ બપાવા) મુબઈ આવી ધધા રોજગરમ
પડ્યા હતા

ગોવા તરફ ગયા હતા. એવણે કાઠમા પીંચાલા સાથેલામા હાન જવા બાઈ શોરલાખાઈની આદર્શની દરેકેરહે તેની પાસે એક આતશદાદમાઈની દરેકેર બધાથી હતી, તથા પોતાના જન્મ ગામ માં દેવીમા એક દાખ્યુ બધાથી તે તા. ૨૧ મી આપરેલ ૧૮૧૦ ને દીને જગ્યાં હતુ. એવણે પોતાનુ નાણું કોઈ નવામ નીજમ અમલીખાનને પુગી જમીનપીરી વગર ધીરવાથી મોટી રકમ બાઈ હતી, અને તેથી પોતાને આપાર પણ બધ કીધા હતા, તથા તે પછી થોડીક સુદતમા મગલુ પામ્યા હતા.

તા. ૪ થી આગમ્ય.

રોજ ૫ માઈ ૧૧ (ચિ. ૧૧૮૬ વર્ષ ૬૭૨૨૨૨).

મરણ—કુરામજી ચોરામજી ચેકના—ઉમર વર્ષ ૬૦) ચેક ચોરામજી માણેકજી ચેકના નાંધવા ધીકરા. એવણુ ઈ. ૨૦ ૧૦૬૮ માં બાપનાં મરણુઆદ પોતાના બાઈ જોનારી સાથે મલી તેમનાં “ચોરામજી માણેકજી” ના નામથી આમતી પેહડીના વહીવટ સ્થાપતા હતા. તે પછી ઈ. ૨૦ ૧૮૦૦ થી કુટુંબ વડી પોતાને હોસામે ચોડાક આપાર સ્થાપતા હતા. ઈ. ૨૦ ૧૮૧૪ માં ચેકખાનદાનના કુટુંબીઓએ “હારમજી પુરોહિતજીની કપ્પની” ને નામે લીધાને ધણી વસાવવાને ને પેહડી કાઢી હતી તેમા એવણુ પણ એક ભાગમા હતા.

તા. ૬ થી આગમ્ય.

રોજ ૭ માઈ ૧૨ (ચિ. ૧૧૮૬ વર્ષ ૬૭૨૨૨૨).

મરણ—અરવેજી મેહરામજી મેહરા—ઉમર વર્ષ ૪૦) મધરામના એક જાણીતા આપારી. એવણુ પોતાના બાપની સાથે લાખી મુદત સુધી મધરામ આતેજ આપારને અર્થે જઈ વસેલા હતા, અને મરણુ પણ ત્યાં જ પામ્યા હતા.

તા. ૧૪ મી આગમ્ય.

વસાડની જગ્યાગતી અંજુમન તરફથી મર્મ તા. ૭ મી જુલાઈ ૧૮૨૦ ને દીને ૫૦ જણાની સંહીના એક પત્ર મુખાઈની પાઠમી પચાતતા અકાવરો જોમ આવો હતો, તેમા ત્યાના કાઈ માટે એક પરણેલી જોરતને તેના આવદ હેવાત હોવા છતાં વસાડની મુખાઈ લાખી તેની સાથે નાતર કીધું તે માટેની ફગીયાદ લખી આક્રમી હતી, તથા અજળ કીરી હતી કે અમારે ત્યાં ઇંગ્લેન્ડ અમન થમા પછી એ રીતે વાત થયી બે હાકે મોટો તમા માટે એ એ માટેના કાઈ કિસાસ લેવા અને તે જોરતને

પોતાના પરણા આવદને પાછી સવાનીન કરી આપાવવી. વળી એની પછી ખીજે એક પત્ર વસાડની (૨) જગ્યા જોશીઓની સંહીના તા. ૧૨ મી જુલાઈ ૧૮૨૦ ની તેરીખને એક અકાવર સંહિયા ઉપર આવ્યો, તેમાં એવી મતવખુઈ લખાણ હતું કે “હમારાં ગામ મને હવી રીતે આગલ થવું આવેકે છે” અને તેની શાદતમાં એવાં કેટલાક આગતા વખતમા જીવતી જોરત તથા મરદ છતાં વચના નાતરા કરનારાં ધણીઓના નામ નિશાંતની એક ટીપ મોકલી હતી.

આ બંધે પત્રો ઉપર વિચાર કરવાને મુખાઈની સમસત જોરજોશી અંજુમનની એક બેક આજ દીને મરદમ ચેક દાદીબાઈ નોશગવાનજીના આદર્શનાં મળી હતી તે વેળાએ એ બંધે કાગળો તપાસતાં એવું માલમ પડ્યું કે પેહલા પત્રપર નહીં કરનાર કેટલાક ધણીઓએ પાછી ખીજ પત્રપર પણ સંહીઓ કીરી હતી, તથા ને નાતરાઓની ટીપ મોકલી હતી તેમાં પણ કેટલાક બોલ દાખવાઓ હતા. વળી મુખાઈ મને વચનારા વસાડનાં જોરો તથા બેહદીનોને પણ આજની પચાતમા બોલાવી એ વિષે પ્રકુષ્ટ, ત્યારે તેઓએ પણ કુટુંબ કીધું કે અમારે ત્યાં કાકીના આકાશ ન હોવાથી એવા અજામ કામો બનેકે, અને તે માટે તેઓ સઘણાઓએ પોતાની નોખુથી ખતાવી તેથી ઉપાધો કરવાને અમર કીરી.

આ ઉપરથી સમસત અંજુમને એવું ટુડ્યું કે વસાડમાં આવે રીતે કરેકે તે જાણે મજાકી દોર ચલાયા નેવું છે, મોટે આપણે વસાડની અંજુમનનાં કાગળોના જવાબ લખી મોકલવા, અને તેમા જણાવવું કે ઉપલી જોરતને કાઢી લાવનાર મોમેદ રોં વીકાજ મેહરાજનાં જણાયા મૂળમ મુખાઈ તણીને લખી પાછો વસાડ ગયો, અને તેવણુ (ચેક વીકાજ) આગલ કબુલ કરી ગયો કે તે જોરતને પાછી તેના અસલ આવદને સવાનીન કરી ને રીતે વસાડની અંજુમન ટુડ્યો તે રીતે તે અમલ કર્યો અગર તે મોમેદ એ રીતે નહિ કરે અને તે જોરતથી હાથ નહિ ઉઠાવેતા તેને પોતાને, તે જોરતને, તેણીના માથાપને, તથા ખીજ ને કામ તે કમમા જામેવ હોય તેમને નેઆતવાર કાઢવાં, અને તે મોમેદપર ઇંગ્લેન્ડ અગલતમા પાચેની દમ હમર રીઆ મુતીની કરીઆરી માડવી, અને તે ફરીઆરીનો અરમ અગર તમારી મરીમ અંજુમનથી નહિ બની ચેકો ઉદવારે તથા નવસારી તથા સુરતની અંજુમનપર લખી અમે મદદ કરાવવું, અને અગર તે સંહિયા ને કાઈ અરખને સાર અમોને લખ્યો તો ફરીઆરીનો અરમ અમો આપવું. ખીજુ એવું ટુડ્યું ને શી ઉદવાર, દમણ, નવસારી, સુરત, બરમ, અખાત, કવીઆરી, તથા યાજુની અંજુમન ઉપર આપણી પંચાતને નામે

એકી જુદી કાગળ લખી ઉપર મૂળ્ય વચસાડ મોકલેલા પત્રની નકલ ખીડરી તથા સુચના કરવી કે કદાચ વચસાડની અજુમન તમને કાગળ લખે અને એ એરતના બાબમાં કાંઈ મદદ માગે તો તે બની શકે તે પ્રમાણે આપી ગઈય અજુમનનું કામ. બાન્ધવી આપવું. આગર કાંઈ અમને વિષે અમને લખ્યો તો અમોખી તેવાર છે.

એ રીતે ડેડવા પછી વચસાડની શરૂઆત અજુમનની વતી ત્યાંના દસ્તુર કુરામજી રચતમજી તથા મોખેદો હીજામરજી કાવચજી, જા માસજી રચતમજી, માણેકજી મેહરામજી, નવરોજજી ભીખાજી; તથા મેહદોના કુરામજી ધનજીભાઈ, મોરાભાઈ દોરામજી, ધનજીભાઈ ભીખાજી અને બહમનજી નાનાભાઈ એમના નામને એક કાગળ લખી તેના ઉપર ડેડાવને મઠવી બાબદ ધીગતવારે લખ્યા ઉપરાંત ખીજીની સુચના કરી હતી કે જેના મોખેદ આગર તે એરતને ચોતાના આવદને સવારીન કરે તો તે બંધને તથા તે એરતના માખાવને, તથા આશીરવાદ મારનારા મોખેદોને, તથા ખીજા જેઓએ એ કામમાં મદદ કરી હોય તેમને નાહન નવાડી તેનાની પાસે પચેમાનીની પતેત કરાવજો, અને તેમની પાસેથી તેમની ચકુર મૂળ્ય કાંઈ જુગતવી ધર્મ આવે તેમની પચાતની નજરમાં આવે તે લખને તેમના જમીન લેજો કે ફરીથી એના બદલેની કામો કરે નહિ.

આ કાગળપર નીચના અજુમનના હાજર થાએલા ખારસીઓએ ચહીએ કરી હતી. —

કુરામજી નાનાભાઈ દાવર, જમચેદજી બહમનજી વાડીઆ, હોરમજી બહમનજી વાડીઆ, કુરામજી કાવચજી ખનાજી, દસ્તુર ખરચેદજી જમચેદજી જામારખાના, મુઠા શીરજી ખીજા કાંકજી, દસ્તુર એલજી દાગખજી મંજલજી, મોરાખજી વાપરજી મેહતા, દાદાભાઈ કાવચજી શહેર, પેશતનજી ભીખાજી પાંડે, નવરોજજી મેહરાજી, કેમચર મોરાખજી રૂકીમજી, ખરચેદજી માણેકજી ચરાફ, આં દોરાખજી કુરામજી પચકી, નથરાખનજી ખરજી, દાદીખજીના, જા શીરજી નથરાખનજી વાડીઆ, ખરચેદજી જીજાજી યા પી, રચતમજી જીજાખજીનદેવીના, માણેકજી મનચેરજી મેહતા, ખરચેદજી અરદેશર દાદી, કાવચજી મોરાખજી, ધનજીભાઈ દાદાભાઈ દારખાનાવાલા, નથરાખનજી હુમજી પોરે, હોરમજી ભીખાજી મેહરાજી, હોરમજી ભીખાજી ચીતાજી, વીજાજી મેહરાજી, હોરમજી ધનજી પોરે, જમચેદજી જીજાખજી, એલજી ખ

ચેદજી હાએવાએ (ખાકમજીના), એલજી પેશતનજી ધનજી રહમજી, કુરામજી બહમનજી ચરાફ, પેશતનજી કાવચજી નાજીખેરવાલા, મોરાખજી હોરમજી, માણેકજી મોરાખજી પારખ, જમચેદજી કુવરજી જાવાલા, નથરાખનજી રચતમજી જાવાલા, કુવરજી રતનજી જાવાલા, હોરમજી દોરાખજી લચકરી, ડોસાભાઈ કુવરજી ખનાજી, નવરોજજી ખરચેદજી, દીપખાજી કાવચજી ગાધી, કાવચજી બહમનજી ચરાફ, અરદેશર શાપરજી રતદોરાખના, કાવચજી બહમનજી જમનાના, હોરજી નવરોજજી હોરાખજી, નવરોજજી હોરમજી મોટાભાઈ, મેહવાંનજી નવરોજજી માણેકજી, નવરોજજી કાવચજી નાજીખેરવાલા, દસ્તુર દાગખજી જમચેદજી જામારખાના, નથરાખનજી માણેકજી જમચેદજી દસ્તુર, આં હોમજી કોહીદર પચકી, આં હોરમજી કુરામજી હોજદાર, આં રચતમજી બહમનજી કાગા, આં ખરચેદજી જમચેદજી મોદી, કુરામજી પેશતનજી ગાધી, આં મેરોજીજી ખરજીજી દોરાખખાનજીના, આં ખરચેદજી એલજી વાજા.

તાં ૧૦ મી આગસ્ટ

મુખર્મી ગરીબોના બાળકોને ફેલવણી આપવા માટે ઉભી થયેલી મંડળીના નાણા બરનારાઓની એક મુલા આજ દીને મળી હતી. હાનરેખન માઉન્ડ રુદુમર એરતીનજીન સુબાપતીની ખુરશીએ ખીરાજી હતા. તે વળાએ એવું ડેડખું હતું કે આએ મંડળી તરફથી દેશી નિશાણોના શિખવવા લાખકની જોખીઓ તેવાર કરાવવી, તથા તે નિશાણોમાં ખીજા જોખીના મુધારા કરવા. આ માટે એક જુદી કમીટી ડેડખી અને તેનું નામ “વીનેટીવ સ્કુલ એન્ડ સ્કુલ-બુક કમીટી” રાખવું, અને તેમાં આએ આતાની કમીટીના અધિકારીઓ મિલાય ખીજા ૧૨ દેવીઓ, જેમાં ૪ પારમી, ૪ મુચનમાન, અને ૪ હિંદુઓને અધિકારીઓ ડેડવા. *

તાં ૨૬ મી અક્ટોબર

મઈ તાં ૧૦ મી આગસ્ટે ડેડખી “વીનેટીવ સ્કુલ એન્ડ સ્કુલ-બુક કમીટી” ની એક મુલા આજ દીને મળી હતી જેમાં મોટા જમચેદજી બહમનજી વાડીઆ, હોરમજી બહમનજી વાડીઆ, ખરચેદજી માણેકજી ચરાફ, કુરામજી

૨ Society for promoting the Education of the

poor

૩ The Native School and School Book Committee

મિત્રો

૪ મોરચે કુરીઅર, તાં ૨૬ મી આગસ્ટ ૧૮૨૦

૧ મુચનમાન અજુમનની આ સજાની નોંધ તથા જીવના વચસાડ લખેલા કાગળની નકલ મુખર્મી આજની ખરશી પચાતના કારીયારની એક અરજ એવકી જે લાવવા મોકલેલજી ખરચેદજી ચરાફ પાસે મોકલેલું તેના નોંધ વીડી

કાવચી બનાવ, જમશેદજી એલવજી દરબાર જામશરફ
આરાના, દેવીદાસ હરજીવલુદાસ, રઝુનાય કરચડના જોશી,
બીનાબા મદાસીય, વગેરે ધણાક આગેવાન દેશીઓ ખીરા-
જ્યા હતા.

એ દેવીદાસ હરજીવલુદાસે આ મંડળીના દેશી
અધિકારીઓની તરફથી મળાને જણાવ્યું કે અતરિની
દેશી કોમના આગેવાનો તથા આગરવાલા દેશીઓ પોતે
આપે મંડળી સ્થાપવાના કાયદા ચોરીપેટ મળતેછે, અને
છેલ્લી સભા પછે તેઓએ પોતાની કોમને વારંવાર એકઠી
મેળવી આ મંડળીથી થતા કાયદા, વગેરે મમળની તેઓના
હાકરાઓને આપણી નિશાલે. મા મોક્ષવાળી બનામણે
કીરી હતી, પણ તેઓ દલગીરજે કે તેમના ચોક્કસ બાગનાં
મનમાં આવા આત.આ મોનોના કેટલાક પેઢાએ મળવૂત
જડ ધણીથી હોવાથી તેઓની મમળવત કાઢે ગઈછે.

એ જામશેદજી તથા હોરમજી બહમનજી વાડીઆ
પણ આપે મતને એકમત થયા, અને તેઓએ વળી એમ પણ
જણાવ્યું કે દેશી આગેવાનોના હાન પોતાની કોમ ઉપર
એકજો કાજ નથી કે તેઓ આવાં અગરવાના કામેમાં જામત
થવાને તેમને મમળવી શકે, તોપણ તેઓ પોતે પોતાથી
બનતી દરેક રીતની મદદો આપવાને તૈયારછે.

એ પછી આ મંડળીને લગતી નિશાલિમા શિખ-
વવાને દેશી બાપામાં ઉપગોળી ચોપડીઓ બનાવી તે સજ્જતી
કીમતે અથવા સુકત આપવાને તથા તેને લગતી ગોઠવણો
કરવા માટે નીચના બાર દેશીઓની એક કમીટી સુકર
કાઢી હતી. ૧

પારકીઓ.

એ રતનજી બહમનજી વાડીઆ.

એ ફરામજી કાવચજી બનાજી.

એ હોરમજી ધનજી પટેલ.

સુદા કીરીજી ખીન સુલા કાઉસ.

હિંદુઓ.

એ દેવીદાસ હરજીવલુદાસ.

એ નાગદાસ હીરજી ચોરી.

એ રઝુનાય કરચડના જોશી.

એ મદાસીય કોરીનાય અતરી.

સુસજ્જાનો.

સુબહનો વડો કાજી.

કાજી સુદામ દોશિત.

એ મહમદ ઈશાહીમ મહમ્મ.

એ મહમદખાની રોજે.

તા ૨ જી નિમખર.

રેશન ૩૦ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞદરદી.

મરણ—એવજી આચેજી બાકસર ૨—ઉમર વર્ષ
૬૦) એ આચેજી કુવરજી હામેવાએના ઘીરા. એવજી
સુંબળી એક જણીમા લીનાંડખાનાવાલા હતા, તથા
ધણ વર્ષ લંગણ મીથીઅમસ જે. બાકસર એ-૩ કંપની,
બાકસર ફેર એ-૩ કંપની તથા ફેર એ-૩ એલ-
જીની કંપનીમા ભાગ્યા હતા. તે પછી તા ૨૧ મી
અક્ટોબર ૧૮૧૫ થી પોતે એખનાએ હમામ સ્વીટમા
“એલજી આચેજી એ-૩ મનસ” ને નામે લીનાંડ-
ખાનું તથા “કમીસન એજ ૮” ની કુકાન ઉઘાડી હતી.
એવજી તે વેળાએ અતરિના ધ કોમો તથા દેશીઓમાં ધણ
જણીતા હતા.

તા ૧૪ મી ડીસેમ્બર.

રેશન ૧૨ માઈ ૩ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞદરદી.

મરણ—ફરામજી નાનાભાઈ ઘવર—ઉમર વર્ષ
૬૬) ઘવર નાનાભાઈ મેડરમજી બનાજીના વડા ઘીરા.
એવજી ઈ ૨૦ ૧૦૮૮ માં પોતાના બાપનાં મરણ પછી
તેમની “બનાજી લીમજી” નાં નામથી સાલવી પેઢકીના
વહીવટ પોતાના ભાઈઓ તથા પિતાઈઓ સાથે ચલાવતા
હતા. તે પછી એવજી પેઢકીના ખીન ભાગ્યાઓ ઉપર
ઈ ૨૦ ૧૦૬૩ મા ઇનિસાફની અદાલતમા ફરીવારી માડી
હતી. આ ફરીવારની હકો ધણી લંબાણ હોવાથી કોરે
તે એ જામશેદજી બહમનજી વાડીઆ તથા ફરામજી
કાવચજી બનાજીની લવાઈ હેકંચ સોખું હતું, જેઓએ
ધણી જાખી મુલતે ધ્યાને તા ૨૨ મી મારચ ૧૮૧૦ ને
ઘને પોતાનું લવાદનાનું લખી આવી તેને નીકાલ આ-
ણવો હતો. તેજા અરયામ એવજી ચીન તથા ખીન
દેશવર આતેસા મોઢો બાપાર પોતાને હીચાને ચા-
વતા હતા. આ માટે એવજીનું “ગાજા” નામે એક
મોટું ચૂરી વાહણ પણ હતું. તે વેળાની સુબહની
પારસીની ૧ આમેવતા એવજી પોતાના બાપની જગ્યાએ
ઘવર ધ્યાને વડા અકાબર હતા હતા.

૧ એ જો કાદાખાઈ તથા બહમનજી કોશાખાઈ, રસ-
તજી પંચવતજી અને બાપજી હોરમજી બાકસરના
બાપા એવજીના બાપા એ આચેજી કુવરજી હામે-
વાએ પણ અતરિના એક જણીતા અરમ હતા

ઈં સં ૧૮૨૧.

આમે વર્ષનાં “બ્રામ્હે કુચીઅર” માથી નીચેના
૫ ગ્રંથ કલિનડગમા? પારસીઓને લગતી નીચની ખીના
આપવી હતી.—

પારસી વાહણવતીઓ.

ગમાં વર્ષના કલિનડગમા નોવેના ઉપરાત નીચના
વાહણે આમે વર્ષમા ઉમેગયાછે.

વાહણનું નામ	માલિક.	ટાણ.
કારનાભીસ	શ્વ ગોરજ અને નવરોજી નસરવાનજી	
	વાડીઆ	૧૧૦
કાઉન્ટેસ આર	મેહરાજાનજી (હોરજીભાઈ) અને કોશાભાઈ	
લડન	જમીનદાર વાડીઆ	૨૧૦
હોના	હોરજીનજી બહુમનજી વાડીઆ અને ગોં	
	હીચીરન	૪૬૨
હેમન	ગુલસીદાસ માણેજી (સોરાજીવારજી)	૧૦૬
મારક કોરાકદે	હોરજીનજી કોરાજી સારકરો, નાગરદાસ	
	હોરજી પોતી અને કપરાન ઝોર ડી ઝોરસ	૦૮૫
પ.ઈ.મ (ગ્રીમ)	મેહરાજાનજી (હોરજીભાઈ) અને કોશાભાઈ	
	જમીનદાર વાડીઆ	૧૫૩

નેદીવ કુલ એન્ડ કુલ-બુક કેમીટીના

પારસી અધિકારીઓ.

રતનજી બહમનજી વાડીઆ.

ક્રીમનજી કાવંજી બનાજી.

મુશા શીશજી કાઉંજી.

હોરમનજી ધનજી પટેલ.

એ ઉપરાત ખીજ બની બાબતે છેલ્લા કલિનડગની
માફકછે. ફક્ત પાગસી વ્યાપારીઓની ડીપમા ચોરામજી
માણેજી પંચજી નામ ઉમેગાયજી છે, તથા પારસી લીપા-
કિયાનાવાના તરિકે “ફારર અને એદવજી” ને બદલે “એદ-
વજી પારચેજી (પાકરજી) એન્ડ મનજી” નું નામજે.

તાં ૮ મી મારચ.

રોજ ૬ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞલગ્નદી.

મરણ—ધનજીભાઈ દાદાભાઈ દારખાનાવાલા—
ઉમર વર્ષ ૫૦) એક દાદાભાઈ માણેજી દારખાનાવાલાના
ખીન દીકરા. એવણુ અતરેના મરકારી તોપખાનાને
મોટે બાર જતાવવાના કારખાનામા ઈં સં ૧૭૬૦ થી
વડા “આમીસ્ટ” ના ઓર્ધા ઉપર હતા.

તાં ૧૪ મી મારચ.

રોજ ૧૨ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞલગ્નદી.

મરણ—હોરમનજી બીમજી મોદી—ઉમર
વર્ષ ૭૦) એક બીમજી રૂચતમજી મોદીના નાથનાં દીકરા,
એવણુ પ્રથમમા પોતાના બાપના વ્યાપારનાં કામોમા
શામેન હતા. તે પછી ઈં સં ૧૭૮૬ મા તેમના મરણ
બાદ પેદહીમાથી પોતાનો ધંધાકા ખંધ કરી સુરત ખાતે
જઈ વસ્યા હતા, અને ત્યાંજ પોતાનો રોજગાર મનાવી
મરણ પામ્યા હતા.

તાં ૨૩ મી મારચ.

રોજ ૨૧ માઈ ૧ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞલગ્નદી.

મરણ—દેશાઈ બરગોરજી જીવણજી—ઉમર વર્ષ
૭૪) નવચારીવાલા પોતીઆ દેશાઈ જીવણજી માણેજીના
ખીન દીકરા એવણે ઈં સં ૧૭૭૮ મા પોતાના વડા
બાઈ દેશાઈ ટેકુનજીના મરણથી તેમના દીકરા જમા-
રજીની માથે મૂકી કેટલીક સુત સુતી પોતાના બાપને
લગતો દેશાઈગરનો વહીવટ ચલાવી હતા, એ પછી
બધે ક્ષત્ર બનિયતઓને કાર્કલાજ ભાગને લગતો બાળ-
ધડો નિકળ્યાથી વરિદરા ખાતે ગાયકવાડની દરબારમા
પણુ જવું પડ્યું હતું, અને તેના રૂચેના નફો થાય
તેરજામા એવણુનું મરણ નિવજ્યું હતું.

તાં ૪ થી આપરેલ.

રોજ ૩ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૬૦ યજ્ઞલગ્નદી.

બાળ દીને નવચારી મધે એક હોરમનજી મનજે-
રજી બાબાએ બધાવવા માટેનાં દોખમાનો તાણે પુર-
વાની કિયા કરવામાં આવી હતી.

૨ સુરતવાલા એક હોરમનજી કેવડા શીરીના બધાવા

૩ એ દોખમાની સામેન એવણે એક શગડી
બધાવેલીછ તે હોર ને તપ્તી પારેલીછ તેમા આમે
બેપલો દીવજ એ દોખજી તથા શગડી બધાવવાનો કરી
લખેજોછ પણ એ દોખજી તો એની પછી બે વર્ષે એરલે
તાં ૬ મી મારચ ૧૮૨૩ ને દીને ૧૨કાય હતું, જેનો
સુપુરણ અરેવાલ તાં ૧૭ મી મારચ ૧૮૨૩ ના
“સુપર્મના શાખાચાર” ૧૧મા છપાયો હતો, જે માટે
એ જમારજી શોરાજી દરતર મેકરજી રાણા કેટલીક
જુની નોધા હોરથી અમેને જણાવેછ કે એ તપ્તીમા
લખેજો દિવસે દોખમાનો તાણે પુરાયો હતો.

તાં ૧૨ મી આપરેલ.

રોજ ૧૨ માઈ ૩ (ચિં) ૧૧૬૦ વર્ષદત્તરદી.

મશણ—કુવરજી ગતનજી જ્યાંવાલા—ઉમર વર્ષ ૪૬) શેક ગતનજી જ્યાંજી જીવણજીના વડા દીકરા. એવણુ ઈં સં ૧૦૬૪ મા પોતાના આપનાં મરણથી પોતાનાં ભાઈઓની સાથે મળી તેમની ઇંગ્લેન્ડ જાતી માહેની વીનાયતી સામાણની મોટી કુશન ચલાવતા હતા. એ કુશનનુ કામ એમણે દર દેશવરે સાથે ધણી સાગી રીતે વધારણુ હતુ, તથા તેની ધણેક ટેકાણે સામાઓ ઉઘાડી હતી. એવણુ અતરેના ઇંગ્લેન્ડ તથા રંગીઓમા મારીપેકે જ્યાંવાલા હતા.

તાં ૨૨ મી આપરેલ.

રોજ ૨૫ માઈ ૩ (ચિં) ૧૧૬૦ વર્ષદત્તરદી.

મશણ—દત્તજી દારામજી રસતમજી સંજાણુ—ઉમર વર્ષ ૭૫) સુરતવાલા દત્તજી રસતમજી મેહરામજી સંજાણુના નાધના દીકરા. એમણુ મુ મર્ધ મુ પોતાના દીકરા દત્તજી એલજી દારામજી સંજાણુની સાથે આપ્યા હતા. અને ચ દત્તવાડી આતેની શેક હેરામજીજી બહમજીજી વાડીઆની દરેમહેરના વડા પધારીનુ કામ ચલાવતા હતા.

તાં ૨ જી મેએ.

રોજ ૧ માઈ ૮ (ચિં) ૧૧૬૦ વર્ષદત્તરદી.

મશણ—જીવાજી મેહરામજી ગારડીન—ઉમર વર્ષ ૪૬) એવણુ ઈં સં ૧૦૮૮ ને આસરે સુરતથી અતરે આવી બરકર આતાના કપડાન ગોરકની નોકરીમા ગૃહેમા હતા, અને ઈં સં ૧૦૬૮ મા તેની સાથે સીર માપરામની બઝાઈમા ગયા હતા. તે પછી અતરે આવી ઈં સં ૧૮૦૧ મા મળકૂર કપડાન ગોરડત "આગમી કોર્પોરેશન" આતાના એજન્ટ થયો હતો, અને તેણે એવણુને ઉપસા આતાના માનેજર, તથા "હેડ-ઓફ-ગમીયર" કીધા હતા, કે ને ઓધિા એમણે પોતાના મરણ લગણુ બન્યો હતો.

તાં ૧૯ મી જુન.

રોજ ૧૯ માઈ ૯ (ચિં) ૧૧૬૦ વર્ષદત્તરદી.

મશણ—મતરેજી જામરવજી જાવનગરી—ઉમર વર્ષ ૫૬) સુરતવાલા શેક જામરવજી હરામજી જાવનગરીના બીનાવીકરા. એવણુ જાવનગર આતે પોતાના

૧ શેક નરસીજી કાવજીજી દારૂજીજીવાલાના યજમા

૨ એવણુના બાપા શેક જામરવજી હરામજી જાવનગરી ઈં સં ૧૦૬૦ ને આસરે પેકવેકવા સુરતથી

આપે સ્થાયેની વ્યાપારની પેહડી, તેમજ નામદાર ઈરક હડીઆ કપનીની, તથા મુબરકના જાણીતા વ્યાપારી શેક અબ્દુલજી દારૂજીજી રૂની આગનુ કામ, તથા જાવનગરના યોકોનુ ચાલુકાર ચલાવતા હતા. એવણે જાવનગર જીવતા ઉઘી ગામનો એક મોટો અમાડા પશુ દોરેની તરફ છડીમાવનાને માટે બધાઓ હતા. સુરતની પારસી આજીમના એવણુ એક અધ્યક્ષ હતા.

જાવનગર આતે વ્યાપારનાં કારણકર ગયા હતા. ત્યાં એમનો વચપતીલો વધવાથી થાકાર સાહેમે એમને બીજા દેશત વ્યાપાર કરવાની નુઠ આપી તાં ૧૭ મી અક્ટોબર ૧૭૬૫ ને દીને નીચેના પરવાણા કરી આપ્યો હતો :—

" હાં લાં પડત શ્રી જાવનગરના વાંચાં અધાર " જામરવજી જીવ તમે વેનાર જાવનગર મુક કરો તો " મુક રઆત ઠકા ૨૦ વીચની કરજ આતર જમીની " જાલ મગવજી વેનાર કરજો તો વાતનો શરકારનો " કોવજી કોમી મુકાબલ થાયો નહી શવત ૧૮૨૨ ના " કારતમ શર ૩ "

બી એજ પ્રમાણે તાં ૨૪ મી આગસ્ટ ૧૮૦૬ ને દીને એવણુના બાલની જગતમા દર આડીએ કોટ આને ઓઠી કરવા માટે નીચેના પરવાણા કરી આપ્યો હતો :—

રાજવ સી
વખતસંજી
અવતસંજી

" હાં લાં રાજવજી જાવનગરના વાંચાં જામરવજી " રામજી જીવ તમે શાં જોતી જીવનગરી મારકત " તેજાજી તથા દમાની તથા મુબરકી પાડી ૧ એક " રાંના અક્ટ રૂપેઆ પુણે આપતા પ્રેમાથી દરમાર " તમે શવત ૧૮૬૨ ના શાવજી બીજ શર ૧૫ થી " દોકડા ૬૧ અક્ટ દોકડા શવાઈની રઆમન કરીછે તે " પરમાણે ઉવેથી જાલ બ જાલ તમે દરમારના આપજો " ને દરમાર જણુ તમારી પારેથી ઇ પરમાણે ઉવેથી પાડી " ૧ એક્ટ રૂંના અક્ટ રૂપેઆ અરધી ને આના મણ " લેશે તેથી વણુ લેણુ નહી—શવત ૧૮૬૨ ના શાવજી " બીજ શર ૧૫ "

ઉપજા બે વે પરવાનાઓની અસર નકવ એવણુના એક વારસ શેક રામજી જામરવજી જાવનગરી પાસે જોણુછે, એ મુજબ એવણુ જાવનગરમા વ્યાપારી પેહડી સ્થાપી રે, વગેરેનો સુરત તથા મુ મર્ધ સાથે વ્યાપાર ચલાવતા હતા એવણે જાવનગર મુક ઘીના દરવાજા માહેર નોડ મળના માહેરની પાસે એક મોટો પધરની વાવ ઈં સં ૧૭૭૭ મા બધાવી હતી, કે ને હણુ લગણુ તથા જોણુછે એવણુના વડા દીકરા શેક પેશતમજી જામરવજી જાવનગરી વણુ પોતાના આપની જાવનગર તથા સુરત આતેની વ્યાપારી પેહડી ચલાવ્યા ઉપરાંત સુરતની પારસી વચાતાના એક અધ્યક્ષ હતા.

તા ૧૮ મી જુલાઈ.

શ્રેણ ૧૮ માઈ ૧૦ (ચિ) ૧૧૬૦ ૫૪૬૭૨૮૧.

મરણ—દત્ત રહેયુગ કાંઈયજી મીરજી—ઉમર વર્ષ ૭૦ ઉદવારવાલા આંત્ર કાંઈયજી રસતમજી મીરજી ખુશી મેગતા વડા દીકરા. એવણને ઈ ૨૦ ૧૦૬૧ મા પોતાના કાકા દત્ત રહેયુગમજી રસતમજીના મરણથી તેમની જગ્યાએ ઉદવારના દત્ત રહેયુગ હતા. એઓના તરફથી ઇતઆઈને લગતી ઘણી માહિતગારી અને ફારસી તથા પેહલવી ભાષાઓનું ચાર માન હતું. તે સાથે એના બંદુક, તપવાર, લીંગે હથિયારો ચાંચી રીતે વાપરી જાણનારા, તેમજ એક સુવંદા ઘોડાવાર હતા.

તા ૬ મી આગસ્ટ.

શ્રેણ ૧૦ માઈ ૧૧ (ચિ) ૧૧૬૦ ૫૪૬૭૨૮૧.

મરણ—રસતમજી મનજેજી રેવાઈ—ઉમર વર્ષ ૬૪ નવચાંચીવાલા રેવાઈ મનજેજી ખુશીદળના વડા દીકરા. એવણ પ્રથમના પોતાના આપના નવચાંચી કેચ માને લગતા કારભાર ચલાવતા હતા, ઈ ૨૦ ૧૮૦૩ મા તેમના (આપના) ગાયકવાડ સરકાર સાથેના કાંઈવાધાને કુચે લાવવાને એવણ મુખર્જી આતે ગમદાર ગવરનર જોવાદન ફક્તની મોવાકાને આપ્યા હતા. તે પછી ઈ ૨૦ ૧૮૧૦ મા આપના મરણ બાદ અગીઆર દિવસે, એકમે તા ૧ બી ડીસેમ્બર ૧૮૧૦ ને દીને આન દરાવ ગાયકવાડે એવણ ઉપર એક પત્ર લખી એમને રેવાઈગરની વહીવટ પોતાના વડીલાની માફક ચાલવવાને રેસીડર મેજર કમનાકની બચાવણ ઉપરથી એક મનદ કરી આપી હતી એવણને ગાયકવાડી સરકાર તરફથી “દેનાશર” નામે રૂ ૨૦૦૦ ની વાર્ષિક ઉપજ

૧ ઉદવારવાલા દત્ત રહેયુગ રસતમજી મીરજીના વડાના તથા મરણને એકમે રહેયુગ મરજીવાળના મામ

૨ નવચાંચીવાલા રેવાઈ મનજીના ખુશીદળના વડા

૩ એવણના નજીમ રેક રહેયુગ રસતમજી રેવાઈ તા ૨૬ મી જાન્યુઆરી ૧૮૨૫ ને દીને મુખર્જીના ગવરનર સાઈદ હાનરેવલ બન અરજી આઈ કલેર જોગ કરેલી એક અરજીના એ પત્ર નીચે મુજબ રાકાયે —

“Your Father Mencerjee Carsejee having died this letter is issued to you—to do at that you continue to do the business of the Desorship as he did—your Rights, Customs, Gifts, Kliatta, Estates and mortgaged Lands, with whatever else you have enjoyed from the time of the late Pillage Row to this time you are to continue to enjoy from generation to generation.”

વાળું એક ગાય દીનામમા મરજી હતું, નવચાંચીની જરૂરથી અજીમનના એવણ પોતાના આપના મરણ પછી વડા આગેવાન હતા.

તા ૩૦ મી આગસ્ટ.

મુખર્જી સરકારી યોદીના વડા મામદર યીનકર એક જમણેજી બકમનજી વાડીઆ કે જ્યાંથી આજ દીને પોતાના મરણને છેક કોઠે આવેલા હતા, તેણે તા ૬ થી આગસ્ટ ૧૮૧૮ ને દીને હમનાડ ખાને “કાગર-ઓફ-ડાયેરક્ટરમ” ઉપર પોતાની લાખા વખતની અને નીમક હસાવી ભરી નોકરીના બરવામ. કાંઈ જાગીર દીનામ તરીકે મેલકવાની આજ કીરી હતી, તેના જમણની તેણે આશામાં હતા તેવામાં એકાએક ખીમાર પડી ગયા, અને પોતાના કુટુંબને પત્રવારથી તે મને થયા નહિ એવી રીકરમાં હતા. આથી તેણે પોતાના ખીડાણા ઉપરથીજ એક પત્ર અતરની નામનાર સરકાર ઉપર લખી હમનાડ આતે કોરડને તેવણની આ આશા વિશે જાણવવાની અજમ કીરી હતી. આ એવણની અજમનો નામનાર સરકાર તરફથી આજ દીને એવણના ભાઈ શેઠ હાસમજી બકમનજી વાડીઆની મારફતે જમણ આપી કે તેમની અજમ બાદ રાખીએ આથી એવણે પોતાની મરણની છેક છેલ્લી ઘડીએ ઘણું ખુશાન થઈ માગના તણ વાને સરકારના વડા યેકરથી મી ૦ ફોર્સીસ વારડન ઉપર એક પત્ર લખી પોતાનો ખુશીને ઉભારે સરકારને જાણા વો, તથા પોતાને છેલ્લી ઘડીએ મેલના આ દીનામને માટે તેમને ઉપકાર માનવો. એ પછી ઘોડાક કપાકમાં એવણને પ્રાણ બંધ થઈ ગયો હતો.

૪ આ પત્રની તારીખ તા ૧૦ મી ડિસેમ્બર ૧૮૨૧ ની “ગ્રોમ્સ કુરીઅર” ના નીચે મુજબ છપાયે —

To
FRANÇOIS WARDEN, Esq.,
CHIEF SECRETARY TO GOVERNMENT
BOMBAY.

Honored Sir,

The promptness with which His Excellency our Noble Governor and the Members of the Council have complied with my last wishes, and the civility with which you have condescendingly forwarded to me through my brother Homajee the welcome communication have calmed my dying moments and smoothed my descent into my Tomb.

My dissolution Sir, is now quivering upon my dying lips, yet it would be refusing myself an ungrateful consolation were I not to indulge myself in acknowledgments even with my last breath the gratitude I owe to that upright and intelligent character the present worthy Superintendent His valuable advice has in numerous instances been of the most important use to me while I have often experienced the most heartfelt gratification by the readiness with which he has uniformly concurred in my humble opinions.

My breath is going Sir, and you and the service

તા ૩૧ મી આગસ્ટ.

રૂા ૨ માં ૧૨ (સં) ૧૧૬૦ યજ્ઞવલ્ક્ય.

મરણ—જમશેદજી બહમનજી વાડીઆ—હિમર વર્ષ ૬૭) થીક બહમનજી લવજી વાડીઆના વડા દીકરા. એવજી નાહનપણથીજ અંગરેજી સરકારી મોદીમા પોતાના વ્યાપની સાથે રહેલા હતા, અને ઈ સં ૧૮૬૦ મા તેમના મરણ પછી તેમની જગાએ ખીજા “માયરર ખી-લગ” થયા હતા. તે પછી પોતાના પિત્રાઈ થીક ફરામજી માણેકજી વાડીઆનાં ઈ સં ૧૮૦૪ મા મરણ પછી એવજીને વડા “માયરર ખીવડર” ની જગા મળી હતી. વાહજી બધવાના હુનરમાં એવજી પણ ઘણાજ બખબદાર હતા, તથા જ્યાં જ્યાં પોતે વડા “ખીવડર”ના ઝોડખાપર હતા તેટલા અરસામા ૧૧ લગાએક મનવારે તથા ૪૦ મોઝા મઠરી વાહજી બાધા હતા. આ એવજીના કાર્યને માટે એવજીને પણ આડમીરકીના લારડો, કોર્ટ આફ ડીર-ક્ટરો, તથા અંગરેજી હાનરેબલ ઈસ્ટ ઇન્ડીઆ કંપનીના અધિકારીઓથી વારંવાર શાબાસી તથા ઈનામે ભલાં હતા. એવજીની કીમતી નોકરીઓના બદલામા નામદાર સરકાર તરફથી એવજીના મરણ પછી તા ૨૦ મી અગ-સ્ટ ૧૮૨૧ ને દીને એમના વારસેને રૂ ૧૦૦૦ ની

have my dying blessing My life has been devoted to the service and all I now pray for, is that I will be remembered by the Hon'ble the Government Board to the Hon'ble the Court of Directors May the all directing Providence prosper you all. God prosper you. Adieu, Adieu, Adieu.

(Signed) Jamshejee Bomanjee
Bombay 30th August 1821 37 M.

આ પત્ર વિશે “કુશીઆર” ની એજ આક્રમા નીચલા માતેબર વિચારો છપાયા હતા :—

“We publish an interesting letter from the late Builder Jamshejee Bomanjee, of which we have obtained a copy, conveying to the Government his expressions of gratitude for its ready sympathies with an anxious appeal which he had preferred for its protection, a few hours before his dissolution. Jamshejee Bomanjee had for some time back been in expectation of receiving from the Court of Directors an official communication of a grant of land which he had solicited, as a reward for his long and faithful services. On his death-bed his moments were embittered by the non receipt of the Courts determination, and by the consequent apprehension of leaving his family in distress. He was pressed by his relatives to address the Government to bestow its anticipation of the Courts liberality. He followed the advice with a full confidence, in the justice of a benign administration, and survived to receive the gratifying proof that his confidence had not been misplaced, he just lived to be informed, that his wishes had been complied with, and to dictate the following effusions of a grateful heart, to a Government which had thus bene-
ficially extended a boon of the greater value as it was conferred with so ready a munificence.”

[Bombay Courier, 13th October 1821.]

વાર્ષિક ઉપજવાળી જમીન મુબઈ તથા હામીમાં મળી બખબદે આવી હતી. મુબઈની પારસીની પંચાતના એવજી પ્રમુખ હતા, તથા સંધ્યા જાહેર કામમાં આગેવાની લેતા હતા.

તા ૨ જી સપ્ટેમ્બર.

આજીને મરહુમ થીક જમશેદજી બહમનજી વાડીઆનાં હિમરજીની મજલિયામાં તેમના દીકરા થીક નવરાજજી જમશેદજી વાડીઆએ રૂ ૨૦૦૦ ની રકમ પંચાતના ધર્મ પાતામા આપી હતી.

વળી એજ દીનેની મજલિયામાં સર્વે અગ્રમનના એકમતથી મરહુમ થીક જમશેદજીની જગાએ તેમના ભાઈ થીક રતનજી બહમનજી વાડીઆને પચાતના અકામર રૂ ૬૫૫ હતા.

તા ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર.

રૂા ૧૬ માં ૧ (કં) ૧૧૬૧ યજ્ઞવલ્ક્ય.

મરણ—આ ૦ આંધર હોરમજીઆર—હિમર વર્ષ ૭૦) એવજી જામજાના વતની હતા, અને ક્રમી રાજમાહની પેઠીની વડારીની વખતે જામજા કંમી-ઓની તરફથી મોટા બાગ લીધા હતા. ઈ સં ૧૭૧૮ માં મુજા કાફિય રમતમ જ્ઞાનજી સાથે કેહેલું કે એવજી પણ હરિન ગયા હતા, લેખન ત્યાં જઈએક વર્ષમા દુરત પાછા ફર્યા હતા.

તા ૨૦ મી અગ્રામર.

મરહુમ થીક જમશેદજી બહમનજી વાડીઆને તેમના મરણ વખતે આપેલી કજીલાત મુજબ આજ દીને તેમના વારસેને મુબઈની સરકાર તરફથી રૂ ૧૦૦૦ ની વાર્ષિક પેદાશવાળી જમીન (તેમા રૂ ૪૦૦૦) ની પેદાશવાળી હામીમાં અને રૂ ૨૦૦૦ વાલી મુબઈમાં ઈનામ દાખલ આપવામા આવી હતી.

૧ આ બધા બાબદોની નોંધ મુબઈની આગસ્ટી પારસી પચાતના કારામારુ ફત્વર કે જે હાલમા થીક માણેકજી પારસીજી સરકાર પાસે મોકલેલે તેમા કીધેલી છે.

૨ મરહુમ થીક નવરાજજી દોરાબજી આલુવાલાજીના બધાવા, તથા જામજાલા ઈ. સં ૧૮૧૭ રૂ ૧૨૦૦ ની મુબઈવા

૩ આ માટેના એવજીના વડા દીકરા થીક નવરાજજી જમશેદજી વાડીઆ લીધે તા. ૨૦ મી અગ્રામર ૧૮૨૧ ને દીને ની ૦ ફરીયા થીક ફરીની મુબઈવા ૧૪૬૬ વાલા આપેલા વજીમ લખેલું છે.

“That the Honorable the Government has entered orders to be issued to the Collector in Council and in the Northern Council to grant to your late

તા ૧૦ મી નવમ્બર.

આજ દિન અતરેની સરકારી ગોદામા નામદાર
દેહ ધડીઆ કપનીને સારે ખાવેલુ દહ ટોપોનુ વાલેલુ

other's family, subject to the confirmation of the
onerals the Court of Directors lands yielding an
annual rent of Rupees six thousand
by transferring in such manner as
may be agreeable to you with the
Rs 6,000 consent of the Ryots

એ મૂળમ ૩૬૦૦૦ ની પેદાપથની જમીન એવ-
ના વારેસોને આપવાનુ નહી કીધા પછી તા ૦ ૨૬ મી
નેવારી ૧૮૨૨ ને દીને બી ૦ ફરીયા શેફ્ટરીએ શેક
રોમનલ પર એક કાગળ લખી સીમ તથા પરેલ તરફ
૧૦૦૦ ની વર્ષિક પેદાપથવાલી જમીનનો કપનો
ખાખો હતા તે પછી એ જગાનુ કામિદારસર "રીડ
ફોર કન્ટ્રેવનસ" તા ૦ ૨૬ મી એએ ૧૮૨૮ ને દીને
રકાર તરફથી તેમના શેફ્ટરી ખી ૦ જન બાકસની
દી સુધાર શેક નવરોજલ, ખનચેરલ, અને ડોથાનાઈ
પથેલ વાડીઆને તેમના મરહુમ પાપની વતી કરી
પણ હુ એ પછી દેશા બધે ભાઈએ સાથે સખ-
ની કરી એ જગના કપનો એવના શેક નવરોજલ
પોતાને હરતક રાખ્યો હતા, ત્યારબાદ એવાની
કીડ જમા કે ને પરેલના સરકારી ગેડતની નજરીકખ
૧ તે એ જલુખનો કપનાકિક વધારવાને ખાટે સરકારે
૦ ૭ નવેમ્બર ૧૮૫૭ ને દીને ખી ૦ યમ શેફ્ટ-
રી કીડી સાથુ એક લખત કરી શેક નવરોજલ
કેથી લીધી હતી, અને તેની કીખતના બદલામા એએને
સહીમા મહેમા ગાંધોને જે ૬૨ વર્ષે ૩૭૧૨-૭-૭
નો થોડો ભરથો પડતો હતા, તેમાથી ૩૫૧૧) બાદ
૧૧ હતા અને ૬૨ વર્ષે ૩૨૦-૭-૭ નો
કો મરવાળુ કેડલુ હુ આ જગાને થોડોક માગ
તમા એએના એક વારસ શેક ખરેચેલ નવરોજલ
આના સ્વાધીનમાથે

એ ઊપસાત ૩૪૦૦૦ ની વાર્ષિક પેદાપથવાલી
ીન ને છાસડી જાણી આપવાને સરકાર તરફથી હોડખ
હતા તે મૂળમ પ્રથમમા તો એમને કાઈ ત્યા જમીન
પથમા આવી નહિ, પણ એમના કાકા શેક હોરમ-
૭ જલમનલ વાડીઆને હરતક ને છાસડી પાડેલા
ક ગાંધો હતા અને એમને પેરે તેએ ૬૨ વર્ષે
૬૮૪-૦-૦-૬૨ રેસનો થોડો સરકારમા ભરતા હતા,
ખી સરકાર તેએ સાથે તા ૦ ૨૪ મી એએ ૧૮૨૭
ને એક પત્ર લખી એવી ઝોડવણ કીધી હતી કે
મા થોડાના રૂપીઆમાથી શેક હોરમજલએ ૩૪૦૦૦
વર્ષે પોતાના મરહુમ બાઈ શેક જમચેલના વારેસોને
ને સરકારે એાલી પેદાપથવાલી જમીન છાસડીમા
પાને કપન કીધેલુ તેના બદલામા રોડકા ભરવા
ખાડીના રૂપીઆ સરકારમા ભરવા એ મૂળમ
હોરમજલએ તથા તેમની પછો તેમના વારેસોએ
સ ૦ ૧૮૪૧ લગલુ ૬૨ વર્ષે ૩૪૦૦૦ આખા કીધા
પણ પછી તેજ વર્ષમા શેક હોરમજલ વાલા ઊપસા
ગાંધોને થોડો સરકારે અત્રુક રકમ લઈ માસ

"ગેનજમ" ખાણમા ઉતારવાની કિંમત નામદાર ૧૪૦૧૨
એન્ડીનજમને કીડી હતી. એ વાલેલુ મરહુમ વડા માગ-
૨૭ મીનડર શેક જમચેલ બહમનજ વાડીઆના ઉપરી-
પણા હેકન બધાયુ હુ, અને આ કિંમતી શેરે તેમના

કર્ષાથી એ ૩૪૦૦૦ ની પેદાપથવાલી ખીલ જમીન શેક
જમચેલના વારેસોને આપવાને સરકારને ૧૨૪૫ પડી
આથી તા ૦ ૨૬ મી આપરેલ ૧૮૪૧ ને દીને સરકારના
શેફ્ટરી ખી ૦ એલ આપ રીડ શેક નવરોજલ પર એક
કાગળ લખી પુણલુ કે તમાએ છાસડીમા ઊપવી રકમની
પેદાપથવાલી કાઈ જમીન હોપ તે પતાવવી ૦ આના
જવાબમા શેક નવરોજલએ ઘટતી તવાસ કરી તા ૦ ૪
થી જાનેવારી ૧૮૪૪ ને દીને ખી ૦ રીડ શેફ્ટરીને લખી
જણાવ્યુ કે તેએને "છાસડી પાડેલા જાને મુક અને
એવાપારનામા ગાંધો આપવા, અગર તેની ઊપવી અમારી
૩૪૦૦૦) કરતા વધારે પેદાપથ હશે તો તે વધારાના
રૂપીઆના બદલામા સરકાર કેડવશે તે પ્રમાણેના થોડો
તેમને ભરથુ" એ ઊપરથી તા ૦ ૫ મી ફેબ્રવારી ૧૮૪૫
ને દીને થાણાના કમેકર ખી ૦ ને એસ લોએ સર-
કારની વતી શેક નવરોજલને કાગળ લખી જણાવ્યુ કે
"તમાને ઊપવા મુક અને એવાપારનામા ગાંધો સરકારે
સ્વાધીન કીધા, અને તેની વાર્ષિક પેદાપથ બધી ખલી
૩૪૪૪૬-૪-૦ છે, ખાટે ૩૪૦૦૦) બાદ કરી બાકીના
૩૪૪૧-૪-૦ નો થોડો તમાએ ૬૨ વર્ષે સરકારમા
ભરથુ" એ પછી એ ગાંધોની પાસેની કલકીક જગે
તથા ઝાંઝો વગેરે શેક નવરોજલએ વાપડવા માગવાથી તે
તેમને આખી થોડાની રકમમા વધારો કરી બધા ખલી ૬૨
વર્ષે ૩૭૧૧-૭-૭ રેસ સરકારે લેતી કીધી હતી એ
બાદ ઊપવા બધે ગાંધોનુ ઇ ૦ સ ૦ ૧૮૪૮ મા કામિ-
દારસર "રીડ ઓફ કન્ટ્રેવનસ" થાણાના કમેકર ખી ૦
લોએ એવણને કરી આપ્યુ હુ, અને તેમા એક ભરત-
નાખી હતી કે અગર મરહુમ શેક જમચેલ વાડીઆની એ-
લાદ જતમ થાયતો એ ગાંધો સરકારે પાછા લઈ લેવા એ
પ્રમાણે એ બધે ગાંધો શેક નવરોજલને હરતક થવા પછી
તેવણે તા ૦ ૧૬ મી માર્ચ ૧૮૫૭ ને દીને એક "મરસ-
રીડ" કરી એ ગાંધો શેક જમચેલ પંચતનલ, નાનાનાઈ
નવરોજલ, બગીરેલ નવરોજલ, શોરાખલ નવરોજલ,
બરનેરલ ખનચેરલ, અને ડોથાનાઈ ગેડરવાનલ વાડીઆ
એએને તરથડીઆ નેની તેમના સ્વાધીનમા આખા
હતા કે તે તરથડીઆ તેની પેદાપથ તેવણ પોતે (શેક
નવરોજલ) હશે જગે ત્યાવે તેમને આપે, અને તેમના
મરણબાદ તેમના થાય દીકરાએને તથા તેમની પછી
તેમના દીકરાએને, અને એ પ્રમાણે વશ પરંપરા તેમના
મરદ વારેસોને એ ગાંધોની પેદાપથ મધથી શલા પ્રમાણે
રૂઢી આપે આરત વારેસોનુ કાઈ તેવર માલે નહિ,
અને એ ગાંધો કોઈથી વેચાય સતાપ નહિ

ઊપવી થા પદને લગતા સંપદા કાગળે એવણના
એક વારસ શેક હોરાખલ નાનાનાઈ વાડીઆ પાસેથી
અને એ ઊપેગમા લીધા

દીકરા તે નવા ઠોંઢા માસર શેઠ નવરોજીજી જમશેદજી વાડીઆને એક થાલ જોડા બેઠા આપવામા આયો હતો. ૧

તા ૦ ૧૨ મી નવેમ્બર.

રેશ ૧૦ માઈ ૩ (કે) ૧૧૬૧ યમ્બરવદી. -

મરણ—નવરોજીજી મેહરજી—ઉમર વર્ષ ૧૮) શેઠ ભીખાજી મેહરજીના બીજા ભાઈ. એવણુ પોતાના ભાઈઓ શેઠા ભીખાજી, દોરાબજી (દોષી મેહરજી) અને હીરજી સાથે ભાગમાં "ભીખાજી મેહરજીની કંપની" ને

નામિ ઇંગ્લેન્ડ ખજારમા એક મોટી સુવં જાતના વીનાયતી આગાહુની કુદ્રાન કાઢી બાહોળા આપાર ચનાવતા હતા. તે પછી તા ૦ ૬ મી માર્ચ ૧૮૨૦ થી એવણે પોતાં જીભ છોડયો હતો. આ કુદ્રાનમાં એવણે મોટી પૂજા મેલવી હતી. તે પેજાની મુંબઈની પારસી પચાતના એવણુ એક અક્ષરખ ઠોંઢા હતા. એવણુને પેટે કોષ નર વારસ નહિ હોવાથી એમના મરણથી એમની બોધાદ ખતમ થઈ હતી.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૨૨.

આએ વર્ષના "બોમ્બે કુરીઆર" માંથી નીકળેલા ઇંગ્લેન્ડ કાલેન્ડરમાં ૨ સુધની ખીતા છેલ્લા કાલેન્ડર પ્રમાણે છે. ફક્ત પારસી વાહણુવતીઓની ટીપમાં જીમ "જની" નું નામ નથી, તથા વાહણુ "હુના" ના એખના શેઠ હારમજી બહમનજી વાડીઆ માલિક તરીકે નોંધાયેલા છે, અને વાહણુ "હારડ કારંબર" ના મલિકોમાં કેપ્ટન "જીમસન" નામ નથી. એ ઉપરાંત નીચલાં ત્રણ નવાં વાહણુ પારસીઓના નામ ઉપર નોંધાયેલા છે.

વાહણુનું નામ. માલિક. રણ.

કારનવાલ ... કુલમીલક માલિક (શિરાબજી વરખ) ૪૨૧
મારકસ કારનવાલ. હારમજી ભીખાજી મોનાઈની કંપની. ૬૧૮
વાયલ મારસેડ. ધનજીભાઈ નાનાભાઈની કંપની (ધનજી
ભાઈ અને નાનાભાઈ નરેશવાળજી રૂસ-
તમજી વનાજી) . . . ૪૦૧

સરકારી મોલના "ખીડડી" ની ટીપમા શેઠ જમ-
શેજી બહમનજી વાડીઆનું નામ નથી.

તા ૦ ૧૨ મી જાનેવારી.

આખ દીને મુંબઈના કેટલાક કુરેશિયન તથા દેશી વ્યાપારીઓએ આતરના "કસ્ટમ" ખાતાના કલેક્ટર મી ૦ હેનરી ચેનકને તેને વતન સીધારતી વેળાએ એક માન

૧ બોમ્બે ગેઝેટ, તા ૦ ૧૪ મી નવેમ્બર ૧૮૨૧
એ વાહણુની કારીગરી માટે ગેઝેટના લખેલે કે -

"The science displayed in the building of this Ship, unique in her construction and the largest ship ever built in India, reflect the utmost credit on Mr Seaton, the Superintendent as well as on the Venerable Jamsetjee, and his son Nowrojee the present head builder"

[Bombay Gazette, 16th November 1821]

૨ The Bombay Calendar and Register for 1822

Bombay, printed for the Proprietors, by
Jos Frans De Jesus

પત તથા ૩૦૦) ગીનીની કીમતની "પીસ ઓફ પસેડ" બેટ આવી હતી. આ માન પત ૫૨ ૧૧ કુરેશિયન પેહ-
ડીઓ, ૩૨ હિંદુ, ૬ મુસલમાન, અને નીચના ૧૧ પારસીઓએ શહીઓ કીરી હતી - ૩

હારમજી બહમનજી વાડીઆ, હારમજી કાવથજી ખનાજી, જમશેદજી જીજીભાઈ, ખરશેદજી અને જંગીરજી ખરશેર દાદી, જંગીરજી અને નવરોજીજી નશરવાળજી વાડીઆ, હારમજી દોરાબજી લશકરી, ભીખાજી મેહ-
રજીની કંપની, શોરાબજી અને ચાપુરજી, ચાપુરજી પેશતનજી મેહતા, જંગીરજી કાવથજી પટેલ, ફરકુનજી શોરાબજી પારખ.

તા ૦ ૨૦ મી જાનેવારી.

રેશ ૧૬ માઈ ૪ (ચે) ૧૧૬૧ યમ્બરવદી.

મરણ—ખનાજી લીમજી ખનાજી—ઉમર વર્ષ ૮૫) શેઠ લીમજી ખનાજી લીમજીના દીકરા. એવણુ પોતાના આપનાં ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૫૭ મા મગણુ ખાદ તેમની "ખનાજી લીમજી" ના નામથી ચાલતી પેહડીના પોતાન પિત્રાઈઓ સાથે ભાગ્યા હતા. તે પછી ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૬૩ મા ભાગ્યાઓમા વાગ્યા પડવાને લીધે પેહડીનું કામ ધન-
સાફી આદ્યતે અઘણી એવણે શેઠ પેશતનજી બહમ-
નજી વાડીઆ અને શેઠ ખરશેર દાદીભાઈને લવાદ
કેડથી તેઓની મારફતે તા ૦ ૨૧ મી ફેબ્રવારી ૧૮૦૦ ને દીને મોલકો હિરમે પિત્રાઈઓ પાસેથી મુકાબી લીધા
હતા, અને તે પછી પોતાને હીમાને ફક ફક વ્યાપાર ચના-
વતા હતા. એવણુના એકાગ્રુ દીકરા શેઠ જમશેદજીના મરણથી એમની બોધાદ ખતમ થઈ હતી.

૩ બોમ્બે ગેઝેટ, તા ૦ ૨૩ મી જાનેવારી ૧૮૨૨

તાં ૨૮ મી જાનવારી.

શન ૨૭ માં ૪ (સં) ૧૧૯૧ યજ્ઞવલ્કર.

આજ દિને શ્રી કલકત્તા મંચે ત્યાંના એક વ્યાપારી શ્રી નવરોજી શેરામજી ઉમરીગર પોતાને ખરચે એક દોખમુ બધાવી પરમ્પુ હુ. ૧

તાં ૧૧ મી ફેબ્રુવારી.

આજ દિને અતરના એક બહીતા વ્યાપારી શ્રી નમશેદજી જીજીબાએ પોતાના વજ દીકરા એક અગ્રેજીની શેહાદીનીર ખુશાલીમાં અતરના ખોટ વાંધેના કુરાપન સરસો તથા બાનુએને જીઆરને માટે નોત-

૧ આ દોખમાને એક શેતોઝાર એવલુના નખારા શ્રી શેરામજી શાપુરજી બગાલી પાસે અગ્રેએ જાયો હતા તેમથી બહુએએ કે દોખમાની આલુ બાલુની સઘળી જગા એક ગોડી દેવાલ બાધી ઘેરી લીધીએ, અને તેની એક બાલુપર દોખમુ પારમ્પુ એ જગા કલકત્તાની નરથેહતી અલુપનની હતી, અને તેની બીજી બાલુપર આ દોખમુ બધાવા આગમન ત્યાંના નરથેહતીએના રવાનેને ભુમીદા કરવામા આવતા હતા, કે જે જગા પણ આજ દુષીક જુદી પાડીને દોખમાની પેલીગર સમાજથી રાખવામા આવેલો એ દોખમાના કમચાહી-ડની ખાડેની દેવાલ હાપર નીચની બે તખીએ મારેલીએ :-

“ શી દોખમુ દોખમનની બદલો
“ રોજ ૨૭ માં ૪ નીર શને ૧૧૯૧ ઇઅનર
“ નરથી શને ૧૮૭૮ માં આજ શદ ૧ વાર સોચે,
“ તાં ૨૮ મી જાનવારી શને ૧૮૨૨ અગ્રેજી. શી
“ નરજી પેગમનરની બલી રીનતા પારસી લોકોને સાથે
“ હજોએ કેમરી બતી ચેકતતથી ને પરવરદગરની ખા-
“ તથી એ ને પેકથત શુકાતની જગા બનાવીએ કે
“ આપડી બપી રીનતા મીકાને કમ લાગે ને હમારી
“ કમએ જે કોઈ આપડી બલી રીનતા સાહેબા કોએ
“ તેહનાને લાનખો કે એ જગા તથા દોખમાની હજથા
“ ખરદારી કરે

“ ૧૧૦ કમતરીન

“ જારસી તવરોજી બીન રોહુશબજી ઉમરીગરના.”

“Burying ground of the Parsees purchased by their voluntary subscriptions and surrounded with a wall at the expense and under the superintendence of Nowrojee Sanjeeb”

ફ્રેસેડ ને Calcutta 28 June 1822”
એ દોખમાને તાલો પુરાની તથા તેને પરકાબની કિઆ કરવાને શેડ નવરોજી પોતે ૪૦ સં ૧૮૨૧ મા મુ મઠ આવી જોબદો લઈ ગયા હતા, તથા સઘળી કિઆ અતરવાલા દરતૂર એલલલ દારાબજી સબજીના રતવા મુજબ કરવામા આવી હતી

૨ આ લગન આપણા મરુમુ સર નમશેદજી જીજીબાએ (બીજા) બોરોનેકે સી એક આઈ. ના પાઈ રીનમાઈ તે શેડ રીનમાઈ દારાબજી ખાડેની કીરી સાથે ચાર હવા

રયા હતા; જેઓમા નામદાર ગવરનર થી હાનરેબન મહિનર રેટુઅરર એનરીનસેટન, કમાનડર-ઈન-ચીફ, ઘેડી કોનવીન, અને બીજા ધણુઓએ હાજર થઈ માન આપણું હતું. પહેલાંઓની ગમતને માટે દેશી નાંચ, માથણ, તથા એક લશ્કરી બેડ હાજર હતું. એન તરફ-વાર વાણુ-ગોપી બરપુર હતી, અને મોડી રાતર પહે-લાંઓએ મોજ તથા ગમત મેનથી શેડ નમશેદજી તથા તેમની કોમ વિષે ઘણા આરા વિચારે બાંધી તથા મેજ-ખાનો ઉપકાર માગી છુટા પડ્યા હતા. ૩

તાં ૨૩ મી માર્ચ.

શન ૨૧ માં ૭ (કો) ૧૧૯૧ યજ્ઞવલ્કર.

મશણ-ધનજીયાં રતનજી કપટાન-દે-દેમર વર્ષ ૪૦) એવલુ ઈં સં ૧૮૦૦ ને આપડે ભરચથી અતરે આપ્યા હતા, અને પોતાના બાઈ એક નમશેદજીના હાથ હેડા કોઈ પરમુ વ્યાપારીને ત્યાં રહેવા હતા. એ પછી ત્યાંથી નીકળી પારસી બજારમા મરાઈની કુકાન કાઢી હતી, અને તે બાદ ઈં સં ૧૮૧૨ થી પોતાના બાઈએ સાથે મનખાર કોરતાએ બહીને આપાર કરવા માડ્યો હતો. ઈં સં ૧૮૧૭ ના નવમખર માસથી એવલુ શેડ દરામજી જીવાજી દોડી મુથે બાગમા “ધનજીયાં દરામજીની કપની” ના નમથી વીતાવતી અસખામ તથા દારકામની

૩ આ પોતાની શેડ નમશેદજીની રીતમાત તથા ગોઠવણ વીધે “બોરોને કુરીઆર” ના નીચે મુજબ વિચાર જણાવે -

“The amusements provided by Jansjeeb for his guests, evinced the elegance of his taste, while the amenity of his manners afforded ample proof, that good breeding and politeness are not exclusively the attributes of the inhabitants of the western world.”

[Bombay Courier, 16th February 1822]

૪ મરુમુ શેડ દારાશાંક તથા કુસતમજી ધનજીયાં કપટાનના બાવા એવલુના બાવા શેડ રતનજી નખાલ પ્રથેપમા મરુચના વતની હતા ત્યાંથી મુરત ખાતે વણકરના ધધા સાથે આવી વસ્યા હતા જેઓના સાત કીરીએ નામે નવરોજી, દોરાબજી, નમશેદજી, કાચણ, રફુલજી, બકમનથાર અને ધનજીયાં કરી હતા, જેઓમાના ત્રિન શેડ નમશેદજી પેકલવેકા મુખઈ આવી કોઈ પરમુ વ્યાપારીની નેકરીમાં રહેવા હતા તે પછી તેઓએ આરતે આરતે પુના ખાતે ધધા કરવા માડ્યો, અને પોતાના સઘળા બાઈએને મુખઈ બિલાવી તેમની આંધે પછવાડેથી નવખાર કોરતાએ તથા સીવાન અને કોલ બો તરનો આપાર કરવા માડ્યો હતો કોઈ કે એવલુ વાહણ ઈં સં ૧૮૦૫-૬ મા કોલ બેકી અતરે આવતા રહેએને હાથ પડ્યા હતા, અને તેમા એવલુને પણ બીવાન તરીકે લઈ નઈ “કપ-કોચીન” નર જોડ્યા હતા

એક મોટી દુકાન ઇંગ્લેન્ડ ખાતરમાં ઉઘાડી હતી. એવણુ
અતરિના વ્યાપારી મહત્તમ સારી આખર ધરાવતા હતા.

તા ૦ ૨૬ મી આપરેલ.

રોન ૨૮ માઈ ૭ (ચિ) ૧૧૬૧ યન્દનરદી.

મુશ—પેથતનજ રૂચતમજ તમના—ઉમર વર્ષ
(૧૫) સુરતવાલા રૂંઠ કાવચજ રૂચતમજ તમનાના બાઈ.
એવણુ સુરતના પોતાના બાઈની સાથે હકીમાનો ધધા
કરતા હતા. આ ધધામા એવણુ ધણા ખખડાઈ હોવાથી
સુરતના અમીર ઉમરાવો તથા આગેવાન શ્રેયીઓનો
એવણુપર ધણો એતેકાદ હતો. ગરીબ યુવખાઓને એવણુ
હંમેશા સુકત ક્ષણ આપતા હતા. સુરતની નરચેરની
અનુમનના એવણુ એક અકાખર હતા.

તા ૦ ૨ જ મે.

રોન ૧ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૬૧ યન્દનરદી.

આજ દિને સુરતની પાસેના સુમાલી ગામમા સુખર્ષ
વાલા શેઠ કુવરજ માણેકજ સુક્રદમે આદરાનની એક
દરેકેર બધાથી પરકાષી હતી.

તા ૦ ૧ લી જુલાઈ.

આજ દિને સુખર્ષ મધે યુગરાતી બાપામા પેહન
પેહલા વર્તમાન પવનો પાગો. અતરિવાલા બણીના ગામિદ
ફરફુતજ નમખાતજ એ નાખરો હતો. તેવણે "સુખર્ષના
શમામાર" નામનુ દર અઠવાડીઆના ચોમવારે પરગટ
થતુ એક યુગરાતી વરતમાન પત્ર કાઢ્યા માડુ હતુ.
તેનુ લવાજમ દર માસે દર) દેડણુ હતુ. સુખર્ષના અવ-
ગવર થી હાનિવેખ મઠિત રહુઅરક એવરશીસરને સર-
કારને ખરચે તેની ૫૦) નકલો પેહનપેહલા હિતેમજ તરકિ
લેની થી રી હતી, તથા અતરિના તેમજ બાહર દેવાવરના

૧ આ દરેકેર ઉવરની એક શ્રાણે તજી મારેલી હતી

"શ્રી રાહર હોરમજની મદદથી પારથી શને

"૧૧૬૧ ના વરમે રોન ૧ ને માઈ ૮, ચવત ૧૮૭૮

"વેશાખ શક ૧૨ વાર ગરેહ, પારથી કુવરજ માણેકજ

"ગારાવારા સુક્રદ મ થી સુખર્ષના રેવાથીએ થી આતથ

"આદરાનની દરગા બધાથી લાવીખ ૨ જે શને

"૧૮૨૨ ઇશવી"

એ પછી લગભગ ૪૫) વર્ષે એ દરેકેર રેતીના
રૂઠામા દતાઈ જવાથી ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૬૮ મા એવણુના
ખાનિલ શેઠ રૂચતમજ શાપુરજ સુક્રદમે બીજી જગાપર
એવણુની નમજેતે દરેકેર બધાથી તથા નવેરથી આદ-
રાન પરકાષ્યા હતા.

મકી ૧૪ યુરાખનો, ૮ હિંદુ, ૬ સુચકમાન તથા નીમખા
૬૦ પારસીઓ તેના ઘરાક થયા હતા :—૨.

આનસાહિબ અદેશુ ધનજીસાહે—સુરત, બેહરા-
મજ બીખાજ બારકા—દમણ, બરગેરજ નાનાબાઈ
દાવર, બહમનજ મનચેરજ બાવનગરી—સુરત, બરગે-
રજ બેકરામજ લચકરી, બીમજીમાધ મનચેરજ મોદી—
સુરત, ખરચેદજ કાવચજ બનાજ, ખરચેદજ રૂચતમજ
સુરતી, કાવચજ માણેકજ મી ૦ આખરનરવાલા, કાવચજ
કરામજ જુડી, ખરચેદજ અને બહંગીર અરદેશર દાદી,
ખરચેદજ એલજ ધનજ મેહતાના—સુરત, દાદાબાઈ
કાવચજ સાહેર, કાશાબાઈ કરામજ મામા, કાશાબાઈ
ચોરાબજ સુતરી, કાશાબાઈ જમચેદજ વાડીઆ, ઘેનસાહ
એલજ ધનજ મેહતા—સુરત, સુભા શીરાજ બીન કાકિય,
કરામજ કાવચજ બનાજ, કરામજોજ ચોરાબજ ગાર-
ડીનતા, કરામજ બહમનજ મી ૦ વારડીનવાલા, શુસ્તાદજ
બેનતજ દોરડી, હોરમજજ બહમનજ વાડીઆ, હોર-
મજજ બીખાજ મેકેરજ, હોરમજજ કોરાબજ લચકરી,
જમચેદજ જીજીબાઈ, જીજીબાઈ દાદાબાઈ, બહંગીર
માણેકજ—પુતા, જમચેદજ હોરજ પારખ, બાચેદજ
નાનાબાઈગજવર, બહંગીર અને નવરાજજ નચરવા-
નજ વાડીઆ, લીમજ બીખાજના હોરાકાઓની કપની,
મનચેરજ એલજ ધનજ મેહતાના, મનચેરજ ફરફુતજ
ની કપની, મેહરવાતજ માણેકજ સાહ બરમા, મનચે-
રજ ધનજબાઈ ચોરાવાલા, માણેકજ નવરાજજ વાડી-
આ, નચરવાતજ નવરાજજ ચોગબજ શેઠ, નવરાજજ
જમચેદજ વાડીઆ, નવરાજજ ચોરાબજ ઉમરીગર—
કલકતા, નચરવાતજ અને કરામજ મનચેરજ કામાજ,
પેથતનજ નચરવાતજ ચીનાઈ, પેથતનજ બીખાજ પાડ,
રતનજ બહમનજ વાડીઆ, રૂચતમજ કાવચજ બનાજ—
કલકતા, ચોરાબજ કાવચજ પેરન, શાપુરજ ફરફુતજ કમી-
ચીવા ના—સુગત, પીકાજ મેહરજ તારાપોરવાલા, કાવચ-

૨ સુખર્ષ ઇલાકામા પેહન પેહલુ યુગરાતી વર્તમાન પત્ર
આ હોવાથી તે પવની ચેવતે આણુ વર્ષ સુધી નીચે પ્રમા-
ણેની એવલેખાય તેના પરવરતાવનરે છાપ્યા છીંકી હતી :—

"શ્રી સુખર્ષ મધે કાંઠની મારકીડના ફરફુતજ
ગામિદ ખેરખાનજના છાપાના ઇચ્છ તરંગે છાપછી છે—
અને શરવે શાહેપાની શેવાચો ખરખ એલે જે જે શાહે-
બને કાઈ વેચવા શાહેવાની ખખર તથા હરેક વીરખાની
વાતો તથા કવેતો, દોહરાઓ અને એ વનાએ બીજી જે
કાઈ છાપુ હોએ તે સુધીથી હકારે તા ગે.કલે કરો
તેહનો ગાંઠો આબાર બણીને છાપીય અને જે શાહે-
બને હરેકે ખખર છાપેઆથી લાખ થાતો હશે તેહની
છાપાણીનો ખરખ પડશે અને તે વતરોજી બીજી જે
કાઈ છાપવા શાહે" ગોઠવશે તેહની છાપાણીનો ખરખ
પડશે નહી."

જીએલજી, કાવચજી ફામજી, કાવચજી કુવરજી—સુગ, ખાચેજી રૂપતમજી, નવરોજી નાદશાહ, ભયરોજી ભાભરપજી, રહેમનજી ધનજીભાઈ એડી, ઘણભાઈ ખાચેજી—સુરત, ઘણભાઈ પેશતનજી, ધનજીભાઈ નાનાબાઈની કપની, મનચેજી નવરોજી, મનચેરજી બાણેકજી, મનચેજી નવરોજી, એલજી એલિમજી, રૂપતમજી રતનજી, રૂપતમજી રતનજી, ચાપુજી દોગબજી, રોમજી હાથ નજી.

તા ૦ ૩ જી જુલાઈ

રોજ ૩ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૧૬૧ યલ્લનવી.

આજ દીને સુબઈ મધે ગ્રામ જવાના રસ્તા ઉપર એક નવરોજી કાવચજી નાજીએરવા સામે એક દરમેહર બધાની પગની હતી.

તા ૦ ૪ થી સુપટેમન.

સુરત મધે મરહુમ શેઠ દાદાભાઈ નરચરાનજી મોદીના નીચા બાઈ જાણજીએ પોતાના ભાણેએ શેઠા ભયરોજી તથા હોરમનજી બહમનજી વાડીઆની મારફતે ચેહનશાહી ભરશેતીએને માટે એક આતશબેહરામ પગલાવાની ત્યાની અજીમ પામે રત્ન મેનડી હતી, અને તેજ દર-મેઆનમા ત્યાના એક વતની શેઠ પેશતનજી કાલાભાઈ વર્ધને પણ કદમી ભરશેતીએને માટે એક ખીજી આત-શબેહરામ બધાવાની શરઆત કીરી હતી. આથી સુરતના પારમીઆમા મોટી અગા ઉડી ગઈ હતી કે એક ચેહરમા કદી બે આતશબેહરામ થાય નહિ માટે નેતે એક જાણ તે પગલાવા. સુરતની પ્રાસી પચાતના વડા મોદી ખાચેજી કાલાભાઈ તથા ખીજા કેટલાક આ-ગેવાનેના વિચાર ચેહનશાહી આતશબેહરામ પગલાવાની તરફેણમાં હતો, જાણ ત્યા ચેહનશાહી ભરશેતીએની મોટી વસ્તી હોવાથી તેઓ તેને સાબ થે. આ ઉપરથી બાઈ જાણજીના બાણેએ શેઠા ભયરોજી અને હોરમ-નજી બહમનજી વાડીઆની તરફથી તેમના સુરત-પાતેના સુખીઆર શેઠા દીનરાહ અને મનચેરશાહ એલજી ધનજી મેહતાનાએ ત્યાની અસાનતમા તા ૦ ૧૬ મી આગમ ૧૮૧૬ ને દીને મરહુમ શેઠ પેશતનજી કાલાભાઈ વજીત ઉપર રૂપ૫૦૦૦ ની રકમની ફરીયાદી માડી એ પાનેના કોટથી રૂપિયા કરાવવા માગ્યો. તેઓએ ફરી-યાદી નામામા જણાવ્યું કે આજથી સાત વર્ષ થયા તેઓએ સુરતમા આતશબેહરામ પગલાવાની ત્યાના મોદી ખાચે-જી કાલાભાઈને મરજી જણાવી હતી, અને તેનજે તે

મોદીની પચાતની તરફથી પગલાવાની વડીક આડી હતી, પણ તે મોદીની કાયક જગા નહિ મનચાથી આ કામ આજ પછી સુનતરી રહેવું હતું. તેજામા પગતીરાદીએ એ-આતશબેહરામનું કામ પચાતના અકાબરોની રત્ન વચા બાવવાને વર કીધું, કે જેથી અગેએ બધાવા ધારેલા આતશબેહરામના કામે હરકત નડ્યે, કચેકે અમાર, રેવાજ મૂજબ એક ચેહરમા બે આતશબેહરામ બધાવા નહિ. આથી તેઓએ અજ કીરી કે પગતીરાદીને કપલું મકાન બાધવાનું કામ કરતા અકાબરને “જલકશન” કહ્યું, અને તેઓ (વાદીઓ) ને આતશબેહરામ બધા-વાને કોટ તરફથી હેકમ આપ્યો.

આ મુકદમો ત્યાના જડજ મી ૦ જી. ૭મીનું એતડમનની હજુરમા નીકળ્યો હતો, પગતીરાદી શેઠ પેશતનજી કાલાભાઈ તરફથી એનો બધાવા લાયામા આવો હતો કે તેનજી ચોક્કસ બધી ભવ ભરેલી ખીમા-ડીમા હતા ત્યારે તેનજે કદમી તરીકા મૂજબ પોતાના વતન સુરતમા એક આતશબેહરામ પગલાવાની માનવા કીરી હતી, અને તે માટે આતશ પણ મેનઆ હતા. તેવજે કચર કીધે હતું કે સુરતમા ચેહનશાહી પારસીએની વસ્તી મોટી, પણ તેથી કાઈ કદમી તરીકા મૂજબ આતશ-બેહરામ પગલાવાને હકત નથી, કેમકે સુબકિયા પણ ચેહનશાહી પારસીએની વસ્તી મોટી હોવા છતા મરહુમ દાદીશાહાણુ કદમી આતશબેહરામ ત્યાની પગલાવ્યું છે વળી એક ચેહરમા બે આતશબેહરામ બધાવાની કલ્ની મનાઈ અમાર ધર્મમા લખેની નથી, તથા તે બાધવા માટે પચાતની રત્ન રેવાની કરસી જરૂર પણ નથી. આનાટકામા પરતીવ.વીની તરફથી યોડાક ભરશેતીએની વહીનો એક અજ પગ કોટમા રજી કાવ.મા આપ્યો હતો, કે તેવજે (એક પેશતનજીએ) બધાવા માટેના આત-શબેહરામનું કામ કોટરે બધ પાડવું નહિ, પણ જલદીથી એ મુકદમનો રૂખો કરવો. એમા દીવ કીધાથી પગતી-વાદીને બધી અડચણ તથા ખચખા આપવું પડ્યું, અને આતશબેહરામને પગલાવાનો આએ અગેબેહરામ મહિના ચાલેજે તે વીતી જયેતા વળી એ કામને માટે ખીજા બે વર્ષ મુઝી થોવવું પડ્યું.

વાદીઓની તરફથી કોટમા મુરતવાના મોદી ખાચેજી કાલાભાઈ, દારૂ દાદાભાઈ રૂપતનજી અને ખીજા ૧૬૦૦ ભરશેતીએની વહીનો એક મેહર ૨૦૦ કાવામા આપ્યો હતો, તેમા તેઓએ અજ કીરી હતી કે “વાદીઓ (શેઠા ભયરોજી તથા હોરમનજી બહમનજી વાડીઆ) એ મુરતમાં પોતાના બધેરી દાદાભાઈ નર-વારજી શાદીની નજીએ આતશબેહરામ પગલાવાનો પોતાનો ઈસિ અવરથી મુરતની અજીમને જણાવ્યો હતો, અને પગતીરાદીએ તેઓને જણાવ્યા તથા તેમની

મરણ વગર આત્મચેત્વરૂપે કામ અધ્યાયુક્તિ, કે જે મકાન અગર પરદાસી તે યોગક સુદીઠ લોકોને કામ લાગે, પણ વાદીઓવાળું આત્મચેત્વરૂપે આપ્યા ચેત્વરૂપે નશાદી ટોળાને કામ આવે, શબ્દ તેમની સંખ્યા અતી જાણીએ; તેમજ એક ચેત્વરૂપે કદી જે આત્મચેત્વરૂપે બધાંયના નથી.” વળી બીજી એક ચેત્વરૂપે નવમાસીથી દસત્ર (નવચંદન) ચોરાયજી ચેત્વરૂપે રાણાની તથા બીજા ૨૫૦) જાણે અને ચેત્વરૂપેની શરી સુધાને ૨૭૭ કરવાના આપ્યો હતો, તેમા તેઓએ જણાવ્યું હતું કે “નવમાસીનું આત્મચેત્વરૂપે ત્યાંની અંજુમનની પરવાનગી લઈ બાધવામાં આવ્યું હતું, અને તે માટે એની પરવાનગીની જરૂર છે. અમારા વડાઓના રવાજ મુજબ એક ચેત્વરૂપે જે આત્મચેત્વરૂપે થાય નહિ.” આવીજ માનવના એક ચેત્વરૂપે બંધથી દસત્ર અસપંદવારજી કામદીનજી અને બીજા ૪૦૦ જાણે તથા ચેત્વરૂપેની શરીનો, તથા બીજી એક ચેત્વરૂપે ઉદ્વારથી દસત્ર દારા-બજી ચેત્વરૂપે અને બીજા ૩૦ જાણેની શરી સુધાને આપેલા ૨૭૭ કર્મના આપ્યો હતો. તેમજ ચેત્વરૂપેની અને કદમીએ વડાઓ એક મહિનાના તકાવત વિશે કબી-શાની તકાર વળાએ ધરાવતી આવેના ચેત્વરૂપે, બગેરે કોઈમા મુકામા આવ્યા હતા.

પગલીવાદીની તરફથી દસત્ર ચેત્વરૂપે નવચંદનજી મંજુલ તથા ચોરાયજી જમીનજી નાલાદારએ શાક્ષી આપી કે “એક ચેત્વરૂપે જે આત્મચેત્વરૂપે નહિ જોઈએ એવું કાઈ જરૂરથી ધર્મના લખેલું કરમાન નથી, ફક્ત એમ જણાયું છે કે જે ચેત્વરૂપે જરૂરથી આવી પડે તો એક આત્મચેત્વરૂપે બધાંયને જોઈએ.” તે ઉપરાંત કોરે મુલકના શીનીયર માજીસ્ટ્રેટ ઉપર પાંચ સવાલના કાગળે મોકલ્યા હતા કે તે જોવાખાંચ ચેત્વરૂપે, નામદાર જમીન, ચેત્વરૂપે ધર્મની, સુધા, શરિતજી બીજા કાંઈ તથા કદમી અને ચેત્વરૂપેની અંજુમનના અકાબરે શેઠા જમીનજી તથા હોમજી બંધનજી વાડીઆ અને એક કરમાજી કાવજી બનાજી સિવાય તે પછી તેના જવાબ મોકલે. તે જવાબે આપ્યાથી ૨૭૭ ક્રીષા હતા, તે ઉપરથી એમ યાગ નિકલ્યો કે કદમી અને ચેત્વરૂપેનીઓના ધર્મના એકજી, લોકોને કેટલીક જાણે-રાની કિસ્મીઓના હોઈએ. વળી શેઠા પાંચજી કાવ-જી અંજુમ, રમતજી નજી સીનીયરી, માણેજી ચેત્વરૂપેની વગેરેની આપ્યો અને પેલતજી બીજાજી શાક્ષી ૨૭૭ ક્રીષી હતી, જેમા તેઓ સંખ્યાએ જણાવ્યું હતું કે વાદીઓએ આત્મચેત્વરૂપે પરદાની અંજુમન આગમ મિદા જણાવી તે આગમજી પગલીવાદીએ આત્મચેત્વરૂપે કામ ચરકાવ્યું હતું. તેઓએ બીજી એમ જણાવ્યું કે, જો કે તેઓ ચેત્વરૂપેની પથાએ તોપણ તેમને

આ કદમી આત્મચેત્વરૂપેના જવાબી કસ્ટી હરકત નથી. માદી પુરોહિતજી ટાણાબાઈએ શાક્ષી આપતા જણાવ્યું કે વાદીઓએ આઠ વર્ષ થયા તેમની મારફતે આત્મચેત્વરૂપે બાધવાની અંજુમન પાસે રજા મેનવી હતી. તેવણે (માદીજી) કોઈ ચેત્વરૂપે જે આત્મચેત્વરૂપે બધાંયના જોવા અથવા જાણવા નથી, પણ તેમના વડાઓથી એવું જાણવા આપ્યું છે કે જે આત્મચેત્વરૂપે એક ચેત્વરૂપે જોઈએ બીજી નહિ. આ માટે કાઈ લખેલા કરમાન તેવણે દેખાડી શકતા નથી. ચેત્વરૂપેની પાસેથી આપ્યા વડા દસત્ર દારાબાઈ દસત્રજીએ માદીજીના જમીન, શાક્ષી આપી તથા જણાવ્યું કે એક ચેત્વરૂપે જે આત્મચેત્વરૂપે નહિ બાધા વિશે પેલરી વગરકદ દીનીમા લખેલું છે. શેઠા પુરોહિતજી કાતાબાઈ, હોમજી રમતજી અને હોમજી માણેજીએ શાક્ષી આપી કે તેઓની જાણ મુજબ વાદીઓએ સુરતમાં આત્મચેત્વરૂપે બાધવાની અંજુમન પાસે રજા લીધી નથી. કદમી પાસેથી આપ્યા વડા દસત્ર ચોરાયજી રમતજી કરમાને જણાવ્યું કે પગલી-વાદીએ આત્મચેત્વરૂપે બધાંયના મારી પાસેથી લાખી મુદતની રજા લીધી હતી. એ પછી પગલીવાદીની તર-ફથી જદા અવસ્તા, રવાણ, જરૂરથી નામ, શિક્ષ-નીય, જુદાનેકાલે, વગેરે કોઈમાના કરમા એક ચેત્વરૂપે જે આત્મચેત્વરૂપે બધાંયના તેના ટેકામાં ૨૭૭ ક્રીષા હતા.

એ પછી તા. ૨૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૨૨ ને દીને જડજી મી. આનંદજીએ આ મુકદમાનો એવો મુકદમા કીતો હતો કે વાદીઓની તરફના પુરાવા ઉપરથી કાઈ એવું એકમ જાણેલું થતું નથી કે તેઓએ સુરતમાં આત્મચેત્વરૂપે બાધવા માટે અંજુમનની રજા લીધી હતી, તે સાથે એક ચેત્વરૂપે જે આત્મચેત્વરૂપે નહિ જોઈએ એવું પણ તેઓ પોતાના ધર્મ પુસ્તકોથી પુરવાર કરી શકતા નથી, તેમજ પગલીવાદીઓની એક ચેત્વરૂપે એકથી વધારે આત્મચેત્વરૂપે બધાંયને એવું જાણવા પુરવાર ક્રીષી નથી, માટે એ સંખ્યા વાત જોવામાજી રહી. તે છતાં હવડા પાસેથી આપ્યા કદમી અને ચેત્વરૂપેની એવો જે તમા હાવાથી બંધને એકજી આત્મચેત્વરૂપે જોઈએ, અને જણાવતી તેમના ધર્મના કામેદાઓથી મનાઈ નહિ હોય ત્યાંજો હરકોઈની ધણીને તે બધાંયના છુટ્ટે, એમ કહી વાદીને ઘણા અગમ સુધી હરાડી નાખ્યો હતો.

આ ઉપરથી વાદીઓએ સુરતની મઠ અદાલતમાં આવી ક્રીષી હતી, અને તે આવીજો નીરડા આજ દીને ત્યાંના બીજા જડજી મી. જમીન મદલાડે બધે જોગદુએ મગજુની કામી આપ્યો હતો. તે એમ કે વાદીઓ તથા પગલીવાદીએ સુરતમાં ચેત્વરૂપે તથા કદમી આત્મચેત્વરૂપે પરાજીવા. તેમા વાદીએ પેલરી એવો ટાજ ૧૦ માદ ૨ ચેત્વરૂપેની ૧૧૬૩ મદદજી (તા. ૧૬ મી

નવેમ્બર ૧૮૨૩) ને દીને અને પરતીવાદીએ તે પછીના હુકામોની વિનયે પરમાવવા. અગર તે દીને વાદી નહિ પરમાવેતો પછી પરતીવાદીએ પોતાના આતશમેહરામ પેહલા પરમાવવા. પરતીવાદીને પોતાનું આતશમેહરામનું કામ ચતાવતા વાદીઓની તરફથી અગ્રણ્ય થવાથી તે પૂર્યાં ન તથા ખરચ થયો તે તેણે સુધરી રેલા, અને ચર અદાલતને મળ્યો ખરચ વાદીઓએ આપ્યો, આ શૂન્યનું એક લખત ધરી કાઢી તે ૫૦ બે મોરડુની સહી સાથે કચાવી વર્ધ આ સુકદમા કાઢી નાંખ્યો હતા.

એ પછી પરતીવાદી શેઠ પેચતનજીએ એક અહિનાનો લાભ લઈ કદમી ચાલુને શૂન્ય રૂા ૧૦ માં માહ ૨ ને ગણી વાદીઓની આગળ પોતાનું આતશમેહરામ પરમાવવાની કોચેય કીરી હતી, પણ શાકુ નજર મીં ૦ મારવારે વચ્ચે પડી તે વાંધા કચીથી પડારી આપ્યો, અને ચેકનશાહી આતશમેહરામ પેહલા પરમાવવાની મોઠાણ કીરી હતી.

Bornadale's Reports of Civil Causes adjudged by the Court of the High Court, for the Presidency of Bombay, 1824, Volume II Page 418 Case No 75

એક મુકદ્દમા એક બનાવ નવસારીના ઈં ૨૦ ૧૭૬૫ નું મેહા નુરીદોલ રૂકનુજ્જાને આતશમેહરામ ૧૧૩ નાં તેવારે પણ બંધો હતા, તે એક કોલવારના દારૂર મોમેદાએ તે રેનાએ પણ એક વાંધા કોલવારે હતા કે આપા દેશના (ઇલાને ફિરુસાનખા) એક આતશમેહરામ નોખાએ, અને એક થપલાઈ કોલે બીને કંઠે નવા દરમદ નહિ, થયવ એક સુકકા બા પાદશાહ કોલ નહિ આ પાટીની રીયાદના તાં ૧૫ મી નવેમ્બર ૧૭૬૪ ને દીને ત્યાના દારૂર રૂસતમજ શેઠરીવારજ તથા બીજા ૨૩ મોમેદાની શરી સુગાના સુરતના દારૂર તથા શેઠ (મોદી) તથા કચાર તથા શમચત અનુપન નેગ તેઓએ લખ્યા એક પત્રની નકલ અરદવાલા દારૂર એકરલ શેરમજલ ચેરલ શલા પાંચે બંધોએ નોંધ હતી, તેના તેઓ લખે છે આપણા પુનરોગને “દીનના પાદશાહની દરકાર હતી તેથી દીન મુમારેક તેણાએ શ્રી આતશમેહરામ પરકેઆ કાચેને દીનના પાદશાહ એક ખજુક ગયે—તેથી દીનનું કામ ચાલે—ને આને એ લોક પોતાના નેર ઊપર મારૂર થાઈ અદાલતે બીજા આતશમેહરામ કરવા માંગે છે દીનની રાડે ધનાર નથી. . . . તથા પીચારને ને આજ એનાને ૪ અપદીકા છે નેને એ લોકોને શીછના (આતશમેહરામની) દરશાલની ખાડેચા છે તે આદા (વિદવાર) આવે છે કદમીવારી કરી પોતાની જાદાક ચાલેલ કરી નમે છે આદા એનાને કોણ ચેલમેજ શાએ છે અચળના પણ (આતશમેહરામ) શબ્દ હતા તેવારે અનાએવ તથા મારૂર તથા મોઠાસી, સુરત વગેરેની આવતા થયે અનુપન કદમીવારી કરી આવતા, ને નવા કરતેતો તે લોક કરતે કાચેને તે લોક કમ નહી હતા પણ તેણાએ નવ નહી કીધું કાચેને દીનને પાદશાહ એકર હોય.”

તાં ૨૯ મી સપ્ટેમ્બર.

રૂા ૨૬ માહ ૧ (૩૦) ૧૧૬૨ વચ્ચાગી.

મરણ—રતનજી બહમનજી વાડીઆ—કમ ૧૬ (૫૮) શેઠ બહમનજી લવજી વાડીઆના વીજા દીકરા, એણે પોતાના મોહલા વાડીઆ કુટુંબમાં “રતનજી કામ” ને નામે ઓળખાવાથી બહિંગના લોકો પણ એમને એક નામથી પીછાણતા હતા. એણે ઇ. સ. ૧૭૯૯ થી પોતાના વડા બાપ શેઠ જમશેદજીના હાથ હેઠળ મુખ્યબંની ગોદીના “આરેમીસ્ટ ડામર ૫૧૧૩” હતા, અને મળે લગણુ તેજ જમાવડ કાયમ હતા. ફારસી તથા હિંદી ભાષામાં એણે પણ અપરદા હતા, અને અતરની પારસી પચાતના એક અકાબર તથા “મોરને નેદીવ એડવોકેટન શેશાધરી” ની કમીડીના ઈં ૨૦ ૧૮૨૦ થી એક અધિકારી કમા હતા.

તાં ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર.

આએ વર્ષમાં સુગાત ભણી મુકદ્દમા વરમાદ પડાથી સુગત તથા બરચમા તેમજ તેમની આસપાસના ગામોમાં મોટી રેલા આવી હતી, ને “માહાજગ રૂા” ને નામે આજ સુધી જણાવવાથી બરચમા ચઈ તાં ૧૫ મી સપ્ટેમ્બરે નર્મદા તરીના પાણી સરી ગયાથી આખા શેરમા પાણી પાણી ચઈ ગયું તથા હજારો જનવરો ધમકાઈ ગયા, અને ત્યાનું કતપોરનું ખખર તથા દારીઆ બનર અને આસપાસની ધણીક કુકાને તથા ધરે તેથી ગયા, અને તરીના પાણી તથા ફાશ તનાવ તથા બહારેથી તનાવ મેં એક વર્ષ ગયા. પારસીઓના ધણાક ધરે આ રૂાથી નાશ પામ્યા હતા.

એજ પ્રમાણે તાં ૨૧ મી સપ્ટેમ્બરે સુરતમાં પાણી સરી વળ્યા હતા, અને ત્યાના ૧૨ દરવાજા મેચે ૧૧ દરવાજા રૂલા પાણીથી બરાઈ ગયા, અને ફક્ત સર્ધપંખાની બાજવને એક દરવાજે મનામત હતા સુરતના દરવાજા ધણા લોક આ રૂામાં ધમકાઈ જતાં પણ ત્યાના કોટવાલ ખત મહિબ અરદરે ધતજીચાં છે રિવચ અને શત ભરે મેહનત તથા અગચ કરી ખુદ પોતે સર્ધપંખાની બાજવ આગલ ચેચીને કોણે કોણે મજા શોકવાર્ધીને હજારે આદમી કંપી જતા બચાવા, તથા તેમને આગક પાણી પેહ્યતો કીધો હતો.

૨ મુખ્યબંના શમાચાર, તાં ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૨૨ આ રેતની ૧૧૫૦ કોટવાલ અરદરે કીધીની મેહ નાની સુતીના સુરતના એક જણીતા શાહરે હારે દાઉદે કોલકા શરસી મેતો નેકકા હતા, તે મેતો તથા તેના સુજરાતીના નાનાભાઈ અંબાસને કરસો તરસુએ સુરતથી કોણે અતરે કોણે તાં ૨૦ કીન્જિખર ૧૮૨૨ ના સુખાડના શમાચારમાં છપા્યો હતો.

તાં ૧ થી અક્ટોબર.

આજ દિને મગહુમ શેઠ રતનજી બહમનજી વાડી-
આના ઉમરુણી મળવેલામાં તેમના દીકરાઓ શેઠા અર-
દેસર તથા રૂઝમતજી રતનજી વાડીઆએ રૂ.૧૦૦૦ ની
મીઠી શેઠ હોરમનજી બહમનજી વાડીઆનાં નામ ઉપર
લખી પચાતના ધર્મ આતાંમા આપી હતી.

૫મી એપ્રિલ દિનેની મળવેલામાં સર્વે અજીમનનાં
એકમતથી મગહુમ શેઠ રતનજીની જગ્યાએ તેમના બાજીબ
શેઠ નવદેસજી ભમશેદજી વાડીઆને પચાતના અકા-
બાર રૂ.૩૫૫૫ હતી.

તાં ૬ મી અક્ટોબર.

આજ દિને સુગત મહે નામદાર કપડી સરકારના
હોકમથી ત્યાના જડજી મીં ૨૧મી એક મોટી દરબાર
બરી આન આદેબી શીરોજવાહ તથા અરદેસર પતનજીવાહેને
તેઓએ સરકારની બળવેથી કીમતી નોકરીઓના બદલામાં
એક બેપાત તથા જગીર કૈટ આપી હતી. આ દરબાર
સરકારના ૮ કલકે બરારી હતી, અને તેમાં સુરતના નામ-
દાર નવાબ કમરોદિણે હકમત જંગ બાહોદાર, તથા
મોટે વાધેના પારસીઓ, હિંદુઓ, સુસનખાનો, અને
મધળા સરકારી અમલદારોને શેઠ શીરોજવાહેને ધર તેમને
એસેતેકબાક લેવાને માફત્યા હતા, તેમની સાથે તેણે
આપ્યા અને સંમળાઓને અલ્પ બળ લાવી બેઠા. એ
પછી મીં ૨૧મીના હોકમથી શેઠ અરદેસર (કે જેવણ
અધાજતના અમીત પણ હતા) શીરોજવાહેને એક જુદી
કોઠડીમાં લઈ ગયા, અને ત્યાં તેમને સરપાવના કપડા પેહ-
લાવી બધે બાંધ્યા બાદે આપ્યા તથા અલ્પ બળ-
લાવી પોતાની જગ્યા પર બેઠા. ત્યાં બાદ એક ફરમાન
વંચાણુ જેમાં શેઠ શીરોજવાહે નામદાર સરકારની બળ-
વેથી કીમતી નોકરીઓની કંઈ જુદી મુબર્કી સરકાર
તરફથી તેમને બદલેમાં સરપાવ આપવાનો તથા કાંઈ
જગીર બખર્સીદા કરવાને હોકમ લખેલો હતો. તે વ-
ચામાં પછી શેઠ અરદેસર એક જવાહરનામે નામેય
લા રી મીં ૨૧મીના હજુરના મુકબા, અને તે તેણે (મીં
૨૧મી) પોતાને સુખારકલાયે શેઠ શીરોજવાહેને ગળે બાંધ્યા,
તથા ચમરી, આહતાબગીરી, ઘડા, ચોબદાર, પાનકી,
બગેર તેમને મોનાવત કીધું. આ વેળાએ ચોબદારોએ
જનક અવાજથી “સરકાર જુદ, સરકાર જુદ”
કરી બે મગતને બાગ મારી, અને શેઠ શીરોજવાહે અને

દરબારને નમ્યા. એ પછી મીં ૨૧મી શેઠ અરદેસરને
પણ એક સરપાવ તથા સારદાર ઘોડા બખર્સે આપ્યા,
અને દરબાર ખનામ થઈ બધે પ્રમાણેની સવારી સાથે
એ બધે બાંધ્યાને પોતાને ઘર વધાય કરી આપ્યા—

પ્રથમમાં નવાબના રેસાલો તથા હાથી,
તેની પછાડે અધાજતના રેસાલો,
તે પછી શેઠ અરદેસર સારદાર ઘોડા ઉપર,
તેમની પાછળ ગાગડના આસરે ૨૦૦ સિપાહીઓ,
તેની પછાડે સદા અધાજતના રેસાલો,
તે બાદ મીં ૨૧મી તથા કલકે અને તેમના રેસાલો,
તેમની પાછળ સર્વે ચોબદારો મોટેઆતને પોકાર મારતા,
અને મંચથી છેલ્લા શેઠ શીરોજવાહે પાસખીમાં સવાર.

તાં ૧૩ મી અક્ટોબર.

રેજ ૧૦ માં ૧ (શિં) ૧૮૨૨ યલ્દેજરી.

આજ દિને બાઈ આઠમાએ તે શેઠ અરદેસર
સાહેબજી સરદારના બેટી તથા જેનો અગ્ર નસરવાનજી
બનાજીનાં ધણિઆણીના ઉમરુણીના મીઠાસેમાં તેમના
બાપાએ રૂ.૨૫૦ તથા આપેલી ની તદ્દરારી
પડાવી હતી કેને ફરીઆ પ આને સરકારે એવી સગતથી
આપવા કે તેણે જે વાજ ઉપર તે દર વર્ષે એ મગહુમ
બાઈના પુત્રને મોટે પચાતના લાહ મખારના અગ્રમાં
બાંધેલું, અને સુગત નાથુ અનામત રાખેલું.

તાં ૨૧ મી અક્ટોબર.

રેજ ૨૩ માં ૨ (કો) ૧૮૨૨ યલ્દેજરી.

મરણ—મોટી ભમશેદજી બોગાબાઈ—ઉમર વર્ષ
૬૮) મોટી બોગાબાઈ જીજીબાઈના દીકરા. એવણ
ઈ સં ૧૭૭૧ માં પોતાના બાપના મરણ પછી તેમના
બીજા બાગવાઓને હુકમ કરી કંઈ છડીઆ કપડીનાં
લગ્ગર આતાને સગાંબ પુરે પાડ્યાનું કામ ચલાવતા
હતા. આગળ વખતની મુબર્કી પારસી પચાતના એવણ
એક મુખ્ય તથા આગેવાન અકાબર હતા. મુબર્કી
ઈ સં ૧૭૮૩ થી એવણે પણ શેઠ દાદીબાઈ મોરવા-
નજીની સાથે પેકવેરેલો કદીમ રાજ માં પડેલા શર
કીધો હતો. એ પછી ઈ સં ૧૭૬૧ માં એવણને વ્યા-
પારમાં મોટું પ્રમાણ ગણ હતું, તથા ઈ સં ૧૮૦૧ થી
તે પોતાના મળ સુબીની લાખી સુદત લેવાનાપણની

૨ મુબર્કીના શખાચાર, તાં ૨૧ મી અક્ટોબર
સને ૧૮૨૨.

૩ મુબર્કીના શખાચાર, તાં ૧૨ મી વ્યાપરેલ ૧૮૨૪
(સવન ૧૮૮૦ ના કારતકથી તે શગણ ખાસ સુધીના
પચાતના છપાવેલી લીસાખ).

૪ આ બધે બાગવાની નોંધ મુબર્કીના આગલી
પારસી પચાતના કસોબારુ ૧૪૨૨ કે જે હાલમાં શેઠ
મલિકજી અરદેસર સરકાર પાસે ચોલેલું તેમાં કીરેવીછે.

હાલતમાં યુગ્મી હતી. એવણના બે દીકરાઓ પહેલમનજી તથા રાધાભાઈ નામે હતા, તેમાં પેહેલા પણ બાપની માફક દીવાનાપણુની હાલતમાં તથા બીજો જ્યાંના વચે મગલ પાગ્યા હતા, તેથી એવણની એનાદ અતમ થઈ હતી.

તાં ૨૬ મી અક્ટોબર.

રોજ ૨૧ માઈ ૨ (૩૦) ૧૧૯૨ યજ્ઞલગી.

મરણ—મરણમાં કાંઈક મુનમથી?—ઉમર વર્ષ (૧૦) અતરનો “મરણમાં” આનંદના વડવા એવણ ૬૦ યં ૧૮૦૦ ને આમરે પોતાના જન્મ વતન મુગ-તથી અતરે આવા હતા, અને મામેરીનો ધધો કર્યા ઉપરાંત કરમી ૫ થના છોકરાઓને જદ અવસ્તા ધિખા-ડવાની એક નિવાળ કાઢી હતી. એવણ ફારસી ભાષામાં તથા રમવાની વિદ્યામાં ધણા અગ્રણ હતા.

તાં ૩૦ મી અક્ટોબર

રોજ ૨૭ માઈ ૧ (૨૦) ૧૧૯૨ યજ્ઞલગી

મરણ—દરૂર નોથરવાનજી ચેરાખજી મેહરજી રાહુના?—ઉમર વર્ષ (૧૨) નવસારીવાળા દરૂર ચેરા-ખજી રસતમજી મેહરજી રાહુના ત્રિજા દીકરા. એવ-ણને ૬૦ યં ૧૮૦૬ મા પોતાના ભાઈ દરૂર ફૂગમજીના મરણ પછી નવસારીના વડા દરૂરની જગા મળી હતી

તાં ૧૮ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૭ માઈ ૨ (૨૦) ૧૧૯૨ યજ્ઞલગી.

મરહમ એક ચોરીખજી માણેકજી ચેનાએ ૬૦ યં ૧૭૬૬ મા પોતાના બાપ મહુમ એક મનચેરજી પહેમ-નજી ચેનાને નામે સુખર્યા બહુકાટ ખાતે જે દરમેહજી બધાવી હતી તે જુની થવાથી તથા તેની ઈમારત બાએમા મેની જવાથી તેમના વારસોએ તે નરસથી બધાની, તેના નવા આદગાન કરી, આજ દીને તે મહુમ ચેરા મનચેરજી પહેમનજી તથા ચોગખજી માણેકજીને નામે ખરકાની હતી

તાં ૨૩ મી નવેમ્બર.

મુખાંની નામદાર મરકાની આજેવાની હેકલ આએલક ૩ મે કુલતના રમવાથી પીકાતા મળીયા લો-

૧ મરહમ મેમ્દેદરજીના મરજખજીના બાવા

૨ નાસારીના હાવના વડા દરૂર દરાખજી માહી-ચારજીના બસવાના બધાવા

૩ મુખાંના રમવાર, તાં ૨૫ મી નવેમ્બર અને તાં ૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૨

કોના આજેવાને માટે અતરે એક ઉધરાંવું કરવામાં આવ્યું હતું, જેમાં ઘણાખગા મરકારી નોકરો. તથા અમલ-દારોએ નાણુની નાધવી નાધવી રકમો આપી હતી, તથા નીચની રકમ પારસીઓએની ભરૂલી હતી—

મેહરવાનજી ફરામજી (મીધારી આદી-

૨૨ જન્મલની આપરમા કંઠાઈ) . . . ૨

શ્રીશિખરજી ધનજીશંકર, મુરતવાલા . . . ૨૨૦૦

ચોગખજી કાવજી પટેલ (મરકારી-બોટ

કંઠાઈ) . . . ૬ ૧૫

જીવણજી એલજી, બાપારી . . . ૩ ૧૦

મરકારી “વેરહાઈ” આતાના કંઠાઈ.

ધાવખાઈ મેહરવાનજી . . . ૩ ૧૫

નથરવાનજી એલજી . . . ૩ ૩

ફરામજી બાગેરજી . . . ૩ ૨

એલજી ધનજી . . . ૩ ૧

ફરામજી હોમજી . . . ૩ ૨

તાં ૬ મી ડીસેમ્બર

રોજ ૩ માઈ ૩ (૨૦) ૧૧૯૨ યજ્ઞલગી

મરણ—દરૂર દાદાભાઈ રસતમજી મુગતવાપા?—ઉમર વર્ષ (૫૬) મુરતના વડા દરૂર કાંઈવજી રસતમજીના બીજા ભાઈ, એવણ ૬૦ યં ૧૮૧૨ મા દરૂર કાંઈવજી-ના મરણ પામવાથી, તેવણના એકજ દીકરા ૬૦ બરજેરજી જન્મથી મુગ તથા મેહરા હોવાથી તેમની જગાવા મુગતની મેહનવાલી જગેરતી અજીમના દરૂર કંધ્યા હતા.

તાં ૧૪ મી ડીસેમ્બર.

આજ દીને દરૂર ફરજુલજી દારાખજી જમારખ આવાનાએ “દીન હલીય” નામની જગેરતી મરહુમને લગતી એક ચોપડી ફારસીમાંથી મુગતી ભાષામાં તર-જીનો કડી પોતે કાઢેના એક નવાં છાપાખાનામાંથી છાપી બહુરે પાડી હતી

૪ બોડમે કુલીઅર, તાં ૨૩ મી તથા ૩૦ મી નવેમ્બર ૧૮૨૨

૫ મુરતવાળા દરૂર નથરવાનજી કિજારના બધાવા

૬ “દીન હલીયને તરજીમે, મરસો જીના મધીથી મુગતની જીનામાં કીધાઈ માલદીઅરાની દીનનાં લોકોને વાચવાને શરૂ એ દીના ૫ મમગઈ મધે કમતરીન શરૂલજી દ્યોરુર દારાખજીના કારખાનામાં છપાઈ. રોજ (૧૩) મા (૩) રોયથી મા (૪) કંકમી શને (૧૫૬૨) ઈસ્લમદરૂરી તાં (૧૫) મી દીન મમર શને (૧૮૨૨) અજરેલ”

તા ૦ ૧ મી અગેસ્ટ.

આજ દિને મહુમ એક રતનજી બહુમતજી વાડી-
આનાં હિમલયની મલદેશમાં તેમનાં દીકરોએ એક અગ-
દેશ તથા રતનજી રતનજી વાડીઆએ રૂ.૧૦૦૦ ની
ચીજી એક રોમનજી બહુમતજી વાડીઆના નામ ઉપર
પાંચી પંચાતમાં 'મ' આતાંમાં આવી હતી.

વળી એજ દિનેની મલદેશમાં અર્ધે અંગુલમનાં
એકમની મહુમ એક રતનજીની જગ્યાએ તેમના બચિત
એક નવરોજીજી રતનજી વાડીઆને પચાતના અક્ષ-
પત્રેક વાદવા.

તા ૦ ૬ મી અગેસ્ટ.

આજ દિને મુગત મેં નામદાર કપત્તી મહારાજા
હોકમી ત્યાના નામદાર ૧૭૭૭ નામદાર, ૧૧
પુત્રીઆ, ૨ મુજનમાનીના, ૧ વાહુધીના, તથા નીચના
૩૧ પારમીઓના એક હતા. —

તમજેલ જીજાઈ ૫
નરોજીજી તમજેલ વાડીઆ ૪
રૂમજી કાવજીજી નાજા ૨
અને નીચના પારમીઓના નામપર એકો
એ હતા. —

રોમનજી રોમનજી બહુમતજી, અગેસ્ટ અગે-
સ્ટ દારી, જાગીરજી અગેસ્ટ દારી, કાવજીજી માણેકજી
દારજીના, નીમજી કાવજીજી નાજા, અગેસ્ટ કાવ-
જીજી નાજા, રોમનજી ધનજી પટેલ, વેચનજી બી-
આજ પાંડે, અગેસ્ટ માણેકજી મરાઠ, રોમનજી તાવ-
જી પટેલ, કેપમજી રોમનજી કેડીમની, કાકુનજી નીમજી
પાંડે, માણેકજી રોમનજી પાંચ, ધનજીજી નરવાનજી
નાજા, જાગીરજી નરવાનજી વાડીઆ, જાગીરજી
રૂમજી નાનાના, મેદવાનજી નરોજીજી તાણીએ-
વાલા, બાગેજી રૂમનજી મોની, મેદવાનજી રોમનજી
પાંચ, નરોજીજી નરવાનજી વાડીઆ, માકુજી
વેચનજી મેદવા.

નવી બેઠાએ ઈનસુરનરા રોજાઈડીના
રાજસી ભાગીદારી.

૦ ૦ આ મહુમના રૂ. ૩૫૦૦૦૦ ની કીમતના
૯૦ રોકા હતા, તેમાં ૫૪ મહેનતા, ૬ દિલ્હીઆ,
૧ રૂમજી તથા નીચના ૨૧ પારમીઓના એક હતા.

રોમનજી બહુમતજી વાડીઆ ૫
તમજેલ જીજાઈ ૪
રૂમજી કાવજીજી નાજા ૨
કાકુનજી નીમજી પાંડે ૨

દરબારને નવા એ પછી મીઠો રોમજી એક અગેસ્ટને
પણ એક મહુમ તથા માનદાર થોડો બાંધેલ આપો,
અને દરબાર ખરામ રૂ. ૧૦૦ નીચે પ્રમાણેની મનારી માં
એ બધે ભાહુઓને પોતાને ધો વધારૂ કરી આપા. —

પ્રથમમાં નવાખનો રોમજી તથા દારી,
તેની પછાડે અદાલતનો રોમજી,
તે પછી એક અગેસ્ટ માનદાર થોડો ઉપર,
તેમની પાછળ મારાના આમરે રૂ. ૨૦૦ સિપાહીઓ,
તેની પછાડે મદદ અદાલતનો રોમજી,
તે બાદ મીઠો રોમજી તથા કુતરુ અને તેમનો રોમજી,
તેમની પાછળ મેં રોમજીના રોમિઆના પોલા મારતા,
અને મેં રોમજી છેલ્લા એક રોમજીના પાંચકીમાં મનાર, ૨

અલપરાત ખીજ બધી બાબદો

કામી માકુજી. કકડ પામી વાહુધીઓની ટીપમાં
વાહુ "દેના" તથા "કાગનાપીઠ" પારમીઓના નામ
પર નથી, અને નીચના મેં નવાં વાહુઓ તેમના નામપર
કુમિગયો.

વાહુજી નામ. માલિક. દણ
જોડે કારત બધીજી જીજાઈ અને બોલ્યા ૧૮૧
અગેસ્ટ રોમજી કાવજીજી પટેલ. — ૪૪૫

તા ૦ ૧૮ મી જાનવારી.

રૂમ ૨૦ માલ ૪ (ચો) ૧૧૬૨ પાંચકીના.

આજ દિને મુગત મેં રૂમનજીને રતનજીના
મેદવામાં મહુમ એક માકુજીજી બાબાઈ રોડીવાનાં
બાંધેલ આગળે એ મેં પૂર્વની આગમાં બગી ગય
હતી, તે પાછું તેમના એક કુટુંબી એક રતનજી અમ-
પરજીજી આરીડનવામાં બધાની તેમાં નવા આગળ
નસનલીન થીના હતા.

૨ "મીઠાઈ મેંની મેંપતેયર બાવનની ગરામર,
કમ્યાને, અગેસ્ટ વેઆરજીની કેતાનનો તરજીનો તથા
મરેકે સુનસની મેંનીનો આ. અગેસ્ટેલ મેંકેસંજી
વેચકીજીએ સુનસની વાચનાસોને અગેસ્ટ વીડેઆ
શીખવા થાડે કીધો એ કેતાબ એ સુખમઈ મેં
રૂમજીજી મેંમેદ જરમ્યાનજીના કારખાનાને અને ૧૮૨૨
અગેસ્ટેલ વરખમે ઘપાઈ " —

એ કેતાબના હીવામાં મેંમેદ રૂમજીજી જરમ-
યાનજી લખેલ કે: —

"પછે તે ગરામરની કેતાબને એ કમતરીને આ.
અગેસ્ટેલ મેંકેસંજીજી વેચકી થાધે મેંની સુનસની
મેંનીનો તરજીનો કીધો."

૩ આ દરેકેલ જીર કાકી તત્તી ખારેલી નથી,
પણ એના નરોજીની પરાધાનો ઉપરો રાકડો વાર રૂમનજી
પરધાના રૂમર દારાજીજી અગેસ્ટેલ રોમજી પાંચકીએ
મેંની આપો.

તાં ૨૩ મી જાન્યુઆરી

શન ૨૨ માઈ ૫ (૩૦) ૧૧૯૨ વર્ષભગ્વદી.

મરણ—ફામણ પેચનનજ મામા—ફામ વર્ષ ૧૦) એક પેચનનજ મેહરામજ હોમજના વડા રીકરા. એવણ શેકા. અગ્રેજી તથા જાગીરજ અગ્રેજી દાનીજ મામા હોવાથી અર્થેમા “ફામણ મામા” ને નામે એજા-આતા હતા. પ્રથમમા એવણ પોતાના મામા એક દાદી-બાઈ નોયરવાનજની પેકડીપડ હતા, અને તેમના મરણ પાદ મનપાડ કોરતા તથા મમકત બણીથી જુદી જુદી જાનના કરીયાણા મગાવી તેને બાપાડ ઠીક બાપાયા દેવ-રાજની રાધે કરતા હતા તે પછી બીજાના બાપાડ પણ કરવા માડ્યો હતો.

તાં ૨૫ મી જાન્યુઆરી

આજ દિને મરહુમ શેક ફામણ પેચનનજ મામાના હોમજના તેમના દીકરાએ ૩૧૦૦૦) ધર્મ ખાતે આપવાની નંદેરેસ્તી પકાવી હતી તેમા ૩૫૦૦) કરમી પાદ બાગના કુર્મી, તથા ૩૫૦૦) આધિકા પાગના તથા નામાજ નરેયોસ્તીઓની વગરમરી કરવાના કુડમા બર્ષી હતા.

તાં ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી

આજ દિને સુખર્ષીના આગેવાન દેશી મહારાજો એક કુપ્રેરેશન અતરેની કોનમીનના એક અધિકારી હાનરેશન અપેક્ષાનર બેજ, કે જે છેલ્લા ત્રિસ વર્ષ સુધી સુખર્ષી ખાતે હતો, તેને પોતાને વતન મિથાગલી

૧ એવણના બાપા શેક પેચનનજ મેહરામજ હોમજ પોતાના પિત્રાઈ શેક દાદીનાઈ નોયરવાનજની સાહેલા કેકલ મનમાર કોરતાએ તરથી જુદી જુદી જાનના કરીયાણા મગાવી તેને બાપાડ કરતા હતા તેમના બાપા શેક મેહરામજ હોમજ સાધારણ રીતે “બેકની હોમજ” ના નામથી એજાખાતા હતા તેવજ પોતાના બાઈ શેક નયરવાનજ હોમજ (નયથી હોમજ) રાધે સાહેલાના નોવની જાતની કરતા હતા. તે વેળાની સુખ-ર્ષીની પારસી પચાતના તેવજ એક અકામર હતા ઈંદ્ર સં ૧૭૫૭ મા સુખર્ષીના ગવરનર રીચરડ પુચી-પરે એવણ તથા પરજી ગણાલ પુતલાળને તેઓએ સરકારની કાઈ એકસ નેકરીએ બનવાથી પરેજ તરફ “બોનોથો” નામની જગાપર ત્રણ જમીનના પુકડાએ જમીર તરફે વચરવરા ભેટ આપ્યા હતા. સુખર્ષીના કોરમા ક્રીમ બરામની પછાડે “મેહરામજ હોમજ” “ઝીટ” ને નામે જે સાહેલા કાવ એજાખાએછે તે એવ-હવા નામ હોમપીછ, કમકે ભાં એવણ તથા એવણના પારેસા પછી રૂશન સુધી રહેતા હતા.

૨ સુખર્ષીના થમાચાર, તાં ૨૭ મી જાન્યુઆરી ૧૮૨૨

વેળાએ એક માન પત્ર આપવાને માટે તેના રહેવાના મકાનમા ગયુ હતુ એક હોમજજ બહુમનજ વાડી-આએ તેઓની તથા બેગા થાગની મકમક પુકમા કડી મગાવી, અને મીંક વાગડને માનપત્ર વારી મળવા-વાને અગ્રજ કીરી આ માનપત્રમા મીંક, બેવને જણાવ્યુ હતુ કે તેઓની તરકથી ઇગનાડમા મીથીઅગમ બેરેક, કારકપુઆર, કાકડગી કપગી તેમને ૮૦૦) ગીનીની કીમતની એક “ડીમ-અઈ-પરે” બેઠ આપશે તે તેણે મેહરામજની કરી દેશીએ તરકના માન દાખર કચ્છ ગામની આ માનપત્ર પા ૬ કિડી ૩ મુમનમાન, અને નીચવા ૧૬ પાગમીઓની રેકીએ હતી — ૩

શેકા હોમજજ બહુમનજ વાડીઆ, નરેયોજજ જાગેજજ વાડીઆ, અગ્રેજજ અગ્રેજ દાદી, જાગીરજ અગ્રેજ દાદી, ફામજ કાવરજ બતાજ, જામજજ જામજાઈ, જાગીરજ નયરવાનજ વાડીઆ, નરેયોજજ નયરવાનજ વાડીઆ, લીમજ કાવરજ બતાજ, શોરા-બજ કાવરજ પોદ, હોમજજ દોરાબજ લશકરી, અગ્રેજજ કાવરજ બતાજ, દાદાનાઈ પેચનનજ વાડીઆ, નરેયોજજ કાવરજ તાગીએવાના.

તાં ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી.

આજ દિને શેક હોમજજ બહુમનજ વાડીઆના કોરકરાઓના લગન પૂરે હોવાથી તેની ખુશીમા એવિના થા આગવ મુબરકા મધની માતના દેશીઓની એક મોડી કા સાહેબનમા મળી હતી, તેમજ અતરેના ગવરન હાનરેશન માકેન્ડે સ્ટુઅર્ટ એવરીનમરન, તથા તેને રંગાસો અને બીમા આમરે ૨૦૦ ઇંગ્લેન્ડ અમકમર તથા બાપારીઓ પણ સાહેબનમા ખીગમવા હતા કોરકરાઓના આશી-ગવાઈ મગવાની કિઆ નામકા ગવરનરે જોયા પછી તે કોરકરા નામના દીવાનખાતામા ખીગજ વધાવ થયો હતો એ પછી લગનનુ મગધ કાંધવામા આવ્યુ હતુ કે જે જોવાને આખા કોરકરા લોકે વડી પડ્યુ હતુ.

આ વેળાએ શેક હોમજજએ આપણા લોકોમા લગનની રીતખાત તથા પેકડામણીના જે નેહદ ખાંચો થતા હતા, તેમા પોતાને મેળથી સુખાગની પેકડ કાઢી હતી, અને નરચારીના આન ખાણે ૩ વામણ, ૬ રૂપીઆ, અને ૧ આડી ૨૨૫) ની રીંગમા આપી તથા આપાઈ હતી ૫

૩ બીએ જુરીઅર, તાં ૨૨ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૨૩

૪ આ લગન શેક હોમજજના નાથના દીકરા શેક અરેયોજના બાઈ પીરીઅબાઈ તે શેક અરેયોજ રત-નજ વાડીઆની બેરી રાધે, તથા એવણની (શેક હોમ-જજની) નાથની દીકરી બાઈ અરેયોજના શેક મન-જેરજ પેચનનજ વાડીઆ રાધે થયા હતા

૫ સુખર્ષીના થમાચાર, તાં ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૨૩

તા ૦ ૬ થી માગ્ય.

શાન ૬ માઈ ૬ (ચિ) ૧૧૬૨ યજ્ઞસ્વરૂપી.

આજ દિને નગરી મંચે શેઠ હરમજી મનચીજી બાબા, કોલાવાસી ૧૬૫ પાર્શ્વી એકદોખા બંધાવી પડાયુ હતું. તેના જમનની કિંમતમાં જોગવાઈએનો એક મોટો ચેનાવડા થયો હતો, જેમાં ૩૦૦૦ નગરીના અને ૭૦૦૦ બાહરના લોકો આવ્યા હતા. જમનની કિંમત પુરી થયા બાદ શેઠ હરમજીએ નગરીમાં ૮૦) વીધા જમીનનો એક વજ્રો કે જે તેવણે વેચાનો લીધો હતો તે ત્યાંના વડા જમન જમનજી નગરવાનજી મેદાજી રાણુને બેટ આપ્યો હતો. એ બાદ અર્ધે લોક તેમના જમન જમન જમીન વડાએ થયા હતા, અને આખો દિવસ નગરીમાં લોકોએ ખુબી ખુશમીથી મુખર્ષો હતો.

એ દોખા પડ્યાવાની બે માન આગમન બાહર દેશાવરે ખાતેથી બિયુમાર પામીએ, દિડુએ, તથા મુનનમના વધિક તે જોવાને આવે જલ કપી કરવા હતા. જેઓના વરદાવાસી મીનાગમ બાપુ, મંચીવાસી નવાંબ બાપુ તથા નગરીના અમીન જમાદાર, બાપુજી મુખે, તેમજ ખીલ વગામદાર દેવાએ, જોડી મવાડીએ લઈ આવ્યા હતા, એ દોખા પડ્યાવાસી મોરે શેઠ હરમજી બાબા જેવારે મુખર્ષી નગરી આવ્યા, ત્યારે તેમને એસ્તેકવાલ લેવાને દેશાજી, જમનજી, તથા અર્ધે અજમન જા બાગ દેશ જમણુ મુખ હતું, અને લોક તાના મુસા મળીને ધામધુમ તથા આદભાવથી તેમને મોટામાં આવ્યા હતા.

તા ૦ ૧૩ થી માગ્ય.

શાન ૧૫ માઈ ૭ (ક) ૧૧૬૨ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મશણ—બહમજી હરમજી બાદબાહર—
ઉમ વર્ષ ૬૫) એ હરમજી મોઝાબાઈની ખીલ વીકરા.

૧ મુખર્ષના યમાચાર, તા ૦ ૧૭ થી માગ્ય ૧૮૨૩.
આ દોખાની સામેની એવણે બંધાવેલી યમી ડોર નીચે પ્રણાલેની તરી દોરવેલી છે —

" સવ ૧૮૭૭ ના વરષે એટલે ૨ વાર બુધી
" રોમ ૨ અરેનીકયત માઈ ૭ મેદે ૪ ને ૧૧૬૦ ને
" એકદોખા. નેતના મેદેલીન થી હરમજી અનો-
" રેલ ડોર મેદેલીન થી શક દુખુ તથા યમી
" બધાવે. મુખર્ષનાએના. "

એ તળીયા જણાવે ત દિવસે આપણે આજન સર્વ ૧૫૩ મે જોડા મુજબ એ દોખાનો લાણે પુરથો હતો.

૨ શેઠ હરમજી, નાનાબાઈ (નાયાથે) તથા કોલા-
વાસી બહમજી મોઝાબાઈના બાવા. એવણના બાવા શેઠ
હરમજી મોઝાબાઈ તથા તેમના બધે શેઠ બેહરામજી
મોઝાબાઈ અરે આજના વનવના જુનિયા વાપરીએ

એવણ પ્રથમમાં પોતાના મામા શેઠ નાનાબાઈ બહમજી
જીવાના હાથ હેઠળ વ્યાપારનો કામના પડેલા હતા. ત્યાર
બાદ શેઠ અરેમજી દાદાબાઈની માફને તેમની આડનમાં
આવતા વીજાવતી વાહણેના કુખાનું કામ કરતા હતા.
ઈ ૦ મ ૦ ૧૮૧૦ મા શેઠ અરેમજીના મરણ પછી એક
પોતાનો એવણે વ્યાપાર કરતા હતા. એવણ પોતાના એક
દોસ્તની આંધે વાડીથી જમીને રાતના ૧૦ કનાફને અમલે
જોડાની આડીમાં બેસી આવતા હતા, તેવામાં મેદનમાં
દાર્દનાં કર આગત અવશ્યક ગાડી ઉપરથી પડી ગયા,
અને ત્યાંથી મો લાપે તેટલામાં એમનું મરણ ગી-
જુ હતું.

તા ૦ ૨૧ થી માગ્ય.

શાન ૨૬ માઈ ૬ (ચિ) ૧૧૬૨ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મશણ—બેહરામજી નાનાબાઈ દાવડ—ઉમ વર્ષ
૬૮) દાવડ નાનાબાઈ બેહરામજી બનાજીના ખીલ વીકરા.
એવણ ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૮૮ મા પોતાના બાપનાં મરણબાદ
તેમની "બનાજી લીમજી" ના નામથી આડતી પેહડીના
પોતાના બાહરે તથા પિત્રાહરે આંધે ભાગ્યા હતા. તે
પછી ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૬૩ મા ભાગ્યાઓમાં વાધો પડવાને
લઈ પેહડીનું કામ ઈન્દાફની અદાલતે ચલાવી એવણ
પોતાને હીરાને ચીન આતેને મોટા વ્યાપાર ચલાવતા
હતા. આ મરે એવણે "કાઠીયા" નામ પોતાના બા-
પની પેહડીનું વાહણ પોતાનાં નામપર ખડી મળ્યુ હતું.
એવણને પેટ કાઠી નર વાગમ નહિ હોવાથી પોતાનો
અગ્રણે વગીર પોતાની એકપુરી વીકરીના વીકરા શેઠ
હરમજી રોગાજી પેટને હમક કરી ગયા હતા.

તા ૦ ૧૮ થી આપરેલ.

શાન ૧૭ માઈ ૮ (ક) ૧૧૬૨ યજ્ઞસ્વરૂપી.

મશણ—અરેમજી દાદાબાઈ શાહ ૬—ઉમ વર્ષ
૬૫) એ દાદાબાઈ કાવજી બાહરના વડા વીકરા.
એવણ પોતાના બાપની ધ જેન જમનમાની વીજાવતી
મામાણની જોડી કુશનો વગીર ચલાવતા હતા, અને
બાપની દેવાનીમાન મરણ પાયા હતા. એવણના પુત્રને
મરે એમના બાવાએ ઈ ૦ મ ૦ ૧૮૨૮ મા મુગતની
ખામેના બાઈ માગ્યા એક મોટો મેદાજ કરે તેવડા કુષો
ત્યાંની મેદાને બધાની આપ્યો હતો.

મરણ હતા. તેમના બાપ મોઝાબાઈ જમનજી મુરતી
ઈ ૦ મ ૦ ૧૭૮૦ ને આમરે અરે આવ્યા હતા, અને તે
વેળાની મુખર્ષની વારમી પ આતના એક અપાવર હતા.

૨ મુખર્ષના યમાચાર, તા ૦ ૨૪ થી માગ્ય ૧૮૨૩.
૩ શેઠ શોરાનજી તથા નગરીના કાવજી
મશરેના બધાવા.

તા ૪ થી મેએ.

રેખા ૩ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૬૨ ૫૪૬૪૨૬૧.

મરણ—પાપુ ૭ કાવચ ૭ ચોમેદાર ૨—ઉમર ૫૧
૫૮) ચેડ કાવચ ૭ લીમ ૭ ચોમેદારના દીકરા. એવલુ
પોતાના બાપના મરણ પછી તેમની જગ્યાએ આવેલી
માડી (ઈર્ષાને કચર) પોતાના ચોમેદાર (ઈર્ષાને ૩૨૭) ના
એધરા ઉપર પોતાના મરણ લગણુ હતા. એ એધરા
એવલુ સતાવાળાઓની તથા બાપાની મહત્તની મન-
તોજ ભરી રીતે બળવાથી વાગ વાર ચરાર તરફથી
આપાસી પણ મેલવી હતી.

તા ૨૧ મી મેએ.

રેખ ૨૦ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૬૨ ૫૪૬૪૨૬૧.

મરણ—મેદરવાન ૭ રસમ ૭ વપ્પાડીઆર—
ઉમર ૫૧ (૮૦) એવલુ મુરતના ઈંદ ઇડીઆ કપડીના
બાપા પોતાના ઈ ૨૦ ૧૭૬૬ થી કપડીની તપાસ
કરનાર અમનદાર ૧ કપડા હતા. તે ઉપરાંત ઈ ૨૦ ૧૭૮૭
થી કપડીની કોડીમા દસી તથા નાણુની વીપાગ પણ
કપડા લાગા હતા. પોતાના મરણની બાર વર્ષ આગ-
મન એવલુ પેનચન સેટ કીડ હૃડ. મુરતની પાસે
૫ આતના એવલુ એક મુખ્ય અકામર હતા, તથા ૫ આતને
બગના વજીરોએ અને ધર્મના કોમીની ભરપોરના ખત
૫થી મુરતની ૫ આતે એવલુને હાતક સોંપેલા હતા.

તા ૨૬ મી મેએ.

આએ અકાડીઆમા મુખર્ મરે ચેડ હોગ ૭
નરોગ ૭ હોગાએક (નાહુ) ને ત્યા તેમના એક દીક-
રાના લગન હતા, તે દીને સરકારના કપાક ૮ ને અમલ
આશીવાદ મુગવી બગતની કિઆ પુરી કીડી હતી.

૧ એવલુના બાપા ચેડ કાવચ ૭ લીમ ૭ ચોમે-
દાર ૫૭ મુ મરના પાડવી પોતાના ઘણી લાગી મુદત
મુરી ચોમેદારના એધરા ઉપર હતા, અને અમરના
રુબા બાપ રીડી તથા પારસીઆ સારીપેકે ભણીતા
હતા મુખર્ના કીરમા "કાવચ ૭ ચોમેદાર લેન" ને નામે
ને મોરસી નણાવેલો છે તે એવલુના નામ ઉપરથી છે

૨ એવલુના બાપા ચેડ રસમ ૭ વપ્પાડી મુર-
તના એક પોડા બાપાડી હતા, અને તે હોરથી તેમને
નવાબની દરમારમાં તથા ઇચે ૭ કોડીમા પણ વજ
વચીસ હતો. મુરતની જરૂરથી કોપમા પણ તેવલુ
એક અંગેવાત અકામર હતા તેમના બાપા નજીબ
હોનસાલ તથા વડવાએ હોનસાલ રતન ૭ અને રતન ૭
૫૬૫ ૫૭ મુરતના અગીતા રેહવાડીએ હતા

Examiner of Piece Goods in the Commercial
Exhibitions Department at Sura.

મુખર્ મરે પારસીઆમા પેહલવેલયા મવાગના બગત
આએ થયા હતા.

તા ૨૭ મી મેએ.

રેખ ૨૬ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૬૨ ૫૪૬૪૨૬૧.

આએ દીને બાઈ મતનબાઈ તે મહુમ ચેડ નશા-
વાન ૭ માલેક ૭ વાડીઆના લીમવાળા ઉમણામા તેમના
દીકરાએ ચેડા ભાગીર ૭ તથા નવરોગ ૭ નશરવાન ૭
વાડીઆએ ૨૧૦૦ ૫ આતનાં ધર્મેઆતનાં આપ્યા હતા.

તા ૨૮ મી મેએ.

રેખ ૨૭ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૬૨ ૫૪૬૪૨૬૧.

મરણ—૫૫રી દોરાબ ૭ કુરામ ૭—ઉમર ૫૧
૭૫) એવલુ મુખર્માના ઘણાખરા ભણીતા પારસીઓને

૪ આએ અકાધારણ બનાવ વિવે તે વેળાના
થપાચરના તેના અડીવની ચોપર રહેલ ૭ મરણના-
ન ૭ પુણવી બતાવી લખેલ છે—

"પારશી લોકો શ્રી ધરાન દેશથી શ્રી હીનદેશવાન
આવેઆ ૫૭ એ લોકોના પુણીથી એક આ ૫૩એ
હતા ને ઉકરાના લગન કરે તેકવાર એક લગન આને
ચકાનના થયે તે બીલુ લગન તેકને બીને ૬ ને પાછવી
રાતના થયે ૫૭ પછવાડેથી એ આલ લોકોને ભારી
પડેઆ તેકવાર પાછીને ડાહ્યા લોકોએ એકેડે આલ
કાકડેઆ ને બીલુ લગનની તેમ હીને પાછવી રાતના
થયે અને એ આલ રહુકથી આલેઆ નખેલે ૫૭
હમલે પોડાએક વરયા મેએઆ થી મુખર્ ૫૭ એક
પારશી નખે હીરલ નપરો હીરાગાલેકના કરીને ૭ તે
આલુય ઘણુ ડાહીકો અને ચેઆલુ છે તેલે પોતાને ઘરથી
રેલે આલ કાકડેઆ ને પાછલા પાકીરના ૪ કપાકને
અમલે એકનવાર લગન થયેઆ અને પાછવી રાતના
લગન થયવાની ચેકનત કાકડી નાખી, ૫૭ પોડા લોકો
તેકને નેધને એક રીતે પાછલા પાકીરના એકનવાર
આથવાદ થયેઆ લાગા અને વગી એક પારશી હીરા-
લએ આએ અકાડીઆમા પોતાના ઉકરાના લગન
હતા તે ચકવારના કલાક ૮ ને અમલે એકનવાર લગન
થયવી નચીત થાઈને પોતાને વનવે લાગે, અને તેલે
નીતન વેકવા કીધા ને ન પછશે ખરથરે પડેઆ ન
ચેકનત કરવી પડી, અને નહી કોઈનો પુણામત કરવ.
પડી. નહી તેલ વજડાવેઆ અને નહી ગીન ગવડાવેઆ
ચકવારમા ને કામ થાનાવ કરવુ હવુ તેલુજ કરીને
થયેથી નચીત થાએઆ રેલે ચુલગારો કર નીકસેએ
તે થામીને ડાહ્યા અને ચેઆલુ પારશી લોકો હતા તે
પુણી થાએઆ."

૫ મુખર્ના થપાચર, તા ૧૨ મી આરેલ ૧૮૨૪
(સવન ૧૮૮૦ ના કાંતકથી તે રાત્રી મુખર્ને ૫૫-
નમે છપાવેલો હીરાખ)

૬ એવલુ આમળ વગતની ૫ આતના અકામર
પરકુમ આ ૭ કાવચ ૭ બચલના વિગાઈ હતા.

ત્યાના પંચકી હતા, તથા તે વેળાની મુબર્કી પારસી પંચાતના ઘણા અમરથીજ એક અકાબર હોવા હતા. કેટલે કે આગળા વખતની મુબર્કી પારસી પંચાતને લગતી ધણીક અબરો તથા જુના બંદોબસ્તો એક અબરોજ આલેકજી સમૂહને એવણે લખાયા હતા.

તા ૨૬ મી મેએ.

મુગલવાલા માદી પુરશેદજી ડાચાબાઈ કે જેઓ ફેરક ધર્મ મુબર્ક આપેલા હતા, તેમને આતરદીને પોતાને વળ પાછા મીથરતી વેળાએ અતરદીની પામતી પચાતના અકાબરોએ એ હારમજી બહમતજી વાડીઆના ધરમા આ આખરે આપે મોસાની મુબર્કી ચમચત અ જીમનજી તરફથી એક ચાલતેસા મિત્ર કીધા હતા. તે પછી કેટલાક મોઢા આલેસા તેમને માન આપે રવાને કરવા ગયા હતા. ૧

તા ૬ મી જુન.

મુગલ મી મરહુમ એ દાદાબાઈ નચમવાનજી માદીની નધએને તેમના બીધવા બાઈ જલજીએ પોતાના બાઈ એ હુમમજી બહમતજી વાડીઆની આગંતે ને આતરદીનેદારા પગાવવાનું કામ શરૂ કીધું હતું તેને માટે વીજવીના આતરદીની જરૂર હોવાથી એ હારમજીએ કવકના આતે પોતાના આતરદીઆ એક નવરોજી શેરામજી ઉમરીગને લખ્યું હતું ને હર તદ્દારથી તે આતર લઇને મુબર્ક મોકલે. આ ઉપરાંત એ નવરોજીએ કચકતાના પોતાના જરૂરથી દોરતેની આપે મની તે આતર કેરી રીતે મેનવો અને કેમ મુબર્ક મોકલ્યો તે માટે એક પત્ર તા ૧૫ મી મેએ ૧૮૨૩ ની તેરીખનું કચકતેથી હ આગેવાન જરૂરથીઆની થકી આપતું લખી "મુબર્કી મોઆબર" ના અલીપતી ઉપર મોકલ્યું હતું, અને તે આતરના નમાઆરમા મહબરે જવાબ હતું. નેમા તેઓ લખેલે કે,

"મી કવકના મરે પેરે પાર પામતી રચતમજી કાવમજી બનાજીના એક જગેરે તાહા કેટ દાખલાને રંગરૂટે તે જગા ઉપર એ ધણીએ પોતાની ખુબીને ગાર એક બગીચા તથા ધર બનાવેલું છે. તાહા હમેશા હું આતરદીને દીને પોતાના દોરતેને લઇને જતાએ આજ મજબુતિ તે માન પરમાણે રાજ ૩ ને અપદીનેદુરગ અને માહા ૬ ને આદર કછી માહા ૮ એ આવા ગમી અને ૧૧૭૮ દિઆરદરદી, તા ૪ થી વધી ૧૮૨૩ અગરેજ, મર્વાત ૧૮૭૬ નાં બીએ અપદી પદે ૬ ને એવેને દીને પોતાના દોરતેને લઇને તે જગા ઉપર અએ-

આ હતા. તાહા તે દીને શાજને વખત કરવાક પામ ને અમરે હમે નીએ સહીના કરનારાઓ નદીના કીનારા ઉપર મેટલા હતા તેજવાએ એક તોફાની વાદન અધ આવીકે તેમણી એકાએક ઉપરાશુપરી વીજવીઆ થાવા લાગી. તેજવાએ પાક પરવરદોગારની બખરેશથી હમે મેટલા હતા તાંહરે કદમ ૪૦ ને આશરે કેરનાં જલદા હતાં તે ઉપર વીજવી પડી તેથી કેટલીએક કેરો બપી ગઈ તેજવાએ એક માનીએ આપીને ખખર આપી ને કેરનાં જલદા ઉપર વીજવી પડીકે તે ચાખનાતાં હમે અગરે દોડીને બગીચાએ જઇને ને કેર ઉપર વીજવી પડી હતી તે મરેથી એકશુકી ગહાવ બનતી હતી તે ગહાવને પારથી નવરોજી શેરામજીએ પોતાને હાથે બાજીને તેજને આતર તાકરદી ધર મી લાવીને ધુબક તથા રૂકે તથા લોકડા મુજીને ધણીએક વાકરાથી આતર રાચન કીધા. પહે તેજ વેળાએ હમે ચરનાએ મળીને નીઆએચત કીરી. પહે સહી રાત તે આતર રાચન રાજેઓ અને હમેએ ધણીએક તથા કરેઆ કીરી પહે બામ હાદને વખત એ આતરને લઇને આએ પાક આરીને પારથી નવરોજી શેરામજીના ધરમા એક જગા આતર રાખવાની મુકર કીરીકે તાહા તે આતરને મુકેએ કાએને તે જગા ઉપર હમેથી કચકતાનાં રેલવાથી બપી માતરીઅચની દીવતા લોકા હરોજી બરગી તથા નીઆએચત કરવા શારે આવેડે..... અને એ આતર શારે એક કુપધાણ બનાવીને તે મરે મુજીને ધણીએક વાકરાથી વાકાણુ ૧ ના મે મુબર્ક કરતાન પારકવામાં મરે હમે ચરનાએ આપે જઇને ચકકાથી આરેઆ હાએ. અને એ આતરની ખીદમતમા ૨) જુલેદીનેને આપાડે ને ધણી તત્તરીજીએ એ આતરને શરૂ રાચનને રાચન મળીને લઈ જાએ....."

આ પત્ર ઉપર નીચના જરૂરથીઆની સહીએ હતી, નવરોજી શેરામજી ઉમરીગ, રચતમજી કાવમજી બનાજી, દોરામજી મેગમજી બગાની, નવરોજી જમ-શેદજી, બહમતજી રતનજી, મેહવાનજી લીમજીનાથ બીરીમોડીઆ. ૨

તા ૧૨ મી જુન.

આજ દીને મુગલમીનાની ઈદને તેકતાર હોવાથી મુગલ આને ત્યાના નચમ આદિમ મીર આદરવાલીનખાન કમરેસિદેહ હમમજી બાહદોરને ખાનમજીબ શીરા-જગદ ધનગજી તેની મુગલખાદીમા પોતાને મકાને મોલાવાયા હતા. ત્યાં ધણી ધામકમ આપે નવાબ આદિમ મેકકામાં આવી બીરાજ્યા, અને એ કીરાજ્યાહને તકીએ

અપચેષ કીધો, જેથી મીલનસમયા સંબંધે થયો હરખ દેખાયો, શમળ આજમુદી નવાજ માહેજ તરફથી કામને તકીમો અપચેષ થયો હતા નહિ.

તાં ૧૪ મી જુન.

રોજ ૧૪ માં ૧૦ (૩૦) ૧૧૬૨ યર્લેન્ડ.

મરણ—ફરામજી મનચેરજી કામાજી—ઉમર વર્ષ ૪૩) થેડ મનચેરજી કામાજીના વડા ધિકરા. એવણે ઈં ૪૦ ૧૮૦૦ ની આગમજી ચીન ખાતે પોતાના પિતૃર્થ થેડ હારમજી એવણજી કામાના હાથ હેઠળ મેજર મફરે કીરી હતી. તે પછી મુબર્ક આની મીનતો આપાર તથા આગતુ કામ બોહસા પાયા ઉપર ચનાવવા મરણુ હતું. એમીતો આપાર મુખ્ય કરી અક્રીક, બી-સોરકામ, બીનાવતી કપડ, અક્રીક તથા ખીલ પરચુલુ સામણુનો હતો, અને તેમા જોડી પૂજી મેચી હતી. એ પછી એવણે પોતાના નામે બાહમી થોડા હારમજી તથા નચરવાનજીને પોતાની સાથે શામેન કરી પ્રથમમા “ફરામજી તથા નચરવાનજી મનચેરજી કામા” અને તે પછી “નચરવાનજી તથા ફરામજી કામા” ને નામે પેહડી આપી કીરી હતી.

તાં ૧૪ મી જુન.

સ્કોટલેન્ડ દેશનાં મરીચોનાં બાબકોને કોલવણી આપવા માટે ઉભી થયેલી મહાની કુંડને માટે મુબર્કમા નામકર મવરન હાનરેમજ માઉન્ટ સ્ટુઅર્ટ એન્જીનમજીને આગેવાની કરી એક દીપ ઉભી કીરી હતી, જેમા નીચલા પારસીએમીની રકમ બરી હતી.

થેડ હારમજી બહમજી વાડીઆ . . . ૫ મીની.

થેડ લીમજી કવચજી બાજી . . . ૫ મીની

તાં ૧૬ મી જુન.

આજ દીને મળગામ મધે “જેતલીડગની ટેકડી” નીહુન ઉઠજી નામતા એક પારસી તાડીના ચીકાવાજાનુ કોષમે ખત કીધ હતું. મરનારની પાસે જોડક પેગા હતા, તે વરવાને અર્થે કોષમે અણિ એ કમ કોવેચુ હથે એવુ પારવામા આવવું હતું. તેની છાતી ઉપર એક મોટા પથર મેવેરા તથા ગળામા કાસી નામેનો હતો પોલીસે તે ખુન કરનાર અડવને પકડી આવતાગને રૂ૩૦૦ નું દંડના છપાકું હતું.

૧ મુબર્કના શામાર, તાં ૨૩ મી જુન ૧૮૨૨

૨ થેડ મનચેરજી, પંથાનજી, બહમજી, તથા

કોલાનાઈ રતમજી કામાજીના પાવા

૩ મોમને ફરીઅર, તાં ૧૪ મી જુન ૧૮૨૨

૪ મોમને ફરીઅર, તાં ૫ મી જુન ૧૮૨૨

તાં ૯ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૦ માં ૧૧ (૩૦) ૧૧૬૨ યર્લેન્ડ.

મરણ—ફરામજી જીજીબાઈ મહાજેવાલા—મધ-રામના એક જણીના આપારી. એવણે મરનાર ખાતે રહી ત્યાં મનપાર કોવતા સાથેનો થોડો આપાર ચનાવતા હતા, અને મરણ પછી ત્યાં પામ્યા હતા.

તાં ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૨૧ માં ૧૨ (૩૦) ૧૧૬૨ યર્લેન્ડ.

મરણ—રતમજી જીજીબાઈ વાજા—ઉમા વર્ષ ૪૫) મરહુમ સર જમચેરજી જીજીબાઈ પેહવા બારેનિ-જીબ બાઈ એવણે પોતાના જન્મ ગામ નવચારીથી આવરે આપી પોતાના નામકા બાઈ થેડ જમચેરજીની તરફથી કપડા ખાતે આપારને માટે ગયા હતા, અને મુબર્ક તરફ પાછા ફરતા ત્યાંની આડીમાં વાહણ બાગ-વાપી કીરી ગયા હતા. એવણે પેટે કોઈ ના પારસ નહિ હોવાથી એમની બોહસા ખતમ થઈ હતી.

તાં ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૨૨ માં ૧૩ (૩૦) ૧૧૬૨ યર્લેન્ડ.

આજ દીને સુરત મધે રતમજીનાં ફરામજી વાવા માહેશામા ઉમરેવાના પટેલ મેહરજીબાઈ તથા નાનપરા વાવા થેડ રતતજી છીબગજીએ એક હોમેજર બધાની પરચાવી હતી.

તાં ૧૫ મી ઓક્ટોબર.

આજ દીને શમચત પારસીની પંચાત થેડ હારમ-જી વાડીઆના હામા મચી હતી તે લેવાએ હેડક ક સરેચતા મુજબનું કામ કીધા બાદ પંચાતના બે અગ્રી-ક્રીએ થેડ નવરોજી મેહજી અને પછી રોશમજી ફરામજીનાં મરણથી આપી પડેલી બે જગાઓપર થેડ

૫ મરહુમ સર જમચેરજી જીજીબાઈ પેહવા બારે-ને પોતાના એ બાઈના વાલક થવાથી, નરોયેસી દીન આઈનને લગતી કિઆઓમા એ મરહુમ બારોને કાઉ-બનુ નામ એવણની સાથે (જમચેરજી બે-રતમજી કરી) દેવામા આવેલ

૬ એ હરેજીર અસખમાં વાલજી હુજાહ થેડ નામના બેકડીને બધાવી હતી, પણ તે ઈં ૪૦ ૧૮૨૨ ની જોડી આગમા બગી જવાથી પાછી નવેસરથી ઊપવા બધે મહરથેએ બધાવી હતી. વળી એ પણ જુની-જડ પડી બામવાથી થાજવથી મુબર્કવા થેડ પંથાનજી નચરવાનજી બાહમીવાવાએ તે કરી નવેસરથી બધાવી આપી હતી

નમસ્કૃત છુલ્લુભાઈ અને આં હોમનજી દોરાબજી
લગ્નનીને તેમણા હતા.

તાં ૧૮ મી અક્ટોબર.

આજ દિને મુબઈની સમગ્ર પંચાયત એક દાદીભાઈ
નેગરવાંદજીનાં આતશબેહરામનાં મંત્રી હતા, જે પેલાએ
આપણા ભેટમાં મગજ તથા લગ્નને લગતા કેટલાક
બદોબસો કાઢ્યા આપ્યા હતા, કે જેની મતત્વ નીચે
પ્રમાણેની હતી:—

મરાઠના બંદોબસ્તો.

કોઈની મારે તેમાં વગર હરકોઈની ગ્યાંનની
કિયાની મજલિયામાં આશિવાદ લેવાને જવું નહિ, તથા
કોઈની મેહલોને પોતે બોલાયા હોય તે ઉપરાંત ખીજા
અનકાનુ મોનેશને આશિવાદ આપવી નહિ. રવાંનનાં
ચંદાસ, દરખાં, માનીમો, વાસી અને ૬૨ વર્ષની બાળે
ઉપર બાણાં, મીઠાઈનાં ખુમયા, તથા વાણજી કુચણે એકમે-
કને યે મોકનવાં નહિ. કોઈ નાધવું વહાન થાય ત્યારે
એક દિવસ, વર્ષ દાહમયી તે માત વર્ષનુ રવાન થાય ત્યારે
જવું દિવસ, અને માત વર્ષથી વધારે ઉમરનુ ગવાન થાય
ત્યારે ૬૩ દિવસ સુધી એકતોએ ધરમાં પાથવું રાખવું.
તેથી વધારે દિવસો ગણવું નહિ, અને ધરમાં ગાકુર
તથા મહિનમોસી અમાવરી નહિ. આપણાં ઉમ-
ણાંની મજલિયામાં જે કોઈ ઇતુર બેઠે તેની પાસે
નાળાં ફાંટાંને મેળવને આવાગનવાં મીનાકિમો થાય
તે થયું નાચુનામેયકે વાંતે ડેડુએ જે હોયછી હરેક
મજલિયા મે પ્રથમ નીચના ફાંટાં બેઠે.

પેકલા ઇતુર ખરોદછુ નમસ્કૃત ને આશીવાદ બેઠે.

બીજા ઇતુર મુઠા ધીરાજી કાઢવું બેઠે.

બીજા ઇતુર એકતજ દાણજી મજલિયા બેઠે.

આજે મેહલ છ મણના અનકાનને જે કોઈ વરો લેય
તે બેઠે

એ પ્રમાણે આ ઇતુરો બેઠા પછી જે કોઈ બીજા
ઇતુરો તથા પચમી મુગ તથા નવરાત્રીના બેઠે તે
પ્રમાણે બેઠે સહી. અને તેનાની પાસે બીજા આગ
માર્ગે હોય તે પોતાની ઉમર પ્રમાણે બેઠે.

૧ આ નોધ મુબઈની આગમી પારથી પચાતના
ક દોરાબજી રતાર કે જે હાલમાં એક ખાલેક ખરોદછ
સાર પાંચ મોજુદ છે તેના નીચે મુજબ કરેલી છે:—

"મીનું પચાતના મેળનારા પારથી નવરોજી
૨૬૦ તથા ૫૫૫ દોરાબજી રતાર મેહલોની રચાઈ
તેને બાંધે પચાત મેળ મેળવાને વચ્ચે પારથી નવ-
રોજી ૮૦૫૫૬ તથા હોમનજી દોરાબજીને યમચત અન-
જુમને ૫૫૫૫ મેળવાને રચાઈ"

અમનના બંદોબસ્તો.

જ્યારે કોઈ જરોરીની પોતાના ઓકરા ઓકરીને
અદરવે ત્યારે માછળી અથવા મેવા અથવા હરકોઈ
ખીજા જમજ રોળા થીતે ૨૨) સુડીની વેહવાધને યે મોકલે.
જરમી તથા તેકવારે ઉપર ઓકરને યે મોકલે ત્યારે
ફક્ત એક નાળીયેર તેને આપે અને જુડીઆત હોયતે
રોળા થીતે ૩૧) સુડીની મીઠાઈ અથવા રાકડ આપે.
આદરણીને દાહડ વહુને ૩૫) થીતે ૩) સુડીનાં કપડા
તથા જરીઆન અને જમાઈને ૨૧ થીતે ૩) સુડીના
વીટી તથા કપડા આપે. તે ઉપરાંત કસ્ટી રીત તથા પર
પેદાશથી વનોહવાઈને યેવાસાએને કદ નહિ. લગન
મુવે જે કોઈ ધણી નાતવું જમન કરે તે ગોશ વગરનુ માકુ
ખાણુ ખાડ સહી. લગનને દાહડ વહુને કપડાં તથા
જરીઆન ૩૫) થીતે ૩) સુડીનું કદ, અને જમાઈને
કપડા તથા વીટી મંત્રી ૩૧) થીતે ૩) સુડીનાં અરેજ
આપે. ઓકરીના સંચારને ૨૧) થીતે ૩) સુડી પાથ-
ડીના તથા ચામુને ૩૧) થીતે ૩) સુડી સાકીના કડી
આપે. લગનને દાહડ ઓકરીને પદના સામાનમાં ફક્ત
ત્રાંખાનાં વાજણે યે ૧૦) થીતે મન) સુડી આ-
પે, અને તે મુવે નેટલાં બની આવે તેણે અગાજ ભરે.
લગનના આશિવાદ એકતર ન પેલ થયા પછી એકતર
વખત પાંચવ. પાંચવી રાતના આશીરવાદની કાંઈ
જર નથી.

૨ આ બંદોબસ્તે પચાતના અધિકારીઓએ
પછી કાંદલા હવા, અને તે યમચત અ જુમન મેલવી
બાકર રખાયા આગમન તેના સાવાનમાં છપાવી જર-
મીશરીઓના વેહવાં હવા, તથા તે જીર જેને ગમે તેને
સુચવાઓ લખી મોકલવાની અરજ કીધી હતી એના
પરજુના જરમના બંદોબસ્તોની ૧૬ કલમ તથા લગનના
અરજના બંદોબસ્તોની ૨૮ કલમે ઘણી લખાણથી તથા
મોળાસેવા લખી હતી, પણ લગનના અરજની રીતના
આદરણી, વહુના કપડા તથા જરીઆણ, જમાઈનો વાગો
તથા વીટી, ઓકરીને ૫૬ તથા વેહવાઈ વેહવાણી પેદા-
નણી થ' કરવી તેનાં રૂપીઆની પાંચે પાલી જમા રાખેલી
હતી, આ વિશે એક ખાલેક ખરોદછ સાર દાહડ કે
તે રકમ બીજા જમાનાં મુકર કર્યામાં આવી હતી, પણ
જમાઈર હોય કે તે સખાની નોધ હાથ લાગતી નથી
જોયજ નેહોજતો રીધી આપનાંનાં આકારમાં ૪૦ ૪૦
૧૮૬૦ મા થીક ખરોદછ રચતમજ કાનાલએ "રતાર
આકારના છાપાના" માધી "જરોયનીએ" નજ
કાનાર" ને નોધે છપાવી ખાડે પાડ્યા હતા, તથા તેજ
એક લગન રીયાઓ થો નવરોજી રરજીએ લખ્યો
હતો એજ અપારા નજવામાં આપ્યો એ જિવરાત
ના ૮ મી અને ૨૨ મી રીજેનજર ૧૮૪૪ નાં "મે-
ડને માર્ગજ" માં થોક મોકલે ખરોદછ મારે
Q in the corner ની થીધી એ બંદોબસ્તોના
કેવીક વીજત છાપી હતી.

તાં ૧ લી નવેમ્બર.

ગઈ તાં ૧૮ મી ડિસેમ્બરે મુબઈની સમસત પચાતે મળી ને મરણ તથા લગનાં ખરચના બ દોખરે સો મુકા કીમા હતા તે ઉપરથી આજના “આઈ કુરીઅર” મા શેઠ મનચેરજી મહેરવાનજી નવરોજીએ ઇચ્છેલ તથા ગુજરાતી ભાષામાં એક જાહેર ખબર છપાવી “પરોરો” કીયા હતો કે એ બ દોખરે “હમને કમલ નથી તથા એ વાતમાં હમને વાધા લાગેલ-વાચતે અમે પોતે આગ હમારે કુદ મ એ પરમાણે માલશુ નહી-ખીશું” હમને ઘણી યુગાંયિ ને ઘણાએક નામીયાં પારસી લોકોના મનમાંની હમા ને રીતે ધારીએય તે રીતે છે-અને હવે બતલાવેલી ચાલે હમારી નેઆતના વડા-આગી અચક કીવેલી ચાલેને અલુધતી તથા નાસ્તચત છે-અને નામીયા લોકોને એ માલ મનાવા વાચતે અલુધતરતે-તે વાચતે હમા લોકોએ એ વાતને ગદ તથા આતક કી-યિ” ૧

તાં ૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૩ માહ ૩ (કં) ૧૧૬૩ યજ્ઞજી

મરણ-એલજી હોગળજી લશકરી-ઉમર વર્ષ ૫૦) શેઠ હોગળજી ફકુનજી લશકરીના ખીજ દીકરા. એવણુ પ્રથમમાં પોતાના પાપના વ્યાપાર વનજના કામમાં પડેના હતા, તે પછી ઈવં ૨૦ ૧૭૬૮ મા તેમના મરણ બાદ પોતાના ભાઈ શેઠ હોગળજીની સાથે વ્યાપાર કરતા હતા, તથા તેમની સાથેજ પ્રથમમાં ઈવં ૨૦ ૧૮૦૦ મા તથા તે પછી ખીજ એકવાર સ્થિત પણ જઈ આવ્યા હતા. ઈવં ૨૦ ૧૮૧૬ મા એવણુ મધગળ ખાતે શેઠ પેચતનજી બહમનજી વાડીઆની તરફથી વ્યાપારને માટે આડલીઆ તરફ ગયા હતા, તથા ત્યાં જ વર્ષ રહી કલકતા ખાતે

૨ એ પ્રમાણે છપાયા પછી એની ત્રિજે દીને એરલે તાં ૭ થી નવેમ્બર ૧૮૨૩ નાં મુબઈના સમાચારમાં પચાતે તરફથી જવાબ આપેલો હતો કે પચાતે જે બ દોખરે કીયાછે તે મરીજ લોકોનું સાર માહી કીયાછે, અને એ રીતે આજ વર્ષ ૧૫૦ ને આચરેથી પચાતે જે બ દોખરે કરાયાછે તે સર્વે અલુધને કમલ રાખ્યાછે એ બ દોખરેમાં નરજ ક બખુડે તેને દાખલો નો તથા જલસીથી નહી લખ-શોતા તમને અલુધને જવાબ દેવા ઘણે ભારી વચ્ચે તે સત બજાએ ” આ ઊરથી શેઠ મનચેરજી એ બે મરતમે ઇચ્છેલ તથા ગુજરાતી પત્રોમાં જાહેર ખબર છપાવી પોતાની લખીરી જણાવી હતી કે તેજિએ એ બ દોખરેમાં પરાંપર વાચતા ન હતા, પણ હવે તે ધ્યાન દઈ વાચવાથી ખાલમ પડે કે તેમની આબદ પારસી કોબના રાધાને લાગતી

જઈ ઈવં ૨૦ ૧૮૧૬ મા અતરે પાછા ફરી હતા, એવણે પોંટ કોઈના વારસે નહિ હાવાથી એમના મરણ પછી એમની વ્યાપાર ખતમ થઈ હતી

તાં ૬ મી નવેમ્બર.

રોજ ૭ માહ ૨ (ચિ) ૧૧૬૩ યજ્ઞજી.

મરણ-કાવજી હીરજી ટાચકર-ઉમર વર્ષ ૬૦) એવણુ ઈવં ૨૦ ૧૭૮૧ થી પોતાના મરીઆઈ શેઠ પેચતનજી બહમનજી વાડીઆના મેહતા હતા, ઈવં ૨૦ ૧૮૦૦ ના વર્ષથી એવણે પોતાને પંસે માત બેપાઓ વેચાતા લઈ વ્યાપારના કામમાં દેશવરે ખાતે ફેવતા કીયા હતા, ઈવં ૨૦ ૧૮૧૦ થી શેઠ પેચતનજીની નેકરી છોડી એકતલ દળીગુજારી હતી અતરેની દેશી તેમજ ઇચ્છેલ વ્યાપારીઓમાં એવણુ શેઠ પેચતનજીના વગને લીધે ઘણા બહુમતી હતા.

તાં ૧૧ મી નવેમ્બર

રોજ ૬ માહ ૨ (ચિ) ૧૧૬૩ યજ્ઞજી.

મરણ-પેચતનજી કાવજી નાળીએરવાલા-ઉમર વર્ષ ૭૦) શેઠ કાવજી રસતમજી નાળીએરવાલાના નાધના દીકરા. એવણુ પ્રથમમાં કોઈ પોહોરાને ત્યાં કરાનીના કામમાં ગદ્યા હતા. તે પછી પોતાના ભાઈ શેઠ નવરોજી સાથે વ્યાપાર વનજના કામમાં હુતાયા હતા એવણે વ્યાપાર બેટના તથા ફેલેમારીઓમાં માલ બરી કોસ્તાએ બહુ લઈ જઈ ત્યાંના માપ અતરે પાછો લાવવાને હતા એક વેળા એવણુ પોતે એક બેટમાં બેસી કોસ્તા તરફ જતા હતા તેવામાં રસ્તામાં લોકાન લાગાથી નજીકના કીનારા બહુ ઉતરવાનો કોબ કરી મથવાર કોસ્તા તરફ તરાવનકોના બ હરમાં માલ દેવે ઉતર્યા ત્યાંના મથરાનએ એવણે પોતાના રોજ સાથે વ્યાપાર ચલાવવાની પગવાની આપી જેથી એવણે ત્યાં “આલપાઈ” નું બંદ પોતાના વસવાસને માટે પસંદ કરી ત્યાં ગઈ પોતાના ભાઈ શેઠ નવરોજીની સાથે વ્યાપાર ચલાવવા માડે એવણુ “વાહ બેહરામ” નામનું એક વાહણ દડું એ પછી એવણુ ગુજઈ આની મરણ પામ્યા હતા.

૨ શેઠ કુવરજી જવાજી ટાચકરના બચાવ

૩ એવણના બાવા શેઠ કાવજી રસતમજી નાળીએરવાલા બચાવની ધારેના “હાલોત” ગામમાં ઈવં ૨૦ ૧૭૬૬ મા અતરે આવ્યા હતા, અને માહીજ તથા ખીજ ગામમાંથી નાળીએર ખગાવી તેનો વ્યાપાર કરતા હતા તેવણના વડા દીકરા શેઠ જમશેદજી કાવજી નાળીએરવાલા તમીબજણની વિદ્યા બજતા હતા, અને અતરે વેંદનો ધંધો ચલાવતા હતા

તા ૧૯ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૭ માઈ ૨ (ચિ) ૧૧૬૩ યજ્ઞદગ્ધી.

આજ દિને મુગત મધ્યે સંધ્યાવેળાની ભાગ્ય આ-
ગ્ય મહત્ત્વ એક દાદાબાઈ નચવાનજી મોદીની નાઈ
એતે તેમનાં વીધવા બાઈ બંધકીએ પોતાના બાઈ એક
હોમનજી બદમનજી વાડીઆની માફતે ચેલનશાલી
તરીકા મુજબ આતથમેદરામ બનાવી તમ નરીન કીધા
હતા. ૧૬ સં ૧૮૧૦ મા મહત્ત્વ એક દાદાબાઈ મોદીના
મરણથી તેમના માતાજી બાઈનરાજ્યાધ્યમે આ આતથમે-
દરામ બનાવવાનો ઈંદો કીધો હતો, પણ તેવામાં ૧૬ સં
૧૮૧૮ મા તેમના મુગતવાથી એ કામ મનપૂર બાઈ
બંધકીએ હાવાથી પીકું હતું. આ વેળાએ એ પવિત્ર
કૃપાનાં મેલદો કરવા, તથા તેના જયનગી મલ્લે-
શામેલ થવા માટે આગમનથી જરૂરેશી રોજાના દરૂરે,
મોદી તથા મેલદોના મળી આશરે ૨૦૦૦૦૦ વીજ હજાર
માણસ ભેગ મનક હતું. એ દિને મુગતની મદ
આદાલત, તથા પીજી કચેરીઓ, કોર્ટની આરીય,
તોળેગીવાણ, અને આતથના કામના કીજખીઓના
મથળા કારખાના બધ ગણ્યામાં આપ્યા હતા. એ
ક્રિયાના શરૂ થવાને મુ બંધકી શ્રી હોમનજી વાડીઆના
મોદીબંદાઓ ૨ મુગત આપ્યા હતા, અને તેઓએ ચેલ-
ના મોદા બાજને તાકે એક દીવાલજી એવલજી ધનજી
મેલનાના ઘરમાં ઉભા રીયે હતા, ત્યાં સહવારના
મોદામાં મદદ આદાલત, જનર આદાલત, તથા ગેરી-
નગી પસરણ, તેમજ કોર્ટ અને મુગતના બંધકીના
મિપાકીઓ તથા શેખરમોદી પોતાના વાલ તથા મેદરામ
મુખા આપીને ઉભા હતા, તેઓની માથે એ ચવળા
મોદીએ એક મવારીના આકારમાં મુગતવાના મોદી
પુરેદલ રેલાબાદના મકાન આગળ મથા, અને ભાઈ
તેમને પાંચકીમાં મવાર કરી મનકું નગર આતથમેદ-
રામવાના મકાનમાં ગયું. ત્યાં બધી ડી વાડી જય-
નગી ક્રિયા હા કરાજને અમલે શરૂ થઈ હતી, જે પુરી
યજ્ઞ માદ પ્રથમમાં મુગત ચેલના વજ દરૂરે (અમલ
મદાબાઈ) ને ચેઆન તથા કાપાવ તથા ૩૫૦૦૦ ની
કીમતનું એક ધે, તથા એ આતથમેદરામની કિંઆનું
૩૫૦૦૦ કરના દરૂરે એવલજી ધનજી મલ્લે

૧ એ આતથમેદરામ પસરવાની જયનગા બાઈ
બંધકી તથા એક હોમનજી વાડીઆની તરફથી તેમના
નીચા મોદીઓ મુગત ખાતે ગયા હતા :—
એક બદમનજી તથા રૂઝમજી હોમનજી વાડીઆ,
મનમેદરામ જયનગી વાડીઆ, દાદાબાઈ મેલતનજી
વાડીઆ, રોજાબાઈ મેલતનજી વાડીઆ અને અરદેસર
તથા રૂઝમજી રતનજી વાડીઆ.

૩૧૦૦૦ ની કીમતના વજરે તથા મોદી પુરેદલ
આશબાઈને એક ચેઆન વાડીઆ તરફથી હોમનગા
આવી હતી એ પછી ચવળા દરૂરેને એકી ચેઆન
તથા મોદીને આશબાઈ આપવામાં આવી હતી. એ
આતથમેદરામના દર આશના અગત્યે માટે ૩૧૫૦૦૦
નો એક વજરે એશબાઈ કાલવામાં આપ્યો હતો. એ
બાદ મથળાઓ નેઆતનુ જનન જમી પોતાને મકાને
સીધા રી હતા, અને આગા કિચ જરૂરેશીઓએ પુરી
પુરણીમાં મુગત રી હતા.

વળી એજ દિનેગી જયનગી મીજનગા મુગત મધ્યે
એક ચેઆનની જરૂર હોવાથી અજ્ઞમનના ઉમગતથી
એક નવુ રોખનું બધાવવાની તદેરેશી પઆતને
નામે એ બદમનજી મનમેદરામ બાવનગરીએ પકાવી હતી,
અને તેના કુંઆ પોતે ૩૧૦૦૦૦ બંધી હતા, તથા એક
માણેકલ મેદરામજી વખારીઆએ ૩૦૦૦૦ તથા એક
હેમુજી ધનજીબાઈ એ કીએ ૩૧૧૦૦ અને એ વત-
રેગી બીજ રીઆ બગાધા હતા.

૨ મુખ્યાના શખાચાર, તા ૧ બી કીજખન ૧૮૨૩
એ આતથમેદરામ મોદીબના દરવાજા ઉપર નીચી
તપી મારેલી.

“ શ્રી દાદા હોમનજી મદદો શાહી
“ શ્રી બની દીન માજીઅમશીનો રોજાન શ્રી આ-
“ તથમેદરામ શ્રી જરૂરેશી પેગમખરના ફરકાના પારથી
“ લોહોને કુનલોહો તે થી ધરત શેરે મદદ મુખારક
“ અધી શ્રી આતથમેદરામને તપતનથીન કીધાએ તેનો
“ રોજ ૧૭ ચે મરોશ ઈજદ માહા ૨ જો અરદીએ
“ હાલ અમશાશ ૧૬ થને ૧૧૫૪ કિનદેમરદી તથા
“ તારીય ૧૬ મી નવેમ્બર થને ૧૮૨૩ ધરવી તથા
“ વીકરખાલત થવત ૧૮૮૦ ના કારતક ૧૬ ૧ વાર
“ મુરે શાલી વાલન શાહે ૧૭૪૫ ના તથા તારીય ૧૫
“ માટે રમોએખ અવગ થને ૧૮૩૬ હેમવી એ
“ દાહકે ૬ નવ થકી દાહકો અંદેઆ પછી તથા
“ અનુમન મેદરામ માજીઅમશીની દીનના મોદા તથા
“ નાના બંનેરોએ દર શેરેના તથા માચોના તથા કયા-
“ બાજના તથાન એકા થને દીનઆઈનના હોમ
“ મારક બંનેરોએ મેદરામ જનદ શરોખગરને તપત
“ હોમ મેચારીઆએ શરૂ તથા જે કોઈ માજીઅ-
“ થની દીનના લોહોએ નેઆએશ તથા બંધકી કરીને
“ ધર જમીન હોમ મુકીને મેદરામો મોદી દાદાબાઈ
“ વનદે મોરેશવાનજીના રોઆંત હોમરોવા કીધી તથા
“ એ શ્રી આતથમેદરામ મેદરામ કીને પુર કરવાને
“ શાહ બાઈ અંદાઈલ તે દાદાબાઈ મોદીની ધીઆલી-
“ એ પોતાના ધીની નાઈએતે એકાદ આતથમેદરામ
“ બનાવેઆનો કરીને પોતાના બાઈ મુખી શાહેખ ગરીબ
“ પરવર રેમદેવ એક શ્રી હોમનજી બદમનજી બીન
“ નવરોશી કીરે વાડીઆલ શાહેખને એ કામ શો-
“ રીજી નારેતે તથા શાહેખ મુખીઆર થને પછી મેદરામ

જમચેલ વાડીઆલએ પોતાના ખાપના ઉઠમણુઆ બરેલા
બાજસુધા ઉપસા તરસ્ત્રીએને સુઝાવી આપ્યા હતા. ૨

તા ૦ ૫ મી ડીસેમ્બર.

રૈંજ ૩ માહા ૪ (૩૦) ૧૧૬૩ યજ્ઞજ્ઞરદી.

આજ દીને સુરત મધે ચેક પેશતનજ કલાભાઈ
વૃજી કદમી તરીકા મુજબ આતશબેહરામ ખાલી તત્ત-
નરીન કીધા હતા. આ પેળાએ ત્યા જરચોશ્તીએનો
મોટો મેલાવડો થયો હતો, તથા એ દીને સુરતની અદા-
લત, કલેક્ટરની આશીય, અને આતશબેહરામની કીસ-
ખીઓના સુધના કારખાના આગલની માફક બધ રાખ્યા-
મા આપ્યા હતા. સંધ્યારના પોહરમા સુરતના નવાબ
તથા બખરીના આય રૈશાહાએ વાળ સુધા ચેક
પેશતનજના ધર આગલ આપ્યા હતા, અને ત્યાથી તેઓ
તથા જરચોશ્તી ફેરકાના કેટલાક અકામરે મોટી ખુરચે-
દલ ડોશાબાઈનાં મકાન આગલ ગયા, અને તેમને બા
આખરેથી બોલાવી સંધ્યું મરગશ આતશબેહરામની
દરઘાહમા ગયું ત્યારબાદ ખાનસાહેબ શીરજીશાહ ધન-
જશાહ તથા નવસારીના દેશાઈએ સાહેબ દિશાઈ જમચેલ
અનચેરલ) તે મીજલસમા ધણીક બહુજલાલીથી આપ્યા
એ પછી કયાંક ૧૦ ને અગરે જમનની કિઆ શરૂ થઈ
હતી, જે પુરી થયા બાદ મોટી ખુરચેદલ ડોશાબાઈ, ખાન
સાહેબ શીરજીશાહ ધનજશાહ, સુરતના દસ્તુરજ, નવ-
સારીના દેશાઈ, ભરખના દસ્તુરના ભાઈ તથા ઉદેપો-
રના દસ્તુરજને ચેઆલો હોગાડી હતી, તથા એ આતશ-
બેહરામની કિઆ કનાર મોરેદીને ચેઆલ શુધાના સર-
વાવ આપ્યા હતા, તેમજ ખીજ સુધના મોરેદીને ચેઆ-
દાં આપવામા આવી હતી. એ બાદ સંધ્યાએ નેઆ-
તજ જમન જમી પોતાને મકાને સીધાઈ હતા, અને
આપણ દિવસ જરચોશ્તીએએ ખુશાલીમા યુજાઈ હતો.

વળી એજ દીનેની જમનની મીજલસમા સુરત મધે
કણુડીને નાકે કદમીનુ આદરાન ધણુ જુડુ થયયી

૧ એ નાણામાથી ૩૨૦૦૦) ની નોંદ અનાખત
૫ આતમા રાખી બાકીના ૩૧૮૦૬૨૬૬ ચેક જમચેલ
જીભાઈએ એની વખતે દીને મેરલે તા ૦ ૨ જ ડી-
સેમ્બર ૧૮૨૩ ને દીને મીશીયરસ રીઝાઈન કાશરકની
કપનીમા એક પતર લખી ચારે તરસ્ત્રીએને નામે લખી
હતા, અને તેજુ આજ ૫) રકા લેખે કેટલુ હવું, તથા
એ એક ધર્મજુ કામ હોવાથી નાણા લેવી અને આપવી
વખતે તેઓએ સરચાતા યાલેજુ કમીશન અથવા
કલશાઈ લેવી નહિ એવા બંદોબસ્ટ કીધા હતા.

[ખાજાએ ૫ આત સર ૧૫૧-૫૨]

ખાન સાહેબ શીરજીશાહ ધનજશાહ તે પોતાને અગરે તમે-
શયી મરામત કાવી આપવાની તંદરિસી બહુમી હતી. ૨

૨ મુખર્જીના શમાચાર, તા ૦ ૫ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૩
એ આતશબેહરામ સાહેબના દરવાજા ઉપર મુર-
તના એક મેહરીન મરહુમ ચેક દારાશાહ મેહરવાનજના
બનાવેલા નીચલા ચિતોની તખી મારેલી છે. —

بنام خداوند هر دو حمال
که هست از همه نقص او میگویم

نه مرید دارد نه انصار و خدمت

برای رانندگی از خدمت حورش و خدمت

اول تا آنکه هست و باشد بجای

کسی نیست همقارش در دوسری

از نو برز انتم پاکیزه نام

در رد و کفیات باها مدام

که او پاک نرود حمال سرسور

عدم از شرک و از کفرها بد بتر

بجهت پرستش سراوار تر

پوستیکون ایزد دادگر

که تا عمر عقوبی پرستش کند

چراغی باعمال خود در موند

بیاروز آتش از انجا نماند

که تا منزه باشد کبیری و معنی

نکتم از سقا و پس باروری

همه آتشبار بیگت خاک کند

پرستش کنده را نموده کند

و را نام بهرام آتش کند

کلون بر مراد دل پریش

بیا کرده آتشکده پیوستن

پشتون رکابی حشوی حلف

ز کالای دنیا سراسر شرف

هم از سعی دستور سرفراز

پرستش کنده شد عیب با مراد

حدادان نه کیتی تو امان دار

همه وقت از حرم و شان دار

دمندو روان مرگان او

ادوشه روان داد در حال او

سده یزدجرد شمساده

هرار واحد و سه و هستان و ده

باری خدمت زور در ماه تبر

نکست بر نشت آتش اس وادگیر

گفت هاتف مصرعه تار بخش تمام

رهی پایه آتش در محام

۱۱۹۳

આજથી ૫ ને નેજાનના નાણુના નામથી, કે જે
સખી બતના નજરાનથી મિશક (ધબાને વગર શકનાઇ)

તાં ૧૦ મી ઈસિયનાર.

કાળ ૮ માહા ૩ (ચિં) ૧૧૬૩ ચમકારી.

મરણ—બાળીજી મતનજ ઈસિયનાર—હમર વર્ષ ૯૦) એક મતનજ જમચેદજ ઈસિયનાર વડા લીકા. એવજ સુરત તથા ભરજ ખાતેના મોઢા બાપાગ કરતા

તે ૧૨૪૬, ભાગ્યા અથવા જોડીઆ વજરનોછે, અને આવવા તથા સુવાના તોદખતથી તે પાકછે (છધાને તેને વાસ્તે ખાણુ, પીણુ, હુધાણુ, એણુ કેઈ ખોડાય નહિ) અવલથી તે આખર સુતી તે છે અને હીંચાજ વેદશે, તથા બધે જોડાનમા તેની નરોજરીએ કાંઈ નથી તે સારુએ તરચી પાકીને નાખના જરોતોગત ઊંચર, દોઆ અને આરસીન હવેશા હોજો કે તેણે (નરોતારે) સધળી દુનિયાને પાક કીધી, કે જે (દુનિયા) જીવરાકી અને કાંઈરીપણાખા ખરાય પવની હતી પોસતાવાને પૂજણુ જોઈએ, કામિકે તે પરસેસથ કરવાને વખરે લા-પુકછે કે આકેમતાના દાહકાને વાતે (તેથી) પરસેસથ થાય, અને પોતાના કાજો ખારકનો બદલો જાવે તે માટે (નરોતાર) પેની દુનિયાખાથી રિયા આતથ લાવ્યો છે, તેનો સધળા નાવના ચોરાએ કેપડે કરે અવસતા તથા રાજ દના હોકમ શરક, સધળા આતથને એક જોડાએ એકકાર કરે રરેજેકરનો દુખાર કરી તેખા કુકે, અને તેણુ આતથમેકરામ નાખ રાખે હવડાં પુર એકીન ભરેલા લીધની ચોરાદ મૂજબ પેશોતને આતથા હરક બનાવ્યા પેશોતને કે કાલા(બાણ) લછ(ખાણ) નો ઠાકરો, કે જેને આ દુનિયાના માલખતાથી સધળી ખુજમોછે દાનાવ દસ્તૂર જોડાણની કોઈયથી આ રરેજેક ચોરાદ પ્રખાલે ઘણી સરથ ધઈ અએ ખોશ વુ તેને (પેશતનજને) આ દુનિયામા આપાદ રાખ, અને તેનો સધળો વખત ખુણી પુણાલી ભરે હર ખીનેઈ જોડાનમા તેના ખુજમોના રવાન તથા રક ઊંચર આરસીન હોજો ચોશ શાહનચાક મુજબરદના એક હમર એકશે. પ્રાણુના શાળના તીર ખડિનો અને અરેહીમેકરત રોજે આતથને તજ ઊપર ખેચાકયા તે વુ યાદ રાખ એની તારીખનો તમામ ખીસરો જોખના પરસેસાએ સોધેવોતે તે "બીપાંયે આત-થવરેકરામ" ચાદેઆખી નીકરે:

જે બનમજને કાયદે "બીપાંયે આતથવરેકરામ" ચાદેઆખી આકડા ગણવાં તે ૧૧૬૩ ચાપછે

એ આતથમેકરામ સારુએને વજનચીન કરવાખ જાનની ખીજલસખા થાને૧ થવાને શેક પેશતનજ કાલા-ખાઈ વજીલે ૧૧ શાક આગમજથી વાને તાં ૨૭ ખી અકરોપર ૧૮૨૩ થી "ખુખઈના શાખાચાર" વખની મારરતે જાહેર ખખર છપાવી જુખઈ, સુરત, ભરજ, બાવાત, નવચારી, ગદેલી, બીલીચોરા, જાસડા, ઊરેચાર, જોડાવરા, રમણ, તારાચોર અને તે વનાએ સથવા ચોટરો તથા ગાખોના દસ્તરો, ચાખિદો અને ખેડલીનોને અરજ કરી નોતરવા હતા, તથા એની કિંમતુ સધણુ ઊપરીપણુ મુર-તવાલા પેકવેલકા કદખી દસ્તૂર મરકમ દાસખાઈ ચોરા-ખજ (ક્રીખાના દાદાદાર) ના નખીરા દસ્તૂર જોડાણજ

હતા, અને તે માટે ચોતાના ૨૨ ખતેનાએ હતા. કપી. આણી ખાતે વકમકાને બગવ કાંઈ કત્રાકટ એવણે લીકે હવું, તેખજ મરકારતુ અતરેની "આગમી કોગમી" ખાતાને માલ પુરો પાડવાનુ કે ત્રાકટ પણુ પ્રથમમા એવ-ણેને હસ્તક હવું. તેવેજાની મુખઈની પાસરી પચાતન આંવણુ એક અકાખગ હતા

રૂચતજી કુખાનાએ કીધુ હવું એ કિપા કમ કીધી હતી તેની રૂક વીખત શેક પેશતનજએ તાં ૨૭ ખી અકરો-પર ૧૮૨૩ ના "ખુખઈના શાખાચાર" ખા છપાવેની ખખરૂર જાહેર ખખરમા નીચે મૂજબ આપી હતી —

"દીનજેઠે માજલીઅચનીના હોકમ પરખાલે જે એક હમર એક આતથ શોખ ખાતના લીધા જોઈએ તે લીધા અને તે એક એક આતથ ઊપર દીનના હોકમ મુજબ ઈજાની તથા વીચરદ તથા વરીદાદ પદવાની તે વહીને તે તમાખ આતથને ખાસેસ કીધા જોઈએ તે કીધા અને શોલ પાતરા શોલે ખાતના આતથના જુદા જુદા કીધા જોઈએ તે કીધા તારખાદ તે શોલે પાતરા ઊપર વરથ એકના ગડખખાર લીધા જોઈએ તે દીનના હોકમ મુજબ અરેહીમેકરામ ખીજાના ગડખખારથી તે હોજો ખીજાના ગડખખાર જુની ગડખખાર પાચ લીધા તારખાદ અથપ નકાદ ખીજાના હોરખજ રોજની તે અનેરા રોજ જુની શોલે પાતરા ઊપર રરેરોજ ઈજાની શોખ શોલ કરચી જોઈએ તે કીધી અને તારખજ અનેરા રોજની પાછળી રાતે શોલે પાતરાજ એક પાતર કીધુ જોઈએ તે કીધુછે તારખાદ તે એક પાતરા ઊપર છકા ગડખખાર આખાજ લીધા જોઈએ તે લીધાછે"

૧ કાકરે બરજોરખ અરેહસર તથા શેક રૂચતજી અરેહસર ઈખીચરના બાવના બપાવા, શેક હોરખજ જમચેદજ ઈજકાકેવાના બાવના કાકા, તથા શેક જમ-ચેદજ ખરેજજ બાકલીખાઈના બાવના ખિનાઈ એવણના બાવા શેક રતનજ જમચેદજ ઈસીચર, સુરતનો ઈ મર્ગીશ રૂકલીના બીર તથા તે વહીના મુખઈના કુખડી ગવરનર ખીં ૨૧૦૨૨ની નેકરીમા હોવાથી અતરેના પારસીએખા એક વજરાલા ગણાતા હતા તથા અતરની તે વેળાની પારસી ખાતના એક અકાખર પણુ હતા તેવણુ બાપ શેક જમચેદજ ખેડરામજ બરજથી અતરે બાવ્યા હતા, અને ઈરક ઈડીઆ કપનીના અતરેના વડા અમ-લદારની નેકરીમા રહ્યા હતા મુખઈના ઈં ૨૦ ૧૭૨૫ ને આંસરે જે પેલવ વેલગી પચાત રથાખાખા આવી તેના એવણ પણુ એક અધિકારી તથા એવણના એક નધેલા બાઈ પેશતનજ ખેડરામજ વાહલોના દુખાચણુ કામ કરતા હતા, અને તેજના લીકરા શેક ખાલેક પેરા-તનજ કે જેઓ પણુ ઈસીચરની અકકીખ જોખખાતા હતા, તેઓ બીન તથા બીજ દેશાવરો ખાતેના ચોરા બાપાર અપાવતા હતા, અને તે માટે "એ બાલ સવાખની" નાખજ તેવજણુ એક જોટ વાહણુ/પણુ હવું.

જમચેલ વાડીઆછમે પોતાના આપના ઉદ્દેશ્યમા ભરેલા
આવશ્યક ઉપલા તરફથીને સુધાવી આપ્યા હતા.

તા. ૫ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૩ માહ ૪ (૬૦) ૧૧૬૩ યજ્ઞચરિત્ર.

આજ દિને સુરત મહે શેક પેશતનજ કલાભાઈ
વર્ષસે કદમી તરીકા મુજબ આતશબેહરામ બનાવી તત્ત-
નરીન કીધા હતા. આ પેળાએ ત્યાં જરથોસ્તીઓને
મેરો મેલાવડો થયો હતો, તથા એ દિને સુરતની અદા-
લત, ફેક્ટરની આરીસ, અને આતશના કામના કીચ-
ખીઓના સંઘના કારખાના આગલગી શાક્ર બધ ગણ્યા-
મા આવ્યા હતા. મહાવારના પોહમાં સુરતના નવાબ
તથા બાબરીના આસ રેસાલોમાં વાજ સુધા શેક
પેશતનજનાં ધર આગમ આવ્યા હતા, અને ત્યાંથી તેઓ
તથા જરથોસ્તી ફેરકાના કેટલાક અગામી શાક્ર પુરચે-
લ રોડાઓમાં મકાન આગલ ગયા, અને તેમને બા
આવડેથી બેલાવી સંઘ સરગસ આતશબેહરામની
દરબારમાં ગયું ત્યારબાદ આતશબેહરામના ધન-
જીયાહે તથા નવસારીના દેશાઈ સાહેબ (દેશાઈ જમચેલ
મનચેલ) તે મીજબસમા ધણીક જોડાજવાથીથી આવ્યા.
એ પછી કયાક ૧૦ ને અમલ જરથોસ્તી કિઆ શેર થઈ
હતી, જે પુરી થયા બાદ શાક્ર પુરચેલ રોડાઓ, આત
સાહેબ શરિજશાહે ધનજીયાહે, સુરતના દરબાર, નવ-
સારીના દેશાઈ, ભરથતા દરતના ભાઈ તથા ઉદેષા-
રના દરબારને શેઆલિ હોરાડી હતી, તથા એ આતશ-
બેહરામની કિઆ કરનાર મોબેદોને શેઆલ શુધાના સર-
પાવ આપ્યા હતા, તેમજ બીજા સંઘના મોબેદોને આગે-
શાદ આપવામા આની હતી એ બાદ સંઘનાઓ નેઆ-
તનું જમન જમી પોતાને મકાને સીધાં હતા, અને
આઓ દિવસ જરથોસ્તીઓએ ખુલાલીમા યુગર્વો હતો.

વળી એજ દિનેની જરથોસ્તી મીજબસમા સુરત મહે
કણુડીને નાકે કદમીતુ આદરાન ધણુ જીવુ થવાથી

૧ એ નાણામાંથી ૩૨૦૦૦) ની નોઠ આનામત
પચાતના રાખી બાકીના ૩૧૮૦૬૨૬૬ શેક જમચેલ
જીજાભાઈએ એની વખતે દીને એરસે તા. ૨૯ ડીસે-
મ્બર ૧૮૨૩ ને દીને મોશીઅરસ રીમીઝન કારકડમી
કપતીમા એક પતર લખી આરે તરફથીને નામે ભરી
હતા, અને તેનું બાજ પ) રકા લેખે કેડયુ હતું, તથા
એ એક વર્ગનું કામ હોવાથી નાણા લેતી અને આપતી
વખતે તેઓએ સરથતા પચાલિતું કમીશન અથવા
હકસાઈ લેવી નહિ એવા બદાલગત કીધા હતા.

[બેલાસે આજ સર ૧૧૧-૧૨]

આત સાહેબ શરિજશાહે ધનજીયાહે તે પોતાને અરથે નવે-
સરથી મરામત કરાવી આપવાની તરફથીની ભણાવી હતી.

૨ મુબાઈના શામાર, તા. ૧૫ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૩
એ આતશબેહરામ સાહેબના દરવાજા બેર સુર-
તના એક બેઠકીન મરહુમ શેક દારાશાહે મેહરવાનજના
બનાવેલા નીચલા પોતોની તખી મારેનીછે:—

بسم خداوند همدو جهان
که هست از همه نفس او بیگم
نه مرید دار نه انبار و حمت
بر رانکس از گمشده و حمت
ازل تا اند هست و باشد بجای
کسی نیست هم نقش در دوسرای
از بر رانکس پاکیزه نام
دارد و تحیات با نام
که او پاک کرده حسان سوسر
هم از شرک و او فقرها بد بتر
حمت پرستش سرلوار تر
پرستش از پر دادر
که تا سر عقبی پرستش کند
خواری دامال بخود در برد
بیارک آتش از آسمان
که تا قله باشد کبلی و سبیل
حکم اوستا و پس باروند
همه آفتابرا بیگم خاک کند
پرستش که در دهره کند
و نام بهرام آتش کند
کمون بر مراد دل پر یقی
بد کرده آتشکده پیشتی
پشتون و کالای حشمتی حلف
و کالای دینا سرسرف
هم از سبی دستور سرفراز
پرستش که شد عجم با مراد
خدا را نه کینتی تو اند دار
همه و مت او حرم و شان دار
بمیلو روان مرگان او
انوشه روان داد بر حال او
سده بر حرد شمشاد مه
هر از واحد و سه و هشتاد و ده
بار دیندشت زور در ماه تیر
نیمت بر دشت آتش این یادگیر
گفت حاجت مصرعه تارکش تمام
رخی پایه آتش و دروهم

1193.

અરથ—બધે જોડાના સાહેબના નામથી, કે
સંઘની જાતના નુકસાનથી બેશક (છવાને વગર શકનોદે

તા ૩ ઇ આપરિલ

રોજ ૭ માઈ ૮ (૧૦) ૧૧૬૩ યજ્ઞસ્વરી

મરણ—એવળ ક્રામલ બનાલ—કિમ વર્ષ ૩૦)
રોડ ક્રામલ કાવલ બનાલના બીજા દીકરા. એવલ
પોતાના બાપના વ્યાપારના કામચર નીન તરફ ગયા હતા
ત્યાંથી પાછા આવતા મધરાત્ર ઉતરિને પગચેતે યુબઈ
આવતા પનીયીથી છ મેલ દુર “ચોક” નામના ગામમા
ગાતના ઉતારા લીયો હતો. મુતી પેળા ચોરોના બંધને લીધે
પોતાની સાથે એક ભરેલી બકુડ ગળી હતી, જે ચોરી
ગને અકસ્માતથી ફટી જવાથી એવલનું તાવગ્તોળ મરણ
નિપજ્યુ હતું

તા ૪ થી આપરિલ

રોજ ૪ માઈ ૭ (યો) ૧૧૬૩ યજ્ઞસ્વરી.

મરણ—બઈલ તે દાદાભાઈ નવરવાનલ ચોરીના
નીચા—કિમ વર્ષ ૧૦) એવલના બાવલ મહુમ રોડ
દાદાભાઈ નવરવાનલ ચોરીની નજીકે તેમના માએ બાઈ
નવાજ્યાદ્યે જે મુતમા આતશ મેહરામ મહુમવાળે કમ
કીરો હતો, તે તેવલની મગ યુગ્મ્ય એણે પોતાના
ભાઈ રોડ હામમજલ મહમનલ વાડીઆનો મારફતે ચોરો
ખાચ કરી તા ૧૯ મી નવમ્બર ૧૮૨૩ ને દીને તક
નવીન કમ્યા હતા, અને તેના બાલુકના ખાચને માટે
૩૧૫૦૦૦) ની રકમ જ્યુદી કાઢી હતી.

તા ૫ મી આપરિલ

આજ દીને રોડ ક્રામલ કાવલ બનાલના દીકરા
મહુમ રોડ એવલના ઉમલગની મીજનમમા રોડ ક્રા-
મલએ તેમની નજીકે એક માટા પુતનું કામ કરવાની
તદરમતી પડાની હતી,—તે એક યુબઈ ચરે ક્રમાટીપરા
તથા તેની આસપાસના લટાએ ઉપ લોકોને પાણીની
બૂળી આપવા પડતી હતી, તે ઉપથી મુકારે ક્રમાટીપ-
ગને નાકે ઉમલાલ સુયાનલ નામના મુચમવાન ચલ-
ચલેને પકડે જે રાકીઓ આ ની કાવલ પટેલના તવાવ
આગવથી નન બાડી તે રાકીઓને મેલવો, કે જેથી
તે તવાવનું પાણી ઉપની રાકીઓમા જુટુ ચકુ, પછુ
જ્યાંથી તવાવમા પાણી ઉપ હતું ત્યાં ની તે રાકી-
ઓમા પોલવા કીધ, અને તવાવમા તે પુટી જવાથી
લોકો પાગ હેનલ યત્ર લાગા.—આ ઉપથી રોડ ક્રા-
મલએ એની તદરમતી આજદીને પડા કીડે મગાડને
નામ તેવલુ એક ચોરો કુને કાવલ પટેલના તવાવ
આગવ ખોલાવ્યે, કે જેમાંથી ઉપથી બને રાકીઓમા

બાલુક પાણી પોલવાનું થાય, એ ઉપગત ૩૫૦૦) ની
રકમ પાસેથી પડાવતા કડમાં પાણુ આપી હતી ?

૧ મુબઈના શમાચાર, તા ૨૪ મી જેએ ૧૮૨૪
આ મુબઈની તદરમતી પડાવા પછી રોડ ક્રામ-
લએ કાવલ પટેલના તવાવની સાને આપવા દયા
પર “મુગમાત” નામે એક ચોરી નાજીએરીની વાડી
વેચાતી લઈ તે મધે તલુ જમરદસ્ત કુવાએ ખણ્યા
હતા, અને તેની રોડકી એક ચોરો નવ બાઈ લઈ તે
વેલા સરકારી નવ સાથે મેલવી દઈ દોડ તથા રીમ
મીનલન વડે ક્રામાટીપરાની મજુરે જિલ્લાલ સુયાન-
લના પેસા વડે સરકારે બધાવેવી બે રાકીઓમા તા
૧૭ મી જેએ ૧૮૨૫ ને દીનેથી પાણી પોલવાનું કીધું
હતું આ કામ ઉપર એવલે ૩૩૦૦૦૦) વિચ દબર
ખરચવા હતા, તથા દર મહિને તે કામ ચાલુ રાખવાપર
૩૨૦૦) નો ખરચ થાતો હતો એ રીતે ૪૦ સ ૫૦
૧૮૩૧ સુધી એવલે અખ્યા કીધુ હતું, પણ નખારેલ
ખોલ એવલની પછી એવલના વારેલોથી એ પુનત્ર કામ
દર મહિનામા આપવા ચોરા ખરચને લીધે ચાલુ ન રહે તે
માટે એવલે એજ સાલના અકટોમર માસમા મુબઈની
સરકારના લીપ રોકરેડરી મી ૦ ચારવલ નેરીસ ઉપર
એક વત્ર બીજી અરજ કીધી હતી કે હાલદી મધે તેવલ
(રોડ ક્રામલ) ને સરકારે જે આત ગામે દર વર્ષે ૩૫૫
૪૭૯૦—૨—૨૪ રેસને થોડે આપેમાટે તે ગામે સુધા-
રવા તથા તેમા સુધરેલી રીતે એની વગેરે અપાવવા
પાછા આએ બે વર્ષમા તેવલે દોઢ લાખથી વગરે
રૂપીયા ખરચેઆએ, અને તે મુલ રૂપીઆ પાછા ઉપજ-
વાની તેમને પોતાને અપવા પોતાના વારેલોને માટેથી
આથા નથી, નેટલા માટે એ ગામના થેકાની દર વર્ષની
એક દર રકમ ૩૪૬૦૦૦) તેવલુ સરકારમા એ ગામના
વેચાલુ તરીકે ભગી રીએ, અને પછી દર વર્ષે કરેલ
થેકા ભરે નહિ, તથા ઉપલુ બે રાકીઓમા પાણી
પોલવાનું કરવાનું કામ તેવલ પોતાની હેવાતીસુધી ચાલુ
રખે, અને તે બાદ પોતાના વધીડનામામા પણ તે કામ
ખરેદન સુધી ચાલુ રાખવાને પોતાના વારેલોને તાકીદ
કરે, અને અગ્ર તેમ્મા તે ૪૨૫ બલ લાવવામા ગઈતી કરે
તો સરકાર પોતે હોલખ માત ગામે ખાડેલા અર્ધી ચોરા
ગામ પવાઈની ઉપજમાથી દર વર્ષે ૩૨૪૦૦) લઈ એ
કામ ચાલુ રખે આ માટે ઉપવા પત્રમા રોડ ક્રામ-
લએ નીચે પ્રમાણે લખાલુ કીધુ હતું —

I beg to state that from a
charitable motive I was led many years ago to sink
wells for the better and constant supply of fresh water
from my Oort called Moogbitt through the kindness
of the two Esqrs situated on the (New Town)
Duncan Road for the use of the inhabitants of Cima-
tepoora. For the purpose I obtained every assistance
from Myor Dickinson and by his advice sink three
wells in the said Oort Moogbitt and set up a steam
Engine and four wheels with cattle to drive water,
the whole of which work was not completed under an
outlay of about Rupees thirty thousand in addition to
which I have all along maintained an Establishment at
a monthly charge of about Rupees Two hundred or
Rupees Two thousand and four hundred per annum

તા ૧૨ મી આપરેલ.

મુબકની પ.સી ૫ માત્રુ કડ જે મયે વધ

તા ૧ લી ફીલિપ્પાને દીનેથી એક દોરમજલ પદમનજ

The supply of fresh water from the *Fore-and-Moog* has through aqueduct to the two Reservoirs erected on the Duncan Road by the late Major Hawkins from the bequest of *Udaye* decreed. These Reservoirs were delivered to my charge on the 17th May 1823 by Major Dillies and ever since I have continued the supply of fresh water. The continuance of these useful works during my life time in the same spirit which first prompted me to undertake them is certain, but without in any degree wishing to detract from the benevolent intentions of those who may succeed me, I may, I trust be excused for expressing a desire for wishing to perpetuate them. Whatever may be the disposition of my Heirs I cannot reasonably expect that they should continue these works to the public welfare without some consideration from a liberal and enlightened Government. Looking therefore to the importance of these works to the great and essential benefit resulting from them and to the desirableness of rendering them as far as practicable lasting, I cannot but entertain a lively hope that the proposition I am desirous of making towards accomplishing so important an object will if coming within the bounds of reason and moderation be received and viewed with that consideration and liberal attention which is fully sensible it is the desire and wish of the Right Honorable the Governor in Council to extend towards all propositions of public utility emanating from the Natives of the country.

This Estate it will be remembered was originally conferred on the late Doctor Scott but it was in consequence of a failure on the part of his Heirs or Agents in paying the payment of Government Revenue, surrendered thereon with the hopes to which my past exertions have given rise and with an anxiety to avoid any such failure on the part of my family, I beg to propose that instead of paying a yearly revenue of Rupees 40 a thousand seven hundred and ninety seven, two quarters and twenty four paise

I hope I may be permitted at once to discharge the amount of ten years purchase or Rupees forty six thousand and the net amount and henceforth to hold it as Free Hold Estate and a Deed may be made by the Government to be continued to me and my Heirs, and further I would beg to propose that on the expiration of the Forty years net free Lease under which I hold the aforesaid land connected with the estate and the rent on the same may be fixed and my Heirs may be permitted to purchase it in the manner by payment of the amount of ten years purchase. The proposal made by me which is under the expectation to a perpetual and permanent provision in order to continue the supply of fresh water from my charitable Gift called *Moog* at through the aqueducts to these Reservoirs built by the late Major Hawkins from the bequest of the said *Udaye* I intend to insert in my last Will and Testament about the charitable object in the manner as follows. That my children my heirs the revenue from my *Poray* Estate on *Sillette* and out of which is to defray the expense for the establishment kept at the charitable Gift *Moog* and in default thereof I intend to empower the Right Honorable the Governor in Council that they will compell on my Heirs if the supply of water will be neglected to continue for ever from my said *Out Moog* and an expense for the said Establishment to be paid from the collection of the Revenue of my *Poray* Estate on *Sillette*.

વાડીઆએ પોતાને હસકથી કાઢી આર ડરસીમિને સોપા હુ, તેઓએ તે ઘીથી તે તા ૩૦ મી મારચ

આના નવાથના તા ૧૬ મી નવેમ્બર ૧૮૩૧ ને દીને આતરેની સરકારના ચેક્ટરી મી ૦ વીલ્મમસને ચેક્ટરશમને લખી નવાથુ કે લિપા છાસીના આપે મુધારવા પાછલ તથાએ કીધી મેકનત તથા આએ વ્યક્ત પાછી પેસવુ કરવાના તમારા ધર્માદા હુ વિધે નાનહાર સરકાર ચાહુ પાન વરાવે, અને તમની અમર તેજના તરફની અમરત ભવમગુ સાથે કીધાડા ખાતે "કારે આર ડામિરેક્ટરેસ" ની હજુરમા રજુ કર્વાના આપશે આ ખાટના સરકાર તરફના સોપના નીચે પ્રતિલિખે —

In reply I am desired to acquaint you that observing with great satisfaction your exertions for the extension of cultivation and general improvement of *Sillette* and appreciating the public spirit you have manifested and the charitable motives which prompt you to perpetuate so great a benefit to the inhabitants of the populous districts in which the reservoirs are situated as that which they now enjoy, through your memo, "The Right Honorable the Governor in Council will have much pleasure in bringing your application to the favorable notice of the Honorable Court of Directors with a strong recommendation from this Government that your request may be complied with.

એ પછી ઇ અગાડી "કારે આર ડામિરેક્ટરેસ" પોતાના તા ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૩૫ ના દીસવાથમાં લિપી ચેક્ટરશમની તાગલી નીચે મુજબ લખી મજુર રાખી હતી —

With respect to the proposal of Franchise to purchase the Forty Estate which has been already granted to him in perpetuity a proposal which he appears to have made with the laudable intention of providing for ever a supply of fresh water for the public reservoirs on the Duncan Road in the new Town we are disposed to be specially anxious to accede to his request on the terms he has offered namely to pay a sum equal to ten years purchase of the Estate which on the annual rental (Rupees four thousand seven hundred and forty seven) will amount to Rupees forty seven thousand four hundred and seventy.

એ પ્રતિલિખા બદોષરતે થયાથી હજુરની લિપી બે યકીના પાછી પેસવુ કરવાનું કામ નરડુન ચેક્ટરશમને બરજે માવે, એ ખાટે મુગાઈની વાડીના ચેક્ટરશમએ જે કુવાએ બવાયાઈ તેર કાઈ તપી ખારેલી કંપા લેખ કરશે નથી, પણ અનુરૂ એ યકીએ આગળ નાનહાર સરકાર એકકો પદમર મુકાવી એકપર તેવા બધાનર નરડુન કીસડાઇ મુયાનજના નાનની નોંધ કરીછે, તથા બીઅર નરડુન ચેક્ટરશમના નાનની નીચે મુજબ નોંધ કરીછે :—

THE
WELLS FROM WHICH THESE
RESERVOIRS ARE SUPPLIED, AND
THE ESTABLISHMENT FOR DRAWING
THE WATER ARE MAINTAINED BY
FRANJEE COWASJEE
IN COMMEMORATION OF
HIS LIBERITY. THIS TABLET
IS PLACED BY THE
BRITISH GOVERNMENT

૧૮૨૪ સુ રીતો એ કુંનો હોમાળ આજના "સુ બર્ધનો સમાચાર" મા છપાવી પરગટ કરેછે. તેમાથી જોવામા આવેછે કે તાં ૧ લી ડીસેમ્બર ૧૮૨૩ ને દીને એક હારમનજ વાડીઆએ ડરગીઆને પોતાને હસ્તકમા રૂ૧૭૯૩૩૧૬ આપ્યા ઉપરાંત આએ માગ માસમા ૫ આપના કું આતે રૂ૧૧૦૦૧૧૦ ની આવક ચર્ધ હતી, અને અરસ કુંજ રૂ૨૯૭૩૧૧૨ થયો હતો, જે બદ કરવા ડરગીઆના હસ્તકમા રૂ૨૩૧૩૭૪૪ બાકી હતા.

તાં ૧૩ મી આપરેલ

રોજ ૧૩ માઈ ૮ (કે) ૧૧૯૩ યજ્ઞગરદી

મરણ—પેરોતનજ ભયેદજ ભાણુજ—ઉમર વર્ષ ૬૦ એવણના બાપ ભરમથી અતરે આવેના હતા, અને જોશીણુનો ધયો અનાવતા હતા કેહેછે કે એવણુ (પેરોતનજ) ને નાધવા હતા ત્યારે કોઈ ગોશાધ રસ્તેથી ઉચ્છી લઈ પોતાની જોખીમા મળી લઈ જતો હતો, તેવામા મુંબાદેવીની જોખી આગમ કોઈ પારસીની નજા તે જોખી ઉપર પડી જ્યો પેા ગોશાધ તે નાખી લઈ તરત દોડી ગયો કે એ પારસી તેને મારે. એ પછી એથોને પાછા પોતાના બાપને સ્વાધીન કીધા. એવણુ ઉમરે પુગા પછી નજુમ તથા જોતિપ વાસ્તમા એકા ગણુતા હતા. અને રોકા પેવતનજ તથા હારમનજ બહમનજ વાડીઆ સાથે જોખી તરીકે મારી પીગણુ હોવાથી તેમની મારકુંતે કોડાક મીનનો બાપગ પણુ કરતા હતા. એથો જોશી તરીકે અતરેના પારસીઆમા ધણુ ૫ કાયના હતા

તાં ૧૪ મી આપરેલ.

રોજ ૧૪ માઈ ૭ (ચે) ૧૧૯૩ યજ્ઞગરદી.

મરણ—ગતનજ નાહલાભાઈ બ ગણેવાના—ઉમર વર્ષ ૫૫ એવણુ કવકતાના એક ભણીતા બાપગી હતા, અને છેલ્લાં ૨૦ વર્ષ ત્યાં લાગત કાથા પછી અતરે પોતાની વખીવતના મુધારાને માટે આના હતા, તેવામા હિમાજ એમનુ મળણુ નીપજણુ હતુ.

તાં ૧૮ મી આપરેલ.

આજ દીને મુરત મથે એક બહમનજ મનચેરજ બાવનગમને ત્યા તેમના બે દીકરાઓની શેહાદી હોવાથી તેમને ખારણેથી મુરતની સંઘની વર્ણુના લોકોનુ એક મોહું શાહનજ તથા વગોડો નીકલ્યો હતો, કે જેની વાખવાખી છેક અતરેના વર્તમાન પનોમા પણુ આપી હતી એ લમનની ખુશાખીમા એક બહમનજએ તાં ૧૦ મી આપરેલને દીને સુતના સર્વ હંજોજ ગ્રહરથેને એક જમણક આપી હતી, કે જેમાં ત્યાની અદાવતના જડજો મરીખ

રસ રોમર, સપરલાડ, એગડરમન, લમચેરન, તથા ખીજ સર્વે અજવાદારી શામેલ થયા હતા, અને અદાવતનો રેસાલો તથા વાજ તેમને માન રવાને આયા હતા. તાં ૧૬ મી આપરેલને દીને આ મુચીણુના નવ.ખ સહેખ શીરી એબ્રાહીમ ગાકૃતખાન—કે જેમના એક બહમનજ સુરત આવેના આડીઆ તથા મરાઈ હતા, તેમજો મોટી સવારી તથા ભારે લામકુમ સાથે મેડકમા આયા હતા, અને એક બહમનજને પોતાની તરફથી એક કીમતી મરપાવ, તથા પાતકી, સમર, આહુતાબગીરી, અને કપાની લાકડીનો અરજખરદાર બેટ કીધો હતો ?

તાં ૨૪ મી આપરેલ.

રોજ ૨૪ માઈ ૭ (ચે) ૧૧૯૩ યજ્ઞગરદી.

મરણ—હાદાભાઈ સ તોકજ—ઉમર વર્ષ ૭૬) એક મ તોકજ બરજોરજના વડા દીકરા. એવણે પોતાના બાપના મરણ પછી ઈં સં ૧૭૮૧ થી મોટીખાના મથે એક મોટા તમેલો લઈ આર્થસ્થાનથી આવના ઘોડાઓની દવાથી કરવાનું થર કર્યું હતુ. ઈં સં ૧૮૦૩ ની કોઠની મોટી આગમા એવણુના આ તમેલો બગી જવાથી સદનવાડી આગવ સેનાપોરના રસ્તાની દક્ષિણે આવેલી ખાની જગાપર એક મોટા તમેલો બાંધો હતો, કે જે આજ લગણુ "હાદી સ તોક" ના તમેતાને નામે જોખ-ખાએજે આ જગોએ થીય વર્ષવગ પોતાનુ કામ મોટા પાપાપર અપાવી એવણુ મળણુ પામ્યા હતા

તાં ૮ મી એ

અતરે જે "ગોકાડરની કોઠ" ના નામથી વડી અદાવત ચાલતી હતી, તેના ધોગણુમા ફેકકા કરી આજ દીનથી "સુપરીસ-કોર્ટ-ઓફ-જ્યુડીકેચ" ના નામથી તે અદાવતનુ કામ ચાલુ કરવામા આણુ હતુ. બગાખા દવ કલાકે વડે-ખાએ રીય મગ એડવરડ વેરે, તથા ખીજે-ખાએ રીય મગ આરલસ જેમ વરસે કોરકમા લખન થયા, અને ગુગત નીસ "આરટર-ઓફ-જમડીય" બહેરે ગીતે વાચી સ જનાવવામા આનરે હતો, તથા તે વાચવામા દુરત રૂ૧ ટોપો કુટી હતી. તે પછી મગ એડવરડ વેરે,

૧ મુખજ શવાચાર, તાં ૭ જ વેએ ૧૮૨૪

૨ એવણના બાપા શેક સ તોકજ બરજોરજ ઈં સં ૧૭૪૫ મા એખાવથી અતરે આવ્યા હતા, અને અતરેના લમકર ખાવાના શિયાદીઓના પેશાગ બનાવી આપવાના કાપજુ ક ગ્રાંક સરકારે તેવણને આપણુ હતુ આથી ઈંગ્લેજ અખગદરોમા તેઓ ધણુ વગ ધરાવતા હતા, તથા પારસી કોખખાથી તેમને સાર માન હતુ તે વેળાની અતરેની ૫ આતના તેવણુ એક અકાપર હતા.

“સીદ્ધિ ભગવતી” તથા મગ આરસમ ચેમખરમે “પુત્રી ભગવત” તરિકિના મપત લીધા હતા; ને” મળી પેદશાનાં માનને માટે ૧૭ તથા બીજાને માટે ૧૫ રોપી ફોડવામા આવી હતી.^૧

તા ૩૦ મી જુન.

રોજ ૧ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૮૩૩ યજ્ઞદત્તરદી.

આજે વર્ષે મુખર્ધ મધે વગમાદ નહિ પડવાથી અતરેની પાગસી પચાત તરકુથી આતરદીને બહુકોટર ચેક દારીખાઈ નોધરવાનછના આતરદીનેદરમમા એક જાહેર જયન કરવામા આજુ હતુ, તે વેળાએ જરતોગતીઓની એક ભારે ગીરદી થઈ હતી, ત્યાંથી ફારેગ થઈ અવે સોડો ચંદનવાડી ચેક, હોરમજલ બહમલ વાડીઆનાં આદરનવાલા મકાનમા નેઆતનું જમન કીટ હતું ત્યાં જમવાને ગયા હતા. એ દીને પાછા પોહના પાચ કલાકને અમરિ વસાદનુ એક મોઢું બાપુ રચ મીનીટ મુડી પડ્યુ હતુ. એજ પ્રમાણે હિંદુઓએ પોતાના બુદ્ધિશતા દેહકામા આર દિવસ મુડી હવનની કિઆ, તથા પોરકુમીલોએ પોતાના શ્રાદ્ધ દેવમમાં “ઓર શાહીં માદધી” ની કિઆ કરી હતી.^૨

તા ૧૦ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૮ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૮૩૩ યજ્ઞદત્તરદી.

મરણ—નવરોજલ હોરમજલ મોરાભાઈ—

ઉમર વર્ષ ૫૦) ચેક હોરમજલ મોરાભાઈના વડા દીકરા. એકજુ પ્રથમમા પોતાના મામા ચેક નાજાભાઈ બહમલ છવાના દાથ દેહક વ્યાપારના કામમાં પડેલા હતા. ત્યાર-પછી તેમના મરણબાદ ચેક અરેદલ માણેકલ મગકની મદદથી અતરેની કમીમરીએમાં કંપાકો લેતા હતા.

તા ૩૧ મી જુલાઈ.

આજનાં “બોરમે કુડીઆ” માં રંગુર કુડુનલ દાગમલ નમારપઆવાનાએ એક મરદનજર છપાવી હતી કે તેઓ અતરેના ગવરનર હાનરેવન મંડિલ રૂઢઆર એવરીનમરનમા આમગ દેવ “અખબાર” નામનું એ અલવાડીઆનું એક વર્તમાન પત્ર ફારેગી બાપમાં કાઢનારે. તેનું અલ માસીક લવાનમ રૂ.૦૮૫ રૂ.૫૫૫.

૧ બોરમે જનર, તા. ૧૨ મી ફેબ્રુ ૧૮૨૪

૨ મુખર્ધના શખાચાર, તા. ૫ મી જુલાઈ ૧૮૨૪

૩ ચેક નવરોજલ રજતપલ મોરાભાઈ (વારીસ-રો) ના બપાવા.

૪ બોરમે કુડીઆ, તા. ૩૧ મી જુલાઈ ૧૮૨૪
મા પત્રમાં પુરતા પરાડો ન લવાથી તે કોટવામા આજુ રૂ.૫૫૫ નહિ.

તા ૧ થી આગસ્ટ.

રોજ ૮ માઈ ૧૧ (ચો) ૧૮૩૩ યજ્ઞદત્તરદી.

આજ દીને પુણ્ય મધે ચેક મોરાભાઈ રતનલ પટેલે આંતરદાદમાહની એક દરેકદર બધાવી પરકાવી હતી.^૫

તા ૨૮ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૮૩૩ યજ્ઞદત્તરદી.

આજ દીને પુણ્ય મધે ચેક મોરાભાઈ રતનલ પટેલે બધાવવા માટેના દાખમાનો તાણે પુરવાની કિઆ કરવામા આવી હતી, તે વેળાએ પુણ્ય તથા તેની આજુ બાજુનાં ગામના મયી આસરે ૨૦૦) જરથોસ્તીએ મેગા મલયા હતા.^૬

તા ૮ થી સપ્ટેમબર.

રોજ ૨ માઈ ૧ (કો) ૧૮૩૩ યજ્ઞદત્તરદી.

મરણ—અરેદલ મોરાભાઈ મોડીઆ—ઉમર વર્ષ ૨૫) ચેક મોરાભાઈ મોરાભાઈ રોડીલીઆના વડા દીકરા. એવજુ પોતાના બાપના વ્યાપારનાં કામમાં પડેલા હતા, અને કુલ ઉતરમા અચક્રમ મરણ પામ્યા હતા. “એક અપહસ વર્ષનું અકિચક હતા છવેના કાચ થાઈક.”

તા ૮ મી સપ્ટેમબર.

રોજ ૧૧ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૮૩૩ યજ્ઞદત્તરદી.

મરણ—માણેકલ મોરાભાઈ પાગમ—ઉમર વર્ષ ૬૦) ચેક મોરાભાઈ એવજલ પાગમના વડા દીકરા.

૫ મુખર્ધના શખાચાર, તા. ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૮૨૪

૬ મુખર્ધના શખાચાર, તા. ૬ મી સપ્ટેમબર ૧૮૨૪

આ દીનજુ પુણ્ય મધે બાધવા માટે ચેક શોક-સખલની તરસી તેમના ભાઈ ચેક પેયતનલ રતનલ પટેલે મુખર્ધની શખસત નરથોડની અજુમનની એક સખા કે ને મળ તા. ૨૦ મી મેએ ૧૮૨૪ ને દીને ફારેદેહવાલા આતરદીએકામના મળી હતી તેના પચાતને અમર કીચી હતી ને “શ્રી પુણ્ય” નામે આપણ લોકોની વચની દખ્ખે થાઈક અને તે જગો દીનજુ તથા દરેકદર નથી તેથી પછી અડઅલ પડેલ વાયતે મારે ભાઈ નારે ચોકસખલ રતનલ પટેલ શ્રી પુણ્ય મધે તેકની હેવી ઈછાઈ ને તે જગો એક દીનજુ બનાવે અને શ્રી પુણ્ય શ્રી મુખર્ધને લમગુડે વાયતે શ્રી મુખર્ધની પચાતની પાથે એ નેક કાચ કરવાની રચ બાજુએ” તેકવારે પચાતના લોકો બહુએક મુચી પાછને તેકને રચ આવી ને તનરે-રોચતી નલેઆ

[મુખર્ધના શખાચાર, તા. ૨૪ મી મેએ ૧૮૨૪].

૭ અતરેવાળા ચેક મલભાઈ અરેદલ રોડીલી-આના બાપા

એવણુ અનરિના એક જાણીતા વાપારી હતા, તથા પોતાના ભાઈઓ યોગે એવણ તથા અપુરણ અને સાં નવસીદામ કાલાઓદી સાથે “માણેકલ તલસીદામ” ની કંપનીને નામે ચીન તથા ખીમ દેશવરે આતેનો ઓગે વ્યાપાર ચલાવતા હતા. આ ઓગે એવણની પેઢીના “હુલન” અને “કાગવાલ” નામના બે સહની વાહણો હતા.

તાં ૨૦ મી અક્ટોબર.

દત્તર એવણ દારાવલ જમારણ આશાનાએ પેહલી પદનામે જરપોરતને ગુજરાતીમાં તરણુએ કરી આજ દિને તે સુધી અમાચાર છાપાખાનાઓ છાપા રૂના ની કીમતે બાહેર પાડશે હતા. એ તરણુએ તેના દીમાગાના જણાવ્યા મુજબ મનકર પેહલી પદનામાની એક નકલ કે જે મરહુમ દત્તર જમારણ આશાને હાથની લખેલી હતી તે ઉપરથી દત્તરણુએ કર્યો હતો.

તાં ૧ થી અક્ટોબર.

વનસાડામાં થતા બગેનોની આપક ઉપર ઉદવાર-વાજા મોતેદાતા બાગ હીસા બાને એ બધે તરફવાલા-ઓમાં કહકે સુવત ઘડિ કે બાલ્યા કરતા હતા, અને તેના બિચારે માટે તેઓ મુરતની અધાલતા ગણા હતા, જ્યાં આજ દિને એરે કમ્બો થશે હતા કે “૭૧ વર્ષ ઉપર એ બાને પેશવાની ચરકાર તરફથી કેમ્બો થશે હતા, — ને હા કાચેરી દક્ષી ગીર પ્રાત મુરતથી તે હા વૈતરની કીનારે જોને ઘવોરે પ્રગણે માહીમ પ્રાત વચક લગીના પારસી જોક્તુ અધારણુ ને અચરણી ઉદવારવાલા અધારે જુઝુ બાગ્યા (વનપાવ હોરમજીયા, કામ હોર-મજીયા અને શાએર હોરમજીયાના વાહેરો) તથા જુઝુના ખીન બાગ્યાઓમાં આવતુ આવેલે તે પ્રમાણે ચલાવતુ,” પણ તે પછી વનસાડાવાઓએ પોતાને ત્યાં થતા લગ-

૨ એવણના બાવા શેઠ શોરાવલ એવણ વારખ મુરતથી અતરે આવ્યા હતા, અને શેઠ શોરાવલ મન-ચેરલ દેડીમનીના ચેડતા તરીકે લાખી સુવત સુધી રહેલા હતા તેમના મરણ બાદ ત્યાંથી નીકળી પોતાને હીસાએ ચીન ખાતેના વ્યાપાર “શોરાવલ એવણની કંપની” ના નામથી ચલાવતા હતા.

૩ “શી જરતોચત પેઠ મખર શાહેવણુ રરખાવેલુ પદનામુ, એરણે જે નવીનતામુ પેહલી જોખાન-ચોથી મુજરાતી જોખાનચો તરણુએ કીધા છે દુરબદ એવણ દત્તર દારાવલ જમારણે અને ૧૧૬૮ ઇ.મ. ૧૮૨૪ થી સુધીના શતાબ્દારખાચો છાપાહી છે અને ૧૮૨૪ થયો.”

બોનો બાગ ઉદવારવાઓને નહિ આવ્યો તે ચેરવાન-ખીડે વનસાડાના દત્તર દારાવલ જમારણ હેડેલે કે એમ તેઓને બાગ આવે તો ખાધલમે શુ ? પણ તે કઈ વાનખી કારણ નથી. એના પુરાવામાં તેઓ ખીજ કઈ શાક્ષી લાના નથી, માટે જેમ કદીમ શરેસતુ પ્રમાણે ચાલેલે તેમ ચાલતુ, અને ઉદવારવાઓના ચડેલા રૂપર તેઓની વતી દત્તર દોગમણ ખેદરામણ તથા દત્તર જમારણ રહેલુવલને વનસાડાવાઓની વતી આંત્ર માણેકલ ખેદરામણ તથા આંત્ર બહેમણ માણેક-ણએ આવ્યા.”

તાં ૧૦ મી અક્ટોબર.

મુરતની પાસેના બાગ ગામમાં એક ઓટા ૨) કેમ દરે તેવડા કુવા સુબખિયાના શેઠ દાદાભાઈ કાવચણ શાહેર પોતાના મરહુમ ઠીકડા શેઠ અરેમરણની નહ-એતખ ધાવી ધર્મખાતે આવ્યા હતા.”

તાં ૨૨ મી નવમ્બર.

આજ દિને શેઠ જમણેલ છલભાઈએ પોતાના મળગોમના બગવામાં અનરેની મોશીઅર ચીમોગટન કાકરડની કંપનીવાલા મીં ને, એમ, કાકરડને પોતાને વતન સીધારવો પેણાએ એક છમ્માકત તથા “બાલ” આપ્યો હતો. તે પેણાએ અતરેના નામદાર મખરવર હા-નરેખન માઈનટ રુદ્ધઅરઠ એનશીનસટન, નામદાર ચીફ જમણી, અને ખીમ મણા ચરકારી તથા લક્ષ્મી આ-તાંના અમલદારે, વ્યાપારીઓ લગેરે હાજર થયા હતા. લગણી જણુ કાકરડે “ખાન-રમ” મા નાચંગ કચી મજબાઓ મજબતના ખાણાની “ટખલ” ઉપર એકકા મલ્યા હતા તે પેણાએ મીં ને એમ કાકરડે પોતાના મિત્રબાન શેઠ જમણેલ છલભાઈની મનામતી એક

૩ આ રૂસલાની અચલ નકલ હિંદવારેની અલુ-મનને લગતા રસતાવેજોખાથી ત્યાંના દત્તર બરજેરણ રસતમણ ખીરબએ અપોને દેખાડી હતો.

૪ આ કુવાપર નીચે પ્રમાણેની તપ્તી કોતરેલી છે.—
“શવત ૧૮૮૦ ના ચેવ ૪૬ ૧ વાર શનેજ
“તાં ૧૦ અક્ટોબર અને ૧૮૨૪ થયો, જેન ૧૦
“ખાડ ૮ અને ૧૧૬૮ એનફેનરરી શેઠ શીખુ સુબખિયાથી
“પારશી દાદાભાઈ કાવચણ માણેકલ શાહેર પોતાને
“બેટો અરેમરણ સુખરેઓ તેની નહએતે ધરમખાતે
“બધાવી આવેલો. તેના કાચના ખમને કાજે
“ચલેચરી ચીતરાખ સવલ શાહેવણા હોકખી તથા
“ગાખના પહેલ તથા રશીએત મળીને જમીન વીગઃ
“(૬) અખાવી છે તે મધીથી કાચના ખમ ચડેકાલ
“લીવાકરણુ સુધી જમ્યા કરે”

"મીડી નમીટી" તથા યર આગમ્ય એમનાએ "પુણી નમીટી" તરીકેના મળત લીધા હતા, જે પછી પેલેનાનાં માનને માટે ૧૭ તથા બીજાને માટે ૧૫ રોપી ફોડવામાં આવી હતી.^૧

તા ૩૦ મી જુન.

રોજ ૧ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૧૬૩ યજ્ઞલગ્નરી.

આએ વર્ષે મુખર્ધ મધે વરમાદ નહિ પડવાથી અતરેની પારમી પંચાત તરૂથી આગદીને બાહેકાટ એક દીવીઆઈ નોતરવાનળના આતરમેહરામયા એક ભહેર જવાન કરવામાં આજુ હતું, તે વેળાએ જરતોરતીઓની એક ભારે ગીરદી થઈ હતી. ત્યાંથી ફરેગ થઈ મધે લોકો અંકનવાડી એક હોગમજલ બહમનજ વાડીઆનાં આહર્ગનવાયા મકાનમાં નેઆતનું જમન કીકે હતું ત્યાં જમવાને ગયા હતા. એ દીને પાછલા પોહરના પાચ કપાકને અમરે વરમાનુ એક મોટું કાપનુ દસ મીલીક મુડી પડ્યું હતું. એજ પ્રમાણે હિંદુઓએ પોતાના બુધિયતા દેહકામાં આર દિવસ મુડી હવનની કિઆ, તથા શોઢુગીએ પોતાના મોઢા દેવનમાં "ઝોર શકેડે કાદાદના" ની કિઆ કરી હતી.^૨

તા ૧૭ મી જુલાઈ.

રોજ ૧૮ માઈ ૧૦ (ચો) ૧૧૬૩ યજ્ઞલગ્નરી.

મરણ—નરદેશજલ હોગમજલ શોડાબાઈ—હિમ વર્ષ ૫૦) એક હોગમજલ શોડાબાઈના વડા ડીકરા. એજણ પ્રથમમાં પોતાના મામા એક નાનાબાઈ બહમનજ લવાના હાથેલેવ આપારના કામમાં પડેતા હતા. ત્યાર-પછી તેમના મળુબાદ એક અચોરલ માણેકલ મગફની મરણી અતરેની કમીમરીએકા કપાકો પેતા હતા.

તા ૩૧ મી જુલાઈ.

આગના "ગોમે કુડીઆ" માં રંગુ કુડુનલ દોગમજલ નારપખાનાનાએ એક મેલેનજલ છપાવી હતી જે તેઓ અતરેના ગવરનજ હાલેવન મંડિત મટુઆર એવગીનમજાના આગા રેકવ "અખલા" નામનું દો આવાડીઆનું એક વર્તમાન ૪૪ ફાટી બાયામાં કાદનાડે. તેનુ મલ મામીક લવાજમ રહેનું ફેડુકું.^૩

૧ ગોમે ગેરે, તા ૧૨ મી જુલે ૧૮૨૪

૨ મુખર્ધના ચમાચાર, તા ૧૧ મી જુલાઈ ૧૮૨૪.

૩ એક નવરોજલ રસનજલ શોડાબાઈ (ખાસી-૨૧) ના બપાયા

૪ ગોમે કુડીઆ, તા ૩૧ મી જુલાઈ ૧૮૨૪ આ ૫૫નાં રંગા પસાદ ન વધારી તે કાદવામાં આજુ રંગ નહિ.

તા ૧ થી આગમ્ય.

રોજ ૮ માઈ ૧૧ (ચો) ૧૧૬૩ યજ્ઞલગ્નરી.

આજ દીને પુણા મરે એક શોગમજલ રતનજ પેલે આતરવદાહની એક દરેકેર બધાવી પરકાવી હતી.^૫

તા ૨૯ મી આગમ્ય.

રોજ ૧ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૧૬૩ યજ્ઞલગ્નરી.

આજ દીને પુણાં મધે એક શોગમજલ રતનજ પેલે બધાવવા માટેના દોખમાંના તાણી પુરવાની કિઆ કરવામાં આવી હતી, તે વેળાએ પુણા તથા તેની આજુ બાજુના આસાના મતી આમરે ૨૦૦) જરયોરતીઓ બેમા મલવા હતા.^૬

તા ૪ થી મરોમજન.

રોજ ૨ માઈ ૧ (કો) ૧૧૬૪ યજ્ઞલગ્નરી.

મરણ—અચોરલ દોગમજલ રોડીઆ—હિમ વર્ષ ૨૫) એક દોગમજલ મેહમજલ રોડીઆના વડા ડીકરા. એજણ પોતાના બાપનાં આપારના કામમાં પડેતા હતા, અને ફેક હિમમાં અચણ્ડ મરણ પામ્યા હતા. "એક અપહર વર્ષનું અકરણ હેનાં છપેના કાલ વાઈડે."^૭

તા ૮ મી મરોમજન.

રોજ ૧૧ માઈ ૧૨ (ચો) ૧૧૬૩ યજ્ઞલગ્નરી.

મરણ—માણેકલ દોગમજલ પારખ—હિમ વર્ષ ૧૦) એક દોગમજલ એજણ પારખના વડા ડીકરા.

૫ મુખર્ધના ચમાચાર, તા ૧૧ મી આગમ્ય ૧૮૨૪

૬ મુખર્ધના ચમાચાર, તા ૬ થી મરોમજન ૧૮૨૪ આ દોખનું પુણા મધે બાપવા માટે એક શોડ-સમજની નરયમી તેમના ભાઈ એક પેશતનજ રતનજ પેલે મુખર્ધની શમજત નરયોરતી અજુમનની એક સમા કે જે અર્ધ તા ૨૦ મી જુલે ૧૮૨૪ ને દીને દાહેસેકવાણ આતરમેહરામયા મતી હતી તેનાં પચાતને અરજ કીધી હતી જે "શી પુણાં" મધે આવણ લોડીની વચની હાથે વાઈડે અને તે "શી દોખનું" તથા દરેકેર નથી તેથી પછી અડમણ પડેલ વાચતે આગે ભાગ નોંધે શોડામજલ રતનજ પેલે આ પુણા મધે તેમની હેવી ઈલાઈ જે તે દેસા એક દોખનુ બનારે અને શી પુણાં મી મુખર્ધને લગુછે વાચતે શી મુખર્ધની પચાતની પાચી એ નેક કાંગ કરવાની રજ બાજુએ" તેકરે પચાતના લોડાં પછાએક મુખી રાખને તેમને રજ બાજી ને તનકા-રોચાની બલેઆ.

[મુખર્ધના હમખાર, તા ૨૪ થી જુલે ૧૮૨૪]

૭ અતરેવાયા યેક બનલમાડ જરોરલ રોડીઆના બાપા.

એવણુ અતરના એક બાણીત વ્યાપારી હતા, તથા પોતાના બાણીએ થોડા એકવળ તથા અપૂર્ણ અને શાં તપસીદાસ કાસામેદી માથે “માણેકલ તલમીદાસ” ની કપનીને નામે ચીન તથા ખીજ દેશવરે આતેના મોટા વ્યાપાર ચલાવતા હતા. આ માટે એવણુની પેહડીના “હેલન” અને “કારનવાલ” નામના બે સફરી વાહણો હતા.

તાં ૨૦ મી સપ્ટેમ્બર.

દસ્તૂર એકવળ દાગબલ જામરમ આવાનાએ પેહડવી પદનામે જરથોસ્તના સુરતનીમા તરજુમે કરી આજ દીને તે સુખર્ધમાઆર છાપાઆનામાથી છાપાવી રૂના ની કીમેતે બાહર પાડયો હતો એ તરજુમે તેના દીપાઆમા જણાવ્યા જુજખા મજૂર પેહડવી પદનામાની એક નકલ કે ને મરહુમ દસ્તૂર જામરમ આવાને હાથની લખેલી હતી તે ઉપરથી દસ્તૂરજીએ કહ્યો હતો.

તાં ૧ ની અક્ટોબર.

વલસાડમા થતા લગ્નોની આપક ઉપર ઉદવાર-વાસા માનેહોના ભાગ હીરસા બાળે એ બધે તરફવાંચા-આમા કંઈક સુદત થઈ ટો આલ્યા કરતો હતો, અને તેના નીચેને માટે તેઓ સુરતની અદાવતમા ગયા હતા, જ્યાં આજ દીને એનો રૂસો થયો હતો કે “૭૧ વર્ષ ઉપર એ બાળે પેશવાની સરકાર તરફથી રૂસો થયો હતો, — ને હવે કાવેરી દેહણુ નીર પ્રાંત સુરતથી તે હવે વેતરની કીનારે જો ને દાવેર પ્રણે માહીમ પ્રાંત વધર્ધ લગીના પારસી લોકનુ અધારવણુ ને અમલથી ઉદવારવાલા અવાર જણુ બાળ્યા (વનપાન હોરમજીવાર, કામ હોગ-મજમાર અને બાએ હોરમજીવારના વારસો) તથા જણુના ખીજ બાગ્યાઓમા ચાવડુ આવેડે તે પ્રમાણે ચલાવતુ,” પણ તે પછી વનસાડવાલાઓએ પોતાને ત્યાં થતા લગ-

૧ એવણુના બાવા શેઠ શીરામજી એકવળ પારખ સુરતથી અતરે આવ્યા હતા, અને શેઠ શીરામજી જન-મેરલ રેડીમનીના ચેડતા નરીકે લાખી સુદત સુધી રહેલા હતા તેમજ જણુ બાદ ત્યાંથી નીકળી પોતાને હીરસાએ ચીન આતેના વ્યાપાર “શીરામજી એકવળની કપની” ના નામથી ચલાવતા હતા

૨ “શ્રી જરેતે.શત પેગંજનર શાહેવણુ રરચાવેલુ પદનામ, એટલે ને નસીહતનામ પેહડવી જોવાન-ગાથી સુજરાતી જોવાનમા તરજુમે કીધેલું હેરવદ એકવળ દસ્તૂર દાગબલ જામરમજીએ શને ૧૧૬૪ ઈ.અ. ૬૮૨૬ થી શુ.ખર્ધના શાખારવાનામે છાપાવેલું શને ૧૮૨૪ ઈ.સ.થી”

ચોને બાગ ઉદવારવાલાઓને નહિ આપ્યો તે ગેરવાજ-ખીજે વનસાડના દસ્તૂર દાગબલ જામરમજીએ કે એમ તેઓને બાગ આપ્યો તો આપણે શું ? પણ તે કંઈ વાજખી કારણ નથી, એના પુરાવામા તેઓ ખીજ કંઈ શાક્ષી લાયા નથી, માટે જેમ કદીમ શરેસના પ્રમાણે ચાલેલે તેમ ચાલતુ, અને ઉદવારવાલાઓના ચડેલા રૂપર) તેઓની વતી દસ્તૂર દાગબલ જામરમજી તથા દસ્તૂર જામરમજી રહેલુનજીને વનસાડવાલાઓની વતી આંબા માણેકલ જેહરામજી તથા આંબા બહમનજી માણેક-જીએ આપવા.”

તાં ૧૦ મી અક્ટોબર.

સુરતની પાસેના બાકા ગામમા એક મોટા ર) કોથ ફરે તેવડો કુવા સુખર્ધવાના શેઠ દોહબાઈ કાવણુ શાહેરે પોતાના મરહુમ દીકરા શેઠ અરદેસરજીની નક-એતે બધાથી ધર્મઆતે આપ્યો હતો.

તાં ૨૨ મી નવેમ્બર.

આજ દીને શેઠ જામરમજી જણુબાણી પોતાના મજામીનમા બંગવામા અતરની મીશીઅરસ રીમીગરન મારડની કપનીવાલા મીં ને, એમ કાફડને પોતાને વતન સીધારવી વેળાએ એક જીઆફત તથા “આલ” આપ્યો હતો, તે વેળાએ અતરના નામદાર ગવરનર હા-નરિયા અક્ટોર રૂડાઅરદ એટલીનસરન, નામદાર સીફ જામરમ, અને ખીજ ધણુ સરકારી તથા લશ્કરી આ-તાના અમલદાર, બાપારીઓ વગેરે હાજર થયા હતા. લગભગ જણુ કાફડેર “બાપ-રમ” મા નામગ કરી મુઘળાઓ મુઘરાતના આણુની “રેબન” ઉપર એકલા મલ્યા હતા તે વેળાએ મીં ને એમ કાફડે પોતાના જામરમજી શેઠ જામરમજી જણુબાણી સનામતી એક

૩ આ રૂસોની અસલ નકલ હિદવારેની અલુ-ખનને લગતા દસ્તાવેજોમાથી ત્યાના દસ્તૂર બરજોરલ રસતમજી નીરખ એ અપોને દેખાડી હતી

૪ આ કુવાપર નીચે પ્રમાણેની તત્તી કોનરેલી —
“શવત ૧૮૮૦ ના એન.સ. ૧ વાર શનેજી
“તાં ૧૦ અક્ટોબર અને ૧૮૨૪ ઈ.સ.થી, રોન ૧૦
“માહ ૮ શને ૧૧૬૪ એન.જે.રસરી શેઠ શી.સુ.બાઈવાસી
“પારથી દાહબાઈ કાવણુ માણેકલ શાહેરે પોતાને
“મોટા અરદેસર સુખર્ધે તેની નકલ એતે ધરમઆતે
“બધાથી આપેપીછે તેના કાથના ખરચને કાલે
“રાજેયરી શીતાસમ રાવજ શાહેબના હેકમથી તથા
“આખર પડેલ નથા રહીએત બહીને જામીન વીંગા
“(૧) અપાવીછે તે બધેથી કાઢીને ખરચ ચરોકાલ
“લીવાકરજી સધી થયા કરે”

સુભાષીત બાપણુ કરી લેવાડી હતી. એક જમથેલની તરફથી અતરેના આડવેકેટ જતરલે તેઓ જવાબ વાલ્યો અને મીં ૩૬૨૩ની તથા તેની ખાનુની સંધામતી સેવાડી. એ પછી મધ્યામ્ને પાછા નાચના ઓરડામાં ગયા, અને બામદાદ સુ ની ગમત મેલવી છુટા પડ્યા હતા. ૧

તાં ૨૫ મી નવેમ્બર.

આજ દીને સુબર્નિ સુબ દેવી રેહવારીઓએ એક જમથેલ છુટામાંથી ધરમા એકા મની મીં ૦ જમથ હેનરી કાકડ કે જે ૧૮ વર્ષેર અતરેનો એક જમથોતિ બાપારી તથા પછાવડેની સુબર્નિ માથરુરે પણુ થયો હતો તેને પોતાને વતન સીધાગતી વળાએ એક માન પત્ર તથા ૩૦૦) ગીનીની કીમતની “પીચ-ઓફ-પેપર” બેટ આપી હતી. એક ધાકલ દાદાએ અતરેના આડવેકેટ જતરલને અરજ કરવા ઉપરથી તેણે માન પત્ર લખ દે અવાજે વાચી મેલવાયું હતું, જેનો મીં ૩૬૨૩ લાવક રીતે ઉતર વાલ્યા પછી તે મેતાવડો ખર-ખાસ્ત થયો હતો. આ માન પત્રપર નીચના પાગમી અદરથોની શહીઓ હતી — ૨

ગેરો ખરથેલ અરેસર દાદી, જાંહીર અરે-સર દાદી, નવરોજ જમથેલ વાડીઆ, ફામલ કાવ-થલ બનાલ, જમથેલ છલભાઈ, દાદાભાઈ પેશતનલ વાડીઆ, જાંહીર નશવાનલ વાડીઆ, ફામલ જોગબલ બપરી, કીમલ કાવથલ બનાલ, ખરથેલ કાવથલ બનાલ, ખરથેલ માણેકલ ચરાક, કાવથલ માણેકલ હાથખનના, એદલ જોગબલ ખરખ, શાપુ-રલ જોરાબલ ખાખ, નવરોજ કાવથલ નાખીએર-વાયા, ફરકુનલ કીમલ પાડે, બીખાલ મેહરજની કંપની, ગદાભાઈ કાવથલ શામેર, ખરોજર નાતાભાઈ દાવ, એદલ ખરથેલ બાકમર અને છેકરાઓ, નશવા-નલ અને ફામલ મનચેલ કામાલ, જોગબલ બી-ખાલ ચીનાઈ, નાપુરલ પેશતનલ મેહના, ખરથેલ જમથેલ છલભાઈ.

૧ તાં ૧૦ મી ડીસેમ્બર.

આજ દીને સુબર્નિ મરકાગી ચેકેટરી મીં ૦ જમથ ફેરીમનો પાગમી વચાત ઉપર એક પત્ર આપ્યો હતો

૧ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૨૭ મી નવેમ્બર ૧૮૨૪ આ વિવાદ માટે “કુરીઅર” આ નીચે પ્રમાણે વિચાર લખ્યો છે:—

“We had seldom had an opportunity of wine a-
m... even in the house of the first European in the
Indian, an entertainment so agreeable and judi-
cious is arranged, as this of January 1821.”

[Bombay Courier, 27th November 1821]

૨ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૨૭ મી નવેમ્બર ૧૮૨૪.

કે નેરીવ રુબલ સ્થાપવા સારું કંપની મરકાગી જમીન-
ગીરી હેકપ પાગમી વચાતના કં ૩ મેરેથી ૩૧૩૦૦૪૧૧૮૧
“નેરીવ એડવોકેટ સોસાયટી” ના ચેકેટરી કપતાન જાગર
જર-રીથેને આપવા, અને તેના બદલામાં ચરકાર તાં ૧
લી આપરેલ ૧૮૨૫ થી વર્ષ ૬ સુધી દર માસે ૩૧૦૦)
લેજે વચાતને આપયો. ૩

તાં ૨૧ મી ડીસેમ્બર.

અતરેની ગેદીમાં મીથીઅરસ દારબચની કંપ-
નીને માટે બધાપણુ ૭૪૨ ટણુ મોટું સફરી વાહણુ
“કેપ્ટાનીયા” ને પાણીમાં ઉતારવાની ક્રિયા આજ
દીને રાત્રે ૧૧ વાગે કરવામાં આવી હતી. હાનરેબલ
મીં ૦ યુડીને ચપીનગી આટલી કોડવા પછી તે વાહણુને
મર્વેની ખુશાલીની તાપીઓ વચ્ચે દરીયામાં ઉતારવામાં
આણુ હતું. તે પછી સુબર્નિ દરીયાવાડી આતાના
સુપરીન્ટેન્ડન્ટ મીં ૦ હેનરી મેરીટને વડા માસર પીપ-
ડા એક નવરોજ જમથેલ વાડીઆ તથા બીજા માસર
બીજા એક ખરથેલ રસતમલ વાડીઆને તેમની આ
વાહણુ બાધવાની કારીગરીને માટે એકકા શાલ જોડા
બેટ આપ્યો હતો, તથા એક સુભાષીત બાપણુ કરી
તેમની અગ્રાઈની ઘણી તારીફ કરી હતી, તથા જણા-
ણુ કે સુબર્નિ ગેદીએ વાહણુ બાધવાના હુમરામાં જે
મોટું નામ મેલ્યું છે તેને એનો સારીથેટ ટકાવી રાખ-
નાગે, તથા એક નવરોજ પોતાના મનાગ બાપ એક
જમથેલના રૂડા પગલા ઉપર ચાલ્યા, તે માટે પોતાની
તરફની ખુશાલી બતાવી હતી. ૪

આજે વર્ષમાં એક મેહરામલ કાવથલ બનાલએ
સુબર્નિ મેલ મેદન માહેના કાપના કુવાની પાસે મર્વે વાતન
લોડિના ઉપરોએ માટે એક મોટો કુવા બધાવ્યો હતો. ૫

૩ આ ચરત વચાતના અકાખરોએ બાહલ
રાખી હતી, તથા ખરકર ૩૧૩૦૦૪૧૧૮૧ ની ચરકાર
કંપનીની યુનીતી વચાતના રડામાંથી વેચાની લીધી હતી,
અને તે રૂપીઆની રકમ તાં ૨૨ મી અક્ટોબર
૧૮૨૪ થોતે તાં ૧૦ મી નવેમ્બર ૧૮૨૫ સુધીને
વચાતના રડાને લીધાથ જે તાં ૩ જુલાઈ ૧૮૨૬
ના “સુબર્નિ શાખાચાર” આ છપાયેલો તેમાં બધારેની
બાલખ પડે

૪ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૨૫ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૪

૫ આ કુવા હણુસુધી તે તર નની બ વાની “કે-
ડરલ રુબ” વાવી છમારતની પડોચા સંધામતે, અને
તેની અદર નીચરી તપી જડેલી છે. —

“This well was built by Dnyam, a Curajee
Bungler A D 1821”

“એ કુવા પારસી મેસમલ કાવથલ બનાલ-
નાએ ધરખ ખાતે—યને ૧૮૮૦”

ઈં ૨૦ ૧૮૨૫

આએ વર્ષના "આમે કુરીઆ" માથી નીકળેલાં
કાલેન્ડરમાં પાસેઆને લગતી મથળી ખીના
નીમલા ફેરડાં મિત્રાચ વ્યાવજ્ઞ કાલેન્ડર પ્રમાણે લી.
પાસે વાહલુવતીઆની દીપમા વાહલુ "અપરણુ
કાર્ય" નુ નામ નથી.

"આમે દનિમુનસ યોગાઈડી" ના પાસે ભાગી-
દારીની દીપમા થોડા યોગામણ પેચતનજ પાટક, ધનજ-
ભાઈ દુરામણ બાટનીસાસા અને ફરુનજ યોગામણ
પાગખના નામ એકકા યોગાલજ તરીકે ઉમેરાયછે.

"આમે લાઈકે દનિમુનસ કપની" ના ભાગી-
દારીની દીપમા થોડા યોગામણ દુરામણ વાડીઆનુ નામ
એક થોડા ભાગીદાર તરીકે ઉમેરાયજ છે

પાસે ફુલદારીની દીપમા દીનચાહ દાદાભાઈ
અને નવદામજ છયાજના નામ નથી.

તાં ૧૫ મી જાન્યુઆરી.

રોજ ૧૫ માઈ ૬ (થો) ૧૧૬૮ વલ્લભગી

આજ દીને મુજત મને અગ્રજનના ઉદરાતથી
બધાવવા ધારેલા દોષખનો તાણે પુગ્યાની કિઆ ફર-
વામા આવી હતી. ૨ એ કિઆનું જનન પુકે થયાપાદ

૧ The Bombay Kalendar and Register for 1825
Bombay, printed for the Proprietors by
Shreekrishna Jagannath

૨ આ માટે એ દોષખપર મારેલી તખતીમા
નીએ મુજબ લખેલું છે. " શને ૧૧૬૪ એજરે
" જરેલી રોજ ૧૫ થો ફરેકર ખાદા ૪ થો તીર ઈજરે
" એ દીને દખખાને તાણે પુરાયો. "

એ દોષખ બધાવવાના ઉદરાતમા સ્થળા મલી
૩૫૪૨૬) ભરાયા હતા, જેની દીપ તાં ૨૮ મી નવેમ-
બર ૧૮૨૫ ના મુખર્ધના રામાચારમા છાપીછે, જેમાથી
નીમણી થોડી રકમો અગરે છાપીછે. —

૧૦૦૨૫) થોડા રતનજ માણેક એ દીને નામે દાં બર-
જોરજ, માઈ રૂઝતમજના કઆપી

૧૦૦૦૧) થોડા મનચેરજ ભખાસપજ ભાવનગરીને નામે
દાં થોડા બજમજ

૭૦૦૧) ચેરજવાનજ રૂઝતમજ વખાસીઆ

૭૦૦૦) પુલાવાલા મરુખ થોડી પુરચેલજ ભખાસપજ
એ દોષખમા બાબત મુજતવામા થોડી પુરચે-
લજ કોથામાઈ ઊપર ચેકલેલા તે થોડીલએ
અજુમતની વતી નીથીઅરસ" શરખસની
૫તીમા વીઆજે ચેલેલા

૨૦૦૦) થોડોસ ખરચેલજ કુવરજની વતી ચેરજવાનજ
તમા દાદામાઈ

તેમ મીનલખમા એક ખીના નેક કામની તંદરસી
૫થામા આપી હતી. તેની ખીના એકે મુરત મને ચો-
મામાના દિવસે ઉપર દોષખમા તરક જવાના મરના આગલ
રેલમા પાણી ભગઈ ઉઠવાથી લ્યાથી આવેને, તેવીને
લઈ જવાની મોટી મુસીબત પડતી હતી, તે ઉપરથી
લ્યામા એક ચેહનવાહી બેદીને પોતાનુ નામ છુપ રાખી
બંદેઆદને નામે ઉપર કોપમુ બધાવવાની મેનીમ
કનારાઓમાના એક થોડા દીનચાહજ એજરજ ધનજ મેહ-
તાનાને ૩૩૦૦૦) ની રકમ આપી એ ઉકાણે એક પાખો
પૂજ બધાવવાની અગર કીરી તથા તેમા ઉપરી રકમથી
વધારે અગર ધામેતો તેની પોતે આપવાની મરજ બધાવી
આ મારેલી તંદરસતી થોડા દીનચાહજે ૫થામાથી સર્વે

- ૧૫૦૦) પારખ રતનજ માણેકજ
- ૧૨૦૧) એજલજ ધનજ ચેરજવાની વતી દીનચાહ તમા
મનચેરજમા
- ૧૧૦૦) ઉઠપુજલ ધનજમાઈ એ દીના
- ૧૦૦૧) આં પેચતનજ ભખાસપજ ભાવનગરીની વતી
કોથામાઈ પેચતનજ ભાવનગરી.
- ૧૦૦૦) એજરજ કાવચજ થોડા
- ૧૦૦૦) ભખાસપજ ચોરામજ કોડીવાલાની વતી બર-
જોરજ તમા રજામજ તમા દાદામાઈ
- ૧૦૦૦) બાઈ ચુલામાઈ તે બરજોરજ રૂઝતમજ
ચીનાઈમા વીધવા
- ૫૨૫) દાદામાઈ પેચતનજ.
- ૫૦૧) થોડી પુરચેલજ કોથામાઈ
- ૫૦૧) બાઈ હીધમાઈ બરજોરજની ધણીઆની
- ૫૦૦) બાઈ કુવરમાઈ તે મનચેરજ ભખાસપજ ભાવ-
નગરીના વીધવા
- ૫૦૦) આં ચોરામજ બેરજમજ છીખડાના
- ૪૦૧) પેચતનજ કુવરજ રાનજ
- ૪૦૦) માણેકજ દાદામાઈ હારડીઆ (એ દીના)
- ૪૦૦) રતનજ છીખડા વીધવા
- ૩૫૧) ખરચેલજ નીમાજ બરમાનીના જ્વાલ
- ૩૫૦) થોડી હોરમજજ નીમજને નામે
- ૩૪૦) પારખ હીરજ છવજને નામે.
- ૩૦૦) હોરમજજ રજામજ કરમાએકવાલા
- ૨૫૧) કુવરજ માણેકજ
- ૨૫૦) પેચતનજ રૂઝતમજ માડીલાલના
- ૨૨૫) નથરવાનજ રજામજ હીરામાણુકના
- ૨૦૧) માણેકજ થોડીઆરજ, મીં કરેવાલા
- ૨૦૧) માણેકજ ચુલામાઈ
- માડીની રકમો ૩૨૦૦) ની અ હરે

અગ્રમને એ છુપે નામે રૂપીઆ આપનાર ધણી ઉપર આફ્રીન કીની.^૨

તા ૦ ૧૯ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૦ માઈ ૫ (ચિં) ૧૧૯૪ યલ્દજરદી.

આજ દીને સુરત મધે બનયાંણા આગલ નોશા-રીઆ શાયને માટે અગ્રમનના ઉધરાતથી બધાવવા ધારેલા નવાં દોખાનો તાણા પુરવાની કિઆ કરવામા આવી હતી. આ વેળાએ સુરતનું પુલકણ લોક એકઠું મહુ હતું, તથા નવસારીથી પણ ૫૦૦ ગાલીઓ સોકથી બંધેલી આવી હતી, તિમા દસ્તૂરજ, દેશાઈઓ, તથા સર્વે અગ્રમન શામિલ હતું. સંધળી કિઆ નવસારી-વાલા વડા દસ્તૂર રૂચનમલ નચરવાનજ મેહરજ ગણુનાં ઉપરીપણા હેલ ધઈ હતી.^૨

તા ૦ ૧૧ મી મારચ.

રોજ ૧૦ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૯૪ યલ્દજરદી.

મરજ—એલજલ યોગમલ યાગમ—ઉમા વર્ષ ૫૫) ચેઃ શોરામજ એલજલ યાગમના ખીજ ઢીકરા. એવણુ અતરેના એક જાણીતા આપારી હતા, તથા પોતાના બાઈએ ચેઃ માણેકજ તથા શાપુરજ અને શાં તમસીદાસ કાનાનાંદે શયે રાચમાં “માણેકજ તમ-સીદાસ” ની કપળીને નામે ચીન તથા ખીજ દેશવરે આતેનો મોઢો આપાર ચલાવતા હતા. આ માટે એવ-ણુની પેઢીના “હેલન” અને “કારનવાલ” નામના બે સૂરી વાહાણો હતા. એતણુનું મરણ અચણુમ નીપ-જ્યુ હતું.

તા ૦ ૧૪ મી મારચ.

રોજ ૧૩ માઈ ૬ (ચિં) ૧૧૯૪ યલ્દજરદી.

મરજ—ડોશાભાઈ બહમનજ ચેઃના ૩—ઉમા વર્ષ ૪૫) ચેઃ બહમનજ નાનાભાઈ ચેઃનાના વડા ઢીકરા.

૧ મુ બંધના શખાચાર, તા ૦ ૧૪ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૨૫
આ રૂપીઆ છુપે નામે આપનાર ધણી તે સુરતવાલા ચેઃ એલજલ કાવચજ ચેઃના હતા, અને એ પૂર્વ પાકો ત્રણ કમાનને બાધવામા આવ્યો હતો, જે ઉપર એક દર ખરચ રૂ ૪૨૦૭—૧૩—૮ પાઈના થયો હતા તે એ ચેઃના ચોપડામા ઊભરેલો આવખ પડે

૨ મુ બંધના શખાચાર, તા ૦ ૧૪ મી મારચ ૧૮૨૫
૩ ચેઃ પાવણજ રામજ ચેઃના અથવા દુધાયાના બધાવા એવળના એક માઈ અરદેસર ૧૪ આચેકને નામે નજાવતા હતા એવના વાલા ચેઃ બહમનજ નાનાભાઈ પોતાના બાઈએ ચેઃ શોરામજ, રૂચનમલ,

એવણુ પોતાના આપના મરણબાદ તેમને પરચણુ આપાર ચલાવતા હતા.

તા ૦ ૧૫ મી આપરેલ.

આજ દીને મુ બંધના મુખ્ય દેશી રેહવાસીઆએ અતરેના એક જાણીતા સરકારી ચોવેદા બહનન કરનલ લીધમ બુકચ કે જેણે સીરીન-આરકાઈક, સુપરીન ટેનડીમ ધનનગીપર, સુપરીનટેનન્ટ આફ-ફીસર, વગે-રેના ચોધાઓ ૪૨ વર્ષની લાંબી મુલત મુડી અતરે મથાપા હતા, તેને પોતાને વતન સીધાગતી વેળાએ એક માનપત્ર તથા ૫૦૦ પાંઉગની કીમતની “નીશ-આફ-પચી” બેટ આપી હતી. આ માનપત્ર પર નીચલા પારસીઓની શહીઓ હતી ૪

ચેઃ હોરમજજ બહમનજ વાડીઆ, હોમજજ બહમનજ ચેઃ, દાદાભાઈ પેચતનજ વાડીઆ, શોરામજ કાવચજ પેલ, જમચેલજ છળભાઈ, ખરચેલજ માણેકજ ચરાફ, ભીખાજ મેહનજની કપળી, ખરચેલજ અને જહગીર અરદેસર દાદી, જહગીર અને નવરેજજ નચરવાનજ વાડીઆ, લીમજ ભીખાજની કપળી, કેપ-સર શોરામજ રૂડીમની, દાદાભાઈ કાવચજ શામેર, ફરમજ પ્રવચજ બનાજ, ખરચેલજ કાવચજ બનાજ, હોરમજજ ચોગમજ લચકરી, જહગીર રૂચનજ નાનાભાઈ દાવ, મેહવાનજ નવરેજજ માણેકજ, મનચેરજ ફર-કુનજ વજરધર, પેચનજ ભીખાજ પંડે, હોગજ તપ-રેજજ હીસમાણેકના, કાવચજ માણેકજ હામખનગના, નવરેજજ કાવચજ નાળોચેવાલા, ફરમજ બહમનજ ચરાફ, ડોશાભાઈ ખરચેલજની કપળી, ડોશાભાઈ કુવરજ બનાજ, શાપુરજ પેચતનજ મેહતા, હોરમજજ ખરચેલજ ચરાફ, બાગેરજ નાનાભાઈ દાવ, ફરકુનજ શોરામજ યાગમ, લીમજ કાવચજ બનાજ.

તા ૦ ૨૯ મી આપરેલ.

રોજ ૨૯ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૯૪ યલ્દજરદી.

આજ દીને પુણા મધે ચેઃ શોરામજ રતનજ પેલે બધાવવા માટેકુ દોખનું તૈયાર ચલાવી તેને ધનવાની કિઆ કરવામા આવી હતી. એ કિઆ પૂરી થવા પછી મુ બંધની પચાત તરફથી એક માનપત્ર તથા શામજેડો

તથા રચંબજનો શાયે જળી નાહનાભાઈ બહમનજ ચેઃના છોકરાઓને નામે પરચણુ રોચગાર અતરે ચલાવતા હતા એઓ રચળાઓ ઘણા એકમાર્ગી રવાનાવા હતા, એઓના વડા માઈ ચેઃ શોરામજ નાહનાભાઈ અતરે પારસીઓના વગરે જળીતા હતા

૮ મોગમે કુદીઅર, તા ૦ ૨૬ મી આપરેલ ૧૮૨૫

રોડ દોરામજી માણેજી સ્વીનાઈ તથા રૂચતમજી જેહ-
વાનજી મુનેદાની મારફતે ગાંધ્યાઓ હતા તે મીલનમજી
રોડ દોરામજીને ભેટ આપવામાં આવ્યો હતો. એ
માન પત્રમાં લખ્યું હતું કે હમારી તરફથી રોડ ખરજી
માણેજી મગફ ઉપર શાહજી તથા માનપત્ર લખીને
પુણે આવનાર હતા, પણ તેવાં પુણે કામચર આક્રમ
વનાથી અપાર્થ વગર નહિ એ પછી ત્યાં હાજર
થવા મેં જરૂરેથી જોઈને નેમ્તાવતુ બનત નમ્તાડવામાં
આવ્યું હતું. ૧

તા. ૧૫ મી મે.

રોડ ૧૫ માઈ ૬ (કે) ૧૧૬૪ યમજીરદી

મરણ—જેહવાનજી રૂચતમજી લશ્કરી—ઉમર વર્ષ
(૮૦) રોડ દોરામજી રૂચતમજી લશ્કરીના બાઈ. એવા
“જેહવાઈ લશ્કરી” ને નામે જોળાવાતા હતા. પોતાના
અપત પ્રમાણે સારી ધણે કુળાણી પામી અતરેની
“કમીચરીએ” આશીરવા પોતાના વડા બાઈ રોડ દોરા-

૧ મુબઈના શાખાર, તા. ૬ મી મે ૧૮૨૫

આ દોરામજીની સાથેની શગરી ઊપર નીચી તત્તી
મારેલી છે —

“શવત ૧૮૮૧ ના વરમે મેઈજી જી ૬ રવેજી,
“પારસી રોડ ૨૬ આસતાદ માહા ૬ શેરેવર થને
“મીનદારદી ૧૧૬૪ એ હીને પારસી શીર નેકનામી
“શાહરામજી રતનજી પોતે પોતે પોતાના સવાબને વાસતે
“શી માનદાઈ અસનીઓના રવાનેને આસામિથને વાસતે
“એ રખૂ આનાવીજી છે પાનો”

ઊપર તત્તીમાં એ દોરામજી ઈલવાજી કામ થર
થયુ તે દિવસ લખેલો એ દોરામજી પરાશવાની કિઆમાં
શામેલ થવાને રોડ દોરામજી તા. ૪ થી આપરેલ
૧૮૨૫ ના મુબઈ શાખારમાં જરે ખરે જાવાથી મેં
દેશાવરોના નરદોષીએને અરજ કાંધી હતી એને
લગતી સંધી કિઆ મુબઈથી ગયલા રસ્તે જાવાસર
મેંદલજી બખારપ આસાના ઊપરીપણા હેવા થઈ હતી
વળી એ કિઆમાં શામેલ થવાને મુબઈથી પુણે ગયલા જે
નરદોષીઓ રોડ રૂચતમજી જેહવાનજી રોડ દોરામજી તથા
નવરોજી નવરવાનજી ધીશતા એઓએ પુણે મેં જરે
રોડ રૂચતમજી રૂચતમજીના ઊતારાને કીને પોતાને ખરે એક
ધર્મયાલા તથા કુરો જવાપરને ત્યાં આર શ્રેષ્ઠમોને
સાંખ્યુ હતું તે ધર્મયાલાજી કામ તા. ૧૭ મી મે
૧૮૨૫ થી થર થયુ હતું, અને તે જવાવવા પાછલ
સંધીને મેં નત ત્યાના એક વાપરી આ. પેશતનજી રો-
રામજી (પછવાડેથી ખાનખાદર) એ કીધી હતી એવું
તા. ૨૦ મી જુન ૧૮૨૫ના મુબઈના શાખારમાં પુણેથી
એક ખર પત્રોએ લખી મોકલ્યું હતું

૨ મુબઈની માલ મુપરી કારના બહીના કુળા-
શીઆ મરફત રોડ ખરેજી જેહવાનજી લશ્કરીના બાવા

બહીના સાથે હીશામ રાખવાના ખાતમા આકરી રહ્યા
હતા. ત્યાંથી ઈં મં ૧૦૮૦ માં ટીપુ મુલતાંના બાપ
મીર હેધર સાથેની ખીલવારની લડાઈની વખતે એ બધે
બાઈઓને અરકર તરફથી લરકર ખાતાની જોરાકી, વગે-
રેના હીશામ રાખવા માટે માઈસો તરફ મોકલ્યા હતા.
આથી એ બધે બાઈઓની અરક “લશ્કરી” કરીને પડી
હતી. એ પછી એવાજી કમીચરીએ પોતાના બાપની
મુલત કાઢી નક્કીએ પોંદ્યા આદ પેનશન લઈ પોતાની
આપ્યા એડા હતા.

તા. ૧ હી જુન.

આજ દીને મુજગામ મેં નવાખના તનાવ તરફ
જવાના મગતા ઉપર રોડ નવરોજી રૂચતમજી નાદરશાહે
એક ગોટા કુવા ખંધાવી સોકોને ધર્મખાતે વાપડવાને જોરો
મુકો હતો. ૩

તા. ૧૦ મી જુન.

રોડ ૧૧ માઈ ૧૦ (કે) ૧૧૬૪ યમજીરદી

મરણ—દોરામજી જેહવાનજી—ઉમર વર્ષ ૭૦) રોડ
બીખાલ મેહાજીના બાઈ. એવાજી “દોલી મેહાજી” ને
નામે જોળાવાતા હતા, તથા પોતાના બાઈઓ રોડ બીખા-
લ, નવરોજી અને હીરજીના સાથે રાસ ખાતામાં ધણ
બજારમાંની “બીખાલ મેહાજીની કપની” ને નામની
સારી વીનાવતી આપણની કુકાન મનાવતા હતા, તે
પછી તા. ૬ મી માર્ચ ૧૮૨૦ થી મુબઈ બાઈઓ
પોતાં કુવા કુવા લઈ છુટા પડ્યા હતા.

તા. ૧૭ મી જુન.

રોડ ૧૮ માઈ ૬ (કે) ૧૧૬૪ યમજીરદી

મરણ—નવરવાનજી રૂચતમજી જવાવાલા ૫—
ઉમર વર્ષ ૫૨) રોડ રૂચતમજી રતનજી જવાવાલાના દી-

૩ એ કુવાપર નીચે મુજબ તત્તી મારેલી છે.—

“નવરોજી રૂચતમજી નાદરશાહે કુવા પોતાના
“પણાએ બાઈએ વરખખાતે લોકોને પાણી ખરવા
“કે જો રોડ પેશતનજી બનનજી વાડીઆજીના
“વારથાર જે જો ધરખખાતે કુવા બાધવા આવી છે
“તારીખ ૧ જુન થને ૧૮૨૫ અમરોજી”

૪ રોડ દોરામજી પાલજી દોલીમેહાજીના બાવા

૫ એવાજીના બાવા રોડ રૂચતમજી રતનજી જવાવાલા
પોતાના બાપની જુનો શેકેરીએટની સાથેની પરાશ
કુકાન ઈં ૨૦ ૧૭૪૪ મા તેમના મરણ પછી પોતાના
બાઈઓ રોડ કુવાજી, રોડ તથા હીરજીના સાથે
અવી અનાવતા હતા

કરા. એવણે પોતાના કાકાઓથી છુટા પડી ઇંગ્લેન્ડ ખાતરમાં જીવે દુકાન કાઢી વીનાપતી આપણુ તથા ઘર-કામનો આપણ મોટા પાયા ઉપર ચલાવી હતો. પછ-વાડેથી તેમા એમને કેટલુક નુકસાન મળુ હતુ.

તા ૧૬ મી જુન.

રોજ ૨૦ માહ ૬ (ચિ) ૧૧૬૪ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—નયરાવનુ જીવન—કમર વર્ષ ૬૫ એવણુ “નયરા જીવન” ના નામથી અતરેના પારમી-ઓમા એજાખાતા હતા, તથા ચીન તરફનો મોટા વ્યાપાર કરતા હતા. આ માટે એઓએ બે ત્રણસાર ત્યાગી મરણ પશુ કીડી હતી.

તા ૨ ૭ જુન.

રોજ ૩ માહ ૧૦ (ચિ) ૧૧૬૪ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—નયરાવનુ કાવચનુ નાણીએવાલા—કમર વર્ષ ૭૫ થો કાવચનુ રસતમનુ નાણીએવા-લાના ચોથા પીકા એવણુ ઈ ૨૦ ૧૦૭૧ મા અત-રેથી કપકતે ગયા હતા, અને પોતાના નાધના બાઈ થો પેશતનથી મારફતે અતરેથી માત્ર મગાવી વ્યાપાર કરવા માડયો હતો. તે પછી મુબઈ આવી કોરતાઓ બળીને વ્યાપાર કરવા લાગા. તરાવકોગના ગભ રામગાજના આમરા તમે એણે “આલપાર્થ” ના બંદ-ગની મારફતે મનખા કોગતા બમુનિ મોટો વ્યાપાર ચલાવી હતો, તથા ત્યાના નામોમા વ્યાપારી પેઢીઓ રચાતી હતી. એ ઉપરાંત ત્યાથી ફરિદ હડીઆ કંચનીના વાહણેને માટે નાગની લોકા મુબઈ ખાતે પુરા પાડવાનુ કંત્રાક્ટ લીક હતુ. આલપાર્થના એવણે એક દાખમુ તથા દરેમેલર બવાયા હતા, તથા મુબઈમા મોયના રમતાપર એક દરેમેલર બધાની તે તા ૩ ૭ જુન ૧૮૨૨ ને મીને પામી હતી. એવણુ “બન પાનગેવન” નામે એક મોટું મઝરી વાહણ હતુ. એવણુ મુબઈમા મગલુ પામ્યા હતા.

૧ એવણના એક માઈ બરજોરલ જીવન કીરી હતા, તેઓ પલ પોતાના બાઈની સાથે ચીનના વ્યાપારમા યાગેલ હતા એઓના પાવા અનુષ્ઠ કાલનુ કલીઆણીથી અનરે આવેલા હતા, અને એ કલિયા કરતા હતા તેનો પડો ખતો નથી

૨ આ દાખમુ તથા દરેમેલર કંઈક આજનાઈમા હનુમુધી સંપાદન, પલ તેમને પરડવાના હાહા વારનો કસો પડો ખતો નથી

તા ૩ ૭ જુન.

રોજ ૪ માહ ૧૦ (ચિ) ૧૧૬૪ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—શોગલનુ બરજોરલ વાડીઆ—કમર વર્ષ ૬૦ એવણુ મુગત મરે વાહણુ બાધવાનો ને ઢોલ હતો તે ઉપર વાહણે બાધવાનુ તથા તેમની મગમત કવાલુ કામ કરતા હતા.

તા ૧૩ મી જુન.

ઈ ૨૦ ૧૮૧૬ મા તા ૮ મી જુને મુબઈના મળના દેશી રૂહવાસીઓએ ને જોડે હંડ અતરેના મોટા ઉપર મગાર દરવારનો જીનમ હોય તે બાથે મંગ-લાડ કપીવાદ બખી મોકલવાને માટે રચાયુ હતુ તે હંડનુ કામ કેટલાક વર્ષ મુડી આપ્યા પછી આએ વર્ષમાં મુબઈ મવી એનો કેડાવ કીધો કે તે હંડના મુલ નાણું ધણી ધણીને પાગં આપવા, અને તેના બાજમાથી અરમ બાદ કરતા પારસીની કોમના બાજ માથે ને કાંઈ નાણું બાકી રહ્યા હોય તે પામી પચાતના આ તર-રીઓને સોપવા—આ બાથે તે અચન રૂડીઆ ભગનાગ પારસીઓની પગવાનગી બધને ૩૧૧૬૫૪૦ આજ કીને પારસી પચાતના જનરલ કંડ ખાતે તરરીઓને ગવાલીન કીધા હતા.

તા ૨૬ મી જુન.

રોજ ૨૦ માહ ૧૦ (ચિ) ૧૧૬૪ યજ્ઞવલ્કરી.

મરણ—કાવચનુ નયુન ચીનીઓની—કમર વર્ષ ૫૫ એવણુ મુગતમા જ્યારે વનંદા તથા કુગીઓની કાંઈઓ હતી, ત્યારે ત્યાના મોદામર માથે જ્યારે તથા ગપડને વ્યાપાર કરતા હતા, અને તેમા એક મોટી પૂલ મેતલી હતી.

૩ મુબઈવાલા જીવીતા થોડા ખરોદલ શરુનલ પારખના બધાવા એવણના ત્રણ લીકાઓ, તેમા વડા અતરેવાલા આગળા જીવીતા વાપારી તથા ખરુદમ સર જ્યારેલ પેકા બારોનેકા નામના થોડા શરુનલ ચોરા-બલ પારખ હતા બીજ થોડા માલિક (તે મુરતવાલા ખરુદમ થોડા પેકાનુ માલિકલ વાડીઆના પાવા) પણ પોતાના બાપની સાથે વારણુ બાધવાનુ કામ કરતા હતા તેણે “બરજોરલ હળપાર્થ” તથા “મદારામ દયારામ” નામે બે વાહણે મુરત મધ બાંધ્યા હતા વિજ થોડા એકાલ (તે મુરતવાલા થોડા ચોરાબલ એકાલ વાડી-આના પાવા) વ્યાપાર વતનમા પડેલા હતા

૪ આ ૩૧૧૬૫૪૦ ની રકમ તા ૨૨ મી ઓક-ટોબર ૧૮૨૪ થી તે તા ૧૦ મી નવેમ્બર ૧૮૨૫ મુ રોના પચાતના રકમે કીચાલ એ તા ૩ ૭ જુન ૧૮૨૬ ના “મુબઈન શમાચર” મા હપાપસોઈ તેમાં જમે કરેલી બાજમ પડે

તાં ૮ મી આગસ્ટ.

મુબઈની પારસી સમાજના કુટુંબે તાં ૧ લી
આગસ્ટ ૧૮૨૪ થી તાં ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૨૪
સુધીના હીરાબ આગના "મુબઈના સમાચાર" મા
તરફથીએ છપાવી પરગટ કરેલે. તેમાંથી જોવામાં આ-
વે કે કે છેદા હીરાબની બાકીના ૩૨૩૧૩૭૩૪ ઉપરાંત
આએ સાત માસના પચાસના કુટુંબ આતે ૩૬૬૫૬૬૬૬
ની આવક થઈ હતી, અને આગ કુલ ૩૧૬૬૭૩૩૨
થયો હતો, જે બાદ કરતા તરફથીઆને હસ્તકમાં
૩૩૧૦૬૬૨૦ બાકી હતો.

તાં ૨૭ સપ્ટેમ્બર.

શન ૫ માહ ૧૨ (ચિં) ૧૧૬૪ વર્ષદળરદી

મરણ—નવરોજી નયરવાનજી બીજા—ઉમર
વર્ષ ૮૫) ગળ મવાધા શેઠ નયરવાનજી મનચેરજી બીજા-
તાના દીકરા એવણને લાખી સુરત સુધી પોતાના બા-
પની મીનકતને લગતા જણીતા ટકામાં સુધા પડ્યું
હતું. તે પછી શેઠ કુશમજી કાવજી બનાજીની સાહેલા
દેવેય શેઠકે આપાર કરતા હતા. આએજ વર્ષમાં પ્રણય
મરે એવણે એક ધર્મચાલા બધાવવા માડી હતી.

૧ મુબઈવાલા શેઠ નયરવાનજી રામજી બીજા
(મીશીમરજી મીનીસની કપનીવાળા) ના મવાવા
એવણના બાપા શેઠ નયરવાનજી મનચેરજી બીજાના તથા
કાકા શેઠ જરોજીજી મનચેરજી બીજાના મરાજમાં આવેલા
ગળ મવા શેઠરે આતે મોટો આપાર બધાવતા હતા, તથા
આના કાકેજી તરફથી એએને કાઢ આપેલો તથા બીજે
કાકાના પસેલી હતી એએના એકે નાઈ શેઠ ગા-
લેજીજી મનચેરજી બીજાના (તે મનકરે શેઠ નયરવાનજી
મીનીસવાલાના બપાવા) મુબઈ આતે પોતાના નાઈએની
આપારની આડત કરતા હતા મનકરે જ પેલા નાઈએના
બાલુ પડ્યું ગળ મ આતેજી નીજાવા હતા તેએવાના
પડા શેઠ નયરવાનજીના કું ૪૦ ૧૮૦૭ મા જરણ પછી
તેમની બીજકતના વારસાના સ બધા એક મોટો મુકદ્દમા
અનરેની રીકારડર કારદમાં લીધો થયો હતો તે એએકે
ગળ મ આતે શેઠ નયરવાનજીને ત્યાં બીજી સાતની આર-
તને પેરના એકે મેરે હતો, તેએ એવણની મીલકત ઉપર
પોતાનો દાવો લીધાવ્યો બીજી ગળથી એએના જરણી
બાલુને પેરના રીકાર મનકરે શેઠ નયરવાનજીએ વાધો
લીધો કે એકે પારસીની મીલકત ઉપર તેના જરણ આર-
તના સ બધા થયેલા જરજીના કડોએ કું નથી
આ મુકદ્દમા ઘણો રીવજ સુની આવ્યો. તથા તેના અન-
રેના પારસી આગવાનો, હસ્તર, વગેરેની શાકી લઈ
રીકારડરે જરણી બાલુને પેરના રીકાર શેઠ નયરવાનજીની
તરફેણમાં સુકારે આપેલો આ ઉપરથી સાચી બાલુવાલા
એએ કંજાડ આતે "કર્જા ઇન કોનસીડ" જોગ અ-
પીલ કીવી હતી, બધાએ એવે જણાવ્યું થઈ આવ્યો હતો

તાં ૬ થી સપ્ટેમ્બર

શન ૭ માહ ૧૨ (ચિં) ૧૧૬૪ વર્ષદળરદી.

મરણ—જોરાબજી કાવજી પટેલ—ઉમર વર્ષ
૫૮) શેઠ કાવજીજી રસમજી પટેલના વડા દીકરા. એવ-
ણને પોતાના કાકા શેઠ જોગબજી રસમજી પટેલના કું
૪૦ ૧૮૦૭ મા મરણ પછી મુબઈના ગવરનર હાનરબજી
જોનાઠન કુંને એવણના વડાએએની પટેલાએને મુકદ્દમા
આપવાર આપેલો હતો, કે જેમાં મળગામ, મેહમ, વાલી,
ધારાવી, શીમ, શીરરી, મોરી તથા કેવરી મેહમના કોલી-
એવરના મરકારી કરે; તેમજ કોટ, કુમરી, મળગામ,
શીરગામ, વાલકેર, મા હલદેલી, વાલી, મેહમ હલ્લાદિ
ગળાએની આગની જ મીનતુ મેહલુજી વધુજી કવાના
ક્રમે હતા. એ ઉપરાંત દેવાવરે આતેની નામકાર કુંને
કીડીઆ કમળીને કે, લાકડા, હલ્લાદિ ચોમાણુ અતરે
બાવવાને તથા વગર અને તેના અરખાવાને એકે જોગ-
ણી બીજે "કેકણે લાર નઈજી કવાને માટે "મોરો"
તથા "તનેજો" પુરી પાડવાને વગર એવણના વડા-
એને મેવડ મુકારી કવાર એવણ ચલાવતા હતા,
અને તે મનપવીજ બરી રીતે બળવાને બિવે એએને
મવાનારાએ તરફથી વાગ વાગ આપામી મવા કીડી
હતી. એવણ અતરે તથા દેવાવરે આતેની કાલોક
આપાર કરતા હતા, તથા તે માટે "એડમનમટન" નામનું
એક મંડરી વાહણુ પડ્યું હતું

તાં ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર.

શન ૨૬ માહ ૧૨ (ચિં) ૧૧૬૪ વર્ષદળરદી

મરણ—નવરોજી રસમજી પટેલ—ઉમર
વર્ષ ૭૫) એવણ "નવવાઈ શેખજી" ના નામથી અત-
રેના પારસીએમાં જણીતા હતા. પેદરેજી એવણે
કું ૪૦ ૧૮૦૭ થી અતરેના પાગમી બળગમાં મરાઈની
કે પારસીએમાં વારસા હીમજાના એકેજી નીધો ન હો
વાથી જરણ સાતની આરતને પેરના બધાએને વળુ રોતાના
પારસી બાપની મીલકતમાંથી હીરસો પડેલા નાઈએ,
અને તે મળજી ૩૪૦૦૦૦ ને આરસેની રકમ તે ઉપર-
સનાં જરણ પોષણને માટે મીશીમરજી રાવજીના કૃપ-
નીયા એએકે રેખાવી હતી આ સુકારામી અનરેના
પારસીએમાં મોટો બળગટ ઉપજયો હતો, અને તેએ એ
ઉપરથી પોતાને લગતો વારસા હીરસોના કાઢ કરીને મરકાર
તરફથી બધાવવાની મેરવીમાં રહેવા હતા

૨ શેઠ જોરાબજી મેહરવાનજી નવવાઈ શેખજીના
બધાવા એવણના બાપા શેઠ રસમજી પટેલ પ્રથ-
મના સુરત મધે કોઈ મુકદ્દમાના રોખની નેકરીયા હતા,
તે ઉપરથી શેખજી કરી અટક પડી હતી એ પછે તેએ
અતરે મુબઈમાં આવી વસ્યા હતા.

કુશનર કાઠી હતી, તે પછી ઈ ૨૦ ૧૮૦૦ થી કોઠમાં તાડ સીટમાં એક હોમનજલ રસતમજ લાકડાવાલાની નામે મની એવણે ઇંગ્લેન્ડને બનું એક પોલ્યાનાનું ઉધા-રું હતું, તેમાં એક માટી ૫૦ મેનરી હતી.

તા ૦ ૨૮ મી મધ્યમ્બર.

ગાથા ૧ (ચિં) ૧૧૬૬ યજ્ઞસ્થાવી.

મરણ—નરિજલ યોગનજલ ઉમીયર—કામ વર્ષ ૬૮) કનકતાના એક જલદીના આપારી તથા ત્યાના પારસીઓના આગેવાન આગમર. એવણે પેલપેલના ઈ ૨૦ ૧૮૦૦ માં એક હોમનજલ નાપુરજ કાસાખાજીની ગાયે સીન ગયા હતા, અને તે પછી ફરીથી બે વાર એક હોમનજલ બદલનજ વાડીઓની આડત લઈ ત્યા ગયા હતા. ઈ ૨૦ ૧૮૦૭ માં યુબંદીની જલદીની મીથી-આમ આરબજ કામનજની પેકડીની તાડકી કનકતામાં “નેદીન એમર” તરીકે એવણે ગયા હતા, તથા ત્યા ઈ ૨૦ ૧૮૧૭ માં તા ૦ ૧૮ મી નેમબરને દિને એવર પેલ-ડીની “હટલુની કપની” નેનામે નેગાખા ઉધાડી હતી તેના એવણે મીગીઆમ યામજ હટલુ, અને યામજ આલપોગટ સાથે ભાગવા કીધા હતા, ૩ આખા બગાવ

૧ પારસી બજારમાં હાજર થયા મીથીઅરસ યાદમ કપનીની આરોહિત ત્યાથી તે ગણુનાવાના કુવા સુધી આગમવા વખતમાં કારેદાર પારસી સરસા ખાકા મુકી બેસતા હતા તેઓ કાઈ ખુરદો અને મવલી પાવલીન વેચતા હતા નહિ, પણ ખુરદો તથા કિશિયાના દરેક ગામોના ચિકા વેચતા તથા લેતા, અને આપારી, ધધા-શરી તથા બીજા સાધારણ કામકારોને નાણું, ચિકા, શાલ-નોગી મીઠા, લૂડી વગેરે આકારમાં મોઢા વધાવ લઈ આવતા, અને એક દેકાણેથી બીજે દેકાણે નાણું ચોક્કસ આવવાનું કામ પણ તેઓ કરતા આ કામમાં ઉઠે છે તેઓ રૂબારના આવીને પાતાના ખાકે જિવર બેસી ત્યારથી તે સારના પર નવ ત્યાસુકીયા આધારમાં આધાર ૧૬૪ રૂપીઆને નરો નેતણે ભતા આવી પારસી સરસોની સબી કુશનોતો એ વરાવર ચોટી ઇમારતો બવાયાથી બેચમાં જઈ, પણ તેમાંની એકજ આંખ નવ તાડ ચેમનની કુશન અસજ દૃષ્ટિ પ્રાણેન આજુસુની મીથીઅરસ યાદમ કપનીની આરોહીને બસબર સાથે મેલુદેઈ, અને તે ૧૨ હાજર એક ધનનખાં લોકરજ બનાવ મેસી સરારને ૫ થી મવાવેઈ

અતરવાના એક સોરામજ ગામુરજ બગાવોના બવાવા

૩ આ મુજબ મામુખામીવર ને વેળાએ એ પુરૂડી બાધી તે વેળાએ બીં આરવજ શરમજ (પુજારી) સર આરવજ શરમજ, બારોતો) ઇંગ્લેન્ડથી એક માયા-ડુપ કામજ પામી હતો, તેમાંના નીચના રકરા આજ ૫૭ આવડા નાપારીઓને નિયંત્રકરજ જલુદો:—

ધ્યાક્રમા એવણે એક દેવી આપારી તથા અરત જગ્યા-મી તરીકે માડ માન મેલણું હતું, ૪ તથા કનકતામાં પામગીઓના વપડાંને માટે રૂ૩૫૦૦૦) આગી એક

“તપુને જલુડું” નોઈએ ને તમારી આંખવત “અને કમાઈ જિવર કે મેથા શારી રીતે નેધારાખવી, તથા “તેને સંભાળવો સંભાળવાની મોટી જરૂર છે. તમારા “મોતાના અંગતખરચ તથા તમારી પેટુડીનો તથા બીજા “ખરચ માવજતથી તથા કચારથી કરવો. તપુને યાદ-“છપી રરુ પકારતછ બીજુ આગમવા વખતની એક “અછી કુલ્લાવત છે તે તમાને કે મેથા ઇમાદ શખવી ને— “પછયાને સંભાળવો, અને ને પછયા સંભાળવો તે “તેનાં રૂપીઆ થાયે અને રૂપીઆ પાતાનો જેલે પા-“તાનો સંભાળ કરશે.

“તમારે દરમિયેને પાતાને હીયાને અંગત ખાતે “રુપ કરે પુ નહી અથવા નાણાં ધીરવા નહી અથવા “કોઈના જ ખીન થાવુ, નહી

“બગાવ દેવની જમીન રૂવાંનજ અને જમુરી “શયતીજ વાયતે ઇમારેખ ખાતે જનાર ખાલ શારી “રીતે જની આપણે વાયતે ને કોઈ થાભાની ધધો “કરે તેડેને ચોડશે નરો કામિઆ વના રહે નહી

“જલુ માણુસ અને બીડીઓ કારીગરોને નાણું “ધીરવા કે નેઓને ૧૬૬ કીધાથી તેઓ કામ મુકરે.” [જાન્ય ૨૦, ૧૮૦૬, ૨, ૧૦૬, ઈ ૨૦ ૧૮૧૦.]

બગાવા ખાતે એવણેની ૧૬૬ તથા કુનેઈથી શરમજ કપનીનું કામ જ્યારે એવણે તેમના નેદીવ એન ૬ હતા ત્યારે ઘણું જતખાનતો રીતે આધવાના સુ-આચર થીં શરમજે ઇંગ્લેન્ડ ખાતે જલુવાની તેણે ત્યાથી તા ૦ ૧૦ મી અપ્રિલ ૧૮૧૬ ને સીને અતરે એક હોમનજલ બદલનજ વાડીઆ જિવર લખેલા એક ૫૨મા શરઆતમાં નીચે મુજબ લખ્યું હતું:—

“By the arrival of my Brother you will learn, the interesting interest I take in the welfare of Mr James Childer, who, with the assistance of your friend Norweger, has no ally consider our concern in Hongk for some time past”

આ માટે એવણેના જરુની નેધ લેની વખતે કનકતામાં “બગાવ રરકાર” નામના વર્તમાન વખખા નીચે પ્રમાણે લખે છે —

It was a Pure merchant and one of the best of his nation that settled in Calcutta. He came in life as a fortune teller, and he entered a peculiar situation of trust in which he was placed in Bombay, in Canton and in Calcutta. He formed a firm with Nether, Chum, and Europeans, and was the successful field in great part. Whatever may be the peculiarities of different forms of Religion, it may be generally remarked, that the man who lives and is piously of the Old Testament of his faith will be a good member of Society. Norweger was a striking illustration of the fact. He lived in the most obscure of the form of the Religion, and he was the most successful of his nation. He was a man of the most successful of his nation. He was a man of the most successful of his nation.

આમે વર્ષના "માએ કુરીઅર" માથી નીચેલાં
છ ગ્રેણ કલિનડમાં પારસીઓને લગતી મુદ્દાની ખીના
નીચના રૂઝાર મિવાય આગલા કલિનડર પ્રમાણે હતા.

સુપરીમેકારના પારસી કુબાશીઆ તરિકે એ
પેશતનજ એલલ પારકને બધે એ અરદેશ મેહમનજ
લચકરીનુ નામ છે.

પારસી વાહલુવતીઓની ઠીપમા વાહલુ "કાઉનેઝ
અફ લડન" નુ નામ નથી, અને વાહલુ "શીલકોરડ"
એમના એક દાદાબાઈ પેશતનજ વાડીઆના નામપણ છે.

"માએ હનિસુગનય ચોશાઈ" ના પારસી બાગી-
દારાની ઠીપમા ચોશા માણેલ તથા એલલ ચોગાળજ
પારખને બધે એ ચાપુરજ ચોરાખજ પાગખનુ નામ છે.

"નવી માએ હનિસુગનય ચોશાઈ" ના પારસી
બાગીદારાની ઠીપમા એક મનજ બહમનજ વાડીઆ
અને શેઠ અરદેશ ફરામજ વાડીઆના નામ નથી, તથા
તેમને બધે ચોશા બહમનજ, રસતમજ, અને અરદેશ
ફરામજજ વાડીઆ અને મેહરવાનજ હીરબાઈ વાડી-
આના નામ ઉમેરાયા છે.

પારસી વ્યાપારીઓની ઠીપમા શેઠ બહમનજ હો-
મજજ વાડીઆનુ નામ ઉમેરાયું છે.

તા. ૧ થી જાનેવારી

હરિ હડીઆ કપનાનો સોલીશીઠ મી. ૩ બજી.
એ. માર્ગેન, લાખી સુદન મુ. ૧ ઉપરો એધી બખવી
પોતાને વતન સીધાગના હોવાથી આજ દીને મુબનના
મુખ્ય દેશી વ્યાપારીઓ, મરાઠો તથા કુકાનદારોએ તેને
એક માન પત્ર આપ્યું હતું, જે ઉપર નીચના પારસી-
ઓની ચીઠીઓ હતી.^૧

ચોશા ફેરમજજ બહમનજ વાડીઆ, ફરામજ
કાવશજ બનાજ, જમચેલ જીજબાઈ, અરદેશજ આ-
દેશ દારી, જાગીરજ અરદેશ દારી, ફેરમજજ દોરા-
બજ લચકરી, અરદેશ માણેલ મગક, કરકુનજ લી-
મજ પાડ, જાગીરજ નરવાનજ વાડીઆ, ફેરમજજ
ધનજ પોરજ, અરદેશ રસતમજ વાડીઆ, કાવશજ
માણેલ હાસખનજ, નવરોજજ માણેલ બાકુપવાના
(લચકરી), બીખાલ મેહરજની કપની, દાદાબાઈ પેશ-
તનજ વાડીઆ, અરદેશ કાવશજ બનાજ, પેશતનજ

બીખાલ પાડ, દાદાબાઈ કાવશજ શહેર, એલલ અરદેશ-
જ (આખમજર) ના હોકાઓ, બગેરજ નાનાબાઈ દાવડ.

તા. ૧૫ થી જાનેવારી.

આજ દીને નીચના ઉતાઓ કપાન આતેથી
વોહલુ "જાજ ફેમીની" માં મુવા યકને સુબઈ આપ્યા
હતા. તેઓની મુકરમા તે વાહલુના કપાન વીલખ લુધસે
ધણી મધરત કર્વાથી તેના પાડમા કીનારે ઉતરતી વેળાએ
તેઓએ તેને એક સોનાનુ ધડીઆલ ધરતો ઉપકાર પત્ર
લાખી મેટ કીધું હતું. આ પત્ર ઉપર નીચના ૧૦
ઉતાઓની ચીઠીઓ હતી.^૨

ચોશા અરદેશ ફરામજ વાડીઆ, નરવાનજ
ફેરમજજ કામા, જમુજ નરવાનજ, રતનજ મેહરામ-
જ નજત, પેશતનજ કાવશજ ચેકના, ફેરમજજ બહમ-
નજ, એલલ ફરકુનજ ખાલાતા, નરવાનજ લીમજ,
કુલામહસન ચરીફ, કુસાલ ખાનજ.

તા. ૧૮ થી જાનેવારી.

આજ દીને મુરત મધે ત્યાના છ ગ્રેણ એજરે
મુબઈની મુકરમા હોકમથી એક મોટી દરખાઠ બરી
ખાનસાહેબ અરદેશ ધનજશહેને તેઓએ મુકારની
બજાવેની કીમતી નોકરીઓને માટે એક સુદર બિલાત
મેટ આપેલી હતી, તથા પાલકી, ચાબદાર, ચ મર, હથકી,
શીંગો, વગેરે અશયાબ એનાયત કીધી હતી. આ વેળા
એ ફરમારમા મોટી હક મળી હતી, જેઓમા વાશધનો
ગભ ઉદેશગજ, સુરતના નવાબ મીર અકબરોદીન કમ-
રુદિલેક બાહદુર, તથા બીજા ધણા આગેવાનો બીજાજયા
હતા. એકરે બેનાત મેટ કરતી વેળાએ મરકાઠ તરફનું
એક જાહેરનામું વાચી મ બવાયુ હતું, જેમા એક અર-
દેશની ધણી મુતુલી કચેલી હતી એ પછે એવાના બાઈ
ખાનસાહેબ શીરોજશાહ ધનજશહેને પણ એક વાહ
જોડો તથા બે કીનખાખતા તાકા મેટ કરવામા આપ્યા
હતા. આ પ્રસંગે સુરતના ૮૦૦ મુખ્ય રૂઢવામીઓની
શક્તિને એક પત્ર છ ગ્રેણ એજર ઉપર આપ્યો હતો,
જેમા તેઓએ પોતાના નામીયા શહેરી એક અરદેશરે
પેશતનજ મુખાકારી અને મુસામીને ચાર જે મેહનતે
લીધી તેની નામદાર મુકારે આપતી ઉતમ રીતે કરક વી-
જાણી તે આરેના પોતાનો સતૌપ તથા ખુશાલી જણાવી
હતી. એ પછી મુબની મીજબસ એક નરધશના આકા-
રમા એક અરદેશને તેમના મકાનવિગ મુકપાને ગઈ હતી.^૩

તાં ૨૧ મી જાન્યુઆરી.

૬ મનાડ મને વાલેણી બાગીચી માણસોના જન ન જન તેના અચાવ કરવાને "શયન નેવનન ઇનિસ્ટીટ્યુશન" નામી આપુ ઉપર ચડુ હતુ, તેના ફરિને મદદ કરવા માટે સુખર્ષ મને મોશીઆશ રીમીગટન કાફરડની કપ નીચે એક રીપ ફરતી કીડી હતી, જેમા નીચની રકમ પાસ્ટીઓની હતી.

સેક્ટર જમીનદાર છલભાઈ ... પાઉડ ૧૦૧
સેક્ટર દારામલ કાવચલ બનાઈ પાઉડ ૫૧

તાં ૨ જાન્યુઆરી

શાન ૩ માલ ૫ (યો) ૧૧૬૫ વચ્ચેનાડી

આજ દિને સુખર્ષ મને ગોદાવરા માથેના વપ-કારને માટે જાગ્યેઆમીના ઉપરાતથી તથા પચાતના ક કામથી મની એક દરેકેક કોટમા કાવચલ પોતના ચો-હામા પચાતના માથેનાએ અધાવી પડાડી હતી.

તાં ૫ મી ફેબ્રુઆરી.

શાન ૬ માલ ૫ (યો) ૧૧૬૫ વચ્ચેનાડી.

મજાણ—દરતૂર મહમનલ જમીનદાર જાગ્યેનાડી
આવાના—ઉમર વર્ષ ૮૧ નવમારીવાલા દરતૂર જન-

૧ માથે કુરીઆર, તાં ૨૧ મી જાન્યુઆરી ૧૮૨૬

૨ એ દરેકેકે આધવાપર ૩૧૦૦૬૪ નો ખરચ થયો હતો, જેમા ૩૬૬૪૦ અતરના જરૂરથીઓમા ઊપરાઈ કરી એકક કીધા હતા, તથા આકીના રૂપીઆ પચાતના ૨૬ મધથી આપવામા આયા હતા એ દરેકેકેક પકાન પુરાણ મધથી ૬૦ સં ૧૮૬ ના મરફમ સર જમીનદાર છલભાઈ પેડા પારીનેડની પુલ-ધાથી તેમની નજીએ તેમના સાહેબજાએએ નરેસ-રથી કોટાદે પકાન બધાલુ હુલુ, તથા તેના દરવાખર એક રોડી તથા જાડવી હતી, જેની શરૂઆતમા એ દરેકેકે અચલમા કમ બધાઈ તે માટે નીચે પ્રમાણે લખેલું છે—

"આએ આતરા વ્યાહીઆન સાહેબજા પરીતર
" પકાન અને ૧૧૬૫ ઇમ્પ્રોવમેન્ટની શાલમાં શ્રી
" સુખર્ષના જરૂરથીઓના સાહેબજાએ સાતપોતાને
" એક હુપરાણની રીપ કરીને ગોદાવરાના ખાઈદેઓને
" વાસતે બેનિયોડી હુલુ, અને શાન ૩ નો માલ ૫
" નો શેડનવાડી અને ૧૧૬૫ ઇમ્પ્રોવમેન્ટની શાલમાં
" આમને એમાએ, સાહેબને પરકાવીને કુપ જરૂરથીઓ આ-
" લખને એમાએ કુરવાને માટે સુક રાખવામા આવેલો
" હુલુ એ એપારેનની જગા તથા બાકા પછવાડે
" ફી ૩૧૦૦૬૪ અંકે દરેકેકેકે શવાઓએઓ
" ખરચ થાએઓ હતો "

૩ હુલુવાલા ખાનસાહેબ દરતૂર નવરવાનલ
જાગ્યેનાડી જાગ્યેનાડી આવાના માપના બધા

જેલ જમીનદાર આવાના ખાન દોડા. એવણે પોતાના આપના હાથ હેડ ૧૪૬. પેહવારી તથા કાગરોની તેમજ દીનઆઈને લગતી આપદોના અમીઆશ કીડી હોતો. એવણે પોતાના વખતમા નવમારી મધે એક અખાદાર દરતૂર ગણુતા હતા

તાં ૭ મી ફેબ્રુઆરી.

આજ દિને વચ્ચેનાડી અમલત માથેનાએ જિવારેના દરતૂર દારામલ પેહરામલ તથા દરતૂર રમતમલ પેહમુ-રલ વગેરે ત્યાની રમતમલ માથે આશુમનને એક લેખ કરી આપ્યો હતો કે શ્રી વચ્ચેનાડી તરફ આપણા કદીમ શર-ચતા મુજબ લગનને હક નો તમારો (ઉદવારવાનાઓને) હતો તે વિષે મન ત ૧૮૦૬ (ઈલે સં ૧૮૨૦) મા આપણને જે ટોરે ચાલ્યો હતો, તે કલશે અદાલતે અથવા પછી વચ્ચેનાડીના ચોક્કા મોઝાનાઈ વાપરલ, નાનાનાઈ દોરા-બલ, મોરાનાઈ દોગબલ, બજોગલ બીખાલ, રક્ત-મલ છલભાઈ, ધનલભાઈ બીખાલ, રક્તમલ દોગ-બલ, અને જુગભાઈ માણેકલ એ આઠ જણુને હમી-આન બાવીને બેહ તરફથી અશુમન ભરી એના દોડાવ શીરોએ કે હરોથી જેમ આગર ચડુ હુલુ તેમ લગન તથા ચરનાનો નવાજમ તથા વાગના હકમા તથાને (ઉદવારે વાસાઓને) નામન કરવા, અને ત્યાં વાસા આવે ત્યાં વચ્ચેનાડી દરતૂરલ પેહરામલ, તથા અગર અમી (વચ્ચેનાડીનાઓ) ઉદવારે આવી ત્યાના વડીવર મુજબ ખરચ-નુમ લઈલે તે આતવપેહરામની માથે દેવાના વારાને હક અમીનેની આપ્યો આ લેખ ઉપર વચ્ચેનાડી માટે માલેના માથેના આં માણેકલ પેહરામલ, આં નવરવાનલ રમતમલ, આં નવરવાનલ બીખાલ, આં હોરમલ કાદનલ, તથા ખીનઓની વડીઓએ

તાં ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી.

આજ દિને સુખર્ષની પાગમી પચાતના ફરના તરફથીઓએ એક નાલે અખ હંધાવી મને જાગ્યેનાડી-ઓને સુચના કીડી હતી કે સુખર્ષ મને હરકોઈ ગરમ તથા નવારે જરૂરથીઓના પચાન થાપ ત્યાં તેને અ-વન જનલ પેહરામલના તથા હોમણુ, મેહારમ, દરમુ અને માગીનાના ખમચના ૩૩૦) મુડી પચાતના ક ક મધથી આપવામા આવ્યો માટે હોમણુની જણાપ તેડુ પેહારેચ રવાન થાપનો નીચના તે લડાઓપ રેહ-નાગ અદરેચમાથી હોમણુનેની અખ રૂપીથી તેઓ

૪ આ અચર લેખ જિવારેની અજુમનના દરતૂર-વેજોમાથી દરતૂર ખરેખરેલ રક્તમલ મીરઅએ અપોને દેખાવ્યો હતો

પોતાની જેમજેવું હૈય તેના ખરચ કરાવશે, અને પંચા-
તમાથી તેનું નાણું લેશે ?

કોટ મહે.

શેઠ હિરમજી બહમતજી ચેલતા
શેઠ નવરાજજી જમશિંદજી વાડીઆ.
શેઠ અરવિંદજી માણિકજી ચરાફ.
શેઠ ચોગામજી પાંડ્યાણી.

બાહુરકોટ

શેઠ જમશિંદજી જીવભાઈ.
શેઠ ચાપરજી ચોરામજી કપાવાલા,
શેઠ પાંડ્યાણજી એલજી અપુ.
શેઠ દાત ખરડી.
અમર મુક્તા ધીરજીજી કાઠિયજી,
અમર એલજી ધરામજી મંજાણા.
શેઠ ચોરામજી પેથતજી પાટક.

ભાએ ખલે.

શેઠ બેહરામજી કાવજી બનાજી.

મજગામ.

શેઠ કામજી કાવજી બનાજી.
શેઠ બેહરામજી રસતમજી ભરખાનાવાલા
શેઠ નવરાજજી રસતમજી નારસાહ.

તા. ૭ મી મારચ.

રોજ ૬ માઈ (ચિ.) ૧૧૬૫ મજદાનરહી.

મરણ—હોરમજી બહમતજી વાડીઆ—કિર
વર્ષ ૬૦) શેઠ બહમતજી લવજી વાડીઆના નાણા દોકરા.
એવણ પોતાના વખતમા એક સદસીક વ્યાપારી, હીમત-
વાન શેઠરી, તથા ઉદાર સહાયક યર્ધીગયાહે. ઈ. ૨૦
૧૭૮૬ થી એવણે જુદા જુદા કેસણાઓ પરના વ્યાપાર
મનાવવા માંડયો, તથા અતરેની નામીત્વી મીત્રીઅરજ
કામચુની ક પની સાથે રાજમા કેસણા રેજીસ્ટર કરતા
હતા. તે વેળાએ ઈ. ૨૬ ઇ. ૨૦ ક પની સરકારને
જોઈતા નાણાની રીરધાર વગેરે મીત્રીઅરજ કામચુની, તથા
બહુ કામેટની પેહડીમાથી થતી હતી, તેમા પેહડી પેહડી-
માથી સરકારને જોઈતા નાણાની મગજ એવણુ કરી
આપતા હતા. ૨ અતરેના ઇંગ્લેન્ડ તથા દેશી તેમજ અંગ-

લાડના વ્યાપારીઓમા પણ એવણું નામ મશહુર હતું. ૩
એવણે પોતાના વ્યાપારને માટે લવજી, કેમીવી, અપરજી

યાચીને) ની મારજતે તા. ૧૬ મી આપરિલ ૧૮૦૫ ને
દીને એક અરજ કીવી હતી, તે અરજ તા. ૩૦ મી
આપરિલ ૧૮૦૫ ને દીને મી. ૩ શરબજે અતરેના મગજર
જોનાદના કન ઊર પોતાની તરફની અગામણના એક
પત્ર સાથે ચોકલી હતી, તેમા આ નાણા વીરવાને લગતી
પત્રખરનો નીચે પ્રમાણે એસારી કીધેલો છે —

"I have great pleasure in acknowledging to your
Hon'ble Board the able and Zealous co-operation, which
for nearly two years past I have received from Hor-
marjee Bomrajee, in such of the Hon'ble Company's
money concerns as have fallen to my management in
consequence of the arrangement concluded between
Government and the Messrs of Forbes & Co and Brac
Pawcutt & Co in 1803 for supplying the Hon'ble
Company's Treasury under your immediate direction
and superintendence, and to which I trust you, Hon'ble
Sir, will likewise bear testimony from the frequent
opportunities you have thus had of becoming acquaint-
ed with his exertions upon various pressing occasions,
in assisting me to carry into effect your orders for
raising supplies of money Bills for the public service."

આ સઘળી વાતોથી જ્ઞાનમા લઈ સરકારે
તા. ૩૧ મી જુલાઈ ૧૮૦૫ ને દીને જુ મઘના કલેક્ટર
મી. ૫ વીજેન્દરની મારજતે ઊપલી જગા એવણને ૬૨
વર્ષે ૩૫૭—૧—૨૮ રેસના નામના જોએનાકાથી
જેટનું આપી હતી.

૩ આ બાદની બીજી શાહદત શકવા કરતા મજ-
કર ૧૦. ૨ અરજ શરબજીના એવણની વ્યાપાર વન-
જીને કુનેક માટેના વિચારો થયા કીમતી દારી અતરે
શકીએ હોયે મી. ૩ શરબજે અતરેનો કીમતી જોડી
કામચાડી નતા, વાકાણુમા તા. ૧૬ મી નવેમ્બર ૧૮૧૧
ને દીને પોતાની પેહડીના બીજી ભાગમાથી ઊપર તેની
વેરકાનરીમા પેહડીનું કામ થી રીતે ચાવવું તે માટેના
એક લખાન સુચના પત્ર લખ્યો હતો તેમા શેઠ હોરમ-
જીની મગજત લઈ હરએક કામ કરવાને નીચે પ્રમાણે
તેમને રજાણું હતું —

"I cannot take leave of this subject, without again
enforcing, what I have already recommended both
verbally and in writing that Hormarjee's advice and
assistance be resorted to upon all occasions in which
the interests or welfare of the House may be concerned.
I know from experience the value of his clear judg-
ment and excellent opinions promptly furnished thereon.
I profited by them nor do they to be rejected
upon the first impression, but let them be well weighed,
and I venture to say, that others will do as I have
often done, lay aside their own, and act upon his. But
more especially ought his superior knowledge of Local
Credit to be attended to, founded as it is upon long
experience and a more intimate knowledge of the
Native Character than Europeans can possibly acquire.
We have certainly had every reason hitherto to com-
pulate ourselves on having secured clear of the various
Involvements that have taken place around us, and our
good fortune in this respect is not a little to be attri-
buted to the information I have been constantly in the
habit of receiving from Hormarjee often conveyed in
communications of a most confidential nature, and to

૧ જુ બઘના શામાર, તા. ૨૭ મી ફેબ્રુવારી ૧૮૨૬

૨ આની શાહદતમા કોટ મહે. "એનાએ ગ્રીન"
મા એવણના ધરની પાસે આવેલી કેટલીક ખાલી જમીન
એવણે પોતાના કુટુંબને માટે એક જાડુ ધર બાંધવાને
વારંતે સરકાર પાસેથી વેચાતી થયા જોએનાકા માગવાને
મી. ૩ માર્ચ શરબજી (પછાડેથી સર આરજી શરબજી,

કારક, એરીઆ, દકન, ફરેડ સીપ, અને હેના, નાચે
છ વાહણે જુદે જુદે વખતે ખરીદ્યા હતા, તે ચાચે મુખ-
કમા "મરીન સ્કી" મા રૂ ૬ રાખવાના "૧૩૩" ની

has got it attention in the sale of our Goods to respon-
sible Merchants"

ગિરના વિચારે લખીને ડગલાડ ગયા બાદથી
મી. શરમચે એવલ સાથે એટલીતો હોયતી તથા ચાંદ-
ખન રાખી હતી કે તે દરેક વાકલ જે ઇંગ્લાડથી બિરડે
તેના એવલુ બિર કાગળો લખા કરતો હતો તા. ૨૧
મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૨૧ ને દીને તેણે એવલુ બિર લખેલા
પત્રના નીચા ૧૪૨૧ કોષથી કોષવા આપણે કે જે
આપણા દેશીઓને ગણે બિરમાડમિત આપણાથી છુટા
પડ્યા પછીથી તેણે સ્વયં ચીન મુખમજાન બરાબર
હુ, અને એકવારતો તેણે યાદી મુખમ આપવાનો
પણ બિઆલ કીધો હતો.—

" I assure you, Hormarjee, that
the more I see of this country, the better do I like
Bombay, and wish myself there again. I believe in
this respect I am not singular, and that most Indians
prefer the warmth of the East to the cold of the West,
in more respects than in point of climate. I am told
however that I shall get more reconciled to every thing,
by and by. If not I may take it into my head to pay
you a visit one of these days—which would no doubt
surprise you a little! I should have no other however
but you would make me welcome—and if I do come I
shall set myself down as Ponjee's neighbour at
Longes Castle, and live the life of a country Gentleman,
occasionally travelling about to see you and my other
friends, and pick up the news."

Remember me very kindly to my worthy friend
Jamssetjee, to Ponjee, Nusservanjee, and all the
young folks of the family—and give my compliments to
Gowans Patell's family—Hijer Jeerans—Dum-
chund—Madon Bhown—Jamssetjee Manabhoj—&c. &c.
in short all those whom you know I wish well."

ઈ. ૨૦ ૧૮૨૨—૧૮ મા બિર નવની દેશીઆ
ને ગણે દુકાન ચાલ્યો હતો તે પાટની હકીકત મી.
શરમચે ઇંગ્લાડના બહુના બિરથી તા. ૧૮ મી ગ્રેએ
૧૮૧૭ ને દીને શેડ હોરમજલ પર લખેલા એક પત્રના
તેણે નીચે પ્રમાણે પાતાની આપણુ દેશ તરફની લી-
સાલ તથા બિદરના બતાવી છે —

" I wish, my friend, you had put my name down
for a thousand Livers or two to the subscription for
the relief of the poor Natives who came down to Bombay
in consequence of the famine to the North-west. I
give you substance to put my name to any thing of this
kind you put your own name to, and I shall acquit
the sum on condition, that if they may pay on my ac-
count or you in default for it, as you think proper.
You are one of my intimates, and have an equal power
with any others to act for me."

ગિરના કાગળો કરતા પણ વધારે ભૂલવાને એ બીના
એક કે ઇંગ્લાડથી દે. બહુ નરો અરસ અતરે આપણ
વધા છતા નોકરીને સર આવેતો તે મી. શરમચ સાથેથી
શેડ હોરમજલ નાગમલ પત્ર જેમાં વગર આપણ નોક
એવા કાગડ આપણે પ્રકરેને મી. શરમચ તરફથી

એક ઉશ્વરત તથા કાપકી બનીતો એવલુની હતી.
પરેલનો "બવલ કાટપ" નો નામથી મેલ એવલુ
ઈ. ૨૦ ૧૭૬૩ મા બધાઓ હતો, ઈ. ૨૦ ૧૮૦૮

એવલુ બિર આપેલા નાગમલના પત્રો અગાએ પુદ
વાર્યાછે, અને તેનાના રકન નેમાલીન નીચમુ રકસ
અતરે કાગળે છેવે —

તા. ૭ છ અનેવારી ૧૮૧૮ ને દીને મી. વાં
નામના એક ઇંગ્લેઝ અરસને વિષે નાગમલ કરતા મી.
શરમચ લખે છે કે —

" I doubt not with reason, that you
have it more in your power to serve him (Mr Pope)
than any other person in Bombay, Native or European.
Of this, also, I am confident, that you possess in a
peculiar degree the inclination to oblige, and to promote
the success of the deserving, of every class of mankind,
or you must be greatly liberal, since I left you. Of that
however I have no apprehension. Had you passed the
last seven years of your life in this cold country, as I
have done, I might be of a different opinion."

તા. ૨૧ મી ફેબ્રવારી ૧૮૨૧ ને દીને મી.
શરમચ નામનો દેશ એક નવાન પ્રકરે બે હરક કીધો
કપનીના દેશીઆવી ખાતાના અતરે નોકરી આપતો
હતો તેને ચાટ નાગમલ કરતા આપણા દેશીઓને બિરમાડ
બિરમાડ મિત શેડ હોરમજલને લખે છે કે —

" Remember I put him under your
special care and protection, which our friend Mr
Sutherland (who has a great regard for you,) told him
the other day in my hearing, "was worth a hundred
letters"—and added "when Hormarjee takes a man by
"the hand, he does not easily let him go, and when
"he does, it must be the man's own fault." I agreed
with him. And now my friend, you must continue
to merit the high character you have established."

આ બિરથી વાચનારાઓને બહુમો છે અરથી
સદીની વાત બિર એક વારસી શેરીયા વિરે ઇંગ્લાડના
કેવા ચેતેતમર વિચારો હતા જે પ્રુન મી. શરમચ
શેડ હોરમજલ સાથે એકતોયધો વેકવર તથા પ્રેક
વિચાર રાખતો હતો મુખમજા આપતા દરેક નવા
અપરતર, કોનસીલર, તથા બીજા કોઈકોયે પર પણ તે
શેડ હોરમજલ સાથે એકબીજા રાખવા, પ્રીતથી
આપવા, તથા ભરતી વખતે તેમની સલાહ લેવાને
ન્યામલ કરતો હતો શેડ હોરમજલના મરણ પછી તે
એવીજ સીસા વેકવર તેના વડા કીકરા શેડ બકમલ
હોરમજલ વાડીઆ સાથે, તેમજ શેડ નવરોનલ નામ-
શેદલ વાડીઆ સાથે રાખતો હતો મરુન શેડ હોરમ-
જલના નામ બિર તે એકસોતો શેડ હતા કે શેડ બક-
મલના વડા કીકરા તે કાવના શેડ હોરમજલ બકમ-
લ વાડીઆએ પાતાની નામથી બિરમા ઇધોને ઇ.
સ. ૧૮૪૦ મા તેની બિર પેકવરેકતે એક અનસથો
નવર અતરને કાગળ લખ્યો હતો, તે કાગળને
નવાન, નોક તે વખતે એ નામાકીત અરસે પુદ ભ-
શીએ કાગળને લીધે વગવાનો પાકરીને છુટી દીધો
હતો, તેમજ તે પાતાના રતનાર દામના નામને ખાતર
પુદ પાતાને કાગલજતે તા. ૭ મી આગસ્ટ ૧૮૪૦

માં એવણે છાત્રી તરફ મરોસી, ઝાહી, મરિય, આ-
સીઆપેનકોલ, કુચ, શાગ, કાલીન, અને પરબપુર,
નામના આઠ ગામો દર વર્ષે મરકારમા ૩૮૬૮૪—૦—૬૩
રૂપિયા ચેક્ર ભગવાની કબુલતે પોતાની પાલવા બદરના
દવાન આગમ (હાલ જ્યાં “ધર્મિક્રમ ચગચ” તથા મગ-
કરી “આઈમ્ હાકિ” છે) ની જગ્યા આપી તેના બદ-
લામાં લીધા હતા. આ બાદીના રહેઠાણી મુમે “એલો-
લીઆગ” નામે તે વખતે જગ્યોસ્તીએને મગ ચપચપરે
ક્રમે લાગતું એક મકાન એવણે બધાકુ હુરુ - વળી
મદનવાડી તરફ આતશઆદાનની એક દરેનેહર
બધાવી તે તાં ૨૬ મી નવમખ ૧૮૦૫ ને દીને પગારી
હતી. મુત મરે પોતાના બધેની મહુમ ચેક દાદાબાઈ
નસરવાનલ મોલીની નહિએતે તેમના બીધવા બાઈ બપલ
એ તાં ૧૫ મી નવમખ ૧૮૨૩ ને દીને પગારિકા
આતશદેહગમની મુધળી આગેવાની એવણે કીરી હતી
એવણે તે વખતની મુંબઈની પારસી પંચાતના એક મુખ્ય
મકામલ હતા, તથા પચાતના ધર્મખાતાની પૂલ ને
૩૧૦૮૩૩૧૬ રૂપિયા એવણેને હાતક હતી તે એવણે
કુર અરેશી કરી તાં ૧ હી ડીસેમખર ૧૮૨૭ ને દીનેથી
પંચાતના મર્વે અધિકારીએની મમનલ બઈ પોતાની
માથે રોકા કામલ કાવલલ બનાલ, નવરેશનલ જમચી-
લલ વાડીઆ, અને જમચેલલ લલબાઈને તરફકીએ
તરીકે બાચેલ કરી એએ આ જાણુના નામપ મુધળી
પૂલ અતરેની મીનીઅમ મીમીંગલ ન કાકડગની કપ-
નીમા બાલે મેવી હતી, જેથી પચાતનુ કડ કાવલમ
મચવાવાનુ માન એમને હોએ. એવણે પોતાનાં વચીલલ
તામામા કરમાલુ હુરુ કે એવણનાં મગલ પછી આપલુ
લોકાલા મરેશવા પ્રમાણે એમની બાલને દીને મીયાઈ
તથા બાલુ વગેરે ચેલવા નહિ, તથા વચીલે તાકણે
ખીમ મગા વાહલાએએ એવણની બાલ કરવી
નહિ, દેહેકે કે આ નચીકલ મુખ્ય એવણના વાદેએ
આલ્યા હતા.

ને દીને બખી ચેક હેરખનલ ૫૨ ચેકલ્યો હતા, તેખ
ચેરઆતમા લખ્યુ હુરુ કે.—

MY DEAR YOUNG FRIEND

Hormayr Company is now, the first time I have
written that respected name since the death of your
worthy Grand Father

I have had the pleasure of receiving the first
letter you have favoured me with dated the 18th June
1847, which I acknowledge with my own hand—not
very usual now a days since *mailing* has become
unknown to me, altho' to you I doubt not a pleasant
occupation

તાં ૧૮ મી મારચ.

રેશ ૧૭ માઈ ૬ (ચે) ૧૧૯૫ મનદમરદી.

મરણ—મેહવાનલ લલબાઈ માણેલ મુગાના—

ઉમર વર્ષ ૬૨) એવણુ જમચીન મુગા હતા, તેપણુ બતે
તિકણુ બુદ્ધીના હોવાથી હાથે સીવવાનો હુન મારી
જલકસી આખતાર કીધા હતા, તથા પોતાના એક મિત્રી
ચેક મતોકલ બગેરેલ કે નેવણે અતરેનાં બરકર
ખાતેને મિષાકીએના પોશાગ પુરે પાડવાનુ કનાકર
લીધુ હુરુ, તેમને મચે પોશાગ એવણુ સીરી તથા
મીવાડી આપતા હતા. આ કામમા એવણે એક મારી
પૂલ એકી કીરી હતી.

તાં ૨૫ મી મારચ.

આજ દીને ઈદ હીડીઆ કપળીને મોટે અતરેની
ગોઠીમા ચેક નવરેશનલ જમચેલ વાડીઆના ઉપરીપણા
હેકલ બધાપથી ૧૬ રૂપિયા અને ૪૨ રૂપિયા એક કહ-
જા નામે “પાગડ કલાઈવ” ને પાણીમા ઉતાવળની
ક્રિઆ કરવામા આવી હતી. આ વેળાએ નેનગલ લીન-
શન, તેની બાણુ તથા ખીન ઘણાક ઈંગ્રેજ ચકરેએ
અને બાનુ એ હાજર થયા હતા, જેમા મર્વે એ કહજોની
બાવણી જોઈ ઘણા ખુશ થયા હતા. એ પછી ચેક
નવરેશનલે તથા તેમના હાથ હેલના ખીનકરેને મર-
શવા પ્રમાણે શોલા હોગી માન આપવામા આણુ હુરુ. ૧

તાં ૨૬ મી મારચ

રેશ ૨૫ માઈ ૭ (કે) ૧૧૯૫ મનદમરદી.

મરણ—મેહવાનલ માણેલ પેન—ઉમર વર્ષ
(૬૦) એવણુ “મેહવા પેન” ના નામથી એજખાતા હતા,
અને પ્રથમમા અતરેના પેન ચેકા કાવલલ તથા દેગા-
બલ રમતમલ અને તેમના પછી ચેક ચોગબલ કાવલલ
પેનના કાબાકી હતા. એ બાદ ઈં ૨૦ ૧૮૧૬ થી
પોતાને હીમાચેકકાકર મગકરી કનાકરો વગેરે લેતા કીયા
હતા. એવણે લીડીચલ તરફ દરમી તરીકા મુખ્ય
આદાનની એક દરેનેહર બધાવી તે તાં ૨૩ મી મચ-
પેમખ ૧૮૦૬ ને દીને પગારી હતી. અતરેના ઈંગ્રેજો
તથા દેરી આધારીએમા એવણુને મણે વગા હતા.

૧ મરકુમ ચેક લલબાઈ દાદાબાઈના બપવા
એવણના બાપા ચેક લલબાઈ માણેલ ૬૦ ૫૦ ૧૭૦
ને આસરે “એવાવ” ગામથી અતરે આના હતા

૨ મુબઈના શમાચાર, તાં ૨૭ મી મારચ ૧૮૨૬.

તાં ૧૪ મી આપરેલ.

રોજ ૧૪ માઈ ૮ (કે) ૧૧૬૫ ૫૦૬૦૨૬૦.

મરણ—અરશેહ જમશેદજી બાટલીબોઈ—ઉમર વર્ષ ૮૬) શેઠ જમશેદજી રસતમજ બાટલીબોઈના નાધરા દીકરા. એવજુ પોતાના મગાવા શેઠ લીમજ બીખાજીની કપનીમા ગોડાઉનકીપર હતા.

તાં ૨૩ મી આપરેલ.

રોજ ૨૩ માઈ ૭ (ચે) ૧૧૬૫ ૫૦૬૦૨૬૦.

મરણ—અરશેહ ફરામજી વાડીઆ—ઉમર વર્ષ ૩૭) શેઠ ફરામજી માણેજી વાડીઆના વડા દીકરા. એવાજુ ૪૦ સં ૧૮૧૭ થી શેઠ ફારમજી બીખાજી ચીનાઈ તથા શેઠ લીકાજ મહારજ સાથે ભાગમા "ફારમજી બીખાજીની કપની" ને નામે ચીન તથા કપકતાને આપાર કરતા હતા તે મહી તાં ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૮૨૭ થી ભાગ છોડી પોતે એખવા આપાર ચલાવતા હતા પોતાના મરણની થોડાક માસ આગમજ એવાજુ ચીન ખાતેની પજુ એક મહર કરી આવા હતા. એવાજુ પોતાના વખતમા ફારમી ભાવાજુ આર ચીન ધરાવતા હતા

૧ શેઠ જમશેદજી અરશેહજી બાટલીબોઈના બાવા એવજુમા બાવા શેઠ રસતમજ જમશેદજી બાટલીબોઈ અતરવામા ભણીતા શેઠ રતનજ જમશેદજી ઇસ્વીશરના બાઈ હતા તેઓ પજુ અનરેના એક ભણીતા રેકવાયી હતા તેમના આર દીકરાઓ શેઠ જમશેદજી, રસતમજ, રસમજ, અને ભીમજ પ્રથમમા સાથે વીલાવતી તથા ગામડી દારૂકામને ધધી કરતા હતા તે ૧૭ી બધા ભાઈઓ ધુરા પડી પોતાને હીસાને જુદા જુદા રોગગાર કરવા લાગા હતા એઓમાતા વડા શેઠ જમશેદજી ઈં સં ૧૭૮૬ મા સુબઈ અને તારેવ તરફ હાલ જ્યા "માણેજી બીડીઠ માન્યરેકચીંગ કપની" ની નીલછે તે ભણી બ માવેવા એક કુવાની તખી મનફૂર મીલજ કાંઈ બાધકામ કરવાને તેની આગળનાં કુજર ખજાતા જમીનમાથી ઈં સં ૧૮૦૫ મા મળી આવી હતી તેની નકલ નીચે મારીછે—

" શી દાદાર ફારમજીની ગદતછે

" પારસી જમશેદજી રસતમજ બાટલીબોઈએ " વાડી કુજરની બનાવીછે તે મધે કુઝી બાધેછે અને " ઇન્દગરા ૧૨૫૫—ડાં રોજ ૧૬૮ રોજ ૧૮ " માઠા સાં ૧—માઠા ૧૬ ૧૭ રેવેજ, તાં ૨૬ રજા " રવારી ૧૭—

[રાસત ચોક્કસ, તાં ૨૨ મી અગસ્ટ ૧૮૦૫]

તાં ૨૧ મી આપરેલ.

રોજ ૨૧ માઈ ૭ (ચે) ૧૧૬૫ ૫૦૬૦૨૬૦.

મરણ—અરશેહ કુવજી જમશેદજી—ઉમર વર્ષ ૮૬) શેઠ કુવજી રતનજ જમશેદજીના બીખા દીકરા. એવાજુ પોતાના ભાઈઓ તથા ભત્રિજાઓની સાથે મલી પોતાના બાપની ઈં જોજ બજારમાની વીકાવતી મોંભાલુના વ્યપારની મોટી કુકાન ચલાવતા હતા પોતાની પાંચત એવાજુ સાત દીકરાઓ મેલી ગયા હતા.

તાં ૨૬ મી આપરેલ.

રોજ ૨૬ માઈ ૭ (ચે) ૧૧૬૫ ૫૦૬૦૨૬૦.

આજ દિને ખ્યાત મધે શેઠ પેશતનજ અરશેહજી મોઢીએ પોતાના મરહુમ મુરખી પુણ્યાવા શેઠ અરશેહજી જમશેદજી મોઢીની નધએતે એક દોખતુ તથા શગડી બધાની તે પરકવાનું જમજ કાણું હતું.

તાં ૨૨ મી જુન

આજ દિને સુબઈની શમસત જરથોશી અજુ-મનની એક સમા શેઠ દાદીબાઈ ને.શરવાનજના આતશ-મેહરામમા મળી હતી ત્યાં પમાતાના આકાબરેએ જાહેર કીધું હતું ને જરથોશી કે.સમા નેખી અધવા, હુધા તથા અચકત માણસોએ તેઓને પમાતાના ફડમાથી

૨ શેઠ દોશામાઈ અને બાપુજી અરશેહજી જમશેદજીના બાવા, તથા શેઠ મનસિરજ ફારમજી, અરશેહજી મેહરાવનજ અને શોરાબજી બરજોરજ જમશેદજીના બાવા

૩ આ દોખાની સાથેની શગડી પર નીચે મુજબની તખી મારેલીછે.—

" એ પાક ૧૨૧૨દગાર

" દાદાર ફારમજીની મદતછે

" આએ દોખતુ મેરેશની મુરખાની મોટી ખૂર-
" શેદજી જમશેદજી મોટી મેરેશજી કાવજીનાની નધએતે
" શરી ખાએત મધે માન્દીએશી જરથોશી શીર-
" કાની આલ અને કાપ આવા શાહ રોજ ૨૩ જે ને
" માઠા ૩ જે શને ૧૧૭૭ શવત ૧૮૮૦ ને દીને તાણે
" દોખમાને પુરાએએતો તે તખઆર કરાવી શવત
" ૧૮૮૨ ના શને ૧૧૭૫ મેન્દગરાદીના વરશમા
" રોજ ૨૬ મે આરેશવદ માઠા ૭ મે મેરેર, અઈતર
" વદ ૮ ને શનેએ એ દીને ઇંબલીછે શરી પાકશાર
" મોટી પેશતનજ ખૂરશેહજી "

" એ દોખતુ ૧૨મામાના જમજમા શમેલ થવાને શેઠ પેશતનજએ તાં ૨૭ મી મારચ ૧૮૨૬ ના સુબઈમા શમાઆરમા જાહેર ખમર આપી સર્વે દેશાવરેના જરથો-સ્તીઓને મોતર કીધું હતું

હયથી ૩૬) નો તથા લાચાર અને નાવાગસોને ૩૭) નો મુશરો આખ્યામાં આવશે. ૧

તાં ૩ થી જુલાઈ

મુબઈની પારસી પચાતના ફંડને તાં ૨૨ મી માર્ચે ૧૮૨૪ થી તે તાં ૧૦ મી નવેમ્બર ૧૮૨૫ મુકીનો હીસાબ આપના "મુબઈના શમાચાર" માં તરજીબીએ છપાવી પરગટ કરાશે. તેમાંથી જેવામા આવેલે કે છેલા હીમાખની બાકીના ૩૩૧૦૬૬૨૦૮ ઉપરાંત આમે આખા વર્ષના પચાતના કુલ આવે ૩૨૩૨૭૮૧૧૩૧ ની આવક ધઉ હતી, અને ખરચ કુલ ૩૮૭૭૬૨૦૧૧ થયો હતો, જેથી વર્ષની આખરીએ તરજીબીના હસ્તકના મંથાન મંત્રી ૩૮૬૫૮૮૧૧૧૧ બાકી હતો.

જુલાઈ

આમે માસના ભરચવાલા ફરતૂર અસપદ્યારેલ કામદીનએ "કદીમ તારીખ પારસીઓની કશર" ઈમાને કબીસો જરથોસ્તી દીનના ભગ્યેજીએ તે મારેડી એક કેતાબ મુજમતી ભાષાના મુરત મધે છપાવી પરગટ કીવી હતી. ૨

૧ મુબઈના શમાચાર, તાં ૨૮ મી આગસ્ટ ૧૮૨૬

એ આગમન મુબઈમાં આવેલા પાગલા તથા નાચાર જરથોસ્તીઓની પરવરસી કરવા તથા તેમને પુશારો આપવાના કસ્ટા ચાકસ બંદોબસ્તો પચાત તરજીબી કરેલા ન હતા તેઓ કેલકાક સખી દીલના જરથોસ્તીઓના ખાનગી આચરશ તલે રહેતા હતા, પણ હિપલો તેમને પુશારો આપવાનો બંદોબસ્ત એ દીનેની પચાતમા તેઓ સમજાઓને મોલાવીને કહી સબજાખ્યાથી તેઓ પણ તેવર રાજ થયા હતા

૨ "કદીમ તારીખ પારસીઓની કશર, ઈમાને કબીસાની હકીકત ઈયુર અસપદ્યારેલ કામદીનએ ભરચવાલાએ કેલકાક શરસી કેતાબોથી તેડેકીક ચહી કરીને ગુજરાતી જુખાનખા તરજુમો કરાવેલ. શને ૧૧૬૫ ઈસ્લામજરરી, જુલુસી ગ્રી મરત મધે શાલમજ શાહે-ખાના છાપાખાના છપાવી ૧૮૨૬"

આમે કેતાબ મુબઈમાં આવ્યા પછી અતરના કદમી તથા ચેડનશાહી જરથોસ્તીઓમાં પાછી એ બા-મેની તકશર ૫૦ વર્ષે ભગૂત પઈ હતી એ એકપરીના કબીસો ભગ્યેજીએ તે મારેડી ફરતૂર અસપદ્યારેલની તકશરને રદીઓ કદમીઓની તરજીબી આપવાને મુશા શીરોન જીન કાગુચે "મુબઈના શમાચાર" મા શરૂ કીયુ, અને શમાચારના પરવરતાવનાર એમેદ શરૂનજ ખરનખાન પલુ મુશા શીરોનજના ચાગેરેદ તથા મુર-તા પહેલ વેકતા કદમી મધુલા ફરતૂરના નજીસ હોવાથી એ બધે મારેડોએ આ તકશર પછી એસતવાર રીતે

તાં ૭ મી આગસ્ટ.

મયા જ્યુન માસની તાં ૭ મીએ જમયેદલ ખર-ચેદલ પીરખાન નામે આચરે ૪૦) વર્ષની ઉમરનો એક પારસી કલિશથી મરણ પામ્યો હતો, તેદોખ્યામાંથી મજ-

ચલાવી દર બહવાડીએ "શમાચાર" પત્રક ૬૬ હરેશ કરતાં એ તકશરોને લીવે ભેવડું કરવા માડ્યુ ચેડન-શાહીઓની તરજીબી ફરતૂર શરૂનજ દારાબજ ભમારપ આશા કે જેઓ ફરતૂર અસપદ્યારેલના મુબઈ ખાતેના આડતીઆ હતા તેઓએ ખાસ એ કારણનીન મુશા શીરોનજ સાથે તકશર ચલાવવાને "અખનારે કબીસો" નખમુ શીલા છાપાવર એક વર્ષમાન પત્ર કાઢવા માડ્યુ તેમાં મુખ્ય મદદ તેમને ફરતૂર એદલજ દારાબજ સખજુ તથા શેક કોશાબાઈ ચોરાબજ મુનચી કરવા લાગા કદમીઓની તરજીબી એની સામે "એખતાલે કબીસો" નાખમુ બીજુ વર્ષમાન પત્ર થીક ક મુશી નીકલવા લાજુ મંગેલ "બોમ્બે કુરીઅર" તથા "બોમ્બે ડેલે" માખી એ બામે બધે બાલુ તરજીબી અવાર નવાર લખાન અરચા પત્રો લખાવા માડ્યા ચેડનશાહીઓની તરજીબી ઈંગ્લેખા લખાજુ ફેલેલ કે શેક કેખચક ચોરાબજ રેડી-ખની કરતા હતા, અને કદમીઓની તરજીબી શેક ચોરાબજ પચાતનજ પાટક કરતા હતા તે પછી એ તકશરો રીતસર ચલાવવાને ચેડનશાહી તથા કદમીઓએ પાતપોતાના થો-સાક આગેવાનોની એકકી કબીરી મુકરર કીધી તેમા ચેડનશાહીઓની તરજીબી કબીરીખ નીચળા ગ્રહરથી હતા—

ફરતૂર એદલજ દારાબજ સખજુ, ફરતૂર એદલ-જ દારાબજ ભમારપઆશા, આં કોશાબાઈ ચોરાબજ મુનચી, આં હોરમનજ મહમનજ ચેડના, ચેકા ખરશે-દજ ચાલેકજ ચરાય, બકમનજ હોરમનજ વાડીઆ, જમયેદલ જલખાઈ, કેમશર ચોરાબજ રેડીખની, નશ-રવાનજ નવરોનજ ચેડના, જમીરેલ નચરવાનજ વાડીઆ, નવરોનજ નચરવાનજ વાડીઆ, ખરશેદજ રૂસનમજ વાડીઆ, હોરમનજ ધનજ પહેલ, શરામજ મહમનજ ચરાય, જમીરેલ શરામજ નાનાબાઈ દાવર, દાદાબાઈ ચેક-રવાનજ મુશાના, વીકાજ ચેકરેલ, પચાતનજ ચેકરેલ, જલખાઈ દાદાબાઈ, દીનશક એદલજ ધનજ ચેકતાના, મનચેરેલ શરૂનજ વજરદાર, હોરમનજ બીખાઈ બીનાઈ, પચાતનજ નવરોનજ ચેડના અને હોરાબજ નરચગજ પહેલ, (આ કબીરીના ચેકરેડીતુ કામ આં હોરમનજ મહમનજ ચેડના ચત્રવતા હતા)

કદમીઓની તરજીબી કબીરીના નીચળા ગ્રહરથી હતા મુશા શીરોન જીન કાગુચ, ચેકા ખરશેદલ અરદેશર દારી, જમીરેલ અરદેશર દારી, શરામજ કાવચજ બનાલ, ખરશેદલ કાવચજ બનાલ, બેકરામજ કાચજ બનાલ, હોરમનજ હોરામજ લયકરી, હોરમનજ દાદાબાઈ ચાકેર, ચોરાબજ વાહાગમી, શરૂનજ લીખજ પાકે, મનચેરેલ એદલજ એદલકાકાના, શરામજ જવાહર રેડી—કોશા-બાઈ અસપદ્યારેલ ચેતીવાલા, ચાપુરજ નચરવાનજ, પચાતન રૂસનમજ મુશાશીરોનજ, હોરમનજ મનચેરેલ

વલ્લુ થઈ બાહ્ય નીકળ્યો, એની અકવા કોઈએ તેના મગજ પછી પાચ છ દિવસે ઉગાડી હતી, અને તે મોટેનાં મગા વાહવાઓએ ઘણીક શોધ કરી પલ્લુ કસો પડે.

કાખાજ, હોરમજી એલેલ કાખાજ, પેકરામજ રસ-તજી રાણુ, લીમજ કાવથજ બનાજ, પેશતજ નોખજ પાડે, બોરાજપશ ચેકરખાન ઇરાની, નાખરા બવીદ ઇરાની (આ કમીટીના શેફેરીસ) કામ શેક ખરશેલ કાવથજ બનાજ ચંપાવતા હતા)

આ તકરાર પેકરવેલીની "બુલ્ડ શમાચાર" વગર શરૂ થઈ હતી અને ખબરૂર ચોપડીની સાથે પેકરૂર ચરખા પત્ર તા. ૭ મી આગસ્ટ ૧૮૨૬ ના શમાચારના મુદ્દા શીરોજીએ છાપ્યું હતું તે પછી એક અઘવાડીએ એકસે તા. ૧૬ મી આગસ્ટ ૧૮૨૬ ને રીને ફરતર અસપ હપારજ કામરીનજ મરૂચ મધે પેકરનતજીન થયો હતા, જેમાં તા. ૨૮ મી આગસ્ટના શમાચારના મુદ્દા શીરોજીએ તે બાબેની હપીરી પતાવી તેમના ઇકરા-મિયા સાથે તકરાર કરવાની બાબેસ દેખાડી હતી આ ઊવરથી ફરતર અસપ હપારજના વડા રીકરા ફરતર કાઠિ-શજીએ મુદ્દા શીરોજી સાથે શમાચારના અરસપરસ ફેરફાર કાગળ પત્રો ચંપાવ્યા કીધા, પણ તેમણે કરસે સાર નીકળ્યો નહિ, અને એ તે શમાચારના એ તકરાર ચાલતી બધ પડી ઈંગ્લેજ વર્તમાન પત્રોમા પણ એ બાબે અવાર નવાર ભવત નામે ચરખા પત્રો ચાપ્યા કીધા હતા બધે કમીટીવાલાઓએ પેાતમોતાની પાનગી સમાપ્ત એકત્રેકની સામે ય હલીસા લાવવી તેની ચો-ધને માટે ચંપાવ્યા કીધી તેઓએ એ તકરારને માટે બે ત્રણવાર અતરેના બહીતા મરૂચ ચાપારીએ તથા ઇરાનમાએને પેાતાની સાથે મેલાવ્યા હતા શેકનયાહી-મિયાની તરથી હાજ હાસમ નામના ભટ્ટીના મજાલ વ્યા-પારીએ તથા કદમીએની તરથી નાખીયા વ્યાપારી આગ્રા મકમલે કથતરીએ એ તકરારોના ઘણા નામ લીધે હતા આટલે પાટીમા અતરેના હપીરા વર્ગના પારસીએએ ફેલીકવાર ખારાખરી તથા ફેસાદ વડોક કીધા હતા લોકોમા એરજી મળતુ ફેામણ હતું કે એકવાર તા. ૨ જી બનેવારો ૧૮૨૭ ને રીને શેકનયાહી અભુખમની એક સભા શેક હોરમજી વડીઆના એપાહીબાગ મધે મની હતી, તે મીનપરમા ઘણીએક તકરારોની અપર-જો બહુરે તથા બંદત નામેથી આવી હતી, તે સમજી-એમા ૧૫વાતને બનામજી કીધી હતી કે કમીટીની જે જેઠર હવડા ચાહે તે કોર્નની ખાતરદારીને વારેતે અભુ-ખમને બહુરે કીધા વગર માડી વાવવી નહિ, એ કામમા જે જેકનત લેવી પડશે તથા ખરચ થાશે તેમા બાજ લેનારા ઘણા બંદોમા હાજરજી, વગેરે એ પછી શેકનયાહી તથા કદમી એ બધે કમીટીએ વરચે અરસપરસ ઈંગ્લેજ વર્તમાન પત્રોમા લખાન ચરખા પત્રો ચાપ્યા કીધા હતા, પણ તેથી મી કાઈ સાર ન આવ્યો અને એ રીતે આએ છેવડુ વા વર્ષ એ તકરાર બધે બોરડેએ કાગળ પત્રો, સભાએ, વગેરેથી ચાલ્યા પછી ઇ. સ. ૧૮૨૭ ની આખરીએ વર્તમાન પત્રોમા ચાવતી બધ પડી પણ

હાથ લોથો નહિ, અને તે અઘવા તેજ વખતે અરજી પડી હતી એ પછી આએ અઘવાડીઆમા વળી અતરેના પારસીએમા જુમ ફેલાઈ હતી કે તે પારસી દોખમામાંથી નીકળી ચાલે બેસાઈ બેઠો, જેથી ૧૫વાત તરફી થાલે

પછી બધે તરથી અવારનવાર એ તકરારોને ઝગમગી ચોપડો, ચોખાન્મા, વગેરે નીકળ્યા કીધા હતા.

પેકરવેલીની એ બાબેની ચોપડી શેકનયાહીએની તરથી હાજ હાસમ ઇસરાહની નામના મજાલે "શવા-હેદોલ નરીયે શી અશમાતોલ કબીયે" ઇધાને કમીયો શામેલ કરવાની બાબેદના રેસાવાની ઇ. સ. ૧૮૨૭ મા છપાવી હતી, અને શેકનયાહી કમીટીવાલાઓએ તેનો શેક ફેશાબાઈ શોરામજી મુનચી પાસે તરજુમે કરાવી તે અતરેની સરકારના મિરીમિનઠલ પાનસલેર કરનજ વાનસ કેનડી પાસે તથાસાવી ઇ. સ. ૧૮૨૮ મા બાહુરે પાડયો હતો એ રેસાવાને મુદ્દા શીરોજીએ શરૂમા નાખામા એક લખાન બવાબ "અદલે કવી-એ" નામની ચોપડી એજ વર્ષમા છપાવી તેમા આપશે હતા એ ચોપડીને કદમી વાલાઓએ પોપેદ રર-ફુનજ ખરજનામજ પાસે શુનરાતીમા તરજુમે કરાવ્યો હતો વળી પાછો એ ચોપડીને બવાબ ખબરૂર હાજ કાસે "વરેલિય હબલ" નામની કોખા છપાવી તેમા આપશે હતા, અને તે કોખાએ પણ કમીટીએ શુનરા-તીમા શેક કોસાબાઈ શોરામજી મુનચી પાસે તરજુમે કરાવી ઇ. સ. ૧૮૩૬ મા બાહુરે પાડયો હતો એ ઊરાત ફરતર એલેલ હાસમજ સજણએ ઇ. સ. ૧૮૨૮ મા શેકનયાહી કમીટીને ખરચે "ખેરેક વહીજક" નામની કોખા બરથોરની રીનની રૂએ કમીટી શામેલ કરવા બાબે છપાવી હતી, તેમા મુખતેસર બવાબમા મુદ્દા શીરોજીએ એજ વર્ષમા "અવીજક રીત" નામે એક ચોખાનજી છપાવી બાહુરે પાડ્યું હતું અને તેજ નામની એક ચોડી તુસેતવીલ બવાબની ચોપડી બનાવી છપાવતા હતા, તેવામા તેમજુ ખરજ નીખજમાથી તે ઇ. સ. ૧૮૩૨ મા બાહુરે પડી હતી વળી ઇ. સ. ૧૮૨૮ મા મુદ્દા શીરોજીએ "રેસાવે એશતેશકાદત" નામની ફેલીક ઇસનથી આવેતા ચેકનરે તથા તરીપાની ગણિ તથા ફેલાએની એક ચોપડી છપાવી હતી એ ચોપડીમા કાઈક જુગ રહી બવાબી બીજે વર્ષે ઇધાને ઇ. સ. ૧૮૨૪ મા તેમા એક વધારાની ચોપડી બાહુરે પાડી હતી શેક-નયાહી કમીટી તરથી ઇ. સ. ૧૮૩૩ મા કમીટી રીનમા બચેજી તે બાબે ફેરફાર ઇસરાહનથી આવેતા ચેકનરે તેમના શુનરાતીમા શેક કોસાબાઈ શોરામજી મુનચી તથા છનૂર રરજી હાસમજ ભખામઅશાના પાસે કરાવેતા તરજુમા મુદ્દા છપાવી બાહુરે પાડ્યા હતા આ તરજુ આએ પણ સરકારના મિરીમિનઠલ પાનસલેર કરનજ વાનસ કેનડી પાસે તથાસાવ્યા હતા એ ઊરાત ખીજ બી કાઈ ચોપડી ચોખાન્મા છપાયા હશે, પણ તેની કરસી નોવ ચલી શકતી નથી

આ તકરારોર શેકનયાહી કમીટીને લગમગ ચા-લીસ હબર રહીઆ, તથા કદમીએને પણ તેરલોન ચોરો ખરચ થયો હતા

માણસો મોક્ષ્યા અને ધણી થોપા કરાવી, પણ એ વાત સદંતર ખોટી અને વગર પાયાની માલમ પડી આવી. ૧

તા ૦ ૧૬ મી આગસ્ટ.

રેન્ડ ૧૮ માહ ૧૧ (ચિં) ૧૧૬૫ ૫૭૬૭૭૮૬.

મરણ—દસ્તુર અસપદ્યારણ કામદીનજી ભરૂચ-વાકા?—ઉત્તર વર્ષ ૭૫) ભરૂચવાકા બહુલીના દસ્તુર કામદીનજી ફરકુનજીના દીકરા. એવળુ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૮૧ માં પોતાના બાપના મરણથી ભરૂચના વડા દસ્તુર કંડયા હતા. એવળુ જ્યોત્સ્વી મળદહનને લગતી બાબતો તથા કાગતી ભાષામાં ધણુ અબરદાર હતા. ભરૂચના ઇંગ્લેન્ડ સરકારનો અમલ ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૦૩ થી શરૂ થયો ત્યાંથી

૧ મુબઈના શાખાર, તા ૦ ૭ મી અને ૧૪ મી આગસ્ટ ૧૮૨૬

આપણા લોકોના કાંઈ કાંઈ વેળા એવી રીતે રવાનને દોખાયા શરૂવળ મવાની અવધા રણાપછે, અને તે માટે એવી ખોટી ધારતી રાખવામાં તથા કેટલી કેક વામાં આવેલું કે દોખાયા રવાનને લઈ ગયા પછી તે શરૂવળ થાપતો તેમાંથી બાહુરે આવી શકાય નહિ, અને નયોથાથારો મારુજ તેને કાર કરી નાખે આ ધારતી તમા કેટલી તદ્દન ખોટી અને વગર આધારનીછે, એવુ આજની અરથી સદી આગમનના વર્ષોમાં વનના જોવા પારસીને શરૂવળ ધવાની અવધાની નેધ લેતા નીચે પ્રમાણે લખેછે.—

“ અને આજના વખતનો ઇશવર એ પારસીને બિવુ આઈઝીય આપીછે અને એ પારસી પોતાની કાચાં શબ્દોને લીધે રાઈટની ધાયતી કરેછે કાચીને દુખમાં મધે નયાશાલાર ભાઈને વર્ષી પાછા રોહરને આ-વેછે અને મારુછે તે કાંઈકે નવ રાત્રુ અરધનજી લઇને પવીતર ધાઈને પારસીએ સાથે મિશીને ખાચેછે તથા આતમનેકરામ મધે તમા આદરીઆન મધે બચેછે તેકને પારસી લોકો કશી વાતે ખના કરતા નથી તારે એ શરૂવળ થાચેલો પારસી જમરોદલની એ જરમાલે પવી-તર ધાયો તારે એ પારસીના અને બીજા પારસીઓનો કશે આતરો રહેશે નહી, તે કરતા એ પારસીની ધાયતી શાકે પનચાતના થાચે લોકો ધણે શારે બ રોખત કરશે અને પારસીના ધરમ આચાર જે કાંઈછે તે શરૂવળે પરાક કરી દેખાડો જે અશલ ધારતી લોકોનાં શા-ભલેઆમો આવેછે તે રાવ ખોટીછે તે સાક તેકનો દાખલો દેખાડો જે હુવી વાતની ધાયતી કોઈને રહેશે નહી તેકજી બહુજી એજે કાંઈ શરે હુવે વાવવ વખે અને જે આણુ શરૂવળ થાચે તેકને નયાશાલાર અથવા બીજા કોઈને માલમ પડે ને તે શરૂવળ થાઈનને મદદ કરીને બાહુરે કાંઈકી વાવે તે મદદ કરનારને રૂ.૦૦) પચાતન ધરમના પદ્યાઓની ઇનામ આપશે ”

૨ મરૂચના હાલના વડા દસ્તુર ખાનચાહેજી દીન-શાહજી પેયનજી કામદીનજીના બવાવ

તે પોતાના મળુ લગણુ એવણે સુનયક અથવા મદર અમીન એજે નાધવા લીધાની મુકદમાઓ મુકવવાનો એવણે મનાવ્યો હતા, અને તે મનપતીજી ભરી રીતે મનાવવા માટે ત્યાના ક્લેક્ટરશ મીરીગમરથ પરીનડર માર્ટ, રેમર, અને બરનારડ, તરફથી એવણને વાર-વાર શાખાસી મળી હતી. પોતાનાં મરણની એક માસ આગમન એવણે કપીશી જરથોસ્તી દીનમા જાએજી તે મોકેની “કદીમ તારીખ પારસીઓની કથર” ઇધાને કપીશાની હકીકત એવે નામની એક ચોપડી મુરત મરૂ છવાની હતી. તે ચોપડી બાહુરે પડ્યા પછી મુબઈમાં પાછી કરમી શેહનશાહીએ વચ્ચે રેન્ડ માહના તફાવત બાબેની તકરાર મુખ જોરમાં ઉઠી હતી, અને તેમાં એ કેતાબ શેહનશાહીએ તરકની એક મુખ ચાહલત બહુવામાં આવી હતી.

તા ૦ ૨૧ મી આગસ્ટ.

રેન્ડ ૨૩ માહ ૧૨ (કં) ૧૧૬૫ ૫૭૬૭૭૮૬.

મરણ—માણેજી પેહરામજી બચકરી?—ઉત્તર વર્ષ ૫૦) શેક પેહરામજી ફરકુનજી બચકરીના વડા દીકરા. એવળુ શરૂઆતપીજી કચકતા ખાતે પોતાના મામા શેક રોગાબજી પેહરામજી અગાધાને ત્યા તેમના વ્યાપારનાં કાચોમાં શામેલ હતા, અને મરણ પાછુ ત્યાંના પાખા હતા.

તા ૦ ૨૫ મી આગસ્ટ.

આજની જરથોસ્તી ફેરકાના કેટલાક લોકોએ પચાતના અકાબરે ઉપર એક બબાન અવજી બખી મોકલી હતી તેમાં પ્રથમમાં પચાતના અકાબરેએ પચા-તનુ કંડ યાગ પાયા ઉપર લાવી તેમાં પોતાની જતી કોચેશ્વરી વધારે કીચે તથા તે ચારી ઉપર થા કીકું, અને તેનો દર વર્ષે લોકોની જાણને માટે બગાબર હોચાબ જાવવા માડ્યો, તે માટે તેઓએ ઉપકાર માની શાખાની આપી હતી. તે પછી તેઓને બીચપી ચાગ મુચનાં કીરી હતી. (૧) એકે આપણા લોકોમાં મવાન થાપકે તે વેળાએ નચેચાકાશે થણે જીજી મ કરી મોકલે દામ માલેજી તે માટેના કાર્થ ચોકમ બ દોખરતો કરવા અથવા પચાતના કંડમાંથી તેમને કાર્થ મુમાગ કરી આપવા; (૨) ગોળેધના છોધરાઓ લોકોની ખાએજી તથા ઉઠી-આને વગર જોવાવરે ભરકા કરેછે તેમને જ દ આપશતા શિખાડવા માટે પચાતના અગરની કોટ તથા બાહુરેકોટ ખાતે નિચાલો મથાપી, (૩) જેમ મદમ શેક હોરમજી

૩ શેક નવરોજી માણેજી તથાકરી (બાહુવવાલ) ના બાપ

બહમનજી વાડીઆએ પોતાના કુટુંબ કપીયાને પચાતે લગનના તથા રવાનના ખરચા બાંધેના બંદોબસ્તોની જોપડીમાં લખ્યા મુજબ અગત્ય કરવાની નશિદ્દત દી ઠીકે, અને તે પ્રમાણે તેઓના કુટુંબીઓ સ્થિતિ, તેમ તરવે ભરણીઓને સાવવાની બનામણ કરવી, (૪) આપણામાં ધણે ઘેર મરદ ઓગરો તથા સાથ કુટુંબોના કલ્યાણ સંબંધે તેથી ધણા જોડાઓ રાહતવાટ કરતા નથી અને બદકીયાને મરતો પડકો, માટે મૂલ્ય અજીમને એકદીન થકેને એ બાંધેના આગમ બંદોબસ્તો લખેનારે તેમાં કાંઈ વધાર ધકાર કરવું હોય તે કરવું. ૧

તા ૦ ૪ થી સપ્ટેમ્બર.

મઈ તા ૦ ૨૫ મી આગમેટ ભરણીની ફરજના ફેરફાર લોકોએ પચાતના અગમરો ઉપર ને અગત્ય લખી મોકલી હતી તેના પચાતવાના સંબંધોએ આજના "સુબઈના મુઆયા" સાથે એક વચારે મરજ કરી જવાબ પાપરોએ. તેના બંધોએ કે અગમરોએ ને પચાતવાના સંબંધોના ઉપકાર માનરોએ તે તેઓએ પોતાની છુમ્મરની કીરીટ, બાકી પચાતવાનાઓએતો રૂપીઆના એક આના નેટનીની અજીમનની ખીદમત કીરીટ નથી. ખીજી આપણી પચાતના કુટુંબ લોકો સાથે સાથે તથા કદમી અને મેદનવાહીઓની ખીદમતે ટાકણે નાણું ભરતા નથી, અને ફેરફાર હરેક વાતે પચાતના કામોની આડે આવે, તેથી પચાતવાનાઓના દીન ધણુ હતી જાહેર, બાકી તેઓની ઉમેદ એકે ને હરેકવાતે દીનાજનની મેદનત કરવી પડેતા કરીને અજીમનની ખીદમતના ધર ખર થાયુ. અગર લોકો પચાતના કુટુંબ હરેક ટાકણે પોતાની જોગવાઈ મુજબ નાણું ભરે અને કુટુંબી સાથે થાયે તેઓ ગરીબનાં હોકાઓને જરૂર અરજના તથા મુજગતી રીખાડવાની નિશાંસો કાઢે અને બાહ્યકોટના લગાઓપર ઉઘાડે તથા નશિયાવારેને આપવાના દરના પાત્રો બંદોબસ્ત કરે. ખીજી માટી બધેએરના કલ્યાણ તથા રાહતવાતને માટેના મોકલ્યુ બંદોબસ્તો પચાતવાનાઓ મનને કરનારે, માટે જેને ગમે તે પોતાની તરફની મુચવાઓ લખીને પચાત ઉપર મોકલે, તે સરખાં ઉપર ધ્યાન આપી આગ આગથી ૧૦૦ થી તે ૨૦૦ રૂપી મેનની તેઓની નામે મરજત કરીને બંદોબસ્તો મુરજ કર્યા પછી તે જાહેર અજીમન મેવવી વાચીને બાહન મખામમાં આવશે.

૧ સુબઈના મુઆયાર સાથે નીકલેલો વચાર, તા ૦ ૨૮ મી આગસ્ટ ૧૮૨૬.

તા ૦ ૨૬ મી અગ્ટોબર.

આજ દીને મુરત મહે માહબીલીકમાં માનને વખતે કાવચી મેદનવાનજી આઈના નામે એક પાગરી યદરથની બાયકી તથા એકી પોતાના ધરના માલ ઉપર હતાં, ત્યાં કાંઈ મુજબ મોકલે જઈ તે બંધેના મકા વાહકી નાખ્યાં. આથી આખા મુરત મેદનમાં બારે મર- બસ મચી રહી, તથા સારી રાત તેમના ધર આગન લોક એકકુ મલ્યુ, અને તે મુજબ કનારની ધણીઓ સાથે કીરી, પાકુ કરેલો મુદો હાથ લાગે નહિ ૧

તા ૦ ૧૦ મી નવેમ્બર.

રોજ ૬ માહ ૨ (ચિ) ૧૧૬૧ ૫૪૬૪૦૬

મરજ—કુટુંબ કુટુંબ જવાવાના—ઉમા વર્ષ ૪૪) એક કુટુંબ મતનજી જવાજી જવાવાવાના મિલ્ક દીકા. એણે પોતાના બાધ્યો તથા બંધિનઓની સાથે મરી પોતાના બાધ્યની હુકમ બંધરમાની થીનાયરી સામાણની માટી કુદાન ચનાવતા હતા.

તા ૦ ૨૧ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૦ માહ ૩ (ચિ) ૧૧૬૧ ૫૪૬૪૦૬.

મરજ—વાણજી નવવાનજી મોતીવાલા—ઉમા વર્ષ ૫૫) એવણુ મુરતની મતરે આવીના હતા, અને જવાહેરોની બાધર ચનાવતા હતા

તા ૦ ૨૧ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૦ માહ ૩ (ચિ) ૧૧૬૧ ૫૪૬૪૦૬.

મરજ—વાહસણજી જવાજી વાહસણકોટવાલા—ઉમા વર્ષ ૬૬) એવણુ મધરાજ મહે વાહસણકોટવાલા મામમાં એક મોકા આપારી હતા ત્યાં મેનણુ ઈ ૨૦ ૧૮૦૧ થી જઈ રહ્યા હતા, અને તે તરફના હુકમે તે તથા તેની ઓમાં મોકુ માન ધગવતા હતા. એવણુ મરજ પણુ ત્યાજ નીવણુ હતું.

તા ૦ ૨૫ મી ડીસેમ્બર

રોજ ૨૪ માહ ૩ (ચિ) ૧૧૬૧ ૫૪૬૪૦૬.

મરજ—મેનજી નવવાનજી મુજી—ઉમા વર્ષ ૮૦) એક નવવાનજી મુજીવા તમા દીકા. મેનણુ

૨ મુબઈના મુઆયાર, તા ૦ ૬ થી નવેમ્બર ૧૮૨૬

૩ એક કાવચી બંધરજી જવાજીવાના બધાવા

૪ મરજી એક મેદનજી માલિકજી મહે જાહેર વાલાના કાકા, તથા એક કોટાનાઈ મેનજી મોતીવાલાના બધાવા

પોતાના આપણી સાથે તેમના સીનાના આપણ તથા આ-
ડતા કામના પડેલા હતા, અને તે માટે બે વાર સીનની
ચક્રે કીવી હતી.

આમે વર્ષના બંગાલા ખાતે “કવકતા હેરલડ”
નામના ઇંગ્લેન્ડ વર્તમાન પત્રના મરકામના ક્રમકાળની
સામે કાઈ લખાણ આપ્યાથી તેના આપણી મીં બર્ડ-
ગ્રહામને તેનું પત્ર બધ કરી એક્રમ દેવ હોડી ઇંગ્લાંડ
જવાનો નવાવાગામી તરફથી હાકમ થયો હતો. તેના
ઇંગ્લાંડ ગયા પછી ત્યાંના લોકોમાં તેની તરફ ઘણી
દીલસોટા ઉત્કેષાર્થી હતી, અને દેશીઓના બેરબાદ શર
આગલસ કાગ્યમ આશોને આગેવાની લઈ તેને બેઠ
આપવા માટે એક ઉપગણું કીધું હતું, જેમાં ત્યાંના

નામીયા ઇંગ્લેન્ડે મોટી મોટી રકમો બરી હતી. મુંબ-
ઈમાં જાયુ મીં કારખાને તે ઉપગણુમાં અતરેના દેશીઓ
તરફથી કાઈ મદદ માગવાને એક બહમનજ હોરમનજ
વાડીઆ ઉપર લખ્યું હતું. જેઓની માગફતે અતરે
૫૬૦) પાઉંડ એકકા થયા હતા. જેમાં ૧૩૫) પાઉંડ
દિ હુઓના, ૧૫) પાઉંડ મુગમનોના અને નીચે પ્રમાણે
૪૧૦) પાઉંડ પાગરીઓ તરફના હતા ?

એક બહમનજ હોરમનજ વાડીઆ, પાઉંડ ૧૨૫
એક લાલબાઈ પેશતનજ વાડીઆ, પાઉંડ ૫૦
એક અરેબી માણેકજ મરાઠ, પાઉંડ ૧૦૦
એક હોરમનજ બીખાજ સીનાઈ, પાઉંડ ૧૦૦
એક ભમરેલજ છલબાઈ, . . . પાઉંડ ૩૫

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૨૭.

આમે વર્ષના “બોમ્બે કુરીઅર” માંથી નીકળેના
ઇંગ્લેન્ડ કલેન્ડરમાં પારસીઓને લગતી સંઘણી ખીના
નીચવા ફેરફાર મિવામ આગલા કલેન્ડર પ્રમાણેજ હતી:-

પારસી વાહણવતીઓની દીપમાં વાહણ “ભન વેન-
રમેન” મેહરવાનજ નવરોજજ (નાખીમેરવાલા) ની
કંપનીના નામપર ઉમરાયુ છે, તથા “લારડ કાર્ટવર”
એખલા એક હોરમનજ હોરાબજ લશકરીના નામ પર છે.

“બોમ્બે ઇનસુરન્સ સોસાયટી” ના પારસી બા-
ગીશરોની દીપમાં તથા પારસી આપણીઓની દીપમાં
એક હોરમનજ બહમનજ વાડીઆનું નામ નથી.

“બોમ્બે નેટીવ એડ્યુકેશન સોસાયટી” ની કમીટીમાં
એક હોરમનજ ધનજ પેરબને બલે એક કેબલર શેરા-
બજ રૂડીમળીનું નામ છે.

તા ૦ ૧ લી બનેવારી:

આજ દીને પુણ્ય મયે એક શેરાબજ રતનજ પટેલ
શીવપુરી પેઠાથી ગણેશવેડ જવાના માર્ગમાં “નાગ-
જી” ની ખાડી ઉપર લોકોને આવળવ કરવા માટે
એક પૂન બધાવો હતો.^૧

૧ આ કારણસર શર ચરલસ શરખસે એક બહ-
મનજ ઉપર લખેલા પત્ર, તથા અતરે કીધેલા ઉપસા-
ણાની દીન અને તે ઇંગ્લાંડ પુરા પછી મીં કારખાને
પાઉંડ તે માટે એક બહમનજ પર લખેલા પત્ર હવે એક એક
હોરમનજ બહમનજ વાડીઆ પાસે નોચે છે

૨ The Bombay Calendar and Register for 1827
Bombay Courier Press

તા ૦ ૧૧ મી બનેવારી.

જેના જનજ થામીપુએન વીનસન, જેણે મુંબ-
ઈની મરકામ ઉપર ૬૯ વર્ષે મેમ્બર જુદા જુદા ઓધાઓ
ચલાવ્યા હતા, તેના પોતાને વતન જવાથી આવ

૩ આ પૂલવર નીચે પ્રમાણે મોટી ભાષામાં એક
તમી કોતરેલી છે, તે પુણવાલા દરતરજ શરેબ ખાનખા-
દર શોરેસર હોરાબજ જનારજ જનારખ આથાનામ્મ
હોને લોકવાવી ચાકલી છે —

શમે વજહત પોવ મુદ્દ ૪ બેમરતા-

ગીરી ૫ મંત્રે મ્યાનેવરી ઉવ વદદુઈ ઉવો

હેનોષી પુદ તયા શાઇમ પાણી રકિનાઇથી

ઉતનથી બહેદ ચાણી મેન:

અરથ—શકે ૧૭૪૮ પાપ શક ૪ શેામવાર,
તા ૦ ૧ લી બનેવારી થને ૧૮૨૭ ઇશવીને દીને પૂન
તેવાર થાયો પારસી શેરાબજ રતનજ પટેલ, એઓએ
બધાવો

એની આગમન કાપવાથી તથા નાનાકેશવપુરી
પેઠાથી આગમ જવાનો પૂલ હોતો નહિ, પણ તો.કા
“નાગજી” ના ઉતરી જતા હતા, મંદુરે એક શેરાબજ
પટેલવાલો પૂલ બધાયા પછી ઘણે વર્ષે સરકાર તરફથી
તેની સામેની બાતુએ આસરે ૩૦૦ વાર દર એક બીજા
ચાથે પૂલ (ગણેશવેડને નાકે) બધાવો, જે પરથી મોટી
શાક વગેરે આવળવ કરે છે.

દીને મુખર્જી દેવી રૂઢવાસીઓએ એક ચાન પત્ર આપ્યું હતું. તેણે ૧૩ હિંદુ, ૫ મુસલમાન અને ગીચના ૧૪ પારસીઓની યજીઓ હતી.

યેકા નવરોજનું જમવેદન વાડીઆ, બહમનજી હોમનજી વાડીઆ, ખરચેદન અરેમર દાદી, જંગીજી અરેમર દાદી, ફામજી કાવચજી બનાજી, દાદાબાઈ પેચ તનજી વાડીઆ, કેખનર ચોરામજી રૂડીમની, જમચેદન જીજીબાઈ, હોમનજી બહમનજી ચેક, હોમનજી ધનજી ચેક, હોમનજી ચોરામજી યવકરી, હોમનજી બીખાજી ચીતાર્થ, જંગીજી ફામજી દાવર, ખરચેદન માણેકજી મરાઈ, જીજીબાઈ દાદાબાઈ, હોમનજી બીખાજી મેહરજી, મોદી ચોરામજી વાડાવારી, ચોરામજી ચાપુરજી ચેક, પેનતનજી બીખાજી પાડે, જંગીજી હીરજી રૂડીમની, મેહરાજી કાવચજી બનાજી, નવરોજનું નચરવાનજી વાડીઆ, જંગીજી નચરવાનજી વાડીઆ, ફામજી બહમનજી મરાઈ, મેહરાવાનજી નવરોજનું માણેકજી, ફામજી ગતનજી એન્ડ રૂડીમની, ખરચેદન નાનાબાઈ દાવર, રસતમજી કાવચજી ચેક, જમચેદન પેચતનજી પાડે, હીરજી નવરોજનું હીરામાણેડના, મનચેચેદન એન્ડજી ધનજીમેહતાના, ચોરામજી ફામજી વાડીઆ, રસતમજી ગતનજી વાડીઆ, રાશાબાઈ જમચેદન વાડીઆ, અરેમર ગતનજી વાડીઆ, મેહરાવાનજી નવરોજનું નારીએનવાના, ચાપુરજી પેચતનજી મેહતા, ફાકુનજી હીમજી પાડે, રાશાબાઈ અચપદ્યારજી મોતીરાસા, આદામખંડ મેહરામાન ઈંગની, રાશાબાઈ ફાકુનજી બનાજી, વીકાજી મેહરાજી, પેચતનજી મેહરાજી

તાં ૨૦ મી જાનેવારી

આજ દીને મુખર્જી “નેટીવ સ્કુલ બુક એન્ડ સ્કુલ ચોસાઈડી” ની વાર્ષિક સજા મળી હતી તે વેળાએ મુખર્જી નામદાર ગવરનર હાનરેબલ માર્કેટ રુદ્રઅર એનશીનલ ન મહાપતીની ખુશીએ ખીરાજ્યો હતા.

ચેકેટરી કપતાન જીજીબાઈ જંગીચે કમીટીને રીપોર્ટ વાંચ્યા બાદ,

ચેક કેખનર ચોરામજી રૂડીમનીએ દરખાસ્ત કરી રી અને ચેક ખરચેદન માણેકજી મરાઈ ટેકા આપ્યો કે “જે રીપોર્ટ હાનમા વચાવે તે બાહાન રાખી, કમીટીના ઉપરીપણુ હેઠળ જમચેદન કરવો.”

ચેક ફામજી કાવચજી બનાજીએ એક નામધું બાપાણુ કરી દરખાસ્ત કરી રી અને તેને ચેક દેવીચમ હજીવનદામે ટેકા આપ્યો કે “મુખર્જી ગવરનર નામદાર

૧ નેટીવ સ્કુલ, તાં ૧૮ મી જાનેવારી ૧૮૨૭

માર્કેટ રુદ્રઅર એનશીનલની આપે આતા તરફ ઉપરથી ધીનસોજી બતાવવા માટે જોડો ઉપકાર માનવો.”

ચેક જમચેદન જીજીબાઈએ દરખાસ્ત કરી રી તેને ચેક જમચેદન જીજીબાઈ ટેકા આપ્યો કે “ચેકેટરી કપતાન જંગીચેની આપે આતાને વધારવાની ઉલટ તથા મેહનતને માટે ઉપકાર માનવો.”

જલ્દી - મુનહામ, ઈકિવાએર દરખાસ્ત કરી રી તેને જમચેદન ફામજી ઈકિવાએર ટેકા આપ્યો કે “આપે આતાને માટે ઈમારત બાંધવાના ફંડમા ને દેવી ગ્રહસ્થાએ મુખી ધીનથી મદદ કરી કે તેમને ઉપકાર માનવો.”

દેવીઓની તરફથી ચેક ખરચેદન માણેકજી મરાઈ તથા ચેક ફામજી કાવચજી બનાજીએ આ ઉપરથી ખાતુ રચાપનારા ઇંગ્રેજ ગ્રહસ્થાને ઉપકાર માનવો હતા.

એ પછી ચેકેટરી કપતાન જંગીચે દરખાસ્ત કરી રી તેને મીઠું જલ્દી એમ વાંચને ટેકા આપ્યો કે “ઈવં ૧૮૨૦ મા આપે ખાતુ રચાપના પછીથી તેનું કામ ધણું વલવાથી તથા મોટા પાયાપર ચાલવાથી હવેથી તેનું નામ “જામ્બે નેટીવ સ્કુલ બુક એન્ડ સ્કુલ ચોસાઈડી” ને જાવે “જામ્બે નેટીવ એડ્યુકેશન ચોસાઈડી” કરી ગમવું.”

એ પછી નામદાર ગવરનરે ચોતાને હાથે ઘોડકાઓને ઈનામો આપવાબાદ મુખા બગખાસ્ત ધર્ષિલવી.

તાં ૨૦ મી જાનેવારી.

રોજ ૨૦ માઈ ૪ (ચેક) ૧૮૨૬ વર્ષદાનગી.

મરણ—મેહરાવાનજી હીરજીબાઈ વાડીઆ—

ઉમર વર્ષ ૪૩) ચેક હીરજીબાઈ માણેકજી વાડીઆના ઘીકા. એવણુ પ્રથમમા ચેક રાવાબાઈ જમચેદન વાડીઆ યાચે “રાશાબાઈ મેહરાવાનજીની કપતી” ને નામે ચેક હોમનજી બહમનજી વાડીઆની મોહિતા હેઠળ પેચ તથા ધીનચેનો વ્યાપાર ચલાવતા હતા. આ માટે એસાની પેહડીનું “કાઉન્ટેમ્સ ઓફ બેન્ક” નામનું વાઈલુ પણ હતું તે પછી ઈવં ૧૮૨૫ મા બાય એડી ચોતાને હીરાચે જુદા વ્યાપાર કરવા માડયો હતા. એવણુ ચેક રાશાબાઈ ચોરામજી મુનશીના ચોતાના મજદૂર બાગવા યાચે પેહલપેહલા પારસી શાગેદ હતા, અને તેમના હાથ હેઠળ ફારસી બાપાનો આરો અમીઆમ કરીતા હતા

૨ બામ્બે કુરીઅર, તાં ૨૭ મી જાનેવારી ૧૮૨૭.

૩ ચેક હીરજીબાઈ મેહરાવાનજી વાડીઆના ખાવા, તથા અવરેની સહકારી મોદીના કાપના ખરદર બીજાદર ખાનબાઈદૂર ચેક જમચેદન ધનજીબાઈ વાડીઆના બપાવા.

તા ૩૧ મી જાન્યુઆરી

રોજ ૧ માઈ ૫ (ચિં) ૧૧૯૬ યજ્ઞજ્ઞરદી

સુરત મધે બજવાણાના નવસારીવાલા પદ્મનીઆ-
એને માટે ૨૦૦ પાવીનું એક દોખરું મુખર્જીના જા-
ચોરતોના ઉપવાણથી બધાથી આજ દીને જાણવું
હું, તેને લગતી સઘની આગેવાની તથા કિયા નવસારી-
ના વડા દરૂર રૂઝતમણ નોચવાનજી મેહરજી મણાએ
કીવી હતી.

તા ૩ મી ફેબ્રુઆરી

રોજ ૮ માઈ ૫ (ચિં) ૧૧૯૬ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મણા—કુપરખાઈ તે હીરજી જીવણજી રેડીમનીના
વીધવા?—હમર વર્ષ ૬૫ એવણને પોતાના નામીયા
આવડતી માદી દોખત મતી હતી, જે લાખી સુરત સુડી
આવવી રાખી હિપતી નહીં વધે મણા પામ્યા હતા.

તા ૨૩ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૪ માઈ ૫ (ચિં) ૧૧૯૬ યજ્ઞજ્ઞરદી.

આજ દીને સુરતની પાસેના કર જામખા બાઈ
દીનખાઈ તે ત્યાના એક રૂઢવાસી મરહુમ શેઠ પુછાઆછ.

૧ એ દોખરું ઈજાવાની કિયા તા ૦ ૩૧ મી જાન્યુ-
વારી ૧૮૨૭ થી શરૂ થયે અને તા ૦ ૪ થી ફેબ્રુઆરી
૧૮૨૭ ને દીને પુરી થયે, તે દીનેની જાણતની મળલેયાપા
શામેલ થવાને અતરેના તથા દેશવરોના સર્વે જરૂરોરતી-
એને સુરતથી દરૂર રૂઝતમણ નચરવાનજી મેહરજી
મણાએ તા ૦ ૧ થી જાન્યુઆરી ૧૮૨૭ ના મુખર્જીના
શખાચારખા એક જાહેર ખપર છપાવી નોતર દીધું હતું

એ દોખરના દરવાજા બિપરનીએ પ્રખાલેની તખી
મારેલીછ —

“શવત ૧૮૮૬ ના વરસે માહા શુદ્ધ ૪ ને વાર
“પુષિ રોજ ૧ લો માહા પ રો શને ૧૧૯૬ ઈસવ
“જરૂરી શ્રી શરમાલ નરયાણવાણુ રાજીવ દોલા બિપર
“જેઠવાની કરીને મુખર્જીના શાહેખાએ બધાથી આ-
“પેછે, જરૂરે.ચતીના”

૨ એવણે પોતાની હૈયાતીખા પોતાની વડી દીકરી
બાઈ જ્ઞાનાથજી તે શેઠ નચરવાનજી રૂઝતમણ બનાલની
ઘણીઆનીના દીકરા શેઠ ભંજીરજીને પોતાની બીજી દીકરી
બાઈ બીખાઈજી તે શેઠ નચરજીજી અરદેસર દાહોચેઠની
ઘણીઆનીની દીકરી બાઈ મેહરબાઈ સાથે વરણાવી પોતાના
ખાવડને નામે પાલખ કીધા હતા આ જોડાને પેટે
આવડા મરહુમ અકાબર સર કાવજીજી ભંજીરજી નાઈજે,
સી એસ આ.ધને નજમ થયો હતો

મનાજીના વીધવાએ બધાવવા માટેના દોખરના તાલે
પુગવાની કિયા કરવામા આવી હતી.

તા ૨૫ મી માર્ચ.

રોજ ૨૫ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૯૬ યજ્ઞજ્ઞરદી

મણા—દેશાઈ રૂઝાખાઈ ફામજી—હમર વર્ષ
૭૦ એવણ નવસારીને તાપેના કોચ તથા અનાવજ પ્રગ-
ણાનું પોતાના વડવાએથી ઉતરણ આવેલું દેશાઈગર-
ખનીવતા હતા. એવણનું રૂઢવાણ મજૂર અનાવજ

૩ આ માટે એ દોખરનાની સાનેની શગડીવર
મારેલી તખીમાં નીચે પ્રમાણે લખેલુંછ. —

“... શાલ ૧૮૮૬ ના માહા વદ ૧૭ વાર
“શકર, રોજ ૨૪ માઈ ૫ શને ૧૧૯૬ ને દીને કાખ
“માડો... ”

૪ એવણના સર્વથી પેટેના વડવા નચરવાનજી
નચરજીજી નામનાને કોચ તથા અનાવજ પુરગણાનું
દેશાઈગર ઈ.સ ૨૦ ૧૬૫૫ ના દીક્ષીના પાદશાહ ગાંછ
માટેખ કિસનચાની શાહખાઈની અજમશાહા જેઠાન
જેઠાઆ પેગમની શકી મોહર સુખાની એક શરખાનથી
ખલુ હતું “ તે શરખાનખા લખેલુંછ કે “જે વખત વર-
ણે અનાવજ તથા કોચ નજી આપાદ પ્રાપ્ત તે વખતે
દેશાઈ નહીં હતો નોચરવાન વારસીને—કે કાખની
આપાદીનો સરખાસી કરનારજી, તેથી તેને તે જગાની
દેશાઈગરી બિપર મુકરે કરયોછ ” એવણનાં નરણ વછી
એવણના બાઈ કુવરજી નચરજીજીને મજૂર દેશાઈગરનાં
અખાંઆરે ખલ્યો હતો, અને તેવણને પણ ઈ.સ ૨૦
૧૭૭૭ ના દીક્ષીના પાદશાહ અજમશાહ ગાંછમાટેખ
કિસનચાની નાચરોલદીન આપુ ફનેહની શકી મોહર સુખાનું
એક બીજું શરખાન ખલુ હતું, તેમા લખેલું હતું કે
“ તે જગાનાં જનજીવ એવરી બીણીને પાંચત દર પાંચત
મજૂર બેંદરખને તેનાં જરૂરો સુધા તેનાં કબજામાં
આવવા જેવી તથા તથાખ બાખતની હક ફરતુરીથી ખાસી
અને કાપેલી કપાખ મણા અને હર વરસ બીજી નવી
સખત ખાગવી નહીં.” એ વછી નવસારીને લગતા પુરગ-
ણાએ ગાયકવાડ સરકારને તાપે થવા વછી પેડે પેડેના
ગાયકવાડ પીલાજીસાથે પણ એમની દેશાઈગરી પાડાલ
રાખી એક વરવાનો અર્ધપો હતો એવણના મરણ વછી
મજૂર દેશાઈગરને લોગવતો એવણના વડા દીકરા બેંદ-
રાખજી કુવરજીને ખલયો હતો તેવણને પણ ઈ.સ ૨૦
૧૭૭૭ ના દાખાજીસાથે ગાયકવાડે એક વરવાનો આપી
તેમના હક કબજા રાખ્યો હતો તેવણના મરણ વછી
તેમના બીજા બાઈ શરખજી કુવરજી તે મજૂર શેઠજી-
બાઈ શરખજીના ભાવાને બેવલા વરગણાએનું દેશાઈગર
ખલુ હતું, અને તેમને પણ કિસનચા ગાયકવાડે ઈ.સ ૨૦
૧૭૫૫ ના એક વરવાનો આપ્યો હતો બેવલા શેઠજી-
બાઈ દેશાઈજી નરણબાદ તેમની એક દીકરીના દીકરા
તે નવસારીવાલા દેશાઈ નચરજીજી નચરજીજીને બેવલા
આપેનું તેમને હીસેનું દેશાઈગર ખલુ હતું, જે તેઓને

પ્રગણના "વેલેવન" નામના ગામમાં હતુ, તેથી એવલુ
"વેલેવન"ના દેશમાં" ની અડકથી પણ ઓળખાતા
હતા. એ ગામોની આસપાસ એઓની મોટી મોટી
જમીનો તથા જગત તેમજ બોધાર્થના હેતુ હતા.
ગાયકવાડી તેમજ વામદ અને હાલ જીવતા રાજાઓની
દગ્ગામાં પણ એવલુને વગવડેલિ હતા.

તાં ૨૫ મી આપરેલ.

રેન્ ૨૫ માં ૬ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

મરણ—હોરમજી દીનવારજી ગાડી—હોર
વર્ષ ૮૬) શેઠ દીનવારજી કાવજી ગાડીના દીકરા.
એવલુ પોતાના બે મેથી શેઠ હોરમજી કુવરજી મોદીની
માથે કમીસીએના કાઠાએથી કમીસા પડેના હતા.

તાં ૨૮ મી એમે

રેન્ ૨૮ માં ૬ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

મરણ—યોગવજી જીવાજી ગાડી—હોર વર્ષ
૩૫) શેઠ જીવાજી મેહવાનજી ગાડીના વડા દીકરા.
એવલુ ઈં ૨૦ ૧૮૧૨ થી પોતાના આપના હાથે હેડન
અતેના "આમી કલોડી" ખાતામાં રહેવા હતા તે
પછી ઈં ૨૦ ૧૮૨૧ માં આપના મરણથી તેમની જ-
ગેએ અનેજા હડવા હતા, અને તે પછી છ માસમાં
ત્યાના "હેડ-આવરસીપર" નો ઓધો એમને મેંમે હતા.

તાં ૪ થી જીવ

રેન્ ૫ માં ૬ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

મરણ—રતનજી નાહનજી—હોર વર્ષ ૭૦)
એવલુ વાગપોર ગામના રેલવાળી હતા, તથા મેઘનાઈ
ગણવતી નાકડીમાં કોઠલું કંઠા તરફ નીચે પાતાની
સગાઈ બોગવતા હતા. આ હોગામધર ત્યાં કેટલાક
ગહમારે ઘરાંઓ—તેઓમાં પદ્મ નામેક તથા પીરીએ
ગાનારી સુખ હતા, તેઓનો મોટો ઉપદ્રવ હતા તે સપ-
ળાએ એવલુની આહદગી, હોમજ, તથા કાપી એકદમ

કાનક કલુસીએ, અને બાકીના અરવા દેશાઈજાનો
હોમોર શેઠજીનાઈના કાકા જીવાજી કુવરજીના નવીરા
રતનજી મીજાજીના નવીરા મેનામાઈ જીવાજી અગાવે
આ પાનદને લગતા રરમાનોની નકવ અગાને
નવસારીવાના દેશાઈ જરજોરજી નવસારજીનાં ધરમાથી
મની હતી

૧ શેઠ કાવજી હોરમજી ગાડીનાઈના પાપા

૨ મરદૂપ શેઠ વીકાલ તથા મેજનજી મેર-
જના મામા

નાજીક વધી ગયા હતા. એવલુની આવી વડાવારી બરી
નોકરીને માટે ત્યાના મેઘનાઈ શુભાએ એમને ઘણીવાર
માન તથા મરવાવ આપ્યા હતા, એવલુ પોતાના જન્મ
ગામ તારાપોરમાં મરણ પામ્યા હતા.

તાં ૧૦ મી જીવ

રેન્ ૧૧ માં ૧૦ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

મરણ—રમજી લીમજી પોંડે—હોર વર્ષ ૪૦)
શેઠ લીમજી ભીખાજી પોંડેના ભીખ દીકરા, એવલુ
ઈં ૨૦ ૧૮૦૪ માં પોતાના આપના મરણ પછી તેમને
નામે આવતી પેહડીમાં પોતાના ભાઈઓ તથા કાકાઓ
માથે લીમજી ભીખાજીની કપનીને નામે આપાર અના-
વતા હતા. તે પછી તાં ૨૭ નવેમ્બર ૧૮૧૨ થી
કાકાઓથી છુટા પડી પોતાના ભાઈઓ દારાબાઈ અને
કરુનજીની માથે મરી "લીમજી ભીખાજીના એકરા-
ઓની કપની" ને નામે આપાર અનાવતા હતા.

તાં ૧૦ મી જીવ

રેન્ ૧૧ માં ૬ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

મરણ—માણેજી જીજીભાઈ વાઘા—હોર વર્ષ
૫૦) એવલે પોતાની જન્મ જમિ નવસારીથી અગર
આવી ગણવાવાના કુવાની મામે ગાડીની કુઠાન માડી
હતી તેપછી એમના નામોના બાઈ શેઠ જમજેજી
જીજીભાઈએ પોતાનો આપાર મારી સિયીપર અવતો
મેઈ એવલુને પોતાના કામામાં રાખ્યા હતા.

તાં ૧૬ મી જીવ

રેન્ ૨૦ માં ૬ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

આજ દિને મુગતની પામેના અરજીજી ગામમાં
મુખર્જીવાના શેઠ જમજેજી જીજીભાઈએ આરંગનની
એક દરમેદર બધાવી પરાધી હતી

તાં ૨૮ મી જીવ

રેન્ ૨૬ માં ૬ (૩૦) ૧૧૬૬ વર્ષજરદી.

મરણ—મોદી જીજેજી દેશાઈજી મુગતના તા—
હોર વર્ષ ૫૮) મુગતના મોદી દેશાઈજી કાવજીના
દીકરા, એવલુ ઈં ૨૦ ૧૮૦૬ માં પોતાના આપના

૩ મરદૂપ રર જમજેજી જીજીભાઈ મેડના પારે-
નેટના વડા માઈ, તથા શેઠ રાજુજી જીવાજી વાઘાના બપાવા

૪ આ દરમેદર હોર તત્તી પારેની નથી પણ
તેના પરાધવાનો હોરને દારુક વાર મેલવાના ૫ પદવાના
આં નાનજાઈ મીજાજીએ અમેને મેલવી આપરોડે

તા ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૨૫ માઈ ૫ (૩૦) ૧૧૯૭ મળદળરડી.

મરાઠા—અરથેલ કાવથલ શેઠનારે—કમર વર્ષ ૭૫) શેઠ કાવથલ કામલ શેઠનાના નાથલા રીકરા. એવલુ પ્રથમમાં પુણા મથે મોદી પુરથેલ જમથેલના હાય હેલ થેડીક સુદત સુરી હતા. તે પછી ૪૦ સં ૧૮૧૫ મા મોદીજના સુવરવા બાદ પુણા, અહમદનગર વગેરે દખલના મામો આતેના આપાર કરવા માડ્યો હતો. એવલુ અહમદનગરમા મરણ પામ્યા હતા.

તા ૮ મી મારચ.

“બોમ્બે નેશનલ એડ્યુકેશન સોસાયટી” ની વાર્ષિક સભા આજ દિને તેના મકાનમા સમી હતી. સરનશીનની પુરથીએ સુબધનો ગવરનર સર જન માલકમ ખીરા-નયો હતો.

એ આતાના ચેકેટરી કપટાલ જવરજ જગીસે રીપો-રટ વાચ્યાબાદ સુબધની સરકારના મેફ ચેકેટરી મીં સુવલોમે તે બાદજ રાખવાની દરખાસ્ત કીરી અને તેને શેઠ જમથેલ જીજીબાઈએ ટેકો આપ્યો.

હાનરેજ જવરજ મીં અરલસ જેમખરસે દરખા-રત કીવી અને તેને શેઠ કેપથર શોરામજ રીડીમનીએ ટેકો આપ્યો કે “નામદાર ગવરનરે સરનશીનની પુરસી લઈ આપ્યે આતાને ઉત્તેજન આપ્યું છે મટે તેમને ઉપકાર માનવી.”

નામદાર ગવરનર સર જન માલકમે એક સુબાખીત બાથલુ કરી દખાસત કીવી અને તેને શેઠ જમથેલ જીજીબાઈએ ટેકો આપ્યો કે “આ મ હલીના આપ્યે તથા હેવપેલેના દરેક રીપોરટમા તેના સ્થાપનાર તરફ હાનરે-ખવ મહિં-ર દુખરર એકસીનસતનનુ નામ જોડી કમ્મેન રાખવુ.”

શેઠ કેપથર શોરામજ રીડીમનીએ એ આતાના નેશીવ ચેકેટરી મીં સેદાશીવ કાશીનાથ વતરીના ઉપકાર માનવાની દરખાસ્ત કીરી અને તેને શેઠ નાનાબાઈ ફરામજ કાવથલ ખતાલમે ટેકો આપ્યો.

એ બાદ હોકાઓને નામદાર ગવરનરે પોતાને હાયે ધીન્ગો વેહરી આપ્યાં, ને પછી શેઠ જમથેલ જીજીબાઈએ તે નામદારને ઉપકાર માનવાની દરખાસ્ત

૧ પુણાવાલા ખાનનાહદરે શેઠ અરદસર અરથેલ સુવરના બાવા એવલુના એક નાઈ શેઠ મલેકજ કાવથલ શેઠના તથા તેમના રીકરા શેઠ રસતમજ અથવા પુત્રારેક સુબધમા પારસીઓના જલ્લીતા હતા

કીરી, અને તેને સર ગવરનર ડી. ફારીઆએ ટેકો આપ્યો, અને સભા બરખાસ્ત થઈ.

તા ૧૭ મી મારચ.

અતરની ગોદીમા નામદાર સરકારનાં દરીવાવર્ધી આતાને મટે બાવેલુ ૮૬ ટોપનુ ત્રુ વાહલુ “બોમ્બે” ને પાણીમા હોતરવાની ક્રિયા આજદિને બપોરના નામ-દાર ગવરનર સર જન માલકમે કીરી હતી. તે પુરી થવા બાદ ગવરનરે પોતાને હાયે વડા ખીરાડ (શેઠ નવ-રોજલ જમથેલ વાડીઆ) તથા ખીમ ખાનડર (શેઠ અરથેલ રસતમજ વાડીઆ) અને તેમના હાય નીચેના વાડીઆઓને શેઆલો હોરાડી, તથા મરકારી જલેર નેકરીમા ને ખત અને હુશીયારીને મટે તેમનુ કુદ્દા બાખી સુદતનુ જલ્લીજ છે તે મટે તેઓને ખુબારકબાદી આપી હતી.

તા ૨૬ મી મારચ.

રોજ ૨૬ માઈ ૭ (૩૦) ૧૧૯૭ મળદળરડી.

મરાઠા—દાદાબાઈ કાવથલ શહેર—કમર વર્ષ ૭૦) શેઠ કાવથલ મલેકજ શહેરના રીકરા. એવલુ પોતાના પાપની ૪ થેજ ખલરમાની વીનાવતી સામાજીની ફકાનને વહીવટ “દાદાબાઈ કાવથલની કંપની” ને નામે કાઢ્ય થાય ઉપર વધારી મેલ્યો હતો, અને તેમા એક મોડી પૂંજ કાયલી હતી. અતરના સર્વે ૪ થેજને તથા દેશીઓમા એવલુ ધણા ફાંચેસ થયતા હતા, તથા તે વેળાની સુબધની પારસી પ આતાના એક અફાખર હોવા હતા.

તા ૨૮ મી મારચ.

આજ દિને મરહુમ શેઠ દાદાબાઈ કાવથલ શહે-રના હિમાજીની મીલલયમા તેમના રીકરાએ શેઠ હોર-મજ અને મલેકજ દાદાબાઈ શહેરે સુબધ મથે

૧ બોમ્બે કુરીઅર, તા ૧૫ મી મારચ ૧૮૨૮

3 On the conclusion of the ceremony of the launch, the Hon'ble Governor, accompanied by other distinguished personages, proceeded to the office of the Marine Storekeeper, where the usual ceremony of the distribution of Shams' took place, and which was performed by the Hon'ble the Governor, who accompanied their presentation to the First and Second Builders and their assistants by a handsome compliment for their perseverance in a course which had, for a lengthened period, rendered their families conspicuous for talent and zeal in the public service.

[Bombay Courier, 22nd March 1828]

ચાપાલીના કુચર ઉપર દેખાઈએની આંખે એક પથ્થરની યગડી પોતાના આપની નજીકે બધાવવાની તરેરવી પસંદી હતી.

તાં ૧૦ મી આપરેલ.

આજ દીને અતરેના એક ભણીતા વાપારી શેઠ લીમણ કાવચણ બનાવ્યો (પોતાના ઘરના એક માણસ-જાનું લગનની ખુલાસીમાં) પોતાના મજબૂત મનને નેચ-ખીટ લેવાના બગવામાં અતરેના પેલે વાળેના પુરો-ખન મરેરેને એક “ખાલ” આપેલા હતા. આ વેળા-એ તેના નામદાર ગવરનર સર જન માલકમ, એકમીલ જેમ, મીં ૦ વારડન, અને ખીલ ધણા મરકરી, લરકરી, તથા દીવાલની અમલદાર અને આપારીઓ શામેલ થયા હતા. પરાણીઓની મનને માટે “આરડીનીનું બેડ” તથા દેરી નામ અને ગાયેલા વડીક હતા. ગવ-રનર તથા ખીલ મધળાઓ માંડી માતરે રહી એક લીમ-જીને તેમની પરાણીઓને માટે આખા માળી વધાય થયા હતા.

તાં ૧૧ મી આપરેલ.

રોજ ૧૭ માઈ ૭ (ચિં) ૧૧૬૦ વલદનરદી.

મશી—મેકરામણ ભીખાણ ડાકર—ઉપર વર્ષ ૫૬) મુરતના એક ભણીતા દંકીમ એવણુ મુરત મંદે લાખી સુલત મુડી તખીબખણાને ધણે માટા માગા ઉપર અનાવતા હતા, અને એવણુને “મુરતના ધણીખરા લોકો પોતાના વખતના લોકમાન કરી ભણતા” હતા. મુરતના ધણીખરા રાજવંશીઓ પણ પોતાને ત્યાંની મજા ખીખારીમા એવણુને બોલાવતા હતા. જેઓમા માનણુપોગના નવાખ તથા વરંધના રાજા ઉદેશ મજાના નામે ભણુમા આપાડે

૧ મુબઈના શમાચાર, તાં ૨૬ મી મારચ ૧૮૭૦

૨ મોમ્ને કુડીઅર, તાં ૧૨ મી આપરેલ ૧૮૨૮

૩ ખાતવાલા શેઠ દેરાખયાક મેકરામણ ડાક-રના બાવા, તથા વરેકરા રેલવેવાલા શેઠ દેરાખયાક દેરાખયાક પે માસરના બાવા એવણુના એક ભાઈ શેઠ દાસાખાક ભીખાણ મુજામા મેથવાક મરકરીમા નોકરી હતા એવણુના બાવા શેઠ ભીખાણ દેરાખણ પણ મુર-તના એક ભણીત તખીબ હતા. તેણુ મેથવાક લેખ-શાત વગર લોકોની પાસેથી પણ થોડી ઘણી તખીબખણની વિદ્યા મેથવા હતા તેમના બાવા શેઠ દેરાખણ કાવ-ચણ મુરતના મુનથીણુ ઈમાને લોકોને સારસી બાવા મિખાડના હતા

તાં ૧૦ મી મેમે.

મુબઈના બાગમા ગઈ તાં ૧૬ મી મારચને દીને “દાઈન” નામનું એક વાહણુ બનાવે ગયું હતું. તેના ખાસીઓના આચરને માટે અતરેના પુરોખન આપારીઓએ એક ઉચાણુ કીક હતું, તેમાં લીખીરકમ પારસીઓની હતી—૪

૧૫૫.

શેઠ ભમરેલજી જીજાભાઈ. ૧૦૦

શેઠ લીમણ કાવચણ બનાવ. ૫૦

શેઠા ખરચેલજી અને જાગીજી અરદેશ

દાઈન. ૫૦

શેઠા જાગીરજી અને નવરોજજી નરમથા

નજ વાડીઆ. ૮૦

તાં ૩૧ મી મેમે.

આજ દીને મુબઈની મીશીઅરશ ફારખચની કપ-નીને માટે અતરેની ગોદીમા બધાવણુ એક માફ વાહણુ નામે “દેરામજી બહમનજી” ને મજબામના ધણ ઉપરથી પાણીમા ઉતારવાની કિઆ કરવામા આવી હતી, આ વેળાએ મુબઈના ગવરનર સર જન માલકમ, મુબી જડજ સર આરલસ મેમખરમ, મીં ૦ વારડન, મીં ૦ જેમસ ફારખચ, મીં ૦ જરેજ ફારખચ, મીં ૦ ધામચ બ કાતાન, શેઠ બહમનજી દેરામજી વાડીઆ, અને ખીલ ધણાક પુરોખન તથા દેરી થોડીઆઓ એ કિઆ જો-વાને હાજર થયા હતા. નામદાર ગવરનર પોતાને હાથે ખાટી શેડી એ વાહણુ નામ “દેરામજી બહમનજી” આપ્યું હતું, તથા તે બાદ પોતાને હાથેલ વડા મામજા ખાલર એ નવરોજજી ભમરેલજી વાડીઆને તથા તેમના હાથ ફેલવા વાડીઆઓને શલા હોગાડી હતી. એ પછી મીશીઅરશ ફારખચની કપની તાફી “દીશીન” તૈયાર કરાણુ હતું, તે લેવાને મધળાઓ બાડવામા ગયા, અને ત્યાં ગવરનર એક મુખાખીત બાધાણુ કડી એ નવા વાહણુની ચકામતી ચડી, તથા ઉમેદ માંડી કે તે પણ વાહણુ “લવજી ફેમીમા” જેવું પનેતુ થાય.

તાં ૩૧ મી મેમે.

હિદુશનના દેશીઓને ઈમાડની અદાવતમ. “માડ” તથા “પોડી” જુડીમા મેથવાના હક આપવાનો એક કમિટી ઇંગ્લેન્ડની બાઈમ ઇમા સર આરલસ કા-વચ, બારોન્ટ તથા ખીલ હિદુશનના બેરખાક મિરોની મેહનતથી ગમે વર્ષે પચાર કંઈમા આપ્યો હતો. એ

૪ મોમ્ને કુડીઅર, તાં ૧૦ મી મેમે ૧૮૨૮

૫ મુબઈના શમાચાર, તાં ૨ જુન ૧૮૨૮

ક્રમિકોના રૂઝે અતરની સુપરીમ કોરટમા આએ વર્ષથી દેશીઓને “પીટી” જુવીમા ખેલાડ્યામા આવા હતા; અને તે ઓટ મુંબઈની મગક તરફથી આવતા “જોએ કુરીઅર” મા કાણે કાણે દેશીઓ કાંડ તથા પીટી જુવીમા ખેલવાને લાયક છે તેમના નામની એક દીપ છપાવી ફરગટ કર્યા મા આવી હતી. આ દીપમાં નીચના પારસીઓના નામો છે.

“કાંડ” જુવી.

અહમનજ હોરમજજ વાડીઆ, અરચેલ અર-દેસા દાદીચે, અરચેલ કાવચજ બનાજ, અરચેલ રમતમજ વાડીઆ, અરચેલ માણેકજ મરાઠ, દાદાભાઈ પેશતનજ વાડીઆ, ફોમજ કાવચજ બનાજ, હોરમ-જજ દોરાબજ લવચરી, હોરમજજ બીઆજ ચીનાઈ, હોરમજજ ધનજ પેલ, હોરમજજ અહમનજ ચે, જ-ગીરજ અરદેસા દાદીચે, જગીરજ નવરવાનજ વાડીઆ, જમચેલ જીજાભાઈ, કેમચર યોગબજ રૂડીમની, લીમજ કાવચજ બનાજ, મનચેલ જમચેલ વાડીઆ, મેહરવાનજ નવરજજ નાજીચેરાલા.

“પીટી” જુવી.

અરદેસા રતનજ વાડીઆ, અરદેસા ફોમજ કાવચ, અરદેસા કુટુનજ લીમજ પાડે, અરદેસા એલજ જોમા, અરદેસા અરચેલ જીવાજ, અરદેસા નવરવા-નજ દાદીબરજોર, બરજોરજ નાનાભાઈ દાવર, બીઆજ દાદાભાઈ લીમજ પાડે, મેહરામજ દાદાભાઈ લીમજ પાડે, બરજોરજ કુટુનજ પારખ, અહમનજ બેનનજ કાચરાજ, મેહરામજ રમતમજ રાણા, મેહરામજ જીવાજ અપુ, અહમનજ બરજોરજ દાવર, બાપુજ દાદાભાઈ કચનગાવ, બરજોરજ રમતમજ ચોદી, અરચેલ જીવાજ ગાની, અરચેલ દોરાબજ, અરચેલ બરજોરજ કાવર, કાવ-ચજ માણેકજ હાચખનર, અરચેલ જમચેલ જન-ગલ, ધનજાઈ રમતમજ વાડીઆ, ધનજાઈ નવર-વાનજ કાવચજ બનાજ, ધનજાઈ અરચેલ મરાઠ, દોગબજ હોરમજજ લવચરી, ડોરાભાઈ રતનજ એ રી, દાદાભાઈ નવરજજ પોલ્ટા, દાદાભાઈ જીવાજ ગાની, ધનજાઈ જીવાજ ડોડી, દાદાભાઈ જીજાભાઈ લામ, ડોરાભાઈ એલજ પાકચર, ડોરાભાઈ પેશતનજ, ધનજાઈ ફોમજ આટલીવાલા, દીનચાદ નાપુજ ચોમેરા, દોગબજ નવરગજ પેલ, દાદાભાઈ જોગાભાઈ ચમાર, દાદાભાઈ ફોમજ યુવના, દોગબજ બરજોરજ કાવર, ધનજાઈ મેહરામજ ગણા, એલજ અરચેલ માણેકજ મગક, ફોમજ અહમનજ મરાઠ, ફોમજ દાદા-ભાઈ બનાજ, ફોમજ પેશતનજ પાડે, ફોમજોર યોગબજ હાજના (ગાડીના), કુટુનજ લીમજ પાડે, ફોમજ બીઆજ પાડે, ફોમજ પેશતનજ પાડે, ફો-મજ રતનજ યે, ફોમજ જીવાજ ડોડી, ફોમજ

કુટુનજ બચા, ફોમજ કાવચજ પેલ, ફોમજ યોગ-બજ પારખ, ફોમજ નવરવાનજ આટલીવાલા, હોમ-જજ દોરાબજ સોંચા, હોમજજ અરચેલ માણેકજ મરાઠ, હોરજજ રમતમજ પેલ, હોરમજજ ફોમજ મેલ્ટા, હોરમજજ દાદાભાઈ ચાહેર, હોરમજજ એલજ જોમાજ, હોરમજજ અરચેલ પોર, હોરમજજ કુવજ ચોદી, હોરમજજ યોગબજ રમતમજોરના, હોગજ નવરજજ લાહેર, હોરમજજ બરજોરજ કાવર, જગી-રજ ફોમજ કાવચજ બનાજ, જગીરજ ફોમજ નાનાભાઈ દાવર, જમચેલ પેશતનજ પોલ્ટા, જમચે-લજ પેશતનજ પાડે, જીજાભાઈ દાદાભાઈ, જગીરજ અરચેલ લીકીમ (નાગચાદ), જગીરજ હોરજ રૂડી-મની, જમચેલ કાવચજ નાગપોગવાલા, જમચેલ કુવ-રજ નચાવાલા, જગીરજ હોમજજ જોગાભાઈ, જમચેલ માણેકજ હાચખનરના, લીમજ દાદાભાઈ લીમજ પાડે, મનચેલ ફોમજ ચેના, મનચેલ કુટુ-નજ વજીદાર, મનચેલ ધનજાઈ રૂડીમની, મેહર-વાનજ જીવાજ ડોડી, મનચેલ એલજ એલજકાના, માણેકજ દાદાભાઈ ચાહેર.

તા ૦ ૨ જુન.

રોજ ૮ માઈ ૯ (ચે) ૧૧૬૦ ૫૧૬૧૧૨.

આજ દિને સુરત મેં ઉમરા ગામની હદમા પીપ-લોદની જમીન ઉપર સુરત તથા મુંબઈની અજીમનના ઉધરાતથી બંધાયેલા માર્ગનાં દોખાંનાં તાણાં પુરવાની કિસ્મા કરવામા આવી હતી.

૨ આ જગેએ અમા ધણુ દલગીર હોયે કે ઇંગ્લેંડ રાજપણા દેશીઓને મહેલા આ પેલુવેલના ગોરા હકને લાવકના જે જે પારસીઓને સરકારે સુદી કાંટવા હતા તેઓ બનાના નામની દીપ અતરે આપાઈ નથી તેજુ કારણ એમને તે વેળાજુ સરકારી પતર “જોએ કુરીઅર” કે જેમા આ દીપ છપાઇ છે, અને જે ૧૧વી શાઈલ સુબખા થકત શેઠેરીએત આપીસના “પીકારડ રૂપ” માજ છે તેજુ માઝા બાએજે આ દીપવાલુન અ-રજુ પાત્ર રાહીચુ છે, અને અરજુ પાત્ર બચો રહેલ છે, જેમાથી ઇંગ્લેંડ M અફર વેરનાન નામે મહેલે આદી ગિવની દીપમા અરધાઅરધ નામ અતરે આપવા રહી ગયા છે આ ખાટે અમાએ સુબખા ચેરીરની આપીસમા પણ એ બાએનો પીકારડ નેચો, તમા તતલીજ કીધી, લેકીન ત્યાથી પણ એકી જુની દીપ મની શકી નહિ.

૨ આ ખાટે એ દાખમાવર ખારેલી તત્તીમા નીચે મૂજબ લખેલ છે.—

“શવ ૧૮૮૪ ના જે ૧૬ ૫ ને
“વાર શોચે રોજ ૪ થો ચેકરેવર ખાલા ૯ થો આદર
“અને ૧૧૬૦ એન્ટેનરેરી એ દીને ફુખાને તાણા
“પુરાથો”

તા. ૭ મી જુન.

ડા. ૬ મા. ૧૦ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

મશા—નિમિત્ત કાનનન બનાવના—ક્રમ ૧૧
(૧) એ કાનનન નિમિત્તન બનાવના પાલના દીગા.
એવળુ પ્રથમમાં પોતાના મનમાં એ અરેમ કાલીઆની
પેટકીને દેના. તે પછી ૧૦ મે ૧૮૧૦ માં તેમનાં મળુ
બાદ આવી ની પી પોતાને નિમિત્તે આવી બાપા કરના
તા, તથા અનરેની નામીની મીઠીઆમ ગીર્ધાગ્રન
કાંડડની ક પત્રી મીનમનની ક પત્રી, તથા આદમ મકી-
નાની ક પત્રીના દનામ થયા હતા. અનરેના બાપાની
મડમમાં એમો મિત્ર માન કરાવતા હતા.

તા. ૮ મી જુન.

ડા. ૧૧ મા. ૬ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

આજ દિને કા. ૧૧ માં એ કા. પેળનનન બુઝીર
મારોમે પોતાના મનમાં મુખી પુણાસમા એ બુઝીર
નમરેન મીનીની નામને બધાવતા મરેના કોખમાની
નારો પુરાની કિયા કરામા આવી હતી.

તા. ૧૦ મી જુન.

ડા. ૧૨ મા. ૬ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

મશા—નિમિત્ત કાનનન બનાવના—ક્રમ ૧૧
૧૧ (૨) એ કાનનનન મીઠીઆ નામના દીગા.
કે ૧૦ ૧૮૧૬ માં એમના બાપના મળુ ૧
કી દેના મરેના તરફની આડનુ કમ પાણ એવળુ
તથા એવળુના દા બાદ એ નામીનને મના કામ
હુ. અને તે માટે બધે બાદમાં એ મુખી “નિમિત્ત”
અને નામીનન કાનનનનની કું” ને નામ બાપાની
પેટકીમાં દેવી, દેવાવડા આતેની કાપીક બાપાની
પેટકીમાં આડનો, તેમજ ૧૦ ૧૮૨૦ થી મીઠ
કમળુ. નીમનની કું ની દનાવીન કામ પલુ એવળુની
પેટકીને મળુ હતું.

૨ મનુષ્ય એ કાલિકલ લીખલ બનાવના બાવા

૨ આ માટે એ કાખમાની કાપેની કમીવર કાપેની
તપીના લેનિનું છે—

“કા. ૧૧ માં કુચીદ મા. ૬ માં આદર અને
“૧૧૬૭ કા. ૧૧ માં—કા. ૧૮૮૪ ને દન બોલા
“નાનાની બપોરીયથી કા નિમિત્તે ૧૧ માં ૧૮૨૦ થી
“કોરકાના રવાના અધિકારીને તથા કામ બપો-
“કોરકાના ગરોથમાન મરેની મેરુલીન કુચીદેલ નમ-
“કોરકા એ કા. ૧૧ માં પુનાવડા અધિકારીને ૧૮૨૦ માં
“એતના તોના રવાનાની નામને તોનાં કાપેની કા-
“કા. ૧૧ માં કુચીદેલ તાલો કુચી”

તા. ૧૨ મી જુન.

આજ દિને મનુષ્ય એ કા. ૧૧ માં નમરનન
કાલીઆના કા. ૧૧ માં મનુષ્યના તેમના બાદ એ ના-
મીનન નમરનન કાલીઆને ૩૫૦૦ ની રકમ ૫ મા-
તમાં ૫ માંનાં કું મી આવી હતી.

તા. ૧૦ મી જુન.

ડા. ૧૬ મા. ૬ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

આજ દિને મનુષ્ય એ કા. ૧૧ માં નમરનન
મનુષ્યની મનુષ્યનાથી મનુષ્ય અનુમનના કા. ૧૧ માં
બાપાની કા. ૧૧ માં આવી હતી.

તા. ૨૭ જુન.

ડા. ૧ મા. ૧૦ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

આજ દિને આ. ૧૧ માં તે મનુષ્ય એ કા. ૧૧
તપન બમનન કાલીઆના વી. ૧૧ માં કા. ૧૧ માં તેમના
કા. ૧૧ માં કા. ૧૧ માં તેમના મનુષ્યન કા. ૧૧ માં
આ. ૧૧ માં ૫ માંના ૫ માંના આ. ૧૧ માં ૫

તા. ૧૩ મી આગસ્ટ.

ડા. ૧. મા. ૧૧ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

મશા—નિમિત્ત કાનનન બનાવના—ક્રમ ૧૧
એ કા. ૧૧ માં કા. ૧૧ માં તેમના નામના દીગા. એવળુ
પોતાના બા. ૧૧ માં તથા બપોરનામાં મા. ૧૧ માં
પોતાના મનમાં પડેના હતા. તે પછી એના કા. ૧૧ માં
વર્ષો એવળુને કા. ૧૧ માં.

તા. ૩૧ મી આગસ્ટ.

મા. ૬ (૧૦) ૧૧૬૭ વર્ષનાની.

મશા—નિમિત્ત કાનનન બનાવના—ક્રમ ૧૧
૧૧ (૨) એ કા. ૧૧ માં કા. ૧૧ માં તેમના બા. ૧૧ માં એ

૨ તા. ૨૬ માં આ. ૧૮૨૮ ના “કુ-
કા. ૧૧ માં” આ કા. ૧૧ માં ૫ માંના દી. ૧૧ માં

૪ આ કા. ૧૧ માં નીમિત્તે ૧૧ માં મનુષ્ય —
“આ કા. ૧૧ માં નીમિત્તે ૧૧ માં, અને ૧૧ માં
“એ. ૧૮૨૮ ની ૧૬ માં ૧૮૨૮ ના ૧૮૨૮ માં
“આ. ૧૮૨૮ ના ૧૮૨૮ ના ૧૮૨૮ ના ૧૮૨૮ માં
“૧૬ માં ૧૬ માં એ કા. ૧૧ માં ૧૬ માં ૧૬ માં
“૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં
“૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં ૧૬ માં

૫ તા. ૨૬ માં આ. ૧૮૨૮ ના “કુ-
કા. ૧૧ માં” આ કા. ૧૧ માં ૫ માંના દી. ૧૧ માં

૬ એ કા. ૧૧ માં ૧૮૨૮ ના કા. ૧૧ માં
તથા એ કા. ૧૧ માં ૧૮૨૮ ના કા. ૧૧ માં

વલ્લુ થયમમા ચેક બાજોજી નાનાબાઈ સવરવાલી મી-
ગીઆર આઈમિ કેવની કંપનીની પેહીયાર મેહતા
હતા. તે પછી પોતાના બાઈઓ ચેકા કામજી તથા
નજવાનજીની માથે મળી પેહલા “કામજી તથા નજ-
વાનજી મનજોજી કામ” અને તે બાદ “નજવાનજી
તથા કામજી કામ”ને નામે પેહલી કાદી બાપાગ કવા
માડ્યા હતા. એવલુ તે વેળાએ ઇંગ્લેજ બાપાના ઘણા
અવગાર ગણાતા હતા.^૧

તા. ૯ મી મુખેમખર.

રોજ ૮ માસ ૧ (૩૦) ૧૧૯૯ મજલસરદી.

૧. મરાણ—જાગીજી અરેસર દાદીચેક—હમર વર્ષ
૬૭) ચેક અરેસર દાદીબાઈના નાધવા દીકરા, એવલુ
ઈ. સ. ૧૮૧૦ માં પોતાના આપતા મણુ બાદ વડા
બાઈ ચેક અરેસરજીની માથે ગણમા “અરેસર અને
જોહાગીર અરેસરની કંપની” ને નામે બસપાગ ચલાવતા
હતા. બાપાગ હિપરાત એવલુની પેહડીને હરિનક મીચી-
અરમ મીનબન, પાટચીક રદુઅર, અને આદમ રજી-
નરની કંપનીની નામીચી બાપારી પેહડીઓની હવાની
કામ હતું. એવલુનું મરણ કમિરાથી અવગણ્ય નીપજ-
વાથી પામીએમા મોટી દયગીરી રૂનાઈ હતી

૨ એવલુના મરણ પછી ધીડીક પ્રદેત એવલુના
રીકરાએએ “હોરમજી મનચેલ કાપાલના દોક-
રાએ” ને નામે બાપારી પેહડી રવાની હતી. તે
પેહડીને વડીવડ ઈ. સ. ૧૮૭૧ માં ચર્ચેની રાલ
પ્રુધીથી બધ કરવામા આવ્યો, તે વેળાએ એવલુના બે
દોકરાએ ચેકા પેશતલ તથા હોથાપાઈ હોરમજી
કાપાલ તથા નવીરા ચેક અરેસર રસતલ કાપાલએ
રૂ. ૨૫૦૦૦) સવા લાખની ચાર ટકાની ચરકારી નોંઠ
એવલુની યાદગારીને માટે “મરમુન ચેક હોરમજી મન-
ચેલ કાપાલનાં ધરમપાતા” ને નામે એલાહેલી કાદી
હતી, અને તેના એવે પોતે મણુ જણા તથા ચેકા દાદા-
બાઈ હોથાપાઈ કાપાલ અને એલેલ પેશતલ કાપાલ
ખરી જણુ ૫ તરસરી ધર્મ તા. ૨૯ મી જાનેવારી ૧૮૭૨
ને દીને કામેદારસરુ એક “તરસરીડ” કરાવ્યું હતું, તથા
તેમા એવે બંદોબસ્ત કીધો હતો કે જોડી રકમના
બાજબાંધો એવેના પોતાના કુટુંબીઓ, ખેડીઓ, તથા
બીજા દોષ્ટ જરોયાનીઓ લાચારીમા આવી ગયા હોય
તેમને બની શકતા આસરે આપવે, તથા દોષ્ટની ધર્મના
અને પરીવકારી કાગેમા, તથા જરોયાની ધર્મની મેહવ-
રીને લગતા કાગેમા મદદ કરવી, તેમજ એવલુના ધણી-
આની મરુમુખ બાઈ રવનમાએ ઈ. સ. ૧૮૪૫ માં
નવસરી તથા દમણના બે ધરમના ખંડોના બંદોબસ્ત
તેમની મરામત તથા ચાલુ જરવા કરવી

તા. ૨૭ મી મુખેમખર.

આજ દીનથી ચેક જમચેલ જીજાબાઈએ મુખ-
ધના દર વર્ષના જોધાદ બાગની ૭ નેઆત પોતાને ખરેજ
કરવાનું ચર કીકું હતું.^૨

તા. ૧ લી અક્ટોબર.

આજ દીને મુખધના મુખ્ય દેશી આગેવાન મહ-
રોજી એક “કાપુરેવન” અરેસરના ચીફ જમચીસ મગ
એકવરડ મેરજી મઈ તા. ૧૮ મી આગસ્ટને દીને
પુણામા મરણ નીપજ્ય તે મોટેની દયગીરી બનાવવા
માટે ૧૪૦ શહેની એક દીનાગા પતર લઈ આકટીગ
ચીફ જમચીસ મગ આગસ્ટ એમમરસના મકાનમા ગયું
હતું. ચેક બહમનજી હોમખજી વાડીઆએ ઉપજી
દીવાયાનું પતર વાચી મળનાસુ હતું, જેમાં એ મગ-
હમ બાએમીમે દેશીઓ તરફ બતાવેલી ચારી લાગણી,
તથા તેમને જીરીમા બેથવાનો હક આપાવવા માટે તેણે
દેખાડેલી ઘેરોએજીની તારીફ કીવી હતી, તથા જણાવ્યું
હતું કે એ મગહમ માનવંતની આ દેશમા યાદગારી
માથવવા માટે તેઓ (દેશીઓ) એ એક તાણાની રકમ
(રૂ. ૪૦૦૦) પોતપોતાના એકગીરી કીડે, અને તે “નેડીવ
એકપુરેથ જોશાઈ” ને સોપવામા આવશે કે તેના
બાજબાંધો એ નિયાલ આતે બે મકાનસરીપો “વેચ
મકાનસરીપ” ને નામે આપવામા આવે, તથા નાણું
પુગુ હોયતો તેને વામનાં ધનામે મણુ આપે. આ
દીવામા પત્રોના મીઠ એમખરસે લાયક રીતે હતર
વાળયો હતો.^૩

૨ બોલાવે વચાત સર ૨૭૭ એ યાદવારજી
કામ આએ વર્ષથી એવલે પોતાને ખરેજ ચડ કીકું હતું,
પણ પોતાની પાછલ તે વ્યથ્ર ચાલુ રાખવાના ઇરાદાથી
એવલે ચાકસ રકમ તથા બંદોબસ્ત એલ.કુરી કાદી તેણે
“જમચેલ જીજાબાઈ ચારીડી રક” ને નામે તા. ૭
મી ફેબ્રવારી ૧૮૭૮ ને દીને એક “તરસરીડ”
કરાવ્યું હતું, અને તેનાં બાજ તથા આવકમાથી દર
વર્ષના છઠ્ઠે યાદવારની છ નેઆત મુખધ, નવસરી,
જેધવારા તથા દમણ આતે, તથા તોર મહીનાના યાદવા-
રની એક નેઆત સુરત આતે એવલુને નામે કરવાને
બંદોબસ્ત કીરો હતો, અને તે પ્રુવ થાપણના તરસરીએ
તરીકે ગીચીઅરસ જે એક કાચરક, કી કાણુ એન-
કરમન, મહાદમખી રોજો, ખરેસલ જમચેલ જીજાબાઈ
અને રસુતલ જોશાઈજી વાગવને કેડવા હતા. પછાવડેથી
ઈ. સ. ૧૮૫૧ માં એવલે એ બેપરાત બીજા કેરવાક
દેખાવરો આતે યાદવારની નેઆતો તથા બીજા પોતાની
તરસરી ધર્મના કાગે કરાવવાને એક ચોડી રકમ જુદી
કાદી હતી, અને તેણે નાખ “સર જમચેલ જીજાબાઈ
સુરત એક નવસરી ચારીડી રક” કરી રાખ્યું હતું

૩ એવેને જોડે, તા. ૮ મી અક્ટોબર ૧૮૨૮

તા ૦ ૩ મી નવેમ્બર.

સુબની પાગમી પચાતના કંડો તા ૦ ૩૧ મી
અક્ટોબર ૧૮૨૬ થી તા ૦ ૨૦ મી અક્ટોબર ૧૮૨૭
મુનીનો હીમાય આજના "મુબની શમાચા" મા
તરગીએએ છપાવી પગટ કરે હતો, તેમાંથી જોવામાં
આવે છે કે હીમાયની બાઈના રૂપરૂપર દાખા
ઉપરાંત આએ આપ્યા વર્ષના પચાતના કંડ આતે
૩૧૧૧૬)૮૧ ની આવક યજ્ઞ હતી, અને ખચ કુલ
૨૬૫૦૪૨૨ થયો હતો, જે બાદ કલ્યાવર્ષની આખરીએ
તરગીઓના હનકમા મધના મળી ૩૬૨૬૦૫૫૬૧
બાકી હતો.

તા ૦ ૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૫ માઈ ૨ (યો) ૧૧૬૮ યજ્ઞદગરી.

મરણ—ગણ્યોજી હેરુમુલજી મીગળ—કુમા વર્ષ
૨૫) હિંદુઓના હેરુમુલજી કાંઈયજ્ઞ મીગળના
ખીન દીગ, એવણુ પોતાના પેઠી તે અતરેના "મુ-
બની શમાચા" ના અપીવી મોવે હરુમુલજી મગળા-
તજના હાથ હેકન મમાચા પચમા બચવાનુ કામ
કરતા હતા.

તા ૦ ૬ મી નવેમ્બર.

રોજ ૬ માઈ ૨ (યો) ૧૧૬૮ યજ્ઞદગરી.

આજ દીને બાઈનીતમાઈ તે શેક દોગમજી હો-
મજજી બચકીના પેકકા ધણીઆઈનારે હામણની
મીગળનથા તેમના બાવા શેક દોગમજી બીઆજી મી-
નાઈ તથા મુગા શેક દોગમજી દોગમજી બચકીએ
મળી ૩૫૦૦) ની રકમ પાગમી પચાતના પાઈઆગના
તથા આપના પાગવાના કંડમાં આપી હતી.

તા ૦ ૧૧ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૧ માઈ ૩ (કો) ૧૧૬૮ યજ્ઞદગરી.

મરણ—કુમાજી જીવાજી દેડી—કુમા વર્ષ
૫૦) શેક જીવાજી ધનજી દેડીના વડા મીગ. એવણુ

૧ શેક: ખરચેલ તથા બગીરેલ હોરમજી
ખીનકના પાએ

૨ તા ૦ ૧૧ મી અક્ટોબર ૧૮૩૦ ના રૂબઈ
ચમારમા છપાવેલો પચાતનો રકનો હીમાય

૩ શેક: નચરવાનજી, રરુનજી તથા દોગમજી રચ-
મજ દેડીના બાવા એવણુના બાવા શેક જીવાજી ધનજી
દેડી અતરે મરુમ શેક દાહીનાઈ નચરવાનજી તથા તેમની
પછી શેક અરેસર દાહીનાઈને ત્યાં દુબાયજી કામ કરતા

પચમા શેક લીમજી કાવચજી બનાજી તથા શેક દાહીનાઈ
જીમજી ગાડીને ત્યાં દુબાયજી કામ ચપાવતા હતા. તે
પછી ઈ ૦ મ ૦ ૧૮૧૭ ના નોમપર મામળી શેક ધનજી
શેક રતનજી કપાલ ગાયે બાગમા "ધનજીનાઈ કુમા-
જીની કપળી" નાં નામથી વીનાયવી અશમાય તથા દાર
કામની એક ગોડી દુકાન ઉઘાડી હતી. ત્યાંઆઈ ઈ ૦
૧૮૨૨ મા શેક ધનજીનાઈના મળણી તેમના બાગ છોડવી
પોતાના બાઈઓ શેકા મેકવાનજી તથા ધનજીનાઈ
માથે બાગમાં "કુમાજી જીવાજીની કપળી" ના નામથી
તે દુકાન ચાલુ રાખી હતી

તા ૦ ૧૨ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૨ માઈ ૩ (કો) ૧૧૬૮ યજ્ઞદગરી.

મરણ—મનજીજી એદનજી એદનકાના—કુમા
વર્ષ ૨૬) શેક એદનજી બકમનજી (એદનકા) ના ખીન
મીગ. એવણે ઈ ૦ મ ૦ ૧૮૧૮ મા કોટમા પાગમી
બાવર માઈવી મરુમુ શેક દાહીનાઈ કાવચજી નચરવાન-
વાવી ગોડી દુકાન કે જે શેક રચમજી બીઆજી મામા
ચનાવતા હતા તે તેઓ પાસેથી ખડી મળી હતી તે
પછી ઈ ૦ મ ૦ ૧૮૨૩ મા હરેમ બાગમા એક ગોડી
દુકાન પોતાના બાઈ શેક મેકવાનજીના માથે મળી "મન-
જીજી તથા મેદરવાનજી" ને નામે ચનાવતા હતા.

તા ૦ ૨૪ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૨૪ માઈ ૩ (યો) ૧૧૬૮ યજ્ઞદગરી.

આજ દીને મુગતરી પામેનાં કામ ગામમા બાઈ
દીનનાઈ તે ત્યાં એક રેદામી મરુમુ શેક પુ જીઆજી
મનાજીના વીરજાએ પોતાના ખાવરની નહિએ એક
દાખુ બધારી પગાયુ હતું. એ દાખમાની માથે
એજ બાઈએ એક લમડી, નવાખાનુ તથા ફૂંડા પાલુ
બધારી ત્યાંના નચરવાનજીના વપકાગને માટે મોકલ
મુકા હતા

હતા તેમના બે બાઈઓ શેકા નચરવાનજી (શેક એદનજી
ચમાર દેડીના બધારી) તથા મનજીજી પછ તેવણની
સાથે એ કામમા પડ્યા હતા એઓના બાપ શેક
ધનજી દેડી કપીઆણીથી અતરે આવેલા હતા

૪ એ દાખમાની સાથેની યગડી હાવર નીચે પ્રમાણે
તમો ખરચાઈ —

" શી લાલજી હોરમજીની ૫૬૬થી આએ રમડી
" તથા ૫૫૫ તથા ફૂંડા તથા નચરવાનજી શી કર ન મધ
" બનારોજી પારસી પુ જીઆજી મનાજી હીરા અજા
" કર નચરના ધણીઆની બાઈ દીનનાઈ તે પટે નચર
" પનજી હોમજી સુખાવીવાસ હોમીઆની મીડીએ
" પોતાના ખાવર મેડેયતી પુ જીઆજી મનાજીના પંચાથી

જપતે મહાદેવા ક્રેત્રાક ઇચ્છે અમનદારી, તમીંગા તથા મર્વે વ્યાપારીઓ માનને આત્મ હાજર થયા હતા.૨

તા ૦ ૮ મી આપરેલ.

રોજ ૯ માહ ૭ (ચિ) ૧૧૯૮ યજ્ઞજ્ઞરદી.

આજ દીને થાણાં ગામના મુખવાલા એક રસત-મજા કાવણી પોલે આદરાતની એક દરેમર બધાની પગારી હતી. આ વેળાએ થાણા મને મુખર્ષી તથા બાહરે ગામના જરોરતીઓનો એક મોટો મેત્રાવડો થયો હતો જયનગી રિઆ પુરી થયા બાદ એક રસતમજા પોલે તદરોચતી પધાવતી વેળાએ મજલેદને બાહરે કીધું જે એ દરેમરમા ચેલનચાહી તથા કદમી એ બધેઈ કામો કરવા દેવામા આવ્યો. એ પછી નેઆનુ જનનજમી મર્વે લોકો મજાઓ તથા ગાગરોમા વદાય થયા હતા.૨

૧ ચિકવાર એવણ તથા ચેક-જીરજી કાવણી પટેલ વાહણ "રેરેશીય" ના મેચી બીનથી અતરે આવતા હરીયામા મોટું તોરાન થઈ આવ્યાથી કુમી જતા જતા બધી ગયાં હતા

૨ મુખર્ષના થમાચાર, ૧૩ મી આપરેલ ૧૮૨૯, એ દરેમરના દરવાજા ઉપર નીચથી તમો ખરેલીછ. —

"શ્રી દાદર હોરનજર્વની મદદી
"આએ જગીએ અસલમા આજયદદમાઈ ઇશ્વરી
"શને ૧૭૮૦ ની આગમજ મેડુચતનચીન કાવણી
"તથા દોરાબજ રસતમજા પટેલે બધાવી હતી તીઆ
"નવેરથી આતથમાદરાનની દરેમરે પારથી રસત-
"મજા કાવણી પટેલે પાતાના બાવા ખરદુમ કાવણી
"રસતમજા પટેલની નધએતે શ્રી કાણા ગામના રોજ ૯
"મો માહ ૭ મે: ચેકનચાહી કાઠા ૮ મો કદમી
"શને ૧૧૯૮ ઇચ્છાજર્વદી, તા ૦ ૮ મી આપરેલ શને
"૧૮૨૯ ઇશ્વરી ને પાર મુધિને રીને પરાકીછ"

એ દરેમરે પરાકવાના જયનજા શાગેલ મવાને મુખર્ષ તથા તેને લગતાં સહજા ગામેના જરોરતીઓને એક રસતમજા પટેલે તા ૦ ૨૩ મી ખરેલ ૧૮૨૯ ના મુખર્ષના થમાચારમા બાહરે ખપર આપી નોતરૂ દીધું હતું એ વેળાએ થાણામા થયેલી રચનાનો ઉદાસ એક નજરે જોનાર જરોરતીએ તા ૦ ૧૭ મી આપરેલ ૧૮૨૯ નાં જયજ્ઞજર્વ લખી શેકલ્યો હતો, તેમા લખેલું કે "તે વેળાએ શેવકે જે મીનલયા તથા જયન તથા રામચની જોઈ તેથી શેવકના દીલ ઉપર ઘણીએક મુશી કાચેલ થાઈ કાજે શેવકે ખીજી દરેમરે. શ્રી મુખર્ષનો ઇજાત તથા આદરીઆન શાકુને પડકા નેઆએ આટે તે કરતાંને રસતમે જમાદે રામચની નેઆએ આવી અને મંજલેય પણ ઘણીજ મોડી થાઈ હતી અને પારચીના રીસકાના ઘણીએક નાનીઆ લોકો પણ તે મંજલેયમે હાજર હતા તેથી એ શેવકે વીચારીએ જે આજે રામચની ચેકેરના કરતાંને જમાદે નજર આવેલ તેને: રામચ એક જે દેયમે ઉંચી જગી નહીં હોએ જે ને ક.ઈ બનાવે તારા હેવી રામચની થાએઆ વનાએ રેક નહીં"

તા ૦ ૧૫ મી આપરેલ.

રોજ ૧૬ માહ ૭ (ચિ) ૧૧૯૮ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મરણ—મરણવાનજ ખરેચેલ ચેકના—હમર વર્ષ ૮૧ એક ખરેચેલ બકમનજ ચેકના ખીન લોકો. એવણ પોતાના વડા બાઈ એક દાદામાઈ માણેલ એક કે જેવણ મરદુમ એક માણેલ નવરોજજ ચેકના એક જમાઈ તથા ખાજ થતા હતા તેમના ઈં ૪૦ ૧૭૮૫ મા મળુ બાદ તેમજ કાવાને માટે એક શોરાબજ માણેલ ચેકના સાથે અતરેના "મેવ" તથા તે પછી "ચીકરદર" ની કોરમાં કણમે લગતા હતા, કે જે ૪૦ ૪૦) વર્ષે પુરો થયો હતો. એવણના લોકો એ રસતમજા મરદુમ એક દાદામાઈ જમાઈ તથા ખાલક થવાથી તેવણ ઉમરે પુરો ત્યા લગણ તેવણનો મધમે વહીવડ એવણે અન-બી હતો.

તા ૦ ૪ મી એમે.

આજ દીને મજગામની ચેકીમા અતરેના બહીના વ્યાપારીઓ મીથીઅરમ થાંમસ કાફર, અને હોરમજજ પાનજ મેવને માટે બધાવણ ૬૦૦ રહણુ એક વાહણ નામે "અર આલસ માવકમ" ને પાણીમા ઉનારવાની કિઆ કરવાઈં અચી હતી. આ વેળાએ ૫૩ ઉપર દેવી તથા કુરોખનેની એક મોડી કા મપી હતી, તેઓની વચ્ચે આખા-લીના ચેકાર સાથે તે ઉનારવામા આવ્યું હતું, અને તેમા મુકાન ઉપર લેકી માલકમે અપીનની એક બાટની કોડી હતી. એ વાહણુ વડા મામજા ખીનકર એક નવ-રોજજ જમચેલ વાકીઆ અને તેમના આસીમટ એક અગરેમ રતનજ વાકીઆના ઉપરીયણુ હેકન બધાક હતું, કે જેને મર આલસ માલકમે પોતાને હાથે યાગે હોગડી હતી.૩

તા ૦ ૨૩ મી એમે

રોજ ૨૪ માહ ૮ (કો) ૧૧૯૮ યજ્ઞજ્ઞરદી

મરણ—દાદામાઈ જમાજી ગા કીય—હમર વર્ષ ૫૨ એક જમાજી દાદજ ગા કીના વડા લોકો. એવણ અતરેના બારમા આવતા હઈ ઇડીઆ કે પળીતા વાહ-ણોના ડુળાચુ કામ કરતા હતા એ પછી બીન આતેનો વ્યાખા કરવા મળ્યો હતો

૩ જામને કુરીઅર, તા ૦ ૬ મી એમે ૧૮૨૯

૪ એક લીનચાહજ દાદામાઈ ગા કીના બાવા એ વણના બાવા એક જમાજી દાદજ ગા કી પોતાના બાપડા માણેલ તથા મેદામાઈની સાથે મળી પોતાનો વાપડી કરીયાણનો વ્યાપાર ચલાવતા હતા

તાં ૨૪ મી જુલાઈ.

જૂન ૨૬ માં ૧૦ (૧૦) ૧૧૯૮ યજ્ઞજીવી.

મરણ—હોરમજી કુડનજી ગોરાધરામના—

ઉમર વર્ષ ૩૨) થોડું કુડનજી મનચેરજી ગોરાધરામના વડા દીકરા. એવજી પોતાના કુટુંબ થોડું હોરમજી હોરમજી લશ્કરીની પેઠીપર હતા, અને તેમની રાધે બે વાર સીનગી મહારે પછી જન્મ આપ્યા હતા.

તાં ૨૩ મી આગસ્ટ.

જૂન ૨૬ માં ૧૨ (૩૦) ૧૧૯૮ યજ્ઞજીવી.

મરણ—ગોરાધરામના દાદાગાઈ લામના—ઉમર વર્ષ ૩૩) થોડું દાદાગાઈ જીજીગાઈ લામના વડા દીકરા. એવજી પોતાના આપના હાથ હેઠળ અતરેની જીજીગાઈ સર રાજર કી. ફારીઆની વ્યાપારી પેઠીમાં દલાલી

કની મહેલ નજર તથા તેના આપેલા થોડાક છાપેલા નખાની એક નકલ એવજી સાહેબના જોવામાં એક જાણીતા પારસી શ્રદ્ધાપત્રી મારતે આવી, અને તેનાં મરણ થોડું ગોરાધરામ પશ્ચાતજી વાઝકે બીજો તેવજી તે વખતે એક સરથા ઇંગ્લેજ લખનાર હતા એવજી અંગ્રેજી લખેલું જાણી ઉરાત પેલા શ્રદ્ધાપત્રને પોતે શ્રદ્ધાત આપી કે “હું પોતે જ્યારે પેઠાવેડોસો રીપોર્ટન કરાવડની કંપનીમાં એક “આપરેનદીસ” તરીકે રહેલો હતો ત્યારે મિટ્ટેથી ગોરાધરામ વાઝકે હોરાના ગોરાધરામ જોવાને ગયા હતા, ત્યારી તેઓએ મારી જાવર તે ગોરાધરામના મધાનજી એક કાગળ ઇંગ્લેજમાં લખ્યું હતું. તે કાગળ ને મારા સીનરને દેખાવવાથી તે ઘણો નાજુલ મરે હતો કે એક નોંધ આપુ સરથા ઇંગ્લેજ લખે, અને તેણે તે કાગળ મારી પાસેથી લેઈને નાખકાર ગવરના સર જન માલકને દેખાવવા, કે ને પછી તે વાચી ઘણો આનંદ થયો હતો.”

એ જીવંત તાં ૨૫ મી જુલાઈ ૧૮૨૪ ના “જોરમે કુરીઅર” માં એવજીના મરણની નોંધ લેવાં લખેલું કે:—

“The deceased was one of the most perfect masters of the English language amongst the Parsee caste.”

૧ એવજીના બાવા થોડું રરુનજી મનચેરજી ગોરાધરામના તે અતરેવાળા જાણીતા થોડું રસતમજી મનચેરજી બગાલી (ચિતકી) ના માઈ હતા તેમના બીજા દીકરા થોડું ગોરાધરામ રરુનજી ઈ. સ. ૧૮૪૦ માં જ્યારે બીજા અતરેની મુખ્ય બેક રમણી તેજ વખતથી તેના વડા સરામના મોરેલા જાવર હતા, અને નાથળા દીકરા થોડું મકમનજી રરુનજી વરસુજી ધધી કરતા હતા.

૨ થોડું જીજીગાઈ જીજીગાઈ લામના કાકા તથા થોડું નાનામાઈ બેકરામજી જીજીગાઈના મધાવ.

કરતા હતા. “એ મરનાર ઘણેજી અવરૂપ અને થોડાં જો અને આગર હતા.”

તાં ૧૪ મી અક્ટોબર.

મુંબઈની ગોદામાં અગનીના આવાનું પેઠાવેલું વાહજી “હ્યુ બોડસે” નામનું આજે વર્ષમાં બધાં હવું. તેને જાણીતા ઉતારવાની કિઆ આગળને બધો રના કરવામાં આવી હતી: મરીન આતાના કંપના વીનચતની બાહજી પોતાને હાથે બાહજી રોડી તે વાહજી મજકૂર નામ આપ્યું હતું. તે બાદ મીથીસ રોમને વડા તથા ખીજા માસર ખીજા (થોડાં નવરોજી જ મથેલ અને અમરજી રસતમજી લાડીઆ) ને ચાલો હોરાકી હતી, અને મારા આરજી માલકને આ નવ કામમાં તેમની ક્ષેત્રને મરે તેમને મુખ્યારકપાદી આપી હતી.

તાં ૧૬ મી અક્ટોબર.

આગળને અતરેની મુંબઈના કારકમાં અપરાધી આની જાણ કરનારી થોડાં જાન પાવર નામના એ જુરુખત સોલજરને ગઈ તાં ૬ થી અપરેમખરને ઈ. મનરજીના રરતા ઉપર જાણે યદ મુખનાજી નવરોજી નામના મુંબઈના થમાઆરમાં ઉતરાણી કરનાર એક ખુદા પોરસીને પોતાની “અગેન” બોડી મારી નાખવાના વાકમર ઉભા કીધા હતા. થોડું જમીસે મત આપ્યું કે ઉપલા “મુંબઈના બાહજી એ પારસી” મરણ નીપજી તે મરેની તપામ કોઈ જુરુખત કાકર પાસે કરાવી નહિ તથા તેની ઉપર કોરાગની જુરુધી પછી જોઈ નહિ અને કોરાગને એ વાત માલમ પડે તે આગળ તેન રવાનને જોખમે ચલાવ્યું હતું. આ ઉપરથી જુરુધી તેને જોડી મેલ્યો હતો.

તાં ૨૬ મી અક્ટોબર.

મુંબઈની પારસી મઆતનાં કુળને તાં ૨૧ મી અક્ટોબર ૧૮૨૭ થી તાં ૭ મી નવેમ્બર ૧૮૨૮ મુંબઈના હોમાજી આગળ “મુંબઈના થમાઆર” મ તરુમીઆએ છપાવી પરક કપોડે, તેમથી જોવામાં આપેલે કે ઉપલા હોમાજીના બાકીના રર. ૨૬૦. ૧૧૧. ૧૫. ગત આજે આજાં વર્ષમાં મઆતનાં રૂ. ૫૦૦ રૂપિયા ૭૬૮. ૧૧૧. ૧૧૧ ની આપડ થઈ હતી, અને અરજ કુલ રૂ. ૫૬૮. ૧૧૧. ૧૧૧ થયો હતો, ને બાદ કરતાં વર્ષની આખરીએ તરુમીઆના હરકામાં મધળા મળી રૂ. ૪૫૬. ૫૬૫. ૧૭ બાકી હતા.

૩ મુંબઈના થમાઆર, તાં ૭૧ મી આગસ્ટ ૧૮૨૪

૪ જોરમે કુરીઅર, તાં ૧૭ મી અક્ટોબર ૧૮૨૪

૫ જોરમે કુરીઅર, તાં ૨૦ મી અક્ટોબર ૧૮૨૪.

તાં ૩૧ મી અક્ટોબર.

રોજ ૩૦ માઈ ૧ (ચે) ૧૧૯૯ યજ્ઞવલ્કરદી.

મરણ—મોરબી મેહવાનજી વખાણીઆર—
 હિમ વર્ષ ૫૧) મુતવાલા એક મેહવાનજી રસતમજી
 વખાણીઆના દીકરા. એવણુ ઈન સં ૧૮૧૦ થી સુર-
 તના ફરિદ્દા હાડીઆ કપનીઆ વ્યાપાર ખાતામા પોતાના
 બ.પની જગોપર કપડી તથા કપડા તથા વેચનાર
 અમલદાર હયા હતા. તે પછી ઈન સં ૧૮૨૨ મા
 એ ખાતુ કાદી નાખવાથી એમને મરકારી નોકરી છોડવી
 પડી હતી એવણુ ઈન સં ૧૮૨૩ મા પોતાના વ્યાપાર
 મળણી તેમની જગોએ મુરતની પારસી જમાતના અક્ર-
 બર હયા હતા.

તાં ૬ મી નોવેમ્બર.

રોજ ૬ મ.હા ૩ (કે) ૧૧૯૯ યજ્ઞવલ્કરદી.

મરણ—જમરોજી મેહવાનજી લકડી—હિમ વર્ષ
 ૪૦) એક મેહવાનજી કુટુંબજી લકડીના ખીજ દીકરા.
 એવણુ નાહનપણી પોતાના મામા એક દોગમજી મેહવા-
 નજી બચાલી સાથે વ્યાપારને માટે કનકવા તરફ ગયા
 હતા, અને ત્યાંથી થોડીક પૂજી એકી કરી અતર અપ-
 વ્યા હતા. એ બાદ એકાતપણે જી હાડી મુખરવા માટે
 દમણ તરફ જઈ ગયા હતા, અને ત્યાં પોતાના એકપુગ
 દીકરા એક પેથનજીના મરણથી તેમની નહચેતે એક
 દોખમુ બધાવવા માગ્યું, પણ તે વેવા ધાવ તેજનામા
 એવણુ ત્યાજ મળણુ ધામા હતા એ પછી તે દોખમુ
 તેવા ધનાથી એવણુની પીધા માઈ માણેકબાઈએ
 તાં ૧૨ મી એપ્રિલ ૧૮૩૧ ને દીને તે પરકાણુ હતું

તાં ૧૦ મી નોવેમ્બર.

રોજ ૧૧ માઈ ૨ (ચે) ૧૧૯૯ યજ્ઞવલ્કરદી.

મરણ—મેહવાનજી રસતમજી કાદવાલાર—હિમ
 વર્ષ ૬૫) એવણુ મુતવા વતની હતા, અને પ્રથમમા ફરિદ્દા
 હાડીઆ કપનીઆના મીં ગમગર હેનજાની નોકરીમા
 હતા, જેથી “હેનજાના મેહવાનજી” નેનામે એજાખાતા
 હતા એ બાદ મુતવાના મારુત સાથે એવણુ નોકરી

૧ એકા દાદાનાઈ તમા એકાત માણેકજી વખા-
 નીઆના વાવા

૨ ફરજીવાલા એક મેહવાનજી મેહવાનજી કાદ-
 વાના વાવા, તથા અતરવાલા એક પાતણુ પેથનજી
 ડાકરના વાવના કાકા નીકીયજીના પારસીઆથી
 વસાવવા કાદવાના કાકાના મુખ એવણુના સમયા
 ૩૬ મીઆ ત્યાં વસવાથી કરી પડ્યું હતું

ગીએ પેરેજીવેહવા ઈજાન ગયા હતા ત્યાં તેજાન પ્રમા
 પછી મીં મોલકમ ખોસેથી ગણુ મામની રજા લઈ મજ
 ખાતે કરવાને ગયા, અને ત્યાંના દરતુર મરજખા-
 નને ત્યાં હોવારે લઈ ત્યાંના ઈજાની જગોરતીએને લાવી
 કેટલીક તપસીય મેનવી હતી એ બાદ મુખર્ આવી
 હિયાના અક્રબજીને પોતે ઈજાના જોએથી ચર્ચે દેકર-
 તોથી વાકેક કીવા હતા. ઈજાની અતર આવા પછી
 એવણુને મીં માલકમની ભાતણુ ઉપરથી “મેમ એન્ટ”
 નું કામ મળ્યું હતું, અને દખલમા તથા ખેડા અને અ-
 મદાવાદ ખાતે ગયેલી રીજમિણી સાથે એવણુ તે કામપર
 ગયા હતા છેલ્લા મધ્યપર ખીમાર પડવાથી એવણુ
 બરુત તખીયત મુધારવાને ગયા હતા, પણ ત્યાજ એમનું
 મળણુ નીપજ્યુ હતું.

તાં ૨૨ મી ડીસેમ્બર

આજ દીને મુખર્ના નામદાર ગવરનર મર જન ન
 માલકમે મુરત ખાતે એક જહુ અને હંદખાવાથી
 દખાજ બરી ત્યાંના કોટસાલ તથા નેટીવ એજાત ખાત
 આજે અરદેખ બનજીઆને તેમની ઉપગો નોકરીએને
 માટે મરકાર તરફથી એક કીમતી ખેનાત તથા “બાહદુર”
 ના ખેવાન અને મોતરી માલ આપેના એક યોડા તથા
 રૂ૩૦૦૦ ની વાર્ષિક પેદાશચાવા આર ગામો ૩ બેટ
 આપ્યા હતા, તથા એક સોનાનો આદ એમને માટે તૈયાર
 થયેથી મોકલવાને જણાવ્યું હતું આ વેળાએ મુરત તથા
 તેની આજુ બાજુના ગામોના વાંચ હજારથી વધારે યોડા
 પોતાના આજે હેશકિતધારી શેકડીને નામદાર ગવરનરને
 હાથે અપાવુ માન જોડાને એકા મળીઆ હતા. આ
 પ્રય એ એક અરદેખના મોટા માનને ખાતર મરકારના
 હુકમથી અરદેખ લકડગની પપટણે જ્ઞેનપ હેશકિતની
 અગતી હેન ત્યાં હાજર થઈ હતી, અને વામદનની એક
 ટુકડી પોતાના લકડગી વાલ સાથે એક અરદેશને તેમના
 મક્કન ઉપર બા આબર સાથે વડાએ કરી આપી હતી

તાં ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

આજ દીને મુખર્ના મુખ્ય હિદુ, પાંચી અને
 મુખર્ના રહેવાનીઓએ ઈજાના ખાતે ના મારુત

૩ આગસ્ટી પરગણને લમતા બે ગામો જોલે બેજ.
 તાન અને જોનારી, તથા ચીકલી પરગણાના બે ગામો
 કમનાડા અને ઘીરીઆત

૪ મુખર્ના શખામાર, તાં ૨૮ મી ડીસેમ્બર
 ૧૮૨૯, તથા જાનરેનજી કોશામાઈ રસમજી કરાકવાણુ
 પારસીઓની તવારીખ, ધર્મ, રીતખાત, વગેરેનું ઈન સં
 ૧૮૫૮ મા લેકન ખાતે જાણુ પ્રગટ કરે ૧૬૦

કામજ, બેરેનિયની મારફતે “હાઈસ ઓફ કમનસ” જોય એક અગ્રણી મોકલી હતી, અને તેમાં નીચની ત્રણ મામલો કરી દેતી હતી. —

૧—હિ હુથાનના ફેશિયોને નામદાર ખીતિય સર-કારે જવારે પીટી જુરીમા મેવવાનો હક આપ્યો, ત્યારે હવે ઈસાફનુ કામ વધારે સવન થવાને તેમને કાંઈ જુ-ગીમાં મેશવાનો પણ હક આપવો, સબબ પીટી જુરીમા મેશી તેઓએ પોતાની વકાદારી તથા અપસવાતપણુ વિશે સચાવાવાઓની ખાતરી કરી આપી છે.

૨—તેઓને “જમ્સીસ ઓફ વી પીય” ઈમાને મુલેહના અમલદારનુ માન આપવુ, કેમકે ઈસાફની અદાલતોમાં જુરીમા મેશવાથી તેઓએ માનને પણ લાવકા કર્યું.

૩—માલુખાં પ્રતિમા ઈસાફ અવાવવાની રીત જે ધણી ખામી ભરેલી છે તેમાં સુધારો કરવો. સબબ ત્યાંના સચાવાવાઓની આપજુરીને લીધે વાર વાર ત્યાંની રૂથ-તના જાત, માન તથા આખરે હંમેશા ધારતીમા રહેલું.

આ અરજી પર ૪૦ હિંદુ, ૫ મુસ્લમાન અને નીચના પાસેસીઓની શીડીઓ હતી.

શેઠા ફરામજ કાવચળ બનાળ, ખરચેલ અરદેશર દારી, જાગીરજ નયરવાનજ વાડીઆ, બહમનજ હેરમ-જજ વાડીઆ, જમચેલજ જીજાભાઈ, હેરમજજ દોરા-બજ બચકરી, હેરમજજ બીખાજ સીનાઈ, રસતમજ રતનજ વાડીઆ, અરદેશર હેરમજજ વાડીઆ, દાદા-ભાઈ પેથતનજ વાડીઆ, મનચેજ પેથતનજ વાડીઆ, ખરચેલ જમચેલજ જીજાભાઈ, માણેકજ લીમજ બનાજ, મેહરવાનજ બહમનજ, શેરાબજ એદલજ મેજરના, રા-શાભાઈ મેહરવાનજ વાડીઆ, પેથતનજ કાવચળ ચેકના,

હીજીઆઈ નરસ જીજ પટેલ, મનચેરજ જમચેલજ વાડી-આ, રસતમજ હેરમજજ વાડીઆ, રાશાભાઈ જમચે-લજ વાડીઆ, મનચેરજ એદલજ વનજ મેહતાના, પેથતનજ ફરામજ કાવચળ, જાગીરજ ફરામજ કાવ-ચળ, માણેકજ મેહરવાનજ ચેકના, ખરચેલજ ફેરમ-જજ મેહરજ, મેહજ ફેરમજજ મેહરજ, મેહરામજ કાવચળ બનાજ, મનચેરજ ફરફનજ વજકદાર, જાગી-રજ ખરચેલજ તાગચદ, મેહરવાનજ માણેકજ મેહતા, મનચેરજ વનજાભાઈ રેડીમની, ફેરમજજ બંદમનજ ચેક, ફરામજ પેથતનજ પાઠક, ખરચેલજ માણેકજ સગાં, ફેરમજજ ફરફજ મોદી, જાગીરજ ફરામજ નાનાભાઈ, ખરચેરજ રસતમજ મોદી, ખરચેરજ નાનાભાઈ દાવર, ફેરમજજ વનજ પટેલ, નાનાભાઈ ફરામજ દાવર, પેથ-તનજ બીખાજ પાટ, જીજાભાઈ દાદાભાઈ, દાદાભાઈ નવરસજ બંગાલી, મેહરવાનજ બીખાજ, મનચેરજ ખરચેલજ, જીજાભાઈ રતનજ મુમ, નાનાભાઈ બહમનજ, ફેરમજજ પેથતનજ બાટપીનાસ, નયરવાનજ અને રત-નજ (ખરચેલજ ફરાવાસા), ચોરાબજ ફરામજ વાડીઆ.

આએ વર્ષમાં મુરતની પાસેના અરાજજ ગામમાં ફોકોને પાણીની યગવડ કરી આપવાને સુખધવાલા શેઠ જમચેલજ જીજાભાઈએ ત્રણ કુવા નીચે પ્રમાણે બધાવી આપ્યા હતા —

કુવો એક મોટો આપારા સાથેના બે કોચ ફરે તેવડા આડી આગલ પાસેસીયને નાકે

કુવો બીજો મોટો સરકારી માહલામાં પેથતન અમ-નીનાં પેરેની પડેશમાં.

કુઈ એક દેડવારામાં દેડવાને માર. ૯

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૩૦.

આએ વર્ષના “બોમ્બે રેકૉર્ડ” માંથી નીચેલા ઉલ્લેખ કલેનડરમાં મુજબી ખીના આગળ કલેનડર પ્રમાણિત, ફક્ત પાસે આપારીઓની ટીપમાં “ખરચે-લજ અને જાગીરજ અરદેશર” ને બદલે “ખરચેલજ અરદેશરની કપતી” નું નામડે.

૧ આ અરજીની ઈજાવાડ મે વારલામેટના જેમ-બજોના પેથવાને છાપેલી એક નકલ શેઠ હેરમજજ બહમનજ વાડીઆ પાસેથી અંગ્રેજને મળી હતી.

૨ આ ત્રણ કુવાઓ પર કરસી તખી ચારેલી નથી. તેમને બધાવાનુ લેખજુ શાલ ત્યાંના જઈજ લોકોની તેલ-કોક કરી ચોરાવા પથકવામાં આ નાનાભાઈ બીખા-જીએ મેળવી આપ્યું છે.

૩ The Bombay Register and Directory for 1830. Bombay, printed and published for the Proprietors by Thomas Kloby

તા ૦ ૩ જી જાન્યુઆરી.

રોજ ૪ માહ ૪ (ચે) ૧૧૬૬ વાજજાગી.

આજ દિને મુરતની પાસેના માડવી ગામમાં ત્યાંના જાગેશીઓ તથા સુખધી અને મુરતની અજુમનના હિરાતથી એક દોખમુ બધાવી પચાસમાં આપ્યું હતું. ૪

૪ આ જોખાની સામેની શરડી ઉપર નીચે પ્રમાણે તખી કાતરેલી છે —

“શી દાદાર હેરમજજની ગદત છે.

“શી જોહાતાં મેકુ જહનના પેશનો કરનારના

“નાચેકરી ખાજીઆની લીનેના પેશપર નરધેરાતથ

“રસતમ મુખ્ય ચેરેર માડવી મધી શી મુરતના તથા

“શી સુખધી અને અજુમન તરી હિરાતથી દખલ બન-

“ધાવેલો—તેનો તાણો પુરાવો રોજ ૧ માહ ૫ કદખી ને

તાં ૭ મી જાન્યુઆરી.

રોજ ૮ માં ૫ (૩૦) ૧૧૬૬ યજ્ઞવલ્કરદી.

મરણ—પેશન્ટનું કાલાબાઈ વકીલ—ઉમર વર્ષ ૫૫) એવલુ સુરત મધે ત્યાંની અદાલતમાં વગીજાતનું કામ કરતા હતા, તથા જ્યોતે ધણા અચન હોવાથી તે ધધામાં એક મોટી પૂછ મેલી હતી એવલુ પોતાને ખરેખર સુરત મધે કદમી તરીકા મુજબ આતવરેહરામ બનાવી તે તાં ૫ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૩ ને દીને પર-કાયા હતા. સુરત મધે એવલુ સર્વે માતના લેખમાં ૫ કાવના બકીત હતા

તાં ૧૧ મી જાન્યુઆરી.

રોજ ૧૨ માં ૪ (૫૦) ૧૧૬૬ યજ્ઞવલ્કરદી.

મરણ—કેપ્ટન શેરામજી રૂડીમની—ઉમર વર્ષ ૩૫) શેરામજી મનચેજી રૂડીમનીના નાધના દીકરા. એવલુ તે વખતે પારસીઓમાં ઉચ્ચે દરજ્જાની કોલવણી પામેલા હતા. પોતાના વ્યાપાર એવલુ ટુકામજી ગાંધી હતા, તથા તે માટે “બોમ્બે કાર્ટર” નામનું એક વાહન ખરીદ કરી હતું. ઈવો સં ૧૮૧૬ માં મુકા શેરામજીની દસાતીર કામ વિષે ધણા ઇંગ્લેંડે જવારે સક માતાની તે બોડી પાડવા નીકળ્યા, ત્યારે એવલુ તે સંધ્યાની તકારેના ઇંગ્લેંડ બાવામાં મુકા શેરામજીને બાહિશીથી ૨૬ જાવાય લખી આપતા હતા, તેમજ ઈવો

“મારા ૪ રથની થને ૧૧૬૮ એન્ટોનરીને દીને ૬૫.”
 “મારું કામ હું થી ને રોજ ૧ માં ૫ દીનનું કામ
 “થર થી તે રોજ ૪ ને માં ૫ કદમી ને માં ૪
 “રથની થને ૧૧૬૮ એન્ટોનરીને એ કામ થર બન
 “મારું તમામ અનુપતની દોલત થવત ૧૮૮૬
 “ના ૧૧૬૬ પોથ થર ૬ વાર રેવેકી, તારીય ૭ જાને-
 “વારી થને ૧૮૩૦ ઇથવી, તારીય ૭ મી રજમ થને
 “૧૨૪૫ હીનરીમા થી”

એ દોનનું ૧૧૬૫ના જાન્યુઆરી થાયેલ થવાને તેના પાનેજોએ, મુબઈની વચાતના અકાબરીની ખાસતે તાં ૨૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૬ ના શાખાચરના બકેર રીતે સર્વે તરથાતીઓને અરજ કીધી હતી

૧ આ માટે એવલુના મરણની નોંધ લેતી વખતે તે વેળાના “બોમ્બે કુરીઅર” ના લખેલ કે.—

“Rakunoo Sonjee was one of the very few Native gentlemen on this side of India who thrived after literature. His acquaintance with the English language was by no means confined, and the activity and research which he invariably manifested when questions were agitated having reference to the religion and ancient customs of the Parsees were as remarkable as they were honorable to his feelings and understanding.”

[Bombay Courier, 16th January 1830]

સં ૧૮૨૬—૨૭ ની કમીયાની તકારની વેળાએ થેલ-નવાહીઓ તરફથી ઇંગ્લેંડ પત્રોમાં એવલુ લખાણ કરતા હતા.

તાં ૮ મી ફેબ્રુઆરી.

રોજ ૧૦ માં ૧ (૩૦) ૧૧૬૬ યજ્ઞવલ્કરદી.

મરણ—દીનશાહ કાવજી ગાવી—ઉમર વર્ષ ૭૨) શેઠ કાવજી હીરજી ગાવીના દીકરા. એવલુ પ્રથમમાં શેઠ અરેજી દાદીબાઈને ત્યાં ઇંગ્લેંડ લખનાર તરીકે હતા, તથા પારસીઓ તેમજ પશુઓને ઇંગ્લેંડ બાધા સીપ હતા. પછવાડેથી કમીસરીએ આતમા પોતાના જમાઈ શેઠ હારમજી કુવરજી મોલીની મારફતે કાકાએ લેતા હતા.

તાં ૧૧ મી ફેબ્રુઆરી.

આજે દીને અતરના મુખ્ય કુશાખન તથા દેશી આગેવાનોની એક સભા મુબઈ મધે એક બગાચેન અને જરાએત મડની સ્થાપના માટે “નેટીવ એડ્યુકેશન સો-વાઈટી” ના દીવાનખાનામાં મળી હતી. મરનશીનની પુરશી સગ સીડની બેકરીયને આપવામાં આવી હતી. આ વેળાએ એવલુ કેડમી હતું કે “મુબઈ ઈલાકામાં બગાચેત અને જરાએતનો સુધાર કરવા તથા તે કામને ઉત્તેજન આપવા માટે “વી એશીકપચરલ એન્ડ હારી-કપચરલ સોશાઈટી ઓફ પેસ્ટન ઇન્ડીઆ” નામે એક મંડળી સ્થાપવી. આ મંડળીના વહીવટ સનાવવા માટે ૧૫ ઇંગ્લેંડ, ૨ હિંદુ, અને ૨ પારસી (શેઠ) હારમજી કાવજી બનાવું અને જમથેલજી જીજાબાઈ ની એક કમીટી મુકર કીરી હતી, તથા મીશીઅરસ રીમીંગ્ટન કોફરની સબનીને ખાલનમી, અને મીંડો નેમસ વાપેર તથા શેઠ અરેજી જમથેલજી જીજાબાઈને થેડમરીઓ તરીકે નેમ્યા હતા. એ પછી અતરની સગકાના સિદ્ધિ થેડમરી મીંડો પુતળામે દરખાસ્ત કીરી કે શેઠ હારમજી કાવજી બનાવું, કે નેમીઓ પોતાના જામરી મહેલા આગેમાં એવીવાડી અને આગાએતના કામમાં સુધારા કરવાની કાવજી સર્વેને બહીતીકે, તેઓનું નામ આમે આતમા મરનશી તરીકે મીંડો ફેરીબની સાથે મુકરું. એ દરખાસ્ત સર્વેએ એકમતથી પસર કર્યાવાદ સમા બરખાસ્ત થઈ હતી ૩

૨ શેઠ કાવજી હારમજી ગાવીબાઈના બાવા

૩ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૩૦.

તા ૦ ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી.

આજ દિને બરુચ મેરે મલમરી હવાબ આગવ
મગકાથી બાગમી મીઠામીઠાના પહેલી મિયાહીએ તથા
પાગમીએ વચ્ચે એક મોટા જમણા થયા હતા, જેમાં ૧૧
પારસીઓને ઘણું મન વાણુ હતું, તથા ૩ જમણા મન-
વતોન હાલતમા હતા, જેમને મવાવાનાએ તરફથી એક
જુદા ધરમા રાખી પુરોપતન ઝડકત પામે તેમની માવજત
કાવનામા આવી હતી. આ વેળાએ હોળીના દિવસે
નગનીક હોવાથી મગકારે ત્યાં જયકર, વગેરેના મારા
બહોળત મળ્યાંયો હતા. ૩

તા ૦ ૨૪ મી ફેબ્રુઆરી

રોજ ૨૬ માહ ૫ (ચિ) ૧૧૬૬ વચ્ચેનરવી.

આજ દિને મુબઈવાયા એક જગીરનું નશરવાનજી
વાડીઆએ પોતાના ભાઈમહુમ એક નરજીજી નગ-
વાનજી વાડીઆની નહ્યેતે ઘીવ મરે આંદોનની એક
દરેકેક બંધાવી પરકાવી હતી. ૨

તા ૦ ૧ મી માર્ચ.

આજ દિને એક મેહરવાનજી હસનમજી હાજમાના-
વાનાએ છાસકીમા પોતાને મગકાર તરફથી મેવા આમે
ચેઆર અને યુગુગામ, તરફ આમે છેલ્લાં જે વર્ષોમા
તેઓએ ખેતીવાડી તથા બાગાએત મળવી કેદા મવા-
ગમી હેખકાનનાં, તથા તે ગુજરાતી જગાને નહુ નામ
આપવાને, પોતાના કેદયાક હચેજ મિત્રોને તે તરફ એક
મજમાનીમા બોનાયા હતા. આ તરફ જે વર્ષમા એક
મેહરવાનજીએ કીરેના તરફવા મવાગમી, તેઓએ
બાદરેના કુવા તનારે તથા પાણીની નેહરો, ૩, જન-
કાન, લગ, મેટ્ટ, વગેરેની રીપણીઓ દિવારિ જોઈ
મજમાએ ઘણા ખર્ચી થયા હતા, અને તે જગીરનું નામ
“મકિન” રી ગણ્યુ હતું. દિવા એક મેહરવાનજીએ
ખધારેના તથા ખનનામા મજમાએ બાગુ ખર્ચ એક
દિવસ મહ્યા હતા. ૩

૧ મુબઈના ચખાચાર, તા ૦ ૮ મી માર્ચ ૧૮૮૦.

૨ આ હરેમગર કચેરી તરફી મારેવી નથી, પણ
તેના પરકાવાને બેરોયા દાદાદોવાર મુબઈની આગની
પરકી પચતના મેરેલી મરકુમ એક પેશનજી માણેકજી
એ જમણેકાવાની એક ખાનમી નોધકુડ બેરોયા
અથોને મજમેહ

૩ આ જગે ૧૨ પેતી વગેરેને મરે એક મેહરવાનજી
એ બેરોયા મેહનજી તારીખા તે મેજાવા “મોરમે

તા ૦ ૨૬ મી માર્ચ.

રોજ ૨૬ માહ ૭ (કો) ૧૧૬૬ વચ્ચેનરવી.

આજ દિને મુબઈ મરે ચોપાતીના કુગર ઉપર
હોખમાએગી સામે એક મોટી બધ્યગની ચમકી મતરે-
વાના એકો હોમમજી અને માણેકજી દાદાભાઈ બહેરે
પોતાના બાવા મરકુમ એક દાદાભાઈ કાવચજી ચાહેગની
નહ્યેતે બંધાવી પરકાવી હતી. આ વેળાએ ત્યાં મજમી
જનનની કિસ્મામા જમણેકાઓની એક મોટી ઠક
મળી હતી. તે કિસ્મા પુરી થતા બાદ મજમર શેકો
તરફથી એક અજમુમન પત્ર વચ્ચેનરમા આવ્યો હતો,
તેમા એ ચમકી આવતા મરે પચાતના મરેચેએ પોતાને
હસનકની જમીનમાથી ચોકીક જગા તથા એક મરચેકજી
અરેમર દમીચે પોતાના માતાજી બાઈ બચુમાઈની
કુગરમાથી ચોકીક જગા ધરમખાતે આવી હતી; તેમજ
એક બકમજી હોમમજી વાડીઆ તથા મરકુમ એક હોરજી
જનજી રીકમનીની બેરી બાઈ મુનાબાઈએ પોતાની
વાડીની દેવારો બાજુ એ ચમકીના બાવકામને મરે કુવા
તથા તનાયોન પાણી સેવા ઘીવ, તથા એને કમોના ચામાણ
અને મારંગો જનને પોતાના મકા તથા કાપરા ભા-
જને રમો આપો તે મરે એ મરે મરેચેએ ઉપકાર
ખનવા હતા, તથા એ ચમકી પચાતના તરફથીએ
મવાચીન કીરી હતી. એ પછી એ જ દિને બપોરના એ
એકો તરફીકાદ માહેલી મરકુમ માણેકજી એવાની વાડીમા
નેઆતનુ જમન કીકે હતું, ત્યાં જમનાને મરે અજમુમન
મણુ હતું. ૪

કુરીઅર” આ બેરોયા મેજમાનીની નોધ કરતા નીએ
મજમાના વિચારો જણાયા હતા :—

“The estate offers the most satisfactory proofs of
the capability of the soil of Sio to when in the hands
of enterprising capitalists like Merwanjee Rastogjee to
undergo successfully that system of agriculture and
management which will, by the introduction of superior
production, at once increase the proprietors' means and in-
crease returns, and confirm the policy which has
enabled Government to encourage and assist such
enterprises and liberal supplies individuals.”

“The greater part of Merwanjee's farm near Clinton-
ton has only been twenty-two months under cultivation,
and when the number of tanks, wells, and
reservoirs constructed and in progress together with
the various improvements of more productive methods of
cultivation, are completed, its present appearance
will be altogether a new one. The estate is situated in a
very fertile soil, and the climate is very healthy and
pleasant.” [Hindley's Column, 13th March 1870.]

૧ મુબઈના ચખાચાર, તા ૦ ૨૬ મી માર્ચ ૧૮૮૦.

એ ચમકીમા નોધવી તરફી એક રોડા પચપરવર
કાતરે તો —

“બનાવે ઇઅજદે મેહરવાન

“મેરેચો દાદાભાઈ કાવચજી ચામેગના બેરવાનને
“દને એવદના ઇકચેએ તે મેરેચોના રવાનને

તાં ૨૭ મી માર્ચ.

રોજ ૨૭ માઈ ૬ (ચે) ૧૯૬૬ યજ્ઞસ્વરૂપી.

ઉદ્વારના પુરાતન આત્મચેત્વમાં આલેખની છા-
રાત ધણી જુગી થયાથી તે જગપર એક નવી મોટી છા-
રાત (હાલની) મુખ્યત્વે થઈ. હાલમાં તથા મનચેત્વ
પેશનનજ વાડીઆએ પોતાના મરુદમ મુગી એક પેશ-
તનજ બહમનજ વાડીઆની નંચેતે બધાથી હતી.
તે છાંરાત પરકા તથા તેમાં ઉપના પુરાતન આત્મ
પેશગમને તખતનવીન કરવાનું જ્યન આજ દીને ઉદ્વા-
રમાં થયુ હતુ. આ પેશાએ મુખ્યત્વે તે બરડા મુગીના
આગેમથી જગેશ્વરીઆની એક મોટી મધ્ય હાલ
થઈ હતી, તથા મુખ્યત્વે મરુદમ મુગીના હાલમાં તથા
મનચેત્વ અને ખીત ધણાક મોટીયાએ તે કિઆમાં
આમેન થયા હતા. જ્યનનું કામ પુર થયા બાદ મર-
દુ મુગીના ૧૨૬૫ આપા મામમાં મગીએ કપાનાથુ પેદ-
આમાં આજુ હતુ, તથા તેઆતનું જમન જમાડી
મરુદને વધાય કીયા હતાં. ઉપવારમાં એ દીને આજ
રિવસ થોડાએ મુગી મુગીમાં મુગીમાં હતાં.

"શવાને વાચતે તદ્દશયી મહાવી હતી જે શ્રી મુખ
"ધન દેખાના કુમર હોય શમડી એક મિલકતની
"નંચેતે બનવાવું તે કારણે જાણીઅયની
"હીનના બનજીવના શાકેને બરડા કીધાથી એ
"જગા બનવાથી તેથી શેક હાલીનાઈ નયરવાનના
"કુમર હોયની થોડી જમીન તથા થોડી પારસીની અ
"નજીવના કુમરની જમીન બધને જેવેથી આએ
"શમડી કામ જરતેયની હોશીની બનજીવને વાચતે
"શ્રી કીધુ તે રોજ ૨૧ ને આજના આઠા ૭ ને જેરે
"મરુદને કદમી શને ૧૯૬૬ યજ્ઞસ્વરૂપી કદમી, થવ
"૧૮૮૬ ના વરમે અધતર ૨૬ ૨ ને વાર કદરે, તારીખ
"૨૬ મી માર્ચ શને ૧૮૭૦ ઇસવીને દીને લખામ
"આજી ને એ દીનેથી એ શમડીની એ પારત જરતેયની
"દેખાની બનજીવને લવાએ આપીછે"

૨ મુખ્યત્વે થામ્યાર, તાં ૧૨ મી માર્ચ ૧૮૭૦

આ રેવારના અહેવાલ થોડા હાલમાં તથા મન-
ચેત્વ પેશનનજ વાડીઆની પેશીના વડા કારનારી મર-
દુ શેક મરુદનજ હોયજી બધાનીએ ઉજીત બધાના
એક નોનુપા લખેને આપારા વાચવામાં આપોડે,
તેમાં લખેડે કે જે હાલત ન થાયવા પાછું ૩૫૬૦૦૦
ને જરવ થયે ઉતા, તથા તે આપારા કારનાર થોડા
કુવરજ હાલમાં અને કારીજ કાપજી મીચતરીએ
કીધુ હતુ. કે જેને જ્યનની મીચતરીમાં થોડા હોશ-
વામાં આવી હતી જ્યનની કિઆ હોયવારવાના દમર
હાલજી મિલકતમાં એ કીધી હતી.

તાં ૩૦ મી માર્ચ.

આજ દીને મુરતની પાસેના શીંગણે પાર મામમાં
રતનજ નામના એક પારસીએ એક જગા વાધ કોહી-
યારી વેરે ક્રેશક કોહીઆની મદદથી માર્યા હતા.

તાં ૧૭ મી માર્ચ.

મીં જેમજેવા નામના એક ધ યેન અહરમે મુખ્ય
તથા ધ મનાડ વરમે વંચતે વખત અમગીના યાચાની
"મીમર" ફરવાને લગી એક મદેહ નજર કાઢી હતી,
તે ઉપર વિચાર કરવાને આજ દીને આરેના ધ યેન
તથા દેવી રેહવારીઆની એક જરેર મળા "નરીએક-
કુચન મોશકી" ના હાલતમાં મળી હતી મર-
નશીનની મુગી મીં કારરે લીધી હતી આ પેશાએ
ધણાક મુરેપત અહરમે બધાણુ કરી મીં જેવની
મુખને પસંદ કીધી હતી એ પછી રેશીઆની તગ-
કથી શેક જગનાથ શ કર્યે ઉપા થઈ જગનાથ કે તેમાં
આ કામમાં મીં જેવની હાલત નથી કુતેહ છીડે,
શમન એવી જમ ધ યેને તેમજ દેશીઆની કીએ
થયે એ કામજી કાવરજી પનાજી ઉપના બાધવાને
દેકા આપે, અને આ કામ પાર પડે એવી દેખા છીડે

તાં ૨૮ મી માર્ચ.

રોજ ૨૮ માઈ ૭ (ચે) ૧૯૬૬ યજ્ઞસ્વરૂપી.

આજ દીને ઉદવાર મરુદ શેક પેશનનજ મુરુદનજ
મોલોએ પોતાના મરુદમ મુગી પ્રણવાના એક મુરુદનજ
જમચેત્વ મોલોની નંચેતે એક દોષમુ તથા મગી
બધાની તે પરકાનું જ્યન કરાજી હતુ

૨ મુખ્યત્વે થામ્યાર, તાં ૫ મી માર્ચ ૧૮૭૦

૩ મોમેને મેરેહ, તાં ૨૧ મી માર્ચ ૧૮૭૦

૪ આ દોષમાંની યાચેની મગીપર નીએ મુખ્યત્વે
તજી મારેનીછે

"પાક પરવારેગારની મદદથી

"રોજ ૧૧ ને મુરુદનજ માઠા ૪ ને આદર શને
"૧૯૬૭ યજ્ઞસ્વરૂપી—શવ ત ૧૮૮૬ ને દન પોશ
"તાલાની બનચોયથી શી હોવામાં થયે પાક જરતેયની
"શોશના રવાને અશોશરોહરોને વાચતે મુખ્યત્વે
"જેવની મરુદવાન મગીની મિલકત મુરુદનજ જમશે
"૬૦૦ શેક રેશી પ્રનાવાના અશો રેહવાર બધાએ
"તેના રવાનની નંચેતે તેનેના વારેય જે દી પેશત
"નજી મુરુદનજ તથા કુરાથી કામ જરી કરી તમામ
"તજીઆર કરાવી રોજ ૨૧ માઠા ૭ ને હાલવા કામ
"જરી કરી રોજ ૨૮ માર્ચ ૧૮ માઠા ૭ મેરુદનજ
"શને ૧૯૬૬ યજ્ઞસ્વરૂપી, શવ ત ૧૮૮૬ ના વડા.

તા ૫ મી મેએ.

રોજ ૬ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૯૯ મળવરદી.

મશણ—ચાપુર જોરામજી પારખર—કેમ વર્ષ
૫૦) એ જોરામજી એવલજી પારખના નાથના દીકરા.
એવલજી અતરેના એક જાણીતા વ્યાપારી હતા, તવા પો-
તાના ભાઈએ થોડા માણેકજી તથા એવલજી અને ચાં
તરસીદસ કાકાપોદી માથે રાસમા "માણેકજી તવસી-
દસ" ની પેહડીને નામે ચીમ તથા ચીમ દેશવરે
આતેનો મોટો વ્યાપાર ચલાવતા હતા. આ મોટા એવ-
લજી પેહડીના "હુવન" અને "કારનવાજ" નામના મે
નદરી વાહણે હતા.

તા ૧૧ મી મેએ.

મુખર્જી "નિરીવ એડફુકેશન શેશાધરી" ના ક્રમે-
કરી કપડાન જગજ જરવીમ પોતાને વતન કમલાડ
મીરાગવાના હેવાથી તેમને અતરેના દેશી રેહવાસીએ તર-
કરી એક માન પત્ર તથા રૂ ૩૦૦૦) ની કીમતની "પીમ
અફ ખેડ" નિટ આપવાને આજ દીને મુખર્જીના દેશી
આગેવાનિની એક સભા મળી હતી, જેમા ઘણાક પ્રેર-
ખન મહેરો તથા બાનુએ પણ હાજર થયા હતા. શર-
આતમા એ ક્રમજી કાવચજી બતાજીએ એક ભાષણ
કરી કપડાન જરવીમને આપવાનું માન પત્ર એક અરદે-
શી હમજી વાડીઆના હાથમાં આપ્યું, જે તેઓએ
નીજકશમા વાપા જવાનું હતું. તેમા કપડાન જરવીમ
દેશીઓના હોડાઓને બધી આપવા બાબે જે હીન-
મોજી તથા તન મનથી મોકલ્યું હતું તે વિષેની તારીફ
કરી તેમનો ઉપકાર માન્યો હતો. એ માનપત્ર પર ૭ હિંક,
૧ મુયનમાન, અને નીચતા પારમીની સહીઓ હતી.

થોડા બહમનજી હોમજીજી સીટમા, આગેલજી
આદેમજી રાવી, જમણેલજી છજીમાથ, ફૂલ કાવચજી
બતાજી, આગેલજી માણેકજી મરાઈ, હોમજીજી હોમજીજી
લચકરી, આગેલજી જમણેલજી છજીમાથ, જમણેલજી
નચવાનજી વાડીઆ, જમણીજી ક્રમજી બતાજી

"યદ ૬ બુધે એ દીને તમામ ૫ આતનાં શ્રાદ્ધે આ
" મીઅવલ કરીને જયન કરીઉં થકી."

એ દોષજી ૫૨૬વાના જયનમા શરમે જવાને
પંથનજીએ તા ૨૨ મી મારચ ૧૮૩૦ ને મુખર્જી
ચમાચારમા એક ન્હરે જમર આપી સર્વે જરવીમીઓએ
આજ કીધી હતી

૧ થોડા જમણેલજી, નચવાનજી તથા મહુજી
ચેતનજી અને માણેકજી ચાપુરજી પારખના બા

૨ મોખે પુરીઆર, તા ૨૫ મી મેએ ૧૮૩૦.

તનજી ક્રમજી બતાજી, માણેકજી લીમજી બતાજી
ધનજી માથે મેહાંમજી, બારજોરજી નાનાભાઈ દાવર, નચ-
રવાનજી મનચેરજી ક્રમાજી, પેશનજી નવરોજી બતાજી,
મુલાં શરિજી ખીન કાઉચ.

તા ૧૨ મી મેએ.

આજ દીને અતરેની "નિરીવ એડફુકેશન શેશા-
ધરી" ની વાર્ષિક સભા તેના દીવાનખાતામા મળી હતી,
જે વેળાએ મનચેરની પુરથી મુખર્જીના એક જમણી
ધી હનરેખન સર જેમજી ડ્યુઆરિ લીની હતી. તે બાદ
એ આતોત્રા થેફેટરી મી ૦ આર, સી. મનીએ રીપોર્ટ
વાચ્યો હતો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે કમીટીએ ગયા રા
વર્ષમાં એકસાએને ચિખના લાયક જુદાં જુદાં પ્રતકોની
સરખી મળી ૧૩૦૦૦) નફા છપાવી હતી, તથા નિશા-
જોમા કેવળથી આપવા લાયકના ૨૫ શિક્ષકો તેવા કર્યા
હતા. એ રીપોર્ટ વંચાઈ રહેવા બાદ કમીટીને ઉપકાર
માનવાની થોડા અરેસર હોમજીજી વાડીઆએ દરખાસ
કરી અને તેને હાનરેખન મી ૦ મહેરોડે ટેકા આપે
હતા. એ આવામા માજી થેફેટરી કપડાન જગજ જર-
વીમનો ઉપકાર માનવાની થોડા ક્રમજી કાવચજી બતાજી
એ દરખાસ તરીકે અને તેને સર જે. પી. ટ્રાટિ ટેકા
આપે હતા. તે બાદ થોડા માણેકજી આગેલજી મરાઈ
એક નાથજી બાવાજી કરી નામદાર મનચેરનીનો ઉપકાર
માન્યો, અને તે પછી સભા બગાડાત થઈ હતી.

તા ૨૫ મી મેએ.

રોજ ૨૬ માઈ ૮ (ચિ) ૧૧૯૯ મળવરદી.

મશણ—ફસતમજી દાદાભાઈ શેતાજી—કેમ વર્ષ
૪૬) એ દાદાભાઈ માણેકજી શેતાજી જમાઈ તથા પાલક.
એવલજી એક મેહવાનજી આગેલજી શેતાજી દીકરા હતા,
પણ સમરાએ કરી નિશાથી તેવલુના નામથી ઓળખાતા
હતા. એવલજીને પોતાના મચરાની મળી રોજન તથા
મીનકત મચરાથી એક મોટી પૂંજી ધરાવતા હતા. એ-
વલજીએ વ્યાપાર ઘણે જુગતી હતો.

તા ૨૫ મી મેએ.

મુખર્જીના રથાપેરી "એક્રોકનમચ એડ હાગ્રી-
કનચરખ ચોનાધરી" ની પેહડીને હતી સભા આજ
દીને મળી હતી. તેમા કેટકુક આંધાણુ કામકાજ કર્યા

૩ મોખે મેજેડ, તા ૧૬ મી મેએ ૧૮૩૦.

૪ થોડા કમણે ૩૫૨મજી શેડનાના બાવા, તથા
થોડા કમણે ૩૫૨મજી કોથાભાઈ શેડના (મી ૦ મેકરારેનવાવા)
ના બાવા

બાદ શેઠ ફગમજી કાવચજી બનાવ્યો અને બહાર કીધું કે તેવલુ પોતાના છાત્રી માટેનાં ગ્રામોમાં સુતીને પાક કરવાનો ઇશારો રાખે, અને તે માટે બગાડા ખાતેથી તેના રૂપાઓ, તથા તે રૂપા બાલુનાર અને તેની હેમરૂપ કરનાર એક હુલિયાર માલુસ વડીક તેવલુ મગાવી મુકાડે. ખીલુ એવ ગ્રામોમાં તેવલુ ૨૦૦) થી વધારે મેદુરના ઝાડો રાખાડે કે જેમાંથી તેવલુ જોગવાઈ મળે તેમજ રૂપાની ઉત્પત્તિ કરવાનો હાથ મળે. આ ઉપરાંત મુખ્ય ધણી પુત્રી ધર્મ અને આ નવા અખતમગ્રોમાં તેમની પુર કંતેલ કીધી.

તા. ૫ મી જુન.

મુખર્જી મરે ને આખની ઈસીડાન (મિલિયાન) કીધી (કીડના) ઈવં સં ૧૮૨૩ મા રૂપાની હતી, તેના વડો ડાક્ટર વીલ્સન બેરેસન પોતાને વતન ધગનાડ જવાનો હુવાથી તેને આજ દિને અમરેના દેરીઓની તરફથી એક માનપત્ર તથા ૩૦૦) ગીનીની મીલની "લીસ ઓફ પેટે" એક મળી ભરી બેઠ આવી હતી. આ માનપત્ર પર નીચના પારસીઓની શરૂઆત હતી. —

શેઠ અરચેદજી માલેકજી મરાઠ, અરચેદજી અર-ચેદજી દાદી, અરચેદજી ફરમીજી દાદર, શેરામજી મેહરામજી બનાજી, જાગીરજી દોરામજી બનાજી, જાગીરજી અને નવરજીજી નયરવાનજી વાડીઆ, દાદાબાજીજી આઈ સાંભના, મેહરામજી કાવચજી બનાજી, નાનાબાઈ ફરમીજી દાદર, દાદાબાઈ મેહરામજી બનાજી, ફરમજી બીઆજી પંડિ, રતનજી હોરમજીજી કોપર, દાદાબાઈ પેયતનજી વાડીઆ, બરજીજી નાનાબાઈ દાદર, ફરમજી રતનજી મુખ, હોરમજીજી ફરમજી સંતોક, મેહરામજીજીજીજી હોડી.

તા. ૨૨ મી જુન

રોજ ૨૪ માઈ ૬ (શિ.) ૧૧૬૬ યજ્ઞજી.

મરણ—દોરાઈ બમારજી હેલુનજી—ઉમર વર્ષ ૭૦) નવમીવીલા પોતીઆ દોરાઈ હેલુનજી જીવલુ-જીના વડા દીકરા. એવલે ઈવં સં ૧૭૭૮ મા પોતાના આપના મગલુથી તેમને લગતા દોરાઈજીનો વલીવટ પોતાના કાકા દોરાઈબરજીજી જીવલુજી સાથે મળીને સ્થાવી હતો. એ પછી બે કાકા બરિમજીએ કાઈ બાગ લાગને લગતી બામરજી નિકલ્યાથી વરોડા ખાતે ગાયકવાડ

મરકારની હજુરમાં પાલુ જીવુ ૫૩૫ હજુ. તે બાદ ઈવં સં ૧૮૨૧ મા દોરાઈબરજીજીના મરણથી એવલે એખલાએ સુવળો વલીવટ મનાવી હતો.

તા. ૫ મી જુન

રોજ ૭ માઈ ૧૧ (કો) ૧૧૬૬ યજ્ઞજી.

મરણ—હોરમજી એવનજી કામાજી—ઉમર વર્ષ ૬૪) શેઠ એવનજી કામાજીના વડા દીકરા, એવલે ઈવં સં ૧૦૮૬ મા પેટલેવટકા શેઠ એવનજી બહમનજી (એવનજી) ની સાથે મીલ ગયા હતા. ત્યાં આપાર વનજીની ધણીક માહીતી મેળવી પછી પોતાનો ખાનગી આપાર તથા આડતનુ કામ આપુ કીધું હતું, તથા શેઠ હોરમજી બહમનજી વાડીઆ અને ખીમ અમરેના બલુના આપારીઓની આડત કરતા હતા. આ માટે એવલે ત્યાંની પુરજી સફર કીરી હતી ઈવં સં ૧૮૨૩ મા એવલે અમરે આવી એકાંત જીવે મુખ-રવા માડી હતી. એવલે લાખી મુલત મીલ મરે કાંચાથી મીનાઈ ભાષા સારી પેટે મોલી બાલુના હતા, અને મીના-ઓ તથા આપણા સોઠા વચ્ચે આપાર વનજી વગેરેના કાઈ લાધા પડેતા એવલુની પુત્રાશીઆ તરફ ધણીએ ને મદદ લેવી પડતી હતી આથી મીનાએ એમને "પાહાવા" કહી એખખના હતા, કે જેના અર્થે પલુ પુત્રાશીઆજી થાય છે મુખર્જી પલુ કેટલીકાર એવલુને ઇનચાકી અદાતોમાં મીના બધાઓને તેમની માલીમાં સમજાવવા માટે મોતાબામાં આવતા હતા, કે જે કામ એવલુ કરેલાં પલુ લવાજમી લીધા વગર ફક્ત મરકાર તરફના મળને ખાતર મુકત બાજી આવતા હતા.

તા. ૬ મી આગસ્ટ.

જામે જમશેદ છાપાખાનામાં ફરવદીન, અરચેદજી, તથા જમશદ પછે શીખા છાપાર છાપી તેનુ એક ફક્તર આજીને બાહર પાડવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૨૧ મી આગસ્ટ

રોજ ૨૬ માઈ ૧૨ (કો) ૧૧૬૬ યજ્ઞજી.

મરણ—દોરામજી મેહરામજી રાડીઆ—ઉમર વર્ષ ૭૦) એવલુ પોતાના જન્મ વતન રોડની ઈવં સં

૩ શેઠ મનમેરજી હોરમજી કામાજીના બાવા, તથા શેઠ રતનજી દાદાબાઈ, અને હોરમજી મેહરામજી કામાજીના બાવા

૪ મુખર્જીના શાખાર, તા. ૬ મી આગસ્ટ ૧૮૭૦

૫ શેઠ ધનજીબાઈ અરચેદજી તથા જાગીરજી દાદા-શાહ રાડેવીઆના બાવા એવલુના એક બાઈ શેઠ

૧ મોખે કુરીઅર, તા. ૨૬ મી જુન ૧૮૭૦

૨ મોખે કુરીઅર, તા. ૧૬ મી જુન ૧૮૭૦

૧૮૦૦ માં અત્રે આવા હતા, અને થોડીક મુલતમા એક હામનજી હારામજી લચકરીની સાથે વેદવનેહના મીન ગયા હતા. ત્યાંની બે આર ઝડપે એ પ્રમાણે કર્બા પછી પોતાને હીસાએ ચીન તથા મેરીસ ખાતેનો મોટો વ્યાપાર ચલાવતા હતા.

તા. ૧ મી સપ્ટેમ્બર.

આજ દીનથી મુબર્ક મને એક નવરોજીજી હારા-
મજી અ.નદારએ “મુબર્ક વગતમાન” નામનું દર આ-
વાડીઆનું મુજરાતી વર્તમાન પત્ર કાઢવા માડ્યું હતું. ૩

તા. ૧૦ મી સપ્ટેમ્બર.

મુબર્કની મુપરીમ કોઠરના એક જડજન મગ જન
પીટર પ્રતિ અત્રેની મગકરે વરોડાને લગતી કાઈ બાબ
હવા કીધેતા કેડવની વીરધમા રેસણ કર્બાથી તેને અવ-
રેના મવગનની કોનમલિ તેના જડજના આપણ ઉપરથી
અમેડકા હતા, અને તે મટે ધગલાંડ લખેલી વાડીઆથી
ત્યાના મતવાલાઓએ પણ તેને “મી-કોન” કરવાનો
હુકમ કીધો હતો. ૨ આ ઉપરથી તે જડજના આવા

શ.પુરજી મેકરામજી રાડનીઆ રાડન ગાંધીના જમીનોના
ઈબરા લઈ તેમને ભોગવતો ચલાવતા હતા, તથા બીજા
ભાઈ એક રસમજી મેકરામજી રાડનીઆ ઝીબની ખાર
કતમા ચીન આવ જવ કરતા હતા આ પ્રસંગકા
સરે ૧૨ મે તથા ૧૫ મે ગોદાવરા પથકના વશ મથક
અડકેસર ખાતેથી મુખાની તથા હેણી ગામના પેદવેકેદવા
ચાકલેવા ચોમેદાના જે નાજોઈ, તેના જણાવેતા ચોમેદ
પેશોતન પોરેઈએ એવલુનો નીમે પ્રમાણે વડીલ થાયઉ —
હારામજી મેકરામજી, હોમજી, જવરોજી, કામ-
રીન, પેશોતન, પોરેઈ

૧ બીએ ગેનડ, તા. ૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૩૦

૨ સર જે પી પ્રાટે સરકારના હેડાવની વીરધમા
પ્રસંગે કર્બાથી અત્રેની સરકારે તેને પ્રાટે ઇમગાડ રસો-
યાદ લખાં મેકરામજી ત્યાના મતવાલાઓએ તેને
“મી-કોન” કીધો હતો, પણ તે પછી તેણે (મી. પ્રાટે)
પોતાનો પ્રસંગે અટકેલા તથા પિતે સરકારની વીરધમા
મુકદ્દમા મજદૂર મુદદાની ફેરોજન લખી જણાવી પેતાનું
રાજીનામું મેકરામજી ઉપર. જે પછાડેથી ઇમગાડના વાર-
શાહે કનુ રાખ્યું હતું. જેથી તે (મી. પ્રાટે) ઇમગાડ
પાછો જવાને બદલે કનકતા ખાતે જારીસરને મદદ
ચલાવવાને ગયો હતો ત્યાંથી તેણે તા. ૧૧ મી જુન
૧૮૩૧ ને દીને અત્રે શેઠા બજમજી હોમમજી વાડીઆ,
જવરોજી નરગવાનજી વાડીઆ, છુછામઈ દાદાભાઈ
અને ખરોદેજી માલેકજી સરાજ હોમ કમલે કનુ લની
પેતાનું રાજીનામું ઇમગાડના વારશાહે કનુ રાખજા વિશે
પોતાનો મુખ તો જણાવી હતી, તથા મુખપત્ર દેશીઓની

અપહવાતપણાને લીધે તેને એ યોગેનો છોડતો વેળાએ
અત્રેના મનના વર્ગના દેશી રેડવાસીઓની તરફથી
એક માન પત્ર આપવામા આવ્યું હતું. ૩ આ મટે મુખ-
રીમજીમગાં તે નામનગને યોગે (ચિમગર) ઘણે નાધસો
પડે વાસે ગેકામીટમા “લીછરી ચેતારાઈ” ના કુસતક
ખાનાની પડોમમા એક જા ગીરજી નરગવાનજી વાડીઆ-
વાથી કુશરે જગોપર એક માડવ આ દી તેમાં તે માનપત્ર
આપવામા આવ્યું હતું. ૨ આને લગતી મનથી ગોડવણો
યોગે જા ગીરજી નરગવાનજી વાડીઆ, બકમનજી હોમ-
મજી વાડીઆ, છુછામઈ દાદાભાઈ, અને ખરોદેજી
માલેકજી મરાઈ એઓની એક કમીડીએ કીરી હતી,
બપોરના ઘેડ વાગે મધ્યની મીજનજ મન્યાયાદ સર જે
પી. પ્રાટે ત્યા હાજર થયો હતો, જેને મનથી તરફથી
એક જા ગીરજી નરગવાનજી વાડીઆએ એક નાધક બા-
પાણુ કરી તેના તેઓની છુછા પડવા વિશે દલગીરી જણાવી
હતી. એ પછી દેશીઓ તરફનું ૪૫૦૦ શકીનું એક

તેના તરફની દીપસોજીને પ્રાટે હાકાર માન્યો હતો, અને
ઇમગાડ ખાતે પાંતે લખી ચેડાલેવા જાવના અટ્ટવાવની
છ નકલો એ સાહેબે જાપર પાડી હતી એ પછી ઇમ-
ગાડના મતવાલાઓએ એ નામદારને કલકતા ખાતે
જેડન નેમ્યો હતો, પણ કુદ મુલતમા તે મરણ પામ્યો હતો.

૩ આ માનપત્ર મી. પ્રાટેને આપવા પ્રાટે મુખ-
ઈના સંઘળા વર્ગના દેશીઓએ એક અમલ અત્રેના
આગેવાન શેડીઓએ રસમજી કાવશજ બનાવ, ખરોદે-
જી અરેસર હાદી, જમરોદેજી છલભાઈ, બકમનજી હોમ-
મજી વાડીઆ, હોમમજી હોમમજી હોમમજી, જાકરજી
નરગવાનજી વાડીઆ, દાદાભાઈ પેશોતનજી વાડીઆ, ખર-
શેઠ કાવશજ બનાવ, મેકરામજી કાવશજ બનાવ,
માધવસાઈ રૂણેડકાસ, દેવીદાસ હરજમજી, કાકજી
દાદાજી, અને જનનાથ શકરશેઠ નેજા તા. ૧૧ મી
જુન ૧૮૩૦ ને દીને કીધી હતી, અને તેના મનમત
જામનજી કીરી હતી કે તેઓએ આગેવાની બધ જાલરીથી
એક લાયક માનપત્ર એ લખાં કીધા, આપસાત, અને
દેશીઓના મેકરામજી ન્યાએપિતને આપવું એ પછી જે
વેળાએ આ માનપત્ર દેશીઓ ખી. પ્રાટેને આપવા
જતા હતા તેજ વખતે અરકારના વીર શેઠેમીની શકો
આખના છાપેલા હેડકોસો તેઓના પેડથી ચિતવણી આ-
પવામા આવી હતી કે “સર જે પી પ્રાટેને “મી. પ્રાટે-
કોનમીલ” તરફથી ફેરોજ કરવામા આવ્યો છે” આ છતા
દેશીઓએ તેને મે વાર માનપત્રે આપવા હતા મનમ
તેઓની ખતરી હતી કે તે શક્યા અને આપમુખમાર
-પાએવિસ પેતાના યોગેખાની ખરી રસો ખમવતા
અત્રેના સતવાનાઓના ભોગ મગ પડ્યો હતો એ
જોરાત વળી અત્રેના દેશીઓ તરફથી એક આપણુ
પત્ર તા. ૨૮ ડીસેમ્બર ૧૮૩૦ ને દીને ઇમગાડના
માનવર વારશા હોમ મેકરામજી આવી હતી કે સર જે
પી. પ્રાટેને પાછો મુખપત્ર ન્યાએવિસ નેમ્યો

માનવન અતરેના બાગીચર મીંક રૂપરે વાગી સંબ-
લાયુ. જેના મીંક ઘાતે બાગીચી જવાબ વાલ્યો, અને
તેના દેશીએ તી બહાર હીમતની તારીફ કી ની હતી ?

વળી બીજી એક માનવન અતરેના ગુપ્ત દેશી
આગેવાનોની તરફ મર જત વીટી ઘાતે તાં ૧૩
મી મુખેમળ ૧૮૩૦ ને દીને “કોટ હાકિય” મા તેના
પોતાના ચેમબરમાં આપવામાં આવ્યું હતું તેને લગી
મધળી ગોલવણે મોકા મહમનજી હુમમળજી વાડીઆ,
જમચેદજી છજીઆઈ, દાદાઆઈ પેવતનજી વાડીઆ, હેર-
મનજી દોગમજી લશકરી, ફારૂમજી કાવલજી બતાજી,
અને દાદી ખરચેદજી અરેસર દાદી એચોની એક કમી-
ડીએ કી ની હતી. ખરાખર સાકામલુ બાગે મધળા
આગેવાન દેશીઓ, તેમજ કોરડના બાગીચરેશ, વગીચા,
તથા બીજા અમનદારો હાજર થયા હતા. એક બહમ-
નજી હુમમળજી વાડીઆએ માનવન વાગી સંબલાયુ,
ને પા ૩૦૦ ભણીતા આગેવાન દેશીઓની યજીઓ હતી.
મીંક સરિ તેના બાગીચી જવાબ વાળી મધળાઓનો
ઉપકાર માનવો, અને મીંકલશ ખરચાચત ધઈ હતી ?

તાં ૧૮ મી મુખેમળ.

રોજ ૨૨ માઈ ૧૨ (શિં) ૧૧૬૯ યજ્ઞજરદી.

મરણ—મહરવાનજી માણેજી તપાકર—ઉમર
વર્ષ (૨) એક માણેજી નવરોજી તપાકરના વડા દીકરા,
એવણ પેહલવેહલા ઈં સં ૧૦૨૦ મા પોતાના કાકા
એક ગાપુજી નવરોજી તપાકર સાથે બીન ગયા હતા,
અને ત્યાં બાપા વનજને લગતો કેટલોક અનુભવ
જેનવી પછી પોતાના બાકાએ ગયેલાનો બાપાર, તેમજ
સોડોની આડતવ કામ ચલાવતા હતા. આ મટે એવણે
ત્યાની ધણીક સરે કી રી હતી મરહુમ સં જમચેજી
છજીઆઈ પેકવા બાગેનેટ એવણુના મીડીઆઈ બાક
હતા, અને તેવણ પેહલવેહલા એવણુની સાથેજ બીન
ગયા હતા. એકીક મુદત સુધી એવણુનો બાપાર સાગી
રીતે ચાલ્યાપછી એકાએક ચોતરફથી માઈ નુક્યાન થવા
લાગ્યું, જેથી મર જમચેદજીએ પોતાના ચલતા વખતમાં
એવણને પાડ બીન આતે આડતીઆ તરીકે ગોડની
એક મારી પૂજી કમાવો આવી હતી.

૧ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૩૦

૨ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૧૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૩૦

૩ એક માણેજી પેશતનજી તપાકરના બાપા

તાં ૪ મી અક્ટોબર.

એક પેશતનજી માણેજીએ પોતાના જમ જમચેદ
છજીઆઈનામની આમે વર્ષ (સપ્ટ ૧૮૮૮) થી મુજ-
ગતી વચ્ચા ૨૨) ની કીમતે બાહર પાડ્યા હતા ?

તાં ૮ મી અક્ટોબર.

રોજ ૭ માઈ ૨ (કો) ૧૨૦૦ યજ્ઞજરદી.

મરણ—મુલ શરિજ બીન મુલા કાદિય—ઉમર
વર્ષ (૨) મુલા કાદિય રૂમત જવાબના વડા દીકરા, તથા
મુબઈના કદમી યોજાના વડા દસ્તર એવણ ૮ વર્ષની
ઉમરે પોતાના બાપની સાથે ઈં સં ૧૭૬૮ મા દરિન
ગયા હતા. ત્યાં યજ્ઞ મેહરમાં તાં ૮ મી નવમ્બર
૧૭૭૧ ને દીને મરતિય થયા હતા. તે પછી ત્યાં ફારૂમી
તથા આરબી ભાખાની વુજ કોળવરી લઈ ઈં સં ૧૭૮૦
માં બાપની સાથે પાછા મુરત થઈને મુબઈ આયા હતા.
અતરે આવી ઈં સં ૧૭૮૯ મા એવણે પોતાની તથા
પોતાના બાપની દરિન આતેની મુલાકરોની ઉવાલ કાર-
સીમાં “દીને મેરે મનજી” નામની કેતાબના આકારમાં
લખી હતો તેબાદ મુબ કાઉચના ઈં સં ૧૭૬૪ મા હેદ-
રાબાદ જવાબી મુબઈના કદમી પથના વડા દસ્તરના આધે
એવણને મળ્યો હતો એવણે પોતાનો આબો જનમારે
પુસ્તકો લખવામાં કાકરો હતો મુબઈના મરવનર જો-
નાદન ૬ કને એવણ ૩૧૦૦ ને દરમાયે ફારૂસી શિખા-
ડવા જતા હતા, તથા તેની સાથે “દશાતીર” કેતાબનો
તરજુમા એવણે ઇચ્છીમાં કરવા માકરો હતો, અને તેના
ત્રણ ભાગ પૂરા થાય તેટલામાં તે નામદાર હાકિમ ઈં સં
૧૮૧૧ મર મરણ પામવાથી બાકરો ભાગ અકુરો ગઈ
ગયો હતો, જે એવણે મીંક વીલ્ચમ અરજકોન પાસે તમામ
કમાવી ઈં સં ૧૮૧૬ મા છપાવી પગઠ કીધી હતો.
આ તરજુમા છપાયા પછી હિંદુસ્થાનના ઘણાખરા ઇંગ્લેન્ડ
એચે જોઈયા તકરાર ચરાવી કે એ ચોપડી બનાવવાથી
હળી કી રી. આ તકરારના જવાબો ધણી બાહીરીથી
એવણે તે વેળાના “જામિ કુરીઅર” મા લખાન પત્રો
લખી આપ્યા હતા એવણે મરવનર ૬ કના વખતથીજ
જેમ ફોદાસીશાએરે દરિનના પુરાતમ રાજવની તવાગીપ
ફારૂમી જેતોમાં ચાહવામાં લખીએ તેજ મુજબ અને તેજ
કાલ્ય રચનાવી ઇંગ્લેન્ડ હિંદુસ્થાન મરિની ફોદ અને
તવાગીપ ફારૂસી જેતોમાં “જાનનામા” ને નામે રચવાનું
વર કીકે હતું આ નામુ બનાવવાને એવણે મકારના
આચારની અજબ કરીથી ઈં સં ૧૮૨૪ ની તાં ૧ મી

૪ મુબઈના શમાયાર, તાં ૪ મી અક્ટોબર ૧૮૩૦

એ વચ્ચા રકબ ત્રણ વર્ષ નીકરી બધ ૧૩૫૫ હતા

અગ્રોબધી એવણને ચરકારે ૬ મહીને ૩૪૦૦ નો મુકા-
રા એવણની છદ્ધી લગણ બારી આપયો હતો. એકામ
એવણ મગણ પામ્યા ત્યા લગણ પૂરે નહિ થતાથી એવ-
ણના મગણ બાદ તે એવણના બાંધિજન તથા ગાદીના વારિય
મગણ રૂમનમજ કેકોબાદજીએ ૯૦ મં ૧૮૩૭ મા
ત્રણ પુસ્તકોના છપાવી બાંહેડ પાડ્યું હતું, તથા નામ-
દ્ર મહાદગણી વિદ્યારીયાને તે અર્પણ કર્યું હતું. એવણે
ઉપવા દયાતીર અને જનજનનામા વિચાર બીજાં ઘણાં
પુસ્તકો જુદે જુદે વખતે લખાણે, તે સંઘળાઓની ટીપ
નીચે આપીએ —

૧ જનજનનામુ. ૨ પેહલોન અને દાવરોનો
હેવાન. ૩ ઈગનીચીની ચરખાતલો હેવાન. ૪ જમા-
નાના દમજુ મોખેરોનો હેવાન. ૫ નવાળ બાહુરનો
હેવાન. ૬ મીઠા અગિમ બાહુરનો હેવાન. ૭ જન-
રાય જોનાડન દકતનો હેવાન ૮ મીઠા મહમદ
મગણીમ નામના મગણના એક મુનશી વીચે ખીવા.
૯ કુનીઆના એક નાકાએક માણસ વીચેનુ લેખાન.
૧૦ મુનશી મીઠા અદમના જવાબનો કરીદા.
૧૧ જોનાજનો. ૧૨ મતાજીએ મનજુમે. ૧૩
મગણ જનજન મારકુધન આક હેચીગચની તારીફ.
૧૪ મુક્રા શીશજનો ગણ. ૧૫ દીને જગદ મનજુમે.
૧૬ જરથેશ્વતની તારીફ. ૧૭ યુનાદ અને તકશીગના
મુનશીય. ૧૮ ગવામીનેના હજારતનાં કુખની ફરીવાદ.
૧૯ દમજુન દમજુર પેચાતનો લેખા. ૨૦ જરતો-
શતનામા કેતાબની નજમ. ૨૧ દયાતીર. ૨૨ દયા-
તીગના લોગતોની ટીકાતરી. ૨૩ મુક્રા શીશજની ગણી.
૨૪ દમજુર ફામજી યોગાબજી નોચારીવાજાની તારીફ.
૨૫ કેવાને અબીને દીન. ૨૬ એક દોશતનો જવાબ.
૨૭ રશાલે અલે કબી. ૨૮ આદાતાશાની તારીફો
રશાલો. ૨૯ પદનાગેએ શીરજ. ૩

ઉપવા પુસ્તકોમાંથી દયાતીર, પદનામુ, દમજુર
મોખેરોનો હેવાન તથા કેવાને અબીને દીન (યુગ-
તોમા) છાપા બાંહેડ પડ્યાં, અને બાકીના ગવણ
દાયના લખેવાડે. વિદ્યા અમીઆજ આથે એવણ જુમેર,
બનદાદ તથા દરાનતા ખીજ બાગે ઉપરનો વ્યાપાર તથા
આડનુ કામ કરતા હતા. ૯૦ મં ૧૮૨૧—૨૭ મા
મુખામા કરીયાને લગતી તકરારમા કરીએ તરકના
મુખા આગેવાન તથા તકરાર ચનાવતાર એવણ હતા,
અને તેજખને એવણને તાણાં મુખની મીઠા વૃક્ષાન ગણ
૮૧. એવણ તે પેશાની મુખાની પાગમીની પંચાતના
પામ એક અનામર હેવા હતા. એવણે પોતાના મગણ

૧ થેક જમણેજ પાવણુ કાવડીઆવાની “લવા-
તીએ કરીમ હાતન” ની કેતાબનો લીખાએ સરે ૯૭.

અગાડ પોતાનુ કીમતદાર કેતાબખાનુ ને મથે કાગસી,
અગની, વગરી, નજુમની, તથા જદ, પાલદ, પેહલવી
અને અગરેજની કેતાબો હતી તે પોતાને હાથે લખીને
કદમી અજુમનના સરેજોના સ્વાનીનમા આપી હતી ને
“એ કેતાબખાના ઉપર હમાગ વારેશોને ક ઇજ દરઘેવા
પોહાયે નહી, અને એ કેતાબખાનુ” હમારે નામે ચરયે
કેમના ધનાવોને વાચવા થકી જાહેરાતમા ગમખુ.” એ
વચીહત મુજબ એવણના મગણ પછી મધમી કેતાબોનુ
એક લીધે મોખેદ કાદુનજ મગણખાનજી પામે કરાવી
કદમી આથેવાનોએ પોતાની દેખરેખ દેવતે તે “મુક્રા
શીશજ કેતાબખાનુ” ને નામે સર્વે લોકોને વાચવાને માટે
જાણુ રાખ્યુ હતું. તેમજ ૯૦ મં ૧૮૫૪ મા એવ-
ણની ગાદીના વાગસ દમજુર ફામજી કેકોબાદજીના મગણ
તાકેએ અતરેના જરથેશ્વરીઓએ એવણનાં નામની યાદ-
ગારીને માટે “મુક્રા શીશજ મદરેશ” નામની જરથે-
શ્તીઓના છોકરાઓને જદ, પેહલવી, અને કાગસી ગિ-
આડાની એક મકનખ ગયાવી હતી. ૨

તા ૧૦ મી અગ્રોબર.

આજ દીને મગણુ મુક્રા શીશજ ખીન કાકી-
શના હામણાની મનલેખમા તેમના વારેસોએ એ મર-
હુમ દમજુર સરેખનુ કેતાબખાનુ તેમના વચીહત મુજબ
સર્વે લોકોને વાપડવાને જાહેરાતમા જાણુ ગમખા માટે
કદમી અજુમનના અગ્રાબરેને રૂપગદ કરવાની તદ-
રસ્તી પઠાવી હતી. ૩

૨ એવણના પશુની બીજે વિષયે એકેસે તા. ૯
મી અક્ટોબર ૧૮૩૦ ને દીને અતરેની સરે અદાલતના
જદમ ખી. જેમજ સરેજારે (કે જે એની પછી થોડે
વિષયે મુખાના ગવરનરની કોનસીલનો એક અધિકારી
હયો હતો) એ બનાવ માટે પોતાની તરફની દગીરીનો
એક પત્ર પોતાના દોસ્ત થેક દાદાબાઈ પંચતનજ વારીઆ
જીર લખ્યો હતો, તે અતરે સદાબરે દાકીએ છે એ —

MR DEAR DOSTER,
I am much grieved to hear of the death of the
learned and venerable Moola Feroz, his knowledge and
many will be sorry on the occasion, for he was held
most dearly in the high estimation by the literary
community. To the Parents of whom he was so liberal
an ornament, his loss must be severe, for I fear he has
left durable behind, as he had not his equal as an
oriental scholar, and there is no one so well qualified
to throw light on any difficulties on your sacred
religion and literature as he was.
For my own part I never met a more gentlemanly
person, nor one of such amiable feelings, as he had
among any of the Natives of India.

I remain, my dear Sir,
Yours very faithfully
(Signed) JAMES SUTHERLAND
Baboon 29th Oct 1830

૩ મુખાનાં ચાખાર, તા. ૧૮ મી અક્ટોબર ૧૮૩૦

તાં ૧૧ મી અક્ટોબર

સુબખી પારસી પચાતના ફડને તાં ૮ મી નોવેમ્બર ૧૮૨૮ થી તે તાં ૨૦ મી અક્ટોબર ૧૮૨૯ સુધીના હીઆપ આજના "સુબખી શમાચાર" મા તાશદીઆએ છપાની પગથ કપાંડે તેમાથી જ્વેતમા આપેડે કે છેવા હીઆપની બાકીના ૩૬૪૫૯૫)૧૭ ઉપરાત આએ આઆ વર્ષમા પચાતના ફડ આતે ૩૦૧૬૫)૨૧૧ ની આવક થઈ હતી, અને અરબ કુલ ૩૫૧૮૨૧૧)૧૩૦ થયો હતો, જે બાદ કરતા વર્ષની આપ રીએ તાશદીઆના હસતકમા સંધળા મળી ૩૬૬૫૭૦૧ બાકી હતા.

તાં ૨૫ મી અક્ટોબર.

સુબખી ગવરનર મુ જન નાલકમની ચાદગારી આ દેશમા કાએમ રાખવા માટે અતરેના ઇંગ્લેન્ડ મહ-રોએ તેનુ બાદવપુ ઉચુ કરવાને એક ફડ પોતપોતામા એકકુ કરવાની હીલચાલ કરવા માડી હતી તેમા અ તરેના દેશીએ પલુ તે નામદાર તરફ પોતાની વડા ઘણીની નિવાન બતાવવા માટે શામેલ થવા માગપ હૃ, અને તેઓની તાફી નીચના પારસીઆએ એ કામસુ નેમાયની કમીડી ઉપર આજ ધીને એક પત્ર લખી તેમને તે કામમા શામેલ કર્યો કે નહિ તે પુછાવ્યુ હતુ —

૧ આ ૫૫ની નકલ તાં ૭ જ નોવેમ્બર ૧૮૩૦ ના "મેસેજે કોટ્રે" માંથી નીચે ધણી છે —

To the Committee of Superintendence for the erection of a statue of Major General the Hon'ble Sir John Malcolm G C B

We the undersigned with several of the Native Inhabitants of Bombay being anxious to evince our profound respect and esteem toward, Major-General Sir John Malcolm G C B &c &c on his approaching departure from the Government of this settlement take the liberty of requesting that you will be pleased to inform us whether we may be allowed to join in the subscription now open with a view to commemorate the name of this distinguished Statesman

We have the honor to be, Gentlemen,

Your most Obedient Servants,

NOWROOEE JAMSETJEE,
Head Builder to the Hon'ble Company
FRANKE COWASJEE,

Landholder on Salsette,
CURSETJEE RUSTOJEE,
Second Builder to the Hon'ble Company
RUSTOJEE COWASJEE PATELL,
Boat Contractor to the Hon'ble Company
CURSETJEE MAKODJEE,
SORABJEE VACHAGANDY,
Contractors in the Commissioners's Office,

Bombay 25th October 1830

[Bombay Gazette, 3rd November 1830]

ચેડા નવરોજી જીવેદ જીવાડી (મરકારી ગોલીના વધ પીનડર), ફરામજી કાવવજી બનાજી (અમ-દીમા જીનીનદાર), અરવેદજી રસતમજી વાડીઆ (મર-કારી ગોલીના પીજ પીનડર), રસતમજી કાવવજી પેન (મરકારીના મોટ કવાકર), અરવેદજી માણેકજી મુરાંક અને શેગબજી વાજાગાવી (કમીમરીઆમા કવાકર).

તાં ૩૦ મી અક્ટોબર.

અતરેના લશકરી ખાતાને એક અમનદાર મેજર જનરલ મુ લાપોનન રમીય, કે. સી. પી. આએ ઇના-કામા વીર વર્ધી વંશરે મુલત નોકરી બાબતી પોતાને વતન ઇંગ્લાન્ડ જવાની હોવાથી તેના ઇંગ્લેન્ડ દોસ્તાએ તેને એક તનવાગ તથા "ડીય આર્થ ફેલો" મેટ આપવાને એક ફડ કીધું હતુ, જેમા નીચના ચાર પારસીઆએ મકમ ભરી હતી? —

શેડ અરવેદજી માણેકજી મુરાંક	૧૦૦
શેડ ધનજીભાઈ અરવેદજી મુરાંક	૫૦
શેડ માણેકજી અરવેદજી મુરાંક	૫૦
શેડ અરવેદજી જીવેદજી જીવેદજી	૧૦૦

તાં ૩૦ મી અક્ટોબર.

ફામ ૨૬ માઈ ૨ (કો) ૧૨૦૦ યજ્ઞજીવી.

મરજી—આં શેરાબજી જીવેદજી નાવાદાર—
ઉમા વર્ષ ૭૦) એતલુ મુતના કમી પથના એક જા-હુલા તથા અમરદાર મોખેદ હતા. આથી શેડ અરવેદજી ઘડીલાઇએ ઇં ૨૦ ૧૮૦૩ મા સુબખી કોટ્રેકોટ તરફ પરકણેની પોતાની આદરાનની દેરેદરના વડા પથકી તરીકે એકથુને મુતતથી મોલાવી રાખ્યા હતા. અતરે ૨૦ વર્ષ સુધી રહી ઇં ૨૦ ૧૮૨૩ મા મુતત આતે શેડ પેશતનજી કાલાભાઈ વધીતવાલા કલમી આતથજેહ-ગમની કિઆનેમાટે એવલુ ત્યાગવા હતા, અને બાકીની જીદગી ત્યાને સુબરી મગલ પામ્યા હતા. ધર્મ અંબની બાબદોમા એવલુ સારીપે માહીતગા હોવાથી મુતત તથા સુબખી કલમીએ એવલુ તાફ ધણ માનકગવાતા હતા

સાન તથા પ્રમાણે આ દેશીઆને શામેલ નહિ કરીથી તેઓએ તાં ૨૫ મી નોવેમ્બર ૧૮૩૦ ને ધીને પોતાની તરજુ એક જુદ માનવત ચર બન માલકમને આપ્યુ હતુ, તથા તેની એક આપા કલમી તસવીરે ડાન-સાવી તે "નેરીવ એડમુકેશન સોશાયટી" ના દીવાનખા-નાંપા રાગી હતી

૨ આંમે કુરીમર, તાં ૨૦ મી અક્ટોબર ૧૮૩૦.

તા ૩૧ મી અગષ્ટ ૧૮૭૦.

શાળ ૩૦ માઈ ૧ (ચિ) ૧૨૦૦ ૫૪૬૯૪૨૨ી.

મશા—જમચેદા જોરાયજી લશકરી—ઉમા
વર્ષ ૩૧) એવજી “આપીસ હજારના જમચેદા” ને તામે
અર્દેશ પાગડીઓમાં ઓળખાતા હતા. જમજ પોતાના
મામા ચેકા બદમનજી તથા જાગીજી માણેજી પચ-
કીની મારે એવજી નાગપોર તરફ વ્યાપારને માટે ગયા
હતા, અને ત્યાંથી આવી તેઓ મારેનો ભાગ છુટો
કીધો, જેમા એવજીને ફાલે ૩૪૦૦૦૦) ની રકમ
આવી હતી.

તા ૧૫ મી નવેમ્બર.

અર્દેશા કેકાકા ઇંગ્લેન્ડ સહાયોએ “બિઝનેસ જર્નલ”
માં લાઈબ્રેરી” નામી એક પુસ્તકખાતુ રચા” છુટું, તેને
માટે ચેક કામજી કાવજી બનાજીએ પોતાના ઇંગ્લેન્ડ
ખજાજાના ધરને હવાવાસી માસ ફૂંકા ૩૬૫) ને બાઉ
આપેા હતો, તે માટે આજદીને તે પુસ્તકખાતુ ઉધા-
ડવાની મુલાકાત મર્ચ ઇંગ્લેન્ડ સહાયોએ એકમતથી ચેક
કામજીને આવા મુલ કામમા મદદ કરવા થકી મોટો
ઉપકાર માનવાનો હેતુ થયો હતો.

તા ૧૦ મી નવેમ્બર.

શાળ ૧૭ માઈ ૨ (ચિ) ૧૨૦૦ ૫૪૬૯૪૨૨ી.

આજ દીને મુબઈ મધે મદનવાડીના મશા ઉપર
ચેકા બદમનજી, રમતમજી અને અર્દેશર હોમજીજી
વાડીઆએ પોતાના આવા મગફળ ચેક હોમજીજી બહ-
મનજી વાડીઆની નામજીને મદનવાડી જરથોસ્તીઓને
માટે આપવેદમગમ બનાવી પકડાયા હતા આ વેળાએ
મુરત, ભરમ, નડયાડી તથા ખીજા દેવાવરો આતેના
મતી લખજા ૧૦૦૦) જરથોસ્તીઓ, તથા મુબઈના
લગભગ તમામ પાગડીઓ તે કિઆમા શામેલ થયા હતા.
એ આતશમેદગમને કમતી ચંતની કિઆ અર્દેશવાના
મતી એવજીજી હાજમજી બનાજીના ઉપરીપણા ફેક્ટર થઈ
હતો, કે જેમને જયનતી કિઆ પુરી થઈ બાદ જુગ જુગ
જરથોસ્તીઓ તરફથી આ પત્રિકા કામ બાહોનીથી મ પુરણ
ચીત ખામ નાવના માટે મળી મતી ૩૦) માંલો સોગડામા
આવી હતી ૨ એ પછી મતી ૩૦) ચેકા તરફથી મર્દ જર-
થોસ્તીઓને નમ તતુ જમજ જમાડીઆમા આજુ હતું,

૧ બિઝનેસ જર્નલ, તા ૨૦ મી નવેમ્બર ૧૮૭૦.

૨ બિઝનેસ જર્નલ, તા ૨૩ મી નવેમ્બર ૧૮૭૦.

અને આઓ દિવસ મળ્યા જરથોસ્તીઓએ ખુશી જી-
શાલીમા ગુજારી હતા.

૨ મુબઈના મશામાર, તા ૨૨ મી નવેમ્બર ૧૮૭૦.

આ આતશમેદગમ માટે નને તત્તજીની કરવાના
જયનતી શામેલ થવાને ચેકા બદમનજી, રમતમજી અને
અર્દેશર હોમજીજી વાડીઆએ ૧૧ માસ આગમજીથી
ઈયાને તા ૪ થી અગષ્ટ ૧૮૭૦ થી મુબઈના મશા-
માર પત્રની મારતે હાઉર ખપર છપાવી મુબઈ, મુરત,
નવસારી, ભરમ, વરોડરા, ખાલાત, બેકા, જોરાવરા, ગન-
દેવી, ખીલીજોરા, વલસાડ, હોવારા, દમણ, નારગોર,
તારાપોર, કતીઆણી, દી, થાણા, પુણા, જોરનદી, જવના,
અને તે વળાએ ફિદરમાના તમામ ચેકરો, ખરો, તથા
ગાંધીના દરતરો, ચામેરો અને બિહરીને અને અર્દેશ કરી
નોતરવા હતા, તથા એની પકડવેકડી બિઝનેસ જર્નલ
ફેક્ટર હાજમજી જાગીએ દીડી હતી, અને એ બિઝ-
નેસ જર્નલનું ખજાન અર્દેશવા બનાજીના મીસતરી ચેક
બીખાલ ચેક કામજી બિહરીપણા ફેક્ટર ખાધુ હતું. કિઆ
દીને જયનતી જાગીએ કામજી કે મુબઈની પારસી
પ્રમાત તરફથી હાતુર ફિદર હાજમજી જાગીને એક
શેઆલ હોમજી અર્દેશર ચેકનચાકી જરથોસ્તીઓના
વડા દરતર ફેક્ટર હતા આ આતશમેદગમ પકડાયા તે
પાટની નેધ તે વેળાના ઇંગ્લેન્ડ “બિઝનેસ જર્નલ” પત્રમા
નિઝે પ્રકાશિ આવી હતી, જે અર્દેશર હોમજી દાકરી
દરતર થઈ ઇંગ્લેન્ડ, શાખા ઇંગ્લેન્ડ પત્રમા જરથોસ્તીઓને
લગતુ એક ધર્મતુ મકાન પકડાવાની આ પકડવેકડી
નોધ આવી છે:—

“On Wednesday last the 17th Inst. Bomanjee,
Rustonjee and Ardaseer Hormuzjee the sons of the
late Hormuzjee Bomanjee (of whom so much is known
here and abroad that it is unnecessary to say any thing
further) consecrated the ground of the Principal Temple
of Fire called the Atash Behram. Thousands of the
Zoroastrians congregated at the spot to witness this
most sacred and particular ceremony. Numbers of
Parcees from Surat, Broach, Nowroo, and other places
in India came to Bombay on the occasion and the
ceremony was such a one as never was seen before in
India. The building stands near the entrance of
Girvan a little beyond the Waleronnan's tank. It is
square and very lofty. The Hall is richly
ornamented with Chandeliers, Mirrors &c. &c. and the
place where the Fire is deposited is paved with marble
stones in the middle of which is placed a large silver
cave of the value of upwards of 10000 Rupees, in
which the Fire just mentioned is placed. The directions
were liberal and the whole expense from the commen-
cement of the work up to the day of its consecration
will have amounted to about one lac of Rupees. Every
thing was conducted in a manner deserving of praise,
and all the religious arrangements were under the
control and direction of the High Priest, named
Feldroon, to whom upwards of 700 scholars have been
appointed by the principal Parces for his study and
teaching in Persian and this most sacred ceremony
એ આતશમેદગમ માટે નને દરવાજા બિહરીની
તત્તીમા નીચે પ્રકાશિ ગુજારી લખાઈ છે:—

“ચી પાક હાજર હોમજીની મદદગરીથી થી

“આતશમેદગમ પાકયાક, જે જરથોસ્તીની મતી દીનનાં

તા ૨૫ મી નવમ્બર.

આજ દિને ચીન મધે ક તાન ખાલેથી કહિં છ ડીગ્ગા
ક પનીની સંવિષ્ટ કમીડીના વણ મેમજરે. મીચીઅમ્મ
વીલમ બેશીનીય, આરલમ મલિક, અને જેમમ બેનગમેન,
પોતાનો ઓપેનો છોડી મુખર્જી વધારી તેમને ત્યાના
બોતિય વ્યાપારીઓએ એક માનવજ આપ્યું હતું, જેપર
મથના ઇંગ્રેજો અને ફ્રાન્સીસના પાત્ર પામીઓની
ચડીઓ હતી —

“ લોકોનો ખુશીયાર કમલોછ, તેવને શ્રી મુખર્જી બદર
“ મધે ખુશીયારીના તખત ઊપર તખતનાડીન કીવછે
“ તેહનો રોજ ૧૭ મો શરોશબ્દ આજ ૨ ને અર-
“ દીખેડેશત અમરાયણ ૬ અને ૧૨૦૦ ઇસ્લામેરની શહે-
“ નાથાલી તથા તા. ૧૭ મી નવમ્બર અને ૧૮૨૦ ઇશ્વરી
“ તથા વીકરનાઇતના સુવત ૧૮૮૭ ના ત્રાશર શરૂ ૨ ને
“ પાર મુધે તથા શાહનીવાહન શાહ ૧૭૫૨ તથા તા. ૩૦
“ ખી માટે જમારીઆલ અવળ અને ૧૨૬૬ ડીનરીએ
“ મોપારક દાસડે દીશના કલાક ૬ ને અખલે મેહેર
“ માલરીઅયની દીનતુ તખત અનજીનન શાહના તથા
“ ન.ધ.પા તથા મુજરોગવાર લોકો હર શહેરના તથા
“ બહાર તથા કશનાયો તથા ગામોના તખત એકઠા
“ શાહને ઘણી મુધી મુજરાલી સાથે બપોરી દીનના ડોકમ
“ પરમાણે શ્રી આતશમેદરાશ શીરોજમરૂ પાદશાહને
“ તખતનાડીન કીપાછે શહી અને તખત માલરીઅ-
“ યની દીનના લોકોએ નીઆમિય તથા બધી કરો
“ શરૂ જમારી બેર મુકીને મેહેરજી મોજામ શેકલ શ્રી
“ શેક હોરમજલ બીન બહમનજ બીન નવરીજલ
“ વારીઆલ શાહેબના અને શહેરવાન ઊપર દોવા અને
“ આરદીન કીધી, તથા પરમમ એ આતશમેદરાશ શાહે-
“ તખતનાડીન કરવાનો નેક મિરાદો છતખતકાની શેક
“ હોરમજલ બહમનજ વારીઆલ શાહેબે મોતેમ શારેલો
“ હતો—વણ તે શાહેબની આખર વશ નહી કીધી
“ સમ્પાદ પછી તે શાહેબજ નેક કામ બારેલુ અનજીનના
“ શાહ બાઈ મીડીબાઈલ તે શેકલ મેહેરજી હોરમજલ
“ શેકની ઘણીઆની તથા તેવણના મિદાએ વારીઆલ
“ બહમનજ, તથા વારીઆલ રૂયાતલ તથા વારી-
“ આલ અરહેરજલ છતખતકાની શેક હોરમજલ વારી-
“ આલ એ ૪ શાહેબ એકઠીલ શાહને ઘણી કોયેય
“ અને મેહતતથી પોતાના મુજબ મી મેહેરજી વારીઆલ
“ શેક હોરમજલ બહમનજ શાહેબના અને શહેરવાનની
“ નડમિતે એ આતશમેદરાશ પાદશાહને હોર લેવેની
“ તેરીએ તખતનાડીન કીવછે કે મેહેરજી શેકલ હોરમ-
“ જલ વારીઆલ નેકનર્મ હ મેયે ઇઆદશાર રહે શહી ”

એ આતશમેદરાશવાલા મકાનના અસરમા મરકમ
શેક હોરમજલ બહમનજ વારીઆલે ઈ. સ. ૧૮૦૫
મા પરાધેવ આરાદાનો રીનેહર, તથા નવરીઓને
સર અવશરે વાપડવાના બે જાતવારના ઓટાના એન
મરકમ શેક બ વાવેના હતા તે આદશનો કેવળ એજ
મકાનના પાછા ના મામરે, તથા મનદર ઓટાઓએ એ-
ગના એન કાએમ રાખ્યા હતા

જો કામજલ પેચતવજ શાહ, નાતાબાઈ કામજલ
કાવજલ બનાજ, બરજોજ માણેકજલ ચીનાઈ, ના શી-
ગજલ ખાચેજલ વારાચ, મેહરાનજલ હોરમજલ મુન ?

તા ૨૭ મી નવમ્બર.

મુખર્જી માણેલા એકમુરા “શીએર હાકમ” ને
ચીંગાવા તથા તેની મગમત કાના માટે આરેના ઇંગ્રેજ
ચક્ષુઓએ એક કડ ઇપ કીક હતું, જેમા ઇંગ્રેજો ત-
કના ૩૪૧૧૫, હિંદુઓના ૩૨૨૫ અને નીચના પારસીઓ
તરફથી ૩૬૭૫ મંદી ૨૫૦૧૫ ની રકમ થઈ હતી —

	રીઆ
શેક બહમનજ હોરમજલ વારીઆ	૧૫૦
શેક કામજલ કાવજલ બનાજ	૧૦૦
શેક જમરોજલ છજમાઈ	૧૦૦
શેક ખાચેજલ અરહેર દાદી	૧૦૦
શેક ખાચેજલ કાવજલ બનાજ	૧૦૦
શેક હોરમજલ હોરાબજ લયકરી	૫૦
શેક વીકાજ મેહરજલ	૫૦
શેક અરહેરજલ માણેકજલ મરાક ..	૨૫

તા ૨૬ મી નવમ્બર.

મુખર્જીના નામદાર ગવર્નર મર જન માલકમ,
જી મી ખી પોતાનો ઓપેનો છોડી ઇંગનાડ સીના-
વાનો હોવાથી આરેના મુખ્ય દેવી રૂકવામિઓએ આજ
દિને તે નામદારને મકાને જઈ તેને એક માનવજ આપ્યું
હતું. પ્રથમમા શેક જામજલ કાવજલ બનાજએ એક
નાધર્મી બાપાણ કરી તે નામદારની રૂતી કરી હતી જે
પછી તેમની એકતેમામ ઉપરથી શેક દાદાબાઈ પેચતનજ
વારીઆએ બુદ્ધ અરજે માતરજ વારીઆલ બુદ્ધ
જેમા આરેના દેવીઓ તરફથી તેમની દીનમોજ તથા
જગ્યાલીની તારીફ કીવા બાદ અરજ કીરી હતી કે તે
નામદાર દેવીઓને ખરે પોતાની એક આપ્યા કરી
તમની અવરેની “નેરીવ એડ્યુકેશન યોશાઈ” ના
વિવાનનાતામા મુકાને માટે ઉગાવના દેવી. આ માન-
વજર મુકાના આગેવાન દેશીઓની ચડીઓ હતી, જેમા
નીચના પામીઓની ચડીઓ છપાયા આનીક —

શેક નવરીજલ જમરોજલ વારીઆ, અરહેરજલ
કામજલ વારીઆ, કામજલ કાવજલ બનાજ, દાદી ખ
રહેરજલ અરહેર દાદી, ખાચેજલ માણેકજલ મરાક, યો-

૧ જોમ મેકેક, તા. ૫ મી ફેબ્રુવારી ૧૮૭૧

૨ જોમ કુરીઅર, તા. ૨૭ મી નવમ્બર ૧૮૭૦

૩ જોમ કુરીઅર, તા. ૪ મી ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

ગામજી વાછાગામી, રૂપતમજી કાવચજી પટેલ, તાલુખાજી
પેશતનજી વાડીઆ, મનજીજી પેશતનજી વાડીઆ, લીકા-
જી મેહરજી, પેશતનજી મેહરજી, પેશતનજી અરજેદજી
માવી, અરજેશંકર ગતનજી વાડીઆ, મેહરામજી ફૂરામજી
વાડીઆ, કાવચજી માણેકજી હામખાનજી, હોજીખાજી
રૂપતમજી પટેલ.

તા ૩ જી ડીસેમ્બર.

આજ દિને સુબર્નિ ગવર્નર શરૂ જન માલકમ
પોતાના રેસાલા સાથે પવાઈવાલી શેક કંગમજી કાવચજી
બનાજીની જગીર જોવાને ગયો હતા. તે નામદાર જ્ઞાતી
સુધળી જોવી કીવેની જમીનો, જાહડવાનો, કુવા તવાનો,
સોડીના મગમાથી શાકર બનાવવાના સાચાઓ, વગેરેના
ખીજ કેટલાક સુધાગરો. જોઈ પ્રણે જુલી થયો હતા,
અને પોતા તરફની યાદગારીની કમી બેટ આપવા
જોગ થીજ તે સાથે લઈ નહિ જવાથી પોતાને વાપડવાનું
સોનાનું ધડીઆલ ગજવામાંથી કાઢી ચાકલી સુધાં શેક
કંગમજીને બેટ આપુ, અને તેમની ધણી સુતી કરી
પાછો વધાય થયો હતા.^૧

તા ૧૪ મી ડીસેમ્બર.

આજ દિને સુરત ખાતેના જુડીરીઆલ કમીશનર
મી ૦ જેમ્સ સરકારી સુબર્નિ સરકાર તરફથી એક જાહેર
દરબાર બરી શેક અરજેશંકર ધનજીહાહ બાહદૂરને નામદાર
ગવર્નર શરૂ જન માલકમ જે ચોનાનો આદેશકવાને
ગયે વર્ષે કહી ગયા હતા તે બેટ આપવાની ક્રિયા કરી
હતી. આ વેળાએ ઇંગ્લેન્ડ તથા દેશીઓની એક જોડી
૬ વચ્ચે મી ૦ સરકારી ઇંગ્લેન્ડ બાધામાં ઇંગ્લેન્ડ સરકાર-
ની તથા સુરતના રેહવાગીઓની જે કીમતી શેઠાઓ
શેક અરજેશંકર ખાલી તે બાંધે તથા સરકાર તેણુ વિશે
જે ઉચ્ચ મત ધરાવે તે વિશે વીચારીને એક મુખા-
ખીત બધાણુ કીટ, અને તેના મીરજા આજી પુરામે
ઉદ્ધમા તરજીએ કરી સંબંધાયો, જે ધણી મી ૦ સરકાર-
લાડે પોતાને હાથે એમને ઉપજા આદે પેહરાવો હતા,
તે ધણી રૈયત તરફનું એક માનપજ એનાજી કોટવાલીની

મીકતમાં લખેલું સુરતના નગરશેકે મી ૦ સરકારના
હાથમાં આપુ, તે દરબારમાં વંચાયામાં આપુ, જેમાં
લખેલું હતું કે એવજીની કોટવાલીના વખતમાં અમો મુગ-
તની રૈયત "ગાતા ઉધામ આરણુ મેવાને ાડીએ ઉંચે
ને ચોરોની કમી રહેતી રહેતી નથી ને વળી ચોમાસામાં
પણ મેફરથી રહીએ છલ્લે ને તે નીવાયે કોઈ વકતે
આપેતે આશમાનીથી અમનીની તથા પાણીની રહેતી
યાએજે તરિપણુ એ અરજેશંકર બાહદૂર પોતાના જનને
શંભાલતા નથી ને રક્ષિત શુખી થવાની તદખી કરેડે,"
આ આરંભ વંચાયા બાદ મી ૦ સરકારે જણાવુ કે
સરકાર તરફના માન કરતા પણ આ રૈયત તરફનું માનપજ
શેક અરજેશંકરને વંચાઈ માન લાયક છે. એ ધણી શેક અ-
રજેશંકરને એક સવારીના આકારમાં તેમને યે મુર્ચ લોકો
વધાય કરી આવા હતા.^૨

તા ૨૬ મી ડીસેમ્બર.

આજ દિને ચીનકતાનના ખીતિષ વ્યાપારીઓએ
કતાન ખાતેથી ઇંગ્લાંડની પાર્લામેન્ટ ઉપર એક અરજી
માકવી હતી. તેમાં લખ્યું હતું કે જમારે હાલમાં ચીન
સાથે ખીતિષ વ્યાવહારને લગતા કાએકાએસર ખ્યાન આ-
રંવામાં આવેલે, તથા ઇંદ્ર ઇંડીઆ કંપનીના હાલને
મારજી બદલવાને વખત આવેલે, તે વખતે તેઓ
નામદાર પાર્લામેન્ટને સુચના કરવા માગેલે કે આજે
ચીનના વ્યાપારને માટેના ઇંગ્લેન્ડ વાહણે એમાં, ની-
મયો, સુચો, તથા શેરમાસાના યાપુઓ બધી જવાને હેતુ
હતા, પણ હવે યોડી મુદત થઈ તેઓને ઉપકા યાપુઓ
તરફ જવા હેતુ બંધ કરી ફક્ત કતાનના ખાસામજ જવા
દેડે, કે જમા બારે જગતના બાજને લીધે તેઓથી ઘણા
વાહણો લાવી ચકત્રાં નથી, માટે તેના બદલવત કરવો;
અને બનેલા પીકીનની દરબાર સાથે ઇંગ્લેન્ડ દરબારે
પરબારે સંબંધ ગમ્પેવો, કે જે વગર તમારા અરજદારે
ખાહિડે કે વ્યાપારને ઘણો વધારો થઈ શકે નહિ આ
અરજી પર ૮૦ ઇંગ્લેન્ડ તથા નીચલા પારસી વ્યાપારી-
ઓની શહીઓ હતી.^૩

શેઠા નમરવાનજી ફૂરામજી, અન્જોજી ફૂરામજી જોડી-
દાર, અન્જોજી માણેકજી નીનાઈ, જાગીજી અરજેદજી
તાગચદ, ફૂરામજી પેશતનજી પાટક, શેરામજી કાનજી
ખરાય, મેહવાનજી હેરામજી સુય.

૧ બોરમે કુડીઅર, તા ૪ થી ડીસેમ્બર ૧૮૭૦.

૨ આ આદર નીચે પ્રમાણે લેખ કાતરેલો છે. —

"This medal is presented to Ardarr Bhunjeechah Bahadur, Kotwal of Surat, in token of the high sense entertained by the Bombay Government of the diligence and fidelity with which he has performed his public duties both as an officer of police and in other capacities." 1st January, 1870

૩ સુબર્નિ શમાચાર, તા ૨૭ મી ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

૪ બોરમે ગેઝેટ, તા ૩૦ મી માર્ચ ૧૮૭૧

આમે વર્ષના "ગ્રામ્ ગેઝેટ" માંથી જાણવા મળે છે કે પારસીઓને યુગીનીઓની પીના હતી "બોમ્બે નેટીવ એડ્યુકેશન સોસાયટી" ની માનેછ ગ કમીટીમાં ૧૩ ધ ગ્રેન્ડે, ૪ હિંદુ, ૩ સુન્નિ-હમલ, અને જીવના જે પારસીઓના નામે હતા —

શ્રેય કુરામજી કાવચેજ બનાજી,
શ્રેય જમશેદજી જીજીભાઈ.

પારસી બ્યાપારીઓ.

શ્રેય દાદાભાઈ પેશવાનજી વાડીઆ, બહમનજી હોર-મજી વાડીઆ, ખરચેદજી આદેશર દાદીની કપાળી, જમશેદજી જીજીભાઈ, ખરચેદજી માણેજી સરાફ, હોર-મજી દોરાબજી લગચડી, હોગમજી બીખાજી ચીનાઈ, કુરામજી કાવચેજ બનાજી, જાગીરજી અને નવરોજજી નવરવાનજી વાડીઆ, શોરાબજી માણેજી રસમકુરામના.

પારસી કુર્કાનદારી અને વાઈન મરચોરો.

શ્રેય લીમજી બીખાજી (પારે) ચંનચએન્ડ કો. પેશ-વાનજી બીખાજી (પારે) એન્ડ કો., દાદાભાઈ કાનજી (થાહેર) ચંનચ, કુરામજી નવરવાનજી (બાટીનાના) એન્ડ કો., એલજી ખરચેદજી (બાખસર) ચંનચ, કુરામજી જીવાજી કોડી, જાગીરજી નવરવાનજી (જયવાલા), ખરચેદજી હોગમજી જીવાજી (પોટ), કાવચેજ એન્ડ પેશવાનજી (મારકર).

સંસ્કારી ગોદોના બોલકરો.

શ્રેય નવરોજજી જમશેદજી વાડીઆ, ખરચેદજી રસમજી વાડીઆ, મેહમજી કુરામજી વાડીઆ.

સુવર્ણ કોલરના પારસી કુલકારીઓ.

શ્રેય આદેશર મેહમજી લગચડી

પારસી વાહુણતીઓ.

વાહુણુ નામ.	માલેકો.	દાણ.
બોમ્બે કાસ્ટલ કુખાર શોરાબજી રોડીની અને બોમ્બે		૧૮૨
માલેકો કુખાર શોરાબજી રોડીની અને બોમ્બે		૧૮૧
મારકર શાંતરસ હોરમજી બીખાજી ચીનાઈની ક પત્ની.		૧૮૦
એમનસેન રસમજી કાવચેજ ૫૨૧		૧૪૮
કોરંટ શોધાઅમ રોમંગન એન્ડ કો. તથા જમશેદજી જીજીભાઈ		૧૮૨
એમકોનક કુરામજી કાવચેજ બનાજી		૧૪૮
કુડ સંસેસ જમશેદજી જીજીભાઈની ક પત્ની		૧૪૪
હેલન વસીલામ, માણેજી (શોરાબજી પારખ)		૧૦૩
હીંદુસ્થાન(ગ્રોસ) હરદુન મરનવાનજી		૦૦૦

જાન પાતરવેન મેહરવાનજી નવરોજજી (નાળોએરવાલા)

નો ક પત્નો

હારડ કાસ્ટલ હોરમજી દોરાબજી લગચડી	૮૧૬
સુવર્ણ કુરામજી કાવચેજ બનાજી	૭૧૨
પારસીઆ ખરચેદજી અને જાગીરજી આદેશર દાદી	૬૦૮
	૮૦૨

તા ૨૨ મી જાનવારી.

આજ દિને સુબર્ષના આકર્ષી ગરવર હાનર-વાન મી ૦ રામર પોતાના મકાનમાં એક હામાર બની મુગવાલા કોઠી રસમજી ખરચેદજીને એક એવાત બેઠ આપે હતા. આ વેળાએ શ્રેય કુરામજી કાવચેજ બનાજી, જમશેદજી જીજીભાઈ, નવરોજજી જમશેદજી વાડીઆ, અને જીજી આગેવાન પારસી યહરથે ત્યાં હાજર થયા હતા. મી ૦ રામરે કહી મળનારુ કે આમે જવાન યહરથના લાભે તેના બાપની માફક સ.ય. વવાની અને ટેકાવી ગમવાની આપણને જરૂર છે, અને આમે પુગતમ કુટુંબને ધરૂ માન આપવાને કોઈ ના ખાચે નહિ, વગેરે કહી શ્રેય રસમજીને એવાત બેઠ આપી સળા ખરખરત કીરી હતી.

તા ૨૨ મી જાનવારી,

રોજ ૨૩ માર્ચ ૪ (ચિ) ૧૨૦૦ યજ્ઞભરદી.

મરણ—રસમજી જમશેદજી ચીનગા—હમર વર્ષ ૫૦) એવાજી નવચારીથી અનરે આપ્યા હતા, અને

૨ મીએ કુરીખર, તા ૨૪ મી જાનવારી ૧૮૩૧

"The Honble the Governor seized the opportunity to impress on those present, the propriety and necessity of supporting the interests of the young man, as they had those of his father, and hoped that the late disputes on the Kubbess question would never operate with any to withhold from so ancient a family the honor that was due to it, particularly as the present member was young, and needed all the counsel of the older and more experienced Native Gentlemen. The young man whose name is Rastoyra Cursetjee Modet has a pleasing appearance and bears a high character. The late Modet, is Hindoo and was acquired by this family more than a century ago from the English. The duties of the Modet were always arduous. The Arbitrator among Parsees in all disputes—The Peace maker, and Judge on all civil matters that the law did not recognize. His advice was given gratuitously, the family at one time having been independent of the patronage or favour of others, and considering itself the most noble of all those that left Persia for this country, springing from the Royal stock."

[Bombay Courier, 29th January 1831]

૩ મરદુમ શેઠ શોરાબજી જમશેદજી મકાનવાવાના બાઈ, તથા મરદુમ શેઠ પેશવાનજી મનચેરજી ચીનગરના પિત્રાઈ એવથના બાપા શેઠ જમશેદજી તથા કાકા શેઠ મનચેરજી મેહરવાનજી ચીનગર નવચારીમાં મેલ વેચવાને ધધી કરના હતા.

શાં ૨૮૦૨ સી ધાર્મી સુધે કપડાં વ્યાપાર કરતા હતા. સ્ત્રીન ખાતે પણ એવણે આશીર્વાદ મોટો વ્યાપાર શેઠ ઘણામાં મનચેરણ ઉતવાલાની આરક્ષણ અપાવતા હતા.

તાં ૨૬ મી બનેવારી.

આજ દીને મુખર્જી "અંગ્રીકકલ્પરલ એન્ડ હાઈકલ્પરલ મોશર્મી મ્હાફ પેચરન ઇડિઆ" ની એક મળા મળી હતી. સરનશીનની પુરથી હાનરેલન મીંડ ફોર્મ લીધી હતી એ આતાંત્રી મેરી પ્રેસીડેટ શેઠ ફોર્મણ કલ્પરલ બનાવે તરફથી પવાઈના ચામના તેમના એક ફોર્મની માલી મેહરબાને રાપેલા આજ ગા-બાદના મતવા તથા નીચગરીના પેટાના રામા, કે ને જમીનના ફક્ત વલુ અધવાડીઆના રાપેલા હતા, અને નેપર અધુતરના ઇડા જેવડા પેટા વરીક લાગા હતા તે સભામા ૧૨૭ કીધામા આચ્યા, અને તે વખાણવા લાયક ફર્યાદી ઉપના શેઠ ફોર્મણના માલી મેહરબાને ૩૩૦) રૂ ઈનામ આપવામા આજુ હતુ. એજ ગામમા થાવના કાચા રૂમના થોડાક નમુના પણ સભામા દેખાડવામા આચ્યા હતા.^૧

તાં ૧ લી માર્ચ.

મુખર્જી કોમના બનાવેટના મોહલામા તરકાગીની માગકોટની દખલ દયાપર સીનાર કસીસ ડાએઆસ તથા શેઠ નશરવાનજી મનચેરણ પોંઆનાએ ખાસકોમિના છોક-ગએને હાથેજ વિખાડવા મોટો એક રકુલ ઉઘાડી હતી.^૨

તાં ૧ લી આપરેલ.

શાં ૨ માઈ ૮ (૩૦) ૧૨૦૦ ૫૪૬૪૪૪૪.

મરણ—ફોર્મણ હીગણ લાહે—ઉમર વર્ષ ૪૦) શેઠ હીરજી નરસીજી હીગણલોહના પીળા દીકરા. એવણે ચાલુ મરે કામમા હાથેજ સરકાર તરફથી સર-કાર-ફનનુ કામ કરતા હતા. તે પછી આરે આશી ચોરક વ્યાપાર કરવા માડદો હતા. એવણે તે વખાએ હાથેજમા આશીપેટ માહીતગાર હતા.

તાં ૧૨ મી આપરેલ.

શાં ૧૩ માઈ ૮ (૩૦) ૧૨૦૦ ૫૪૬૪૪૪૪.

મરણ—બોદાબખત મેહરબાન ફોર્મી—ઉમર વર્ષ ૩૨) એવણે ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૮૬ ને આમરે ફોર્મીની

^૧ મોરને મેરેડ, તાં ૨૬ મી બનેવારી ૧૮૩૧

^૨ મુખર્જીના ચામચાર, તાં ૮ મી આગસ્ટ ૧૮૩૧

આરે આવેલા હતા, અને મગોલ વ્યાપારીઓને ત્યાં વીમાની દલાલી, તથા પોતાને હીરાને સીનને વ્યાપાર કરતા હતા. જરવોઈવી દીવઆપરને લગી ધણીક બાબ-દોમાં એવણે તે વખાએ અપરદાર ગણાતા હતા.

તાં ૧૯ મી આપરેલ.

આજ દીને મનચેરની નેરી અંકુરેશન મોનાઈ-ડીની વાર્ષિક મળા મળી હતી. સરનશીનની પુરથીએ મુખર્જીના નવા ગવરન મેઈટ હાનરેલન અરલ આઈ-કેર બીગાલ્યો હતા. મેઈટરીએ વાગેલા મીપોગ્ટ ઉપ-રથી જણાણ કે એ આતાને હમતક મુખર્જી જુદા જુદા લગાઓપર બી મી ૫૬ ચુમરાલી તથા મગી નિશા-લોહિ, અને તેમાં ૩૦૦૦ એકરાએ કેળાણી પેટે એ પછી મહડતા વર્ગોના વિશ્વાર્થીઓને ઈનામો આપ્યા બાદ નામદાર ગવરન, મીડ મેઈટરી મીંડ-મુનહામ, સર જન આદરી, શેઠ જળનાથ મેઈટરી, ફોર્મણ કલ્પરલ બનાવે, અને અરેહજ માણેકજી સરાઈ નાથના નાથના બાણાણે કીધા હતા, અને સમા અરખારત ઘઈ હતી.^૩

તાં ૨૨ મી આપરેલ.

શાં ૨૩ માઈ ૮ (૩૦) ૧૨૦૦ ૫૪૬૪૪૪૪.

મરણ—ચોરાબજ માણેકજી રૂચતમકામનાઈ—

ઉમર વર્ષ ૩૨) શેઠ માણેકજી રૂચતમજી ફોર્મણના દીકરા. એવણે પ્રથમમા ચેક મનચેરણ કામણના મેહતા તરીકે સીન મળા હતા, અને તે પછી પોતાને હીરાએ સીન ખાતેજે મોટો વ્યાપાર કરતા હતા. પાંચના વર્ષોમા જઈ-શીને લીરે પોતાને વહીવટ પેતાનાં મણુ દીકરાઓને સોપી એકતપણે ગણા હતા. "એ ધખાએ પોતાની મગની વખે વેપાગના કામમા કાહાડી હતી તેથી કમી વેપાગના કામમા ધણીજ પગીણ અને પોકો થાએનો હતા."^૪

૭ મોરને કુરીઅર, તાં ૨૧ મી આપરેલ ૧૮૩૧

^૫ એવણના બાવા શેઠ માણેકજી રૂચતમજી રા-જી પ્રથમમા અતરેની સરકારી મોદીમા હતા તે પછી આરે તથા સુરત વચેનો વરસુજી વ્યાપાર કરતા હતા. તેમના બાપ શેઠ રૂચતમજી રાજીજી જેવણ "રૂચતમ રાજી" ને નામે જાણાતા હતા, તેવણ ઈ ૦ સ ૦ ૧૭૩૫ મા સુરતથી શેઠ લવજી નરવાણન વાડીઆ સામે મુખર્જી આપ્યા હતા, અને અતરેની સરકારી મોદીમા તેમના હાથે હેડવ રહેલા હતા

^૫ મુખર્જીના ચામચાર, તાં ૨૫ મી આપરેલ ૧૮૩૧

તા ૦ ૬ થી મેએ.

રોજ ૭ માઈ ૯ (૩૦) ૧૨૦૦ યજ્ઞજ્ઞરદી.

આજ દીને બાઈ દીનબાઈ તે શેક કુમરજી કાવ
ચણ બનાજીની દીકરી તથા શેક નવરોજીજી અરજેજી
કાવચણ બનાજીના પેલીવારના ધણિઆણીના ઉમરજીના
મીજનશમા તેમના બાવા શેક કુમરજી કાવચણ બનાજીએ
ચોખાતીના કુગર ઉપર એક ચોટુ દોખમુ બધાવવાની
તદરોસી પડાવી હતી. આ પેલાએ શેક કુમરજીની
તરફથી શેક અરજેજી માણેજી મરાઈ એક અજી મન
પત્ર વાચી મળનારો, તેમાં જણાવ્યું હતું કે એ દોખમુ
બધાવવાર "આમી દોહરી બેઠશત ન દીનબાઈના આપરે
ફીઆ દીસજીના હમે પાસે કે તે અરજ કરવા, અંતે તે
ઉપગત ને કાઈ વધારે અરજ લાગશે તે એ બેઠશત ન
દીનબાઈની માતા બચુબાઈ તથા દીનબાઈની બહેનો નામે
બાઈ રતનબાઈ (શેક નવરોજીજી રતનજી ગણના ધણિ-
આણી) તથા નવાજબાઈ (શેક ધનજીબાઈ બેઠશતજી
ગણના ધણિઆણી) તથા મહમબાઈ (શેક પેશનજી
નવરોજીજી બનાજીના ધણિઆણી) તથા માણેજીબાઈ (શેક
દાશબાઈ રતનજી બનાજીના ધણિઆણી) તથા પીર-
જબાઈ (શેક અરજેજી અરજેજી દાદીજીના ધણિઆણી)
પોતાના ફીઆજીથી અરજ કરીને દોખમુના ગર્ભ
પાક ધરગરજાની ઈઆમીયા થરજી મ પોહગડીને
અજીમને હવાને કરશે" એ પછી એ દોખમુ બધાવ
તેરની જગ્યા બાઈ બચુબાઈ તે મહમ શેક અરજેજી દાદી-
આણી વીધવ.એ પચાતના દોખમાચોવાલા કુગરની
પાસેના પોતાના કુગરમાથી આપવાને કજી કીધું હતું
તે બાપે એ બાઈજી લખેથી ચીકી તથા તેના આપેલા
જવાબ મીજનશમા વાચી મળનારો હતા.

૧ આ બધું કામજો તે પેલાજી "મુ મરજી શમા-
આર" માધી ઉઠાવ મીકીએ હેમે —

(શેક રજાજીએ લખેલી ચીકી)

"માત.જી શાહેજી બાઈ બચુબાઈ તે બેઠશતી
શેક અરજેજી દાદીબાઈની પેલીઆણી લા.૦ શેક
તમારો હવેજીનો દોખાજી રજાજી કાવચણની બહારી
વાચવી લખવા કારણ એજી ને આપવાની કમળી
કાલજી કમારી હાડરી બાઈ દીનબાઈજી આજે બહારથી
જમરી જી ધણજીએ તેડની નહાવને શી મુબાઈની
પચાતના દોખમાચોલા કુગરની દેવાબને લગતો તમારો
કુગરજી તે હોર એક દોખમુ બધાવવાની પાસેજી કરૂચ
વાથતે તમારી પાસે માણુચ કે પચાતના દોખમાચોલા
કુગરની દેવાબને લગતો તમારો કુગરજી તે કુગરજીથી
પોલીના દોખમાણી તરફથી એક કડકો કુગરને એક
દોખમાને પોસેથી વડે એકલો નો તમે હમને આપોતો
તે હોર જરોસીથી રેકાના હોડીને વાથતે એક દોખમુ

તા ૦ ૧૨ મી મેએ.

રોજ ૧૩ માઈ ૯ (૫૦) ૧૨૦૦ યજ્ઞજ્ઞરદી.

મહમ શેક જમરોજી પેલામજી લવકરીએ પોતાના
મરનાર દીકરા શેક પેશનજીની નહાવેને દમણ મરે એક
દોખમુ બધાવવા માગ્યું હતું. તે દોખમુ તેવાર વજીની
આગમજી શેક જમરોજી મળ્યું પામતાથી તેવણમાં વીધવા
બાઈ માણેજીબાઈએ તે પુર કગવી આજ દીને તેને પરક-
વાનુ જવન કરી અજીમને રવાની કીધું હતું.

બાની બનજીમનજી આપુ અગર નો એ નેક કાપને
તમે કમુજ રજાવાળી આજે જવાબ લખોતો હોનો એ
જીએઆણી પે.આએ બનજીમનને જાહેર કરીએ એજી-
અરજ તા.૦ ૫ મી મેએ ૧૮૩૧

લા.૦ શેક રજાજી કાવચણ બનાજીના બહારી
વાચવે ને હોર લખેજીએ તેથી વાકેમ થાઈને
તેડશ્યાનીથી એ જગ્યા આપે એજીઅરજ

(હોરથી ચીકીને જવાબ)

"પાક જનશીના નેક બાહેજીવાલા બાઈ રજાજી
કાવચણ બનાજીના લા.૦ દોખાજી બાઈ બચુબાઈ તે બેઠ-
શતી શેક અરજેજી દાદીબાઈની વરીઆણીની હોઆ
વાચવી લખવા કારણ એજી ને તમારી આ.એ ચીકી
વાચી હોઆ વાકેમ થાએજી, અને તમારો નેક એકલો
વાચી આરજીની કીધી અને તેમાંજી ને આપના કુગ-
રમાથી એક દોખમા જોડા જગ્યા માગીએ તે હોઆએ
જોડી પુણીથી કમુજ કરી તમને લખીએજી કે તમે વાધો
તે એક દોખમાને પાચી વડે એકલો જગ્યા આથરે કાદી
૩૦) લાખી તથા કાદી ૨૦) પોહરી જોડીના દોખમાની
તરફથી હવાજી કુગરમાથી બનજીમનના કામ સાડ
અજીએ આપવાને થણા પુણી છઠ્ઠીએ કે તે તરફથી
દેવાજી લાળને તેરની જગ્યા તમે પચાતના કુગરજી
દાખવ કરીને તે હોર તમે શમેથી એક તમુ દોખમુ બાવો
હોઆએ એકલો જગ્યા એ નવા દોખમાના કારણજી
જાજીઅથની દીનજી હોડીના કારણજી ધરજાતે જોડી
પુણીથી આપીએ જાહેરતાલા તમને એથી છબાદ
નેક પુણી આપે ને એવા નેક કાદો કરવાની પાસેજી
રાખતા રોકો એજી લીનતી

તા.૦ ૫ મી મેએ ૧૮૩૧ અગરજી

લા.૦ બચુબાઈ તે શેક અરજેજી દાદીબાઈની ધરી
આણી, જત અજોને લખતા આવડતુ નથી
તેથી અમારે હાથે નીચાની કરીએ લા.૦ નેક
જોમજી રજાજીજી (સણી)

[જીવંતી કામજી, તા.૦ ૬ મી મેએ ૧૮૩૧]

૨ આ દોખમાજી તમે આરેજી નથી, પણ તેને
વરકાવવાના જવાબ શામેજી થવાને બાઈ માણેજીબાઈએ
તા.૦ ૨૭ મેએ ૧૮૩૧ ના મુબાઈના શમાઆરમા જાહેર
અગર છાજી સજી દેવાવરો જ તેના જરોસીઆને
અરજ કીધી હતી

તા ૧૩ મી જેએ.

સુબઈની “એક્રીકલચર” એ-૩ હાઈકલચરલ શેરાઈ” ની એક સભા આજ દીને મંચી હતી. તેવેલાએ સુબઈની જમીનની પેદાવસના શુદ્ધ શુદ્ધ ૬ ધણીઓ તરફના મોકલેલા નમુનાઓ ધીમાને લાવકના કયા હતા, જેમા નીચલા બે ધીમાએ પારખીએને મલ્યા હતા.—

શેક ફરામજી કાચરજી બનાજી તરફથી તેમના જાન માહેલા પવાઈગામમા ઉઠાડેના રૂમના નખર ૧, ૨, ૩, ના અડ ઉતર નમુનાઓ; તેમજ નીનગમીથી મચાવેલા ખીના રેપેલા પટેલ, બગાચી પટ્ટી ચોખા, સુગતી કમોડના ચોખા, માવાદાગ ખાડ, અરીસ અને કાચસાના નમુનાઓ સળાને દેખાડવામા આવા હતા, જે મંચી ગતે ઉતેજન આપવા લાવક જાણવાથી તેને મોટે મડલી તરફનું મંચીથી ચડતુ ૩૧૩૦) નુ ધનામ અથવા મોના અને રૂપાનો આદ આપવાને રૂડતુ હતું. આ રૂપીઆ એક ફરામજીએ પોતાનાં ગામ માહેલા મંચીથી ફુલીયાગ ખેડેલા અને કારોગરને પેહચી આપવાને જણાવતુ હતું.

શેક મેહરાવનજી રસતમજી દારખાનાવાસાના ચોંપુ રના ગામમા તેમના માંચી વીઠુએ ઉઠાડેના મોખાબાનજી ૩૩ તથા કપાસીઆ, તેમજ મગર હાકુમની કેગીના નમુના દેખાડવામા આવા હતા, જે સળાને પાણી પચેદ પડ-યાથી તેને મોટે ૩૩૦) નુ ધનામ અથવા રૂપાનો એક આદ આપવાને રૂડતુ હતું. ૨

તા ૧૬ મી જેએ.

શેક ૧૭ માઈ ૬ (૩૦) ૧૨૦૦ મજદારદી

મરાજી—નવરોજજી પેવતનજી પેહચાજી—કિમ વર્ષ (૫) એક પેવતનજી પેહચાજીના વડા ઈકગ, એવજી પ્રથમમા એક અગરેશર દાલોમાઈની પેહીપગ આપવા વાહસોના કુખાવનું કામ કરતા હતા. તે પછી ઈ ૨૦ ૧૮૧૧ થી તે કામ ચુરી દઈ પોતાને હીથાને મગરજી આપાગ કરવા માડયો હતો.

તા ૧૯ મી જેએ

શેક ૨૦ માઈ ૬ (૩૦) ૧૨૦૦ મજદારદી

મરાજી—હોગમજી ફરામજી મેહલાગે—કિમ વર્ષ (૫) મોણુ ૪૦ મં ૧૮૧૦ થી એક નવરોજજી કાચરજી નાગીએ માતાની અપરેની વ્યાપાગી પેહીના મેહલા

૨ એ.ને ફરીઅર, તા ૨૧ મી જેએ ૧૮૨૧

૨ શેક શાફરજી નવરોજજી પેહચા, તથા મગરજી એકે મહાબાઈ, નવરોજજી, કાચરજી અને પેવતનજી નવરોજજી પેહચાના વ્યાપા

હતા, અને બાળે વખત એક નવરોજજી તથા તેમના એકગમીની દયાવરે આતેની ગોહામગીની વખતે એવજી પેહીની મંચી વહીવટ ચલાવના હતા. “એ મગ-ના એક નાચો અને ચુરી અને માંચી દેખેઆવાનો અને નમજી અને રોઆણે પુરૂશ હતો.” ૬

તા ૩ જી જુન,

શેક ૫ માઈ ૧૦ (૩૦) ૧૨૦૦ મજદારદી.

આજ દીને સુબઈ મરે ચોપાતીના કુગ હપગ એક ફરામજી કાચરજી બનાજીએ પોતાની ઈકગ વાઈ ઈન-વાઈના પુને મોટે બંધાવવા માડેલાં દોખમાને તાણે પુગવાની કિઆ કરવામા આવી હતી. આ વેળાએ દોખ-માચોવાલા કુગ હોગ દરખી તે વ્યારેઅર પાગમીએ મેના મચા હતા. જનનની કિઆ પુગે થવાબાદ એક ફરામજીએ કુગમની રૂકવ માડવા બધાવી નેઆતનું જમન કરાવતુ હતું ત્યાં જર્વે તોફા આનની કગી વલપ થવા હતા, અને આરડા મોસ મેનાપગમી મેનીજમા એક ફરામજીની મોચે પચાવતા ખીન અપાવરે એક નવરોજજી જમરેઅર વાડીઆ, બહમજી હોગમજી વાડીઆ, અગરેઅર વાડીએ, જમરેઅરજી જીજીઆ, અગરેઅરજી માણેક, હોગમજી હોગમજી અશકગી અને ખીનઓએ “શરે દાદરે કમર વાડી મેહતન લીરી હતી” ૬

૩ શેકે રસતમજી અને મેહરાવનજી હોરમજી મેહ-તાના વ્યાપા, તથા શેક પરીશજીએ મેહરાવનજી મેહતા, કિમ એ (પારીસર) ના વ્યાપા

૬ સુબઈમા શખાચાર, તા ૨૩ મી જેએ ૧૮૩૨

૫ આ માટે એ દોખમાને દરવાબાર મારે તો તખી-મા નીએ પ્રખાલે લખેલું છે:—

“..... અને શેક ૫ ને માઈ ૧૦ ને “કદમી માઈ ૬ ને ૨૨મી શને ૧૨૦૦ ઇઆનદારદી, “તા ૯ જી જુન શને ૧૮૩૧ ઇથાવીને દીને એ મેહ-“યતનને માચસી કરતા તે દીને કદીમ માનદીઅથની “દીનના હોકમ મુજબ આએ દોખમાને તાણે પુરાયો “.....

એ દોખમાને તાણે પુરાવાના જનનમા શાચેલ ચવાને સુબઈના તથા આમા કિહુસાનના મર્વે નરેશી-શીએને એક રસતમજી તા ૧૬ મી જેએ ૧૮૩૧ ના “સુબઈમા શખાચાર” મા નરેશ અગર છપાવી નોતરે લેખુ હતું.

૬ સુબઈમા શખાચાર, તા ૬ થી જુન ૧૮૩૧ આ ચેલાવડા માટે મજદૂર શખાચારના વ્યાકમા લખેલું છે

“અને એ દીને ચક્રવારથી તે શાન ચુરી કાઢતા અને કોરમાહેર એક વારથી દોહએ નોએઆ નહી

તા ૦ ૭ મી જુન.

રોજ ૬ માઈ ૬ (ચે) ૧૨૦૦ યર્લ્ડનરી.

આજ દિને બહુ મને અગત્યનોજા બાઈ હીરાં-
બાઈ તે મહુમ ચેક નવરોજી કાવચી નાજીએવા-
જાના વીધવાએ પોતાના આવદતા પુનને માટે એક દરે-
સેટ બધાની પરદાની હતી.

તા ૦ ૨૨ મી જુન.

રોજ ૨૪ માઈ ૧૦ (ચે) ૧૨૦૦ યર્લ્ડનરી.

મશણ—મનચેર જાહેનજ વેરા—કમર વર્ષ
(૨) ચેક નાહનજ નવરવાનજ કીકાજના ચોથા દીકરા.
એવણ પ્રથમમા પોતાના એવી ચેક ચોરામજ મનચેરજ
રૂડીમની, તથા તેમની પછી ચેકા ધનજબાઈ અને કમ-
ચે ચોરામજ રૂડીમનીની પેઠીમા હતા.

તા ૦ ૨૬ મી જુન.

આજ દિને બહુ જમણે છપાખાનામાથી તેના
માલિક ચેક પેશનજ માલિકજએ વદીદાનુ આપ્યું દે-
ત, તેની કિયાને લગતી મને મમજણ, સાચે, દત્તર
એવજ દારામજ સલાણની તથા ઉપરથી નીતી

આથરે શો પચાસ પારથી ને હરેક નારે હુખસા હયે તેજ
લાચારીને લીધે આથી નહી ચમેઆ હયે. હેતુ જામજ
છે ને એક નામીમા પારથીને તા એક બહુ જુઝીરી તેડને
પાછા પેહરના ૪ કવાકના અમજ ચી કીકાલે પોચાકવા
જોગમી ખાણસ જની આપા નહી તેથી તે ખમર પચા-
તને હુખરે પોચેથી ઉક ખાણસે નાથી આવેથી પ કલાકે
તે બર્ધને કીકાલે પોચાકુ એ રીતે લોહા ખાહેર પડી
ગીછે હુ જેવી રમના અને તરીમા અને જોવાજ
ખમર પારથી લોકોમા એક અમરત ચરજ છે હવે ખીલ
ગનેઆતના લોકોએ એ રીતનો મેલો ખવવાથી અચરત
નહી રેકુ કાને પારથી લોકોના ધરજમા એ જોને
ખમરે જોવાજુ મેટુ પુનછે. અને તેજ
દીને પાછા પાકાથી તે જોએ પારથી લોકોની અચત-
રીએએ જવા ગીછે તે ગમેએ ધનવાર તથા આઈ-
તવાર એ ખવે રીવયે અચતરીએની મોટી દંડ જાવી
હતી તે વેળા તે જોએ કીકા પુરજ હતા નહી.

૧ આ હજેકરપર તજી મારેલી નથી, પણ તેના
પરદાનો કીકા દાહકોવાર ખમરવાલા દત્તરે રીનયાજ
પેશનજ કામદીનજ તથા એ લાહાબઈ રરેનજએ
જેવવી આપણે.

૨ ચે. હોરામજ મનચેરજ જાહેનજ વેરાના
માવા એવણના માવા ચેક નાહનજ નવરવાનજ કીકાજ
કનીઆલીથી અતરે આવા હતા અને કોટી વેચવાનો
ધધો કરતા હતા.

છાજ ઉપર છાવી છ નમ્બે ૩૧૦) ની કીમતે ખાહેર પાડ્યું
હુ. ૩ એ પુતક ચેક જમણે છ છબાઈને અર્પણ
કવામા આણુ હુ.

તા ૦ ૩૦ મી જુન.

રોજ ૨ માઈ ૧૧ (ચે) ૧૨૦૦ યર્લ્ડનરી.

મશણ—બહમનજ રૂડીરજ ખાસચ—કમર વર્ષ
(૧) ચેક રૂડીરજ ધનજ અગત્યના ખીજ દીકરા. એવણ
પ્રથમમા ચેક હોરમજ બહમનજ વાડીઆની માગકે
મીશીઅરચ કારમજની ક પની તરફી ઘોડાએની ખરી-
દીના કામપર હતા. તે ઉપરાત છ એજને ખરતુ રૂડીરજ
પુર પાડવાનું તથા કેટલાક રજાનાએનું અતરેનું
કામકામ કરતા હતા.

૩ “એ વેદીદાદ કે જેને જુદેવદાદ કરીને
કહછ એ પાક અને માલિક અવસતાના ૨૨ નસક
કરની દરગાકથી આપણે. ખુજોરજ પેગ ખમર જરથેયત
અચપત્યાન અને પેહરવાન લાવેએ તે પહેલા (૨૦ મે
૧૬૬ નુસક) જરથેયત અને પેહરવાર મેલોને દીને માન-
દીઅચનીના કામમા પહવાનો કીરીઆ મારજ તથા
જોતી તથા આનરવજાનીના મેટુ તથા મેલો પરમણા
સુધા દત્તર આરે દત્તર એવજ દારામજ લકને
ચનજણની તથા ઉપરથી. શીડીતદોસતાનામા મુખ્ય
ધધે કમતરીન મેટુરીન પેશનજ માલિકજએ પોતાના
બમે જમથેલા છપાખાનામા છારેએ છપાખાને
સને ૧૨૦૦ નાકેએ ઇઅજરેનરી બહુ.”

આ આણુ પુતક શીજાપર મરજુખ દત્તર મનચે-
રજ એવજ જામરપ આશાનાને દસપતે લખાયેછે.

૪ ચેક એવજ બહમનજ મારીસ તથા મર-
જુખ ચેક મેકચમજ બહમનજ ખાસચના પવા એવ-
ણના માવા ચેક રૂડીરજ ધનજ ખાસચ (રૂડીરજ ખાસચ)
પોતાના માવાએ ચેકા મેકચમજ (મેકચી ખાસચ) તથા
પેશનજ (પેચી ખાસચ) ની સાથે અતરે નેતર ભરવાનો
ધધો કરતા હતા આ ધધામા તે વેળાએ અતરે ખીજ
પારથીએ પડેલા ન હોવાથી એએ ત્રણેક માઈએએ
તેમા સારી પુછ એકાં કરી બુખઈના “હોં સીટ” ખા
કેલવીક ખીલકતાના મારેક થયા હતા એવેલા માવા
ચેક મનજ કુવરજ ખાસચે પ્રથમા છં ૨૦ ૧૭૨૫ ને
આથરે ભરથથી અતરે આવી નેતર ભરવાનો ધધો માણ
કીધો હતા મનજ રૂડીરજ ખાસચના પડા દીકરા ચેક
જમથેલ રૂડીરજ (ચે) પેશનજ મેકચમજ ખાસચના
બધાવા) તથા મેકચમજ ખાસચના પડા દીકરા ચેક જ-
મનજ મેકચમજ (ચે) પેશનજ નવરોજી ખાસચના
બધાવા) પણ અતરેના જુલોના રેકવાસીએ હતા છેલા
અરેમના એક નમીરા ચેક ચોરામજ નવરોજી ખાસચે
(તે મરજુખ કાકર મેકચમજ ચોરામજના માવા) છં
૨૦ ૧૮૦૫ મા પોતાના મરજુ સુની દોટ સદીથી કીત-
રતા આવેલા પોતાના વડીલોના ધધો “હોં સીટ” ખા
તેની નજા કીરમ આણુ રાખ્યો હતા.

તા ૩૦ મી જુલાઈ.

રોજ ૨ માઈ ૧૨ (૬૦) ૧૨૦૦ યલ્દનરદી.

મરણ—નામદાર બનીદ ઈરાની—ઉમર વર્ષ ૫૦)
એવણુ ઈરાની ઈ ૨૦ ૧૭૬૦ ને આમરે અતરે આ-
વેલા હતા તથા કેટલાક મગલ બાપારીઓ સાથે ઈરાન
તેમજ ચીનને બાપાર ચલાવતા હતા. જરૂરથી ઈન-
આઈનને લગતી બાબતોમાં એવણુ તે વેળાએ અખરદાર
ગણાતા હતા, અને ઈરાની આપણા લેખિકાની અજબી
મહરમનો વગેરેને માટે જોઈતી વેળાએ એવણુ તેમજ
મહુમ આદામખશ મહરબાન ઈરાનીના મત લેવામાં
આવતા હતા.

તા ૮ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૧ માઈ ૧૨ (૬૦) ૧૨૦૦ યલ્દનરદી.

મરણ—ફરુતનજી જમચેદજી નવાબ—ઉમર વર્ષ
(૫) એવણુ પ્રથમમાં મુરતાના નવાબની નોકરીમાં હતા,
જ્યાં “ફરુત નવાબ” ને નામે ઓળખાતા હતા. તે
પછી મુબઈમાં આવી કમીસરીએટના કેટલાક કાકરો
લેખા હતા, તથા તેમાં એક સારી પુણ એવળી હતી.

તા ૧૨ મી આગસ્ટ.

આજ દીને અતરેની “કમીસરીએટ” ના હેડ-
એકાઉન્ટ યેક શાખાજી ફરુતનજી અહીં કમીસરી જનરલ
પોતાની આશીરમાં સંધ્યા અમનદારે, કાકરો, કના-
કરે, તથા કેટલાક બાપારીઓની હજુરમાં તેમની
૨૭ વર્ષની કીમતી નોકરીએ—કે જે તેઓએ મુખ્ય કરી
લડાઈના મેદાનમાં પોતાના જાત માલની રક્ષાર કીધા
વગર બળતી હતી—તેના બદલામાં એક રૂપાનો આદ
નામદાર ગવરનરની કૌનસીલને નામે બેટ કીધો હતો
તથા તેજ મીજલખમાં કમીસરી જનરલના હાકમથી કપ-
ટાન હાલે પારઅમેનપર લખેલા એક માનપત્ર વાચી
મબલાવી તે પછી તેનું બેટ આપ્યો હતો.

૨ યેક જનરલ હોરખનજી કાગાજી તથા જરહુજ
યેક મહરબાનજી રસામજી પાડેના ખાસા.

૨ મુબઈના શાખાઆર તા ૧૫ મી આગસ્ટ ૧૮૮૧
યેક શાખરજીને આપેલા મજકૂર આદખર નીચેથી
લેખ કાતરેલો હતો—

PRESENTED

TO

SHAPOORJEE FURDOONJEE,

Head Accountant

In the Commisary General's Office

BY THE HON'BLE THE GOVERNOR IN COUNCIL

Who also placed him on the

CLASS OF MERIT

તા ૧૫ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧૮ માઈ ૧૧ (થો) ૧૨૦૦ યલ્દનરદી.

મરણ—જેહરામજી કમીસરી—ઉમર વર્ષ (૫)
એવણુ “જેહરા કમીસરી” ને નામે અતરેના પારમી
ઓમાં ઓળખાતા હતા. પ્રથમમાં એવણુ આપણા
આતે યેક નવરોજીજી કાવજીજી નાગોમિરવાલાની પેહરી-
ખ નોકરીએ મથા હતા. તે પછી ત્યાંના બહુમિત બા-
પારી મુશા માખનાની આડત લઈ મુબઈ આવ્યા હતા,
અને હિયા તે ઉપરાત પોતાને હીમાં ચીન આતેના બા-
પાર તથા આડતનુ કામ તેમજ અતરેના આરબ બાપા-
રીઓની સાતીની દલાવી કરવા માડી હતી. આ માટે
એવણે ચીનની ઘણીક મફર કીની હતી.

તા ૧૬ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૨ માઈ ૧૧ (થો) ૧૨૦૦ યલ્દનરદી.

મરણ—માણેકજી રાથાભાઈ વાડીઆ—ઉમર
વર્ષ ૨૨) યેક રાથાભાઈ જમચેદજી વાડીઆના કાકા.
એવણુ પોતાના કાકા યેક નવરોજીજી જમચેદજી વાડી-
આના હાથ હેખ અતરેની નોકરી ગોઠીમાં હતા.

તા ૨૮ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧ માઈ ૧૨ (થો) ૧૨૦૦ યલ્દનરદી.

આજ દીને મુબઈમાં યેક પેશનજી અગરેદજી
કામા (ચીલાઈ) એ પોતાના પેહુનીનાના ધણિઆની મહુમ
બાઈજીવણાઈના પુત્રને માટે યુજાનગી પગારે આવતા
જતા મુસાફરોના ઉતારાને કીને શી “જાએરોડી”
નામના ગામમાં એક ધર્મશાલા બંધાવી યોજી મુકી હતી.

For his Integrity during a Service of
27 years chiefly in the Field, where, his Zeal
frequently exposed his Life and Property
to imminent hazard

૩ આ વર્ષેલા હોર નીચ તત્તી નોકરીએ—

“શી દારદાર હોરખનજી ૧૮૬૭

“એ ધરખશરા યેવક પારશી પેશનજી યુરોજી
“કાગાજી શી મુબઈ બદરના રેશાંચીએ પોતાનો મર-
“નાર ધણીઆણી જવણાઈના પુત્ર શાદ. એ જગે. એ
“બાધીને શય તી ગનેઆતના લોકોને જીતારી કરવા શાદ.
“ધરખશરા આપીએ એ ધરખશરા રોજ ૧ લો માઈ ૧૨
“જો કદમી શને ૧૨૦૦ ઈઅનરદી, તા ૨૮ મી
“આગસ્ટ શને ૧૮૭૧ ઇશવી. શયત ૧૮૮૭ ના
“શાદે ૧૭૫૩, શરાવણ ૧૬૫ ને વાર રવેજીને રીને
“એ ધરખશરાજી કામ શાખાપત કરી ધરખશરા આપીએ”
એ ધર્મશાલા મુશારશે તથા રાહદારીઓના જીવ. શી
કીને બાહી મુકકા બાને યેક પેશનજીએ તા ૮ મી

તા ૦ ૩૧ મી અક્ટોબર.

મુખર્જી પારસી પચાતના ફ ડોને તા ૦ ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૮૨૬ થી તે તા ૦ ૧૬ મી અક્ટોબર ૧૮૩૦ મુખર્જી હોમાય આજના "મુખર્જી શમાચર" મા તર-ગીઓએ જાણવી પગરૂ કર્ષેત્રે તેમણી જોવામા આ-વેકે કે છેડા હોમાયની આજના ૩૬૬૫૭૭ ઉપરાત આએ આપા વર્ષના પચાતના ફ ડ ઓને રૂબરડા ૭ ની આવક યદ્દ હતી, અને આપ કુલ રૂપ૫૮૭૭૭ થયો હતો, ને બાદ કરતા વર્ષની આખરીએ તરગીઓના હસતમા મેળા મળી રૂબરડા ૭ આડી હતા.

તા ૦ ૮ મી નવેમ્બર

આજ દીને "મુખર્જી વગતમાન" પત્રના માર્ષિક ર્ડ નવરોજીજી હોમાયજી આનદાએ પોતાના વર્તમાન પત્રનું નામ "મુખર્જી હનકાર અને વરતમાન" કરી ગણ્યુ હતુ, અને તે આકાશીઆને બદલે હો આકા-ડીઆમા બેવાગ બાહુ પાડ્યુ કીધુ હતુ. ૧

તા ૦ ૧૭ મી નવેમ્બર.

આજ દીને મુખર્જીના નાખાર નવરોજી આપ્ત આઈ ક્ષિર મવાગના ૬ કનાકને અમને ર્ડ કામજી કાવચજી બનાજીવાળી પવાઈની મીનકત જોવાને પોતાના મેલામા માર્ષે મયો હતો. ત્યા પ્રથમમા ર્ડ કામજીની મોવાકાત લઈ પછી તેમની સાથે ગામમા ફવાને લોકલ્યો હતો, અને રેશમ, આંક, સાક, મળી તથા બીજી બના-વેશ, તેમજ મેગી પીવવાના ની તરેહના કોપુઓ, તથા દારૂ ગામવાની બજીઓ, અને તરેહવાગ બાતના ઝાડપાને, આમરે જે કલાક મુખી ફરી ફરિને જોમા અને ઘણા ખુશી થયો. એ પછી મળાઓએ નાવતો ફરી ધોરક વાગ લીધામો નીધાબાંદ નામદાર ગવગનરે મર્ગની હજી-મ્મો. ર્ડ કામજીને મેલાકાતિને કહી મળનાયુ ને "આંજીમાને તમારે જે વર્ષમા ધણી આગી મિતે મુઝાઈ તે જોઈ હુ ઘરો ખુશી યાચેએ કમિએ થોડી મુતમા એક મુરરુઝ ધાંચ ન કહ્યુએ" પછે એક લાનજો આશરે ૩૧૦૦૦ ની રીમતનો પોતાના હાથમા લઈને

આગસ્ટ ૧૮૭૧ ના મુખર્જી શમાચરમા એક બહેર ખમર છપાવી હતી, તથા એ કામ સરભમ પોઢ્ય હવામા તેઓને મદદ કરવા નાટ ર્ડ લીકાલ નેરજીને હોકાર આપે હતો

૧ મોમ્મે ર્ડેટ, તા ૦ ૫ મી નવેમ્બર ૧૮૭૧ એ પછી તા ૦ ૫ મી નવેમ્બર ૧૮૭૩ થી એ પત્રનું નામ "મુખર્જીના આપ્ત" કરી ગણ્યુ હતુ

ર્ડ કામજીને કહ્યુ ને હોમોએ તમારી મેહમાની કહ્યુ ન કીની તેમ હુ તમને આએ એક ભિં આપુ છુ તે તમારે કહ્યુ ન કરવો આ ઉપરથી ર્ડ ફરામજીએ કહ્યુ ને "હુ એ માંને લાવકો નથી, પણ તમા માહેન જવારે મેહમાનગીથી આપોને. ત્યારે હુ તે મોટી ખુશી સાથે કહ્યુ ન કરે છુ, અને એ મિતે મેલાકાત તમા નામરોની મોવાકાત સુકારે પોતાની પ્રથ ઉપર મેહમાની ગણતો કે નથી તેમનુ બહુ યાથ" એ પછી નામદાર ગવગનરે પોતાને હાથે ર્ડ ફરામજીને મોલ હોમી માન આપુ, અને મળાઓ ડા કનાકે આજી ઉપર મેકા તે ૫ કનાકે હો પોતપોતાને મકને ગયા. ૨

તા ૦ ૨૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૨૫ માઈ ૨ (ચો) ૧૨૦૧ ૫૪૬૪૪૧

મશુ—નરવાનજી ખરોદજી હોવાના—હમ વર્ષ ૮૦ એવણુ પોતાના બાઈ ર્ડ ગતનજી ખરોદજી હોવાનાની સાથે બાગમાં "નરવાનજી અને ગતનજી" ને નામે લીનાવતી અચખાચ તથા દારૂકામની એક મોટી કુકત હજેજ બજારમા કાઢી આપાગ મનાવતા હતા. અતરેના હજેજોમા એઓ બે વી બાઈઓ ઘણા મારી પેડે જાણતા હતા.

તા ૦ ૧ લી ડીસેમ્બર

રોજ ૧ માઈ ૩ (ચો) ૧૨૦૧ ૫૪૬૪૪૧

મશુ—રોગાચજી જીવણુજી—હમ વર્ષ ૮૧ એવણુ બરમત એકનરુપીના આપાડી હતા, અને "સોહા-લબાઈ ર્ડ" ના નામથી ઓળખાતા હતા એઓનો મુખ બવાગ કપડો હતો

તા ૦ ૭ મી ડીસેમ્બર

રોજ ૭ માઈ ૩ (ચો) ૧૨૦૧ ૫૪૬૪૪૧

મશુ—પેશનજી ખરોદજી હોવાના—હમ વર્ષ ૮૮ એવણુ મુતની અતરે આવો ર્ડ નવરોજીજી કાવજી નાળીઓવાવાને ત્યા મેલગામીનીમા મદદા હતા, અને તેઓની તરફથી લાખી મુદત આનખાઈમા મુતની હતી. પોતાની સાથે એવણુ પોતાના બે લોકાઓ મે

૨ મુખર્જી શમાચર, તા ૦ ૨૧ મી નવેમ્બર ૧૮૭૧, તથા મોમ્મે ફરીઆર, તા ૦ ૭ લી ડીસેમ્બર ૧૮૭૧

૩ મુખર્જીવા શેડો ખનસરજી, બગીરજી, અને કાવચજી શાપુરજી મેકાના બવાવા, તથા મુરતવાડા ર્ડ કેપરજી ફેરખજી આલવાઈવાવાના બાપના બવાવા

તા ૭ મી આપરેલ.

આજ રીતે ભરમ મયે મુખર્ધના ગવનર અપલ આઈ ક્વેરે અમજદ આગના મેદાનમાં એક જાહેર દા-આગ બગી ત્યાના હાથેને તથા આગેવાન દેશીઓની મોક્ષકાત લીધી હતી. દરખાસ્ત કામ પૂરે થયા બાદ ત્યાના એક મુકદ્દમી ઓધેદાર શેઠ કુટુમ્બજી અરેદેજ દારીવાલએ હુડી નામદાર ગવનરને અપલ કીરી ને ભરમના મુખ ક્લેક્ટર મીડ મીલની થાણે બદલી થવાથી તેઓએ કૈવતની બચતેલી કીમતી નોકરીઓના ઉપક્ર-ગમાં તેમને આપવા માટે એક માનવજ તૈયાર કર્ય છે તે તમા નામદારને હાથે મીડ મીલને આપવાની કૈવતની ઈજાકિ, આ અગળ ગવનરે બાહલ ગાળ્યાથી શેઠ કુટુમ્બજીએ “આશા ચમદથી તે માનવજ યાચે કચેરી દેખા. વાચેઓ,” અને તે બાદ શેઠ મેહવાનજી હોરમ જીજી ફરજતે તે ગવનરના હાથના મુકુ, જોણે તે મીડ મીલને ઘડના સંપદોમાં તારીફ કરી ભેટ આપ્યું.”

તા ૧૩ મી આપરેલ

આજ રીતે મુખર્ધના ગવનર અપલ આઈ ક્વેરે ચોપાલીના કુગર ઉપર શેઠ કુમ્બજી કાવજીજી બનાજીએ બધાવેલુ નવું દોખમુ જોવાને પોતાના રેશના કાચે ગયો હતો. આમરે એક કલાક મુડી તે દોખમુ તથા તેની શામેની શમકીઓ, વગેરે જોઈ તે નામદાર ગવાને થયો હતો.”

તા ૭ જી જાએ.

દેશ ૫ માઈ ૯ (ક) ૧૨૦૨ વસંતઋતી.

આજ રીતે મુખર્ધ મટે ચોપાલીના કુગર ઉપર શેઠ કુમ્બજી કાવજીજી બનાજીએ પોતાની મહુમ ઊકરી બાઈ દીનબાઈના કુનને માટે બધાવવા માડેલું દોખમુ તૈયાર થવાથી તેને પરજાની કિઆ કરવામાં આવી હતી. આ પેલાએ કુગર ઉપર બરચોટીઓની જાડી ૬૬ એકડી મડી હતી. જયનળી કિઆ પુરી થવાબાદ શેઠ કુમ્બજીની

૧ મુખર્ધના શમાચાર, તા ૧૮ મી આપરેલ ૧૮૭૨.

૨ મુખર્ધના શમાચાર, તા ૧૯ મી આપરેલ ૧૮૭૨.

એ દોખમુ સર્વે પિરદી, કિફુ, તથા મુસલમાન માતના લોકોને જોવા માટે શેઠ રસાજીએ તા ૨૮ મી મારચથી તે તા ૧૫ મી આપરેલ ૧૮૭૨ સુધી બોલજી મુકુ હવુ, અને તે માટેની તા ૨૮ મી મારચના “પેરોથે ગેઝેટ” ના તથા તા ૨૯ મી મારચના “મુખર્ધના શમાચાર” ના જાહેર ખપર છાપી સર્વે દાખને જાણ કીધી હતી.

તરફથી મુખર્ધના આગના અગીવતી મોર્નિંગ કુટુમ્બજી અગળ-આનજીએ મીજલજમા એક અજીમુન પત્ર વાચી સંભા-વ્યો. જેમાં જણાવ્યું હતું કે એ દોખમની પાની રૂ.૩૭ કુકા પગનીડે, તથા તે કદમી મોર્નિંગ પાસે ઈજલજીએ, અને તે કદમી તથા શેઠનશાહી સર્વેને વાપડવાની છુટકે, તથા તે દોખમાંના મુતવકી તેઓ પોતે અને તેમની પછી તેમના વારેઓ રહેશે. બીજી એ દોખમાંના કામ સર જમ ઉતારવા માટે રૂ.૩૦ નવરોજીજી જમરેદજ વાડીઆ, બદમનજી હોમજીજી વાડીઆ, અરેદેજ માલેકજી મગફ, જમરેદજ જીજીબાઈ અને બીજા પચાતના અકાબરોએ ને મદદ કીવી હતી તે માટે તેઓના, તથા મર્વે અજીમને હાજર થાઈ માન આપ્યું, તે માટે તેઓને ઉપક્ર માનયો હતો. આ અજીમ પત્ર વાચ્યા પછી શેઠ અરેદેજ માલેકજી મગફે ઉમા યર્થશમરજ અજી-મન તરફથી શેઠ કુમ્બજીએ આ નેક કામ પાર પાડ્યું તે માટે શાખારી આપી ઉપક્ર માનયો હતો. એ પછી શેઠ કુમ્બજીએ રૂ.૧૦૦૦) મુખર્ધની પામી પચાતના રૂ.૩૦ દોખમાંના કુગરની દેવાલ તથા ચીહરી વગેરેની મગમન કરવા માટે, તથા રૂ.૧૦૦૦) ધરાના આતશમેદ-રામ બાતે જાણક કાકી પોહઆડવા માટે, કમર્વે બાતે આ-પુવાની ત દેશરતી પકાપી હતી. ત્યારબાદ કુગરની હેકન શેઠ કુમ્બજી તરફથી નેઆતનુ જમન કરવામાં આપ્યું હતું તે જની મર્વે સોકા વધમ થયા હતા.”

૩ મુખર્ધના જામેજમરેદ, તા ૭ મી જાએ ૧૮૭૨.

૪ મુખર્ધના શમાચાર, તા ૫ મી જાએ ૧૮૭૨.

એ દોખમાંના દરવાજાપર નીચની તપી મારેલી છે -

“બનાચે હાથજાદે દાદગર,

“પાક હાથજાદેની કાઆદગરીથી અને પેગમ-
“બરે હજરત જરેદોથત અચપ તખાન અનેરોકરવાનની
“રેહનુગાઈથી આએ દોખમુ માલ્લીઅઘની રીનના
“મુખરેલોએને વાસતે કમવરીન અડશાર રીનમેક માલ-
“લીઅશનીને તામેદાર બેહરીન કરામજી બીને કાવજીજી
“બીને ખેરાજી બનાજીજી પોતાની છાકરી મેહઘત-
“મરીન વાઈ રીનબાઈના અરો રવાનની નહએતે કી
“મેહઘતવરીનના પોતાના તથા તેવજીની ખાતા બસ-
“બાઈના તથા તેવજીની મેહઘતના પછાયાં બધાપુ છે ને
“એ દોખમાંની જનીન નેગના પાકદાખાન રોહાણી બાઈ
“બસુબાઈ તે મેહઘતી શેઠ અરેદેજજી દાદબાઈની
“ઘનીઆલીએ અગરા માગીઆથી પચાતના કુગરને
“વગવા પોતાના કુગરેપોથી તોડીને રૂ.૫૬૮ હજકુવેર
“વાર જનીન આએ પરમના કામગો અનેને આપીને
“એ સવાખજો શાજેજ થાઆ છે અને હાથેના અ.એ
“દોખમુ તેઓની અપેની નજા બાર બાંધાબી અને
“કાપરી ઊકરી બાઈ રીનબાઈ રોજ ૫ માઈ ૯ કદમી
“શને ૧૨૦૦) હાથજાદેની રીને એડાએક પામ લો.

નામ ઉપરથી "અગ્ર આર્થ કોંગ્રેસ" કહી ગણવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૧૬ મી મેએ.

"મુંબઈના હનકાઈ અને વગતમાંન" પત્રના આ 'શીપી' શેઠ નવરોજીજી યોગેશજી આનંદરાયે આજના "મુંબઈ કુર્મીઅર" માં એક મહેલનજી ઉપાવી હતી કે તેમણે પોતાના પત્રમાં આવરી અગત્યનો બાબતોના તપ્તુમાં તથા પાગમીઓની અસરી તસારીએ, ગદગમ, ધર્મ, વગેરેની તકરારોનું ઇચ્છુ બાવામાં "પાગમી સિદ્ધારમ" નામે એક ત્રણ માસેક ચોપાનુ હોયી બા- હા પાડયે તેના ૬૦ આક્રમી કીમત રૂ. ૬. ધગક થવા- ગએએ તેમણે પોતાને અથવા "આરીએન્ટલ કિંગ ઓફન રેપ્રેઝેન્ટ" ના એજન્ટને લખી જણાવવું.

તા. ૨૫ મી મેએ.

રોજ ૨૭ માઈ ૮ (ચિંત) ૧૨૦૧ વર્ષનાગરી.

મહા—શ.પુરજી નવરોજીજી બગાવીક—કેમ? વર્ષ ૨૫) કલકાવાના ચેઠ નવરોજીજી યોગેશજી ઉમરી- ગના નાંવના મીકમ. એમણે પોતાના પાપની સાથે નાવની વધથી કેનકતે ગયા હતા, અને ત્યાજ કેલવમ્મી પણ પામ્યા હતા. ઈવં ૨૦ ૧૮૭૨ માં એમણે આપની તરફથી એકવાર ચીનની સફર ગયા હતા, અને તે પછી મુંબઈ આવી પાઝ ઈવં ૨૦ ૧૮૭૨ માં તેમના (પાપની) મગલથી વડા બાઈ શેઠ દાદાભાઈની સાથે કેનકતે તેમની મીનકત તથા આપાને લગતે વગેરેક નકી કરવા મારે ગયા હતા. અને ત્યાંથી પાકુ એકવાર ચીન પણ જવું પડ્યું હતું. કેનકતેથી પાઝ કાઢી વખતે એરો બધે બાઈએએ ત્યાં પોતાના બાપે બંવિના દોષમાંની મેગે એક થઈને તેમની નામએતે બધારી હતી.

૧ મુંબઈના જમીનમયેદ, તા. ૨૧ મી મેએ ૧૮૭૨.

૨ આ ચોપાનુ બાહરે પડેલું હોય એવું આપણા જણવામાં આવ્યું નથી.

૩ શેઠ ચોરાબલ શાપુરજી બગાવીના બાવા

૪ આ મારે એવલુના વડા બાઈ શેઠ દાદાભાઈ નવરોજીજી બગાવીએ કલકત્તાની કાઈ ધરમની વાડી બાને એવે બધે ભાઈએ (શેઠ દાદાભાઈ અને શાપુરજી) ને મરહુમ શેઠ જમીનદેલ કુકાજી જળાનની વીધવા બાઈ હોરાબાઈ સાથે વાધો ચાલતો હતો તે બામેની છાપાછા- બીનો જવ. બ આવતા તા. ૮ મી જુલાઈ ૧૮૭૨ ના "મુંબઈના જમીનમયેદ" માં પોતાની સહી સુધે લખ્યું છે.

"મીજી ઉમરા બ વા મેહુશતી નવરોજીજી ચેઠ-

તા. ૨૬ મી મેએ.

મુંબઈની "એચીકવઅવ એન્ડ હાડીકવઅવ એચીક" ની એક મળા આજરોને મળી હતી. તેમાં નીચના પાગમીઓને ઈનામ આપવામાં આવ્યા હતા.

૧—ચેઠ કામજી કાવચજી બનાજી તથા મેહ- વાનજી રમતમજી દારૂઆવાતાના પચાઈએને ચીંકુના ગામોમાં ઉગાડેથી તોફા મગગામની કેમ, કારવાગની નીમ, અરીમ, અને અનીતામના નમુનાએને મારે એ ગામોના ઈનામી માંથી મેહુઆને ૩૬૦) નું ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું.

૨—ચેઠ નાથગજી કાવચજીને વીનાવતી પત્રીની માફકનું મેગજી પત્રી બતાવવા મારે ૩૬૦) નું ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું.

તા. ૩ મી જુન.

રોજ ૧૦ માઈ ૮ (ચિંત) ૧૨૦૧ વર્ષનાગરી.

મહા—યોગેશજી કુવજી લાવકાકા—ઉમા વર્ષ ૬૦) એમણે મુગ મરે શી ગી આપારીએની કોમીના ફાંપીનું કામ કરતા હતા. તેમજ કેટલીક મુદત મુડી મુંબઈ આવે તેમના આપાનાં કામમગ આડવીઆ ઘડેને આવ્યા હતા. એમણેનું મગલ મુરતમાં જ ની- પવડ હતું.

રામજીએ હજારો રૂપીઆ ખર્ચ કરીને આપરી કમળતના રૂવાને પાયતે શી બગાવીને હોપુ બધાંકે છે. તે શેઠએ પોતાની ગરીમી પરમાણે આપણી કમળતની ખર્ચવા કરતા હતા તે શરેને રોજીનજી તારવજી તે હોપજીની શરતીનું કામ બાકી હતું તેવારે હવે શી ચીન ગમેયા હતા. તારે હવે શી ચીનમી બધાંકે આવ્યા તેવારે હજારો બેડેરાના ભાઈ શાપુરજી સાથે મગજત કરીને હજારેથી બની આવેલા તે પરમાણે આરે રૂ. ૫૦૦) ખર્ચીને શરતીનું કામ તઈઆર કરાવી આવેલા છે."

૫ એમને કુરીઅર, તા. ૨ જી જુન ૧૮૭૨.

૬ મુંબઈવાળા શેઠ દોશાભાઈ અને દાદાભાઈ હોરાબલ લાલકાકા, અમદાવાદવાળા શેઠ જમીનદેલ હોરા- બલ લાલકાકા, તથા મુરતવાળા શેઠ પાલિજી હોરાબલ લાલકાકાના બાવા; તથા જુજાતાના ઈનપેક્ટીંગ મેરંડ બાચરે આનંદરાયે ખરોદેલ પાલજી લાલકાકાના બાવા એવલુના બાવા શેઠ કુવરજી લાલકાકા મુરત મરે વડાએની દોડીના દલાલી કરતા હતા, અને જાઈ તથા છીમરે કુજેના હોવા છતાં પણ લાલ જવાન સરખા મેરંડો હોવાથી ત્યાંના સર્વે આપારીએ એવલુને "લાલ- કાકા" ના નામથી ઓળખાતા હતા.

તાં ૭ મી જુન.

રોજ ૧૦ માં ૯ (પે) ૧૨૦૧ યજ્ઞસ્થાન.

૨૧૨૯—મહામહા બાપાજી બ્રહ્મ—કમ વર્ષ
૭૨) એણે પ્રથમમાં ઉદારા ગામમાં વસતા હતા, અને
ત્યાં જમીનનો ઇમારો લેવા હતા. એ ગામ તે વખતે
માડીના ગરબને તાને હોવાથી ત્યાં રાજની દબાવમાં
પણ એમનો પગપેસારો થયો. અને તેમની મદદથી દમણ
મંડે એણે આપાર મનાવવા માંડ્યો, તથા ઈં ૨૦
૧૮૧૫ થી ત્યાં જાયુકુટ રૂઢાણુ કીધું. હિસાબી પછી
ધરમપોરના ગરબમાં પણ એણે પોતાનો રોજગાર
લખાવ્યો, અને એ જાણે ગામો બહોળો રોજગાર
આપ્યોને લીધે એણે એક મારી પુત્ર એકી કીધી
હતી. માડીના ગરબ તરફથી એણે પોતાના જન્મ
ગામ ઉદારા મંડે કેટલીક જમીન ઇમારમાં આપરામાં
આપી હતી.

તાં ૭ મી જુન.

આજ દિને મુબઈ મંડે કેટલાક ઉગતા વર્ષના
પારસીઓ તથા કિંદુઓએ હજાન પાડી થોડાવાગ તો-
ફાન મચાવ્યું હતું. આ તોફાનકેવાનું કાણુ એ હતું
કે અત્યંત મુકાદે જાહેર રસ્તાઓ તથા મોહનાઓમાં
ગમડા કુતરાઓને મારી નાખવાનો જે અમરચીજ હો-
કમ કાઢ્યો હતો, તે હોકમ ૬૦ વર્ષના ગંગેતા કરતા આએ
વર્ષ પોલીસના અમરકારી વગરે સજ રીને પગ લા-
વ્યાથી, અમરેના દેશીઓના ઇન ઉડેડાયા હતા. જે ગઈ

૧ શેઠ મણિકલ કાવચળ દમણવાતાના બપાવા
એણેના બાપ આં. બોપાલ બરડા અરબમાં તારા-
ફરના વતની હતા ત્યાંથી પીંડારાઓની લૂંક તથા ધાકને
લાધે કાળી ૨૦ સં ૧૭૪૬ માં હિંદવારો પાતે આવી
વરણ હતા.

૨ આ માટે તે વેળાના બધે ઇંગ્લેંડ વર્ષાખાન
પત્રો—બોમ્બે કુરીઅર અને બોમ્બે ગેઝેટમાં, નીચે
પ્રપણે લખ્યું હતું —

"The annual order for a general massacre of the
dregs—which have become more numerous and insul-
tation of life than they ever were known before—has
always been believed, been considered by the natives as
a very objectionable act of power, but has rarely if
ever led to anything like open resistance. However, this
year however, has more fully enforced their view, it
appears to have excited a degree of indignation
which nothing could express.
We have been given to understand that the order
itself is not so much objected to as the manner in
which it is executed, and that if, instead of the brutal
butcheries which constantly take place in the veran-
dahs and entrances of the houses occupied by natives,

કષે એણે તાં ૬ થી જુન ૧૮૩૨ ને દીને પોલીસના
બે કાનરેબલો પોતાના એકાગ્રી કરજ ખાનવાવાની ઉત-
રમાં, પોતાને મંડેના અખ-ચારની બાહરે જઈ કોઈ
દેશીના કમપાડેડામાં ઘાપન થઈ એક કુતરો માર્યું હતું.
આ ઉપરાંત તે જગ્યાએ પારસીઓ તથા કિંદુઓએ એક
માડુ ટોચ ઉઠરાઈને એકકુ યજુ, અને પેના બધે
કાનરેબલોને સજ માગ માર્યો તથા ઘાએન કીધા. ૭ એ
પછી તેઓએ એકકા થઈ આજ દીને સવાગના કોટ માહેવી
સર્વે કુકાનો બધ રાખી, તથા કેટલોક ફેસાદ કર્યો, જેને
લગતો દર કાંકે કનાકાને અહેવાન નીચે આપ્યું છેવે—

૩ સારના ૬ કાંકે—અધણ કોટ સમરાન હતું,
અમરનકાર થોડ થોડા પોકોના ટોળાઓ મોહનાઓમાં
હુબા મહી વાતો કરતા હતા. મંડળો કુકાનો બધ હતી,
અને કસ્ટી ચીજની ખરીદી થતી હતી નહિ.

૪ વાગતે—માડીઓ તથા કોકરાઓના ટોળા
મોહનાઓમાં ફૂટતા અને ગરબક અગરક કરતા હતા

૫ વાગતે—એજ પ્રમાણે લોકોના ટોળા ફૂટતા હતા,
અને લામચોપરીએ કાઈ કુકાન ઉધાડે તો તેને ધમકારી
તથા ગાળો દઈને પાછી બધ કરાવતા.

૬ વાગતે—લોકોના ટોળાને ટોળા હજુર મોહના-
ઓમાં વગરે જોખાથી ફૂટતા, અને કુકાનાદારને જો
તેઓ કુકાનો ઉધાડે તો સરકુ લાગકોડ કરી નાખવાની
વમરી આપતા. કોટ બાહરેથી આવતી ધણીક માર્દાઓ
તથા રાહદારીઓને દેવના મોહનાની બાહરે અટકાયામાં
આપ્યા હતા, અને બાહરેકોટથી બજાર તથા મંડામાન
લઈ આવતા હેનકરીઓને મારી તેમના ટોપવાઓ
નાખી દેતા હતા.

the entrance of the Police were to confine themselves
strictly to the streets and highways, little or no notice
would be taken of them and their occupation."

[Bombay Courier, 6th June 1832]

"This insurrectionary movement appears to have
been occasioned by the last Edicts of Government for
the destruction of all dogs found straying about
without Owners—edicts (the most necessary, but which
do not appear to have been carried into effect, which
that tolerance to the feelings and prejudices of others,
that has so universally been acknowledged to be both
necessary and proper, more particularly when those
feelings and prejudices are connected with Religion.

[Bombay Gazette, 6th June 1832]

અવગણ, પોલીસની આ આખી કાંટયા છતા
ઇંગ્લેંડ પત્રોએ દેશીઓને પણ સુલેહનો ખગ કરવા આ
આડા રહેતા લેવાને કાંકે આપશે હતો

૩ બોમ્બે કુરીઅર, તાં ૮ મી જુન ૧૮૩૨.
કેટલે કે આ ખરડામાં કોટમાં પારસી ખાનર સોડમાં કાવ
જના શેઠ હીરણનાથ દુરમજળ શેડના તથા શેઠ શીરામજળ
શુભરજળ જગાનીના રેડવાના ધરઉ તે તરફ થઈ હતા

૧૦ વાગે—પોલીસ અને પોસ્ટ આરીસ તરફ લેકોનું એક મોટું ટોણ બેસી બસ્યું હતું. આ વેળાએ ત્યાં મુકાબ લગતો બાવાજાગી આવ્યા કેવાઈ, પણ પાસેથી એ તે માગી નહિ.

૧૧ વાગે—નોંદવામાં આ સમયે, પણ પોલીસ આફીસની આશુબાજીએ લેકોનની બીડ.

૧૨ વાગે—લગત આવી પોલિસની જમ પડી, તે પણ લેકો બેઠેલ નાંધના નાંધના ટોળાઓમાં ઉભા રહ્યા, અને મોટે મોટે ચાલે કંવા લાગા.

૧ વાગે—“કુવીનસ ગયલ” ની પલટણની ટુકડી પાસવાના કમવાન તરફથી કોટમાં જઈડડથી આવતી તલાઈ, જે જોઈ લેકોએ ધસામગઈ નાંદરવા માડ્યું. પાલીયાઓ અને પાસેમાંના ટોળાઓ ભોમ મોન તથા બનગેટ તરફ વીખરાઈ ગયા પલટણની ટુકડીએ પેલના એક એકલું કામનું (આશુબાજી) ની કુકાન આગલ ધામો નાખ્યો, અને તે પછી ટુકડા સંગ્રહી વેર હાડે તથા પીછે જગાએ આગલ કંવા માડ્યું હિયા મુકાબ માણસરો, જાડીસ આઈ પી રીસો, લગતને કમાનડર, ટાકેન મેનર, અને ધણુક લગતની તથા દરીવાયર્ષી અનલકશ એકા મનયા, અને તેઓની હજુમાં પે.વીનના ચીક માણસરો “ગાયલ એક” વાચી મુઠાવાયો જે પછી પલટણની ટુકડીએ કોટમાં બનગેટ તરફ વીખરાઈ જઈ કુકાન તાકાતના નામેલ મેલેલા દેશીઓને પકડી પોલીસને સ્વાચીન કીધા. એ પછી ત્રણ વાગતામાં મુકાબ મુકાધાન થયું, અને પલટણને કોમ બગામમાં આપી માત હથીયા મુકે રહેવાને તથા જરૂર પડે તો મરદને મોટે આવવાનો હાકમ કરી દેતો. પણ તેની કમી જરૂર પડી હતી નહિ. એ પછી મુઠાવાયો

૧ બોમ્બે જેટ, નાં ૪ થી જુન ૧૮૩૨ વળી એક હુડને રિવસે બનેલા એક કમીસી ભરેલા બનાવની તાં ૮ થી સરકેમર ૧૮૩૨ ના “બોમ્બે જેટ” ના નાવ લીધો છે તે એક હુડને રિવસે બનેલા એક આશુબાજી પારસી ગ્રુપને લોકો કોઈ જોઈ ગ્રુપ કોઈ જે તેના બગવાના બાનુત હોતો તેની આશીસના નાકાને લગતા કાઈ કામસર મુકો હોતો ત્યાંથી પાછો જરના તેણે રીનમીટના સેલજરોને હુડબોરોની પછાડે રાડતા જોયા, જેથી તે પણ બીડીને હુડબોરોના ટોળાની સાથે નાસવા માડ્યો, અને તેની પુઠે પણ એ જોલજરો આવતા જોઈ એક નમદીકની ધરમા પેઠો, અને ત્યાં આશીસવાની બીડકથી તલન મેટોસ થઈ પડ્યો એ પછી હુડબોરો ધરસાટ નરખ પડવા બાદ તેને પાતાને ધર લઈ ગયા, અને સાજો કરવાના રસ્કે લિવાયે લીધા પણ તે બીસારાએ એવીતો સુનર દેખત આધી હતી કે એક અઘણીઆ તો મરણ પામ્યો.

આમિ હુડ કરવાની આશીસની લેનારા ધણીઆ-

પોલીસના ચીક માણસરો દેશી કામના આશીસને ભોલાવી તેઓને મોટાને સમજવી બીને રીને કુકાનો ઉધાગવવા તથા ક્રમિકાવર ચાલવા, વીગેરેને મોટે રીખામણ દેવાને કહયાથી “પાસીની પચાતના નચારાનાર તથા હીકના માલમનો બાદ મોલે મોલે પોકાતવા લાગા જે મીડીયાઓએ કેલકુલેશને સુવેચે સેલિંગ પત્રથી રહેલું તથા આમલમાં કુકાને ઉધાડી. કોઈએ મુલામા બલે કંવા નહી.”

તાં ૮ થી જુન.

રોજ ૧૧ માઈ ૬ (ચિં) ૧૮૦૧ યજ્ઞજગીરી

આજ રીને રીવ મને મુબલવાના એક જાગીજી નચવાનજી વાડીઆએ બધાવવા મોરેન. દોખમોનો તાણે પુગવાની કિમ્મા કંવામા આવી હતી.

નો જે કોઈ જરામર પટો ચલવી આવે તેને રૂ.૫૦૦) મુકાબ આપવાની સીનીયર માલસરો મીં જે કી હોવતરીએ બેરેર ખચર છપાવી હતી. એ પછી એ હુડકા પકડાવવા ૧૮ જાણની તપાસ એક સાલના અકરોનર માસની અપરાધીઓની છાણ કરવાની શેયનના ચીર જસડીસની હજુરમાં હાલિયત ચાલી હતી તે વેળાએ જુરીએ લિપલા ૧૮ માના ૧૦ જાણને અપરાધી કંડવા હતા, જેઓના ૮ પારસી અને ૨ હિંદુ હતા એમિયા માટેવા બે જાણને ૧૫ વર્ષ, ત્રણ જાણને એક વર્ષ, એક જાણને ૬ માસ, ત્રણ જાણને ૬ માસ, અને એક જાણને ૧ માસના કંડવાનાની સજા તાં ૧૩ થી અકરોનર ૧૮૩૨ ને રીને ચીર જસડીએ કીધી હતી, તથા બે વર્ષેર મુલેકથી રહેવા મોરેના જામીન તથા હાય અચકડા લખાવી લીધા હતા.

આ બનાવ અતરેના કોલકાલ અમાન લોકોના ધર્મ મબધી જોડાને લીધે બન્યા હતા તેમાં કરસો રાજ દરખાસી હેતુ હતા નહિ, ધરા કોઈ પણ મનમ સંતાવાલાઓની સામે થયો હોતો નહિ આ મોટે એ હુડકાને રિવસે અતરેની “મગીસન” ના કમાનડર કરનજ બીખગારકે સુપરીન કોરસની શેયનના એ હુડકાની વેળાએ શાક્ષિ આપતા નીચે પ્રમાણે કંકડું હતું —

I came through the crowd in Captain Sten's barge, who brought me from Collet to the Police Office. The crowd opened out for me as the barge approached, this was no opposition at all. The fact that I could see more moving each other out of the way with their hands. A few loud chatters in their hands. The only noise I heard was a calling to each other to open out.

૨ મુબલવાના શખાચાર, તાં ૪ થી જુન ૧૮૩૨

૩ આ દાકાકોવર મુબલની આગવી પારસી પચાતના શેરેરી મરડુન શેદ પેશતનજી મલિકેજ જાને જમરોવાલાની એક આનગી નોવની ચાપડી બીજરથી અચોને મલેપેઈ

ପାଠ ଓ ଭାଷଣ

આજ દિને યુગનાનોના હર્ષામગી કાવગી રાત
 યાની પાઠમી પચાતના અકામગીએ આજના “યુગ
 ૧ શમાયા” મા જોડે આગ કાપાની મેરે પાઠમી-
 ને જોડે કીધું હતું કે કોઈએ આનો ગતનાં તથા
 ૧૧ની કોલે તાથત નાખી પેશાએ તમારો જોસને
 નહિ, ૨

તા. ૩૦ મી જુન

मुम्बईची नामावर गवर्नर हनी कौनसिने हं मुं
: 31 ना 14 भा शिजेन प्रयासे आचरी तां 1 बी
नाईची मुम्बई हनाडाने अगतां भाषाना "मुम्बईची
1" आनामा नेडीक लोको, तथा शीनसेपाच अने
नीचय कमीनता तरिके 14 डि. 14 अम्बानान
ने नीचता 1 पाठमीयाने अश्या आख्या हना -

ગ્રા. શ્રીરાજચાંદ ધનજીચાંદ, મુગતના નેદીય જડજ
ગ્રા. અમરેશ્વર ધનજીચાંદ બાહજી, મુગતના નેદીય
શ્રીતમીપાલ કમીનજી,

દાનુ કાલિજી અમર દીઆગુ, ભડચના નેટીય ધીન-
મીપાય કમીલનગ

૧૭૨૨ હાલુનથી કામદીનથી, સુધા પગણના નેદીવ
પ્રોતખીપાવ કમીનના,

ચે, હોમનગર નવરોજી, હેમુઃ ગામતા નેત્રીય પ્રીત-
સીપાલ કમીયતર.

ગેડ નેહગમણી ભીમણ, તાગાપોરના શુભીયર પ્રીત-
મીયાન હમીનનર,

ਗਾਠ ੩੧ ਅੰਗ ਸ੍ਰੋਤ-ਰਾਖੀ

શા. ૨૪ માં ૧૦ (ગ્રી) ૧૨૦૧ યાદગારી

મથન—દાનુરેદુમલુ નાદોજામ બાણુરે—
મુ વર્ષ ૧૫) મુતવાના દાનુ નવરોજાજી રૂમતમજી
જાણના નીકા, એવણ પોનાની વખતના જાણે-
તી મજદુરો લમતી બાણે તથા બાપબોમા બાણ-
જી દત્તા ૧૬ મુ ૧૬૭૩ મા મુત મરે મહમ મેક

૧ મુખ્યધના શાખામાર, તા. ૯ મી જુન ૧૯૨૨

^૨ મુખ્યમંત્રીશ્રીશ્રી, તા. ૨૦ મી જુન ૧૯૭૨

૩ મહાત્મા દત્ત ત્રિવેદી દ્વારા આ સંસ્થાના
 પંચાયત, તથા દત્ત ત્રિવેદી દ્વારા આ સંસ્થાના
 તરફથી આપવામાં આવેલા સર્વ સંસ્થાના
 સંસ્થાના સંસ્થાના સંસ્થાના સંસ્થાના
 સંસ્થાના સંસ્થાના સંસ્થાના સંસ્થાના

રાજાનાઈ નવરાવાનકુ જોડીની નહાએતે પડાયે ના આન-
હેદગમની કિઆ કંગવસામા એવણે પડ મંદ કી રી હતી.
હી મં ૧૨૩૦ મા એવણે “જેહારી નામા” નો કાર-
મીનાથી યુગાવીમા તરંગમે કરીવો હતો. ૪

ମାତ୍ର ୨୪ ଟି ଶ୍ରେଣୀ।

રોજ ૨૭ માં ૧૧ (કો) ૧૨૦૧ યજ્ઞગગની.

મશણ-રૂમતમણ પેવનનણ કાવાખાઈ-કિમ
વર્ષ ૭૮) મુગતાતા એક પેવનનણ કાનાબ.ઈ વધીવના
તડા દિકરા એણણ પોતાના બાપના મળણ પછી મુગત
મહે ૩, વહેરેનો બાપવા કળા હતા, અને તા.મી.કેવનપૂરી
પામેરા મણુતા હતા. મુબઈ મહે એણણ એક દુગમણ
કાવનણ બનાવવાના હોખમાનાં જસનગી કિઆમા શામેન
યશને આવા હતા, અને કાનમા કાઈ ૧૨૬ થઈ આ વાપી
આઈજા મળણ પામ્યા હતા

તાલ ૩૫ મી જુલાઈ.

ઇત્યાદિની ગચ્છેન એવીઆદિક ચોરાધીએ
 પોતાના મુખામહેઆથી એ “કાંઈમુલાતનમ કમીડી”
 તેમાં હતો કે જેની માફતે એવિયાખડના લોકોને પુરો
 પમાથી તથા પુરોપના લોકોને એવિયામાથી એકમેકના
 દેવને લગતી હરેક ખમગ મળી આવે. તે કમીડીએ
 નીચની આગળ આપણેની ચોધ કરી એવુ ટેવુ હતું.
 (૧) હિંદુધ્યાનની આધારે આમે. (૨) પુરોપ તથા
 એવિયા વચ્ચે આગળથી જે વેડવાં હતો તેને લગતી
 પુરાતમ ખમરો. (૩) હિંદુધ્યાનના કારખાતે આમે,
 અને (૪) જુદી જુદી માતા લોકો જેવાકે પુરોપ તથા
 એવિયાના રૂંડનાગમે હિંદુધ્યાનમાં કયાઈ અને કેમ
 આની વચ્ચે તે આમે. આ કમીડીને મનમગીન મીના-
 નનો માછરૂં સુધી જમીડીન મગ એવેજન નડા જનમગ
 હતો. એ કમીડીએ પોતાના પ્રચુર ડીપોઈટ કરી ચોરા-
 ધી આગળ ગચ્છે કીધા હતા. તેમનો જિવે ડીપોઈટ
 આજના “ચોરો ગેઝટ” આ ડીપોઈટ, જેમાં નીચેનો
 કુદરો પારમીએ આમે આરેલો —

“શુભદિન પામીએ ત્રિદા કુન્ડના કાએદાની
કદ વીઝાસુનાગે તેઓ પામે નાપુ માયુ હેવાથી
તેઓ ગોપાખડની ધણી જગાએ પાને બાપાર કીકે
તેઓએ દયાવી પ્રગતક બનાવના સુધા શીરાતના
બાપ મુદા કાકડને પોતાને અગ્ને ચેડાક વડે ઉપર

૪ આ તારણો ઈ. સ. ૧૮૭૫ માં બોધાવનારા બેરુતમાં યજ્ઞદી નામના એક ઇરાનીએ “આપઝખતી આર” છાપાખાનામાં છાપી બાહરે પાડ્યો હતો.

ઈતન ને કંઈ પારસીઓને લગતી ખીના બાકી બચેલી હોય તેની શેષ કળા મોકલ્યો હતો. ૨ મુલા કાઢ્ય જવારે ઈતનના તે કામપર હતો ત્યારે ઘ્યાનીરુ પેદાવી બાપાનુ એક પુતલક શોની કાઢી, અને તે અમલોજ નેવાં પુતલકના તરુમુખા ઇંગ્રેજના ઈં ૨૦ ૧૮૧૮ માં મુબઈના ઝાલી પ્રગટ કર્યો, તે ઉપરથી જાણાએ કે મુબઈના પારસીઓ પોતાના અવન દેશને લગતી જાળંધ શોની કાઢવાની ધણી આગેમ ગમ્મિ. માછ વાહણ ખાતાના વડા ખી ૧૩૨ જમથેલજ અહમજીએ કે હુવિ- પારી તથા માત્રાકી દેખાડી કે ઉપરથી જાણાએ કે પાર- સીઓ માઠા અને ઉપેગી કામો માથે લેવાને તથા વિદ્યા હુનર અને કારીગરીના કામોમા પડવાને પુતા લાગ્યું, અને તેના ભવિષ્ય અહમજી હોરમજી પોતાના દેની- ઝોની કેવલપત્રી તથા નીતિના વધારો કરવાની ખત તથા મોતના ગમ્મિ. પારસીઓ ઇંગ્રેજ બારા ગિમવાને તથા શાંચી રીતભાતો જાણવાને હુરખન વિદ્યા હુનર તથા જાણના ને તેમને હિતુધાનમાંથી મની આપે તેને ધણું અગ્રુય મનમેડે.”

તા ૧૩ મી આગસ્ટ.

આજ દિને “મુબઈના શમાચાર” પત્રના અરીપતી મોનેદ ફરુજી મગજબાતજી પોતાનાં જવાબ એક લખાન આગડીક લખી તે ૫ મ આપેતા પોતાનો જબ્બ છોડયો હતો, અને તેમા સેરે લખ્યુ હતુ ને “અમારા હાથ તરિનો ફેરવાએલો એક વખત હવેથી આએ પત્રાનુ અરીપતીપણુ અમારા લોગુપગ્ન મનાવશે.” આ તથા અરીપતી મોનેદ ફરુજીના એક બેરી ઉત્વારવાલા એ ૨૬ મુનજી રસતમજી મોગ્ન હતા, કે જેમનુ નામ એની ખીને દીનથી શમાચારમા તેના કવચતાવના તરીકે આવા કમુ હતુ.

તા ૨૩ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૭ માઈ ૧૨ (૩૦) ૧૨૦૧ મજદગરદી.

મરણ—હોમજી મગજરજી કેકેખાજી મુલા શંચી જના—કિમ વર્ષ ૮૨) મગડમ મુલા શંચીના ખીન કાકે- જના વડા ભવિષ્ય. એવણુ પ્રથમમા મુલા શંચીજીનાં બાસા વનજના કામોમા પડતા હતા. ઈં ૨૦ ૧૮૦૨

૨ કુલા કાઢીય મુબઈના પારસીઓને ખરમે નહિ, પણ મુરતવાના કદમી ૧૬મા આગેવાન શેક ધનવ્યાક જનકચારને ખરમે ઈરાન ગયા હતા એવુ આપેલ આ કવચને સર ૪૬ ને મેલ્યુ છે

૧ મોનેદ ગેરે, તા ૨૫ મી જુન ૧૮૩૨

મા પોતાના બપાવા મુલા કાકે રસતમ જનાના હેન- ગખાદ ખાતે મગડ પામવાથી એવણુ તે તાક ગયા હતા, અને જે વર્ષ ત્યાં રહી આવા હતા. એ પછી ઈં ૨૦ ૧૮૨૭ મા ચીન ખાતે વ્યાપારમુ ગયા હતા; તેવામા ઈં ૨૦ ૧૮૩૦ મા મુલા શંચીજી મગડ પામવાથી તેમની જગેએ અતરની કદમી અગ્રુમને એવણુને પોતાના વડા હસ્તુર રેડયા હતા. પણ તે પછી એવણુ અતરે આવી તે એકીયો સેવાને ના પાડી, અને એકવાર પાગ ચીન જઈ ત્યાંથી ખીમાર પડી અતરે આની ને તથુ માગમા મગડ પાગ્યા હતા.”

તા ૧ થી મરેમખર.

રોજ ૬ માઈ ૧૨ (૨૦) ૧૨૦૧ મજદગરદી.

મરણ—હોમજી કુવાજી મોદી—કિમ વર્ષ ૯૦) ગેક કુવાજી કવરજી મોદીના દીકરા. એવણુ અતરની “કમીમીએ” મા દવા દાર પોહવાડવાના તેમજ યોગનાં અને ખીન પગમુગડુ કંઠાકો લેતા હતા. એવણુની મદદથી ઘણા પારસીઓને કમીમીએમા નાધના નાધરા કંઠાકો મના હતા.

તા ૧૮ મી મરેમખર.

મુબઈની પાગમી પચાતનાં ૬ ડોને તા ૧૭ મી અગ્રેલખર ૧૮૩૦ થી તે તા ૪ થી નેવખર ૧૮૩૧ મુડીના લેવાય આજના “મુબઈના શમાચાર” મા તર- રીઓએ ઇપ્પી પગમ કવોરે. તેમાથી જવામા આ-

૩ એવણુ પણ શરસી બાપામા તથા ખીજ કુલીક બાપદોમા ઘણા ખચરધર હતા, અને તે માટે પરકુમ કુલા શંચીજીએ એવણુને પોતાના વારસ નેમ્યા હતા, તથા પોતાના અણની પાચ દિવસ આગમન એકરે તા ૩ થી અગ્રેલખર ૧૮૩૦ ને રીને મુબઈના મગરનર સર જન માલકમ હોર એક પત્ર લખ્યો હતા, તેમા પલ તેવલે લખ્યુ હતુ કે “ને મારી છ હમીના પલો મોઠે વખત “બરનાપુ” રચવામા મુબઈરે, અને હવે મને આ હિનિવાથી કુચ કરવાનો વખત નજીક આસોઈ, માટે હુ અરન કહેવુ કે મારા કુટુંબના શમેદાને માટે મારા પરલ પછી મારી ચેકનતના બરસો જેમ તમારી નેક નજરમા આવે તેમ આવશે. હુ તમારી ખાતરી કહેવુ કે મારો ભવિષ્ય ખીનોચિર ખીન કહેવાદ કે ને કાલ કતાન ખાતે, અને તેની પુચીશારી વિશે મને પુતો વિશ્વાસ છે તે યોગ વખતનાં અતરે આની “મરનામુ” પુર કરશે. મારી આએ છેતી અરન છે કે તમે મારા આએ ભવિષ્યને મારા વારેડ તરીકે પાન આપો, કે જેથી એવજ મારા વેરમાથી નાનુદ થવ નહિ.”

૪ યોક કુવર, બરજોર, ભંજીરત તથા હોર- મજી રસતમજી મોદીના બપાવા

તા ૧ લી ડીસેમ્બર,

અગત ઈલાકામાં આપેનાં આવાયો નામનાં કુક
મુઠના એક ગામમાં આવેલા મન દુકાણથી બુને મળતા
મરીય લોકોના આમરને માટે આરવાના એક જમરેદજી
જીવેલાએ રૂપાં ૩૫૦૦ ની એક રકમ કલકા આપેલા
પોતાના આડવીઆની મારફતે તે તરફ મોકલી હતી.

ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૩૩.

આમે વર્ષના "મોરને કુરીઆ" માંથી નીકળેલા
ક જેણે કોનરમાં કુપની બીના નીચના ફેરાર મિ
વાય આપના કોનરની માફક રહે.

"મોરને નેડીઝ એડવોકેટ જોનાથન" ની બન
૨૧ કમીટીમાં તથા મોરને નેડીઝ કમીટીમાં પામી એમ
બંધ તરીકે એક ડાય.બાઈ જોનાથન મુનવીની આયેદવર
ફેરારમાં મોકલાઈ જુદા હોરિજન નામ વડે રહે.

પામી વાહલુવરીઆની ટીપમાં વાહલુ "મોરને
મરુત" તથા "ફોટ વીલમ" એવના જમરેદજી જીવે
લાઈની કપનીનાં નામપર, તથા વાહલુ "ફેલ" નવર
વાળજી એવજી અને પેચનજી રાપુજી પામના નાય
પર, તથા જીવ "હોરુમવાન" નું નામ નથી. એ
તપગ નીચનાં નવા વાહલો પામીઆના નામપર
જોગવાઈ —

વાહલુ નામ	મારેક.	ટણ.
કોનાઈનાં	વીમલ મેદાલ	૦૧૦
મારમાઈકોર મેદાલનાં તારીખજી (નાઈમેરવાનાં)	નો કંપની	૬૧૦
ગુમના (જોન) ફેરાર ૨૦૦૦ રૂપ		૧૨૦

૧ મોરને કુરી, તા ૧ લી ડીસેમ્બર ૧૮૩૨
આ મુજબને માટે કુપનાવર "કુરીઆ" પત્ર
ફેરાર કે તે મગાવાના તવરર બાબુઆને યરમ પેરાર
નાઈડ, કુરે તેમજી આ આરવાના કંઈ વચાલુ
જોન મદ કીવી હતી નહિ આ માટે તે લખે છે કે —

"James J. Josephson, the most eminent French
Minister of War, has p 1 to show me a letter
from the Emperor, for the purpose of showing of
the fact of the Emperor's and I wear with pride the
name of James J. Josephson for 15 years, as well as
the name of an anti-Monarchist."
[Cotton's Catalogue, 14th November 1833.]

૨ મોર આરેકર તથા પેચનજી નાયવાળજી
કોનાઈમેરના નામ

૩ The London Catalogue of 1833
Cotton's Catalogue of 1833

તા ૬ થી ડીસેમ્બર,

ફેરાર ૩ માઈ ૩ (યે) ૧૨૦૨ મનરરરર.

મરુજી — નવરવાળજી વાહલુજી દાદીઆરજીનાં —
કુમર વર્ષ ૫૦ એક જમરેદજી રોગવાળ દાદીઆરજીના
બીજા વીકર. એવજી પ્રથમમાં પોતાના આપના આપાર
વનરના કામમાં આમેવ હતા. તે પછી ઈ ૦ સ ૦ ૧૮૧૮
માં આપનાં મળુ વાહ એક લીમજી કાવરજી બનાવળી
મહિલા હેકર કુપનાવર કામ કરતા હતા.

તા ૮ થી જાનેવારી,

આજ રીને અવરેની "એથીકલમર" એ-૩ હા-
ગીકયમર" જોશાકીની એક મનામાં એક કામજી
કાવરજી બનાવજી પોતાની હાડકીવાની મીતકામાં મીર
દાડોની મારફતે આરેની મોરીજીની મોડીના મારે પાક
થાએઆની બીના કંઈ મળાવી. તેવજી કદક કે જે
૧૦૦૦ સેડી તથામેને માટે મુબબના બનરમાં વેચવાને
મોકલી તેના રૂ. ૩૦ ઉપરેઆ, અને વળી તે મધનાએને
ધણી ૫૪૬ મડની ધાઈ. આથી તેવજી આત વીધા જ-
મીનમાં આરે ૨૦૦૦૦ મોડી રીનીડે, કે જે હવે મુ-
બબના બનરને બચ દાવે, અને વળી મારી, જતી, તથા
મીસરવાર સેડી મધરે.

તા ૧૧ થી જાનેવારી

આજ રીને મુતગી પામેનાં અગતમાં ગામમાં
ત્યાના એક વતની એક જમરેદજી લીમજીનામજી એક કુપે
બધાવી થર્મ આતેસોને વાપરવાને જોહો મુગેવ હતો.

તા ૧ લી ફેબ્રુઆરી.

આજ રીને મુબબના જાણીના આપારી રેક અર-
જેજી કાવરજી બનાવજી અવરેના બાગમાં આરેની
મનવાર "મેનરીવ" થના અમનરાર તથા તેના "આ
કમીટી" ને પોતાના બનરમાં એક મારી જીરાકન તથા
રેશી નામ આપેવો હતો. ગાનારી મુદેરજીઆના અના-
જથી પદકીઆએ મળુ મળન થયા હતા.

૪ મુબબના આપાર, તા ૧૩ થી ફેબ્રુઆરી ૧૮૩૩
૫ આ કુપાર નીચે જાણે તત્તી મારેવીજી —
"થવત ૧૮૬૬ થાય ૧૬ ૬ વા ૦ મરે તા ૧૧
"જાનેવારી ૧૮૩૩ થયેની રોમ ૧૨ માઈ ૬ થી ૧૨.૦૨
"કુરે-૧૨ થી મારેની જમરેદજી લીમજી અગતમાં હતા"
૧ મોરને કુરી, તા ૨ થી ફેબ્રુઆરી ૧૮૩૩

તાં ૨ જુનિવારી.

રોજ ૫ માઈ ૫ (ચિં) ૧૨૦૨ યજ્ઞસ્વારી.

મરણ—એવજી જીજીઆઈ વાજા—ઉમર વર્ષ ૯૫) એવજી “એવજી વાજા” ને નામે અતરે જીજીઆઈ હતા. ૬૦ મું ૧૭૯૮) મા પોતાના જન્મ ગામ નવચા-
રીથી અતરે આવી એક નાવરી ગાડીની દુકાન કાઢી હતી, અને તે પછી ૬૦ મું ૧૭૯૦) મા ઈંગ્લેન્ડ બજારમાં વીનાપતી સામાજી વજોરની એક મોટી દુકાન ચલાવી તેમા મારી પૂજી એકી કીરી હતી. એવજીને ત્યાં પાત્ર બેસા હતા તે મુખના એવજીની દેશાતીમાજ મગજ પામ-
વાથી, પછાડેથી દુકાન કાઢી નાખી એકાત જીજીઆઈ રુખરી હતી.

તાં ૬ થી રેખવારી

આજ દીને અતરેના જીજીઆઈ વ્યાપારીઓ મોતી રંગનાથની પેહડી તરફથી બધાવેષુ ૫૦૦ રૂબુન એક નજુ વાહજી પાસીમા હવાગયાની કિઆ મનગામની મોદીમા કુવામા આડી હતી. આ વેળાએ મોડીય (૫૬-
૬૮૬) હેનમે તેના મુકાન ઉપર એક અપીનની ખાટનો રોડી તે વાહજીનું નામ “જીમરેજી જીજીઆઈ” કરી મૂર્વેની ખુવાસીના પોકાંદા વચ્ચે આપ્યું હતું.

તાં ૧૮ મી રેખવારી

રોજ ૨૧ માઈ ૫ (ચિં) ૧૨૦૨ યજ્ઞસ્વારી.

આજ દીને એક દેશમજીજી ધનજી ખેડે પોતાના દીકરા મગજુન એક મતજીના ઉકાણાની મગજીયા તેમની નહિએ ઉકાણા ઉપર પોતાની કંદોચી આજન એક દેશમજી બધાવવાની તદેશમજી પહાવી હતી, ત્યાં ૩૫૦૦) અતરેની ૫ માતના ઘાહ બાગના કંડા આપ્યા હતા.

૧ શેક રતનજી રંગમજી વાજાના બધાવા, તથા શેક એવજી મનચેરજી વાજા, કમીસરીવાના બધાવા બધાવા.

૨ શેક દાદામાઈ, જમરેજી, કેરજામજી, માલે કજી, અને રંગમજી એવજી વાજા

૩ બેગમે કુરીઅર, તાં ૧૨ મી રેખવારી ૧૮૩૩ એ વાહજી ૬૦ મું ૧૮૩૩ મા શીઆમજી ત્રણ વાજા રૂપીઆની ખાટ મજી અતરે આવતા કુચેવાનની વાવરાકાઠીથી બે મેજ દર એક બરાબર ચડી તાં ૩ જી અનેવારી ૧૮૩૩ ને રીને બાજુ હતું.

૪ મુખર્જી બજેજમરેજી, તાં ૨૫ મી રેખવારી ૧૮૩૩

તાં ૧૦ મી મારચ.

રોજ ૧૧ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૦૨ યજ્ઞસ્વારી.

આજ દીને રીવ મુખર્જીવા પેક જીગીજી નન-
ગજાનજી જીડીઆએ એક હોખમુ બધાવી પગાજી હતું.

તાં ૧૧ મી મારચ.

રોજ ૧૨ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૦૨ યજ્ઞસ્વારી.

મરણ—દરજી કુગમજી રમતમજી વનચાડવામા-
ઉમર વર્ષ ૭૦) વનચાડમા પેહલનેહવા થવા વડા દરજી, એવજી વનચાડમા મુખના મોડીમા વધારે ૫-
બધાર હોવાથી ત્યાં લોકોએ એમને પોતાના દરજી રૂડયા હતા

તાં ૧૩ મી મારચ.

રોજ ૧૬ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૦૨ યજ્ઞસ્વારી.

મરણ—દોગમજી મનચેરજી ખનાજી—ઉમર વર્ષ ૭૦) એક મનચેરજી બેજામજી બનાજીના ખીજી લોકો. એવજી પ્રથમમા પોતાના બાપની “બનાજી લીમજી” ના નામથી આજતી પેહડીમા તેમના હાથ હેલ કામકાળેમા પડેલા હતા, તે પછી વાહજીમા માખ દાખવાને મટે “કુમકાચ” ભાડે આપવા હતા, અને તેમા એક મોટી પૂજી એકી કીરી હતી.

તાં ૨૨ મી મારચ.

મુખર્જી નેડીવ એડકુકન ચેરાકીની વાપિક થયા આજ દીને મળી હતી. નામદાર ગવરનર અમર આંક કુજે મજાવતીની ખુશીએ ખીજાઓ હતા. ચેરે-
ટીએ રીજોગ જાચવાબાદ ગવરનર પોતાને હાથે મચન છોકરાઓને દીનમ તથા “ચેરે રકાસે” ને મનદ આપી હતી.

તે પછી એક કુગમજી કાવજી બનાજીએ દરજીરત કીરી અને શેક દેશીદાસ હજીજીઆએ રેકા આપેા કે “નામદાર ગવરનરે મેહગજીની કરી મગજીની ખુશી લીની તેથી તેમને ઉપકાર મનો.”

૫ આ હોખમાવર તપી મારેલી નથી, પણ તેને પરજાવવાના જમનમા ચામેલ થવાને શેક જીગીરજી તાં ૨૫ મી રેખવારી ૧૮૩૩ ના મુખર્જીના બજે જમ-
ચેદની મારરતે સર્વે જરેશીઓને અરજ કીધી હતી, તેમજ ત્યાં જમરા જરેશીઓએ આર જીનારાની જગા તથા બધા પીધા વજોરની મોડવજી શેક રંગમજી પરજો-
રજી દાદીવરજોના—કે જવજીના જીવરીપજી હેલ એ હોખમુ બધાપુ હતું, તેવલે કીધી હતી

એક બહુમતી હોરમનજી વાડીઆએ દુપ્પાસત કીરી અને તેને એક જમથેલ જીભાધમે ડેકો આપ્યો કે “આએ ખાતાની કમીડીએ પોતાનો એકો ચાલા-કીધી બનવો મોટે તેમના ઉપકાર માનના.”

એક ફૂગમજી કાવજી બનાજીએ દરખાસત કીરી અને તેને એક બહુમતી હોરમનજી વાડીઆએ ડેકો આપ્યો કે શેકરની ઉપકાર માનના. એ પછી મળતરે એક નાથુ જેવું બાપલુ કર્યાબાદ મુખ બગાસત યઈ.૩

તા. ૧૭ મી આપરિલ.

રોજ ૧૬ માઈ ૭ (ચિં) ૧૨૦૨ ૫૪૬૯૯૯૯.

મરણ—હોરમનજી શોગળજી પોર—ઉમર ૫૪ (૫૨) એવલુ “હોરમનજી બગી” ને નામે એજાખાતા હતા. અને મરહુમ મર જમથેલ જીભાધમે પેહલા બારેનેના એક વિશ્વાસુ કામચોરી હતા. એવલુ પ્રથમમા એક જમથેલની નોકચોરા તેમની સાથે સીનની મકરે પલુ જતા હતા. એકવાર એક જમથેલ તથા એવલુ ને વાહલુમા બેશી સીન જતા હતા તે વાહલુ મુખાતગના હોસતા તરફ કોઈ અડક નાથે અચકીને બાગી મલુ, તેવારે એવલુ પોતાનો જીવ જોખમમા નાખી પોતાના ધણી પાસે કૈંકાક બારે કીમતના મોતીના મુગ-એ ને વીમો ઉતારવેઆ વગરના હતા તે બચાવવાને ધણી મેહનત કીરી હતી. ૨ આ ઉપરથી એક જમથેલનો એવલુ ઉપર ધણી ઈતિમાર બેઠો, અને એમનાં મરણની ધડી લગલુ એવલુને પોતાની પાસેથી ખીસાડ્યા હતા નહિ.

તા. ૨૨ મી આપરિલ.

પુણી અને અહમદનગરની વચ્ચે કારે નામના એક મામમાં પાણીની બહુ તાલુ પડવાથી મુબલવાલા એક જમથેલ જીભાધમે ત્યાં પોતાને ખરો એક મોટો ફૂનો પુણીવાલા એક શોગળજી મતનજી પટેલની મારફતે બધાની પ્રતને વાપડના મોટે એકો મુકવો હતો. ૩

તા. ૨ જી મેએ.

આજ દીને અતરના “હનકાર” પ્રધાનનામચી પામીએના બચાએને ધર્મનીતિ શિખાડવાની “ગા-નુમાએ મારવીઅચની” નામે એક ગોપકી બાદે પાડી હતી. ૪

૧ મુબલના મપાસાર, તા. ૭ મી આપરિલ ૧૮૭૭

૨ મુબલના બાર, રો ૧૬૬

૩ મુબલના બપોરમથે, તા. ૨૨ મી આપરિલ ૧૮૭૭

૪ મોરિ કુરીઅર, તા. ૨૭ મી આપરિલ ૧૮૭૭.

તા. ૫ મી મેએ.

રોજ ૭ માઈ ૮ (ચિં) ૧૨૦૨ ૫૪૬૯૯૯૯.

આજ દીને નવચારીની પાસે મહલા ગામ મરે એક માણેજી જીભાધમે એક દોખમુ બધાની પડાણુ હતુ. એને લગતી કિઆ નવચારીવાલા દહાડુ રસતમજી નવચારનજી મેહજી મણુના ઉપરીપણુ હેલક થઈ હતી. ૫

તા. ૧૪ મી મેએ.

આજ દીને મુબલના મુરોપન તથા દેશી ગ્રહ-રોગીની એક જાહેર સભા અતરના ટાઉનહાલમા મીક જમથીસ મર દરખાડ કાપડતના મરનવીનપણુ હેલક મંચી હતી. તે વેળાએ મુબલ અને મુરોપ વચ્ચે રાતા મુનુ-દને માર્ગે સ્કીમરે દેશી કાવાને ડેકાર થયો હતો, અને તે મોટેની ગાંઠવલુ કાવાને કૈંકાક હ થોળે તથા ને પારસીગો (એકો નવચારનજી જમથેલ વાડીઆ અને ખરથેલ રસતમજી વાડીઆ) ની એક કમીડી નેમી હતી, તથા સભામાજ એક ઉચારણુની ટીપ કાળી કીધી હતી, નેમા હ થોળેના ૩૪૪૫૫૦, હિડુએના ૬૭૫૦, મુમ-લખાનોના ૩૨૨૦૦, પોરદુગીએના ૨૫૦૦ અને પારસી-એના ૩૨૨૦૦) નીચે પ્રમાણે ભરામા હતા. —

	રૂપીઆ
એક જમથેલ જીભાધમે....	૧૦૦૦
એક દીનવાહ ફૂકુનજી વતી ફૂકુનજી લીમજી પારે	૧૦૦૦
એક બહુમતી હોરમનજી વાડીઆ અને બાધુઆ	૫૦૦
એક ખરથેલ જમથેલ જીભાધમે	૫૦૦
એક નવચારનજી જમથેલ વાડીઆ	૫૦૦
એક ખરથેલ રસતમજી વાડીઆ	૫૦૦
એક ખરથેલ અરેલ દારી	૫૦૦
એક સાપુરજી શોગળજી મતનજી પટેલ ..	૫૦૦
એક ન ગીરીજી નવચારનજી વાડીઆ ..	૫૦૦
એક માણેજી નવચારનજી વાડીઆ	૫૦૦
એક માણેજી ખરથેલ મગફ	૧૦૦
એક નવચારનજી શોગળજી, તે હલકાર અને વરતમાનના અરીપતી	૧૦૦

આ મળામા એક માણેજી ખરથેલ મગરે આ કમ પાડવાથી મુરોપ તથા હિંદુધ્યાને અનેક પ્રકારના કામચોરો થયે તે મોટે એક બાપલુ કડી મ બનાવું હતુ. ૬

૫ એ દોખમાપર તખી મારેલી નથી, લેડીન એના પરાધાનો હોરો દાકો વાર એ. બનામણજી શોગળજી દહાડુ ચેકરજી શણાએ મેપવી આપોઈ

૬ બોરમે મેકર, તા. ૧૫ મી મેએ ૧૮૭૭ આ રડમા ઈન્ડિયન ૧૮૭૭ ની આખરી સુધીના ૩૭૮૫૦૧) બરાધા હતા.

તાં ૧૬ મી મેએ.

રોજ ૧૮ માઈ ૮ (ચિં) ૧૨૦૨ વચ્ચેનારી

મહાણ—શોગમણ બીમણ હમીરગરી—કિમ
વર્ષ ૫૩) એક બીમણ ધનણ હમીરગરીના વડા રીકમ.
એવણ પોતાના બાપની "બીમણ ધનણ"ને નામે
મુબદ્દમા તથા "શોગમણ અને શાપુરણની કપની"ને
નામે મનના કોમતા તરફ કાતાનો આતે આવતી
બાપનો પેહડીમા આમેવ હતા. તે પછી ઈવં મં ૧૮૨૬
મા એવણના બાપા એક બીમણએ બીમણે લીધે બાપા
મુકી લીધાથી એવણે ઈવં મં ૧૮૩૦ મા પોતાના
મુબદ્દમા બાપણે આયે મનિને "દાદાબાઈ તથા શોગમણની
કપની"ને નામે મનના કોમતાના બાપા સાથે ગણ્યો,
તેમજ ઈવં મં ૧૮૩૨ મા "શાપુરણ બીમણની કપની"
ને નામે નીનગરી આને એક કુમાર તથા બાપાગી
પેહડી, પ્રાપ્તિ હતી.

તાં ૨૨ મી મેએ.

રોજ ૨/ માઈ ૮ (ચિં) ૧૨૦૨ વચ્ચેનારી

મહાણ—કુવારણ માણેણ મુકદમર—કિમ વર્ષ
૧૨) એવણ ભરથથી અતરે અધિતા હતા, અને અતર
રેની "કમીમગીએટ" મા માગ તથા પાણી પોહમ
ગવાનુ ૧ વાકડ લેતા હતા. મુતવની પાંચેના મુમાળી
આમમા એવણે એક દરેમદ બધાથી તે તાં ૨ છ મેએ
૧૮૨૨ ને લીધે પગાડી હતી.

તાં ૨૬ મી મેએ.

આજ દીને અતરેની "ગોમં બામ અંકિ
ની ગમેન એનીઆડી-એનાઈડી"ની ગમામા એક
માણેણ અરથેણ સગડને મુમમ કવાની દરખાસ્ત
મુકી હતી. તે અંકિ વચ્ચે મનથી ૨૬ અર્ધ નુમન દેની-
એને તેમા લેવાને ધરેજો મામે હતા. રેવડ ૩ અકર
ગન વીનકને એક માણેકણના અમીઆમ તથા મુરેયા
વિચારેની મણી તાગીકી ની રી ૩

તાં ૧૬ મી જુન

રોજ ૧૭ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૦૨ વચ્ચેનારી

મહાણ—નયરવાનણ નરેશણ એકના—કિમ
૫૫) એક નરેશણ શોગમણ એકના બીમ રીકમ.

૧ એક નનનાઈ દોરાનણ હમીરગરીના કાકા

૨ એવણના એક બાઈ શાપુરણ મણેકણ મુક-
દમ કરી અતરેના બણીતા મીસવરી હતા

૩ મુ મનના શમાચર, તાં ૬ થી જુન ૧૮૩૩

૪ એક એદણ નયરવાનણ એકના તથા મહુમ
રેક પીરેનાયાદ નયરવાનણ એકના બાપા

એવણ ઈવં મં ૧૮૧૩ મા પોતાના બાપના મણુવાદ
પોતાના બાઈ એક નાનાબાઈની આયે પામુરણ બાપાર
કરતા હતા. ઈવં મં ૧૮૧૪ મા એવણે પોતાના
કેવાક કુટુંબીઓની આયે મુખી "દોમમણ અરથે-
ણની કપની" ને નામે એક વીમાની પેહડી ઉધારી
હતી અતરેના પામુરણમા એવણ પોતાના "શોગમ-
ણ તથા અતગાઈ અને નમનાઈ" ને મોઠે મારીપે
બણીતા હતા

તાં ૨૫ મી જુન.

રોજ ૧૮ માઈ ૬ (ચિં) ૧૨૦૨ વચ્ચેનારી.

મહાણ—હીગણ કાઠિબાઈ કોલાહ—કિમ વર્ષ
૧૨) એવણ પ્રથમમા પોતાના બાપની સાયે બીન આતે
મેહતાગરીના કામ ઉપર જતા હતા. એ પછી ત્યાના
બાપામા ધણેક અનુભવ લેવાથી પોતાને હીસાને
તે તરફનો મોટો બાપા તથા અતરેના બણીતા બાપા-
મીઓની આડત કરતા હતા. અતરેના બાપાગી મડનમા
એવણ ઘણા બણીતા હતા.

તાં ૨૧ મી જુન

આજ દીને અતરેની ગોદીમા એકા નનરેશણ
ભરથેણ અને અરથેણ કમતમણ વાકીઆના ઉપરી-
પણા હેકન આગરી લાકડા અને ત્રામાના પતગથી બધા-
યની ૨૭૭ ટણની એક મુદ્દ "મીગ" પાણીમા ઉના-
વામા આડી હતી. તે બેરીઆ આતેની એક બાપાની
પેહડીને મોટું માર હતી, અને તેનું નામ "દુ-મીચરમ"
લખાને એ મેહનો કમો આપામમા આણુ હતું.

તાં ૨૩ મી જુન.

આજે મહિનામા દર બુચવારે રેવડ ૩ અકર ગન
વોનમેને પોતાના મકાનમા પામુરણમા વેદીસાદ વિરે
બહેડ બાપાણે કરી શ હતા.

૫ એવણના બાપા એક કાઠિબાઈ બીપાણ કોલાહ
પ્રથમમા બીન આતે એક નયરવાનણ રેશતમણ નારેશ-
હની સાયે વેહતામરીમા જતા હતા તેમના બીજા બે
રીકરમે એક નયરવાનણ અને બપાસરણ કરી મુબદ્દ
આતેની એક હોરાણની ૧૨મુદ્દ બાપારની આડત
કરતા હતા

૬ મીમને કુરીઅર, તાં ૨૨ મી જુન ૧૮૩૩.

૭ મુબદ્દમા શમાચર, તાં ૨૩ મી જુન ૧૮૩૩

તા ૦ ૫ મી જુલાઈ.

સુબર્ની સુપરીમ કોર્ટની અપરાધીઓની જાણ કરનારી આમે વર્ષની બાજુરાગની શેશન આજ દિને સફિ જસીસ સુ હરખર કાપટન તથા પુત્રી જડજ મર જન અદલીની હજુરમા મળી હતી. આ વેળાએ સુબર્નિએ દેલીએ પેહલવેહના ગ્રાડ જુરીમાં બેઠા હતા, તે જોડાને કોર્ટમાં ઠઠ મળી હતી, તથા બેનચ ઉપર એક બાજુએ સફિ જસીસની બાનુ તથા ઘીકરી પણ બીરા-જવા હતા. પ્રથમમા ઈંગ્લેન્ડ જુરિને સખત આપવા બાદ નીચના દેરી જુરિને સખત આપવા હતા —

જોકે કુમનજ કાવવજ બનાજ, જમચેહજ જુજ-ભાઈ, ખરચેહજ રસતમજ વાડીઆ, ખરચેહજ કાવચજ બનાજ, દેલીદાજ હજવલુદાજ, ઘાકજ દાદાજ, મહમદ અપી રાગે, જગનાથ શંકરચેહ.

એ પછી સુ જન આદલીએ તેઓને ગાંમખા-તાના તથા ધનિયાકના કાચેઆરમા સામેન કીધા તેની ધરતા મખુનેમા સુબાકમાદી આપી કોર્ટનુ કામ બાહુ કીધું હતું. ૧

તા ૦ ૨૩ મી જુલાઈ

શન ૨૬ માઈ ૧૦ (ચિ ૦) ૧૨૦૨ યજ્ઞજરદી

આજ દિને બાઈ દીનબાઈ તે ચેહ ખરચેહજ જમ-ચેહજ જુજભાઈના પેહલીવારના ધણિઆની તથા મરહુમ ચેહ દીનબાઈજ દાદાભાઈ સાહેબના ઘીકરીયા ઉકમણામા તેમના મરમુ ચેહ જમચેહજ જુજબાઈએ (૧૫૦૦) ની રકમ સુબર્ની પારસી પઆતના ઘાહ બાગના તથા આ-ધના પાગનાઓની પવરસી કરવાના ફંડમા આપી હતી.

જેન દિને બાઈ મીરીમાઈ તે ગુતવાલા મરહુમ ચેહ કુવજ ખરચેહજ માકીદલાતના વીતવાના સુબર્ આતેના ઉકમણામા તેમની ઘીકરીયા ઘીકમ ચેહ માણેહજ નવરાજજ વાડીઆએ (૨૦૦૧) પઆતના ઘાહ પારના ફંડ મે આપવા હતા ૧

તા ૦ ૧૫ મી આગસ્ટ.

આજ દિને સુબર્ના ૨૦૦ સુબ્બ દેરી રેહવામી-ઓએ ઇગલાડ ખાતે હિ દુરયાનને લગતા વહીવટને માટે દેરી "મિરાડ ઓફ કમીવન" ના મુનસીબ વી ગઈ

૧ મિરાડે ગેઝેટ, તા ૦ ૬ મી જુલાઈ ૧૮૩૩,

૨ તા ૦ ૧૬ મી અક્ટોબર ૧૮૨૪ ના "સુબર્ન શાખાર" ના ઇસપહેલા પઆતના હીસાબ

હાનરેબન અગલમ માંડ પર હિ દુરયાનના દેરીઓને સુલેહના અમનદાર તથા ગ્રાડજુરીમા બેસવાના હક આપવા બા-બેન વારે પાર્લામેટમા પચાર કરાવવા માટે તેણે ઘણી મેકનન લીડી તે માટેના ઉપકાર માનસાનુ એક માનવજ મોકલ્યું હતું, તથા તેમા અરજ કીડી હતી કે તે નામદારે ઇગલાડમા લાગે હાઈ આનસેનર તથા બીજ પ્રધાનોને પણ સુબર્ના દેરીઓ તરફના મેકદ ઉપકાર ભરેરે કર્યા.

વળી એ કમિટી બધાવવા યડી મેકનન કરવા માટે પાર્લામેટમા જમીન મેનપર કાનીઅન-ઓ-કોને-લ, જોકે હજુન, સુ જન માનકમ, અને રાઈટ હાન-રેબન ચારવચ વીનુ તથા ઈસ્ટ ઇડીઆ કંપનીના ડાયે-રેક્ટરે સુ સ્પેકિલ નર જનસન, ગમરડ રીકારડે, ને. આર કરનાક, જેમ્સ ફારબચ, અને જાજ લાચે-આતેના પણ તેમનાપર જાવેના સગપુનરો મોકની મેરિડ ઉપકાર મા-ચો હેતે

ઉપજુ સર આગત ગ્રાડ વાહુ માનવજ તથા મરક-કુવરે દેરીઓના ખેરખાહ સર ચારલસ કાવચ, મેરિ-નેટની માફતે તેની ઉપર પણ એક ઉપકારોના પત્ર લખી મોકલવામા આવા હતા, અને એ બધા સરકુનરો તથા સર ચારલસ કાવચ જોવાના પત્ર ઉપર નીચના ૩૩ દેરીઓની ચકીઓ હતી. ૩

માધનસ રણએડદાજ, દેલીદાજ હજવલુદાજ, જગનાથ શંકરચેહ, ઘાકજ દાદાજ, કુમનજ કાવવજ બનાજ, જમચેહજ જુજભાઈ, બહમતજ હોમનજ વાડીઆ, દાદાભાઈ પેચતનજ વાડીઆ, ખરચેહજ અ-રેમુ દાદી, દાદી ખરચેહજ અરેમુ દાદી, ખરચેહજ કાવચજ બનાજ, હોમનજ ધનજ પેન, જુજભાઈ દાદાભાઈ, હોમનજ બહમતજ ચેહ, હોમનજ ભીખા-જ આનાઈ, ખરચેહજ જમચેહજ જુજભાઈ, બાજે-રજ નાનાભાઈ દાગ, હોમનજ હોગબજ લયકરી, ખરચેહજ માણેહજ મરાફ, કરમજ બહમતજ મરાફ, માણેહજ ખરચેહજ મરાફ, માણેહજ નવરાજજ વાડી આ, રસતમજ હોમનજ વાડીઆ, અરેમુ હોમન-જ વાડીઆ, રસતમજ રતનજ વાડીઆ, મહમદઅપી રાગે, ખરજોજ કમનજ પાગમ, પેવતનજ કુમનજ કાવવજ, ભંગીજ કરમજ કાવવજ, પેવતનજ નવ-રેજજ બનાજ, માણેહજ લીમજ બનાજ, રસતમજ કાવચજ પેન, હોગબજ બજોજ કોપર, ચાપુરજ નથરાવનજ, માણેહજ નથરાવનજ વાડી, ચોગબજ કુમનજ વાડીઆ, દીનગાહ એવજ ધનજ મેહતાના, મનચેહજ એવજ ધનજ મેહતાના.

૩ મિરાડે કુરીઅર, તા ૦ ૧૪ મી ડીસેમ્બર ૧૮૩૩.

તા. ૧૬ મી આગસ્ટ.

આજ દિને મનૌગામની યોદીમા થેક અરેન્ડા
અરેન્ડા વાડીઆએ ઘણી ઉતમ કારીગરીથી બાવેરું
અમળીના સત્યાનુ એક વાઈલુ (ચીમર) પાણીમા ઉતા-
ગાની કિઆ ઇડીઅન નેરીયાના કપડાન એવનાને
કરી હી તેને પાણીમા ઉતાવતી પેળાએ સંખાઓની
પુચાવીના પોઝરો વચ્ચે તેનુ નામ "ધનિડ્ય" કરી
પાડવામા આવ્યુ હતું. એ રીમરમા મધણ મલ્યાકામ
થેક અરેન્ડા વાડીઆએ પોતે જરૂરું હતું ?

તા. ૨૬ મી આગસ્ટ.

રોજ ૩૦ માઈ ૧૧ (થો) ૧૨૦૩ ચલ્લનગરી.

આજે વર્ષ મુબર્કમા વગાડાયેલો કમળી પડાપી
તે માટે જમશેરતીએને એક જોડો ખંદણી કપડા
અતરવાલા જણીમા વાપારીએ થોડો બેશમજી, બગ-
નોજી અને કુવરજી કાવરજી બાડીયાનાએ પાતાને
આજે મગદૂમ થેક હોમજી બડમજી વાડીઆજીવાલા
આતરવેડગમમા આજ દિને એક જોડો જવન તથા
તેઆતનુ જમન કગજી હતું મહનાગાં કે કપાકને અ-
મને જયનતી કિઆ વડે થઈ હતી, અને મેમા અતરજી
પસાતના સરળા અકાખેડો, હવરો, તથા ખીજ યેડી-
યાએ અને આમ સોફોને મોગો મેનાવડો ઘણો હતો
એ કિઆ પુરી ઘણામા પસાતના વડા અકાખર થેક તવ-
જોજી જમથેડજી વાડીઆની કમાચી થેક અરેન્ડા
માણેકજી સગરે હી સમગ્ર અજીમજી વગી થેકો
તેકામજી, બજોજી અને કુજીજીના ઘડતા નુજીયા
કપડાગ માની નાખારી આપી, તથા તેઓ દરેકને પસા
તના કે આપી એકથી એઆ ૧ હોગડી એ પછી એ
જરૂરે બાઈએએ થેકનરાહી ઘાઠ બાગના કેડોએ રૂકો
પાતાની તરફથી આપવાની વદેરેતી પડાપી હતી, અને
સેરે સોફો નેઆતનુ જમન જમી વડા થયા હવા ?

તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર.

હવે એવજી દાગવજી જમથેડ આચાનાએ
આવાંવજીની પુચરાતીમા માએની સ્ત્રી તેનુ ૨૩૬ મકદૂમ
એક પુરતક મુબર્કમા સમાચાર જાણવાનામા છપાપી બાઈ
પાડ્યુ હતું.^૩

૧ મોમમે કુરીઅર, તા. ૧૭ મી આગસ્ટ ૧૮૨૩

૨ મુબર્કમા બેજમથેડ, તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૨૩

૩ " એ કેનાવ આવાઈઅચન બા માએની, મુજ-
રાની જમાનમકા કીધીછે, ખાનદીઅચની કીનવ થાકે-

તા. ૩ મી સપ્ટેમ્બર.

રોજ ૦ માઈ ૧ (કો) ૧૨૦૩ ચલ્લનગરી.

મરણ—મેહવાનજી જમથેડજી મનૌગામ—હમ
વર્ષ ૨૮ થેક જમથેડજી હીરજી મનૌગામ વડાઈકગ. એ
વલુ પોતાના મમાવા તેક નકતાવાના જાણીતા વ્યાપારી મગ-
દૂમ થેક જમથેડજી કુકજી મનૌગામના પાનક ઘણી જેમના
નામજીજ એવળવાલા હતા, "એ ઘણી વીરા શરબાવનો,
થ નધાવી વીરિઆનો, મીડી બોલીનો, મારા રપનો,
મોઝ દાહાવલુનો, રી પુડીનો, અને મીગાવારીમા
સુઠાએ એક પુરુષ હતો."^૫

તા. ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર.

આજ દિને મુબર્ક મધે ચીનનો વ્યાપાર જંગોગ
વાહણીઓની એક સમા મની હતી, તેમા વ્યાપારી-
ઓના વાહણોના કપડાનો, માથાનો, અમનદારો તથા
અનાસીઓના મુશાર તથા હકમાઈ વગેરેને માટે થોડક
બદાખરતો કરી કેકમાએક કમિદાએ પડી કાઢ્યા હતા,
તથા એવુ ડેડ્યુ હતું કે અરેન્ડા "નેડીવ એડક્રેશન
કોચાઈ" ના થેકરીથી તેકમાકે કરી જીની માતાના
છોકરાએ સુકાનીના તથા વાહણોને કવતા ખીજ કાચો
ચિખાવનો "આવેરતીમી" તરીકે રૂવવાને આએસ મએ
તેમને વાહણો ઉપર રાખી ચિખાડવાને ઘડતી મદદ તથા
ઉત્તમ આપ્યુ

આ મહાસીએ ડેડાવેના મધણ બદાખરતો તથા
કમિદાએ છપાપી અતરના બાગાના મધણ વ્યાપારી-
ઓના વાહણોના કપડાનો ઉપર મીકલ્યા હતા, અને તે
ઉપર મુબામા હાજર થવા નીચના વ્યાપારીઓની
સહીએ હતી.^૬

મીડીઅમ કાગમજી કેપની, લીડીની કેપની,
મગર હી કારીઆની કેપની, શમર કાફાંડી કેપની.

બાને પહરવાને વાથતે એ કેનાવની માએનીના કુર-
નાર કે મતરીન હુરેબ એવજી દશગુર હારાવજી એવને
દશગુરન દશગુર જમથેડજી જમાશાંત આચાનાએ છપા-
વીછે. શ્રી મુખવજ મધે રોજ ૧૦ માઈ ૧૨ થને ૧૨૦૨
જાન્યુઆરી તા. ૫ મી સપ્ટેમ્બર થને ૧૮૨૩ ધરતી
શ્રી મુબર્કમા સમાચાર આનાએ છપાઈછે^૭

૪ અતરવાલા થેક બાણેકજી જમથેડજી કાકા
(ખી. આકપડવાલા) ના ભાઈ એવણના પાવા થેક
અતરવાજી હીરજી મનૌગામ એક પિત્રાઈ રતતજી મનૌ
કરી આચા પસાતમા અતરના એક બણીના ચેરરધ
તથા જીની પારસી પસાતમા એક અકાખર હતા

૫ મુબર્કમા સમાચાર, તા. ૧૨ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૨૩

૬ મોમમે મેઝેડ, તા. ૧ લી માર્ચ ૧૮૨૪

જામજીજી જીજીભાઈની કંપની, ભાલિયાદ અમીયાદ, અમરમદ અમરમદની કંપની, બદમનજી હોમમજી વાડીઆ, હોમમજી ભીખાજી સીધાઈ, કુદુનજી ચોગા-ભજી પાગમ, આગેજી અગેરમર દાલોની કંપની, વીખાજી મેઢજી, નરગવાનજી પેવનનજીની કંપની, ફામજી મારજીજી બનાજી, નાનાભાઈ અને પેચનનજી ફામજી બનાજી, હોમમજી હોમબજી બનગરી, મેઢવાનજી અને નાપુરજીની કંપની.

તા ૨૫ મી મપ્રેમખા.

મુબદની મુપરીમ ફોરમની આજી રીઓની ડાકલુ બનારી આએ વર્ષની નિજીવાગની એવન આજ દીને મીઠી જામેરીયા તથા પુત્રીજીવન મુ બન આદરીની હજુમા મરી હતી. તે પેલાએ યાદગુરીયા હેકના પાગ-ભીઓ ખીગમવા હતા.—

શેઠા આગેજી જામજીજી જીજીભાઈ, હોમમજી ભીખાજી સીધાઈ, હોમમજી બદમનજી શેઠા, અગેરમર હોમમજી વાડીઆ.

તા ૨૭ મી મપ્રેમખા.

આજ દીને અગેરની મુપરીમ ફોરમના ચીફ જામ રીએ પેલાની પુત્રી ભીનાપત્રી એ ફોરમના ફાગમીઆ થીક મદમર પીલામી મકમાને આવતી તા ૧ લીધી પેલાને આપીએ ડોકી જવાને લીધે તેમની જાખા વખ-તની અને ભીમદનાનીભરી નોકરીને માટે થાલુક કીમતી મજબુઆ આપીએ જાખામી આપી હતી, તથા તેમની જામ પા મેઠ અગેરના પેલામજી જનગરીને વડા દેવી કુમારી આ (મીનીપા મેન) (મીમપરેક) હેકવા હતા.

તા ૮ મી અગેરખા.

જામ ૮ માઈ ૧ (ચી) ૧૨૦૩ વચ્ચેજીવતી.

મજા—જામવાનજી નરગજી નનાઈ જોમ જીવતી—મજા ૧૧ ૫૫) હેક નરગજીજી અગમજી મેઠ

૧ જામને કુરીઅર, તા ૨૮ મી સરેખમર ૧૮૨૩
૨ જામને કુરીઅર, તા ૨૮ મી સરેખમર ૧૮૨૩
શેઠ મરમર ઈશીમ જામને પેલાને આપીએ ડોકી આજમર થીક રામજી કાવજી બનાજી, નરગ-જી જામજી વાડીઆ, મરમજી હોમમજી વાડીઆ, નરગજી જીવતી, અગેરમર અગેરમર દાલો, આગેરમર મરગજી જીવતી અને ભીમઆદવાનદેશીએ તા ૧૪ મી આગેર ૧૮૨૩ ને દીને રામજી તથા જીવતી નનાઈ મેઠ આપીએ હજુ.

૩ જામ હોમમજી તથા મરમજી શેઠ રીધાઈ રીધાઈ નરગજી મેઠવાન માવા

જીવતી દીકરા. એવા પ્રથમમા ફોરમા વાગમી બનામર પેલાના બોપતી મગદની ફાગમ અનાવતા હતા, અને તે પછી ઈ ૦ ૨૦ ૧૮૨૬ થી અગેરની મુકારી ભીમરીમા મગદના આપીએ હિપ રહવા હતા.

તા ૦ ૧૩ મી અગેરખા.

મુબદની વાગરી પમાવના ફાગમ તા ૫ મી ને મજા ૧૮૩૨ થીતે તા ૦ ૨૩ મી અગેરખા ૧૮૩૨ મી ભી ભીમા આજના “મુબદની ગમાઆર” મા તગરીઓએ જામી પગમ કરી હતો, તેમાથી જોડામા આને કે જેઠા ભીમાબની બાકીના ૨૦૩૩૦૧૧૨૧૧ હિપાંત આએ આમા વર્ષમા પમાવના ફાગમ આને ૨૬૦૨૨૧૧૧ ની આગ રાઈ હતી, અને આગ ફાગ ૨૬ ૨૬૧૩૫૨ થયો હતો, ને બાદ ફાગ વર્ષની આખરીએ તગરીઓના હરતકમા મજા નવી ૨૦૨૬૦૮૧૧૫ બાકી હતા.

તા ૦ ૪ થી નેમખા.

આજની મુગવના નગરમેઠ નરગજીજીજી જાખા રાજી તથા વાગમીની પમાવના મારી રમતમજી આગેરમજી તથા રાદાભાઈજીવનજી પાગમ, તથા ભામીદા અ-બુદુર મેઠમાર્ એએએ ત્યાના આમીમદ જામ મીઠ શેઠ આગની હજુમા જામ મુગવના આગેર ૩૦૫ મેરી-યાઓ તથા બાગરીઓની એક આગ ૨૭૭ મી હતી. તેમા અગર મીઠી હતી કે મુગવ ગરીમ ભેક જેઠા-નારીના ચમમથી પેને રેઠામી મામી જામતમતિ. તેપણ જામવાજાના હેકમથી જામતી અનાજ અનના મનયાને લીધે લોકોને નીજાવ થાપે. પણ હાવમા ત્યાના ફાગ સેકે પેલાના મેઠમા તથા નકાને વાગે મુગવના મેઠ-માથી તથા આગીની પગમઆમાથી અનાજ તેમજ થામ અગેરકરી બાગકો ભરી બાગે દેવાપરે માકેલે, તેથી તેના તમે નામદારે અકાવ કાવે. એ પ્રમાણે આગમ નાખવા વખતમા તેમજ કંપની મુકારના અ-મત પછીની ઈ ૦ ૨૦ ૧૮૦૩ તથા ૧૮૧૩ ના મેઠમા થીક મીઠ મેઠ વખતમા વામુ મેઠવાગને લીધે મુગવના મેઠ તથા પગમઆમાથી અનાજ બાગે લઈવાવુ માકે કરી હતી.

તા ૦ ૭ મી નેમખા.

અગેરની મુપરીમ ફોરમના માજી જામ મર મે. થી, થામને કવતગાની મગદના જામને આપીએ મગદના આ નવાજાઓએ આ થામી અગેરના દેશીઓએ ને

૪ મુબદના ચમમર, તા ૫ મી રીધેખમર ૧૮૨૩.

નામદારને સુખારકબાદીનું એક ૨૦૦ સહીનુ માનપત્ર
અર્થ તાં ૧૭ મી ડિસેમ્બરને દીને કવરતા આવે એ
રૂપતમજી કાવચજી બનાજીની મારફતે મોકલ્યું હતું. તે
માનપત્ર તેવણે કવરતાવાના ખીજા પારસી સહસોને પો-
તાની માથે લઈને આજ્ઞાદીને તે નામદારને ઘેર જઈ આ-
પડ હતું. આ વેળાએ એ રૂપતમજીએ કહી મળવાવું કે
એ માનપત્રમા જે લખ્યું છે તેમા કનકતાના સર્ પારસીઓ
પણ દીક્ષાન નથી એકમતના છે એ પછી તે વાચી
મળવાવું હતું, અને એ ચરે તેવો લાએજીથી ઉતર
લાવ્યામાદ મધજાઓ છુટા પડ્યા હતા ?

તાં ૧૫ મી નવેમ્બર.

રોજ ૧૬ માઈ ૨ (૨૦) ૧૨૦૩ વર્ષદેવરદી

મસલ—એકદમ રૂપતમજી બાઈલીના નામ—ઉમર
વર્ષ ૫૫) એવણે ઈવં સં ૧૭૬૬ મા નવસારીથી અતરે
આવી આથી બાઈલીઓ વેચવાનો ધંધો કરતા હતા. તે
૫ થી આસરે આસરે પોતાનો વહીવટ વંસારી પરચુરણ
આપાર, તથા ચીન જતા પારસીઓની અતરેની આડ-
તનુ કામ કરના લાગા હતા, અને તેમા એક મોટી પુત્ર
મેનની હતી એવણે મુબઈના કોટમા, ગણુબાવાના
કુવાની પાસે એક અમાઝા થયું પોરોને પાણી પીવા
માટે બધાનો હતો (જે આજમુદી મોજુદ છે). એવણે
ત્યા કોઈ નર વારેસ નહિ હોવાથી પોતાના બાણેજ એક
રતનજી બહમનજી ત મોર્ગને પાત્ર કરી લઈ મધજી ઈ-
વં તેવણેને સોંપી હતું, જે ઉપરથી તેવણે એક રતનજી
એકદમ બાઈલીના નામે નાજી આજ્ઞાતા હતા.

તાં ૩ જી ડીસેમ્બર.

રોજ ૪ માઈ ૪ (૩૦) ૧૨૦૩ વર્ષદેવરદી.

મસલ—નેકરામજી કાવચજી બનાજી—ઉમર
વર્ષ ૫૩) એક કાવચજી નેકરામજી બનાજીના ચોથા રીકા
એવમુ પોતાના વડા બાઈ એક કમજીની માથે પ્રથમમા
ચોથાવણુ આપારમા રૂંતાવા હતા, અને તે પછી ચીન
તથા કનકતા આવે પોતાનો ચોથાવણુ વ્યાપાર કરવા
માડ્યો હતો, તથા તે માટે સુદ પોતાના પત્રાન પ્રમાણે
સુદતાના ધંધા ઉપર “જાન મેન મેન” તથા ખીજા

૧ મુબઈના શમાવાર, તાં ૨૮ મી નવેમ્બર ૧૮૭૩

૨ મસલ એક રતનજી એકદમ બાઈલીના નામા

૩ મસલ એક ચોરામજી, હોરમજી અને દાદા-
બાઈ મેકરામજી બનાજીના બાવા, તથા એક રૂપતમજી
ચેરવાનજી પટેલ, એમ એ, એજ એજ બી ના નવાવા

બે વાહણે બંધાવ્યા હતા. જમરી માલેખ “અ-
નીક” નામનુ એક ગામ એવણે સરકાર પામથી
તાં ૨૮ મી જુન ૧૮૩૦ ને દીને ૬૦ વર્ષે ૩૮૦૦)
ને એકે લીધું હતું, અને ત્યા પોતાના જાતી ઉધો-
મથી એતી કરી તે ગામની પેદાશ ઘણી વધારી મેલી
હતી ત્યા પાકવી કેરીઓ ઘણી સરસ હોવાથી એવણના
મિત્રો “બેહરામજી આંબા” ના નામથી એવણને મોલા-
વવા લાગા. ઈવં સં ૧૮૨૪ માં જ્યારે મુબઈમા
પાણીની મોટી દીપણી પડી તે વેળાએ એવણે અતરે
જુદે જુદે કેકાણે માત કુવાઓ બંધાવ્યા હતા. એ પછી
એવણે આખરેવાનથી ઘોડાઓ મગાવી તેનો વ્યાપાર કરવા
માડ્યો, પણ તેમા ઘણું નુકસાન ગયું હતું. તોપણ
બીકીજામરના રજા ઉપરનો એવણનો ઘોડાઓ રાખવાનો
તર્જો, જે આજ ઘણે હાથ વેચાયા છતા પણ “બેહરા-
મજી આંબાના તર્જો” ને નામે લોકોમા જાણીપોણે
એવણે સાદા દેખાવના, પણ એક સાદસીક, ઉદાર અને
સત્ પારસી સહસ્ય હતા ?

તાં ૨૭ મી ડીસેમ્બર.

અતરે નવા સિયેના પારસી ઈન્ટરે એ ચોરામજી
ધનજીબાઈ પ્રુજેજ કે એવણના ઉપરીપણુ હેન ઈવં

૪ આ ગામ એવણના જરણ પછી સરકારે એવણના
પારેસોને એકદર રૂ.૧૦૦૦૦) ની રકમ અ.ની પાંચ લીધું
હતું તે ઈવં સં ૧૮૭૩ મા અતરેવાલા બાઈલીના ચેક
રશમજી નયરવાનજી પટેલે સરકાર પાસેથી રૂ.૫૦) નો
વર્ષિક શેકો વધારે આપતા કરી લીધું હતું, અને તેણ
આણના કલેક્ટરે તાં ૨૬ મી પ્રેએ ૧૮૭૩ ને દીને
એક રશમજીને કાપડાસરનું એક “રીડ આર્ડ કનવેન્ટસ”
કરી આપ્યું હતું

૫ એવણના જરણની નોંધ લેતી વખતે તે વેળાનાં
“જિહાને ગેઝેટ” મા લખેલું કે,—

“This much esteemed individual was among the
foremost of his enlightened countrymen the Parsees—
to whose general enterprise and liberality, he added
the ingenuity of a European artist, and the manly
frankness of European manners. To his encoura-
gement were mainly to be attributed the splendid
importations of Arab horses, which raised the name of
the Bombay studs so high in day of Mr. Elphinstone,
and three vessels out of this harbour, built after
models of his invention attest the practical utility of
his mechanical talents. During the greater part of his
career, his magnificence and charity went as high as his
fortune—and tho' in the autumn of his life misfortune
ever took him, and a princely estate, fell like his years,
“into the sea and yellow leaf” his generosity, and
independence of character never forsook him. He died
even more honored and more beloved in poverty, than
he had been in wealth, a rare and unerring test
of genuine worth”

[Bombay Gazette, 11th December 1893]

૧૮૩૨ માં મુંબઈ માટેથી એક કમિશનર કાલકાળ બનાવવામાં આવ્યું હતું. તેણે તે કાલકાળના એક કાલકાળના "મિડલ" બનાવી તેને લગતી સમસ્યાઓ આપે આપેની કોમિશનરના મેમ્બર હાલમાંથી વીલ્સન ન્યુનહામની આગે છે. ઇંગ્લાન્ડ ખાતે આની "ગાય" એવીઆરીક ચોલા-મી રમીંગ એક ખીતન એન્ડ આયર્લેન્ડ" ની મુલાકાત એક મોડેલો હતો, તે ચોલામીમાં ગુરુ કાળીથી તે વિશે આજ દિને તે આતાની તરફથી તેના ચેરમી મીડલ એક હાફનેસે એક ચોલામીમાં એક પત્ર લખી તેમને મોકલે આખામાં માન્યો હતો, તથા હાલમાંથી ન્યુનહામ ઉપર પણ એક ગુરુ પત્ર લખી તેને મુલ્યાંકન કરી હતી કે તેણે એ કરી એક ચોલામીમાં નવા ખીતન મચન દેવીએને પણ તેમની કાળકાળના નમુના ચોલા-મીમાં ચોલામીમાં બનાવવામાં કરી, ૧

તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર.

રોજ ૧૯ માં ૩ (ચે) ૧૨૦૩ ચર્ચનાર.

આજ દિને ભરૂચ મેં આજીવનના ઉપરાંતથી બાવલા માટે રોજીયું તેમાં થવાથી તેને પરવાની રિયા કરવામાં આવી હતી. આ પેલાએ ભરૂચ તથા ખીતન બોલતા દેશવરના મળી લગભગ ૫ થીને (૧૦૦૦) જાણકારીઓને મેલાવ્યા થયાં હતાં. જયનગી રિયા પૂરી થતા આજ ભરૂચના તથા દેશવરના આરેના દરમિયાને ગાજ દેશના હોરાવામાં આપ્યા હતા એ પાત્રી નેઆતન મળીતા મુખાતુ જમન જમી મર્દ જા-કોમીઓ વધાર થયા હતા. એ રોજીયું બાધના મારે મુરતી આનેના મીચતરીએ તથા મારેને પણ જયનગી રિયા ખાતે થયા આજ ધરમાં ધરમાં આપવામાં આપ્યાં હતા, ૨

૧ આ બધે પત્રો તા. ૧૬ મી જુલાઈ ૧૮૭૪ ના "નેમર" કુરીઆર" ના છપાવવા છે

૨ આ રોજીયું પરવાને લગતો સપ્તેમ્બર અહેવાલ તા. ૨૦ મી ડીસેમ્બર ૧૮૭૪ ના મુખર્જના નામે જમ-કોમી ભરૂચથી દરમિયાને પેલાતન અસપદવાર કામદી-નગ તથા મેનેડે રૂસતનગ લખણ એવીઆલએ લખી મોકલ્યો હતો. વળી એ રિયામાં શાંતિ થવા મારે ભરૂચની અજીવન તરફથી તા. ૧૦ મી અક્ટોબર ૧૮૭૪ ના મુખર્જના ચાલારમાં તથા તા. ૭ મી અક્ટોબર ૧૮૭૪ ના મુખર્જના જાણકારીએ એક અક્ટોબર મર-કાળી મુખર્જ તથા દેશવર ખાતેના સર્વ જાણકારીઓને ને તરફ હતા. આ એ રોજીયું બાધના નામદાર ઇન્ડિયા કંપનીની સરકારે મેને સરકારે જાણને તાનેની

તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર.

આજ દિને મુરતીના "કમીશનર રીમીડ" મીડ પેરીએ તે તરફના "મેડીય કમીશનર એન્ડ" એક મેડીયના હોરાવામાં કમીશનરના આપેના મરતન મરતન આજ કોમી પેરીના સરકારી મેડીયના મેલા-કાલ કરી હતી. નામદાર મરતન, કમીશનર વાતચીત કરી પત્રી એક મેડીયના તેમની મુરતીના આપા આપામાં ખાતેની કમીશનર નોકરીઓના બાધના, સરકાર તરફના માનની નિવાન આપન એક એનાત એક આપે હતા, ૩

આએ વર્ષમાં મુરતી ખાતેના બાધ ગામની પાદ આપન આપેની મારી આરી ઉપર મુખર્જના એક જાણકારીના જાણકારીએ મે પૂન બાધના હતા, ૪

આએ પારની જમીન વાંધા ૧૫૧ વરો બપોળીયા આપી હતી તે બધે એ રોજીયું તથા થગડી અને કુલો ભરૂચ, મુરત, અને મુખર્જના અજીવનના બાધના એક કમીશનર આજે ૩૭૦૦૦ ના ખરૂચ બાધના હતો એ રોજીયુંના તાલિ પુરાવાની તથા તે પરવાને લગતી સપ્તેમ્બર રિયા ભરૂચના વડા દરમિયાને કામદી અસપદવાર કામદીના બપોળીયા ઉકેલ થઈ હતી એ રોજીયુંના આપેની થગડી ભરૂચ નીચે પ્રમાણે તપી મારેલી છે, —

" શ્રી ૧૫૧ પરવારેમારની બપોળીયા તથા ૧૫૧ " બપોળીયા પેલામર સાહેબની દીનની પરવારની " ભરૂચની રેરકાની કુખ અજીવન શ્રી મુખર્જ તથા " મુરત તથા ભરૂચ વીરેના રેવારી લોકના રૂપીઆમાં " એ જુલુ કુખ અથો રવાને વાસેતે બપોળીયા તથા " આજ બપોળીયા તથા આએ થગડી પારથી રોજીયું " ચોરાવળએ પાતાના આજ ચોરાવળ લખણની તથા " એતે બાધના થગડ ૩૭૦૦ આપાએ ને બાધીને ખરૂચ " અજીવનના રૂપીઆ બધેથી થયાં છે રોજ ૧૬ ને " આજ એ ચોરાવળની થને ૧૨૦૩ ઇસવરેમારની " તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર થને ૧૮૭૪ ઇસવી તથા થવન " ૧૮૭૦ ના માર્ચર થને ૭ વાર બુધેને દીને રૂપીઆ " જાણકારીએ ને એ કુખ તથા થગડીની રૂપીઆ તથા " આસપાસ ખુની જગો આપે જાણકારી વાંધા ૧૫ સરકાર " કંપની બાધે બપોળીયા અતરોમાં મુડી બપોળીયા "

૩ આએ કુરીઆર, તા. ૪ થી બનેવારી ૧૮૭૪

૪ આપાનો એક પૂન મારે પરવારના જોરથી તા. ૮ મી જુન ૧૮૭૪ ને દીને રાતના ૧ કલાકને આસરે રૂડી થગડી થતા, કે જે પાછા ઇ. સ. ૧૮૬૦ માં એમના રૂપીઆ લોકો એક રૂસતનગ જાણકારીના બાધને સરકારને ૩૫૫૧૦—૧૨—૧ આપી પાતાના મુખર્જ મુરતીના ખુને મારે બાધના હતો.

ઈ ૨૦ ૧૮૩૪.

આમે વર્ષના "ગોમ્મે કુચીઅર" માથી નીકળેલા ધૂંધેલ કલેનડરમાં સ્થળો ખીના નીચના ફેરફાર તથા વધારા સિવાય આગમાં કલેનડરની માફકજ છે.

બાપારી પેહડીઓના પાસે દલાલોની દીપમાં દાદાબાઈ પેશતનજ વાડીઆ, દાદાબાઈ રસતમજ, તથા ભગીરજ અને માણેકજ નવરોજજ વાડીઆના નામ ઉમેરાયલાં છે.

પાસે બાપારીઓમાં ભગીરજ અને નવરોજજ નચરવાંનજ (વાડીઆ) ને બદલે ભગીરજ અને માણેકજ નવરોજજ (વાડીઆ), તથા બહમતજ હોમજજ (વાડીઆ) ને બદલે બહમતજ અને અરદેશર હોમજજ (વાડીઆ) ના નામો છે. તેમજ એ દીપમાં શેરાબજ બાજનારી, રસતમજ કાચજ પટેન, હોમજજ પતજ પટેલ, અને વીઠાજ મેહજના નામો ઉમેરાયા છે.

પાસે દુકાનવાર તથા વાઈન મરચડોની દીપમાં અરદેશર હોમજજ જીવાજને બદલે કાચજ અને હોમજજ જીવાજ (પોર), તથા ફરામજ જીવાજ ઢોડીને બદલે નચરવાંનજ અને ફરુનજ ફરામજ (ઢોડી) ના નામો છે. તેમજ હોમજજ પેશતનજ બાટલીવાલા, અરદેશર મેહરામજ ગામડીઆ, અને બાજોજ ડાચાબાઈ અરાસના નામો ઉમેરાયા છે.

અઠાવી ગોદાના પાસે બીજડારમાં અરદેશર રતનજ વાડીઆનું નામ ઉમેરાયું છે.

તા ૨ જી જાનેવારી.

રોજ ૪ માઈ ૪ (ચે) ૧૨૦૩ ૫૪૬૪૨૫૬.

મરજી—મહેરોજજ અરદેશર કુટાર—ઉમર વર્ષ ૬૦ એવજ સુ બધીના કોઠ મહિલી થેડ અરદેશર માણેકજ સરાફવાની હરમહેરના વડા પયકી હતા. એવજના મરજી વખતે અતરેના મોબેદોમાં એક જાલુવા નોગ બનાવ બન્યો હતો. જો એક એવજના ગ્વાનના પગ નવચારીના મોબેદોના મરદેશતથી ઉઠતી રીતે થેડ અરદેશર માણેકજ સરાફે આગવ હુબા રહી લાખા ગાખવાને બદલે વધાયા હતા. આથી અતરેના ભગડીઆ મોબેદોમાં ઘણું ઝડપું ફેલાયું, અને તેઓની એક માઠી સખીઆએ રાતના પોતાની સાથે જ બાવીઆ-

ઓને તેડી, એવજના ઘર આગવ આવી રવાનને સ જો-એજુ ઊઠાવી તેના પગ લાખા રખાયા હતા.

તા ૦ ૭ મી જાનેવારી.

આજ દીને અતરેની "એથ્રીકસચલ એન્ડ હાર-ટીકનચરલ" શેથાઈની મેચી સમામાં નીચના મે પતરે રજુ કીધામાં આયા હતા —

૧—શેથાઈનીના નાચને સરનરીત થેડ ફરામજ કાચજજ બનાજ તરફથી ગઈ તા ૦ ૧૦ મી અક્ટોબર ૧૮૩૩ ને દીને આરેના પતર, જેમાં તેવજે જાણ્યું હતું કે જાચરી મહેલા તેવજનાં પવાઈનાં ગામમાં આવતા નયમજ મામની આખરીએ ૫૬૦૦૦ સેરડી તૈયાર થયે, જે પચીસ રૂપિયે હજારને લીધાને ખરીદવાને શેથાઈ તરફથી સરકારને અરજ કરવી. ખીજું થેડ ફરામજએ આ પત્રમાં લખ્યું હતું કે તેવજે જેમ "જમેકા" અને "જેલ-ઈન્ડીય" ના ટાપુએમાં રાપણી કંઈએ તે શીરજ પગ સેરડીની રાપણી રથ વીધા જમીનમાં કીરીછે, કે જેમાંથી બડી મવી ૨૦૦૦૦૦ જે લાખ સેરડીની ઉપજ થયે, અને કાંઈમી ઘણી એ રાપણીની રોત વિશે તેવજ પાસેથી કાઈ ખાલાસો ધ્યાન ખચ માગથેતો તે માઠી ખુરી સાથે આપવામાં આવશે.

૨—ઉપના કાગળની નકલ મુકારપર મોકલવાથી તેના જવાબમાં તા ૦ ૩૦ મી અક્ટોબર ૧૮૩૩ ને દીને મુકારના થેકેટની ચીઠ એન. આર. ગીડ બખી જાણ્યું હતું કે મુકારે ધાણના કનેક્ટરપર થેડ ફરામજ વાલા પવાઈના ગામની ૨૦૦૦૦ સેરડી ખરીદી જુદા જુદા ગામોના કનેક્ટરે ઉગ તેમના ખપ પ્રમાણે ગોઠવી આપવાને હોકમ કીરીછે. અને એજ પ્રમાણે આવતે શાલખી જરૂર પડથેતો થેડ ફરામજ વાલા ગામની સેરડીની હુબોગ કરવાને મુકારની મરજી છે.

આ બધે કાગળે શેથાઈના હુતરમાં નોંધવાને રૂડવું હતું.

તા ૦ ૧૮ મી જાનેવારી.

આજ દીને સુ બધીમાં નીકળતા "હવકાર અને વગતમાન" પત્રના અ દીપતી થેડ નવરોજજ દોગપજ આનદારએ અતરેના કાઉનહાલમાં "પાસેઓની રાહ રમગ" વિશે યુગરાવીમાં એક બાપસુ કીધું હતું.

^૧ The Bombay Calendar and Almanac for 1834 Bombay, printed at the Courier Office, by Korbjee Dorabjee.

^૨ મરજી થેડ અરદેશર માણેકજ સરાફવાની હરમેહરના કાલના પયકીએ એ. હોમજજ નધા એ. શાપુરજ મરજોરજ કુટારના બાવા

૩ જોમ્મે કુચીઅર, તા ૦ ૧૧ મી જાનેવારી ૧૮૩૪

૪ જોમ્મે ક્રેકેટ, તા ૦ ૨૨ મી જાનેવારી ૧૮૩૪

તા ૦ ૧૨ મી ફેબ્રુઆરી.

આજ દીને આજના આ કલાકે કોઠે મ્મિ પારસી બખર સ્ત્રીકા મરહુમ શ્રી કુરંગભાઈ માણેકજી વાડીઆના ઘરના બમરચીઆનામાં એક મોટી બન્ને બરેલી આગ લાગી હતી. સમયથી લાકડા ધણી બરેલા હોવાથી બરેલી મોટી ઉભી હતી, તેપણ આગપાગના પારસીઓની જમણે ઘોડાઉપી, તથા મોલીનાં મગજા માલુસે ઘૂરત આવી પોહવાથી, તેમજ એની પાસે રોક જાગી-રજી નચરવાનજી વાડીઆની હવેલી આવાથી તેમની ચરમને લાંબે પુરોખનો વકીક તે ફેલવવામા મદદ કરવાને જપતાઆથી, રાત્રે આઠ કલાકે તે આગ ફેલવાઈ હતી.

તા ૦ ૧૪ મી ફેબ્રુઆરી.

સા ૦ ૧૦ માઈ ૫ (ચિ) ૧૨૦૩ વજનદારી.

આજ દીને સુબઈ મ્મિ ૩ કલકાંસ પર કરોશીની પાસે રોક હોરમજી ધનજી પટેલ (ધનાપટેલના) પોતાના મરહુમ દીકરા રોક રતનજીના પુત્રને માટે એક દરેકેદર બધાની પગલાં હતી. આ પેલાંએ જમણની કિઆમા આપેલા મંથળે વાગેના ભરપોશીઓને એક મોટી મેના-વડા થયો હતો. દસ કલાકને આમને એ કિઆ પુરો થવા બાદ એક હોરમજીએ અજીમનની દજીઆ દરજીજી મહિજ એકેવજી ધાગવજી મજાણ, કે જેવણના ઉપગી-પણા હેકન એ દરેકેદર મરવાને ધગીની મરણી કિઆ થઈ હતી તેમને, તથા અતરના જાણીયા કર્મજો રોક ચોરામજી ધનજીમાઈ પુણેજી, કે જેવણના ઉપગીપણા હેકન એ દરેકેદરની કમાનત બધાઈ હતી, તેમને પોતાની તરફથી એકી એઆન હોરાકી આન આપ્યું હતું. એ પછી મુબઈની પારસી પચાત તરફથી રોક નરસિંજી જમણે-દજી વાડીઆએ રોક હોરમજીએ એક એઆન એ મુજ કામ પાર પાડવાની પ્રગાળીમા હોરાકી હતી. ત્યારબાદ એક હોરમજી તરફથી એક અજીમન વજ વચાએ, જેમા જણાવ્યું હતું કે એ દરેકેદરના આગ પગને માટે મુબઈના કોમલ કારીખને તેણાના પૈઆથી આપેલું ને ગાવાનુ પગે તે મરણી એક આગે વજ કીરીકે, અને દરેકે એ ધરના ગણા બરેલે કાઈકુમર ધગી વાડી મનજોના તે તરફ આપવામા આવ્યો. બીજી એ દરેકે-દરના મુનની તેવજી પોતે તથા તેમની પત્ની તેઓ ને જાગેશીની રોકે તે દરેકે. રોકે આ કામ માગ પાડવામા એક અજીદજી માણેકજી મગજ તેવજીને ધણી કીમતી મારી તથા મનોદ આવી માટે તેમને ઉપજાગ માનયો હતો. એ અજીમન વજ વચામા બાદ એક હોરમજીએ એ

દરેકેદરની પાસેની પોતાની કરોશીવાસી વાડીમાં નેઆ-તણ જમન વેપાગ કરાવ્યું હતું તે જમી સર્વે સોદા પદાય થયા હતા.

તા ૦ ૧ લી મારચ.

હિંદુધાનના દરેકેદરને યાંડ જીરૂમાં બેચવાન તથા મુરેદના અમનદારો ડેવડના બાવેલ પાનીચે ૭ પચાર કરેલા કામેદારની રહે, આજ દીને મુબઈના નામ-દાર જવનર અપલ આઈ કોરેની કોનસીલે અતરના નીમત દરેકે મહરજોને મુબઈમાં પેકેનરેદના જમ-દીય આઈ વી પીચી ડેવડના હતા.

પારસી—રોક જમણેદજી જીજીમાઈ, બહમનજી હોરમજી વાડીઆ, ફરામજી કાવજી બનાજી, પારસે-દજી કાવજી બનાજી, પારસેદજી અરેમર ધાદીચી, નવ-શાજી જમણેદજી વાડીઆ, પારસેદજી રમતમજી વાડીઆ, હોરમજી બીઆજી ચીનાઈ.

હિંદુ—રોક જમણેદજી ધાદીચી, ધાદીચી ધાદીચી. મુસલમાન—રોક મહમદ કીમીઆમ મકામા, મહમદખી રુજો.

ફરેમી—ચર રાતર ડો. ફાનીઆ.

૨ મુબઈના જવનરજી, તા ૦ ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪ આ રોકેદર પદાયવાના જમણના થાનેજ ધવાને રોક હોરમજી ધનજી પટેલે મુબઈના તથા દેશવરે પોતેના ભરપોશીઓને તા ૦ ૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪ ને મુબઈના થામારમા તથા તા ૦ ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪ ના મુબઈના જવે જમણેદજી બરેકે પચાર જમાવી નોતર રીપ્પું હતું, તથા બીજી માતના ભોડાને અરજ કીચી હતી કે તેમની મોડીમા જેની પારસીઓ હામ તેમને આએ કિઆમા થાનેજ ધવાને એ દિવસે મેર-વાની કરી રજ આપવી.

૩ થાનેજ ફરીઅર, તા ૦ ૨ લી મારચ ૧૮૭૪.

૪ આ રોકમા રોક ફાલામાઈ મેથનજી વાડીઆજી નામ જીરૂથી જમાવ્યું હતું. લેડોન એવજીનેથી આએજ વખતે એ એકેદર જમણે હતો, દરેકે તા ૦ ૨ જી આપ-રે ૧૮૭૪ ને દીને એ નસ કહેવા જમણેદજી આર થી પીચો મુબઈન કોરકમા ચર રવરવર કંચરનતી રજી-રમા અપલ લેવોને ગયા હતા, તે વખતે અપલ આપેલા જમણેની રોકમા, તેમજ ઈ ૦ ૨૦ ૧૮૭૫ ના આએને કલેનરર મા આપેલી એ નવા અમવડારોની રીપમા પણ એવજી નામ આપેલું છે.

આએ વખતથી ને દરેકેદરને મુરેદના અમન-દારને તથા યાંડ જીરૂમા બેચવાને રોક જમણે દોવ તેઓના નામની પાછા Esquire લખવાના સરકાર તરફથી આ કાલવામા આવી હતો. એ આજમન સરકાર તરફથી દરેકેદરની રોકીના નામની પાછા Esquire લખાવામાં આવેલા હતા નહિ.

૧ મુબઈના થામાર, તા ૦ ૧૦ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪

તાં ૬ મી માર્ચ.

સુબધિવા બાણીના થેં જમથેજી જીજીભાઈ પોતાના દોરેતા થેં હોરમજી દોરાબજી લવકરી, ખરોદજી રૂયામજી વાડીઆ, કામજી પહમજી મગક, શાપરજી પેચતનજી મેહવા અને માણેકજી મનજીજી ગણગટ માયે ઉદવારે સીધાથી લતા. ત્યાં આજ દીને તેમોએ (યેં જમથેજીએ) એક મોટું જમન કરી ઉદવારામા વર્ષના છહે દાહવાગની નેઆત પોતાને ખરજે બલુક કરાવવાની ત દોરાબજી પકરી હતી.

તાં ૧૦ મી માર્ચ.

સુબધિ મને ગેઆમજીદંતી રૂયાની કવાને અખરે આરેની ચરકારી ગોદીવાલા થેં અરેસર ખરોદજી વાડીઆએ આજ દીને પોતાની મગજામગી વાડીમા કોથો હતો, અને તે જોવા માટે અખરેનો ગવનર અરજ અર્ધ કોર પલુ પોતાના રૂયાના મહીત આપ્યો હતો. આ વેળાએ એવણના ધર આગજ એ નેરો અખતરે જોવાને લોકોની એકીતો કઠ મતી હતી કે ગવનરની નાજીને પલુ ત્યાં જવાને ધણી કે મુકેળી પડી. રાતના બગાચ માત કવાકે ગવનરે આપ્યા બાદ તેમને થેં અરેસરે મુખમા આપ્યા તથા બનાવટો કરી ફરીને દેખાડી હતી. એ પછી સરજાએ એમના ઉદવા દીસાનખાનામા ગયા, કે જ્યાં છ "લાપ" અને આર "વાયેડ" મતી ૨૮ ગેઆમજીના ઘેવા ચરખોલા હતા, અને તેની રૂયાની હરખની ગેઆમજીદંતે મજતી આપવી હતી આ મજતી તરસ્યા તથા જોવાબાદ નામદાર ગવનરે થેં અરેસરે તેમની આ બનાવટ તથા હિ દુરયાતમાં હરખની કારીગરી દાખન કરવાની દીન સોજીને માટે ધણી તારીફ કરી પોતાનો મતિજ જણાવો હતો, તથા આ કામમાં એમની બુદિ અને ઉદ્યોગની ઘટતી કરર પીઠાણી સરકાર તરફના મોંત દાખન એક ખયાત (હાનગરી ડેસ) બેટ આવી વતએગીરી લીરી હતી. નામદાર ગવનરને જોવા પોતાની ગારીમા બેસી રહેતા લીએકે તેમામા થેં અરેસરે એક આમજીની ઈચાગત કરી મધજી લાહરે જીજીભાઈ નાખી, અને પછી પાછી તરત એક મોનીકમાં તે ચરખાની, તેથી બાહેર ઉમેશા દેવીએ ધણા તાજુન ધણા, અને ગવનરે એક-

૨ મુ નઈના ચખાચાર, તાં ૨૦ મી માર્ચ ૧૮૩૪

આ વેળાએ થેંક માણેકજી જનજીરજી ગચરોદે ૧ લીધારામા કોઠા ઊરની જોનેદીની નવી એસીઆ એક કુવો બ ધાવી આપેા હતા.

અને તેમને ખસ અંતરણી મુખારકવાલી આપેહે. એ બાદ મજામ અવેકુમ કરી ગવગાઓ છુટા પડ્યા હતા.

તાં ૧૬ મી આપરેલ.

આજ દીને નવા કંડના દેરી મુનેહના અમુખદારે "જનમ આંક-જમરીમ" ની મુખામા પેહનનેકવા ખીસજવા હતા.

તાં ૧૮ મી મેએ.

રેજ ૨૦ માક ૮ (યેં) ૧૨૦૩ યજદેનરી.

ગરજ-જાગીરજી માણેકજી પધકી-કમગ વર્ષ ૪૦) આંક માણેકજી નચવાનજી પધકીના વડા દીકરા. એવમુ પ્રથમા આરે પોતાના બાઈથેંક બક-મનજી માયે બાપાર કરતા હતા. તે પછી નાગપોર ખાતે જઈત્યા એક મોટી દુકાન રચારી, અને તે તરફ બોહો બાપાર ચલાવો હતો. મરણુની થોડક આગમજા એવમુ મુખર્જી ચેરે વાગ આપ્યા હતા.

તાં ૨૦ મી મેએ.

આજ દીને મરહુમ થેંક જાગીજી માણેકજી પધકીના ઉમજામા તેમના દીકરા થેંક હોરમજી જાગી-રજી પધકીએ ૩૫૦૦) ની રકમ પચાતને હસતકના અધના વાગનાઓતા ૬૩ મી આવી હતી.

તાં ૩ જી જુન.

આજ દીને મુખર્જી ૨૫૦૦) થી વધારે રૂહવા-સીએ, તે મરેહિડ, વાગમી તથા મુચમખાન બાપાગીએ, મરોદ, દવાળો, કારીગરો, વગેરે ખીજદેવીએએ કનકે નામદાર ગવનર જનરલ લાજી વીલ્ચમ મેનરીકે હવર એક આજી ચોકતી હતી, કે આરે ગામરી ડાક મ. નરી હતી તેથી લોકોને મહિતા ઇતિહાસોમા કાગળ પત્રો ચોકતનાને સુવન પડી હતી. પલુ વડી ચરકારે એક ધારો ધડી એ ડોકોના કામ કાએધી ઉતકાં ગણી બધ કરાં, તથા મુખર્જી ચરકારના મહિતાં ૨૦ ની

૭ જોએ કુરીઅર, તાં ૧૫ મી આપરેલ ૧૮૩૪

૪ જોએ કુરીઅર, તાં ૧૫ મી આપરેલ ૧૮૩૪.

૫ થેંક જનજીરજી જહમજી પધકીના કોઠા, તથા થેંક જમથેજી જાગીરજી પધકી અને મરહુમ થેંક હોરમજી જાગીરજી પધકીના બાપા.

૬ તાં ૨૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૩૫ ના "મુખર્જીનાં ચખાચાર" ના છપાવટો પચાતને ફીસાન

બનેવારી ૧૮૩૪ નાં એક બહુ નામાથી ગામખાતાનાં કાગળેપર આગમ કરતાં એ ટકા વધારે તથા સુરોપનાં કાગળેપર પચાસ ટકા એકો દર કીર્તો. આ કાગળે-
દાથી અગત્યરેને ધણી અગત્ય પડે. સમગ્ર ગામની
અકોથી મહિલાં એકરે તથા ગામડાઓમાં બગલર કાગળે
ધા જેઠા રાજના નીચ હજાર આશામીએને પોહવતાં
હતા તે મગધી કાકરી બગલર ડોકલુમર પોહવ્યે નહિ.
તેમણે ગામની કાકરી દર કરતા ઘોડી રકમ આપા છતાં
અનેને અગત્યમા આવવું પડ્યું, મોટે તથા નામદા-
રની કોનસીને એ બાબત ઉપર ધ્યાન પોહવ્યું. ૩

તા ૩ ૭ જુન.

આજ દિને એક જમવેદન છુલખાઈએ પોતાના
કોઠામા બધાવેલાં તથા રેહવાના ધનુ સુહૃત ઘોડી
ધાનકૃમ આથે કુવું હતું, અને તેની ખુશાલીમાં ગામના
માગ કનડિ મુબઈના નાગદાર ગવરનર અગલ આંદ
કલે, તથા અગત્યના પેહલે વાગેના મરે સુરોપન ચાના-
વીઆ, મનવી, લનકરી, તથા રાજાવર્ધી અમલદારો,
તેમજ દેની રેહવાનીએને નોતરવા હતા. દરેક પડોણા
તેમ આવા તરીકે અગત્ય જમવેદન છુલખાઈ
તેમની એક લઈ એક વેગ મુકી આવવા હતા. નામદાર
ગવરનર બગલર પાચ કપાકે લેડી નામીની આથે મગ-
લેમમા આવ્યો, અને તે તથા મગળા પડોણાએ એક
જમવેદનની આથે જમ આવ્યું એ કનડિ એક આવ્યા.
એ પછી તરેહવા વાનાઓથી મણગારેલી ટેપન ઉપર
મને મેલખાનાએ બેસી તેના અડીપેરે બિાચ લીધા,
તે બાદ ગવરનરે કીરી એક જમવેદનને આ હવેની જેવું
મકાન પુરે થતા બાથેની ચડતા મણગારેલાં મણગારવાથી
આવી મનામની લેવાડી, તે મગળાએને ખુશાલી
પોદારે વગેરે બીજાવાદ પાન ગોડાચ લઈ મરે પડોણાએ
વડાચ થવા હતા. આ વેળાએ એક જમવેદનના ધગની
આથે તેમજ કોઠ ઉપર આ મગીમા એકાને લોકોની ઘોડી
કે મળી હતી. ૨

૧ મુબઈના મનામર, તા ૨૮ મી અગસ્ટ ૧૮૩૪

આ કાગળે આગમન ગામની કાકરી અતરે આવતી
એકરે કે કેટલાક પારસીઓ તથા ક્રિસ્ચિયની
આગમે એ કારણે અગમગા પાતાના આકાની-
મતે. મેળા હતા, અને તેઓ લોકો પાસેથી એકર
હતા મુબના કાગળે, નાણા, ટુકી, વગેરે પાતાના
આગમે પર એકરવાતા, અને તે
લોકોને પોહવાવતા હતા
[કાકરીપર] પાવતી હતી.

તા ૮ થી જુન.

રાજ ૭ માહ ૬ (ચિં) ૧૨૦૩ યજ્ઞજરવી.

આજ દિને ગરેલી ગામ મરે મુબઈવાલા એક
હામલજી ભીખાજી ચીનાઈએ આદરાનની એક દરમે-
હર બધાવી પકાસી હતી. ૩

તા ૧૪ મી જુન.

રાજ ૧૦ માહ ૬ (ચિં) ૧૨૦૩ યજ્ઞજરવી.

આજ દિને મુરતની પાસેનાં ગાંડલ ગામમાં મુબઈ-
વાલા એક દારાશહ દારાજી ગરેલીઆએ પોતાના બાવા
મહુમ એક દારાજી બેહરામજી ગરેલીઆનાં પુત્રને મોટે
આદરાનની દરમેહર બધાવી પકાસી હતી. ૪

તા ૧૬ મી જુન.

આજ દિને મુરતની પાસેના કાંજ ગામમા મુબઈ
વાલા એક નવરાજજી જમવેદન વાડીઆએ એક મોટા
કુવા બધાવી ત્યાના લોકોના વગમને મરે બાસો
મુકયો હતો. ૧

તા ૨૮ મી જુન.

મુબઈના મગળા આગમેની મગમન કરી તે
મુબઈવા તથા તેને હવેના મગધાર આવવા બાથેની
ગોઠવણે તથા બહોભાવે કરવાને આતરેની મગધાર

૩ આ દરમેહરમા નીચની તખી ખારેલી:—

“ એ દારા હોરમજીની મગધ,
“ નેગલાચ એક થી હોરમજી ભીખાજી ચીનાઈ
“ વગથાચા કાલ વસતી મુબઈના તેનાએ પોતાના વરમ
“ વાસતે એ દરમેહર નથી બધાવી છુલખાના કામ
“ કરવા શાસ્ત્ર તથા આદરીઆન ચાહેવ રોશન કરી
“ રાખેઆડે એ દરમેહર તમામ ઇબડ પુરી થઈ
“ મગત ૧૮૯૦ ના વરમે વરથાચ વહ ૧૨ વાર મુધે.
“ રાજ ૭ માહ ૬ થને ૧૨૦૩ નવેતર રીનીજી બરણી
“ કચને ગરેલી ”

૪ એ દરમેહર બાર તખી ખારેલી નથી, પણ તેના
વરકાવાને દારાશહર ગોઠવણે વધવાના આ નાનામાઈ
ભીખાજી જેવળી આપોડે

૫ આ કુવાપર નીચની તખી ખારેલી:—

“ મગત ૧૮૯૦ ના એક મહ ૧૦ વાર ચોર,
“ તા ૧૬ મી જુન થને ૧૮૩૪ અગરેલને તેરીએ એ
“ કુવા ચરે આપ ન લોકોને વાપરવાને વાસતે વાડીઆ
“ નવરાજજી જમવેદનએ પોતાની માતાજી બીકીઆઈ
“ તથા બેન કુવરમાઈની નાંચિતે બધાવેઆઈ થકી
“ એ કુવા મુરતવાલા મોટી ચથમજી પુરોચની ખારતે
“ બધાઓએ.”

દીકરા. એવાયુ હેતુથી જમણામાંથી ઈમારત બાંધવાના લાકડા મગાવી તેનો ઘોડો વાહાર ચલાવતા હતા, તથા અનરેની ઘોડીમાં વસુ લાકડા પુરા પાડતા હતા. “એ મનુષ્ય એક ઘોડા માટેઆવતો અને ગાય, યાગી મધુકના અને રૂડી બીજા એક પુરુષ હતા.”

તા ૨૫ મી અગ્રેમન.

આમે વર્ષની વિજયારની અપગનીઓની ગ્રાંથુ કરનારી ચેનનવું કામ આજ દીને શુપરીમ કોરમ્મા એક જમડીમની હજુમા ચરે થકુ હતું. નીચલા પારસી-ઓ ગ્રાંથ હજુમા બિલા હતા—૨

ચોકા ફાંમંજ કાચંજ બનાજ, દાદાભાઈ પેચનજ વાડીઆ, અરચેજ રમતજ વાડીઆ, અરચેજ જમચેજ જીજભાઈ, દાદીભાઈ અરચેજ અરચેજ દાદી, બહમનજ હોમનજ વાડીઆ.

તા ૧૬ મી અગ્રેમન.

ચુભાઈની પામી પચાતના કડતા તા ૨૮ મી અગ્રેમન ૧૮૩૨ થી તા ૧૧ મી નવેમ્બર ૧૮૩૩ થી તેના હીનાબ આજના “ચુભાઈના શમાઆ” મા તમડીઓએ છવાડી પગડ કપાંછે. તેમણે જેવામાં આરેકે કે છેલ્લા હીનાબની બાકીના ૩૦૬૮૦૮૧૧૫ ઉગાત આમે આખા વર્ષમાં પચાતના કડ આતે ૩૧૩૫૦૧)ના ની આપક થઈ હતી, અને અગ્ર કુપ ૩૬૧૮૩)૧૩ થયો હતો, જે બાદ કરતાં વર્ષની આખ-ડીએ તમડીઓના હમતકમા મુખના મની ૩૦૬૮૦૮૧૧૧૧૧ બાકી હતા.

તા ૩૦ મી અગ્રેમન.

આમે મામમા ચુભાઈના હિંદુ તથા પારસી બા-પાડીઓએ એમનના થઈ અરે નોકાના હોકમથી કુતરા તથા દોરો માટે તેના બચાવ કરવાને પાનગ-ચોત ચલાવી તથા ફતાં તથા બીજા સર્વે નાનાં દોરોને ગાખી તેમની પાકમાં કરવાને હેતુ હતું. તેના અગ્ર-અને મોઝ બાપાગની જનરો ઉગ નાંચે પ્રમાણે લવાજમ અથવા ધમમાડે દનગુડી મકાના બાપાડીઓ પામડી લવાને હેતુ હતું—

૨ હોડી આડી એકે ૩૦૧
અરોડીના ૨૦ પેડીએ ૩૦૧
અગ્ર ૨૦ પીડી રૂબ ૨

ચાકા હ તમે મામ ૧
હુડી ૨૨ જે હોડી ગમિ ૦૧૧
મોલી ૨૨ જે હોડી મામ ૧
એ કાંમની પુછના તમડીઓ તરીકે મોઝ જમ-ચેરજ જીજભાઈ, બહમનજ હોમનજ વાડીઆ, મોલી-ચેરે અમીચ દ, અને વખતચ દ ખુશાચરંએ હવા હતા ૩

૩ ચુભાઈના શમાઆર, તા ૨૦ મી અગ્રેમન ૧૮૩૪.
આ પાંજરાપોષ રવાપવા બાપેના સર્વે બે હાથરતોનુ એક લખત જીજરાની બાપાના તા ૧૮ મી અગ્રેમન ૧૮૩૪ ને દીને અનરેના સર્વે બાપાડીઓએ કીધુ હતું, અને તેપર ૪૦૧) હિંદુ તથા નીચલા ૬૮ પારસી બાપા-ડીઓની શડીઆ હતી—

ચોકા કુવરજ હોરમનજ બાના, કાવજલ પેચનજ કાવડવાના, અરચેજ અરચેજ દાદીચે, અરચેજ માથિ-કલ સરાય, નવરોજ જમચેજ વાડીઆ, નયરવાનજ પેચનજ પારમની કુપની, જમચેજ જીજભાઈના કાંક-રાઓની કુપની, જમચેજ નયરવાનજ વાડીઆ, જી-ભાઈ દાદાભાઈ, જમચેજ અરચેજ નારાય દ, જમચેજ હીરજભાઈ સરાય, દાદાભાઈ તથા મનચેજ પેચનજ વાડીઆ, હીનચાકે એકજલ થનજ મેકનાના, હીનચાકે ચાપુરજ ચોમીસાર, દાદાભાઈ રૂસનજ જીજાના, હીનચાકે ચોરાબજ વાડી, થનજભાઈ માથિજલ જીમચીસાર, પેચન-જલ મેકરવાનજ તથા, રસનજ કાવજલ બનાજ, રસ-નજ ચોરાબજ પારમ, રસનજ બીમજ પાડે, રસનજ રનજલ કુપ, રસનજ તથા અરચેજ હોરમનજ વાડીઆ, જીજવાનજ હીસજ કાકા, મનચેજ રસનજ (વરચાર) ની કુપની, મેકરવાનજ નવરોજ નાળીચીરવાના, મન-ચેજ એકજલ થનજ મેકનાના, માથિજલ નયરવાનજ પીડી, મેકરવાનજ માથિજલ ચાકે, એકજલ રૂસનજ બાદનીવાના દા- રનજ, રનજ દાદાભાઈ કાકા, રૂસનજ બરચેજ મોલી, વીકાજ મેકરજ, ચાપુરજ કાવજલ, ચાપુરજ નયરવાનજ, ચોરાબજ મનચેજ જીમવાના, ચાપુરજ કાકા, ચાપુરજ ચોરાબજ વાડી, હોરમનજ જમચેજ ચોકે, હોરમનજ બીજાજ ચીતર, હોરમનજ હોરાબજ લચારી, હોરમનજ ચાપુરજ લજુના, હોરમનજ તથા જમચેજ બાપીવાના, હોરમનજ થન-જલ રસનજ, હોરમનજ ચોરાબજ, હોરમનજ માથિજલ બીજીવાના.

એ પચાએ લખત કર્યા પછી એક પાંજરાપોષ કુમર મધે કાવજલ રસનજ તથા આગા બાપચુ, અને તે પાડે કાવજલ રસનજ તથાવની પાસેની સર્વે જગા જે રસનજ પાંજરાની એક સરીથી વચારે કુદતની બીજલ હતી તે જીજા તમડીઓની તરથી ચોકે ચોનીચ દ અખીચ દે ચોકે રૂસનજ કાવજલ રસનજ પાસેની ૩૬૧૦૦) ની કીતવે લેવાની લીધી હતી

એ પછી આ પાંજરાપોષ સર્વે હીસાબ ઈ-૨૦ ૧૮૩૨ નાં ચાપડી ચોકે જમચેજ જીજભાઈના કાકાચરોની પેડીપર રવાપવા બાપો હતા, અને તેના વડેવક મનજુ સદ જમચેજ જીજભાઈ પેડના બાપો

૧ ચુભાઈના શમાઆર, તા ૨૫ મી અગ્રેમન ૧૮૩૪.
૨ ચોમી કુડીઆર, તા ૨૩ મી અગ્રેમન ૧૮૩૪.

તા. ૧ ઈ નિમન્ય.

ઈંગ્લેન્ડની અત્યંત આપના લાચાર જાણીઓની પગમી કરવા તથા તેઓમાંના લાચારોને મુક્તિ આપવા માટે મુંબઈમાંના ચેક બેંકોનું કાર્યમાં પાંચે અતરેના જાણીઓમાં એક ઉદ્યોગીયુ લીમિટ કંપની હતી, તેમાં ઘણાં જાણીઓએ પોતાની યુક્તિ આપી આસીક લાચારો આપતો કાર્યો હતા. આ કંપની વહીવટ એક બેંકોનું જાણીઓએ તેમજ તેના જાણીઓમાં કુશલતાથી ચેક બેંકોનું અને બેંકોના કાર્યમાં પાંચે હાલથી ચેક બેંકોની તરીકે ચલાવવાને માટે લીધું હતું.

નેશની પોતાની જાતે દેખરેખ હેઠળ આવતો હતો એ પછી એ રકમની પુલમાંથી રૂ. ૧૦૦૦૦ ની ચેક કરી નેશ લઈ તેને એક કાર્યોદ્યોગ "તરસદી" નો આરંભ કરી લીધો. તેને તા. ૩૦ મી ઓગસ્ટ ૧૮૫૦ ને દીને કરાવ્યું હતું, અને તે નાણાં કંપની અતરેની નીચીઅસર લીમિટ કંપનીને કસતક સાંપડે હતો, અને તેને વહીવટ ચલાવવા માટે ૧૧ તરસદીઓ નિમા છ શેર અને ચાલ પારસીઓ (સર જમશેદજી ભટ્ટાઈ નામ) શેરો વચ્ચેનું ફોરજનલ વાડીઆ, પારસીઓ જમશેદજી ભટ્ટાઈ, રસનગલ જમશેદજી ભટ્ટાઈ, પારસીઓ રસનગલ પારસી) ને મુકર કીધા હતા.

૧ આ માટે શેરો પેટનલ અને ચેકવાનલ રસનગલ પાંચે તા. ૧૦ મી એપ્રિલ ૧૮૭૫ ના મુબરના થાપાઆરખા બહેર ખર્ચ છપાવી કુલે જમશેદજીઓને ચેકવાણી આપી હતી કે હોરખ રકમથી તેઓ અતરે આવતા સંખ્યા નાચાર ઈરાનીઓને મુકારો આપે, પણ કેટલાકો આગસ્ટ કરી ચેક કરી ધરવા નથી તેમને તેઓ તરસદી નાણાં નહીં મળવાથી બાહેર ખર્ચ કરે, માટે કોઈની જમશેદજીઓ તેમને આપતું નહિ, અને એઓ જમશેદજીઓ આગળ તેમને મોકલાવવા એ પછી આ રકમની પુલમાં વસારો થવાથી તેઓ વહીવટ કાર્યોદ્યોગ ચલાવવાને બેંકોનું કસતક કરવાને એ રકમ નાણાં બરનારાઓની એક સંખ્યા તા. ૧૦ મી ઓગસ્ટ ૧૮૭૬ ને દીને મની હતી, તેમાં શેરો રસનગલ નીચાલ પાંચે, રસનગલ નચરવાનલ પટેલ, પેટનલ રસનગલ મુબર શીરોજી, અને મનચેરલ રસનગલ કાલાલને એ પુલમાં તરસદીઓ તથા શેરો પેટનલ અને ચેકવાનલ રસનગલ પાંચે આગળની ખર્ચ હાલથી ચેકબેંકની કસત, અને તેમને કુલે અખતીઆર આપ્યો જે તેમની જમશેદજી દસત લાગે તે પરાણે એ પુલમાં વહીવટ ચલાવવા એ પછી દસ વર્ષે એઓ તા. ૧૨ મી ઓગસ્ટ ૧૮૮૪ ને દીને નાણાં બરનારાઓની એક સંખ્યા મની હતી, તેમાં એ ખાતાનું નામ "નાચારેસ ઈરાનીઓના ધરખાતાનું રકમ" કરી રાખ્યું, તથા એ પુલમાં એક "તરસદી" કરવાને કસત, અને તે માટે તરસદીઓ તરીકે શેરો રસનગલ નચરવાનલ પટેલ, પેટનલ

તા. ૫ મી નિમન્ય.

આએ વર્ષમાં ઈંગ્લેન્ડ તથા ચીનની મુકારો વચ્ચે થતા ઉદ્યોગીઓના વ્યાપાર વનજના બાબતમાં ઘણીક મુકારોની થવાની ધારની રાખવામાં આવતી હતી, પણ તે વધારામાં પછી જાણી સંખ્યાની મુકારો દુર થઈ, અને વ્યાપારમાં મુકારો જાણી ધારની મડી ગઈ. આ ખુશાની ઉપરથી ચીન કાતાન ખાતે વસનારા પારસી વ્યાપારીઓએ તા. ૨૨ મી ઓગસ્ટ ૧૮૭૬ ને દીને પોતાપોતામાં એક લીમિટ ઉપર કંપની, અને તેમાં ૨૩ મી એપ્રિલ થાયે તે મુબરમાં કોઈ ચેક આપેલાં વ્યાપારીઓ, અથવા કોઈ જાણીઓ હતા બેંકોમાં અતરે કરી તેની પેદાશમાંથી ઉદ્યોગના ગરીબ માનેશ તથા બેંકોમાં દર વર્ષે મુકારો બાંહે વેંદેશી આવવાને બેંકોમાં કરવાને કસત હતું. આ બાંહે જે મુબરમાં તથા મુકારમાં આવતું નેશનલ જમશેદજી ઉદ્યોગ ખાતે જાણીઓના મુકારો કરવા થવાથી થતાં લોકો ઘણી મુકારોમાં આવે પડ્યા હતા. આ લીમિટમાં ૮૦૨૬ ડાલર બંધા હતા.

તનલ રસનગલ મુબર શીરોજી, મનચેરલ રસનગલ કાલાલ, જમશેદજી પેટનલ પાંચે, અને ચેકવાનલ રસનગલ પાંચે મુકર કીધા હતા એઓમાંથી મનચેરલ શેરો પેટનલ રસનગલ મુબર શીરોજી તરસદીઓમાંથી એક રસનગલ રસનગલ વાડીઆને કસત તા. ૨૩ મી ઓગસ્ટ ૧૮૮૪ ને દીને અતરેની ચેકની કસત કરવા વહીવટ નીચે એક આર જમશેદજી પારસી એક "તરસદી" કીધું હતું.

૨ આ લીમિટ તા. ૧૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૭૬ ના મુબરના થાપાઆરખા છપાવ્યું, તેમાંથી મુબર રકમની એ જાણીઓ—

- ૪૫૧) શેરો રસનગલ મનચેરલ દેશી
 - ૪૫૨) શેરો હાલાઈ રસનગલ બનાલ
 - ૪૫૩) શેરો બરજેરલ રસનગલ પારસી
 - ૪૫૪) શેરો નાનાલાઈ રસનગલ કાવચલ બનાલ
 - ૪૫૫) શેરો બાણલ વીકલ ચેકવાનલ
 - ૪૫૬) શેરો માણેકલ રસનગલ બનાલ
 - ૪૫૭) શેરો બેંકનલ માણેકલ બનાલ
 - ૪૫૮) શેરો હાલાઈ ફોરજનલ વહીવટી
 - ૪૫૯) શેરો જમશેદજી નચરવાનલ
 - ૪૬૦) શેરો અતરેસર રસનગલ પાંચે
- મુકારો બરનારાઓ:
- શેરો રસનગલ હાલાઈ કસત હા. બેંકવાનલ હાલાઈ કસત, પેટનલ ચાપુરલ પારસી હા. પારસીઓ ચાપુરલ પારસી, ચેકવાનલ રસનગલ વાડીઆ (મુકારના) તથા કાવચલ મનચેરલ પાણીઆ, મનચેરલ મનચેરલ પેટનલ, બરજેરલ માણેકલ હા. જમશેદજી બરજેરલ, પારસીઓ ચાપુરલ બનાલ

તાં ૧૯ મી નવેમ્બર

હરિનથી એ રીમ કોરમ્મા પામીએને લગતા માલનો ફેમો આજ દીને થયો હતો. પગમી કરવા મનાગ પામી અહમ્મતી મીનકતના મોટું મુળથી આ "એ નમ આએ હમમા મગલ પામતા નાચોસ્તીએ" મીનકતના એકજીકુટ્ટરેને તેમની એહનતના તેમં થલુદ્દ હકક પાંચ ટકા હમમાઈ મલેકે, તેમ પેના મામીક મીનકતની મીનકતની પે હમ્મી કાની વખતે પોતાની પેલીવર એ હકક પાંચ ટકા એને તેની મીનકતમાથી લીધા ફાંનદારે હમ્મી પેના મનાગ પામી અહમ્મતી એક પાંચે ફાંનદારનજી ફગમતએ મગદુર "એકજીકુટ્ટરે" લીધું હતું. એહવાનજી અને બીજાં એ હકમાઈ પુપરીમ કોરમ્મા "મામરુ ઇને ઇકીરી" નેહની પોતાની હાલો. ને વાવો તેણે (મામરુ) બાહવ પછી એ ૪૩ "એકજીકુટ્ટરે" એ કોરને આજ નોહ લઈ તેણે "એકજીકુટ્ટરે" એ કોરને આજ આજ ૧૩ વર્ષીયા ફેમો આજ દીને બે વે નાએ રીમે ૧૮૫૦ ને દીને કેત, અને મગ નન આડી) એ એનો અતરેની મીશીઆર "એકજીકુટ્ટરે" થી એની રીત ફેમો, અને તેનો મનાગની મીનકતમાથી હકમાઈ લઈ નેમા છ રિડે જીભાઈ -

તાં ૨૦ મી નવેમ્બર.

ફેમ ૨૧ માહ ૨ (ચે) ૧૨૦૪ ૫૫૬૫૨૬.

મરણ—વાપુજ ભીમજી ઉમરીગર—ઉમા વર્ષ ૩૬) એક ભીમજી ધનજી ઉમરીગરના ચોથા દીકરા એસયુ પોતાના બાપની "ભીમજી ધનજી" ને નામે મુ બધી તથા "શોગલજી અને શુપુજીની કુપતી" ને નામે મનાગ કોરમા તરફ કાંતોર આતે આતી બાપાથી પેહડીમા ચામિવ હતા. તે પછી ઈવં ૧૮૨૬

not upon him for the diligence with which he has applied himself to his studies. It is said that his father is making interest to get him admitted hereafter to Haydnary College, preparatory to his entering the Civil Service. If such be the case, the laudable ambition of this individual may be productive of singular changes in the Native character, as a single native once admitted, astonishing effects will appear in the result, not only in this country but also in England, and as the Charter forbids any exclusion from office on account of religious or caste or color, we see no fear of his failure, should he only be fortunate enough to procure a nomination to a Writership by a Director.

[Bombay Gazette, 22nd November 1834]

૧ બેરમે એડેર, તાં ૧૬ મી નવેમ્બર ૧૮૩૪

૨ મરદુમ શેઠા અરોહ તથા રૂસતમજી શાપુરજી બીમરીગરના બાપ, તથા એક બાપાઈ દોરાબજી બીમરીગરના કાકા

મા એવલુના બાપા શિડ ભીમજીએ નજીને લીધે આપાર મુકી દીધાથી એવેરે ઈવં ૨૦ ૧૮૩૦ મા પોતાના મધવા બાઈએ આયે મળીને "દાદાબાઈ તથા દોરાબજીની કુપતી" ને નામે મનાગ કોરમાના આપાર ચાપુ ગાખો, તેમજ ઈવં ૨૦ ૧૮૩૨ મા "શાપુરજી ભીમજીની કુપતી" ને નામે નીમરી આતે એક ફાંન તથા બાપાથી પેહડી કાદી હતી.

તાં ૩ જી ડીસેમ્બર

આએ વર્ષની ચોથીવાની અવગ રીએની ઇંડલ કનારી એવનનુ કામ આજનીને મુપરીમ કોરમા મુકી નડમ મગ નન આડીની હમ્મમા શર થક હતું. નીચના પારસીએ ટ્રાડ જુરીમા બેઠા હતા—

એક નજીરજી ફગમજી કાવચજી, ફગમજી ભીઆજી ચીનાઈ, નમચેજી જીભાઈ, જીભાઈ દાદાબાઈ, ફગમજી બહમતજી ચેક, નજીરજી નયરવાનજી વાડીઆ.

તાં ૧૧ મી ડીસેમ્બર.

ફેમ ૧૦ માહ ૪ (કે) ૧૨૦૪ ૫૫૬૫૨૬.

મરણ—કાવચજી બેકગમજી બનાજી—ઉમા વર્ષ ૬૦) એક બેકગમજી બનાજી ભીમજીના તાપથા દીકરા એવલુના માદ થશે મોટા હોવાથી "કાવચજી ગ્રાધા" ને નામે બોલાવવા હતા. પ્રથમમાં એવલુ પોતાના બાપની "બનાજી ભીમજી" નાં નામથી આજથી પેહડીના પોતાના ભાઈએ તથા પિતાએ આયે ભામયા હતા. તે પછી બાપાએમા વાવો ૫૪૫૫૫૫ લીધે પેહડી કામ ઇનચાફની અગત્રે અમથાથી એવેરે ઈવં ૨૦ ૧૮૦૦ ને આમરે પારંગી બજાર કોરમા ઈથેજી અગબાબની એક મોટી ફાંન કાદી આપાર અતવવા માડેવા હતા. પામરી થલુ નજીએ પેહડાથી ચોકક વર્ષ એકાંત જી હી ચુલરી હતી. એવલુના મગલ પછી એવલુના પુત્રને મોટા એવલુના ને દીકરાએ એક ફાંનજી તથા અરોહજી કાવચજી બનાજી, અને નવીન એક દાદાબાઈ રૂસતમજી બનાજીએ ગીગમના તથા ઉપર ફેરવાડી તરફ કાદી તરીકે મુજબ આપથયેકામ બનાવી તે તાં ૧૩ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૫ ને દીને પરજાયા હતા.

૩ બેરમે કુરીઅર, તાં ૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૩૪

૪ મરદુમ શેઠા પ્રમજી, નયરવાનજી, નવરીનજી, બેરજી, લીમજી, અરોહજી અને રૂસતમજી કાવચજી બનાજીના બાપા.

ખીજ્યોને અતરેની શુપરીમ ડોરમા આજ દીને ઉમા કીધા હતા. કોરો વાદીની તરફેણમા ચુકાવે આપો, અને તેને રૂ.૧૦૦) દાખીલના આપાયા.^૨

તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી

રૂ. ૧ માહ ૭ (કો) ૧૨૦૬ ૫૪૬૯૦૬,

મરણ—અરોરેણ ચાપુરણ બનાવ—કમર વર્ષ ૪૬) એવરુ ચીન મયે લાગી ચુલતા વમેવા હતા, અને તે તરફ બોલેલા રોજગાર તથા આડતલુ કામ ચલાવતા હતા. એવરુ મરણ મકાદિમા નીપજુ હતું.

તા. ૨૭ મી ફેબ્રુઆરી.

અતરેની મીનીઆરમ કારખાની કુપનીના એક ભાગમા મી. ૦ એન. ૩ ફાક્ટુદારમન જે આપણા દેશીઓ નાથે ધણે પડેલાઈ ગયેલા હતા, તેને પોતાને વાન સીસારતી વેળાએ આજ દીને અતરેના મુખ્ય દેશી બાપા રૂબીઓએ ૨૧૦ રૂબીનુ એક માનવ આપુ હતું, જેમ નીચલા પાસી બાપારીઓની શરૂઓ હતી—

ચેડા ફામણ કાવચણ બનાવ, અરોરેણ રસતમણ વાડીઆ, ડાયાભાઈ જમચેદણ વાડીઆ, હોમનણ લીમાણ સીનાઈ, માણેકણ લીમણ બનાવ, છાણાઈ દાદાભાઈ, દાદાભાઈ કાવચણ શહેના હોડકાઓ, જામારપણ ચોરાખણ લાલા, ફાક્ટુદાર લીમણ પાડે, ફામણ પેચતણ પાડે, કાવચણ જાગીરણ રૂડીમની, જાગીરણ હીણ રૂડીમની, જાગીરણ અરોરેણ તાગચદ, ફામણ નચરવાનણ પોલ, મેહરવાન આદાખખચ ધરાની, અરોરેણ અરોરેણ દાદીચેડ, હીરણ જાગીરણ રૂડીમની, અરોરેણ અરોરેણ દાદીચેડ, પેચતણ અરોરેણ મોદી, નચરવાનણ અને ફાક્ટુદાર ફામણ ઢોડી, નાનાભાઈ ફામણ કાવચણ, નચરવાનણ એદણ પાખ, માણેકણ ચાપુરણ પારખ, ફામણ રતનણ મુચ, માણેકણ જમચેદણ મુલા, અરોરેણ મનચેરણ મુચ, મનચેરણ ફાક્ટુદાર વણકદાર, રસતમણ મનચેરણ વણકદાર, પેચતણ મનચેરણ વણકદાર, ચોગણણ ફામણ મુચ, જમમણ જમચેદણ મુલા, અરોરેણ માણેકણ મુલા, મનચેરણ અરોરેણ મોદી, મેહરવાનણ હોમનણ, બીઆણ પેચતણ મગા, જાગીરણ ફામણ કાવચણ, પેચતણ ફામણ કાવચણ, વીકણ મેહરણ, આપણ વીકણ, જાગીરણ નચરવાનણ જયા વાતાની કુપની, રસતમણ નચરવાનણની કુપની,

જમચેદણ પેચતણ પાડે, અરોરેણ લીમણ બનાવ, નચરવાનણ નચરવાનણ, પેચતણ અને મેહરવાનણ ફામણ પાડે, મેહરવાનણ છાણાઈ ઢોડી, દાદીભાઈ લીમણ બનાવ, અરોરેણ મેહરવાનણ પોલ, ચોગણણ જાગીરણ દાદીચેડ, જમમણ છાણાઈ, એદણ નચરવાનણ, જમચેદણ નચરવાનણ તપાક, પેચતણ લીમણ બનાવ, ચોગણણ જમચેદણ મકનાવલા, અરોરેણ મેજનણ જમણ, હીરણ ચોરાખણ મગા, કાવચણ ડાયાભાઈ, જમચેદણ ચોગણણ, રતનણ દાદાભાઈ ઢોહના, અરોરેણ ફામણણ મતોક, પેચતણ હોમનણ મતોક, ડાયાભાઈ ફામણ મગા, એદણ ફામણ (આપખેચ) ની કુપની, રતનણ મનચેરણ મુન, ફાક્ટુદાર હોમનણ ભાલા, દાદાભાઈ રસતમણ પોલ, નાનાભાઈ જમચેદણ મગા, ફામણ ચાપુરણ, ડાયાભાઈ મેહરવાનણ વાડીઆ, એદણ નચરવાનણ, અરોરેણ રતનણ વાડીઆ, ચોગણણ કાવચણ, જમચેદણ મેહરવાનણ, અરોરેણ કાવચણ, ડાયાભાઈ ચાપુરણ, અરોરેણ મેહરવાનણ અચકરી, જમમણ મનચેરણ, હોમનણ દાદાભાઈ, પેચતણ ડાયાભાઈ વાડીઆ, ધીરજશાહ મેજનણ, પેચતણ હીરણ, કાવચણ વીરણ, અરોરેણ એદણ પોહઆ, ચોગણણ છાણાઈ મીચતરી, પેચતણ કાવચણ મેહના, નચરવાનણ મનચેરણ, મેહરવાનણ અરોરેણ, ચોગણણ દાદાભાઈ મતોક, આપણ હોચ મણ.

તા. ૬ મી માર્ચ.

આજ દીને ચેડ જમચેદણ છાણાઈએ પોતાના કોઠ મરેના મોટા ઘરમા અતરેના નામદાર ગવરનર સર જે આર. કનાક અને તેની બાનુને એક "બાક" આપો હતા. આ વેળાએ નામદાર ગવરનરના મધળા રૂઆક ઉર્ગાંત આકાશગીચવાનની લડાઈ છતી આવેલા લોક કીન, તેમજ સર આમજ વીતયાવ, ઝા હેતરી પાડીનજા, અને ખીન મધળા મોટે વાગેતા ઇથેએ અને આરુગીનીયતાનથી લડાઈ છતી આવેલા ધણાક મુરા સીપહી, વગેરે હાજર થયા હતા. મધગત મુરી નાચર મ બનાવી તથા આજુ પાઈ ચેઈ પડેલાઓ એક જમચેદણને હેપકર માની વલાવ થયા હતા.^૩ આ વેળાએ "બી.ને

૩ આ નેવાવાસની નોંધ લેતા એનો બીજો દાહકેના એકલે તા. ૧૦ મી માર્ચ ૧૮૪૦ ના "બી.ને કુરીઅર" માં નીચે પ્રમાણે લખેલ—

"We shall not attempt to describe the decorations of the mansion, but its moral effect." "This" ex claimed a military gentleman "is now a fairy palace, and its owner is a good friend, he is attached to our

૧ બી.ને કુરીઅર, તા. ૨૫ મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૪૦

૨ બી.ને રૂબી, તા. ૨૭ માર્ચ ૧૮૪૦.

શાંભવ" મા લખ્યા મુજબ મુર્ખાઈ મી પેકુન વેચીલ એક અન્યત્ર ખનાવ બ-ચો હતો, તે એકે એક જમવેદજીની પોતાની આનુ તથા ત્રુકે વડુઓ (ખાઓ) ગતનમાઈ, યુનામાઈ અને બગુનાઈ) ની આગળ એક જુન આર ડામા લેકી કરનાર, લેકી મેકેમાદન, લાગડ કીન, મગમમચીનથાપર અને પીંજ નામીયા કુટુંબો તથા બાનુ-એને વારાફરતી લઈ જઈતેમની મોખાકત કરાવી હતી.

તાં ૧૨ મી મારચ.

અનરે મ્યાપામા આરે ની "મુર્ખાઈ જુક" ના બા-પીદારીની એક નવા આજ દીને મપી હતી તેમા મેકના આગર પ્રમાણે બા-પીદારી તરફના છ ડામે-રૂપડાની નેમનૂક છુડ મનેથી કરવામા આવી હતી, નવા મન મચુમા ૪ ઇંગ્રેજ અને ૧ પારસી (ગ્રીફ-મજી કાવચછ બનાછ) ની તરફીમા વધારે મેલે ૫૩ વાંચી તેમને એ મેકના પેકુન પેકુના ડામેરૂકરેલે કેડવા હતા.

noble country—he is one of us by British and British enterprise—he has acquired a noble fortune

"He is a faithful" in honor of our British Queen this may be the day on which Mr. J. J. is united to the hands of her chosen, he gives it in compliment to the gallant soldiers, who now return from the conquest of Afghanistan, he gives it out of respect to the excellent Governor, who so fully deserves justice to all of us of British subjects in this Province, he gives in the name of the Lady who so kindly dispenses favors on all around, and he invites to the British but to add grace and ornaments to the splendor of all the dignified and respectable of this capital

"This is freedom, this is British glory—this is our noblest privilege, Jamsetjee Jeejeebhoy is the personification of the respectable British Merchant Genius, enterprise and industry have raised him, and while we partake of his hospitalities let us be just to the true source of all advantages, British freedom for him—for us—and for all our fellow subjects"

[Bombay Courier, 10th March 1840]

"One remarkable peculiarity distinguished this party from any ever given in Bombay—probably in India, and I discovered to be noted as a lady strike towards the European state of society. Among the evening the lady of Jamsetjee Jeejeebhoy and her three daughters-in-law, Mrs. Ursula Jeejeebhoy, Mrs. Rumpjee, Jamsetjee and Mrs. Cordelia Jeejeebhoy, received visitors in one of the apartments. Lady Carnarvon, Lady MacMahon, Lord Carnarvon, Sir Thomas Wallbridge, and many other ladies and gentlemen were introduced in succession and conversed with these ladies, of whom two were of distinguished birth, and all composed themselves with grace and dignified courtesy

[Bombay Times, 11th March 1840]

૨ મેલે કીમર, તાં ૧૪ મી મારચ ૧૮૪૦

તાં ૧૨ મી મારચ.

આફગાનીસ્તાનની લડાઈ છતી આવેના મરદાર લફ્ટનન્ટ જનરલ લાગડ કીન, છ સી પી ને આજ દીને એક જમવેદજી છતીમાકે પોતાના માદ-નમીયા બગનામા એક ખાણ આપુ હતુ. આ પેલામી નામના ગરનાર, તેમજ કોનમીનરો, સુપરીમ કોટરના જડજો, અને પીંજ મોરે વગેરેના ઇંગેલે મરી ૭૨ પહ-રેણાઓ આણુની ટેબન ઉપર ખીમગયા હતા. આણુ આઈ રેવા બાદ મરેશવા પ્રમાણેની મળવ તરફની વડાદારીની મનામીઓ લેવામા પછી એક જમવેદજીએ ઉભા થાઈ એક નાંદજી બાપાણુ કરી લાગડ કીનની મનામી લેવાકી હતી. ને ખુશીપીના પોકારે આવે લેવામા બાદ નામદાર ગરનાર મગ ને, આગ, કરનાકની, મગમચીનથાપર અને એનાવ છતી આવેના બાહુડા જિયાણેની, બાનુઓ, યુગીમ કોટરના જડજો, લકર આણુ, અને દરિવાઈ આતાની મનામીઓ એક પછી એક એમ લેવાઈ હતી. એ પછી મીં ૫૩૩૩ ઉડી મુર્ખાઈ માણુ મરનાર મારકે મુખ્યર એનીનમરનની મનામી આવી, તથા છેલે મહુમ ગરનાર મગ મગર યાટની વાદ-મતમા ધ બીપણાધી શુગા લઈ મનામીઓ આણુ પછી ઉપી એક જમવેદજીએ ઉકાર માની વધાવ થવા હતા

૩ એક જમવેદજી છતીમાકે કરેણુ આ નાંદજી બાપાણુ અનરે રહવરે ઉતારી લઈએ છે

Gentlemen

I am confident, I shall not call upon you in vain, when I ask you to lift a bumper to the health of my noble Guest Lord Carnarvon. Though in doing so I did not feel myself qualified to follow him, through his long course of service to his country, and in his country, I have heard enough to be satisfied that his career was one of the most distinguished before he came amongst us, and I see that he bears on his manly breast many a token of having shared in the glories of many a bloody field

Weknow him here as the conqueror of Afghanistan, as the successful Bombay General, who lifted our Army to triumph, who has secured for our Empire a frontier which renders us safe from foreign hostility—and who has opened by his successful arms a field for our merchants and an extension of our commerce. His services have nobly rewarded his services, let us add our hearty cheers and congratulations. I have to thank him for the honor he has thereby done me in accepting this entertainment as a tribute of my respect and admiration. That he may long live, on returning to his native land to enjoy his honors in my fervent prayer—and I trust when in his next moment the Power of England that he will bear in mind the cause of India and by watching over the interests of its inhabitants, still add to our debt of gratitude

[Bombay Courier, 21st March 1840]

૪ મેલે કીમર, તાં ૨૧ મી મારચ ૧૮૪૦

ક્રીમતે બાહિર પાડી હતી. એ કેતાબ શેઠ જમશેદજી
જીભાઈને આપેલું ક્રીમી હતી.

તા. ૧૮ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૬ માં ૧૧ (શિવ) ૧૨૧૦ યજ્ઞચરિત્ર.

મશુલ—ક્રીમી બાઈલ—ઉત્તર વર્ષ (૧૦) શેઠ
બાઈલ હોરાજીના વડા દીકરા. એવલુ “ક્રીમી યોગ
દલાવ” ના નામથી જાણીતો હતો. પ્રથમમાં કોઈ
લશ્કરી અમલદારને ત્યાં કોયમ્બેન તરફે એવલુ રહેવા
હતા. તે પછી ઈ. ૧૮૨૩ થી યોગાની દલાલીનું
કામ શરૂ કર્યું હતું. તે પછીમાં ચારી માલિનચારી
અનાવી અનામદવાનથી યોગ લાવનારા મધ્યમાં આગળ
એવલુની માર્ગે પોતાના યોગાએ વેચાવવા લાગ્યા, જેથી
ઈ. ૧૮૨૬ ના કોમ્પ્યુર મામતી અદવાલીના રસ્તા
પરના મોટા તમેસા કે જે આજ જગ્યા “ક્રીમીના
તમેસા” ના નામથી એવલુના વારસા વાપરે છે ત્યાં
મોટા પાયાપર એવલુ યોગાને વ્યાપાર ચલાવવા
લાગ્યા હતા.

તા. ૧ મી સપ્ટેમ્બર.

દરૂર અમર દીઆરજી ફાગજી આડીએ રેવર ડ
ડાક્ટર બીયમ્ને વ દીદાદ ઉપર કહેલી મુજબેમોના ૨૬
જાણના “હાઈએ ગોમરેહાન” નામની કેતાબ આપી
પગઠ ક્રીમી હતી. આ કેતાબમાં દરૂર અમર દીઆ-
રજીએ બતાવી આપ્યું હતું કે ડાક્ટર બીયમ્ને પોતાના
વ દીદાદની શરૂઆત બાપાલુમાં જ ૬ અવસરના લગતા

૧ “શરીર શાનતી, અથવા તનદારોશાનતી પોથી
ઈઆને આપુશના શરીરને શાનતી એટલે જે તનદારો-
શાનતીની આપનારી કેતાબ પુરવીલુ વર્ષની ગેરહાજરીએ
હેરે આપુશે પોતાના પરીવારમાં અગ્રીય કરવા થકી ડાક્ટર
એલેક્ઝાન્ડર બીયમ્ને શાહેમની મદદથી રસુનજી જેને
મરુનનાનજીએ બતાવી છે શ્રી રજા અધે કાપચાલ રસ-
નજીએ છાપી છે, શને ૧૮૪૧ ઇસવી”

૨ એવલુના બાપા શેઠ બાઈલ રીસા ઈ. ૧૦
૧૭૭૫ માં મુરતની પાસેના મુઠાવી ગામમાંથી અવર
આયા હતા, અને પાલવાનાં બે દર તરફ લશ્કરી છાવણીમાં
દુધ વેચવાનો ધંધો કરતા હતા એ પછી પાલવેથી લશ્કરી
છાવણી મરકારે કોયાને કાઢી ત્યારે એવલુ પણ પોતાની
દુધની દુકાન ત્યાં વર્ષ ૧૮૪૧ વસ્યા હતા

૩ “હાઈએ ગોમરેહાન, ઈઆને ગોમરેહા લોકોને
રહે બાપાલવાની કેતાબ પાસે વીલચનના વ દીદાદ

જે કુશળિયા ક્રીમીઆએ તે જરૂરોશી ધર્મ ધંધા રેવાનને
લેખની કોઈપણ કેતાબમાં મોજુદ નથી, માટે તે કેતાબો
દેખાડવાની એ ડાક્ટરને દરૂર અમર દીઆરજીએ
“આલે જ” ક્રીમી હતી.

બીયર કરેલા લેકચરના ૨૬ જાણના એ કેતાબ એ
અમર દીઆરજી પ્રગટજી બતાવી છે શ્રી મુખપદ અધે
શનામર આગળના છાપાઈ શને ૧૨૧૧ ઇ. ૧૮૪૧ નેરરી.
શને ૧૮૪૧ ઇસવી”

એ રીતે રેવર ડાક્ટર વીલચને જરૂરોશી ધર્મ
બીયર મુજબેમો કરવાથી પારગીઆને તેઓના ધર્મ
સખવી બાપદોની બાલ શોચો કરવાને રસ પડી હતી,
અને એ જ કારણને લીધે તારીખે જરૂરોશી, જેને
જરૂરોશી, નેર અડાએ કબ મકથ, અને હાઈએ ગોમરેહાન,
કેતાબો તરતજ એકત્રેકની પછાવટ નીકળી હતી, જેથી
પરકામવાલાઓની પણ ખાતરી થઈ હતી કે પારગીઆ
પોતાના ધર્મને પુરતા બચાવ કરવાને શક્તિવાન છે આ
માટે જનકર “હાઈએ ગોમરેહાન” ની આપડી વીશે
લખતા અવરેનું “બીમી ક્રેડે” કે જે એક વખત ખીશ-
નીઆનું મોટી મુખ્ય વચ જ હતું તે પણ નીચે પ્રમાણે
લખે છે —

“Asiatick Free Press in the course of his an-
nouncement makes frequent complaint that Dr Wilson
has quoted passages not to be found in any of the
sacred Books of the Parsees, or even in their uncanoni-
cal works, and goes so far as to challenge the production
of the books containing the passages quoted in the
Doctor's lecture. This certainly is fair for unless the
passages cited can be authenticated and produce the
religion of the Parsees will, in the minds of Europeans
appear branded with certain unmerited inconsistencies
and enormities, and greatly increase the prejudice
of the Parsees to adhere to their own religion with
more strictness. The epithets applied by Asiatick Free
Press to Christ and by Dr Wilson to Zoroaster are by no
means creditable to either of them as controversialists,
and had both disputants made choice of the inductive
instead of the synthetic mode of conducting the dis-
pute it would have been better for the cause of truth
and less marked with those expressions which neces-
sarily offend the believer of any creed when degra-
ding epithets are applied to the founder of his religion.

It cannot be supposed that the Parsee is less
sincere in his zeal or devoid of honesty in his pro-
fessed attachment to Zoroaster than a Christian is to
the faith of Christ, and consequently in examining
the claims of a faith to evidence or disbelief we
should guard against mixing up with our enquiries
any preconceived notions, entertained in the course
of education and repel every attempt of prejudice to
hinder or oppose our enquiries. We are happy to
find that the Parsees are coming forward to state
contents of their Scriptures and the opinions they
themselves entertain respecting the doctrines of Zoro-
aster, and also to correct any misstatements Euro-
pean writers may have inadvertently or ignorantly
made regarding the faith and practice of the Parsee
religion, because with the march of enquiry there
must be a corresponding diffusion of truth.

[Bombay Gazette, 10th September 1841]

તા ૦ ૫ મી મુરોમનગ.

નદી ગામના નરયોગીઓએ ઈવં સુ ૧૮૩૬ ના વાલથી પોતપોતાના બદોખન કરી પોતાની પંચાતને લગતું એક ફૂડ ઉપુ કીક હરૂ તે કુંડોને મુવત ૧૮૬૦ ના થાન મુ રીનો હીચાખ કુવે જગ્યોસ્તીઓની જાણને મરે આમના "મુર્બના ચાતાર" મા છપાવી પરગર કર્યો હતો. એ હીચાખની સેરો ત્યાંની અશુભનના આચેવિના જાહેર કરેડે કે એ ગામના નયોગીઓને મુમરો શેઠ આરોગ્ય કાવચી બનાવુ છ શાચ માકનેડે, તથા એજ શેઠ નયોગીઓને રહેવા માટે એક ઘર પેચાડુ લઈ ધર્મ ખાતે આપણુડે. વળી ત્યાંની જરૂરિયોને ખરચ શેઠ હોમમજી ભીખીજી ચીનાઈ પુરો પાડેડે. એ હવગત તેઓએ જગ્યોસ્તી માહેવોને અગજ કરીડે કે એ ગામના દોખના આગત એક કુવો બોધવવાની તથા જગ્યોસ્તીઓને મર અવમરે વાપડવાની એક ધર્મવાચા બધાવવાની અમતડે તે કોઈ મુખી માહેવોએ પુરો પાડી. આ અગજ વચની રૂન મરેડીની અશુભનના નીચવા અગેવાન મરેડોગીની જીએડે,

શેઠ મનચેજી નવગમજી ભીખીજી તના દાઠ નવરવાતજી મનચેજી, મતજી કુવજી દેવાવના, મેહગમજી દાજીભાઈ, મેહગા કાનાભાઈ હોવગજી, મનચેજી જીજીભાઈ ઉનનાથ દાઠ ખરચેજી મનચેજી, ચોરાખજી વાપુજી હોવગજી મનચેજી, હોવગજી કુવજી, ખરચેજી નાનાભાઈ જીધી, મતજી જમચેજી, એવજી મેહગમજી મુગીઆ, મેહગમજી બાજોજી (મેહગાખજીના).

તા ૦ ૧૦ મી મુરોમનગ.

સાત ૧૬ માહ ૧ (કો) ૧૨૧૧ વનવનરી.

મરાઠા—હોમમજી કાવચી મુકાફ—કુમર વર્ષ ૩૮) શેઠ કાવચી બહમજી મરાઠા વડા રીકગ. એવજી પોતાના બાપની જગ્યોએ અવરેડી "સીરીન જે આચીમ" મા વડા મગક હતા. જો બોધો લગજમ ૨૦ વર્ષવો એવજી મગકાની મનસીમ બની રીતે બનવો હતો.

૧ શેઠ મેહરવાતજી હોરમજી જરાજના બાવા તથા શેઠ કાવચી મેહરવાતજી જરાજના બાવા

૨ એવજીના મરણની નોંધ લેતા તા ૦ ૨૦ મી મુરોમનગ ૧૮૪૨ ના "મીરો મેરેડ" મા લખેડે કે —

"I served in this situation (Herd Sibro, Civil Pay Office) with zeal and ability for a period of nearly 20 years, when, his Father had served for nearly 40 years with credit and respectability. He had the well merited esteem of his Employers."

તા ૦ ૨૨ મી મુરોમનગ.

સાત ૨૬ માહ ૧૨ (કો) ૧૨૧૦ વનવનરી.

મરાઠા—વાલજી કાવચી અમુગર—કુમર વર્ષ ૧૬) મુવતના શેઠ કાવચી વીરજી અમુગરના વડા રીકગ. એવજી મુવત મરે ફૂગી બાપારીઓ માથે કાવચી વજેરેડો જાગ્યા તથા કોઈક જાતની આડો ચલાવના હતા. મુવત મરે નાહનરગા એવજી પોતાના મામા મરહુમ શેઠ કાવચી રમતમજી તમનાની નમજિતે એક ચોરી ધર્મવાચા બધાવી તે તા ૦ ૨૬ મી જુવાઈ ૧૮૧૬ ને રીતે તમામ જગ્યોસ્તીઓના વડામરે મરે બોધી મુકી હતી.

તા ૦ ૨૬ મી મુરોમનગ.

મુખઈજા શેઠ જીજીભાઈ દાખાજી "મી ભર-ચના જગ્યોસ્તી પોતાના હોમજીએ અવસાના થીખવવાને માટે તે જગ્યોના જગ્યોસ્તીઓના માગવાથી એકની-ચાન" આજીવીનથી તે તરફ પોતાને ખરચે કહકાની હતી

તા ૦ ૧૦ મી અગ્રેમગ.

ખીચીચાગા ગામના નરયોગીઓએ ઈવં સુ ૧૮૩૦ ના વાલથી પોતપોતાના બદોખન કરી પોતાની પંચાતને લગતું એક ફૂડ ઉપુ કીક હરૂ, તે કુંડોને મુવત ૧૮૬૦ ના થાન મુ રીનો હીચાખ કુવે જગ્યોસ્તીઓની

૩ મુરતના બાજ કાઠવાલ મરહુમ શેઠ મેહરજી વાલજીના બાવા એવજીના એક ભાઈ શેઠ નવચેજી કાવચી અમુગર ઈવં સુ ૧૮૫૦ ના થાએલો જામ તોશાન વેવાએ મુરતથી વાલજીના મરે કરના બીજા દેડલાક વાસીએ જોડે દરીવાના હુની ગયા હતા એવના બાપ શેઠ ક વચી વીરજી કોચીન તથા બરાવી તરફ મુગતથી આપારને માથ લાવ લઈના કરતા હતા તેઓ બરાવીના મરહુમ વામ્બા હતા તેજના એક ભાઈ શેઠ રતનજી વીરજી તે મુખઈવાલા મરહુમ શેઠ હોરમજી દેકમુવજી અમુગરના બાવા હતા એવના બાપ વીરજી તથા કાકા ભમાચજી નવચેજી અમુગર પ્રથમના મુરતની પાસેના "અડવા" બરના રહેવાની હતા એ અડવા અમની હદ અમગના વચના નાનવરા (હાલના) ના મકાઈ ભાગવના પુત્ર મુ રી ગણાવી હતી તે પછી ઈવં સુ ૧૭૦૭—૮ ને આસરે મુરતને બાહેરને કોઠ બધાયા પછી જિજરા ગામના વટેજી આનંદીના પછીજી શેઠ નાના નાઈ નરચજી નામના હતા તેઓની જાગ્યા ઘણીક જાગ્યા હોવાથી તેવજી રિયા એક પડ વસાણુ હતું, અને તેવજીના નામ જિજરામીજી આજ મુ રી એ લડે "નાનવર." ને નામે બોધાખાએડે

૪ મુખઈજા ચાખાર, તા ૦ ૨૬ મી મુરોમનગ ૧૮૮૧

તાવર બાનુની અધામની લેવાડી, જે ખુલાશીના પોકારે
ચામે લેવાયા બાદ સર જમશેદજીએ ઉઠી એક નાણકાર
બાધાસુખા આગે કામ કરવાનું ઉત્તરવા બામે પોતાની
તરફનો સતોષ તથા લેડી જમશેદજી તરફની ખુશામી
ખતાવી, તથા નામદાર સરકારે આ કામના મદદ આપી
અને ગવર્નરે તેવડું વિધે જે સુખ વિચારે જણાવ્યા,

being intimated to her that even this sum was insuffi-
cient to defray the expenses of items of outlay which
had not been included in the estimate, contributed a
further sum of 10,000 ten thousand Rupees, shortly
after her previous contribution. The Court of Direc-
tors were then applied to by the existing Government,
but Lady Jamsetjee, finding a delay in such an applica-
tion, further added to her former subscription the
several sums of four, six and ten thousand Rupees,
making a total gift to this most useful and most impor-
tant undertaking of the sum of (140,000) one lakh and
forty thousand Rupees. The reply of the Court of
Directors, with the moral liberality for which they are
famous, more particularly in any object tending to
promote the welfare and prosperity of the natives of
this country, acceded to the request that all further
expense should be defrayed by them, and the work
went on, advancing rapidly towards completion.—Only
the day before yesterday I heard that a handsome ap-
proach was suggested to the causeway, and that the
want of further funds prohibited its being earned into
execution. I have since been informed, that on this
circumstance reaching the ear of Lady Jamsetjee, she
with her usual unbounded liberality immediately
consented to defray the expense, estimated at about
Rupees 22000, twenty two thousand, in addition to a
former five thousand required for the embankment &c
thus making a grand total of the donations of this
most liberal and generous Lady, amounting for this
useful undertaking alone, to the sum of One Lakh and
sixty seven thousand Rupees. Lady Jamsetjee had
frequently urged that, as the poorer classes of the com-
munity were concerned it was no more than right and
just that the rich should contribute to their wants. In
this notion, the liberality of her Ladyship, I can-
not but avail myself of the opportunity of mention-
ing circumstances which to some here present may
be totally unknown. I allude, Sir Jamsetjee, to the
very great liberality of your family. From a memo-
randum that I made some two years back, and from
what I have since been able to collect, though many
of your deeds of charity are hidden from the sight of all
men, I am apt to find that no less a sum than 100,000 £ One
Hundred Thousand Pounds Sterling have been sub-
scribed by your family for Public Works, and when
I come to place this sum in juxtaposition with the
gifts of British Merchants, I say, give me a Bombay
Merchant. It matters not to what creed they may be-
long, as they are created of one and same God,—and
the act of benevolence and charity will, it is to be
hoped, have its weight eventually. I shall now con-
clude by proposing, 'The health of Lady Jamsetjee,
and that she and Sir Jamsetjee and family, may for
many years be blessed with health and prosperity.'

[Bombay Times, 9th April 1845.]

સર જમશેદજીએ આ મનામનીનો કિતર આપવા
બાધાસુ કીધું છે —

LADIES AND GENTLEMEN—Allow me to return
you my warmest thanks for your kindness in drinking

તથા હાજર થયેલી બાનુઓ અને અદર્શોએ પોતા
હાજરીથી તેમને માન આપ્યું તે બાને અર્ચના ઉપ
માનવે. એ પછી માડવમાથી નિકલતી વેળાએ નામ
ગવર્નરે સર જમશેદજીના હાથ પોતાની ખજાનના લં
અને બધે ચામે બાહર નિકલ્યા. આ વેળાએ લા
વાગડુ, અને મુર્દે મેલાવડો બરખાસ્ત ચામે હતે

the health of Lady Jamsetjee and in doing so I
not avoid expressing how gratified and flattered I
by this large assembly of my friends. To you
George Arthur, and to those Ladies, who have
so far to grace this ceremony with their presence
and under infinite obligations. It is a commonplace
deeply felt, I am satisfied, will Lady Jam-
who has looked forward to the opening of this Co-
way as one of the happiest moments of her life
who could receive no more grateful appreciation
her motives than the presence on this occasion of
many of her Sex.

The Hon'ble the Governor has spoken of I
work, as one emanating in charity towards the P
and I truly say that it did so, for though s
an undertaking had long previously been re-
mended to Government by its Officers as calcu-
to produce great public good, yet Lady Jamset-
offer to contribute largely towards it on the condi-
that no tolls should be levied on the public, we
believe the result of a pure desire to benefit the
in many ways and amongst others in prevent
those accidents to which, Sir George Arthur has
feelingly alluded.

I may be permitted to say that of the origin
work of great public utility which did not eman-
from me, but which from domestic causes, I can
otherwise regard them with feelings of the great
pride and satisfaction.

The Hon'ble the Governor has alluded to for
acts of charity on my part, I am sure I shall
be excused in not further alluding to them on this
occasion, but it is grateful to me to know that my mot-
and conduct are appreciated by the Head of the
Government.

I should now but all consult my own feel-
ings to omit to say how much I regret the loss
of that able officer Captain Cranchank, under w
superintendence this Causeway has been comm-
and completed. I should have been glad of
opportunity of tendering him personally and in
presence of this distinguished assembly my best
for the zeal and ability with which he has devoted
self to this undertaking, to him are we indebted for
early and successful completion of the work w
it is only due to him to pronounce as perfect
its construction.

I once again beg to offer you my sincere
for your kindness in meeting me on this occa-
so full of interest to myself and for the gene-
rality with which you have responded to the I
proposed by the Hon'ble the Governor.

[Gentleman's Oracle, 10th April 1845]

૨ વેળાએ રાઈમચ, તા. ૯ મી આપરેલ ૨૮
આ પૂર્ણ ૨૨ માહીપથી નવાન નાજે યે
પરચરના આરડા ખારી તે કિડી નીચી તકી યે
શુચરાલી, ચણકી, તથા ચારકી બાપના કોતરેલી

એજ ગત્રે મર નમોદેલ્યમે પેતાની માલિકમીની
નાડીમાં પેતાના દેવી મિત્રોને આ બાલવની ખુલાશીમાં

"THIS CIRCULAR WAS COMMENCED ON THE
6th of February 1843

Under the auspices of
LADY JAMSETJEE JEELBHROY

who munificently contributed towards its cost
the sum of Rupees 150,500. It was designed
by Lieut. CRADOCK and constructed by Capt
CRADOCK of the Bombay Engineers, and
opened to the public on the 6th of April 1843,
corresponding with the 13th day of the 7th
month of Bheshab Vaisakha, 1214, in
the presence of the Honble Sir George Arthur
Barn Governor, the members of Council, and
principal inhabitants of Bombay

The total cost of construction was Ru-
pees 2,03,843 and 6 pms."

આ પૂજ બધાને લગતી થોડીક વચરે હકીકત
અનર નોબો રાજવા ભગઈ ઇં સં ૧૮૪૩ ના ગુ-
ર્ના દેવી થોડીકાંમિ થાણાની બાડીપર એક પૂજ બા-
વાના ઠાણસર એક ઊપરોલ પાતપાતા વચરે કીધુ હતુ,
અને તેના નીચે મુજબ રૂ.૧૦૦૦૦૦ બરાબા હતા —

(૧૫૦૦) નમોદેલ્ય લલભાઈ, રંગપત્ર કાવચ
બનાઈ (૧૦૦૦) અરોરેલ કાવચ બનાઈ, વીકાલ
રેકરલ, કાવચાઈ બાલિકલ હાસમનર (૧૫૦૦) બન
મીંગત, આગમહમદ રહીમ શીરાઈ, જગનાથ સકરોઈ,
મોનીથઈ અમીથઈ, અરોરેલ અરેદેલ્ય દાદોઈ, બાલિ
કલ નવરીમલ વાડીઆ (૧૪૦૦) બકતનલ અને અર
દેલ્ય હુરમલ વાડીઆ (૧૨૦૦) બાઈર આશીખનર,
અમરજઈ બીમથઈ (૧૫૦૦) લલભાઈ દાદાભાઈ, અ-
રોરેલ કાવચાઈ હાસમનર

એ નાણા સરકારને વપુર કીધા હતા, પણ એટલા
નાણામાં તે પૂજ બધાંયે સુકેજા હોવાથી, તેમજ બાલિ
માડીમ અને વાદરા વચરેના પૂજની વચરે અગત હોવાથી
ઇં સં ૧૮૪૩ ના ડીસેમ્બર માસમાં થોડે અરોરેલ
કાવચાઈ બનાઈએ સરકારમાં એક વજુ લખી અરજ કીલી
કે માડીમને પૂજ બધાવા માટે અગા દેશીઆમાં એક
ભાગલુ કર્યે, અને તેના સરકારે બાલિ થાણાના મૂલવાલા
રૂ.૧૦૦૦૦૦ તથા પાતાની તરફથી ત્રણ તરીકે બીબ
રૂ.૧૦૦૦૦૦ આપવા આ અરજ સરકારે બાલિ રાખી
હતી, પણ એ કદમાં જોઈતા નાણા નહિ ભરાયાથી ઇં
સં ૧૮૪૩ ના ડીસેમ્બર માસમાં થોડે બીગરીલ નયરમ-
લ વાડીઆએ "એ પૂજ પાતાને અરમે બધાવવાની
સરકારમાં ખાસિત દેખાડી હતી, અને તે કામમાં ત્રણ
તરીકે સરકારે ૩૨૫૦૦૦ આપવાની મરલ પણ જાણવી
હતી" જામે નમોદે, તાં ૨૪ ની ડીસેમ્બર ૧૮૪૩
લગીત તેના ખમચના અસરતા મોરો થવાથી એ કામ
પડી રહ્યુ હતુ એ પડી થોડે અરોરેલ કાવચાઈ બના-
ઈની બનામલુ બાવથી થોડે નમોદેલ્ય લલભાઈએ એ
કામ માધે લીધુ, અને તાં ૨૩ ની ફેબ્રુવારી ૧૮૪૪
ને દીને સરકારમાં એક વજુ લખી પાતાના ધનીઆથી

એક માટી છપાડત આપી હતી. એજ દીને ધમડીમાં
વજનામ ૧૦૦ કુંગીઆએ તેઓને તથા તેમના કુટુંબ

બાઈ આવામાં તરફથી એ પૂજ બધાવાના ઠાણસર
રૂ.૪૫૦૦૦૦ થમરે ખાતે આપવાની મરલ જાણવી હતી
એના જવાબમાં તાં ૨૨ ની એમે ૧૮૪૨ ને દીને
સરકારના થોડેરી મીં મારસિ એ પૂજ બધાવાના ખર-
અના અસરતાના "મીલીરી મોર" તરફથી આવવાના
રીપારની એક નકલ સર નમોદેલ્ય બાવર બીડી, જેના
જમ્મુ હતુ કે મનરે ખાતાવાના લઈનલ કાસરના
પવાન પ્રમાણે એ પૂજ બધાવાના ખરઅના અસરતા
રૂ.૧૬૪૫૪૦૦ નો થયોઈ આના જવાબમાં સર નમોદે-
લ્યએ તાં ૩૧ ની આગસ્ટ ૧૮૪૨ ને દીને ગવર્નર
સર જરજ આરધર ખાગેનર પર એક કાગળ લખી
જાણવુ કે "માડીમને પૂજ બધાવાની લોકોના બન
ખાલની તથા બધાવાની સલામતીને કીને ધણી અગતઈ,
તેથી સરકાર નો લઈનલ કાસરના પવાન પ્રમાણે તે
ખાસાગુ ટેન્ડર ખાગેતા જે લોકો એ કામ લેવા ખાગેઈ
તેઓને ભાવ જાણવુ કાએને બને ઊભેઈ કે એ
અસરતા બાવલયોઈ તે કરતા ખાગે અરમે એ કામ
ખમરો" આ વજના જવાબમાં સરકારના થોડેરી મીં
આર કે પ્રકેલે તાં ૧૫ ની ડીસેમ્બર ૧૮૪૨ ને દીને
સર નમોદેલ્યને લખી જાણવુ કે તમારી મુજબ મુજબ
ઇંબરે ખાતાવાના કપાન કડકથાકે માડીમને પૂજ લઈ-
નલ કાસરના પવાન પ્રમાણે બધાવાના ટેન્ડરો ભરે
ખમર મારસે માગવા હતા, તે મુજબ થોડે નમોદેલ્ય
દોરામલ (બાગમલવાલા) આ કામનુ રૂ.૧૩૫૦૦૦ ની
કીમતે, તથા શા વર્ષની મુદતમાં પૂર કરવાની માધીએ
કપાકલ લેવા અડેઈ, તે અડેથલુ ટેન્ડર બાલિ રાખ-
વાને બીધેરી મોર લખામલુ કરેઈ, માટે એ રૂ.૧૩૫૦૦૦
બાવત પૂજની બધામલુ બાલુએ ધેવા વચરે રાખવાના
તથા બીજા પરમુલુ ખરઅના રૂ.૫૭૮૦૦ મળી રૂ.૧૩૫૦૦૦
નો ખરમ બેસથે આના જવાબમાં સર નમોદેલ્યએ
તાં ૨૪ ની ડીસેમ્બર ૧૮૪૨ ને દીને ગવર્નર મર
જરજ આરધરને લખી જાણવુ કે જ્યારે એ કામને માટે
રૂ.૧૩૫૭૮૦૦ નો ખરમ મેગરો થયોરોતો જે ને આગલ
રૂ.૪૫૦૦૦ આપવા કકડા હતા તેને ખાલે હુ લેકી જમ-
થેઈની વતી રૂ.૧૦૦૦૦૦ એક લાખ રૂપીઆ સરકારી
તીજેરીમાં અનામત સુકુડુ અગર સરકાર એ કામ
માથે લઈ પુર કરે તથા પૂજ તેમાર થવા પડી લોકોને
માટે બાકાડ મુકે, અને કાઈ પાસે કસ્ટી લખામલો લે
નહિ વળી બાકાડ રૂ.૩૭૩૮૦ જોઈએ તે માટે થાણાના
પૂજના દેશીઆના એકાલ કરેલા રૂ.૧૦૦૦૦૦ તથા સરકારે
તાં ૧૬ ની જુલાઈ ૧૮૪૩ ને દીને થોડે અરોરેલ ક.વ-
ચાઈ બનાઈ ભોગમ કાગળમાં એ કામમાં ત્રણ તરીકે
આપવાને કપુજ કીધેલા રૂ.૧૦૦૦૦૦ આપવા, અને બાકીના
રૂ.૧૬૭૮૦૦ થઈ તે અનરની સરકારથી "ગોરલ મોર
અમેરિકસર" ના કોકમ વગર અપાય નહિ, અને તે
કોકમ મેવવામાં ધણી વખત નિકલી બધુ, માટે તુરત વેળા
તમાએ એ કામ ચાલુ કરવાનો કોકમ કર્યો અગર
ઘેરથી જોવા ખરઅની વરવાળાની નહિ આપગેતા બાકીના

તેમજ બાબ્તિ દાને આ પૂલ બધાવાથી થાયેલા મુખને માટે સુ જમશેદજીને એક માનવત આપી તેમણેના ઉપકાર

૩૧૫૦૦૦) બા હુ તમને આપીશ એના જવાબમા સરકારના શેરેટરી મીંડ્રીંગ તાં ૧૧ મી બનેવારી ૧૮૪૭ ને દીને નર જમશેદજીને લખ્યુ કે બિલાલા ધામડાના ૩૧૬૦૮૦)ને હોકમ સરકાર ઈજલાડ કોરટ ઓફ ડાયરેક્ટરસ ઉપર બધાનુજ કરી મગાવશે નામદાર ગવર્નરને કોનસીલને એમા કસો ગઇ નથી કે તમારી પાસેથી ખીલ રૂપીઆ લેવા પડશે લેડી જમશેદજીની ઈછા પ્રમાણે મોડી ખુશી સાથે એ પૂલ બાધવાનુ કામ સર કરવાને હોકમ પ્રીધાઈ નર જમશેદજીએ આ બાબે સરકારને બિપકાર આપ્યો, અને લડી જમશેદજીની વતી તાં ૧૭ મી બનેવારી ૧૮૪૭ ને દીને સરકારી નીજારીમા એક લખા રૂપીઆની રકમ ભરી તેની રીશીટ બીડી હતી એ પછી કોરટ ઓફ ડાયરેક્ટરસ તરફથી તેમના તાં ૨૩ મી આગસ્ટ ૧૮૪૭ ના ડીનપાત્રમા બિપલા ૩૧૬૦૮૦) ની પરવાનગી આપી હતી તે ડીનપાત્રની એક નકલ તાં ૨૭ મી આક્ટોબર ૧૮૪૭ ને દીને સરકારના શેરેટરી મીંડ્રીંગ એમલેશનમે નર જમશેદજી ઉપર બીડી હતી, જેમા સેવટે કોરટ તરફથી લખ્યુ હતુ કે—

"With these views of the state of the work, and with a just appreciation of the maintenance of Sir Jamsetjee and his Lady, we approve of the execution of the Malum and Bindum Lamenay and Bridge on the terms which you have reported."

એ પછી બિપલા પૂલનુ કામ આજુ થનામાદ નર જમશેદજીએ તેમા વારવાર ખીલ રકમને આપી રહ્યા હૈર-ગર કરાવ્યો હતો, જેમા કે તેમા કામ લાગતા નામલા પદ્મશેરેને બહેસે પોતાને ખરેખર ખાનકોના પદ્મશેરે, તમા મધે ખાણુની દવાલોની બદલવ વગેરે, તેમજ પૂલની વચ્ચેના ટુગરુએમા ધસી નીકત સુનો વપદ્રઓ હતા કે જોખાગાના પાણીને ધમારો તેમા નહિ થાય એ બિપ-નત એ પૂર્વના કેટલોક ભાગ તાં ૪ મી જુન ૧૮૪૮ ને દીને હુડી પડ્યો હતો તે પાંડે મગમવાના તેમજ ખીલ પરસુદજી અરમ વગેરેના મતી ૩૫૫૮૦૦) લેડી જમ-શેદજીને એ કાણુસર વગેરે આપવા પડ્યા હતા તથા સરકાર તરફથી એમા પુલે ૩૪૮૦૪૦—૫ ખચાયા હતા એ પૂલ બધાઈ તૈયાર થવા પછી તે ધનને માટે બિલાલા આગમન સરકારના હોકમથી મીનીસ્ટરી બોરડા અધિકારીએએ સાથે મતી તેની તપાસ કરી હતી, અને તેમા સુસતમકીનપણા બાબે તાં ૩૧ મી યાસ ૧૮૪૫ ને દીને સરકારના રીપોર્ટ કીધો હતો એ પૂલના બાવ-કામનુ ઉપરીપણ કરના સરકારી ઈન્જનેર ડાહસન કડે-સાહે આ કામ ધણી બીડત તથા મેહનતથી વાર પાડ્યુ તે માટે સર જમશેદજીએ તેને ૩૫૦૦૦) ની પેતા નરખી બખરોશ આપવા માટે અતરની સરકારની મારફતે ઈજ-લાઈથી કોરટ ઓફ ડાયરેક્ટરસની પરવાનગી મગાવી તે રકમ આપી હતી, તેમજ એ પૂર્વ બાવતાર કે વાકરર રોક જમશેદજી દેખાતુ નામગમવાવાને પણ મગ જમશેદજીએ ૩૧૫૦૦૦) ભેટ આપવા હતા

માની તેમને દાખા ચાલી હતી. તેમજ માહીમ વ વાદગાના કુનખીએએ પણ એક માનવત મરાઠીમા લ મીંડ્રીંગ વાપેલની મારફતે સર જમશેદજીને વોહમાડપુ હ

તાં ૧૦ મી આપ્રિલ, શાન ૧૫ માહ ૭ (ચિં) ૧૨૧૪ ૫૪૯૯૪૨ડી, જોખાતી મધે દેખામખાવાલા ટુગમની હેલ શેક ખ ચેદજી કવચજી બનાજીએ આધલ પાગલા તથા લામ જરથોસ્તીએને મખવા માટે વચાતને આપેલી ટુ વાડીની જગોપ મગુમ શેક કુદુનજી ચોરાખજી પ ખના હોકામો શેક ખરથેદજી તથા જમથેદજી કુદુન પારમે હેલા ગહરવના ધનીઆણી બાઈ પોશાખબાઈ નધમિતે એક ધમચાલા બધાવી આજ દીને તેને જો મુકવાનુ જથન કીકુ હતુ. આ વેળાએ વચાત અકાખરે તથા ખીલ ધણુક જરથોસ્તીએ હાજર હતા. જથનની કિઆ પુરી થવામાદ શેક ખરથેદ તથા જમથેદજી તરફથી એક અજુમન પત્ર વચાત મેહતા શેક અરેમુ દાદાબાઈએ વાચી સભવાર્ જેમા જણાવ્યુ હતુ કે એ ધર્મચાલા આધલા પાન તથા ગરીબ નાવારેન જરથોસ્તીએને મખવા જો વચાતના અકાખરેની ગત લઈ બધાવીએ, અને વચાતના હવાચામાજ આપણે, તથા તેની મગમત વ રેનો ખચ પણુ વચાતના ક ડમાધીન કર્યો. એ પદ ૩૫૦૦) આધલા પાગલાઓના ક ડમા આપવાની તરે સ્તી પડાની હતી. ઉપલે અજુમન પત્ર વચાપ બ વચાતની તરફથી શેક ખરથેદજી માણુકજી મગકે હ શેક ખરથેદજી તથા જમથેદજી કુદુનજી પાગખને એક શેમાલા હોગડી માન આપ્યુ, અને મુર્વે હાજર થય. ગહરવે તમા આતમી કરી વચાપ થવા હતા.૧

૨ કુ મધના શમાચાર, તાં ૧૩ મી આપ્રિલ ૧૮૪૭ આ વર્મગાલાપર ઈંડ્રીંગ ૧૮૬૪ ના શેક ખરથેદ પ્રદનજી પારમે પોતાને ખરથે એક માલ બધાવી આપાં હતો એ વર્મગાલાના દરવાજાપર નીચથી તમી મારેલી છે

"શ્રી દાદા કોરમજીની મદદ છે
"આએ વર્મગાલાની ઈમારત બેસુશતન બા
"મીરોમાઈ તે રોક જમથેદજી કુદુનજી પારખની ધર્ન
"આણીના પુર્વે શાર આધા પાગડા તથા જરથ લામ
"જરથોસ્તીએને મખવાના કાસુશર બેસુશતનીન શે
"પ્રદનજી ચોરાખજી પારખના આદેખજીએએ પેતાન
"ખરથથી અને ૧૨૧૪ ઈંડ્રીંગ ૧૮૬૪ની સાલમા બ નજા
"વીને પારમી વચામિતના તરમડી માટેબાના સવાની
"નજા આપી હતા

"નીસર ૫૭
"એ વર્મગાલાની ઈમારત મધે અને ૧૨૩૭ ઈંડ્રી-
"૧૮૬૪ની સાલમા બાઈ ખરથેદજી પ્રદનજી પારમે
"પોતાને ખરથે માલ બધાવી કેટલાકેક કરમાર કરાવી
"આપેએ છે મુકામ મુખઈ અને ૧૨૩૭ ઈંડ્રીંગ ૧૮-
"જરથી અને ૧૮૬૪ ઈંડ્રીંગ

તાં ૧૧ મી આપરેલ.

રોજ ૧૧ માં ૭ (ચે) ૧૨૧૬ ૪૪૬૪૦૦૦.

આજ દિને મરહુમ બાઈ જીવણબાઈ તે શેઠ દાદાબાઈજમશેદજી કોહિલાના વીધવાના ઉત્તમશુભા તેમના દીકરા શેઠ રતનજી દાદાબાઈ કોહિલાએ ૩૭૦૦) ધર્મ આનાઓમા આપ્યા હતા.

તાં ૧૫ મી આપરેલ.

રોજ ૨૦ માં ૭ (ચે) ૧૨૧૬ ૪૪૬૪૦૦૦.

સુબઈના બનાજી આનંદાનના વડવા મરહુમ શેઠ બનાજી લીમજીએ ઈં સં ૧૭૦૬ માં અતરેના કોટમાં કાવચજી પટેલના મળી સામેની મળીના જે આદરાનની દરેમહર બાંધાવેલી હતી તે પુરાતમ દરેમહર બાગી પડવાની હાજતમા આવવાથી બનાજીના કુટુંબના કેટલાએક માહેવાએ પોતપોતાના એક કુટુંબ ઉપર કરી તેને નરેશ્વરી બધાની આજ રોજે તેમા જીના આદરાન માહે-

બનેજ તાનનવીન કીધા હતા. આ વેળાએ પંચાતના અકાબરે તથા બીજા ધણેક જરોયરી લેકા મીજન-સમા તામેન થયા હતા. જયનની કિઆ પુરી થયા બાદ શેઠ કુમરજી કાવચજી બનાજીએ ઉડી શેઠ હારમ-જી રતનજી બનાજી (કે જેવા ઈં સં ૧૮૩૫ માં શેઠ ગ્રામબાઈ કુવરજી બનાજીનાં મળુ પછી એ દરેમ-હરનો સર્વે વણીવર ચનાવતા હતા, તથા આએ નવી દરેમહર બધાવવાના કામની સંધળી આગેવાની તથા મેહનત લીરી હતી તેઓ) ને “એક શેઆન હોરાડી એ દરેમહરનો સુતવળી ઠાવેઓ.” એ પછી અતરેની પારસી પંચાત તરફથી શેઠ નવરોજજી જમશેદજી વાડી-આએ આ સુબ કામની ખુશામીમાં બનાજીના કુટુંબના વડા શેઠ કુમરજી કાવચજીને એક શેઆન હોરાડી માન આપી, તથા આએ સુબ બનાવની ખુશામીમાં શેઠ કુમરજી, પારશેદજી અને રશ્મતજી કાવચજીએ ૩૫૦૦) આધવા પાંચલાએના કુટુંબ આપવાની નદરેશ્વરી પડાવી હતી. અને ત્યારબાદ સર્વે મીજબંધ આયની કરી બરઆનત ધાર્ધ હતી.

તાં ૧૯ મી આપરેલ.

સુબઈ મરે સ્થાપવા ધારેલી “જેટ ઇસ્ટન રેલ્વે” કુ પનીના બાગીદારની એક સભા આજ દિને ટાઉનહાલમાં મળી હતી. તેમાં ૧૦૦ બાગીદાર હાજર હતા, તથા સભાની ખુરસી કરનજી જરોયરીએ આપવામાં આવી હતી. મીં આરીફન વડોવળી દરઆરત ઉપરથી અને તેને શેઠ બહમનજી હારમજી વાડીઆએ ટેકા આપવાથી ત્યાં એટુ ટુડયું કે “સુબઈ અને માહેવા દેશો વચ્ચે આવ બના કરવાના માર્ગ અને સંવેશની મુધગાલીથી ધણુ મોટા ફાયદા થાયે જેવી આએ સભાની પછી ખાતરીડે, અને એ ઉર જણાવેના કારણુના વધારે કરવામારે રેલ્વેની એક અથવા વધારે સડકો બાધવાની કોથેલ એકસરખા જોરથી ચાલુ રાખવી જોઈએ, અને તે પાંચ પાડવાની આચાથી હાજની ક પનીએ પોતાનું નામ બદલી “ઇનાંડ રેલ્વે આસોરેમિશન ઓફ ઇન્ડિય” કરી રાખવું, અને તેની મુખ્ય મકમલ એકે—પશ્ચિમ હિંદુધાનમા રેલ્વે બાધવાને બની શકે તે બાબેની બાબ જાણવી, અને સુબઈ અથવા તેની પડોસમાંથી માહેવાં દેશાવરે આવે રેલ્વે બાધવાને લાયકની સડક શોધી કાઢવી, અને એ કામમા બની શકે તેટલી સરકા-

૧ તાં ૫ મી મારચ ૧૮૪૬ ના શમાચારમા છપાયેલો ઇરાનીઓના રડનો તથા તાં ૧૬ મી જુલાઈ ૧૮૪૬ ના શમાચારમા છપાયેલો પંચાતનો હીટાય

૧ એ કુટુંબ નીચે મુજબ ૩૨૩૦૦૦) બરોધા હતા -

- ૫૦૦૦) શેઠ રસમજી કાવચજી બનાજી
- ૫૦૦૦) શેઠ પારશેદજી કાવચજી બનાજી
- ૫૦૦૦) શેઠ રતનજી કાવચજી બનાજી તથા શેઠ દાદાબાઈ રતનજી બનાજી
- ૨૫૦૦) શેઠ માલિકજી લીમજી બનાજી
- ૨૫૦૦) શેઠ લીનયાજી નાનાબાઈ દાવર
- ૧૫૦૦) શેઠ હારમજી રતનજી બનાજીએ પોતાના બાબાપ તથા મરહુમ રીકરા જમશેદજીની નજીએ
- ૧૫૦૦) શેઠ રસમજી નશરવાનજી પટેલ

જીવણા ૩૨૩૦૦૦) માથી એ દરેમહર સમરવાતા તથા બીજા અગ્ર કરતા ૩૨૧૦૦૦)૮૫ રેસ બાકી વધેયા શેઠ રસમજી કાવચજી બનાજીના કામમા હતા તે તેમના મરહુ બાદ તેમના વીધવા બાઈ બચુમાઈએ વીઆજ તથા બીજા વધારા સાથે મળી ૩૨૩૦૦૧૫—૪૨ તાં ૨૬ મી ડીસેમ્બર ૧૮૫૬ ને દીને શેઠ દાદાબાઈ રતનજી બનાજી, શોરાબજી પેશનજી રસમજી, લીમજી માલિકજી બનાજી, અને ધનજીબાઈ રસમજી પટેલ એઓને એ દરેમહરના તરફીએ તરફે રખુદ કીના હતા એ પછી તાં ૮ મી જુન ૧૮૭૬ ને દીને એ દરેમહરના તરફીએ શેઠ શોરાબજી પેશનજી રસમજી, લીમજી માલિકજી બનાજી, પેશનજી બરજોરજી દાવર, નાનાબાઈ ધનજીબાઈ બનાજી અને રસમજી મેહરવાનજી બનાજી એઓએ હાથ કોરના ચોલીથીર મીં રોબીનની મારરત એ દરેમહરને લગતી પછનુ એક “વરસદીડ” કરાચુ હુ

૩ તાં ૧૬ મી જુલાઈ ૧૮૪૬ ના “સુબઈના શમાચાર” મા છપાયેલો પંચાતનો હીટાય

૪ સુબઈના શમાચાર, તાં ૧૭ મી આપરેલ ૧૮૪૫

૩૧૩૪૨૧૧૧૧, બાજની કચેરી ૩૧૮૬૨૧૧૧૧ તથા બંગાલ બેંકના ચેરમેનની કીમતના ધરાશયના ૩૧૭૫૦૦), તેમજ આગે વર્ષથી પંચાતનાં દસતમાં જુદાં જુદાં ખાતાં પાડવાનું નક્કી કર્યાથી મરહુમ શેઠ કુટુંબજી ચોરા-બજા પારખનાં મહેબબદાઓએ પણેલું ખાતું તથા ઇનસાફ અને અગ્રણી કંપાનું ખાતું જે પંચાતનાં હીસાબની સાથે ભેલેલું હતું તે જુદા પાડવાથી તથા તે ખાતાઓના ૩૧૭૮૫૬૧૧૧૧ બાદ કરવાથી વર્ષની આખરીએ તરફીઓના હસ્તાક્રમા પંચાતના હીસાબને લગતા ૩૨૧૬૦૨૮૧૧૧૨૦ તથા જુદા જુદા પડાવેના ખાતાઓના ૩૧૧૦૬૬૧૧૧૨૩ મની કુને ૩૨૬૦૧૨૧૧૧૧૮૧ બાકી હતા.

૧ આ ખાતાઓના પેલું ખરકુપ શેઠ કરદનજી ચોરાબજા પારખના સાકુબજાઓ શેઠા ખરચેલ તથા જમણીએલ છે. સં. ૧૮૭૧ માં પડાવેલું, બીજું ઇનસાફ તથા અગ્રણી કરવા બાનેલું છે. સં. ૧૮૪૪ માં પડાવેલું, ત્રીજું સર જમણેલ જીલ્લાધીને છે. સં. ૧૮૪૨ માં "નાઇટ હુડ" નો નેતાબ મલો તેની મુબારકબાલીના મુબઈ તથા સુરતના પારસીઓએ સ્થાપેલું "મર જમણેલ જીલ્લાધી જ્ઞાનસંલેશન કંડ" નું ખાતું જે તા. ૧૮ મી ડીસેમ્બર ૧૮૪૪ ને દીને શેઠા મહમનજી હોરમનજી અને દાદાભાઈ પેશવનજી વાડીઆએ પંચાતના તરફીઓ હાતક સેપેલું, ત્રીજું ઊદેપારની અનજીમનજી વરમ ખાતું જે ને ઇ. સં. ૧૮૭૪ માં ચીન કંતાનના જરણીશીઓએ ઊદવારેના ગરીબ ગોમેદો તથા પેલડીનોને દર વર્ષે વેઠવી આપવા માટે (૪૦૨૬) કાલરજી એક કંડ કરી તા. ૫ મી નવેમ્બર ૧૮૭૪ ને દીને તે રકમ અતરે શેઠ પીકાજી ગેરજી ઊપર ચેલવી હતી તે રકમ ખરચ માફ કરી બાજ સાથે ૩૧૦૭૭૫૧૧૧૧ ની ઘણ તે શેઠ પીકાજીએ તેમ જાણી ખરનાશીઓને તા. ૨૦ મી ડીસેમ્બર ૧૮૪૪ ને દીને એક સરકુબજાની ખારજ તે વિચાર લાઈ તા. ૧૧ મી આપરેલ ૧૮૪૪ ને દીને પંચાતના ૨૬ના દશતરખા ખાતું પડાવી આપી હતી, અને તે બાબે એવો બ દોષ્યરત કીધો હતો કે તેના બાજગમી દર વર્ષે કુકતાદને રાકલે ઊદવારેના ગોમેદો તથા નાવારેસ પેલડીનોના અનાજ વેઠવેલો, કાચજી ખાતું ઊદવારેના આપતમેજરાજત્રુ જુટુ ૩૫કાચ મુબઈ મધે મગાવી ૩૧૦૬૭૧૧૧૧ ની કીમતે વેચ્યું, તથા ઊદવારના આપતમેજરાજની પેડીઆથી ૩૪૩૫) નીકલ્યા, તથા ૩૪૬૭)૮ સર જમણેલ જીલ્લાધી નાઈટ પોતાની ખુશીથી આપી ૩૨૦૦૦) નું એક ખાતું તા. ૧૧ મી આપરેલ ૧૮૪૪ ને દીને પંચાતના ૧૪તરખા "ઊદેપારના આપતમેજરાજ બાજત્રુ ખાતું" એમાં નામથી પડાવ્યું, અને તે બાબે એવો બ દોષ્યરત કીધો હતો કે તેના બાજગમી રકમ દર વર્ષે ઊદવારે દુનુરજી વગેરેના વાલવી કે સર્વે ગોમેદોને હીરસા પ્રમાણે વેઠવી આપે

તા. ૧૬ મી આગસ્ટ.

રોજ ૨૬ માઈ ૧૧ (ચે. ૧૨૧૪ ૫૦૬૬૨૬૬).

મરણ—ખરચેલ રમતમજી ચીનીમીની—ઉમર વર્ષ ૫૦) સુરતવાલા શેઠ રમતમજી નજીલ ચીનીમીનીના દીકરા. એવલુ સુરતના જમારે વનદા, કંચ, તથા પોરબીજીની કોપીએ હતી ત્યારે તેમની સાથે બાપાર કરતા હતા. તે વહી મુબઈમાં આવી થોડાક બાપાર કરવા માડયો હતો, અને મગલુ પલુ હિવાજ પામ્યા હતા.

તા. ૨૦ મી આગસ્ટ.

માલવા અશીમની એક પેડી માલવાથી મુબઈ લાવવાની જગાત ૩૨૨૫) હતી તે આગે વર્ષમાં અતરેની મરકારે વધારી ૩૨૦૦) કરવાથી આજ દીને અતરેના ઈંગ્લેન્ડ તથા દેવી બાપારીઓએ ઇંગાંડ "કોરક આંક ડામેરેકરસ" હવર એક અગ્રણી ગોડાની એ જગાત આંક કરવા બાબે માગણી કીવી હતી. આ અગ્રણી મુબઈમાં ૧૨ બાપારીઓની રહીએ હતી, જેઓમાં બીજાના મુખીઅ વાગસીએ હતા :—

શેઠા કરમજી કાવચજી બનાજી, જમણેલ જીલ્લાધીના હોરમનજીની કુ પત્ની, મહમનજી અને અરદેસર હોરમનજી વાડીઆ, ખરચેલ કાવચજી બનાજીના હોરમનજીની કુ પત્ની, દાદાભાઈ અને મનચેજી પેવત નજી વાડીઆ, માણેકજી નશરવાનજી પીઠી, ખરચેલ અરદેસર દાદીએ, રતનજી એલજી બાપડીવાલા.

તા. ૨૪ મી આગસ્ટ.

રોજ ૧ માઈ ૧૨ (ચે. ૧૨૧૪ ૫૦૬૬૨૬૬).

મરણ—જંગીરજી ખરચેલ તારાચદ—ઉમર વર્ષ ૫૪) શેઠ ખરચેલ મહમનજી હીમીમના દીકરા. એવલુ પેલકવેલહા તા. ૭ મી જુલાઈ ૧૮૧૪ ને દીને અતરેના જાણીતા હિડુ બાપારી શેઠ તારાચદ ગોલીચ દની સાથે મુમારતા તરફે ચીન ગયા હતા. હિડુઓમાં પેલકવેલહા ચીન જગાત આ શેઠ તારાચદ હતા. આઠ વર્ષ ત્યા રહી શેઠ તારાચદ તા. ૨૧ મી ડીસેમ્બર ૧૮૨૨ ને દીને એવલુને ચીનમાં પોતાના આડનીઆ તરફે રાખી મુબઈ આપ્યા હતા. એ પછી એવલે ચીનમાં મજકુર શેઠ તારાચદ હોરમન અતરેના જાણીતા બાપારીઓ શા. ૦ ગોલીચદ અમીચદ, મર જમણેલ જીલ્લાધીનાઈટ, નાજીદા મહમદઅમી રોગે, અમદાવાદવાળા હોમીંગ કેમરીચીંગ, વગેરેની આડત તથા

૨ જાગે કુરીઅર, તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર ૧૮૪૫.

પોતાનો પાનગી વ્યાપાર સુબર્ષ અને કલકત્તા ગામને
મોટા થયા ઉપર ચનાચી હતો. આ મોટે ઈવં ૧૮૩૩
સુનીના અરમાં એવણે ચીનની ધણીક સફર કરી
હતી. ઈવં ૧૮૩૩ માં અતરે આવાળાદ એવણે
અમદાવાદવાળા શાં હોમીંગ કેમરીમીંગની સુબર્ષ
આતેની પેહડીના ભાગીઆ થયા હતા. ઈવં ૧૮૩૬
માં શાં મોલીમંદ અમીમંદના મરણ બાદ તેમના ઈકા
શાં ખીમચદ મોલીમંદ, તેમજ અતરેની ચાં અમ-
ચદ ખીમચદની બાણીની વ્યાપારી પેહડીએ તાં ૧૨
મી મનવારી ૧૮૩૭ ને ઈવંથી પોતાની પેહડીની મં
સુખીઆરી એવણે આવી હતી એવણે પોતાની
તખીયતના સુધારાને માટે થેક અરથેજી ભરથેજી
જીજીભાઈ સાથે પુણે ગયા હતા, અને ૧૪ દિવસમાં ત્યાજ
એમનું મરણ નીચળ્યું હતું.

તાં ૨૧ મી આગસ્ટ.

આજ ઈને મહમુદ થેક જાંગીરજી અરથેજી તારા-
ચંદનું હંમણું અતરે તેરાના ધરમાં થયું હતું, તે
વેળાએ તેમના બીરાવા બાઈ દીનમાઈ તથા ઈકા થેક
પેશનજી જાંગીરજી તારાચંદ મગારના પુત્રને મોટે
(૨૫૦૦૦) સુબર્ષની પારસી ૫ આતના ૬૩મા આપવાની
તંદરિશની પદારી હતી, એરી અગર કે તે રાંધીઆ મુદન
અનામત રાખવા, અને તેનું વ્યાજ દર શાં ૩૦૦૦
ઉપર તે આધાર પાગવા જરથોસ્તીઓની પરવસી કર-
વાના ૬૩મા વાપડયું. એ ઉપરાંત એવણેના દોરન અર
જમથેજી જીજીભાઈ નાઈટે (૨૫૦૦) ૫ આતના ૬૩મા
આપવાની તંદરિશતી પદારી હતી.

૧ એવણેના મરણ બાંએ તે વેળાના અતરેના
ઇંગ્લેંડ વર્તમાન પત્રમાં લખેછે કે —

"We last week recorded the demise of the chan-
table Hattewang Kessing of Ahmedabad, we have
now with regret to announce the death of Jehangir
Curstjee Esq., the managing partner in Bombay of the
Firm of Hattewang Kessing. This active and intel-
ligent Parsee merchant was for a long time Agent to
Mottelard Amerchand in China. He went a few days
ago in company with Curstjee Jamsetjee Esq. to
Poona, for the purpose of recruiting his health by a
change of air. On Sunday last he was attacked with
apoplexy, and expired at half past 11 o'clock at night, to
the great grief of his family and his numerous friends.
He was 54 years old, and leaves behind him a discom-
solite widow, four sons and two daughters, to whom
his irreparable loss."

[Gentle news & Co. Ltd., 27th August 1845]

૨ તાં ૧૬ મી જુલાઈ ૧૮૪૬ ના "સુબર્ષના
અખબાર" માં હવાપરો ૫ આતને લીસામ

તાં ૧૧ મી મુરેમખર.

રોજ ૧૬ માઈ ૧૨ (ચિં) ૧૨૧૪ વજદનરદી.

મરણ—મેહાવાંનજી મણિકયાહ—ઉમર વર્ષ
૫૫) એવણે ભરથાંથી અતરે આયા હતા, અને મેવા-
વાહના નામથી જાણીતા હતા. સુબર્ષ મુરે એવેા મુર
ભરથેજી જીજીભાઈ નાઈટની મહેતા હેક ચીન તથા
ખીન દેવાવરે આતેની રોજગાર તેમજ જવાહરેતો
મોટા વ્યાપાર ચલાવતા હતા. ૫૭૫૩૫૫ એમને વ્યાપાર
માં મોટું નુકસાન થયું હતું.

તાં ૧૨ મી મુરેમખર.

રોજ ૨૦ માઈ ૧૨ (ચિં) ૧૨૧૪ વજદનરદી.

આજ ઈને હમણુ દેરાબાદમાં મોટા વીકજી તથા
પેશનજી મેહરજીએ ઈવં ૧૮૩૬ માં પોતાની બધા-
વધી દરમેહની પાસે મોટી જગા લઈ એક નવી દરમેહ-
દર બધાવી તેમાં આતજ આદરાન તખતવીન કરીયા હતા.

તાં ૧૬ મી મુરેમખર.

ચીન મંત્રી ત્યાં વ્યાપાર કરનાર જરથોસ્તીઓએ
એક ધર્મનું કડ ઉત્તરું કર્યું હતું, તે બાબેના બદોખરેતો
તથા કેડાવો કરવાને આજ ઈને ત્યાંની અજુમનની
એક મુખા મોટા દાદાભાઈ અને મણિકજી રમતમજી
બનાજીની કુળનીના કુતયાઈ હાંમતો પેહતા નખરવાનાં
ધરમાં મરી હતી. તે વેળાએ એવું કેડાવું કે ચીન મંત્રી
વચનારા જરથોસ્તીઓએ એક ધર્મ આગુ રચાવ્યું, તથા
તેમાં હર વ્યાજ નવાં વર્ષને શાંએ મંત્રી કેડાવે પોતાની
ખુશી મુજબ રકમે જગવી, તથા ચીન મંત્રી નવા જર-
થોસ્તીઓ આને તેરા પાસે પલ્લ જગાવી, અને તે ધર્મ
આતાનાં ૬૩માઈ "જરથોસ્તી ધર્મને જગતે હરેક
અરથ જોડેરા કે રવાંનની જગા મેનવતા તથા તે અન-
જુમનનાં કષાભાં રાખવાને કીને હર બાધરી પડે અથવા

૩ એવણેના એક બાઈ મોટા શોરાબજ તે અતરે-
વાળા મોટા ધનજયાં શોરાબજ તથા મણિકજી મેહવાંનજી
શાંદના બાવા પલ્લ સુબર્ષ મેનજ રોજગાર ચલાવતા હતા

૪ એ દરમેહરના મકાનમાં ને આરસીના તખાએ
લખેપાઈ, અને તેમાં કેડાવક શરસી મિતો લખેપાઈ
તેમાં એક તખામાં મિતો પુણાના હાંવના પાનમાં
દુર દરનુ નોશરવાનજી જાખાચપના, તથા ખીજમાના
રામે ગીર સીપરસાદ નામના કામિય જાતના એક માન-
વર શરસીના જોડેપાઈ, તે બિરધી એ દરમેહરને લખતો
શહેકો વાર, વગેરે બાજમ પડે એ દરમેહર પરાવાને
જગતી કિયા છનૂર નોશરવાનજી જાખાચપ જાખાચ
આશનાએ કીધી હતી